Šventosios Drobulės brolija

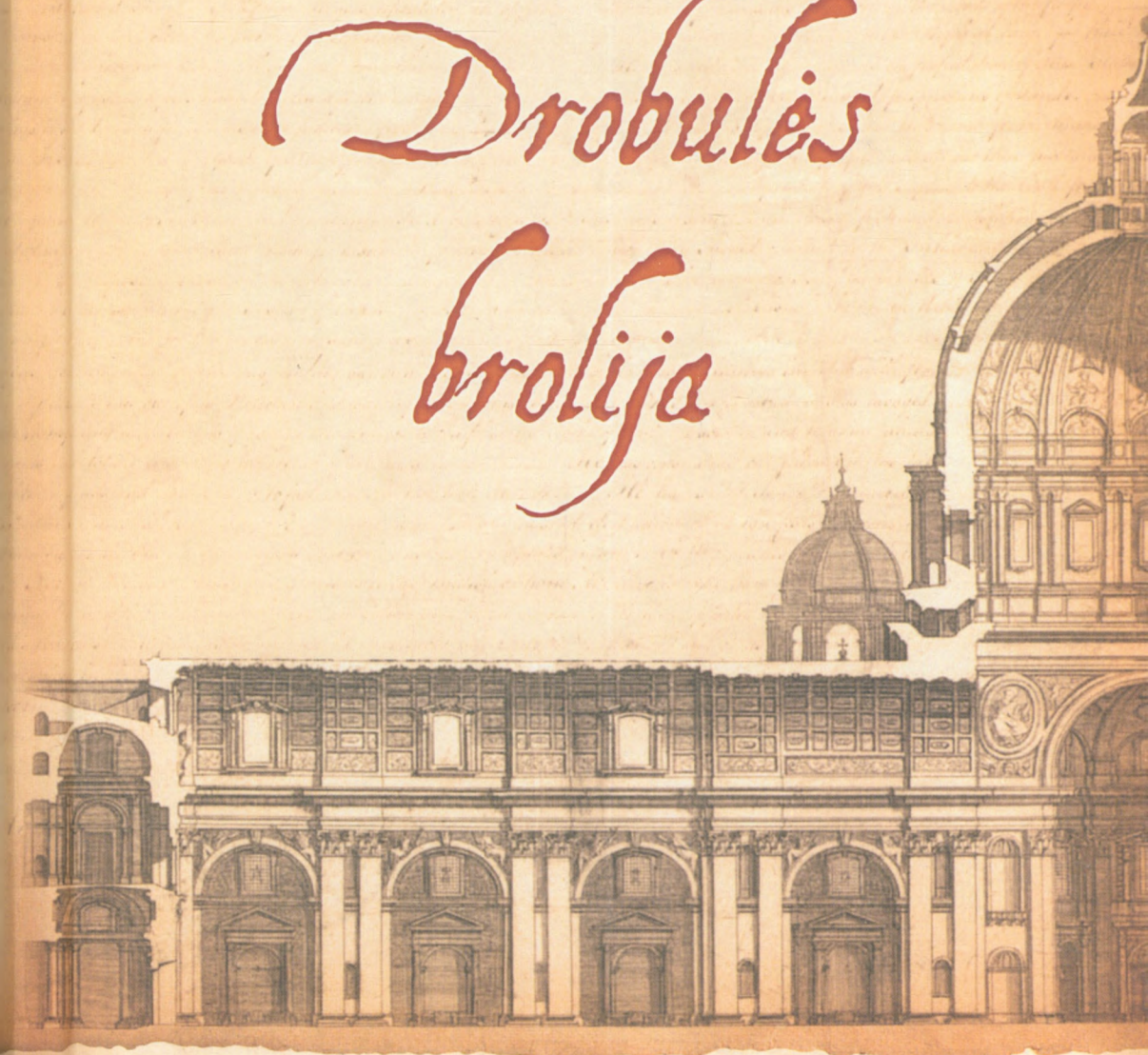

JULIA NAVARRO

JULIA NAVARRO

Šventosios Drobulės brolija

Iš ispanų kalbos vertė Laura Liubinavičiūtė

Jotema

UDK 860-3
Na285

Julia Navarro
LA HERMANDAD DE LA SÁBANA SANTA
Plaza Janés, Barcelona, 2004

Copyright © 2004, Julia Navarro
© 2004, Random House Mondadori, S.A.
©Vertimas į lietuvių kalbą, *Laura Liubinavičiūtė*, 2007
©UAB „Jotema“, 2009

ISBN 978-9955-13-195-3

Ferminui ir Aleksui...
nes kartais svajonės virsta tikrove

PADĖKA

Fernandui Eskribanui už tai, kad atvėrė man Turino tunelius ir niekados neatsisako pasitarnauti draugams.

Džian Marijai Nikastrui taip pat privalau padėkoti už tai, kad vedžiojo mane po Turiną, savo miestą, dalijosi jo paslaptimis, be to, dosniai ir operatyviai teikė visą reikiamą informaciją.

Karmen Fernandes de Blas ir Davidas Trias dėl romano buvo sukirtę rankomis. Ačiū.

Taip pat Olgai, *Random House Mondadori* maloniajam balsui.

Kiti pasauliai egzistuoja, bet tik šitame pasaulyje.

H. G. Wells

1 skyrius

„Aš, Abgaras, Edesos karalius, šlovinu Tave, Jėzau, gerasis Gelbėtojau, kurs pasirodei Jeruzalėje.

Mano ausis pasiekė žinios apie Tave ir Tavo gydymus, esą Tau nereikalingi nei vaistai, nei gydomosios žolelės.

Ir, kaip pasakojama, grąžini šviesą neregiams, vaikščiojimo gebėjimą luošiams, apvalai raupsuotuosius ir išvarai iš apsėstųjų demonus, grąžini sveikatą nepagydomiems ligoniams ir prikeli mirusiuosius.

Visa tai girdėdamas manau, kad arba Tu esi įsikūnijęs Dievas, kuris nusileidai iš dangaus, arba Dievo Sūnus, turintis galią daryti stebuklus.

Todėl ir pasiryžau Tau parašyti, maldaudamas dalelės Tavo laiko, kad teiktumeisi atvykti į mano namus ir išgydytum mane nuo kamuojančios ligos.

Taip pat girdėjau ir tai, kad judėjai šnabždasi, planuodami Tau pakenkti.

Žinok, kad mano miestas nedidelis, bet kilnus ir jame pakaks vietos mums abiem.“*

Karalius padėjo į šalį plunksną ir įsmeigė skvarbų žvilgsnį į jauną vyrą, kuris nekrustelėdamas pagarbiai laukė kitame kambario gale.

— Ar esi tuo tikras, Chosarai?

— Pone, patikėkite manimi...

Vyras skubiu žingsniu priėjo ir sustojo prie stalo, prie kurio rašė Abgaras.

* Iš Apokrifų Evangelijos. — Čia ir toliau komentarai *autorės*.

— Aš, Chosarai, tavimi tikiu; nuo vaikystės esi ištikimiausias mano draugas. Tu niekada manęs nenuvylei, bet stebuklai, kuriuos pasakoji apie tą judėją... Jų tiek daug, kad manau, bus tave suklaidinę iš didelio noro man padėti...

— Pone, privalote manimi patikėti, nes išsigelbėja tik įtikėjusieji judėją. Mano karaliau, aš mačiau, kaip Jėzui delnu vos palietus aklojo akis šis vėl atgavo regėjimą; mačiau, kaip vargšas paralitikas palietė Jėzaus tunikos kraštelį, o šis vien žvilgsniu meilingiausiuoju įsakė jam atsistoti ir eiti — ir, visų didžiausiai nuostabai, tas vyras pakilo ir jo kojos jį nešė taip pat, kaip jūsiškės nešioja jus. Mačiau, mano karaliau, kaip vargšė raupsuotoji, pasislėpusi gatvės šešėliuose, sekė žvilgsniu Nazarietį, kai visi lenkėsi jos iš tolo, o Jėzus priėjo prie jos ir pasakė: „Esi išgydyta", ir moteris įtikėjusi šaukė: „Esu išgydyta! Esu išgydyta!" Ir iš tiesų jos veidas vėl atgavo žmogiškąjį pavidalą, o delnai, anksčiau slėpti, ir vėl buvo sveiki...

Savo akimis mačiau didžiausią iš stebuklų, kai sekiau paskui Jėzų bei jo mokinius ir mes susidūrėme su vienos šeimos skausmu dėl mirusio šeimynykščio. Jėzus įžengė į namus ir paliepė mirusiam žmogui keltis. Pats Dievas apsireiškė per Nazariečio balsą, nes, prisiekiu tau, mano karaliau, tas žmogus atmerkė akis, pakilo ir pats stebėjosi esąs gyvas...

— Tu teisus, Chosarai, norint pasveikti reikia tikėti, aš noriu tikėti tuo Jėzumi iš Nazareto, kuris iš tiesų turi būti Dievo sūnus, jeigu gali prikelti mirusiuosius. Tik ar jis panorės išgydyti karalių, kuris leidosi suviliojamas sugulovės?

— Abgarai, Jėzus gydo ne tik kūnus, bet ir apvalo sielas; jis tikina, jog užtenka vien atgailos ir troškimo pradėti dorą, be nuodėmės gyvenimą, kad Dievas atleistų. Nusidėjėliai randa paguodą pas Nazarietį...

— O kad iš tiesų būtų taip, kaip tu kalbi... Aš pats negaliu atleisti sau paleistuvystės su Anija. Ta moteris susargdino mano kūną ir sielą...

— Kaip tu galėjai žinoti, pone, kad ji sirgo, kad Tiro karaliaus dovana buvo spąstai? Kaip galėjai žinoti, kad ji nešioja ligos sėklą ir kad ją pasės tavyje? Anija buvo gražiausia iš visų kada nors matytų moterų, bet kuris vyras dėl jos būtų pametęs galvą...

— Vis dėlto aš esu karalius, Chosarai, nederėjo man pasiduoti šokėjos apžavams, kad ir kokia graži ji būtų... Dabar ji netenka savo grožio, nes ligos žymės jau apima jos veidą, o aš, Chosarai, apimtas nesi-

baigiančios karštinės, mano rega drumsčiasi, bet labiausiai bijau, kad liga supūdys mano odą ir...

Tylūs žingsniai pertraukė vyrų pokalbį. Grakštaus kūno, tamsaus veido ir juodų plaukų moteris artinosi skleisdama šypseną.

Chosaras ja žavėjosi. Taip, žavėjosi jos grakščiais judesiais ir nuolat spinduliuojančia nuoširdžiai linksma šypsena; taip pat žavėjosi jos atsidavimu karaliui ir tuo, kad nuo jos lūpų niekada nenuslydo nė menkiausias priekaištas dėl to nuotykio su Anija, šokėja iš Kaukazo, moterimi, kuri siaubinga liga užkrėtė jos vyrą.

Abgaras nesileido niekieno liečiamas, nes bijojo užkrėsti kitus. Ir sulig kiekviena diena vis rečiau pasirodydavo viešumoje.

Tačiau jis neįstengė pasipriešinti karalienės užsispyrimui atkakliai slaugyti jį asmeniškai; ir ne tik tai — karalienė taip pat stiprino ir jo dvasią — tikindama, kad Abgaras privalo tikėti Chosaro pasakojimu apie Nazariečio stebuklus.

Karalius liūdnai žvelgė į ją.

— A, tai tu... Kalbėjausi su Chosaru apie Nazarietį. Jis nuveš jam laišką, kviečiantį atvykti ir pasidalyti su manimi mano karalyste.

— Chosaras privalo keliauti su palyda, kad niekas jo neužpultų ir jis saugiai susitiktų su Nazariečiu...

— Mane lydės trys ar keturi vyrai; jų turėtų užtekti. Romiečiai kupini nepasitikėjimo ir jiems nepatiktų sutikti būrį kareivių. Ir Jėzui tai nepatiktų. Mano valdove, tikiuosi, sugebėsiu įvykdyti savo misiją ir įtikinti Jėzų keliauti kartu su manimi. Paimsiu laišką ir eikliausius žirgus, kuriuos pakeisiu tik nuvykęs į Jeruzalę.

— Baigsiu rašyti laišką, Chosarai...

— Išvyksiu auštant, mano karaliau...

2 skyrius

Ugnis jau buvo apėmusi tikinčiųjų klauptus, o dūmai gaubė pagrindinę navą. Keturios juodai apsirengusios figūros apdairiai traukėsi į šalutinę koplyčią. Nuo durų šalia didžiojo altoriaus vyras mojavo rankomis.

Gaisrininkų mašinos skardi sirena kaskart aidėjo vis arčiau. Vos po kelių sekundžių jie įžengs į katedrą, o tai reiškė tik dar vieną pralaimėjimą.

Taip, jie jau buvo čia; todėl vienas bėgo juodai apsirengusių vyrų link, stengdamasis paskatinti sekti paskui save kitus. Kai kurie iš tiesų sekė įkandin jo, tačiau kiti išsigandę traukėsi, kol ugnis dar nebuvo galutinai jų apsupusi. Jų laikas buvo besibaigiąs. Ugnis artinosi greičiau, nei jie buvo apskaičiavę. Figūrą, mėginusią pasiekti šalutinę koplyčią, jau visiškai apėmė liepsnos. Ugnis žmogų degino, bet jis dar rado jėgų nusitraukti veidą dengiantį gobtuvą. Kiti vis dar mėgino prie jo prisiartinti, bet veltui — ugnis jau buvo viską apėmusi, o pro katedros duris jau laužėsi gaisrininkai. Pakeliui jis vis dar sekė vyrą, kuris visas virpėdamas laukė jų prie šalutinės koplyčios įėjimo. Jie pasišalino kaip tik tą akimirką, kai iš gaisrininkų amunicijos į katedrą pasipylė vanduo. Tuo tarpu ugnies apimta žmogaus figūra liepsnojo, neskleisdama nė menkiausio garso.

Vis dėlto buvo dar ir tai, ko neįtarė bėgliai: tarp kolonų šešėlių slėpėsi dar viena figūra ir įdėmiai sekė kiekvieną jų žingsnį. Rankose ji turėjo pistoletą su duslintuvu, bet juo nepasinaudojo.

Kai juodai apsirengę vyrai pradingo už šalutinių durų, jis nuleido vamzdį ir nelaukdamas, kad jį pastebėtų gaisrininkai, žengė pro slaptą įėjimą.

Markas Valonis cigaro dūmą įtraukė kartu su gaisro dūmais. Jis buvo išėjęs į lauką įkvėpti gryno oro, kol gaisrininkai baigė gesinti likusias žarijas prie didžiojo altoriaus dešiniosios navos.

Aikštė buvo aptverta, ir karabinieriai stabdė smalsuolius, kurie vis taikėsi sužinoti, kas nutiko katedroje.

Pavakary Turinas knibždėte knibždėjo žmonių, trokštančių sužinoti, ar kas nors rimto nutiko Šventajai Drobulei.

Žurnalistų buvo paprašyta kuo greičiau paskleisti informaciją ir nuraminti žmones, kad relikvijai nenutiko nieko bloga.

Jiems buvo pranešta, kad esama žuvusiųjų. Tačiau kas mirė, dar nežinoma.

Dar vienas gaisras. Ugnis senąją katedrą tiesiog persekiojo. Tačiau jis netikėjo sutapimais, juo labiau kad Turino katedroje pernelyg daug nelaimių: ketinimų apvogti ir, bent kiek jis prisimena, trys gaisrai. Po vieno jų, vykusio iškart po Antrojo pasaulinio karo, buvo rasti dviejų ap-

sikabinusių liepsnose žmonių kūnai. Autopsija nustatė, kad abiem buvo apie dvidešimt penkerius metus ir kad jie žuvo ne nuo ugnies, o nuo pistoleto šūvių. Ir galiausiai siaubą kelianti detalė: abu nelaimėliai neturėjo liežuvių, kurie buvo iškirpti kažin kokiu neįsivaizduojamu būdu. Tačiau kodėl ir kas į juos šovė? Jie nesugebėjo sužinoti, kas buvo tie žmonės. Nebaigta byla.

Nei tikintieji, nei kiti piliečiai nenumanė, kad pastarąjį šimtmetį relikvija daug klajojo už katedros sienų. Galbūt todėl jai pavyko išvengti daugybės nelaimingų atsitikimų.

Relikvija buvo saugoma vienoje Nacionalinio banko saugyklos dėžutėje, o ten buvo įleidžiami tik pašvęstieji, laikantis ypatingų atsargumo taisyklių. Nepaisant visų saugumo taisyklių, Drobulei kelis kartus grėsė pavojus.

Markas Valonis vis dar prisimena 1997 metų balandžio 12-os gaisrą. Ir kaip galėjo neprisiminti, jeigu kaip tik tą naktį iki paryčių gurkšnojo su Meno departamento kolegomis!

Tuo metu jam buvo keturiasdešimt penkeri ir neseniai buvo patyręs rimtą širdies operaciją. Du infarktai, taip pat operacija ties gyvybės ir mirties riba buvo pakankamai svarūs argumentai, kad Džordžijus Marčesis, jo kardiologas ir svainis, įkalbėtų jį atsidėti *dolce far niente* ar bent jau pasiprašyti ramaus biurokratinio posto, vieno iš tų, kuriuose laikas leidžiamas skaitant laikraščius ir pusę ryto galima praleisti gurkšnojant kapučino kuriame nors bare šalimais.

Vis dėlto, nepaisydamas žmonos ašarų, jis pasirinko antrą išeitį. Paula primygtinai prašė, kad jis išeitų į pensiją, vis kartojo, jog jis pasiekė viršūnę Meno departamente — buvo direktorius — ir kad dabar jau galėjo baigti savo karjerą ir leisti sau mėgautis gyvenimu. Tačiau jis vis nepasidavė. Markas buvo linkęs verčiau kasdien pasirodyti darbe, kad ir koks šis būtų, nei sulaukęs penkiasdešimties tapti tik pensininku. Jis toliau vykdė visas Meno departamento direktoriaus pareigas, taigi tą vakarą, nepaisydamas Paulos ir Džordžijaus protestų, išėjo vakarieniauti bei išgerti su bendradarbiais. Su tais pačiais, kurie pastaruosius dvidešimt metų jį lydėjo po keturiolika penkiolika valandų per parą, drauge gaudė ir nusikaltėlius, besigviešiančius meno dirbinių, nustatinėjo padirbtus gaminius ir saugojo begalinį Italijos meno paveldą.

Meno departamentas — tai speciali institucija, priklausanti Vidaus reikalų ir Kultūros ministerijoms.

Su jais bendradarbiavo policija — karabinieriai — taip pat gausus archeologų, istorikų, viduramžių, moderniojo ir religinio meno ekspertų būrys... Markas Valonis geriausiai, kiek tai buvo įmanoma, pritaikė savo žinias gyvenime.

Į savo sėkmę jis kopė ilgai. Tėvas dirbo degalinėje, o motina buvo namų šeimininkė. Jie gyveno iš to, ką uždirbo, jis turėjo studijuoti remiamas stipendijų ir nusileido motinos pageidavimui susirasti patikimą darbą, o tai reiškė darbuotis valstybiniame sektoriuje. Vienas jo tėvo draugas policininkas, kuris laisvą minutę vis užsukdavęs į degalinę, padėjo jam įstoti į karabinierių korpusą. Deja, Markas tiesiog neturėjo pašaukimo tokiai tarnybai, todėl po darbo, mokydamasis naktimis, gavo istoriko diplomą ir paprašė paskirti jį į Meno departamentą. Jis sujungė abi profesijas — policininko bei istoriko — ir pamažu, žingsnis po žingsnio, po daugybės valandų sunkaus darbo ir trupučio sėkmės kilo karjeros laiptais. Jam labai patiko keliauti po šalį! Jam labai patiko keliauti ir pažinti naujas šalis!

Romos universitete Markas susipažino su Paula. Ji studijavo viduramžių meną; tai buvo meilė iš pirmo žvilgsnio ir vos po kelių mėnesių jiedu susituokė. Kartu gyveno dvidešimt penkerius metus, susilaukė dviejų vaikų ir buvo viena iš tų vadinamų laimingųjų porų.

Paula dėstė universitete ir niekada nepriekaištavo, kad vyras labai mažai laiko praleidžia namuose. Ir tik vieną kartą per visą jų bendrą gyvenimą žmona pareiškė nepasitenkinimą. Tai buvo būtent tą 1997 metų pavasarį, kai jis grįžo iš Turino ir pasakė nepasitrauksiąs iš darbo, bet tegul ji nesijaudina, nes daugiau jis nekeliaus ir nesitrankys iš vienos šalies į kitą, bet liks kaip direktorius, biurokratas. Džordžijus, jo gydytojas, pareiškė, kad jis išprotėjęs. Džiūgavo tik jo bendradarbiai. O jį sulaikė poste įsitikinimas, kad katedros gaisras nebuvo nelaimingas atsitiktinumas, nors kaip tik tai skandavo užsispyrusi spauda.

Taigi tyrė naują Turino katedros gaisrą. Nebuvo praėję nė dvejų metų nuo pasikėsinimo ją apvogti. Vagį pavyko pagauti atsitiktinai, tiesa, gerai, kad jis nieko neturėjo, greičiausiai dėl to ir neapvogė. Pro šalį ėjęs kunigas įtarė bėgantį nuo katedros vyrą, išgąsdintą apsaugos sirenų, kurios skambėjo garsiau nei bažnyčios varpai. Kunigas pasileido pavymui šaukdamas „Vagis, vagis!“ ir, padedamas dviejų jaunų praeivių, po šiokio tokio persekiojimo sugebėjo jį sulaikyti. Deja, neįstengė nieko iš jo iš-

gauti. Vagis neturėjo liežuvio, nes šis buvo iškirptas, ir neturėjo pirštų atspaudų: ant pirštų galiukų švietė tik gilūs randai; kitaip tariant, tai buvo žmogus be tėvynės ir be vardo. Dabar jis kalėjo Turino kalėjime, nors iš jo niekas nieko neišgavo.

Ne, jis netikėjo sutapimais. Nebuvo sutapimas ir tai, kad Turino katedros „vagys" neturėjo liežuvių ir buvo išdegintais pirštų atspaudais.

Ugnis persekiojo relikviją. Markas Valonis gilinosi į istoriją ir todėl puikiai žinojo, kad Savojos rūmų valdymo laikais Drobulei grasino keli gaisrai. Pavyzdžiui, 1532 metų naktį iš gruodžio trečiosios į ketvirtąją Savojos rūmų zakristijos koplyčia, kur buvo saugoma Drobulė, ėmė liepsnoti ir liepsnos beveik pasiekė relikviją, kuri tuo metu gulėjo auksinėje urnoje, dovanotoje Margaritos Austrietės.

Praėjus amžiui, tą vietą, kur buvo saugoma Šventoji Drobulė, buvo bepasiekiąs kitas gaisras. Ten netyčiom buvo užklupti du vyrai ir abu pasiliko liepsnose, neišleidę jokio garso, nors išgyveno neįsivaizduojamas kančias. Gal ir jie neturėjo liežuvių? To niekada niekas nesužinojo.

1578 metais Savojos rūmai Šventąją Drobulę atidavė saugoti Turino katedrai, ir nuo tada gaisrai ėmė kartotis. Visais laikais buvo mėginama ją pavogti arba padegti, o pastarųjų metų nelaimingų atsitikimų suvestinėse vis užfiksuojamas šiurpus sutapimas: žmonės be liežuvių.

Ar gali būti, kad kūnai traukė kūnus kaip virstantys domino kauliukai?

Kažkieno balsas grąžino jį į tikrovę.

— Šefe, kardinolas jau čia; jis ką tik atvyko; kaip jums jau žinoma, jis buvo Romoje... Nori su jumis pasikalbėti ir, regis, yra labai sukrėstas įvykio.

— Manęs tai nestebina. Jam teko nelaimingas laikotarpis: vos prieš šešerius metus degė katedra, du mėginimai apvogti ir dabar dar šitas gaisras.

— Taip, jis apgailestauja, kad leidosi įkalbamas daryti remontą katedroje. Sako, kad tai paskutinis kartas, kad šimtus metų katedra išbuvo nepaliesta ir kad dabar tiesiog be reikalo apkraus ją visais tais pertvarkymais ir pagražinimais.

Markas įžengė pro šonines duris, už kurių buvo įrengti kabinetai. Prasilenkė su trimis ar keturiais didžiai susirūpinusiais kunigais. Kabinete prie nedidelio stalelio sėdėjo dvi vyresnio amžiaus moterys ir, rodos,

buvo nuoširdžiai pasibaisėjusios, jog departamento agentai, vykdydami jo nurodymus, apžiūrinėja sienas, ima pavyzdžius, išeina ir vėl sugrįžta. Prie jo prisiartino jaunas, maždaug trisdešimties, kunigas, ištiesė jam ranką ir stipriai paspaudė.

— Aš esu tėvas Yvas.

— O aš — Markas Valonis.

— Taip, aš jau žinau. Sekite paskui mane, Jo Eminencija jau laukia.

Kunigas atvėrė sunkias duris, vedančias į kitą patalpą — brangiu medžiu aptaisytą kabinetą, su Renesanso paveikslais, Madona, Kristumi, Paskutiniąja vakariene... Ant stalo stovėjo raižyto aukso krucifiksas. Markas greitomis sumetė, kad jam gali būti daugiau kaip trys šimtai metų. Kardinolas, mielo veido vyras, šią akimirką aiškiai atrodė sunerimęs.

— Sėskitės, pone Valoni.

— Ačiū, Jūsų Eminencija.

— Sakykite, kas nutiko, ar žinoma, kas žuvo?

— Dar negalime tiksliai pasakyti, Eminencija. Kol kas viskas rodo, jog dėl restauravimo darbų įvyko trumpasis jungimas ir sukėlė gaisrą.

— Dar kartą!

— Taip, Eminencija, dar kartą... Bet jeigu jūs leisite, mes viską labai nuodugniai ištirsime. Dirbsime čia kelias dienas — noriu, kad katedra būtų apžiūrėta labai nuodugniai, nepaliksiu neištirto nė vieno šapelio. Mano žmonės ir aš pasikalbėsime su visais, kurie paskutinėmis dienomis ir paskutinėmis valandomis iki gaisro buvo katedroje. Paprašysiu Eminencijos besąlygiško bendradarbiavimo...

— Be abejo, pone Valoni, kaip ir visais kitais atvejais, tirkite, kiek jums reikės. Tai, kas nutiko — tikra katastrofa: vienas miręs žmogus, be to, sudegė neįkainojami meno kūriniai ir liepsnos beveik pasiekė Šventąją Drobulę; nežinau, kas būtų, jeigu ir ji būtų sunaikinta.

— Eminencija, Drobulė...

— Žinau, Valoni, žinau, ką norite man pasakyti: kad karbonu-14* nustatė, esą tai negalėjo būti audinys, į kurį buvo įsuptas mūsų Išganytojo kūnas, bet vis dėlto daugeliui milijonų tikinčiųjų Drobulė yra toji autentiška drobė, kad ir ką sakytų tas jūsų karbonas-14, ir Bažnyčia leidžia jos kultą; be to, ir mokslininkams vis dar kelia neaiškumų atspaudas, paliktas mūsų Viešpaties ir...

* Karbonas-14, ^{14}C, arba radiokarbonas — karbono radioaktyvus izotopas.

— Atleiskite, Eminencija, aš neabejoju relikvijos religine verte. Ji ir mane paveikė, kai pirmą kartą ją pamačiau, ir toliau daro įspūdį žmogaus atvaizdas Drobulėje.

— Tuomet kas?

— Tiesiog norėjau paklausti, ar pastarosiomis dienomis arba mėnesiais nenutiko nieko keista, ar kas nors, kad ir kaip nesvarbu atrodytų, neatkreipė jūsų dėmesio.

— Na, ne, iš tiesų ne. Po to didžiulio išgąsčio, kai prieš dvejus metus kėsintasi pavogti didįjį altorių, mes buvome nurimę.

— Pagalvokite, Eminencija, pagalvokite.

— Norite, kad ką nors išsigalvočiau? Kai tik esu Turine, katedroje kasdien aštuntą valandą ryto aukoju mišias. O sekmadieniais dvyliktą. Kurį laiką praleidžiu Romoje, dar šiandien buvau Vatikane, kai man pranešė apie gaisrą. Iš viso pasaulio plūsta piligrimai pasižiūrėti relikvijos, prieš dvi savaites, dar iki pradedant rekonstrukciją, čia lankėsi mokslininkų grupė, prancūzai, anglai ir amerikiečiai atliko naujus tyrimus ir...

— Kas jie tokie?

— A! Profesorių grupelė, visi katalikai, įsitikinę, kad, nepaisant visų tyrimų ir kategoriško karbono 14 nuosprendžio, Drobulė yra autentiška Kristaus drobė.

— Ar kuris nors atkreipė jūsų dėmesį?

— Ne, iš tiesų ne. Aš juos priėmiau Episkopato rūmų kabinete, apie valandą pasikalbėjome, paskui pakviečiau apžiūrėti patalpas. Pakeliui jie man atskleidė kai kurias savo teorijas, kuriomis grindė nepasitikėjimą karbono-14 metodu ir dar kai ką daugiau.

— Ar kuris nors iš tų profesorių jums pasirodė įtartinas?

— Matote, pone Valoni, aš metų metus priimu mokslininkų grupes, kurie tiria Drobulę, jūs pats žinote, kad Bažnyčia yra jiems atvira ir pati skatina tyrimus. Tie profesoriai buvo labai malonūs; ir tik vienas iš jų, daktaras Bolardas, laikėsi šiek tiek šalčiau, buvo gal kiek mažiau šnekus nei jo kolegos, bet jam labai kėlė nerimą faktas, kad katedra buvo rekonstruojama.

— Kodėl?

— Koks gali būti klausimas, pone Valoni! Juk profesorius Bolardas yra tikras mokslininkas, jis metų metus bendradarbiauja puoselėdamas relikviją ir baiminasi, kad jai nekiltų nereikalingų pavojų. Pažįstu jį jau daugeli metų — tai rimtas žmogus, griežtas mokslininkas ir uolus katalikas.

— Ar pamenate tuos kartus, kai jis čia lankėsi?

— Nesuskaičiuojami; aš jau sakiau, kad jis bendradarbiavo su Bažnyčia puoselėdamas relikviją; todėl kai atvyksta kiti mokslininkai, jį dažnai kviečiame, kad būtų išvengta nereikalingų pavojų Drobulei. Be to, archyvuose turime visų apsilankančių čia mokslininkų pavardes — tai relikvijų tyrinėtojai, NASA žmonės, tasai rusas, kuo jis vardu? Nepamenu... Na, ir visi tie garsūs mokslų daktarai: Barnetas, Hainekas, Tamburelis, Titas, Gonelja, kas dar? Žinoma, negaliu pamiršti ir Volterio Makrouno. Tai pirmasis mokslininkas, kuris užsispyręs kartojo, kad Drobulė nėra medžiaga, į kurią buvo suvyniotas Kristaus, mūsų Viešpaties, kūnas, beje, jis jau miręs, tegul Viešpats pasigaili jo sielos.

Markas vis galvojo apie tą daktarą Bolardą. Jis nežinojo kodėl, bet norėjo kuo daugiau sužinoti apie tą profesorių.

— Pasakykite man datas, kada tas daktaras Bolardas čia lankėsi.

— Taip, taip, bet kodėl? Daktaras Bolardas yra gerbiamas mokslininkas ir negali būti kaip nors susijęs su jūsų tyrimu.

Markas suvokė, kad kardinolui neverta pasakoti apie instinktus ir nuojautas. Be to, greičiausiai buvo tikra kvailystė mėginti sužinoti ką nors apie žmogų, kuris visą laiką laikėsi pagarbaus atstumo. Todėl jis tiesiog paprašė visų mokslininkų sąrašo, kurie pastaraisiais metais studijavo relikviją, ir datų, kada tiksliai jie lankėsi Turine.

— Iki kurios datos norite ieškoti? — paklausė jo kardinolas.

— Na, jeigu įmanoma, norėčiau sužinoti apie pastaruosius dvidešimt metų.

— Bet, žmogau, pasakykite tiesiai, ko ieškote!

— Nežinau, Eminencija, vis dar nežinau.

— Juk jūs suprantate, kad privalote man paaiškinti, kaip pastaraisiais metais katedroje vykę gaisrai susiję su relikvija ir ją tyrusiais mokslininkais. Metų metus jūs vis tvirtinate, kad nelaimingi atsitikimai katedroje kažkaip susiję su Šventąja Drobule, o aš, mano mielas Markai, vis negaliu tuo patikėti. Kas panorėtų sunaikinti relikviją? Kam? O jeigu kalbėsime apie vagystes, tai puikiai žinote, kad bet kokia katedros dalelytė yra verta viso kapitalo ir yra daugybė nesusipratėlių, kurie nejaučia jokios pagarbos net Dievo namams. Nors kai kurie iš tų vargšų, pasikėsinusių apvogti, tikrai verčia nerimauti. Vis dėlto aš nepaliauju už juos melstis.

— Greičiausiai jūs teisus; bet tikrai sutiksite su manimi, kad tuose

vadinamuosiuose nelaiminguose atsitikimuose dalyvauja žmonės be liežuvių ir pirštų atspaudų. Taigi duosite man tą sąrašą? Tai tiesiog formalumas, nes nenoriu palikti palaidų galų.

— Ne, žinoma, tai anaiptol nėra normalu, ir Bažnyčia dėl to labai sunerimusi. Kelis kartus, žinoma, anonimiškai, aš aplankiau tą vargšą nelaimėlį, kuris prieš dvejus metus bandė pavogti įkapes. Jis tiesiog sėdi priešais mane sustingęs, tarsi viskas, ką sakyčiau, būtų jam nesuvokiama. Aš nurodysiu savo sekretoriui, tam jus palydėjusiam jaunam kunigui, kad surastų visus duomenis ir kaip galima greičiau asmeniškai jums įteiktų. Tėvas Yvas labai uolus, su manimi jis darbuojasi jau septyni mėnesiai, nuo to laiko, kai mirė mano ankstesnysis padėjėjas, ir turiu pripažinti, kad dirbti su juo yra tikras poilsis. Tėvas Yvas protingas, diskretiškas, gailestingas, kalba keliomis kalbomis...

— Jis prancūzas?

— Taip, jis prancūzas, bet jo italų kalba, kaip jau galėjote įsitikinti, nepriekaištinga; be to, jis lygiai taip pat moka anglų, vokiečių, hebrajų, arabų, aramėjų...

— Ir kas jį jums rekomendavo, Eminencija?

— Mano labai geras draugas, pakeistojo valstybės sekretoriaus padėjėjas, monsinjoras Obry, paprastas žmogus.

Markas pagalvojo, kad didžioji dauguma bažnyčios žmonių, ypač turinčiųjų reikalų su Vatikanu ir jo pažinotų, buvo paprasti. Tačiau kardinolui, labai geram žmogui ir, kaip jam pasirodė, daug paslaptingesnio bei išmintingesniam, nei buvo leidžiama pastebėti, be to, apdovanotam neribota diplomatine pajauta, to nepasakė.

Kardinolas pakėlė telefono ragelį ir paprašė tėvo Yvo užeiti. Šis neužtruko nė dviejų sekundžių.

— Užeikite, tėve, užeikite. Jūs jau pažįstate poną Valonį. Jis nori sąrašo visų delegacijų, kurios aplankė relikviją per pastaruosius dvidešimt metų. Todėl imkitės darbo, nes mano geram bičiuliui Markui to sąrašo reikia nedelsiant.

Prieš atsakydamas tėvas Yvas pažiūrėjo į Marką Valonį.

— Atleiskite, pone Valoni, bet ar galėtumėte pasakyti, ko ieškote?

— Tėve Yvai, nė pats ponas Valonis nežino, ko ieško, bet jis nori žinoti, kas turėjo ryšių su relikvija per pastaruosius dvidešimt metų, ir mes tą informaciją jam pateiksime.

— Žinoma, Eminencija, pasistengsiu tai padaryti kuo greičiau, nors dėl šitos sumaišties nebus lengva archyvuose rasti visus duomenis — juk puikiai žinote, kad mums dar reikia viską modernizuoti.

— Nusiraminkite, tėve, — atsakė Valonis, — aš galiu kelias dienas palaukti, bet kuo anksčiau turėsiu informaciją, tuo geriau.

— Eminencija, ar galėčiau paklausti, ką gaisras turi bendra su relikvija?

— A! Tėve Yvai, aš metų metus to paties klausinėju pono Valonio, nes kaskart, kai mus ištinka kokia nors nelaimė, jis nepaliauja tvirtinti, neva atsitikimo tikslas buvo relikvija.

— Dieve mano, relikvija!

Valonis stebėjo tėvą Yvą. Jis nebuvo panašus į kunigą ar bent jau nebuvo panašus į daugelį kunigų, kuriuos Valonis pažinojo, o gyvendamas Romoje jų pažinojo tikrai nemažai.

Tėvas Yvas buvo aukštas, išvaizdus, atletiškas; ko gero, jis užsiiminėjo kokiu nors sportu. Be to, jame visiškai nesijautė išskydimo, kuris pasireiškia dėl skaistumo bei gero maisto derinio ir kurį labai ryškiai atspindi daugelis kunigų. Jeigu tėvas Yvas nesegėtų apykaklės, greičiausiai panėšėtų į vieną iš tų viršininkų, kurie perdėtai rūpinasi savo išvaizda ir daugybę laiko skiria sportui.

— Taip, tėve, — atsakė kardinolas, — relikvija. Visa laimė, kad Dievas, mūsų Viešpats, ją saugoja, todėl jai niekada nenutiko nieko bloga.

— Tirdamas visus tuos katedroje pasikartojančius nelaimingus nutikimus, aš tik stengiuosi viską patikrinti. Tėve Yvai, štai mano vizitinė kortelė, joje nurodytas ir mano mobiliojo telefono numeris. Kai jau turėsite visus reikiamus duomenis, susisiekite su manimi, ir jeigu netyčia prisimintumėte kokią nors detalę, skambinkite — tai gali padėti mūsų tyrimui, todėl nedvejokite.

— Taip, žinoma, pone Valoni, taip ir padarysiu.

Suskambo mobilusis telefonas, ir Markas iš karto atsiliepė. Nedelsdamas gydytojas jį informavo: manoma, kad katedroje sudegęs vyras, buvo apie trisdešimties metų, nelabai aukštas, apie metro septyniasdešimt penkių centimetrų ūgio, liesas. Ir taip, jis neturėjo liežuvio.

— Ar jūs tikras, daktare?

— Esu toks tikras, koks tik galiu būti matydamas priešais save apanglėjusį kūną. Lavonas neturi liežuvio, ir tai ne ugnies padarinys. Liežuvis buvo iškirptas, neklauskite kada, nes labai sudėtinga pasakyti, kai kūnas tokios būklės.

— Kas nors dar, daktare?

— Aš jums išsiųsiu išsamią ataskaitą. Paskambinau išsyk, vos atlikęs autopsiją, kaip jūs ir prašėte.

— Ar galiu užeiti jo apžiūrėti, jeigu jums nesutrukdysiu?

— Taip, žinoma. Būsiu čia visą dieną, užeikite, kada tik jums patogu.

— Markai, kas nutiko?

— Nieko.

— Nagi, šefe, aš tave pažįstu — esi prastai nusiteikęs.

— Matai, Džiuzepe, kai kas neduoda man ramybės, bet aš ir pats nežinau, kas tiksliai.

— Užtat aš žinau. Tavo nerimo priežastis kaip ir mūsų visų, — kad radome dar vieną nebylį. Aš jau paprašiau Minervos savo kompiuteryje paieškoti duomenų, ar veikia kokia nors sekta, kuri pjausto liežuvius ir grobia relikvijas. Žinau, kad tai beprotybė, bet juk turime ieškoti visur, o Minerva — tikras genijus, kai reikia rasti informaciją internete.

— Na gerai, tada man papasakok, ką sužinojote.

— Pirmiausia nieko netrūksta. Jie nieko nepavogė. Antoninas ir Sofija užtikrino, kad niekas neišnešta: nei paveikslai, nei kandeliabrai, nei gobelenai... Nė vienas katedros šedevras nepaliestas, nors kai kurie nukentėjo nuo gaisro. Liepsnos sunaikino dešinįjį altoriaus sparną, taip pat tikinčiųjų suolus bei XVIII amžiaus Skaisčiausiosios drobę — iš jos teliko pelenai.

— Visa tai surašyta ataskaitoje.

— Taip, šefe, bet ataskaita dar nebaigta. Iš katedros dar negrįžo Pietras. Jis vis dar apklausia darbininkus, instaliuojančius naują elektros sistemą; regis, ugnį sukėlė trumpasis jungimas.

— Dar vienas trumpasis jungimas.

— Taip, šefe, dar vienas, kaip 1997-aisiais. Pietras kalbėjosi su kompanija, vykdančia restauravimo darbus, ir paprašė Minervos savo kompiuteryje surinkti visą įmanomą informaciją apie tą kompaniją ir visus

jos darbuotojus. Kai kurie iš jų yra emigrantai ir mums būtų naudinga turėti daugiau informacijos. Be to, mudu su Pietru apklausėme žmones iš vyskupijos. Kai kilo gaisras, nė vieno jų nebuvo katedroje. Ir dar, tokiu laiku ji visada būna uždaryta, tuo metu net darbininkai nedirbo, buvo pavakarių metas.

— Taigi turime vieno žmogaus lavoną. Ar buvo jo bendrininkų?

— To dar nežinome, bet greičiausiai. Sunku patikėti, kad vienas žmogus surengtų Turino katedros apiplėšimą. Vagis tikriausiai veikė kitų padedamas, nors galėjo būti, kad tai buvo ir vienas, nusitaikęs į konkretų meno kūrinį. Mes vis dar nieko nežinome.

— Bet jeigu jis buvo ne vienas, pro kur paspruko jo bendrininkai?

Markas nutilo. Blogumas, kurį jautė skrandyje, buvo pirmas pernelyg didelio nerimo simptomas. Paula nuolat jam kartodavo, kad toji relikvija jį apsėdo, ir greičiausiai ji buvo teisi: jautėsi apimtas minties apie vyrus be liežuvių. Buvo įsitikinęs, kad kažkas vis praslysdavo jam pro akis, kad kažkur kyšo siūlo galas, ir jeigu tik jį rastų ir imtų vynioti — iš karto rastų sprendimą. Jis nueis į kalėjimą pasimatyti su nebyliu. Kardinolas pasakė kai ką, kas atkreipė Marko dėmesį: per apsilankymus tas vyras išlieka kaip siena, lyg nieko nesuprastų. Tai galėjo būti vienas iš sprendimų: galbūt jis nebuvo italas ir nesuprato, apie ką kalbama. Kai prieš dvejus metus savo karabinieriams jis liepė apžiūrėti, ar vyras tikrai neturi liežuvio, ir bandė jam užduoti klausimus, suimtasis taip pat neparodė nė menkiausio nerimo. Taip, jis nueis į kalėjimą — nebylys veikiausiai ir yra ta trūkstama detalė, o jis, kvailys, jį išbraukė iš tyrimo.

Užsidegdamas dar vieną cigaretę jis nusprendė paskambinti Džonui Bariui, Jungtinių Valstijų ambasados kultūros atašė. Iš tiesų Džonas buvo slaptųjų tarnybų agentas, kaip beveik visi ambasadų kultūros atašė. Vyriausybės tiesiog neturėjo lakesnės vaizduotės rasti tam tinkamų žmonių kitose įstaigose.

Džonas buvo geras žmogus, nors ir darbavosi CŽV Analizės ir vertinimo departamente. Jo veikla nebuvo susijusi su darbu gatvėje: jis tik analizavo agentų informaciją, ją interpretavo ir išsiųsdavo į Vašingtoną. Jau daugelį metų jie buvo draugai. Bendraujant jų draugystė tik stiprėjo, ir būtent Džonui reikėjo dėkoti, kad daugybė meno dirbinių, pavogtų mafijos, buvo grąžinti, nors kai kurie turtingi amerikiečiai, susižavėję kokiu nors meno kūriniu, kiti tiesiog iš tuštybės arba verslo sumetimais,

negailėdavo jokių priemonių, kad tik patenkintų savo įgeidžius. Kartais vagystės buvo atskleidžiamos dar nespėjus jų iki galo įvykdyti.

Džonas neatitiko standartinės nuomonės apie amerikiečius ir CŽV. Jis buvo tikras intelektualas; įsimylėjęs Europą, įgijo meno istoriko diplomą Harvarde. Buvo vedęs anglų archeologę Lizą, nuostabią moterį. Tiesa, neypatingai gražią, bet itin gyvybingą, kuri savo entuziazmu užkrėsdavo visus aplinkinius ir šie netrukdavo pripažinti, kad ji tiesiog kerinti. Jiedvi susidraugavo su Paula, todėl kartais jie vakarieniaudavo keturiese ir net praleido kelis savaitgalius kartu Kapryje.

Taip, kai grįš į Romą, paskambins Džonui. Ir dar paskambins Santjagui Chimenesui, Europolo atstovui Italijoje, geraširdžiam ir simpatiškam ispanui, su kuriuo jis taip pat palaikė gerus santykius. Jis pakvies juos pavakarių. Galbūt bendraujant su šiais žmonėmis jam paaiškės tai, kas vis dar neaišku.

3 skyrius

Chosaras žvilgsniu aprėpė Jeruzalės mūrus. Tekančios saulės spinduliai ir dykumos smėlis susiliejo su miesto mūrais į vieną aukso masę, žilpinančią akis.

Lydimas keturių vyrų Chosaras patraukė prie Damasko vartų, pro kuriuos šalia besidriekiančių žemių link būriais jau trauktė valstiečiai ir karavanai, ieškantys druskos.

Sieną saugojo romėnų kareivių gvardija.

Jis norėjo susitikti Jėzų. Tas vyras spinduliavo kažin ką nepaprasta: stiprybę, švelnumą, jėgą, gailestį.

Jis tikėjo Jėzumi, tikėjo jį esant Dievo Sūnų, ir ne tik todėl, kad matė jį darantį stebuklus, bet dar ir todėl, kad Jėzaus žvilgsnis vėrė kiaurai viską, kas žmogiška, mokėjo skaityti tavo vidų, nuo jo žvilgsnio nepasislėpdavo nė patys slapčiausi jausmai.

Vis dėlto Jėzus neversdavo tavęs susigėsti dėl to, koks esi, nes jo akys spinduliavo supratimą ir atlaidumą.

Chosaras mylėjo Abgarą, savo karalių, nes šis visuomet elgėsi su juo kaip su broliu. Turėjo būti dėkingas karaliui už savo postą ir turtus. Tačiau jeigu Jėzus nepriims Abgaro kvietimo atvykti į Edesą, jis, Cho-

saras, stos prieš savo karalių, prašydamas leidimo grįžti į Jeruzalę ir sekti paskui Jėzų. Buvo tvirtai pasiryžęs atsisakyti savo namų, turto ir gerovės. Jis seks paskui Jėzų ir pamėgins gyventi pagal jo mokymą. Taip, tai jau nuspręsta.

Chosaras patraukė į vieno vyro, Samuelio, namus, kuris už kelias monetas leis pernakvoti ir pasaugos arklius. O kai įsikurs, eis ieškoti Jėzaus. Patrauks į Morkaus arba Luko namus, jie tikrai žinos, kur jį rasti. Bus sunku įtikinti Jėzų vykti į Edesą, bet jis, Chosaras, Nazarietį patikins, kad kelionė būsianti trumpa ir kad pagydęs jo poną galėsiąs išvykti, jeigu tik taip nuspręs.

Išėjęs iš Samuelio namų, pakeliui pas Morkų Chosaras nupirko porą obuolių iš vargšo luošio, kurio ir pasiteiravo šviežiausių Jeruzalės naujienų.

— Ką tau papasakoti, klajokli? Kiekvieną dieną saulė pakyla rytuose, o nusileidžia vakaruose. Romėnai... tu nesi romėnas? Ne, ne, nesirengi kaip romėnai ir kalbi kitaip nei jie. Romėnai pakėlė mokesčius didesnei imperatoriaus šlovei, todėl Pilotas bijo maišto ir mėgina susitarti su Šventyklos kunigais.

— Ką girdėjai apie Jėzų, Nazarietį?

— A! Tu taip pat apie jį klausinėji. Ar tik nebūsi šnipas?

— Ne, gerasis žmogau, nesu šnipas, esu paprastas keliauninkas, išgirdęs apie Nazariečio stebuklus.

— Jeigu sergi, jis tave gali pagydyti, nes jau daugelis gali patvirtinti buvę pagydyti vos prisilietus Nazariečio pirštams.

— O tu juo netiki?

— Pone, aš dirbu nuo aušros iki saulės laidos, prižiūrėdamas savo ūkį ir pardavinėdamas obuolius. Turiu maitinti žmoną ir dvi dukteris. Vykdau visus nurodymus, kurie priguli padoriam judėjui, ir tikiu Dievu. Ar Nazarietis yra Mesijas, kaip kalbama, aš nežinau, nesakyčiau nei ne, nei taip. Vis dėlto tau pasakysiu, klajokli, kad kunigai jo nemėgsta, o romėnai juo labiau, nes Jėzus nebijo jų valdžios ir nemaištauja nei prieš vienus, nei prieš kitus. Tačiau žmogus negali stoti prieš romėnus ar prieš kunigus ir tikėtis išnešti sveiką kailį. Tam Jėzui blogai baigsis.

— Ar žinai, kur galėčiau jį rasti?

— Vaikšto su savo mokiniais iš vieno galo į kitą, nors labai daug

laiko praleidžia dykumoje. Nežinau, bet gali paklausti vandens pardavėjo, kuris stovi čia prie kampo. Jis yra Jėzaus pasekėjas, anksčiau buvo nebylys, o dabar kalba, Nazarietis jį pagydė.

Chosaras klajojo po miestą, kol pasiekė Morkaus namus. Ten jam nurodė, kur gali rasti Jėzų, — prie pietinės miesto sienos, kur jis skleidė savo mokymą minioms.

Netruko jį pamatyti. Nazarietis, apsivilkęs paprastą tuniką, savo pasekėjams kalbėjo tvirtu, bet švelniu balsu.

Chosaras pajuto į save nukreiptą Jėzaus žvilgsnį. Nazarietis jį pastebėjo, nusišypsojo ir mostu pakvietė prieiti.

Jėzus jį apkabino ir nurodė sėsti šalia. Jonas, jauniausias iš mokinių, pasitraukė užleisdamas vietą prie Mokytojo.

Taip praėjo rytas, o kai saulė jau buvo zenite, Judas, vienas Jėzaus mokinių, visiems susirinkusiesiems padalijo duonos, figų ir vandens. Valgė tyloje ir ramybėje. Paskui Jėzus pakilo eiti.

— Pone, — pašnibždom pratarė Chosaras, — turiu vieną prašymą į tave nuo Abgaro, Edesos karaliaus.

— Ko pageidauja Abgaras, gerasis Chosarai?

— Jis sunkiai serga ir maldauja tavo pagalbos, aš taip pat tavęs to maldauju, nes jis geras žmogus ir geras karalius, o jo pavaldiniai gerbia jį už teisingumą. Edesa — mažas miestas, bet Abgaras pasiryžęs juo pasidalyti su tavimi.

Jėzus apkabino Chosarą per pečius, kol jie ėjo keliu. Ir Chosaras pasijuto pakylėtas vien dėl buvimo šalia to žmogaus, kurį tikėjo iš tiesų esant Dievo Sūnų.

— Perskaitysiu laišką ir atsakysiu tavo karaliui.

Tą vakarą Chosaras dalijosi vakariene su Jėzumi ir jo mokiniais, sunerimusiais dėl jaudinamų naujienų iš tikinčiųjų kunigų. Viena moteris, Marija Magdalietė, turguje nugirdo, kad kunigai įkalbinėjo romėnus suimti Jėzų, kurį kaltino kurstantį neramumus prieš Romos valdžią.

Jėzus tylėdamas klausėsi ir ramus vakarieniavo. Rodėsi, kad viską, kas buvo pasakojama, jis ir taip žinojo, tarsi nė viena sakoma naujiena jam nebuvo nauja. O vėliau kalbėjo jiems apie atleidimą, apie tai, kad rei-

kia atleisti tiems, kurie kitiems daro pikta, kad reikia būti gailestingiems. Mokiniai kalbėjo, kad sunku atleisti žmogui, kuris trokšta tau blogo, nieko nedaryti, kai tave puola.

Jėzus jų klausėsi, o paskui atsakė, kad atleidimas yra sielos atgaiva ir palaima jiems patiems.

Vakarienės pabaigoje žvilgsniu susirado Chosarą ir paprašė, kad šis prisiartintų bei įteiktų jam laišką.

— Chosarai, iš čia Abgaras gaus mano atsakymą.

— Pone, nevyksite kartu su manimi?

— Ne, Chosarai, nevyksiu kartu su tavimi, negaliu vykti, privalau vykdyti tai, ko nori mano Tėvas. Tačiau tavo karalius išvys mane Edesoje ir, jeigu įtikės, pasveiks.

— Ką pasiųsi pas jį? Kaip gali būti, kaip žadi, pone, kaip tu pasiliksi čia, jeigu sakai, kad Abgaras galės tave pamatyti Edesoje?

Jėzus nusišypsojo ir apvesdamas žvilgsniu jam atsakė:

— Argi tu paskui mane neseki ir manęs nesiklausai? Eisi pas jį tu, Chosarai, ir tavo karalius pasveiks, o pamatys mane Edesoje, kai jau nebebūsiu šiame pasaulyje.

Ir Chosaras tikėjo.

Pro mažą langelį saulė skverbėsi į kambarį, kuriame Chosaras glaudėsi rašydamas Abgarui laišką, kai smuklininkas jį lydintiems vyrams parūpino maisto.

„Nuo Chosaro Abgarui, Edesos karaliui.

Mano pone, mano vyrai atneš tau Nazariečio atsakymą. Prašau tavęs, mano pone, neprarask vilties, nes jis sako, kad tu pasveiksi. Žinau, kad jis padarys stebuklą, bet neklausk manęs, kaip ar kada.

Prašau tavęs leidimo pasilikti dar kuriam laikui Jeruzalėje, šalia Jėzaus. Mano širdis liepia man čia pasilikti. Privalau klausytis jo mokymo, jo žodžių ir, jeigu man leisi, sekti paskui jį kaip vienas nuolankiausių mokinių. Viską, ką gyvenime užgyvenau, gavau iš tavęs, todėl, mano karaliau, pasirūpink mano geru, mano namais, vergais, kuriuos gali išdalyti reikalingiems. O aš liksiu čia, nes sekant paskui Jėzų man reikia labai mažai. Ir dar, nujaučiu, kad turi kažkas nutikti, nes Šventyklos kunigai nekenčia Jėzaus už tai, kad

jis skelbiasi esąs Dievo Sūnus ir gyvena pagal judėjų įstatymus, kurių jie nesilaiko.

Maldauju tavęs, mano karaliau, supratimo ir leidimo vykdyti savo likimą.“

Abgaras perskaitė Chosaro laišką ir jį apėmė liūdesys. Judėjas neatvyks į Edesą, o Chosaras pasiliks Jeruzalėje.

Vyrai, lydėję Chosarą, keliavo be poilsio, kad įteiktų žinias. Pirmiausia Abgaras perskaitė Chosaro laišką, o dabar rengėsi perskaityti Jėzaus atsakymą, bet jo širdyje išblėso viltis ir jam mažai terūpėjo, ką gali pasakyti Nazarietis.

Karalienė įžengė į kambarį ir susirūpinusi pažvelgė į jį.

— Išgirdau, kad sulaukėme naujienų iš Chosaro.

— Taip ir yra. Judėjas neatkeliaus. Chosaras prašo mano leidimo pasilikti Jeruzalėje, o visą jo turtą ragina išdalyti alkstantiems. Jis atsivertė į Jėzaus mokinį.

— Koks nepaprastas turi būti tas žmogus, jeigu Chosaras viską palieka, kad sektų paskui jį. Kaip norėčiau su juo susitikti.

— Tu taip pat mane paliksi?

— Pone, žinai, kad ne, bet tikiu Jėzų esant Dievu. Ką tau rašo laiške?

— Dar neperlaužiau antspaudo — palauk, tuoj perskaitysiu.

„Palaimintas būk, Abgarai, kuris tiki manimi, manęs nepažinęs.

Pagal mane parašyta buvo — tie, kurie jį mato, juo netiki, o galiausiai tie, kurie nematę juo tiki, bus palaiminti.

O atsiliepdamas į tavo prašymą atvykti pas tave, sakau, kad man būtina nuveikti visus darbus, kuriems buvau siųstas, o juos įvykdęs grįšiu pas tą, kurio buvau siųstas.

O kai grįšiu pas Jį, atsiųsiu tau vieną iš savo mokinių, kad pagydytų tavo ligą ir palaikytų tave bei taviškius palaimos kelyje.“*

— Mano karaliau, judėjas tave pagydys.

— Bet kaip gali būti tokia tikra?

* Iš Apokrifų Evangelijos

— Privalai tikėti, privalome tikėti ir laukti.

— Laukti... Bet ar nematai, kad liga jau mane nugali? Su kiekviena diena jaučiuosi vis silpnesnis, jau greitai net tau nebegalėsiu pasirodyti. Žinau, kad mano pavaldiniai šnabždasi, o priešai rezga pinkles ir net Manu, mūsų sūnus, šnabžda greitai būsiąs karaliumi.

— Tavo valanda dar neišmušė, Abgarai. Aš tai žinau.

4 skyrius

Skambus Minervos balsas mobiliajame telefone girdėjosi su pertrūkiais.

— Padėk ragelį, aš tau perskambinsiu, nes dabar esu kabinete.

Karabinierių pastate Meno departamentas užėmė du kabinetus, todėl kai Markas su savo komanda būdavo Turine, jie turėdavo darbo vietą.

— Pasakok viską, Minerva, — paprašė Sofija savo kolegės, — kabinete šefo jau nebėra, atsikėlė anksčiausiai ir išėjo į katedrą. Man pasakė, kad praleis ten didžiąją rytmečio dalį.

— Jo mobilusis išjungtas, man nuolat atsiliepia balso paštas.

— Labai neįprasta. Juk pati žinai, kad jis metų metus vaikšto įsikalęs į galvą mintį, esą kažkas nori sunaikinti relikviją. Kartais imu galvoti, kad jis teisus. Įskaitant visas bažnyčias, kurių Italijoje gausybė, Turino katedrai nutikę daugiausia nelaimių, pradedant daugiau nei pustuziniu vagysčių, kurias vien jau aš pamenu, taip pat buvo kilę keli gaisrai, vienas baisesnis už kitą; bet visi tie nutikimai buvo tyčia sukelti, norint užmaskuoti kitus nusikaltimus; o galiausiai — tie nebyliai. Turi pripažinti: įtartinai keista, kad tas rastasis vyro lavonas neturi liežuvio ir pirštų atspaudų. Tai reiškia tą patį kaip ir visada — žmogus be tapatybės.

— Markas manęs prašė paieškoti informacijos apie kokią nors sektą, kuri išsipjauna liežuvius. Jis man sakė, kad nors esat istorikai, bet vis tiek kas nors prasprūsta pro akis. Tačiau man nepavyko nieko rasti. Galiausiai man iki šiol pasisekė sužinoti vienintelį dalyką: įmonė, vykdanti restauravimo darbus, Turine darbuojasi jau daugybę metų, daugiau nei keturiasdešimt, ir užsakymų jiems netrūksta. Svarbiausias jų užsakovas yra Bažnyčia. Per visus tuos metus jie pakeitė elektros sistemą daugelyje

aplinkinių vienuolynų ir bažnyčių, taip pat pertvarkė kardinolo namus. Susivienijimas stengiasi išlaikyti anonimiškumą, bet man pavyko sužinoti, kad vienas iš akcininkų yra labai įtakingas vyras, turintis reikalų su aeronautikos ir chemijos produktų įmonėmis... Bet kokiu atveju ta restauravimo įmonė yra *peccata minuta* tam, kuris laiko ją savo rankose.

— Kas jis toks?

— Umbertas D'Alakva, nuolatinis laikraščių ekonomikos puslapių veikėjas. Finansų ryklys. Atkreipk dėmesį, kad jis turi reikalų su įmone, užsiimančia kabelių ir tinklų tiesimu. Bet ir tai dar ne viskas. Jis buvo akcininkas kitų įmonių, kai kurių dabar jau neegzistuojančių, tačiau jos visos turėjo reikalų su Turino katedra. Prisimeni, prieš devyniasdešimt septintųjų metų gaisrą buvo dar vienas, tiksliau, aštuoniasdešimt trečiųjų rugsėjį, vos prieš kelis mėnesius iki pasirašant sutartį su Vatikanu dėl Savojos rūmų Šventosios Drobulės. Tą vasarą buvo pradėtas restauruoti katedros ir bokšto fasadas. Niekas negali paaiškinti, kaip kilo gaisras. Toje paminklų restauravimo firmoje interesų turėjo ir Umbertas D'Alakva. Pameni požeminių tinklų keitimą Katedros aikštėje ir šalutinėse gatvėse tuo pat metu, kai buvo atliekami šaligatvių klojimo darbai? Toji įmonė, klojusi grindinį, irgi susijusi su D'Alakvos akcijomis.

— Daraisi neurotiška. Nieko keista, kad vyras turi daugybę akcijų Turine veikiančiose įmonėse. Tokių kaip jis yra ne vienas.

— Aš nesu neurotiška. Tiesiog pateikiu duomenis. Markas nori žinoti viską, o iš to visko man kelis kartus išplaukė Umberto D'Alakvos vardas. Tas vyras turėtų būti glaudžiai susijęs su Turino kardinolu, taip pat ir su Vatikanu. Beje, jis viengungis.

— Gerai, visą informaciją atsiųsk elektroniniu paštu, Markas grįžęs perskaitys.

— Iki kada liekate Turine?

— Nežinau. Markas dar nieko nesakė; su kai kuriais žmonėmis, buvusiais katedroje prieš pat gaisrą, jis nori pasikalbėti asmeniškai. Be to, užsispyrė pabendrauti su nebyliu, kuris dalyvavo apiplėšime prieš porą metų, taip pat su darbininkais ir vyskupijos personalu. Manau, užtruksime tris keturias dienas, bet aš tau dar paskambinsiu.

Sofija nusprendė eiti į katedrą pasikalbėti su Marku. Ji žinojo, kad šefas mėgsta dirbti vienas, o Pietrui, Džiuzepei ir Antoninui buvo

nurodęs vienas kitą lydėti. Nors visiems buvo padalijęs skirtingas užduotis.

Jie jau daugelį metų dirbo kartu. Ir kiekvienas iš jų žinojo, kad Markas jais pasitiki.

Pietras ir Džiuzepė buvo du geri farai, du nepaperkami karabinieriai; Antoninas ir ji — diplomuoti meno specialistai, o Minerva nuolat paskendusi internetinėse paieškose. Jie sudarė Marko komandos branduolį. Žinoma, buvo ir kitų darbuotojų, tačiau jais Markas taip nepasitikėjo; be to, bėgant metams nedidelis jų būrelis dar ir susidraugavo. Sofija vis pagalvodavo, kad daugiau laiko praleidžia darbe nei namuose. Bet namuose jos niekas ir nelaukė. Ji neištekėjo; ir vis guosdavosi, kad niekada neturėjusi tam laiko: karjera, doktorantūra, darbas Meno departamente, kelionės. Neseniai jai sukako keturiasdešimt ir ji jautė, kad asmeninis gyvenimas virto tikra katastrofa, nes neapgaudinėjo savęs: nors kartais miegodavo su Pietru, bet tas niekada neišsiskirs su žmona, o ir ji to nenorėjo.

Jiems drauge buvo gera, keliaudami dalydavosi vienu kambariu, kartais po darbo dviese pavakarieniaudavo. Pietras palydėdavo ją namo, išgerdavo kartu kokią taurę, vakarieniaudavo, guldavosi į lovą, o po to, apie trečią nakties, jis tyliai atsikeldavo ir išeidavo.

Bendradarbiai visa tai nuleisdavo nemačiom, nors Antoninas, Džiuzepė ir Minerva viską žinojo. Sykį Markas pasakė, kad jiedu pakankamai suaugę suprasti, ką darantys, bet jis turįs vilties, kad asmeniniai reikalai jų darbui nepakenks.

Pietras ir ji sutiko, kad bet koks įtvviejų tarpusavio nesutarimas negali būti aptariamas su likusiais komandos nariais. Ir iki šiol jiems tai puikiai sekėsi, nes jų kivirčai būdavo labai menki, tik dėl kokios nors smulkmenos, nieko tokio, dėl ko jie negalėtų sutarti. Abu gerai žinojo, kad tokie santykiai niekur jų nenuves, todėl nė vienas ypatingų vilčių nepuoselėjo.

— Šefe...

Išgirdęs Sofijos balsą Markas pašoko iš išgąsčio. Jis sėdėjo per kelis metrus nuo urnos su relikvija. Ją pamatęs nusišypsojo ir paėmęs už rankos pasisodino greta.

— Įspūdinga, tiesa?

— Taip, žinoma, kaip ir tai, jog tai klastotė.

— Klastotė? Aš nedrįsčiau taip drąsiai teigti, jog tai klastotė. Toje Drobulėje yra kai kas labai paslaptingo, kai kas, ko net mokslininkai nesugebėjo paaiškinti. NASA patvirtino, kad žmogaus atvaizdas yra trimatis. Kai kurie mokslininkai teigia, kad šis atvaizdas yra mokslui nežinomos radiacijos padarinys, o kiti tvirtina, kad žymės — palikti kraujo pėdsakai.

— Markai, juk tu žinai, kad tyrimas karbonu 14 yra nepaneigiamas. Daktaras Titas ir jo kolegos tyrinėtojai galutinai nustatė, kad dėl relikvijos jokios klaidos negali būti. Audinys yra iš XIII ar XIV amžiaus, tarp 1260 ir 1390 metų, visa tai buvo patvirtinta skirtingų laboratorijų. Bažnyčia irgi patvirtino karbono 14 duomenis.

— Vis tiek niekas dar nepaaiškino, kaip ant Drobulės susiformavo atvaizdas. Aš tenoriu priminti, kad trimatėse fotografijose buvo pastebėti kai kurie žodžiai, visai šalia veido tris kartus parašyta INNECE.

— Taip, „mirtyje".

— Ir toje pat pusėje, pačiame viduryje, yra kelios raidės: S N AZARE.

— Tai galėtų būti perskaityta kaip NEAZARENUS.

— O viršuje yra kitos raidės, IBER...

— Ir yra tikinčiųjų, kad tos raidės formavo žodį TIBERIUS.

— Ir dar tie įspaudai?

— Kai kurios išsamios, padidintos nuotraukos rodo ratus aplink akis, labiausiai prie dešinės akies, kurioje galima atpažinti monetą.

— Tais laikais buvo labai įprasta mirusiųjų akis uždengti monetomis.

— Ir galima perskaityti...

— Sujungiant išlikusias raides, kurios mums leidžia perskaityti TIBEPIOY CAICAROC, Tiberijus Cesaris. Tai ypatingieji užrašai ant Poncijaus Piloto laikų monetų; jos buvo iš bronzos, o jose — dievybių atvaizdai.

— Esi labai gera istorikė, daktare, todėl nieko nevertinsi kaip išankstinės duotybės.

— Markai, ar galiu tau užduoti asmeninį klausimą?

— Jeigu tu negali, tai tada niekas negali.

— Tu esi tikintis? Turiu omeny, tikintis iš tikrųjų. Visi mes esame katalikai, mes juk italai, ir iš to, kas mums įdiegiama dar vaikystėje, vis

dėlto kažkas pasilieka. Tačiau tikrasis tikėjimas yra visai kas kita. Todėl man, Markai, atrodo, kad tu iš tiesų esi įsitikinęs, jog atvaizdas Drobulėje yra Kristaus, ir tau visai nesvarbu, ką sako visų mokslininkų ataskaitos — tu tiesiog tiki.

— Matai, daktare, atsakyti į tavo klausimą yra nelengva. Aš nė pats gerai nežinau, kuo tikiu, o kuo ne; pasakyčiau tau, kad kai kuriuos dalykus mano sveika logika tiesiog įsako atmesti ir kad iš tiesų mano tikėjimas nelabai daug turi bendra su tuo, ką sako Bažnyčia, vadindama tikėjimu. Tačiau toji Drobulė turi kažin ką ypatingo, magiško; tai nėra tiesiog drobės atraiža. Aš jaučiu, kad joje yra kai kas daugiau.

Jie stovėjo tylėdami ir žvelgė į lino drobę su įspaustu atvaizdu žmogaus, kentėjusiu tokias pat kančias, kaip ir Kristus. Žmogus, kuris, anot antropometrinių studijų ir matavimų, atliktų profesoriaus Chudika-Kordiljos, svėrė apie aštuoniasdešimt kilogramų, jo ūgis galėjo siekti apie 1,81 metro, o visi kiti jo požymiai neatitiko nė vienos konkrečios etninės grupės.

Publikai katedra buvo uždaryta. Ir tokia dar kurį laiką liks, kol relikvija vėl bus perkelta į Nacionalinio banko seifą. Šį sprendimą buvo priėmęs Markas, o kardinolas jam visiškai pritarė. Šventoji Drobulė buvo labiausiai vertinama katedros brangenybė, viena iš didžiausių krikščionybės relikvijų, ir šiomis aplinkybėmis tikrai buvo geriau saugoti ją banke.

Sofija paėmė Marką už rankos — moteris norėjo, kad jis nesijaustų vienišas, kad žinotų, jog ji tiki juo. Sofija juo žavėjosi, jautė pagarbą už atsidavimą, nes už tos atšiaurios išvaizdos — ji žinojo — slėpėsi jautrus žmogus, visada pasiryžęs išklausyti, nuolankus, kuriam visiškai nebuvo sunku pripažinti, kad kas nors žino daugiau nei jis; vis dėlto savimi jis itin pasitikėjo.

Kai jie diskutuodavo dėl kokio nors meno kūrinio autentiškumo, Markas niekada nepiršdavo savo nuomonės, visada leisdavo komandos nariams išsakyti savąją, ir Sofija žinojo, kad šefas ja ypač pasitiki. Kai pradėjo bendradarbiauti, ją švelniai pravardžiuodavo „smegenytėmis“ — dėl jos akademinės biografijos: istorijos meno daktarė, klasikinių kalbų ir italų filologijos diplomantė, laisvai kalbėjo anglų, prancūzų, ispanų ir graikų kalbomis. Papildomai dar mokėsi arabų kalbos: šia kalba ji nemokėjo kalbėti, bet puikiai ją suprato.

Markas pažvelgė į ją akies krašteliu ir jautėsi paguostas Sofijos gesto. Galvojo, kokia neteisybė, kad iki šiol tokia moteris nerado sau tinkamos poros. Ji buvo labai graži, net pati iki galo nesuprato, kokia yra nuostabi. Šviesiaplaukė, melsvomis akimis, aukšta, simpatiška ir protinga, išskirtinai protinga. Paula jai nuolat ieškojo poros, bet jos pastangos nueidavo perniek, nes vyrus visada priblokšdavo jos visokeriopa viršenybė. Markas niekaip neįstengė suprasti, kaip tokia moteris galėjo palaikyti santykius su tokiu žmogumi kaip Pietras, bet Paula jam sakė, kad Sofijai taip tiesiog patogiau.

Pietras buvo paskutinis narys, prisidėjęs prie komandos. Jis dešimt metų darbavosi departamente. Buvo geras tyrėjas. Kruopštus, nepatiklus, nuo jo žvilgsnio niekada nepraslysdavo nė menkiausia detalė. Jis daugybę metų darbavosi žmogžudysčių skyriuje ir pasiprašė perkeliamas, nes, anot jo, pavargo nuo kraujo. Tiesa ir ta, kad jis paliko ypač gerą įspūdį pakviestas pokalbio — kaip tik todėl ir tapo komandos nariu, žinoma, dar ir dėl to, kad nuolat buvo jaučiamas žmonių stygius.

Markas atsistojo ir nusekė paskui Sofiją. Jiedu patraukė prie didžiojo altoriaus, apsuko jį ir įžengė į zakristiją, į kurią tą pačią akimirką atėjo ir vyskupijos tinkle dirbantis kunigas...

— A, pone Valoni, kaip tik jūsų ieškojau! Ponas kardinolas nori jus matyti, nes maždaug po pusvalandžio turėtų pasirodyti šarvuotas automobilis, pervešiantis relikviją. Mums paskambino vienas iš jūsų žmonių, Antoninas. Kardinolas sako nenusiraminsiąs, kol nesužinos, kad ji jau banke ir kad jūs surinkote pilną katedrą karabinierių:

— Ačiū, tėve. Šventoji Drobulė bus akylai saugoma, o paskui aš asmeniškai palydėsiu ją iki banko.

— Jo Eminencija nori, kad tėvas Yvas, kaip vyskupijos atstovas, palydėtų Drobulę iki banko ir kad būtų pasirūpinta visišku jos saugumu.

— Man regis, gera mintis. Kur yra kardinolas?

— Savo kabinete. Ar norite, kad jus palydėčiau?

— Nėra reikalo, mudu su daktare jau puikiai žinome, kur jį rasti.

Markas ir Sofija įėjo į kardinolo kabinetą. Šis atrodė susinervinęs, besijaučiąs nejaukiai.

— A, Markai, užeikite, užeikite! Ir daktarė Galjoni! Prašau sėstis.

— Eminencija, — tarė Markas. — Mudu su daktare lydėsime kartu relikviją į banką. Kiek man žinoma, dar važiuos ir tėvas Yvas...

— Taip, bet tik todėl, kad norėjo ją pamatyti savo akimis. Matote, Vatikane visi labai susirūpinę. Monsinjoras Obry mus patikino, kad popiežius labai susijaudino dėl kilusio naujo gaisro, ir paprašė manęs perduoti viską, ką sužinosiu, Šventajam Tėvui. Todėl maldauju jūsų, Markai, viską man pasakoti apie tyrimo eigą, kad galėčiau informuoti monsinjorą. Ir, žinoma, pasitikėkite mūsų diskretiškumu, nes tai labai svarbu.

— Eminencija, mes vis dar nieko neišsiaiškinome, vienintelis mums žinomas dalykas — morge saugomas kūnas be liežuvio. Trisdešimties metų vyras, bet visiškai neidentifikuotas. Mes net nežinome, ar jis italas, ar švedas.

— Na, man atrodo, kad sėdintis Turino kalėjimo kameroje, yra italas.

— Kodėl?

— Dėl savo išvaizdos: tamsiaplaukis, nelabai aukštas, tamsesnė oda...

— Eminencija, tokį apibūdinimą atitiktų pusė žmonijos.

— Taip, tai irgi tiesa. Na, gerai, Markai, ar sutiktumėte mane informuoti? Duosiu jums savo privatų namų telefono numerį ir mobilųjį, kad galėtumėte rasti mane dvidešimt keturias valandas per parą, jeigu ką nors ypatinga aptiktumėte. Taip pat man būtų įdomu žinoti, kokių priemonių imatės.

Ant kortelės kardinolas surašė numerius ir padavė Markui, o šis įsidėjo ją į kišenę. Jis jau iš anksto nebuvo nusiteikęs informuoti kardinolą apie tuos aklus bandymus, kurių dabar ėmėsi ar kuriuos planavo atlikti. Jis neketino pateikti savo tyrimų ataskaitos Turino arkivyskupijai, kad ši savo ruožtu informuotų monsinjorą Obry, o šis — valstybės sekretoriaus padėjėją, pastarasis — valstybės sekretorių, o valstybės sekretorius, kas žino, ką dar, išskyrus popiežių.

Vis dėlto garsiai nieko nepasakė, tik linktelėjo galva lyg pritardamas.

— Markai, kai tik relikvija bus padėta į vieną iš banko saugyklų, praneškite man jūs ir dar praneš tėvas Yvas.

Markas pažvelgė pakeldamas vieną antakį. Kardinolas elgėsi taip, lyg Markas jam dirbtų. Jis nusprendė neatsakyti ir į tai, ką laikė tiesiog įžūlumu. Tuomet jis atsistojo, įkandin jo — ir Sofija.

— Mes jau eisime, Eminencija, šarvuotas automobilis turėtų netrukus pasirodyti.

5 skyrius

Trys vyrai ilsėjosi ant gultų, kiekvienas paskendęs savo mintyse. Jiems nepasisekė, tad per kelias ateinančias dienas privalėjo atsitraukti. Turinas virto pavojinga vieta.

Jų draugas žuvo liepsnose ir autopsija greičiausiai jau buvo nustačiusi, kad jis neturėjo liežuvio. Nė vienas iš jų neturėjo. O grįžti į katedrą būtų savižudybė. Žmogus, dirbantis episkopate, jiems pranešė, kad karabinierių knibždėte knibžda visur, klausinėja visų ir apie viską, taigi viskas nenurims, kol jie neišsidangins.

Jie iškeliaus, bet kol kas turėjo bent jau kelias dienas slėptis, kol karabinieriai sumažins savo apgultį, o ryšių atstovai nukreips dėmesį į kurią nors kitą pusę, kokį nors naują nutikimą.

Rūsyje dvelkė drėgme ir buvo labai mažai vietos pasivaikščioti. Episkopato žmogus maisto jiems buvo palikęs trims ar keturioms dienoms. Ir perspėjo, kad kol neįsitikins, jog pavojus praėjo, negrįš. Praslinko dvi dienos, panašios į amžinybę.

Už tūkstančio kilometrų nuo to rūsio, Niujorke, stiklo ir plieno pastate, nepraleidžiančiame garso ir naujausiomis saugumo priemonėmis aprūpintame kabinete, kuris užtikrino visišką privatumą, septyni vyrai su Burgundijos vyno taurėmis rankose šventė nesėkmę.

Šitie septyni elegantiškai apsirengę penkiasdešimties šešiasdešimties metų vyrai nuosekliai analizavo informaciją apie Turine kilusį gaisrą. Jų informacijos šaltinis buvo ne spauda ar televizija — informaciją jie gavo iš pirmų lūpų, kruopščiai parengtą juodai apsitaisiusio vyro, kuris gaisro metu slėpėsi po suolu.

Jie jautė palengvėjimą, kurį kitais atvejais išgyvendavo jų priešininkai, kai vyrams be liežuvių nepavykdavo prisiartinti prie relikvijos.

Vyriausiajam vos mostelėjus ranka, visi kiti sukluso.

— Mane jaudina vien tai, ką sako policija, Meno departamento di-

rektorius. Jeigu jis iš tiesų apsėstas tos relikvijos, pagaliau gali rasti kokį nors ženklą, kuris nurodys, kaip prisikasti iki mūsų.

— Reikės išplėsti visas įmanomas apsaugos priemones ir pasirūpinti, kad mūsiškiai ištirptų minioje. Jau kalbėjausi su Poliu, jis pasistengs sužinoti visus veiksmus, kurių ketins imtis tas Markas Valonis. Tačiau nebus lengva, nes bet koks neatsargus žingsnis gali mus išduoti. Mano nuomone, magistre, privalome laikytis šaltai, nieko nedaryti, tik stebėti.

Šitaip kalbėjo aukštas, atletiškas vyras, jau artėjantis prie penkiasdešimties, žilais plaukais ir tarsi iš medžio išskaptuotu veidu kaip romėnų imperatoriaus.

Vyriausiasis, kurio rangas atitiko magistro titulą, pritarė.

— Ar dar yra kokių nors pasiūlymų?

Visi pritarė, kad verčiau nieko nedaryti, o tiesiog iš tolo akylai stebėti, ko imsis Valonis. Ir susitarė toliau semtis žinių per tą, kurį vadino Poliu, kad pernelyg išplėsti informacijos šaltiniai nekeltų rizikos.

Vienas iš padėjėjų, tvirto kūno sudėjimo ir vidutinio ūgio vyras, su vos juntamu prancūzišku akcentu paklausė:

— Ar jie bandys dar kartą?

Vyriausiasis neabejodamas atsakė:

— Ne, iš karto jie nieko nesiims. Iš pradžių pasistengs iškeliauti iš Italijos, o paskui mėgins susisiekti su Adajumi. Ir tik tuomet, jeigu jiems pasiseks ir nepritrūks laiko. O paskui Adajus išsiųs naują komandą.

— Paskutinis įvykis nutiko prieš dvejus metus, — priminė vyras romėnų imperatoriaus veidu.

— Mes ir toliau būsime ten, kaip tą ir darydavome. O dabar susitarsime dėl mūsų kito susitikimo ir pakeisime slaptažodžius.

6 skyrius

Chosaras sekė paskui Jėzų, kad ir kur šis ėjo. Jėzaus draugai prie jo jau priprato ir kartais pasidalydavo savo maistu. Iš jų Chosaras sužinojo, kad Jėzus mirs, bet nepaisydamas patarimų pabėgti Nazarietis vis tiek be perstojo kartojo privaląs išpildyti Tėvo nurodymus.

Buvo sunku suprasti Tėvą, kuris norėjo savo Sūnaus mirties, bet Jėzus apie tai kalbėjo labai ramiai, atrodė, viskas taip ir turi būti.

Visada, kai Jėzus jį pastebėdavo, parodydavo draugiškumo gestą. Vieną kartą jam tiesiai pasakė:

— Chosarai, aš privalau įvykdyti tai, kas man pavesta, tam buvau siųstas savo Tėvo, o tu, Chosarai, taip pat privalai atlikti savo misiją. Todėl ir esi čia, o paskui skatinsi tikėjimą, kad aš esu, skelbsi žinią apie tai, ką čia matei, ir visada turėsi mane šalia, kai manęs jau nebebus.

Chosaras iki galo nesuprato Nazariečio žodžių, bet nesiryžo jo nieko klausti ar prieštarauti.

Pastarosiomis dienomis netilo kalbos. Kunigai pageidavo, kad romėnai išspręstų Jėzaus iš Nazareto klausimą, o Pilotas, prefektas, reikalus mėgino pakreipti taip, kad būtent judėjai teistų vieną iš saviškių. Ir buvo tik laiko klausimas, kada vieni ar kiti įvykdys nusikaltimą.

Jėzus iškeliavo į dykumą. Jis dažnai taip elgdavosi. Šįkart jis pasninkavo, ruošėsi, kaip buvo sakęs, išpildyti savo Tėvo numatytą jam likimą.

Vieną rytą Chosarą pažadino vyras, kurio namuose jis nakvojo.

— Sučiupo Nazarietį.

Jis pašoko iš guolio ir išplėtė akis; prisiartinęs prie indo buveinės kampe, šliūkštelėjo į veidą vandens, kad išsibudintų. Paskui čiupo apsiaustą ir patraukė į Šventyklą. Ten rado kelis Jėzaus draugus, kurių įdėmiai klausėsi apniktas daugybės abejonių.

— Kas nutiko, Judai?

Judas pratrūko verkti ir mėgino nuo Chosaro pasprukti, bet šis jį pasivijo ir, pastvėręs už peties, atgręžė į save.

— Bet kas nutiko? Kodėl bėgi nuo manęs?

Ašarotomis akimis Judas mėgino nuo Chosaro išsisukti, bet nesugebėjęs galiausiai atsakė:

— Jie jį sučiupo. Romėnai jį išsivedė, jį nukryžiuos, o aš...

Ašaros jam lyg vaikui riedėjo skruostais. Keista, bet Chosaras nesijautė sujaudintas ir toliau stipriai laikė Judą, kad šis niekur nedingtų.

— Aš, Chosarai, jį išdaviau. Išdaviau geriausią iš žmonių. Už romėnų man duotas trisdešimt sidabrinių monetų.

Įniršęs Chosaras pagaliau jį paleido ir pasileido bėgte, sutrikęs, nė pats gerai nesuprasdamas, kur traukia. Sukdamas į Šventyklą, ir vėl susidūrė su vyru, kurį kartais matydavo besiklausantį Jėzaus pranašysčių.

— Kur jis? — paklausė vos atgaudamas kvapą.

— Nazarietis? Jį ketina nukryžiuoti. Taip Pilotas patenkins kunigų prašymus.

— Bet kuo jį kaltina?

— Sako, kad kaltina erezijomis ir esant apsišaukėliu Mesiju.

— Juk Jėzus niekada neskleidė erezijų, jis niekada netvirtino esąs Mesijas, jis geriausias iš žmonių.

— Būk atsargus, jeigu mėginsi paskui jį sekti, tave gali įduoti.

— Bet tu taip pat paskui jį sekei.

— Taip, tikrai, todėl ir duodu tau tokį patarimą. Tie, kurie sekėme paskui Nazarietį, nebegalime būti saugūs.

— Bent jau pasakyk man, kur galėčiau jį rasti, kur jį nuvedė...

— Jis mirs penktadienį, dar iki saulei nusileidžiant.

Jėzaus veide atsispindėjo kančia. Ant galvos uždėtas spygliuotas vainikas buvo giliai įsirėžęs jam į kaktą. Kraujas sruvo per veidą, galiausiai įsigerdamas į barzdą.

Chosaras mintyse skaičiavo botago kirčius, kuriais romėnų kareiviai baudė Jėzų. Šimtas dvidešimt.

Kryžius, ant kurio jis turėjo būti nukryžiuotas, lenkė Jėzų savo svoriu, teikdamas tik dar daugiau skausmo; jie jį privertė keliais klupčioti per akmenis.

Chosaras žengė žingsnį norėdamas Jėzų pakelti, bet kareivis gelbėtoją nustūmė šalin. Jėzus dėkingas pažvelgė į savo draugą.

Chosaras sekė paskui Jėzų iki pat kalvos viršūnės, kur šis bus nukryžiuotas su keliais nusikaltėliais. Chosarui ašaros temdė akis, kai vienas kareivis kėlė jį ant kryžiaus ir, suėmęs Jėzaus kairę ranką per riešą, ją prikalė. O paskui tą patį padarė su dešine ranka. Vinis išsyk nepersmeigė riešo, kaip tai nutiko su kaire ranka., ir kareivis bandė dar du kartus, kol vinis pagaliau įsmigo į medį.

Pėdas prikalė kartu, ta pačia vinimi, uždėjęs kairę ant dešinės.

Laikas, regis, be galo ištįso, ir Chosaras prašė Dievo, kad tik Jėzus kuo greičiau mirtų. Stebint jo kančias, Chosarą kamavo dusulys.

Jonas, mylimiausias Jėzaus mokinys, matydamas savo Mokytojo kančias, tyliai verkė. Chosaras taip pat nepajėgė sulaikyti ašarų.

Kareivis įsmeigė durklą į Jėzaus šoną, ir iš žaizdos pasipylė kraujas kartu su skysčiu.

Jėzus buvo miręs, ir Chosaras padėkojo už tai Dievui.

Tą balandžio penktadienį dangų aptraukė audros debesys. Kai nuo kryžiaus buvo nuimtas Nazariečio kūnas, maža buvo belikę laiko palaikus paruošti laidotuvėms. Chosaras žinojo, kad judėjų įstatymai draudžia imtis bet kokio darbo, netgi lavonus aptvarkyti, kai saulė visai arti laidos.

Be to, kadangi buvo Velykos, lavoną reikėjo palaidoti tą pačią dieną.

Chosaras ašarų aptemdytomis akimis nejudėdamas stebėjo, kaip ruošiamas lavonas. Žiūrėjo, kaip Juozapas iš Arimatėjos supo Jėzaus kūną į labai ploną ir švelnią, taisyklingo kvadrato formos lino drobulę.

Tą naktį Chosaras nemiegojo, nerado ramybės ir kitą dieną. Jo sielos skausmas buvo begalinis.

Trečią dieną po Jėzaus nukryžiavimo Chosaras patraukė į tą vietą, kur buvo palaidotas jo kūnas. Ten sutiko Mariją, Jėzaus motiną, ir Joną, mylimiausią jo mokinį, kurie kartu su kitais pasekėjais šaukė, kad Mokytojo kūnas dingo. Uoloje už akmens, kur buvo paguldytas kūnas, buvo likusi tik drobulė, į kurią Juozapas iš Arimatėjos buvo įsupęs Jėzaus kūną, ir nė vienas iš susirinkusiųjų nedrįso jos paliesti. Judėjų įstatymas draudė liesti nešvarius daiktus, o mirusiojo drobulė kaip tik tokia ir buvo.

Chosaras paėmė ją į rankas. Jis nebuvo judėjas, todėl jam nerūpėjo tie kvaili įstatymų draudimai. Apglėbė drobę visu savo kūnu ir pasijuto lyg neriantis į malonę. Chosaras jautė Mokytoją, apkabindamas tą paprastą medžiagos gabalą jautėsi taip, lyg apkabintų jį patį. Ir tą akimirką jis jau žinojo, ką privalo daryti. Jis kuo skubiausiai vyks į Edesą, kur Jėzaus drobulę įteiks Abgarui ir šis pasveiks. Ir dabar jam paaiškėjo Mokytojo žodžiai.

Su perlenkta per rankas drobule išėjo iš kapo, įkvėpė gryno oro ir žengė ieškodamas kelio į savo buveinę, kad kuo greičiau galėtų išvykti iš Jeruzalės.

Edesos vidurdienio kaitra vertė gyventojus iki vakaro likti namuose. Ir tą valandą ant sergančio Abgaro kaktos karalienė dėjo drėgnas drobes ir ramino jį, kad liga dar nepalietė odos.

Anija, šokėja, jau buvo virtusi gyvu lavonu. Ji jau kuris laikas gyveno už miesto sienų, bet Abgaras pageidavo nepalikti jos be priežiūros didžioje nelaimėje ir vis pasiųsdavo į olą, kurioje ji slėpėsi, žvalgus. Šį rytą

vienas jo vyrų, palikęs prie olos maišą su grūdais ir sklidiną indą šviežio vandens, grįžęs papasakojo karaliui, kad iš nuostabaus Anijos veido beliko beformė masė. Abgaras nebenorėjo nieko daugiau girdėti ir užsidarė savo kambariuose, kur apimtas siaubo ėmė karščiuoti ir kliedėti.

Abgarą slaugė karalienė ir daugiau niekam neleido prie jo artintis. Kai kurie karaliaus pavaldiniai jau buvo susiruošę jį pakeisti, tad įtampa augo sulig kiekviena diena. O blogiausia, kad jie vis negavo žinių iš Chosaro. Šis buvo pasilikęs su Nazariečiu, ir nors Abgaras apgailestavo, kad Chosaras jį apleido, karalienė ragino juo kliautis. Tačiau dabar ir jos viltys jau ėmė blėsti.

— Ponia! Ponia! Chosaras jau čia!

Savo šauksmu vergė nutraukė tylą Abgaro kambaryje, kur jis snūduriavo slaugomas ir vėduojamas karalienės.

— Chosaras! Kur jis?

Lydima apstulbusių kareivių ir tarnų žvilgsnių, karalienė pasileido bėgte, kol galiausiai susidūrė su Chosaru.

Jos ištikimas draugas, apneštas kelionės dulkių, ištiesė rankas į karalienę.

— Chosarai, tu jį parsivedei? Kur Nazarietis?

— Mano karaliene, karalius pasveiks.

— Bet kur jis, Chosarai? Pasakyk man, kur yra judėjas?

Karalienės balsas pagaliau išdavė tiek laiko slėptą neviltį.

— Vesk mane pas Abgarą.

Chosaro balsas skambėjo stipriai ir pasitikinčiai, taigi visi stebėjusieji sugrįžimo sceną liko sužavėti. Karalienė nusivedė jį iki Abgaro kambarių.

Karalius prasimerkė ir išvydęs Chosarą su palengvėjimu atsikvėpė.

— Tu sugrįžai, mano gerasis drauge.

— Taip, Abgarai, ir dabar tu pasveiksi.

Prie kambario durų karaliaus sargybiniai užstojo kelią keliems smalsuoliams, nenorėjusiems praleisti karaliaus susitikimo su savo geriausiu draugu.

Chosaras padėjo Abgarui atsisėsti lovoje ir įteikė jam drobulę, kurią karalius stipriai priglaudė sau prie kūno, nė pats gerai nežinodamas, kas tai.

— Štai čia yra Jėzus, ir jeigu tu tuo įtikėsi, pasveiksi. Jis man pats pasakė, kad pasveiksi, ir atsiuntė pas tave su šituo nurodymu.

Tvirti ir įtikinantys Chosaro žodžiai suteikė Abgarui pasitikėjimo, ir šis dar tvirčiau prispaudė drobės gabalą prie savo kūno.

— Taip, tikiu, — ištarė Abgaras.

Ir jo širdis buvo tyra. Ir tada įvyko stebuklas. Karaliaus veidas atgavo spalvą, ir ligos žymės išsitrynė. Abgaras pajuto, kaip jėgos vėl atgyja jo gyslose ir jo dvasią užplūsta ramybė.

Karalienė tyloje verkė, priblokšta stebuklo. O kareiviai ir smalsieji pavaldiniai laukiamajame tuo metu visiškai nenutuokė, kaip išgijo karalius.

— Abgarai, Jėzus tave išgydė, kaip ir buvo pažadėjęs. Į šią drobulę, buvo įsuptas jo kūnas. Privalai žinoti, mano pone, kad Pilotas, gavęs judėjų kunigų palaiminimą, įsakė nukryžiuoti Jėzų, prieš tai pasmerkęs jį nepakeliamoms kančioms. Tačiau tu nesisielok, nes Jis grįžo pas savo Tėvą ir iš ten padeda mums ir padės visiems žmonėms iki amžių pabaigos.

Gandas apie stebuklingą karaliaus pasveikimą pasklido kaip dulkės po visus kelius. Abgaras paprašė Chosaro papasakoti jam apie Jėzų ir galiausiai teikti visą Nazariečio mokymą. Jis, Abgaras, karalienė ir visi jų pavaldiniai priims Jėzaus tikėjimą, todėl nurodė pertvarkyti visas jų šventyklas, o Chosarui liepė mokyti jį ir jo tautą, kad galiausiai visi taptų dorais Nazariečio sekėjais.

Chosaras skleidė mokymą Abgarui ir Edesos gyventojams kaip Jėzaus mokinys, koks jis ir buvo. Taigi galiausiai mieste neliko kitos religijos, tik Nazariečio.

— Ką darysime su drobule, Chosarai?

— Mano karaliau, privalai rasti jai saugią vietą. Jėzus tau ją siuntė, kad pagytum, tad privalome ją apsaugoti nuo bet kokios nelaimės. Daugybė tavo pavaldinių manęs prašo leisti jiems paliesti drobulę ir paskui pranešti tau, apie įvykusius stebuklus.

— Įsakysiu pastatyti šventyklą, Chosarai.

— Taip, pone.

Kiekvieną dieną, kai rytuose patekėdavo saulė, Chosaras, naudodamasis pirmaisiais spinduliais, sėsdavo rašyti. Norėjo palikti rašytinį liudijimą apie Jėzaus padarytus stebuklus, kuriuos jis pats matė ir apie kuriuos jam papasakojo Mokytojo draugai Jeruzalėje. O paskui Chosaras eidavo į rūmus ir kalbėdavo Abgarui, karalienei ir jų pavaldiniams apie tai, ką žinojo iš Nazariečio mokymų.

Matė nuostabą, atsispindinčią susirinkusiųjų veiduose, kai mokė, kad nereikia nekęsti ar trokšti blogo savo priešams. Jėzus mokė atgręžti jiems kitą skruostą.

Be Abgaro, Chosarui labai pagelbėjo ir tvirtas karalienės tikėjimas, padėjęs jam skleisti Jėzaus mokymo sėklas.

Per labai trumpą laiką Edesa atsivertė į krikščionybę, ir Chosaras siuntė šauklius pas kai kuriuos Jėzaus draugus, kad šie perduotų gerąją žinią tautoms ir miestams.

Kai Chosaras baigė rašyti Nazariečio istoriją, Abgaras įsakė savo raštininkams padaryti kelias kopijas, kad žmonės niekada neužmirštų nepaprastojo judėjo gyvenimo ir stebuklų, išgelbėjusių jį nuo mirties.

7 skyrius

Statydamas automobilį stovėjimo aikštelėje Markas galvojo, kad vis tiek veltui eikvoja laiką. Prieš dvejus metus iš nebylio jis nesugebėjo išgauti nieko aiškaus. Sulaikytąjį ištyrę gydytojai specialistai patvirtino, kad fiziškai jam niekas netrukdo puikiai girdėti. Nepaisant to, nebylys ir toliau liko toks užsisklendęs, kad buvo labai sunku suprasti, ar jis girdi, ar ne. Gali būti, kad ir dabar nutiks tas pat, bet Markas jautė privaląs susitikti su nebyliu ir iššniukštinėti, kas slepiasi už to paslaptingo žmogaus.

Kalėjimo viršininko nerado, bet jis buvo palikęs tikslius nurodymus, kad Markui būtų suteikta visa reikiama informacija; o jis tik paprašė kuriam laikui palikti jį vieną su kaliniu.

— Jokių problemų, — pasakė kamerų vyresnysis. — Šis vyras labai taikus. Jis nekelia jokių rūpesčių, be to, atrodo šiek tiek mistiškas — jam labiau patinka būti koplyčioje, užuot kartu su kitais ėjus pasivaikščioti. Iki laisvės jam liko labai nedaug; kadangi nepadarė jokių didelių nuostolių, buvo skirta treji metai. Todėl dar vieneri metai — ir laisvė. Jeigu būtų turėjęs advokatą, būtų nubaustas lygtine bausme, bet niekas juo nesirūpina.

— O ar jis jus supranta, kai su juo šnekatės?

— A! Mums tai tebelieka paslaptis. Kartais atrodo, kad taip, o kartais — ne.

— Na, jūs man beveik nieko nepaaiškinote.

— Tas vyras kažkoks ypatingas, nežinau, visai nepanašus į vagį. Tiksliau, jis nesielgia kaip visi vagys. Prieš daugelį metų turėjome kitą nebylį, nežinau, bet iš karto buvo aišku, kad jis vagis. O šitas, sakau jums, visą laiką žvelgia į lubas arba tūno koplyčioje.

— Jis neprašė ko nors paskaityti, pavyzdžiui, laikraščio?

— Ne, niekada, ir televizoriaus jis nežiūri, jo nedomina net pasaulio futbolo čempionato rungtynės. Jis nerašo laiškų ir pats jų negauna.

Kai nebylys įžengė į salę, kur jo laukė Markas, kalinio akys neatspindėjo jokios nuostabos, tik visišką atsiribojimą. Liko stovėti visai šalia durų, žemyn nudurtomis akimis, laukdamas.

Markas ženklu parodė sėstis, bet šis ir toliau liko stovėti.

— Nežinau, ar suprantate mane, ar ne, bet įtariu, kad suprantate.

Nebylys vos pakėlė žvilgsnį nuo grindų — neišmanantis žmogiškosios prigimties į tokį judesį nė nebūtų atkreipęs dėmesio, tačiau tik ne Markas.

— Jūsų draugai vėl kėsinosi apiplėšti katedrą. Šį kartą sukėlė gaisrą. Laimė, relikvija ir toliau liko nepaliesta.

Nebylys puikiai tvardėsi ir išlaikė nepakitusią išvaizdą, nors tai jam ir kainavo daug pastangų. Tačiau Markui susidarė įspūdis, kad jo aklai užduodami klausimai kažkurią nebylio sielos dalį vis dėlto pasiekė, nes tas žmogus jau dvejus metus kalėjo ir dabar buvo kur kas labiau pažeidžiamas nei ką tik sulaikytas.

— Numanau, kad buvimas čia veda į neviltį. Daugiau negaišinsiu jūsų laiko, nes nenoriu prarasti ir savojo. Jums liko dar metai kalėti. Primenu dėl to, kad dėl padegimo vos prieš kelias dienas vėl atnaujinti mūsų ankstesni tyrimai. Ugnyje žuvęs vyras buvo nebylys, kaip ir jūs. Todėl jūsų vėl laukia ilgas laikas kalėjime — kol mes baigsime tyrimą, gali praeiti dveji, treji, ketveri metai. Todėl esu čia: jeigu man nurodysite, kas yra jūsų draugai, galbūt pavyktų susitarti. Pamėginčiau parūpinti jums lygtinį paleidimą, ir galėtumėte būti įtrauktas į saugomų liudininkų programą. Tai reiškia naują tapatybę ir tai, kad jūsų draugai negalės jūsų rasti. Pagalvokite. Narpliodamas jūsų bylą galiu užtrukti ir vieną dieną, ir dešimt metų, bet kol byla nebus baigta, jūs ir toliau tūnosite šitame kalėjime.

Markas padavė kaliniui savo kortelę su telefonais.

— Jeigu panorėsite su manimi susiekti, parodykite šitą kortelę savo prižiūrėtojams, ir jie man paskambins.

Nebylys neištiesė rankos ir nepaėmė duodamos kortelės, todėl Markas padėjo ją ant stalo, kuris stovėjo vidury kambario.

— Jums geriau žinoti, tai jūsų gyvenimas, o ne mano.

Išėjęs iš salės, jis atsispyrė pagundai atsigręžti. Markas vaidino griežtą policininką. Šis vaidmuo arba atrodė juokingas, nes nebylys iš tikrųjų nieko nesuprato, arba, priešingai, turėjo pasėti abejones kalinio širdyje, kurios jį paskatintų ko nors imsis.

Bet ar jis jį suprato? Ar jis suprato itališkai? Markas to nežinojo. Vienu metu jam pasirodė, kad taip, bet jis galėjo klysti.

Grįžęs į kamerą nebylys atsigulė ant gulto ir žvelgė į lubas. Jis žinojo, kad stebėjimo kameros fiksavo kiekvieną jo vienutės kampą, todėl privalėjo išlikti ramus ir abejingas.

Vieneri metai, jam teliko vieneri metai iki laisvės, o dabar tas policininkas pasakė, kad apie tai jam verčiau nė nesvajoti. Tai galėjo būti melas, bet lygiai taip pat — ir tiesa.

Jis ir toliau užsispyręs nežiūrėjo televizoriaus, nesidomėjo pasaulio naujienomis. Adajus jiems buvo nurodęs sučiuptiems visiškai izoliuotis, atlikti savo bausmę ir rasti būdą grįžti namo.

O dabar Adajus atsiuntė naują grupę, kuri vėl pamėgino. Kilo gaisras, vienas draugas žuvo, ir policija vėl ieško pėdsakų, o jie vėl išblaškyti.

Kalėjime jis turėjo laiko pagalvoti ir priėjo prie akivaizdžios išvados: tarp jų yra išdavikas. Juk negalėjo taip būti, kad kaskart jiems kas nors nepavyktų ir viskas baigtųsi sulaikymu arba žūtimi liepsnose.

Taip, jų gretose yra išdavikas, jų būta ir praeityje. Jis tuo įsitikinęs. Taigi privalėjo grįžti ir pasistengti įtikinti Adajų, kad šis atliktų tyrimą ir rastų jų pralaimėjimų, jų nelaimių kaltininką.

Bet jis turėjo išlaukti, kad ir kiek tai kainuotų. Jį aplankęs policininkas siūlė sandėrį vien todėl, kad jie neturi jokių įrodymų; nes jeigu ką nors turėtų, vėl būtų pradėtas teismo procesas. Tai buvo klaidinantis manevras, ir jis negalėjo išsiduoti. Jėgų sėmėsi iš nebylystės ir griežto atsiskyrimo, kuriam buvo pats save pasmerkęs. Tam buvo apmokytas, bet vis tiek labai kankinosi, kad per tuos dvejus metus neperskaitė nė vienos knygos, nesulaukė jokių pasaulio naujienų, bent jau ženklų kalba negalėjo pabendrauti su kitais.

Visi prižiūrėtojai ir sargybiniai nė neabejojo, kad jis — vargšas nepavojingas pamišėlis, atgailaujantis dėl mėginimo apiplėšti katedrą, ir todėl vis einantis į koplyčią melstis. Taip jis girdėjo apie save kalbant. Žinojo, kad visi jo gailisi. Ir dabar jis privalėjo toliau vaidinti nelaimingą nieko nesuvokiantį kurčnebylį, stengtis neatkreipti į save dėmesio ir klausytis jų atvirų pokalbių. Jie visą laiką taip ir žiūrėjo į jį — nelyginant į baldą.

Jis sąmoningai paliko policininko duotą kortelę ant stalo pasimatymų kambary. Net nepažvelgė į ją. O dabar belieka laukti, laukti, kol praslinks dar vieneri prakeikti metai.

— Jis paliko kortelę, net jos nepalietė.

— Ar šiomis dienomis pastebėjote ką nors neįprasta?

— Nieko, jis išliko toks pats. Laisvomis valandomis lankosi koplyčioje, o kitu metu tūno savo kameroje ir spokso į lubas. Stebėjimo kameros jį seka dvidešimt keturias valandas per parą. Jeigu jo elgesys pasikeis, aš jums paskambinsiu.

— Ačiū.

Markas padėjo ragelį. Intuicija jį nuvylė. Manė, kad nebylio elgesys pasikeis, bet kalėjimo viršininkas užtikrino, kad nematyti jokių pokyčių. Tyrimas stovėjo vietoje.

Netrukus turėjo pasirodyti Minerva. Buvo ją prašęs atvykti į Turiną, — norėjo įsitikinti, ar subūręs visą komandą ko nors neišsiaiškins.

Minerva čia pabus porą ar trejetą dienų, o paskui visi turės grįžti į Romą; vien tik šiai bylai negalėjo skirti viso savo laiko, departamente arba ministerijoje to tiesiog nesuprastų, arba, dar blogiau, galbūt pagalvotų, kad jis rūpinasi tik šia byla. Vadovybė to nesuprastų. Šventoji Drobulė liko nepaliesta, jai nepadaryta jokia žala, iš katedros nepaimtas nė vienas daiktelis. Jie turi vieno iš vagių lavoną; neįmanoma nustatyti, kas jis toks, bet, regis, tai niekam per daug nerūpėjo.

Į jo kabinetą įžengė Sofija ir Pietras. Džiuzepė buvo išvažiavęs į oro uostą pasiimti Minervos, o punktualusis Antoninas kurį laiką užtruks skaitydamas laikraščius.

— Kas naujo, šefe? — pasisveikino Sofija.

— Nieko, kalėjimo viršininkas tikina, kad nebylio elgesys nepasikeitė, lyg manęs iš viso nebūtų matęs.

— Ir tai jam atrodo normalu? — pasitikslino Pietras.

— Taip, manau, kad taip.

Kaip tik tuo metu durų girgžtelėjimas ir kulniukų kaukšėjimas perspėjo apie Minervos pasirodymą. Jiedu su Džiuzepe įėjo gerai nusiteikę.

Minerva, vidutinio ūgio, sudėjimo ir grožio, visuomet pasižymėjo gera nuotaika. Ji buvo laimingai ištekėjusi už tokio pat kaip ir ji informatikos genijaus, informatikos technologijų inžinieriaus.

Po įprastų pasisveikinimų pradėjo susirinkimą.

— Gerai, — tarė Markas, — imsimės apibendrinimų. Noriu, kad visi išsakytų savo nuomonę. Pietrai...

— Katedroje darbus vykdo įmonė COCSA. Apklausiau visus darbininkus, kurie rūpinosi nauju elektros sistemos instaliavimu. Jie sakosi nieko nežiną ir, mano nuomone, nemeluoja. Didžioji jų dalis — italai, bet yra ir keli imigrantai: du turkai ir trys albanai. Jų dokumentai tvarkingi, turi leidimus dirbti.

Anot jų, į katedrą jie atvyksta pusę devynių, iškart po pirmųjų mišių. Kai išeina maldininkai, durys uždaromos iki šeštos valandos vakaro, kol jie baigia darbą. Tiesa, daro pietų pertrauką tarp pusės dviejų ir keturių. Lygiai ketvirtą po pietų grįžta, o namo išeina lygiai šeštą.

Nors elektros sistema nėra pernelyg pasenusi, ji keičiama geresniam kai kurių katedros koplyčių apšvietimui. Taip pat rekonstruojamos kai kurios nuo drėgmės suirusios sienos. Visus darbus planuojama užbaigti per dvi ar tris savaites.

Niekas neprisimena, kad gaisro dieną būtų nutikę kas nors ypatinga. Toje vietoje, kur įsiplieskė ugnis, darbavosi turkas Tarikas ir du italai darbininkai. Jiems patiems neaišku, kaip galėjo įvykti trumpasis jungimas. Visi trys tikina, kad išeidami pavakarių į užkandinę šalia katedros kabelius paliko tvarkingus. Ir iki šiol negali suprasti, kaip viskas nutiko.

— Bet vis dėlto nutiko, — nukirto Sofija.

Pietras rūgščiai į ją pažvelgė ir tęsė toliau:

— Darbininkai patenkinti juos įdarbinusia įmone; jie užtikrino, kad darbdaviai atsilygina gerai ir elgiasi teisingai. Man buvo pasakyta, kad tėvas Yvas prižiūri katedroje vykdomus darbus, kad jis labai malonus, bet pro jo akis nepraslysta nė menkiausia smulkmena ir jis puikiai išmano,

kaip viskas turi būti atlikta. O kardinolą darbininkai regėjo tik aukojant rytines mišias ir dar porą kartų, kai su tėvu Yvu apžiūrinėjo atliekamus darbus.

Nepaisydamas nepritariančio Minervos žvilgsnio, Markas užsidegė cigaretę.

— Darbininkai daugiau nieko negali pasakyti, — tęsė Pietras. — Buvo išvedžioti kabeliai virš Mergelės Marijos koplyčios altoriaus ir būtent ten kilo gaisras. Neatsargumas? Darbininkai mane užtikrino, kad kabelius paliko tvarkingus, bet ar tai tiesa, ar jie tiesiog nori pasiteisinti? Apklausiau tėvą Yvą. Kunigui atrodo, kad visi darbininkai — savo darbo žinovai, bet jis mano, jog būtent kažkuris iš jų neapsižiūrėjo.

— Kas tuo metu buvo katedroje? — paklausė Markas.

— Regis, — tęsė Pietras, — tik durininkas, septyniasdešimt penkerių metų vyras. Darbo kabinetuose žmonės būna iki dviejų, o paskui visi išeina valgyti ir grįžta tik pusę penkių. Gaisras kilo apie trečią valandą, taigi tuo metu buvo tik durininkas. Jis ištiktas šoko. Kai apklausinėjome, puolė į ašaras, atrodė labai išsigandęs. Jis — Frančeskas Turgutas, italas, bet jo tėvas turkas, o motina italė. Pats gimė Turine. Jo tėvas dirbo „Fiat" kompanijoje, o motina buvo katedros durininko duktė ir padėjo savo motinai valyti patalpas. Durininkai turi su pastatu sujungtas gyvenamąsias patalpas, tad susituokę jo tėvai dėl lėšų stygiaus apsigyveno kartu su uošviais tose pačiose patalpose. Frančeskas gimė jau ten, katedra yra jo namai, todėl jis sakosi jaučiąs didžiulę kaltę, kad nesugebėjo išvengti gaisro.

— Jis ką nors girdėjo? — paklausė Minerva.

— Ne, jis žiūrėjo televizorių ir prisnūdo. Jis keliasi labai anksti, nes turi laiku atidaryti katedrą ir su ja sujungtus darbo kabinetus. Sako, kad pašoko vos išgirdęs skambutį, ir vienas vyras, ėjęs per aikštę, jį perspėjo, kad iš pastato virsta dūmai. Išbėgo tekinas ir pamatė ugnį, paskambino gaisrininkams ir nuo to momento jaučiasi visiškai sugniuždytas, kaip jau minėjau, nepaliauja verkęs.

— Pietrai, manai, kad gaisras buvo tyčia sukeltas ar tiesiog dėl neapdairumo?

Marko klausimas nustebino Pietrą.

— Jeigu nebūtume radę nebylio lavono, sakyčiau, kad galėjo būti ir

neapdairumas. Tačiau turime vyro, apie kurį nieko nežinome, kūną. Ką jis ten veikė? Kaip pateko? Durininkas tvirtina, kad prieš užrakindamas katedrą visuomet ją apžiūri, ir tą dieną ji buvo tuščia. Viena jo pareigų ir yra įsitikinti, kad niekas neliko viduje. Durininkas prisiekinėja, kad tuo metu, kai užgesino šviesas, katedra buvo tuščia.

— Jo atmintis gali būti ir sutrikusi — juk vyresnio amžiaus žmogus,— pabandė spėti Sofija.

— Arba jis meluoja, — pridūrė Pietras.

— Arba kas nors įėjo po to, kai visos durys jau buvo uždarytos, — spėjo Džiuzepė.

— Taip, — tęsė Pietras. — Iš tiesų, kažkas atsidarė šonines duris, vedančias į kabinetus, o iš ten jau lengvai galėjo patekti ir į katedrą. Užraktas išlaužtas. Tas vyras puikiai žinojo, pro kur įsigauti. Be to, jis viską padarė be jokio triukšmo, neatkreipdamas dėmesio ir tiksliai žinodamas, kad darbo kabinetuose nieko nebus.

— Mes esame tikri, — patvirtino Džiuzepė, — kad vagis ar vagys pažįsta ką nors, kas dirba ar turi ryšių su katedra. Ką nors, kas pranešė, kad tuo metu katedroje neliks nė gyvos dvasios.

— Kodėl jūs tokie įsitikinę? — paklausė Minerva.

— Nes per šį gaisrą, — tęsė Džiuzepė, — kaip ir prieš dvejus metus rengtos vagystės metu, kaip ir per 1997-ųjų gaisrą ir kitus nelaimingus nutikimus vagys puikiai žinojo, kad tuo metu katedroje nieko nebus. Ir be pagrindinio, viešojo, vaikštoma tik pro dar vieną įėjimą, vedantį į darbo kabinetus, o visi kiti katedros įėjimai užrakinti. Ir visais atvejais buvo išlaužiamos šoninės durys. Tos durys yra šarvuotos, bet profesionalams šarvuotos durys — ne kliūtis. Su žuvusiu nebyliu veikiausiai buvo ir daugiau žmonių, kurie spėjo pabėgti. Katedros užpuolimas — ne vieno žmogaus darbas. Ir dar nustatėme, kad visi, net ir netikri, pasikėsinimai, vykdomi katedros rekonstravimo darbų metu. Įsilaužėliai pasinaudoja jais kaip priedanga, kad sukeltų trumpąjį jungimą, sumaištį, chaosą. Vis dėlto ir šįkart jie nieko nepavogė. Todėl mes ir vėl klausiame: ko jie ieško?

— Relikvijos, — nė nedvejodamas atsakė Markas. — Bet kam? Kad ją sunaikintų? Kad ją pavogtų? Nežinau. Aš savęs klausiu, ar išlaužtos durys nėra specialiai mus klaidinantis pėdsakas, jis pernelyg akivaizdus... nežinau. Minerva, ką tu sužinojai?

— Galiu pridurti, kad darbus vykdo įmonė COCSA, kurios dalis priklauso tokiam Umbertui D'Alakvai. Aš jau pasakojau apie tai Sofijai. Tai rimta, solidi firma, bendradarbiaujanti su Turino katedra ir kitomis Italijos garsenybėmis. D'Alakva yra gerai žinomas ir Vatikano gerbiamas žmogus. Jis yra savotiškas jų finansų patarėjas, konsultuojantis įvairių sudėtingų investicijų klausimais, suteikęs svarbių paskolų Vatikanui, kai šis nenorėjo viešintis. D'Alakva yra Šventojo Sosto patikėtinis, dalyvavęs daugelyje itin subtilių diplomatinių misijų. Jis turi verslo reikalų metalo, naftos pramonėje ir nežinia kur dar.

Be to, jis labai įdomus vyras. Nevedęs, patrauklus, nors jam jau penkiasdešimt septyneri, blaiviai mąstantis. Niekada nedemonstruoja nei savo pinigų, nei valdžios. Jo niekas niekada nėra matęs naktiniuose pasilinksminimuose ar su kokia nors mergina.

— Homoseksualus? — paklausė Sofija.

— Ne, irgi ne tai. Jis nepriklauso nei *Opus*, nei kuriam nors kitam uždaram ordinui, bet elgiasi taip, lyg būtų davęs skaistybės įžadus. Jo aistra — archeologija: finansuoja kai kuriuos kasinėjimus Izraelyje, Egipte bei Turkijoje ir net pats kuriam laikui buvo išvykęs kasinėti į Izraelį.

— Man neatrodo, kad tokia žinoma asmenybė kaip D'Alakva galėtų būti tarp norinčiųjų pagrobti ar sunaikinti relikviją, — pertraukė Sofija.

— Ne, bet jis — svarbus personažas, — neatlyžo Minerva. — Kaip ir tas profesorius Bolardas. Matai, šefe, tas profesorius yra pripažintas prancūzų mokslininkas. Chemikas ir mikrobiologas, vienas iš labiausiai gerbiamų relikvijos žinovų. Daugiau kaip trisdešimt penkerius metus jis stebi relikviją, konsatatuoja jos būklę. Kas tris ar keturis mėnesius Bolardas lankosi Turine kaip vienas iš mokslininkų, kuriems Bažnyčia patikėjo relikvijos konservavimą. Be jo konsultacijos neženGiamas nė vienas žingsnis.

— Tikrai, — pasakė Džiuzepė. — Prieš perkeliant Drobulę į banką tėvas Yvas kalbėjosi su Bolardu. Ir šis davė tikslias instrukcijas, kaip atlikti perkėlimą. Toje saugykloje buvo įrengta maža urna pagal visas profesoriaus Bolardo ir kitų mokslininkų instrukcijas, kaip turėtų būti saugoma Drobulė.

— Gerai, taigi Bolardas, — tęsė Minerva, — yra didžiulės chemijos įmonės savininkas, nevedęs, kaip ir D'Alakva labai turtingas, ir niekada nebuvo girdėti apie kokius nors įtartinus jo ryšius. Ir jis nėra homoseksualus.

— Ar D'Alakva ir Bolardas pažįstami? — paklausė Markas.

— Regis, ne, bet aš dar aiškinuosi. Manęs nenustebintų, jeigu jie būtų pažįstami, nes senovės pasaulis taip pat yra viena Bolardo aistrų.

— O ką sužinojai apie tėvą Yvą? — Markas ir toliau klausinėjo Minervos.

— Tas kunigas — tikrai ne pirštu penimas vaikis. Prancūzas, jo šeima priklauso senai aristokratų giminei, turinčiai plačius ryšius. Jo tėvas — jau miręs — buvo diplomatas ir užėmė svarbų postą De Golio užsienio reikalų ministerijoje. Jo brolis yra Nacionalinės asamblėjos deputatas, o Širako laikais užėmė įvairius postus vyriausybėje. Jo sesuo yra Aukščiausiojo tribunolo teisėja, o pats dvasiškasis tėvas daro žaibišką karjerą Bažnyčioje. Jį tiesiogiai proteguoja monsinjoras Obry, Valstybės sekretoriaus pavaduotojo padėjėjas. Kardinolas Polas Visjė, besirūpinantis Vatikano finansais, taip pat jaučiantis jam simpatiją dar nuo universiteto laikų, kai buvo mokslo draugai su tėvo Yvo vyresniuoju broliu Žanu. Todėl jis visuomet buvo remiamas ir visada turėjo užnugarį diplomatų pasaulyje. Tėvas Yvas užėmė postus Briuselio, Bonos, Meksikos ir Panamos nunciatūrose. Ir būtent monsinjoro rekomenduojamas Obry buvo paskirtas Turino kardinolo sekretoriumi. Be to, sklinda gandai, kad labai greitai jam bus skirtas diecezijos vyskupo padėjėjo postas. Tiesa, tėvo Yvo biografijoje nėra nieko ypatingo, išskyrus tai, kad jis labai pasišventęs kunigas iš įtakingos šeimos, kuri dosniai remia jo ekleziastinę karjerą. Jo akademinis išsilavinimas taip pat nepriekaištingas. Be teologijos, jis dar studijavo taikomąją filosofiją, turi klasikinių kalbų diplomą, patys žinote: lotynų, aramėjų, puikiai kalba ir kitomis kalbomis.

Vienintelis įdomus faktas yra tas, kad jam patinka kovų menai. Regis, vaikystėje jis buvo labai silpnas vaikas, ir kad išvengtų rimtų susidūrimų su bendraamžiais, tėvas paskatino jį domėtis karatė. Jam tai patiko, ir dabar jau turi nežinia kelių danų juodą diržą, taip pat taikvondo, kikbokso ir aikido diržus. Kovos menai yra vienintelė tėvo Yvo silpnybė, bet žinant silpnybių kupiną Vatikaną, ši — viena nekalčiausių. A! Ir nors yra labai išvaizdus (sprendžiu apie tai iš nuotraukos), jis nejaučia sentimentų nei su merginoms, nei vaikinams. Nieko, visiškas celibatas.

— Ką dar turime? — paklausė Markas, į nieką nesikreipdamas tiesiogiai.

— Nieko, neturime nieko, — pasakė Džiuzepė. — Dar kartą atsidūrėme aklavietėje. Be jokių pėdsakų, dar blogiau — be išeities. Mes

apžiūrėsime duris, jeigu tu manai, kad tai gali būti klaidinantis pėdsakas, bet pro kur tada, velniai rautų, jie įeina ir išeina? Mes patikrinome katedrą nuo viršaus iki pat grindinio, ir galiu tave užtikrinti, kad nėra jokių slaptų įėjimų. Kardinolas tik nusijuokė, kai paklausėme apie tokią galimybę. Jis užtikrino, kad katedroje nėra jokių slaptų tunelių. Jis teisus, mes kelis kartus patikrinome požeminės miesto dalies planus ir toje zonoje neradome jokio požemio. Tiesa, turiniečiai išvystė kone verslą, rodydami turistams tunelius ir pasakodami istorijas apie savo didvyrį Pietrą Miką.

— Priežastis — Drobulė, — pertarė prastai nusiteikęs Markas. — Jie atkakliai siekia Drobulės, nors man vis dar neaišku, ar nori ją pavogti, ar sunaikinti, bet jų tikslas yra Šventoji Drobulė — esu tuo įsitikinęs. Ar turite kokių nors pasiūlymų?

Stojo nejauki tyla. Sofija žvilgsniu susirado Pietrą, bet šis nuleidęs galvą degėsi cigaretę, todėl ji nusprendė iniciatyvos imtis pati:

— Markai, aš paleisčiau nebylį.

Visų žvilgsniai susmigo į Sofiją. Ar gerai jie išgirdo?

— Nebylys gali tapti mūsų Trojos arkliu. Matai, Markai, jeigu tu esi teisus ir kas nors iš tiesų kėsinasi į relikviją, tada be jokios abejonės, egzistuoja kokia nors organizacija. Ji siunčia agentais nebylius, žmones be pirštų atspaudų, kad jeigu netyčia būtų sulaikyti, kaip ir tas Turino katedroje, tylėtų, nusišalintų, nebūtų gundomi prabilti. O be pirštų atspaudų neįmanoma nustatyti žmogaus tapatybės. Mano nuomone, Markai, tavo grasinimai nebyliui nepasiteisins. Esu įsitikinusi, kad jis niekad nesutiks bendradarbiauti. Sulauks savo bausmės pabaigos — juk jam teliko vieneri metai.

Mes galime rinktis: palaukti dar metus arba tu, Markai, įtikini viršininkus patvirtinti naują tyrimo planą, nebylys būtų paleistas; o kai jis bus gatvėje, mes minsime jam ant kulnų. Juk jis turės kur nors eiti, su kuo nors susisiekti.

Tas siūlas mus gali nuvesti į avilio šerdį. Tačiau jeigu ryšies imtis šito plano, jį būtina gerai parengti. Nebylį nevalia paleisti iš karto, reiktų išlaukti, sakyčiau, bent kelis mėnesius, be to, labai gerai parengti išlaisvinimo scenarijų, kad jis nieko neįtartų.

— Dieve, bet kokie mes kvaili! — sušuko Markas, kumščiu trenkdamas į stalą. — Kaip galėjome būti tokie kvaili! Mums, karabinie-

riams, sprendimas prieš akis ištisus dvejus metus, o elgiamės kaip tikri kvailiai.

Visi žvelgė į jį suklusę. Sofija nesuprato, ar Markas pritaria jos planui, ar tiesiog visai netikėtai pastebėjo tai, kas kitiems praslydo pro akis. Tolesni Marko žodžiai išsklaidė visas dvejones.

— Taip ir padarysime, Sofija, taip ir padarysime! Tu gerai sumanei, jau seniai turėjome šitaip pasielgti. Pasikalbėsiu su ministru ir išplėsiu tyrimą, turime pasitarti su teisėjais, advokatais, su kuo tik reikės, kad nebylys būtų išleistas laisvėn, o paskui iškart imsim sekti, kad ir kur jis eitų.

— Šefe, — pertraukė jį Pietras, — nesikarščiuokit, iš pradžių reikia nebylį įtikinti, kad jo niekas nepersekioja. Du mėnesiai, kaip siūlo Sofija, man regis, yra pernelyg mažai, nes visai neseniai grasinote supūdyti jį kalėjime. Jeigu paleisime dabar, jis pajus spąstus, ir net nepajudės.

Minerva nejaukiai sujudėjo kėdėje, o Džiuzepė išvis atrodė kažkur nutolęs. Antoninas visą laiką buvo įsitempęs. Dabar ir jis privalės išsakyti savo nuomonę, jis tai žinojo. Markas reikalaudavo, kad visi grupės nariai garsiai išsakytų savo nuomonę. Sprendimus priimdavo jis, bet iš pradžių visų išklausydavo.

— Antoninai, kodėl tu nieko nesakai? — paklausė jo Markas.

— Man regis, Sofijos planas geras. Manau, turime jo imtis, bet pritariu ir Pietrui, kad nevalia paleisti nebylį pernelyg anksti; aš beveik siūlyčiau, kad jis būtų paleistas po tų jam likusių vienerių metų.

— O tuo metu sėdėsime sudėję rankas ir lauksime, kol vėl kas nors kėsinsis į relikviją! — sušuko Markas.

— Relikvija, — atsakė Antoninas, — saugoma nepasiekiamoje banko saugykloje ir ten gali likti visus tuos likusius mėnesius. Ne pirmas kartas, kai ji nebus viešai demonstruojama.

— Jis teisus, — patvirtino Minerva, — ir tu tai žinai. Suprantu, kad dabar, kai radome „Trojos arklį" ir kai žinai, kad reikia laukti, tave ima įniršis. Tačiau jeigu būsime nekantrūs, rizikuosime prarasti vienintelį galimą pėdsaką, nes jeigu paleisime jį dabar, jis tikrai nežengs klaidingo žingsnio.

— Džiuzepe?

— Matote, šefe, mane ima įniršis lygiai taip pat, kaip ir jus, bet da-

bar, jau radę būdą, kaip pradėti spręsti šitą bylą, privalome sėdėti sudėję rankas ir laukti.

— Nenoriu laukti, — užsispyrusiai pakartojo Markas, — negalime laukti dar vienerių metų, kaip siūlo Pietras.

— Tačiau būtų protingiausia, — argumentavo Džiuzepė.

— Aš padaryčiau dar kai ką.

Visų žvilgsniai vėl susmigo į Sofiją. Markas kilstelėjo antakius ir rankos mostu paragino ją kalbėti.

— Mano nuomone, reikia dar kartą apklausti darbuotojus, tikinusius, jog įvyko trumpasis jungimas, ir įsitikinti, ar iš tiesų tai buvo nelaimingas atsitikimas. Taip pat privalome pasidomėti COCSA ir net pasikalbėti su D'Alakva. Gali būti, kad kai kas praslydo mums pro akis.

— Ką įtariate, Sofija? — pasidomėjo Markas.

— Nieko, bet intuicija man sako, kad privalome dar kartą apklausti darbininkus.

Pietras pažvelgė į ją nepritardamas. Juk pats juos apklausė, ir ypač kruopščiai. Turėjo visą segtuvą su jų duomenimis, italų ir kitų, o policijos ir Interpolo kompiuteriuose jokių duomenų apie juos nerado. Darbininkai buvo švarūs.

— Imsi nepasitikėti jais tik todėl, kad jie užsieniečiai?

Sofiją įžeidė Pietro žodžiai.

— Tu puikiai žinai, kad ne — ir man tavo žodžiai atrodo kaip prasto skonio užuomina. Paprasčiausiai manau, kad privalome juos visus dar kartą patikrinti, užsieniečius ir italus, o jeigu nori žinoti mano nuomonę, kardinolą — taip pat.

Markas suprato jautrius šios poros santykius ir susierzino. Jis vertino juos abu, o Sofijai Galjoni jautė ypatingą susižavėjimą. Be to, Markas manė, kad ji teisi, kad galbūt kažkas prasprūdo jiems pro akis, todėl nieko blogo nenutiks, jeigu dar kartą bus pakartoti visi tyrimo formalumai. Tačiau derėjo pritarti Sofijai neįžeidžiant Pietro, nes dėl kažkokios priežasties šis buvo suirzęs. Galbūt tiesiog pavydėjo Sofijai jos įžvalgos? O gal tarp jų buvo įsiplieskęs poroms būdingas kivirčas, todėl jiedu tebekovojo visiems girdint darbo metu? Jeigu taip, šią kovą jis tuoj pat nutrauks. Jis niekuomet neleido painioti asmeninių ir darbo reikalų.

— Peržiūrėsime tai, kas buvo atlikta iki šiol, ir nenutrauksime nė vienos tyrimo krypties.

Pietras pasimuistė kėdėje.

— Kaip čia dabar, ar visą pasaulį paversi įtariamaisiais?

Situacija Marką jau ėmė erzinti ir Pietro tonas jam pasirodė įžeidus.

— Mes ir toliau atkakliai tirsime. Dabar pat grįžtu į Romą. Noriu pasikalbėti su ministru, kad jis duotų sutikimą paleisti „Trojos arklį". Pagalvosiu, kaip nelaukiant vienerių metų ir nesukeliant nebyliui įtarimo paleisti jį iš kalėjimo. Romoje mūsų laukia darbas, todėl kai kurie iš jūsų irgi turite grįžti. Žinodamas, kas grįžta, tyrimo nebaigsiu, tiesiog susiesiu jį su raštinės darbais. Kas pasilieka?

— Aš, — atsakė Sofija.

— Ir aš, — vienu metu ištarė Džiuzepė su Antonijumi.

— Gerai, tada Minerva ir Pietras vyksta su manimi. Kiek žinau, lėktuvas išskrenda trečią valandą, taigi mudviem su Pietru užteks laiko pasiimti savo mantą iš viešbučio.

— Man regis, — pakomentavo Minerva, — kad aš su savo kompiuteriais jums labiau būsiu naudinga Romoje.

8 skyrius

Vyras pakėlė šviestuvą ir pasišvietė rūsį. Ten tūnojo trys nekantraujamai žvelgiantys nebyliai. Jis nusileido stačiais siaurais laiptais, vedančiais į slaptavietę, jausdamas lengvą susijaudinimą. Vyras troško, kad nebyliai kuo greičiau iškeliautų, bet taip pat suprato, jog bet koks skubotas sprendimas galėjo įduoti visus čia besislapstančius; dar blogiau, tektų patirti dar vieno pralaimėjimo gėdą ir amžiną Adajaus panieką, netgi jo paskirtą ekskomunikaciją.

— Romos policininkai išvažiavo. Šiandien kardinolas atsisveikino su jų šefu, tokiu Marku, kuris daug laiko praleido su tėvu Yvu. Manau, jau galite išeiti, nes, kaip jau tikriausiai girdėjote, karabinieriai neįtaria, kad jūsų draugas turėjo bendrininkų. Pagal Adajaus instrukcijas, kiekvienas iš jūsų privalo laikytis pabėgimo plano.

Vyriausiasis iš nebylių, šiek tiek daugiau nei trisdešimties metų vyras, palinko prie popieriaus užrašyti klausimą:

„Ar esi tikras, kad pavojus jau praėjo?"

— Toks tikras, koks tik galiu būti. Jeigu ko nors norite, parašykite man.

Nebylys, kuris atrodė lyg ir grupelės vyresnysis, užrašė:

„Mes turime nusiprausti, negalime tokie išeiti. Atnešk mums daugiau vandens, kokį nors indą, kad galėtume gerai nusiprausti. Ir dar: kokia tvarka mes išvykstame?“

— Po vidurnakčio, iki pirmos valandos, nusileisiu tavęs. Palydėsiu tave tuneliu iki monumentų kapinių. Ten išeisi laukan. Mašina tavęs lauks *Merci Vanchiglia* stotyje, kitoje aikštės pusėje, turėsi ne daugiau kaip penkias minutes. Automobilio numeriai bus tokie, — padavė jam popieriaus lapelį su skaičiais. — Jis tave nuveš iki Genujos; ten įsėsi į „Jūrų žvaigždę“ kaip jūreivis ir po savaitės būsi namuose.

Vyriškis linktelėjo galva. Du jo draugai pasiliko laukti. Šie buvo jaunesni, vos per dvidešimt, vienas juodais, kariškai kirptais plaukais, plačiapetis, raumeningų rankų, aukštas. Kitas šiek tiek smulkesnio kūno sudėjimo ir vos žemesnis, kaštoniniais plaukais ir nuolatine nerimo išraiška veide.

Vyras kreipėsi į tą juodaplaukį.

— Tavęs mašina atvažiuos anksti ryte. Tuneliu nueisi tą patį kelią iki kapinių. Atsidūręs gatvėje pasuksi kairėn ir eisi iki upės; ten tavęs lauks automobilis. Kirsi Šveicarijos sieną, o iš ten keliausi į Vokietiją. Berlyne tavęs lauks, ir jau pats žinai adresą, kuriuo tave nuveš namo.

Smulkesnio sudėjimo jaunuolis tebelaukė savo eilės. Vyras pajuto baimę, nes kaštoninėse jaunojo nebylio akyse atsispindėjo įniršis.

— Tau teks išeiti paskutiniam. Turėsi čia pasilikti dar dvi dienas. Mašina paims tave antrą nakties ir nuveš tiesiai namo. Sėkmės. Parūpinsiu jums vandens.

Nebylys kariškai kirptais plaukais sulaikė jį už peties ir parodė, kad norįs jo kai ko paklausti. Savo klausimą jis skubiai brūkštelėjo ant popieriaus.

— Nori žinoti, kaip Mendibchas? Jis kalėjime, visi tai žinote. Jis elgėsi kaip pamišėlis: nelaukdamas, kol atkeliaus draugai, įsibrovė į katedrą ir pasiekė koplyčią. Nežinau, ką padarė, bet sukaukė signalizacija. Turiu Adajaus nurodymus be reikalo nerizikuoti, todėl ir negalėjau jam padėti. Jį sugavo sprunkantį Kastelo aikšte. Veikite pagal instrukcijas ir neturėsite rūpesčių. Niekas nežino nei apie rūsį, nei apie tunelį. Turino požemis išraizgytas tuzino tunelių, bet ne visi jie žinomi; šitas iki šiol ne-

atskleistas, ir būtų tikra katastrofa, jeigu jį atrastų. Mes būtume priversti dingti nuo žemės paviršiaus.

Kai pagyvenęs vyras išėjo iš rūsio, jie susižvalgė. Vyresnysis suskato ant popieriaus lapelių rašyti instrukcijas. Po kelių valandų jie pradės ilgą kelionę ir arba jiems pasiseks pasiekti namus, arba bus sulaikyti. Sėkmė jų dar galutinai neapleido — jie vis dar gyvi, bet pabėgti iš Turino nebus lengva. Trims nebyliams nelengva pasprukti nepastebėtiems. Lai Dievas išklauso jų maldų, kad jiems pavyktų pasiekti Adajų.

Trejetas staiga apsikabino ir tame apsikabinime sumišo jų ašaros.

9 skyrius

— Chosarai, Chosarai!

Jaunuolis atbėgo į buveinę, kurioje ilsėjosi Chosaras. Saulei vos tik pasirodžius horizonte Chosaras dar buvo mieguistas.

Jam vis dar buvo sunku atsimerkti. Kai pagaliau pavyko, išvydo blankią Izazo, savo sūnėno, figūrą.

Izazas mokėsi raštininko amato. Pats jį mokė, todėl daug laiko jiedu praleisdavo kartu. Sūnėnas dar mokėsi filosofijos pas Marcijoną, kur taip pat sėmėsi graikų, lotynų kalbos, matematikos, retorikos ir filosofijos paslapčių.

— Atvažiavo karavanas, ir vienas iš prekeivių atsiuntė į rūmus pasiuntinį, klausdamas apie tave. Jis tvirtina atlydėjęs Tadą, Jėzaus draugą, atnešusį tau iš pastarojo žinių.

Chosaras šypsodamasis pakilo ir klausydamasis Izazo skubėjo gaivaliotis.

— Ar esi tikras, kad pats Tadas atkeliavo į Edesą? Ar tik nebūsi ko supainiojęs?

— Karalienė mane pasiuntė tave surasti — būtent ji liepė perduoti tau šitą žinią.

— Ak, Izazai! Negaliu patikėti, kad mane aplankė tokia laimė. Tadas buvo vienas iš Jėzaus mokinių. Ir Tomas... Tomas dalijosi Gelbėtojo pasitikėjimu su kitais dvylika išrinktųjų. Tadas bus atnešęs naujienų apie Jeruzalę, apie Petrą, Joną...

Chosaras skubiai apsirengė. Norėjo kuo greičiau nukakti prie besiilsinčio po ilgos kelionės karavano. Kartu jis vedėsi ir Izazą, kad jaunasis sūnėnas susipažintų su Tadu.

Išėjo juodu iš savo kuklaus namo. Grįžęs iš Jeruzalės Chosaras pardavė visus turtus, namus ir daiktus, o gautus pinigus padalijo labiausiai alkstantiems miestelėnams. O paskui patogiai įsikūrė viename mažame kukliame namelyje, kuriame tebuvo guolis, stalas, kelios kėdės ir pergamentai — šimtai ritinėlių, kuriuos skaitė ir pats rašė.

Chosaras ir Izazas pasirisnodami dyžė Edesos gatvėmis, kol pasiekė miesto pakraštį. Ten jiedu rado jau įsikūrusį karavaną. Tomis ryto valandomis pirkliai ruošė savo prekes, ketindami jas parduoti mieste; gausybė vergų judėjo tai šen, tai ten — maitino ir girdė gyvulius, statė palapines ir ugniakuruose kurstė ugnį.

— Chosarai!

Gilus karaliaus kariuomenės viršilos balsas privertė jį atsigręžti. Ir ten Chosaras pamatė Marvuzą su kareivių grupe.

— Karalius mane pasiuntė palydėti tave į rūmus kartu su tuo Tadu iš Jeruzalės.

— Dėkoju, Marvuzai. Pabūk kol kas čia, kol jį rasiu, o paskui jau galėsi palydėti mus į rūmus.

— Aš jau pasiteiravau vieno prekeivio, ir jis man nurodė tą pilką palapinę, kuri saugo nuo audros. Palydėsiu tave ten.

— Palauk, Marvuzai, palauk, norėčiau ramiai apkabinti savo draugą.

Kareivis mostelėjo savo vyrams, ir šie sustoję žiūrėjo, kaip Chosaras patraukė prekeivio palapinės link. Izazas sekė iš paskos per du žingsnius, žinodamas, kokios stiprios emocijos užvaldžiusios jo dėdę prieš pasimatymą su vienu iš Jėzaus mokinių. Dėdė jam labai daug apie visus buvo pasakojęs: apie Joną, mylimiausią Mokytojo mokinį; apie Petrą, kuriuo Jėzus pasitikėjo, nors šis buvo jį išdavęs; apie Morkų ir Luką; apie Matą ir Tomą, ir dar apie daugelį kitų, kuriuos jis prisiminė.

Chosaras virpėdamas priartėjo prie palapinės, iš kurios kaip tik tuo metu žengė aukštas, malonaus veido vyras, apsirengęs taip, kaip rengiasi turtingi Jeruzalės pirkliai.

— Tu esi Chosaras?

— Taip, tai aš.

— Užeik, Tadas tavęs laukia.

Chosaras įėjo į palapinę ir ten pamatė ant grindų, ant vienos iš

pagalvių, sėdintį Tadą ir kažką rašantį ant pergamento. Vyrai apsikeitė žvilgsniais ir abu nusišypsojo patenkinti, kad susitiko. Tadas atsistojo ir apsikabino su Chosaru.

— Drauge mano, koks didis džiaugsmas tave matyti, — pasakė Tadas.

— Niekada nesitikėjau su tavimi vėl susitikti. Suteikei man begalinį džiaugsmą, nes visus jus taip dažnai prisimenu! Galvodamas apie jus visus jaučiuosi esąs arčiau Mokytojo.

— Jis tave mylėjo, Chosarai, ir pasitikėjo tavimi. Jis žinojo, kad tavo širdis kupina gerumo ir kad skleisi jo žodžius, kad ir kur būtum, kad ir kur tave nuvestų likimas.

— Aš taip ir darau, Tadai, taip ir darau, bet visada nerimauju, kad nesugebėsiu tiksliai perduoti Mokytojo žodžių.

Tuo metu įėjo prekeivis.

— Tadai, paliksiu tave su draugu, kad galėtumėte pasikalbėti. Mano tarnai atneš jums datulių, sūrio ir šviežio vandens, daugiau jūsų netrukdys, nebent jums ko prireiks. O aš turiu keliauti į miestą, kur žmonės laukia mano prekių. Grįšiu vakare.

— Chosarai, — prabilo Tadas, — šis gerasis prekeivis vardu Jošua, jo saugomas aš atkeliavau nuo pat Jeruzalės. Jis geras vyras, kartais klausydavosi Jėzaus mokymo, bet tuo pat metu ir slapstėsi, baimindamasis, kad Mokytojas jį atstums. Tačiau Jėzus, kuris visus pastebėdavo, vieną dieną liepė jam prieiti, ir jo žodžiai kaip balzamas pagydė Jošua sielą, nes visai neseniai jis tapo našliu. Jis geras draugas, kuris mums gelbsti, jo karavanai padeda palaikyti ryšius ir leidžia mums plačiai skleisti Mokytojo žodžius.

— Būk pasveikintas, Jošua, — atsakė Chosaras, — čia esi tarp draugų, tik pasakyk, jeigu kuo nors galėsiu tau padėti.

— Dėkoju, gerasis drauge, bet man nieko netrūksta, nors esu dėkingas už tavo pasiūlymą. Žinau, kad sekei paskui Mokytoją ir kad Tadas su Tomu tau jaučia didžiulę meilę. Dabar jau trauksiu į miestą ir grįšiu vakarėjant. Mėgaukitės savo susitikimu, nes žinau, kad apie daug ką turite pasikalbėti.

Jošua išėjo iš palapinės, o juodas kaip naktis vyras dėliojo lėkštes su datulėmis, vaisiais ir vandens ąsočiu. O paskui, lygiai kaip tyliai buvo įėjęs, taip pat tyliai ir pasišalino.

Izazas tyliai stebėjo visą tą sceną. Jis neišdrįso kreipti į save dėmesį, o dėdė, regis, buvo trumpam jį pamiršęs. Bet Tadas jam nusišypsojo ir rankos mostu pakvietė prisiartinti.

— O šis jaunuolis?

— Tai mano sūnėnas Izazas. Aš jį mokau senojo savo raštininko amato ir gali būti, kad kurią nors dieną jis užims mano vietą rūmuose. Jis geras vaikinas, sekantis Jėzaus mokymu.

Tuo metu į palapinę įžengė Marvuzas.

— Chosarai, atleisk, kad pertraukiu tave, bet Abgaras atsiuntė tarnaitę iš rūmų, nes labai nekantraudamas laukia iš tavęs ir iš Jeruzalės atvykusio svečio naujienų.

— Tu teisus, Marvuzai, per susitikimo emocijas visai pamiršau, kad laukia karalius. Tadai, jis nori su tavimi susipažinti ir pagerbti. Karalius Abgaras atsisakė pagonių tikėjimo ir įtikėjo į vieną Dievą, Mūsų Vienintelį Išganytoją. Jėzaus tikėjimą išpažįsta taip pat karalienė ir visi rūmai. Mes pastatėme šventyklą, kuklią, be jokių papuošimų, kur renkamės melstis Dievo Tėvo malonės ir kalbamės apie Jėzaus mokymą. Aš užrašiau viską, ką tik prisiminiau, bet dabar čia esi tu ir galėsi mums papasakoti apie Mokytojo skleidžiamas tiesas ir geriau nei aš paaiškinti, koks iš tiesų buvo Jėzus ir kaip nusprendė mus gelbėdamas numirti.

— Eikime pasimatyti su karaliumi, — pritarė Tadas. — Pakeliui papasakosi daugiau. Į Jeruzalę prekeiviai atnešė žinių, kad Abgaras pasveiko nuo jį kamavusios mirtinos ligos, kai tik palietė Jėzaus drobulę. Noriu, kad daugiau papasakotum apie tą Išganytojo stebuklą, ir papasakok, kaip šis nuostabus miestas atsivertė į tikrąjį tikėjimą.

Abgaras nekantravo. Visada esanti šalia karalienė stengėsi jį nuraminti. Chosaras ir Tadas vėlavo. Saulė jau kaitino Edesą, o jie vis dar nesirodė. Karalius degė troškimu išgirsti Jėzaus mokinį, kuris skleidė žinias apie savo Mokytoją. Jis paprašys svečio pasilikti visiems laikams ar bent jau pakankamai ilgam, kad be tų, kurias jau buvo pasakojęs Chosaras, iš jo lūpų visi galėtų išgirsti kitas istorijas apie Jėzų.

Jis, Abgaras, šio klestinčio miesto karalius, kartais sunkiai suprasdavo, kai kuriuos Mokytojo žodžius, bet vis tiek priėmė visus juos be išlygų, nes tai buvo tikėjimas žmogaus, pagijusio nuo mirtinos ligos.

Jis žinojo, kad ne visi mieste laikėsi vienos nuomonės, kai po tos įsimintinos nakties ankstesnieji dievai buvo pakeisti į Dievą be atvaizdo, kuris pasiuntė savo sūnų į žemę, kad ten būtų nukryžiuotas.

Sūnus, nors gerai žinojo, kokios kančios jo laukia, mokė atleisti savo priešams ir ragino geriau į dangaus karalystę įžengti visiškam vargšui, o ten visi tapsią jau turtingi.

Tačiau dar buvo likę daugybė jo pavaldinių, garbinančių savo senuosius dievus ir besilankančių kalnų olose, kur atlikinėdavo mėnulio deivės apeigas.

Jis, Abgaras, jiems tą leido, suprasdamas, kad negali primesti savo dievo ir kad, Chosaro žodžiais, pats laikas įtikins netikinčiuosius, jog yra tik vienas Dievas.

Negalima sakyti, kad jo pavaldiniai netikėjo Jėzaus dieviškumu; jie Išganytoją tiesiog laikė dar vienu iš dievų ir jį vertino būtent taip, neatsisakydami savo tėvų dievų.

Chosaras jau buvo papasakojęs Tadui, kaip patyrė poreikį paimti Drobulę, dengusią Mokytojo kūną, žinodamas, kad nė vienas iš jo draugų nesiryš jos net paliesti, nes, judėjų įsitikinimu, audinys buvo netyras. Tadas galvos linktelėjimu pritarė draugo paaiškinimams. Jie nepasigedo Drobulės; o iš tiesų tiesiog pamiršo tą drobės gabalą, iki juos pasiekė naujienos, kad ji stebuklingu būdu grąžino sveikatą karaliui Abgarui. Juos tai nustebino ir sužavėjo, nors ir buvo pratę prie Jėzaus daromų stebuklų.

Tadas paaiškino draugui savo vizito priežastį.

— Tomas nuolat labai mielai prisimena tave ir tavo atkaklų norą, kad Mokytojas keliautų į Edesą išgydyti tavo karaliaus, bei Jėzaus pažadą pasiųsti kurį nors iš saviškių. Todėl sužinoję, jog Drobulė išgelbėjo Abgarą ir kad tu pasinėrei į Išganytojo mokymus, manęs paprašė vykti tau padėti. Būsiu tiek laiko, kiek tu manysi esant reikalinga, ir padėsiu tau skleisti šitiems geriesiems žmonėms Jėzaus žodžius. Vis dėlto kada nors teks išvykti, nes yra labai daug miestų ir daugybė žmonių, kuriems reikia skleisti Tiesą.

— Nori pamatyti Drobulę? — paklausė Chosaras.

Tadas sudvejojo. Jis buvo judėjas, ir įstatymas buvo įstatymas, toks buvo ir Išganytojo įstatymas. Nepaisant visko, tas drobės gabalas, atrėžtas Juozapo iš Arimatėjos, kuriame buvo įsuptas Jėzaus kūnas, prisigėręs jo

galių. Tadas nesugebėjo tiksliai numatyti, ką turįs daryti. Jis beveik nežinojo, nė ką galvoti.

Chosaras suprato, kokias dvejones išgyveno jo draugas, ir širdingai apkabino jį per pečius.

— Nesijaudink, Tadai, aš žinau jūsų įstatymus ir juos gerbiu. Tačiau mes, šito senojo miesto gyventojai, tos Drobulės nelaikome netyru daiktu, kurio nevalia liesti. Tu neprivalai net stengtis jos pamatyti, bet turi žinoti, kad Abgaras geriausiam Edesos amatininkui įsakė padaryti Drobulei urną ir laikyti ją saugioje vietoje, nuolat akylai prižiūrimą asmeninės karališkosios sargybos. Šita Drobulė daro stebuklus: išgydė Abgarą ir dar daugelį kitų, kurie prie jos atėjo tikrojo tikėjimo kupina širdimi. Turi žinoti, kad kraujas ir prakaitas liko įsispaudę įkapėse Jėzaus veidu ir kūnu. Iš tiesų tau sakau, drauge mano, kad žiūrėdamas į Drobulę matau mūsų Mokytoją ir kenčiu dėl kankinimų, kuriuos jam skyrė romėnai.

— Kada nors paprašysiu, — tarė Tadas, — parodyti man tą drobę, bet turiu savo širdyje sulaukti tokios akimirkos, nes tai reiškia nusišalinti nuo įstatymo.

Seni draugai pasiekė rūmus, kur juos šiltai sutiko Abgaras. Šalia jo buvusi karalienė negalėjo nuslėpti nerimo, kilusio susitikus su Jėzaus draugu.

— Būk pasveikintas mūsų namuose kaip Jėzaus draugas. Gali pasilikti mūsų mieste tiek, kiek tau patinka, čia būsi mūsų svečias ir tau nieko netrūks. Mes tik prašome papasakoti apie Išganytoją, prisiminti jo žodžius ir jo veiksmus, o aš, tau leidus, paprašysiu savo raštininkų, kad atidžiai klausytųsi tavo žodžių ir užrašytų juos pergamentuose — taip mano ir kitų miestų žmonės galės susipažinti su Mokytojo gyvenimu ir mokymais.

Visą dieną ir dalį nakties Tadas su Chosaru pasakojo karaliui ir jo pavaldiniams apie Jėzaus mokymus, priėmęs Abgaro kvietimą pasilikti Edesoje.

Tačiau Tadas nepageidavo nieko daugiau, išskyrus mažą kambarėlį su guoliu visai šalia Chosaro namelio. Kaip ir Chosaras iš Jeruzalės grįžęs, Tadas atsisakė bet kokios vergų tarnystės. Sutarė su karaliumi, kad

Chosaras bus Tado raštininkas ir užrašys viską, ką tik jis prisimins apie Jėzų.

10 skyrius

Niujorke švietė pavasario saulė, šiek tiek neįprasta šiam metų laikui. Keldamas skambančio telefono ragelį senolis atitraukė žvilgsnį nuo stiklų, kurie šiek tiek slopino ryto šviesą. Komunikacijų sistema šitame kabinete veikė taip, kad pasiklausyti pokalbių buvo neįmanoma.

— Taip, — atsakė tvirtu balsu.

— Pirmasis nebylys jau kelyje.

— Jokių rūpesčių?

— Jie ir toliau naudojasi per ankstesnius reidus užmegztais kontaktais ir keliauja tais pačiais keliais, kurių policija netikrina.

— O antrasis nebylys?

— Jis išvyksta šiąnakt. O trečiasis dar po paros; jį paims sunkvežimis, gabenantis atsargines detales. Paskutinysis — pats nervingiausias.

— Šiandien pasikalbėsiu su mūsų žmonėmis Urfoje. Turime žinoti, kaip reaguoja Adajus ir ką ketina daryti.

— Jis įnirš.

— Žinome, ką jis daro ir kokius sprendimus priima. Kas girdėti naujo apie Adajaus žmogų katedroje?

— Jis labai sunerimęs. Tačiau įtarimų nekelia, niekas neabejoja, kad jis padorus žmogus, labai sukrėstas įvykių. Nei kardinolas, nei policija jo neįtaria.

— Reikia ir toliau jį sekti.

— Taip ir bus padaryta.

— O mūsų brolis?

— Jie jį tikrina. Kas jis toks, kokie jo pomėgiai, kaip pasiekė dabar užimamą postą. Taip pat jie tikrina ir mane bei kitus brolius. Tas policininkas Markas Valonis — labai protingas žmogus ir turi gerą komandą.

— Turime pasisaugoti.

— Pasisaugosime.

— Kitą savaitę Bostone.

— Ten ir susitiksime.

* * *

Sofija ir Pietras tylėjo jausdamiesi nepatogiai vienas šalia kito. Markas nuėjo į Turino karabinierių viršininko kabinetą; Minerva, Džiuzepė ir Antoninas nusprendė išgerti kavos kavinėje prie gatvės kampo, manydami, kad reikia palikti porelę pasikalbėti. Visi jau buvo pastebėję tarp jų atsiradusią įtampą.

Kol Sofija oriai lūkuriavo neatskleisdama savo planų, Pietras, atrodė, visiškai pasinėręs į savo mintis stebėjo gatvę už lango. Jis tylėjo, nenorėdamas priekaištauti Sofijai, kad ši nei su juo, nei su kitais nepasidalijo apie sumanymą vykdyti „Trojos arklio" operaciją. O Sofija savo ruožtu jautėsi kalta, kad savo planų nepapasakojo Pietrui anksčiau.

— Tu pyksti? — paklausė Sofija, mėgindama nutraukti nejaukią tylą.

— Ne. Ir tu neprivalai man pasakoti visko, ką galvoji.

— Nagi, Pietrai, aš tave pažįstu ir jaučiu, kai tave kas nors nervina.

— Visiškai nepageidauju pradėti šitos diskusijos. Tu sugalvojai planą, kuris, mano nuomone, turėjo dar šiek tiek subręsti, bet tu įtikinai šefą, todėl savo sąskaitoje turi dar vieną tašką. Jis padarys viską, ką tik tu pasiūlysi, ir nuo dabar mes visi privalome stengtis, kad „Trojos arklio" operacija pavyktų. Ir nebegrįžkime prie šitos temos, nes įsivelsime į absurdišką ginčą, kuris niekur nenuves, o mes tik dar labiau susinervinsime.

— Gerai, bet pasakyk, kodėl manai, kad mano planas nėra geras, ar todėl, kad jį sugalvojau aš, ar kad jame tikrai yra baltų dėmių?

— Būtų didžiulė klaida paleisti nebylį, nes jis labai įtarus ir mūsų niekur nenuves. O jeigu manai, kad reikia dar kartą apklausti darbininkus, taip ir padaryk, paskui man papasakosi, ar pavyko ką nors sužinoti.

Sofija nutylėjo. Ji jautė palengvėjimą, kad Pietras išvyks. Buvo linkusi pasilikti su Džiuzepe ir Antoninu, be Pietro. O jeigu jis būtų pasilikęs, abu būtų susikivirčiję, o blogiausia, kad tai galėjo atsiliepti jų darbui. Sofija nesijautė apsėsta relikvijos kaip Markas, bet jai taip pat rūpėjo išspręsti bylą.

Taip, gerai, kad Pietras iškeliaus, praleis kelias dienas atskirai, o paskui vėl viskas grįš į savo vėžes. Jie vėl susitaikys ir viską pradės iš pradžių.

* * *

— Nuo ko pradėsime, daktare?

— Matai, Džiuzepe, aš manau, kad reikia dar kartą pasikalbėti su darbininkais. Po to palyginsime, ką jie mums pasakys dabar, su tuo, ką pasakojo Pietrui. Taip pat apie juos turime sužinoti šiek tiek daugiau: kur gyvena, su kuo, ką apie juos mano kaimynai, ar vyksta kas nors neįprasto jų kasdieniame gyvenime...

— Bet tai labai ilgai užtruks, — įsiterpė Antoninas.

— Taip, bet Markas jau paprašė karabinierių viršininko, kad duotų porą savo žmonių, kurie mums pagelbėtų. Jie daug geriau nei mes pažįsta miestą ir tuose pasakojimuose pastebės, jei bus kas nors neįprasta. Džiuzepė gali tuo pasirūpinti, o mudu grįšime į katedrą dar kartą pasikalbėti su darbuotojais, durininku, tuo tėvu Yvu, vienišuoju sekretoriumi...

— Gerai, bet jeigu kas nors turi ką slėpti ir pastebės mūsų pastangas, jie nepajudins nė piršto. Tuo neabejoju, nes esu persekiojęs ne vieną nusikaltėlį, — pasakė Džiuzepė.

— Jeigu kas nors ims nervintis, tai jį išduos. Taip pat manau, kad privalome pasikalbėti su D'Alakva.

— Stambi žuvis, pernelyg stambi. Jeigu jį sunervinsime arba jam kas nors tiesiog nepatiks, Romoje mums gali pakirpti sparnus.

— Aš žinau, Antoninai, bet turime pamėginti; man šiek tiek smalsu susipažinti su tuo vyru.

— Atsargiai, daktare, tavo smalsumas mums gali prišaukti bėdą!

— Nekvailiok. Džiuzepe, man regis, privalome pasikalbėti su tuo vyru, nes jo įmonė buvo susijusi su visais nutikimais. Bent jau man tai atrodo keista, o tau, kaip policininkui, turėtų atrodyti dar keisčiau.

Jie nusprendė pasidalyti darbus. Antoninas grįš pasikalbėti su katedros darbuotojais, Džiuzepė pasirūpins darbininkais, o Sofija pasiprašys pokalbio su D'Alakva. Pasistengs viską baigti per savaitę, o paskui, jeigu ras kokį nors pėdsaką, jau nuspręs, kaip elgtis.

Sofija įtikino Marką, kad šis paspaustų reikiamus mygtukus ir pasiektų, jog Umbertas D'Alakva ją priimtų.

Markas buvo nepatenkintas, bet vis dėlto sutiko, kad su tuo vyru tiesiog būtina pasikalbėti. Todėl Meno departamento direktorius kreipėsi tiesiai į kultūros ministrą. Šis atsakė, jog Markas tikriausiai visiškai pa-

kvaišo, jeigu mano, kad kas nors leis įvelti į šitą reikalą tokią įmonę kaip COCSA ir apklausti tokį žmogų kaip D'Alakva. Vis dėlto Markas galiausiai jį įtikino, kad pokalbis būtinas ir kad daktarė Galjoni yra išskirtinai taktiška moteris, kuri tikrai nesunervins tokio galingo žmogaus.

Ministras susitarė dėl susitikimo kitos dienos rytą. Kai Markas tai papasakojo Sofijai, ši patenkinta nusijuokė.

— Šefe, tu tikrai nepakartojamas, nes gerai žinau, kiek visa tai kainavo.

— Taip, ir jau verčiau nesusimauk, nes ministras mus abu išsiųs iki gyvenimo pabaigos valyti dulkes archyvuose. Prašau tavęs, Sofija, elkis labai atsargiai, D'Alakva yra ne tik svarbus Italijos magnatas, bet, pasak ministro, pasaulinio lygio verslininkas, jo interesai siekia nuo čia iki Šiaurės Amerikos, Artimųjų Rytų, Azijos... Galiausiai pas tokį žmogų negalime eiti dėl kvailysčių.

— Aš kai ką nujaučiu.

— Tikiuosi, tavo nuojautos nesukels mums rūpesčių.

— Pasitikėk manimi.

— Jeigu nepasitikėčiau, dabar čia nebūtum.

Dabar, baigdama dažytis, Sofija nervinosi. Ji labai kruopščiai rengėsi susitikimui, pasirinko *Armani* kostiumėlį su balintos kavos švarkeliu. Pusryčiavo savo kambaryje, bet išeidama atsisveikino su Antoninu ir Džiuzepe.

— Sėkmės, daktare, atrodai nuostabiai, lyg eitum į romantišką pasimatymą.

— Džiuzepe, nejuokauk taip! Aš nervinuosi. Žinok, jeigu susimausiu, pridarysiu daug bėdos Markui.

— Džiuzepė teisus, atrodai nuostabiai, net nežinau, ar ne per daug gražiai tokiam keistam žmogui, nejaučiančiam silpnybių moterims. Vis dėlto tu įprastai vadovaujiesi sveika nuovoka, ir aš ja pasitikiu.

— Ačiū, Antoninai, ačiū jums abiem, palinkėkite sėkmės.

Ją nustebino Umberto D'Alakvos sekretorius. Pirmiausia todėl, kad tikėjosi pamatyti moterį, o ne vyrą, be to, tas vidutinio amžiaus džentelmenas, diskretiškai elegantiškas, labiau panėšėjo į vykdantįjį direktorių, o

ne į sekretorių, kad ir koks svarbus žmogus būtų jo viršininkas. Jis prisistatė esąs Brunas Moretis ir pasiūlė kavos, kol lauks, iki pasibaigs kitas pono D'Alakvos susitikimas.

Sofija kavos atsisakė, ji tiesiog nenorėjo sugadinti makiažo. Galvojo, kad Brunas Moretis turėjo užduotį ją ištyrinėti, bet suprato klydusi, nes Moretis paliko ją vieną toje įstabioje laukiamojoje salėje, ant kurios sienų kabėjo Kanalečio, Modiljanio, Brako darbai ir mažutis Pikaso paveikslas.

Ji nerte pasinėrė į Modiljanį ir nė nepastebėjo, kaip atsidarė durys ir aukštas, patrauklus, elegantiškas vyras, peržengęs penktą dešimtį, ėmė tirti ją skvarbiu žvilgsniu.

— Laba diena, daktare Galjoni.

Sofija atsigręžė ir susitiko su Umberto D'Alakvos žvilgsniu. Jautė, kad rausta, lyg būtų dariusi ką nors netinkama.

D'Alakva darė įspūdį ne tik savo stotu bei elegancija, bet ir spinduliuojančiu pasitikėjimu. Pasitikėjimas ir tvirtybė, pasakė ji sau mintyse.

— Laba diena, atleiskite, tiesiog tyriau jūsų Modiljanį, jis autentiškas.

— Taip, žinoma, autentiškas.

— Yra tiek klastočių... bet šitas akivaizdžiai yra originalas.

Sofija jautėsi kvailai. Kaip tokio galingo žmogaus priimamajame galėjo kabėti ne originalus Modiljanio paveikslas! D'Alakva pagalvos, kad ji kvailė, nes kaip tik tokia ir buvo; pakomentavo tikrai kvailai, bet šis vyras negalėjo nenumanyti, kad ji nervingai įsitempė vien dėl jo buvimo šalia.

— Mano kabinete mums bus patogiau kalbėtis, daktare.

Sofija linktelėjo. D'Alakvos kabinetas ją nustebino. Dizainerių kurti modernūs ir patogūs baldai, o ant sienų — didžiųjų meistrų darbai. Įvairūs Leonardo piešiniai, Kuatročento „Madona", El Greko „Kristus", Pikaso „Arlekinas", Miro... Ant mažo stalelio, atokiau nuo darbo stalo, dėmesį savo paprastumu traukė iš alyvmedžio išdrožtas kryžius.

Umbertas D'Alakva mostu parodė jai įsitaisyti ant sofos, o pats atsisėdo gretimame fotelyje.

— Taigi, daktare, kuo galiu būti naudingas?

— Pone D'Alakva, mes įtariame, kad katedros gaisras kilo dėl padegimo. Mes manome, kad nė vienas įvykis Turino katedroje nebuvo atsitiktinis.

D'Alakvos veide nekrustelėjo nė vienas raumuo. Nė menkiausias jo judesys neišdavė susijaudinimo ar bent jau nuostabos. Jis ramiai žvelgė laukdamas, kad ji toliau kalbėtų, lyg tai, ką išgirdo, visiškai nebūtų su juo susiję.

— Ar darbininkai, rekonstruojantys katedrą, verti pasitikėjimo?

— Daktare, COCSA yra viena iš daugelio įmonių, kurių veikloje dalyvauju. Turbūt suprasite, kad nepažįstu visų jose dirbančių žmonių. Šitoje įmonėje, kaip ir bet kurioje kitoje, yra personalo skyrius, kuris, esu įsitikinęs, jums suteikė visus reikiamus duomenis apie katedroje dirbančius darbininkus. Tačiau jeigu jums reikia daugiau informacijos, su didžiausiu malonumu paprašysiu COCSA personalo skyriaus viršininko, kad viskas būtų pateikta jūsų nuožiūrai, ir suteiksiu kitą reikiamą pagalbą.

D'Alakva pakėlė telefono ragelį ir paprašė sujungti su personalo skyriaus viršininku.

— Pone Lacoti, būčiau jums dėkingas, jeigu dabar pat priimtumėte daktarę Galjoni iš Meno departamento. Jai reikia daugiau informacijos apie katedros darbininkus. Po kelių minučių mano sekretorius ją palydės į jūsų kabinetą. Ačiū.

Sofija jautėsi nusivylusi. Ji tikėjosi nustebinti D'Alakvą atvirai pareiškusi įtarimus apie tyčia sukeltus nutikimus, o vienintelė reakcija, kurios sulaukė, — gautas nukreipimas pas personalo skyriaus viršininką.

— Pone D'Alakva, ar tai, ką pasakiau, jums atrodo nesąmonė?

— Daktare, jūs esate profesionalai ir gerai atliekate savo darbą. Aš neturiu jokios nuomonės apie jūsų įtarimus ar tyrimo eigą.

Vyras žvelgė labai ramiai, ir buvo galima aiškiai suprasti, kad šį pokalbį jis jau baigė, o Sofija dėl to jautėsi suirzusi; ji dar nenorėjo išeiti ir jautė, kad pokalbį su D'Alakva paleido vėjais.

— Ar galiu jums dar kuo nors padėti, daktare?

— Ne, iš tiesų ne, tiesiog norėjome informuoti, kad gaisras buvo sukeltas tyčia ir kad mes iš esmės imsimės tirti jūsų personalą.

— Ponas Lacotis suteiks visą reikalingą pagalbą ir duos visą rūpimą informaciją apie COCSA personalą.

Sofija pasidavė. D'Alakva jai daugiau nepasakys nė žodžio. Sofija pakilo ir ištiesė ranką.

— Esu jums dėkinga už bendradarbiavimą.

— Man buvo malonu su jumis susipažinti, daktare Galjoni.

Sofija labai pyko ant savęs ir buvo sutrikusi. Umbertas D'Alakva buvo pats patraukliausias jos sutiktas vyras. Ir tą pačią akimirką ji nusprendė nutraukti savo santykius su Pietru; ūmai jai pasirodė nepakeliama mintis, kad buvo užmezgusi ryšius su kolega.

Brunas Moretis, D'Alakvos sekretorius, palydėjo ją iki Marijaus Lacočio kabineto. Šis Sofiją sutiko labai maloniai.

— Sakykite, daktare, kuo galiu padėti?

— Norėčiau, kad man suteiktumėte visą informaciją apie darbininkus, rekonstruojančius katedrą, net ir jūsų turimus asmeninius duomenis.

— Visa informacija jau suteikta jūsų kolegoms iš Meno departamento ir policijai, bet su malonumu pateiksiu jums naują ataskaitą. O dėl asmeninių duomenų, bijau, kad negalėsiu jums padėti; įmonė didžiulė, tad būtų sudėtinga visus darbuotojus pažinoti asmeniškai, bet vietoje dirbantis viršininkas galbūt galės jums suteikti kokią nors papildomą informaciją.

Į kabinetą įėjo sekretorė ir įteikė Lacočiui aplanką. Šis padėkojo ir atidavė aplanką Sofijai.

— Pone Lacoti, ar pasitaikė ir daugiau panašių nutikimų kaip Turino katedroje?

— Ką turite omeny?

— COCSA yra įmonė, dirbanti Bažnyčiai. Jūs rūpinatės visos Italijos katedrų atnaujinimu ir tvarkymu.

— Italijos ir didelės dalies Europos. Dirbant nelaimingų atsitikimų, deja, nutinka, nors ir laikomasi griežčiausių saugumo reikalavimų.

— Ar galėtumėte man pateikti visų katedrose nutikusių nelaimingų atsitikimų sąrašą?

— Pasistengsiu padaryti viską, kas mano jėgoms, bet tai nebus lengva, nes visuose objektuose vis kas nors nutinka ir nežinau, ar visi atvejai bus užfiksuoti. Paprastai darbų vykdytojas pateikia informaciją apie atliktus darbus. Bet apie kokį laiko tarpą mes šnekame, koks laikotarpis jus domina?

— Sakykime, pastarieji penkiasdešimt metų.

Lacotis pažvelgė į ją kiek sumišęs, bet garsiai savo nuomonės apie tokį jos prašymą neišsakė.

— Padarysiu viską, kas įmanoma. Kur turėčiau siųsti informaciją, jeigu pavyks ją rasti?

— Paliksiu savo kortelę ir mobiliojo telefono numerį. Paskambinkite man, ir jeigu būsiu Turine, užeisiu pasiimti. O jeigu ne, išsiųsite į Romos būstinę.

— Atleiskite, daktare Galjoni, bet ko jūs ieškote?

Sofija staigiu žvilgsniu įvertino Lacotį ir nusprendė pasakyti jam tiesą.

— Ieškau sukėlusių Turino katedros gaisrą.

— Kaip sakote? — sušuko nustebęs Lacotis.

— Taip, ieškome tų, kurie Turino katedroje sukelia nelaimingus atsitikimus, nes mes įtariame, kad jie nebuvo atsitiktiniai.

— Įtariate mūsų darbininkus? Bet, Dieve mano! Kas gali norėti pakenkti katedrai!

— Kaip tik tai mes ir stengiamės sužinoti — kas ir kodėl.

— Ar jūs esate tikri? Tai labai rimtas kaltinimas COCSA darbininkams...

— Tai nėra kaltinimas, tai įtarimas, dėl kurio mes vykdome tyrimą.

— Tikrai taip, daktare, ir neabejokite mūsų visokeriopa pagalba.

— Aš ir neabejoju, pone Lacoti.

Iš plienu ir stiklu žvilgančio pastato Sofija išėjo slegiama minties, kad galėjo suklysti pasirinkusi strategiją atskleisti savo įtarimus ir D'Alakvai, ir personalo skyriaus viršininkui.

Šiuo metu D'Alakva jau galėjo skambinti ministrui pasiskųsti, bet galėjo ir nieko nedaryti — arba dėl to, kad atskleistų įtarimų nesureikšmino, arba atvirkščiai — kad jie itin jam rūpėjo.

Sofija nusprendė nedelsdama paskambinti Markui ir papasakoti apie susitikimus COCSA. Jeigu D'Alakva kalbėjosi su ministru, Markui geriau būti pasirengusiam.

11 skyrius

— Aš, Manu, Edesos princas, Abgaro sūnus, maldauju tavęs, Sinai, dievų dieve, kad padėtum man sunaikinti neteisiuosius, kurie klaidina mūsų žmones ir kursto juos atsisakyti tavo kulto bei išduoti mūsų praeities dievus.

* * *

Uolų išraizgytoje vietovėje, šiek tiek atokiau nuo Edesos, dievo Sino šventykla pasirodė švelniai apšviesta deglų šviesos, kuriuos Sultaneptas, Manu ir Marvuzo padedamas, iškaišiojo po visą olą.

Iš akmens išskaptuota Sino figūra atrodė beveik žmogiška — tokia tikroviška, lyg ją būtų sukūręs tikras menininkas.

Manu degino smilkalus ir aromatines žoles, svaiginančias ir padedančias lengviau susisiekti su dievais. Mėnulio dievas Sinas galingas, jie niekada nesiliovė jo garbinę. Nei jis, nei daugelis kitų papročiams ištikimų edesiečių, kaip antai lojalusis Marvuzas, karaliaus sargybos viršininkas, kurį po Abgaro mirties jis paskirs pirmuoju savo patarėju.

Sinas, regis, išgirdo Manu maldas, nes energingai išniro iš debesų apšviesdamas šventyklą.

Sultaneptas, didysis Sino šventikas, nurodė Manu, kad tai Sino duotas ženklas, dieviškas būdas parodyti savo pasitikėjimą.

Sultaneptas gyveno kartu su kitais penkiais šventikais, pasislėpusiais Sumurtare. Saugomi tunelių labirinto ir požeminių kamerų, iš kurių jie tarnavo dievams, Saulei, Mėnuliui ir planetoms, visų dalykų pradžiai ir pabaigai.

Manu pažadėjo Sultaneptui sugrąžinti galią ir turtus, kuriuos sumažino Abgaras, atsisakydamas prosenių tikėjimo.

— Mano prince, turime eiti. Karalius gali tavęs pasigesti, o mes dar turime labai daug reikalų rūmuose.

— Marvuzai, jie manęs nepasiges, jie galvoja, kad esu kokioje nors užeigoje su draugais ar sanguliauju su kokia nors šokėja. Mano tėvas menkai tesidomi manimi, nes labai nusivylė, kad atsisakiau garbinti Jėzų. O karalienė kalčiausia, nes ji įtikino jį atsisakyti mūsų dievų ir tą Nazarietį pavertė vieninteliu dievu.

Vis dėlto aš tau pažadu, Marvuzai, kad žmonės vėl atsigręš į Siną ir sugriaus šventyklas, kurias karalienė įsakė pastatyti Nazariečio garbei. Kai Abgaras atguls amžinojo poilsio, nužudysime karalienę ir susidorosime su Chosaru bei tuo Tadu.

Marvuzas suvirpėjo. Karalienės jis nemėgo. Tiesiog laikė ją itin griežta moterimi, tikra Edesos valdytoja — nuo to laiko, kai Abgaras susirgo užkrėstas Anijos, o paskui atgavo sveikatą Chosaro atvežtos medžiagos dėka.

Karalienė nepasitikėjo juo, Marvuzu, karališkosios sargybos viršininku. Nuolat jausdavo jos stingdantį žvilgsnį, nes ji žinojo Marvuzą esant Manu draugą. Bet ar jis išdrįs ją nužudyti? Juk buvo įsitikinęs, kad Manu kaip tik to jo ir paprašys.

O dėl Chosaro ir Tado nekils jokių bėdų. Užpuls juos iš pasalų. Jis buvo pavargęs nuo jų pamokslavimų, nes sanguliavo su moterimis ir garbindamas Siną per pilnatį be saiko, iki sąmonės netekimo gerdavo. Nes jis, Marvuzas, saugojo savo tėvų tikėjimą, savo miesto tikėjimą ir nepriėmė to tyrojo dievo vertybių, apie kurį kalbėjo Chosaras ir Tadas.

Izazas ramiai rašė visa, ką jam pasakojo Tadas. Dėdė Chosaras jį išmokė rašymo meno, ir vaikinas svajojo vieną dieną tapti karališkuoju raštininku.

Jis jautėsi išdidus, nes Abgaras ir karalienė priėmė jo pergamentus, į kuriuos jis kruopščiai surašė Tado pasakojimus apie Jėzų.

Tadas dažnai jį pasikviesdavo, norėdamas padiktuoti giliai atmintyje saugomus prisiminimus apie Nazarietį.

Jaunuolis mintinai žinojo Tado gyvenimą šalia Jėzaus.

Tadas užsimerkdavo ir labai susikaupdavo, kad jeidu galėtų viską užrašyti: koks buvo Jėzus, ką jis sakė ir ką darė.

Chosaras jau buvo užrašęs savo prisiminimus, kuriuos nusiuntė padauginti, o vieną kopiją saugojo karališkuosiuose archyvuose. Tas pat buvo daroma ir su istorijomis, kurias pasakojo Tadas. Taip nusprendė Abgaras — kad paskui savo vaikams galėtų perduoti tikslią Jėzaus istoriją.

Izazas džiaugėsi, kad Tadas pasiliko mieste. Ir jo dėdė Chosaras nuolat buvo lydimas žmogaus, pažinojusio Nazarietį. Jis gerbė Tadą, nes šis buvo Jėzaus mokinys, ir su juo tarėsi, kas turėjo būti skelbiama Edesos žmonėms, besilankantiems jo namuose, norintiems daugiau sužinoti ir pasimelsti.

Tadas vis neturėjo kada iškeliauti, nes karalienė ir Abgaras prašė jį pasilikti ir padėti jiems tapti geresniais krikščionimis. Taip pat padėti Chosarui skleisti Jėzaus mokymą ir tokiu būdu parodyti, kad Edesa — svetinga tikintiems Nazariečiu.

Laikas ėjo, ir Tadas visam laikui pasiliko Edesoje.

Tadas su Chosaru kasdien lankydavosi pirmojoje šventykloje, kurią

karalienė buvo įsakiusi pastatyti Jėzaus garbei; ten melsdavosi moterys ir vyrai, ieškoję paguodos ir tikėję, kad jų maldos pasieks Jėzų, išgelbėjusį Abgarą nuo pačios žiauriausios ligos. Tikintieji rinkdavosi ir į naująją šventyklą, kurią pastatė didysis Marsijus, karališkasis architektas.

Tadas buvo prašęs Marsijaus pastatyti naują šventyklą, tokią pat paprastą kaip ir pirmąją, tik šiek tiek besiskiriančią nuo paprastų namų, su kiek didesniu prieangiu, kur būtų galima skelbti Jėzaus pranašystes. Jis papasakojo Marsijui, kaip Nazarietis išvarė prekeivius iš Jeruzalės šventyklos, ir paaiškino, kad Jėzaus dvasia galėjo tarpti ten, kur viešpatavo paprastumas ir taika.

12 skyrius

Virš Bosforo kilo aušra, o „Jūrų žvaigždė" skrodė visai šalia Stambulo plytinčius vandenis. Priedangoje jūreiviai buvo suslėpę ankstesnio užpuolimo įrankius.

Kapitonas stebėjo tamsiaplaukį jaunuolį, tyliai besidarbuojantį laive. Genujoje vienas jūreivis susirgo ir turėjo likti krante, o jo padėjėjas atvedė šitą nebylį ir užtikrino, kad nors šis ir negali kalbėti, tačiau yra puikus jūreivis. Tuo metu, turėdamas kuo skubiau išvykti, neįsižiūrėjo į tariamo jūreivio rankas. Jų oda buvo švelni. Tie delnai niekada nedirbo laive. Tačiau per visą kelionę nebylys vykdė visus paliepimus, o jo akys nerodė jokių emocijų, išskyrus supratimą, koks darbas jam paskirtas. Jo padėjėjas patikino, kad jam šį žmogų rekomendavo senas parapijietis iš uosto „Žaliojo erelio" užeigos. Kapitonas žinojo, kad jo padėjėjas melavo, bet kodėl?

Oficialiai jam buvo pareiškęs, kad nebylys išlips Stambule ir laive nebedirbs. Paklaustas, kodėl ir iš kur visa tai žinąs, jis tik gūžtelėjo pečiais.

Jis buvo genujietis ir keturiasdešimt metų maišė jūras, buvo aplankęs tūkstančius uostų ir pažinojo įvairiausio plauko žmonių, bet tas jaunuolis turėjo kažin ką ypatinga, jo žvilgsnis išdavė kažkokį pralaimėjimą, o judesiai bylojo susitaikymą, lyg neabejotų pasiekęs pabaigą. Tik kokią pabaigą ir kodėl?

* * *

Stambulas atrodė gražesnis nei paprastai. Nebylusis jūreivis giliai atsiduso, žvilgsniu aprėpdamas visą uostą. Jis žinojo, kad kas nors bus atsiųstas jo pasitikti, galbūt net tas pats žmogus, kuris jį slėpė atvykusį į Urfą. Jis troško grįžti į savo miestą, apkabinti tėvą, susitikti su žmona ir išgirsti linksmą dukters juoką.

Jis baiminosi susitikimo su Adajumi, šio nusivylimo. Tačiau dabar pralaimėjimas jam mažai terūpėjo, jis buvo gyvas ir pakeliui į namus. Be to pasiekė daugiau nei jo brolis prieš dvejus metus. Katedros žmogus jam papasakojo, kad Mendibchas vis dar kalėjime, nors jiems ir nepavyko nieko iš jo išgauti nuo to atmintino vakaro, kai buvo sučiuptas it apgailėtina žiurkė. Laikraščiuose buvo paskelbta, kad paslaptingasis vagis nuteistas trejus metus kalėti; ir jeigu tai tiesa, po metų jis turėjo išeiti į laisvę.

Iš laivo išlipo nieko nepažadindamas. Praeitą naktį kapitonas jam sumokėjo sutartą atlyginimą ir paklausė, ar nenorėtų ir toliau priklausyti jo įgulai. Gestais jis paaiškino, kad ne.

Vyras išėjo iš uosto ir traukė nė pats gerai nežinodamas kur. Jeigu Stambule esantis žmogus nepasirodys, pats ras būdą, kaip pasiekti Urfą. Laive jis užsidirbo pinigų.

Ūmai už nugaros išgirdo skubius žingsnius ir atsigręžęs pamatė vyrą, kuris prieš kelis mėnesius jam buvo suteikęs prieglobstį.

— Aš jau kuris laikas seku tave — vis dairausi aplink ir noriu įsitikinti, kad tavęs niekas neseka. Šiąnakt pernakvosi mano namuose, o ryte tave pasiims. Bus geriau, jei iki to laiko niekur neisi.

Nebylys linktelėjo galva. Jam būtų patikę pasivaikščioti po Stambulą, paklaidžioti po turgų, paieškoti kvepalų žmonai ir dovanos dukrai, bet jis susilaikė. Bet kuriuo kitu metu būtų labai nerimavęs dėl Adajaus įniršio, bet dabar, nepaisant pralaimėjimo, jautėsi laimingas galėdamas grįžti. Jis nenorėjo, kad kas nors sutrukdytų jam sugrįžti.

— Aš savo pasiekiau.

Marko balsas skambėjo linksmai, triumfuojamai. Sofija šypsojosi ir rodė ženklus Antoninui, kad prieitų ir pasiklausytų balso ragelyje.

— Man nemažai kainavo įtikinti abu ministrus, bet galiausiai jie

sutiko. Išlaisvins nebylį, kai mes nuspręsime, kad reikia, be to, mums suteikta laisvė operaciją vykdyti iki galo.

— Bravo, šefe!

— Antoninai, čia tu?

— Čia mes abu, — atsakė Sofija. — Ir tai pati geriausia naujiena, kokios galėjome tikėtis.

— Taip, ir aš jaučiuosi patenkintas, nes nebuvau visiškai tuo įsitikinęs. Tačiau dabar jau turime nuspręsti, kada ir kaip jam bus suteikta laisvė. O kaip jums sekasi?

— Aš tau jau pasakojau apie D'Alakvą...

— Taip, bet ministrai man nieko neužsiminė, vadinasi, tas neprotestavo.

— Mes ir vėl apklausiame katedros darbininkus bei personalą, bet po poros dienų jau turėtume grįžti.

— Gerai, tada ir nuspręsime, ko imtis, bet aš jau turiu planą.

— Kokį?

— Nebūk pernelyg smalsi, daktare, viskam savo laikas. Čiao!

— Koks esi... Gerai, čiao!

13 skyrius

Chosarui bemiegant, kažkas nervingai pasibeldė į jo namų duris.

Edesoje dar nebuvo prašvitę, kai už durų stovintys sargybiniai atnešė karalienės nurodymus. Dar iki saulei nusileidžiant jiedu su Tadu turėjo pasirodyti rūmuose.

Jis pagalvojo, kad prie Abgaro nuolat budinti karalienė tiesiog nesusivokė, koks ankstyvas metas. Tačiau nervingas sargybinio žvilgsnis išdavė, kad kažin kas vyksta.

Įspės Tadą ir dar iki saulei nusileidžiant pakils į rūmų kalvą. Jis jautė, kad turi nutikti kažin kas rimta.

Klūpodamas užmerktomis akimis meldėsi ir ieškojo atsakymo sielą užvaldančiam nerimui numalšinti.

Po kelių valandų jo namuose pasirodė Izazas, beveik vienu metu su Tadu. Jo sūnėnas, išmintingas ir ištvermingas jaunuolis, atnešė jiems

gandus iš rūmų. Abgaro sveikata blėso tiesiog akyse. Gydytojai šnabždėjosi, kad jam belikę mažai vilčių išsikapstyti.

Suvokdamas savo padėtį, Abgaras buvo prašęs karalienės sušaukti prie jo guolio kai kuriuos draugus. Norėjo duoti nurodymus, kaip šie turėtų elgtis po jo mirties. Todėl karalienė buvo liepusi juos pakviesti. Izazo nuostabai, jis taip pat buvo tarp pakviestųjų.

Kai pasiekė rūmus, buvo palydėti tiesiai į Abgaro apartamentus. Gulėdamas savo pataluose jis atrodė kur kas labiau išblyškęs nei anksčiau. Karalienė, kuri nuolat buvo šalia, gaivindama karaliaus kaktą rožių vandeniu suvilgytu kompresu, pamačiusi juos visus ateinančius, su palengvėjimu atsiduso.

Po akimirkos menėje pasirodė dar du vyrai: Marsijus, karališkasis architektas, ir Seninas, turtingiausias Edesos prekeivis, karaliaus giminaitis, be to, ir vienas ištikimiausių draugų.

Karalienė rankos mostu pakvietė prieiti prie Abgaro ir paliepė pasišalinti tarnams, o sargybiniams įsakė uždaryti duris ir nieko neleisti vidun.

— Draugai, norėjau su jumis atsisveikinti ir duoti paskutinius nurodymus.

Abgaro balsas skambėjo silpnai. Karalius jau merdėjo ir pats tai žinojo, o pagarba ir prieraišumas sulaikė juos netarti klaidinančių vilčių teikiančių žodžių. Todėl jie tiesiog tylėjo ir klausėsi to, ką jis ketino pasakyti.

— Šnipai įspėjo, kad po mano mirties mano sūnus Manu ims persekioti krikščionis ir kai kuriuos iš jūsų norės tiesiog žiauriai nužudyti. Tadai, Chosarai ir tu, Izazai, privalote palikti Edesą anksčiau, nei aš mirsiu. Mat po to jau nebegalėsiu jūsų apsaugoti. Manu neišdrįs nužudyti Marsijaus ar Senino — nors žino, kad jie krikščionys, bet abu priklauso kilmingosioms Edesos šeimoms, o kitiems žmonėms jis yra prisiekęs kerštą.

Manu sudegins Jėzaus garbei pastatytas šventyklas, taip pat pasielgs ir su kai kurių mano pavaldinių, karščiausių krikščionių, namais. Daugelis vyrų, moterų ir vaikų bus nužudyti, kad būtų įbauginti kiti krikščionys ir kad likusieji vėl imtų garbinti senuosius dievus. Baiminuosi dėl Jėzaus Drobulės, baiminuosi, kad šventasis audeklas bus sunaikintas. Manu prisiekė ją sudeginti turgaus aikštėje visų edesiečių

akivaizdoje ir ketina tai padaryti mano mirties dieną. Tačiau jūs, bičiuliai, turite ją išsaugoti.

Penki vyrai tylėdami klausėsi karaliaus nurodymų. Chosaras pažvelgė į karalienę ir pirmą kartą pastebėjo, kad jos figūra per tuos metus šiek tiek pasikeitė ir kad plaukai, kuriuos nuolat dengė šydas, jau pražilo. Ši moteris paseno, nors jos akių spindesys ir gestai vis dar išlaikė ankstesnį didingumą. Kas jai nutiks? Chosaras buvo įsitikinęs, kad Manu, sūnus, jos nekentė.

Abgaras nujautė Chosaro susirūpinimą. Jis žinojo, kad jo draugas visą laiką slapta mylėjo karalienę.

— Chosarai, aš prašiau, kad karalienė pasitrauktų, nes dar yra laiko, bet ji neklauso mano maldavimų.

— Ponia, — kreipėsi Chosaras, — jūsų gyvybei gresia didesnis pavojus nei mums visiems.

— Chosarai, aš esu Edesos karalienė, o karalienės nebėga. Jeigu turiu mirti, taip ir padarysiu, kartu su tais, kurie tiki Jėzumi. Nepaliksiu tų, kurie mumis pasitikėjo, draugų, su kuriais kartu meldėmės. Aš liksiu kartu su Abgaru; negalėčiau ištverti palikusi jį šituose rūmuose vieną. Kol karalius gyvas, Manu neišdrįs man nieko padaryti. O dabar visi išklausykite karaliaus planą.

Abgaras patogiau įsitaisė guolyje, tvirtai laikydamas karalienės ranką. Pastarosiomis dienomis iki saulės patekėjimo jiedu kalbėjosi ir nagrinėjo planą, kurį dabar rengėsi išdėstyti savo ištikimiesiems draugams.

— Mano paskutinis įsakymas — išgelbėkite Jėzaus Drobulę. Ji padarė stebuklą ir padėjo man sulaukti senatvės. Vis dėlto Šventoji Drobulė man nepriklauso, ji yra visų krikščionių, kuriems ir turite ją išsaugoti. Tiesa, prašau, kad ji neiškeliautų iš Edesos, kad šitame mieste būtų saugoma per amžių amžius. Jėzus norėjo, kad ji čia atkeliautų, todėl čia ir turi likti. Tadai, Chosarai, turite atiduoti audeklą Marsijui. O tu, Marsijau, jau žinosi, kaip jį apsaugoti nuo Manu įniršio. O iš tavęs, Seninai, tikiuosi, kad suorganizuosi Tado, Chosaro ir jaunojo Izazo pabėgimą. Mano sūnus neišdrįs nusiaubti nė vieno iš tavo karavanų. Todėl pavedu juos tavo apsaugai.

— Abgarai, kur turėtume paslėpti šventąjį audeklą? — paklausė Marsijus.

— Tai turi pats nuspręsti, mano gerasis drauge. Nei karalienė, nei aš neturime žinoti, nors tau derėtų susirasti patikimą žmogų, su kuriuo pasidalintum paslaptimi; taip pat gali tikėtis ir Senino pagalbos. Jaučiu, kad mano gyvenimas gęsta. Nežinau, kiek dienų man beliko, bet, viliuosi, pakankamai, kad suspėtumėte įgyvendinti tai, ko jūsų prašau.

O kitą valandą, žinodamas, kad tai gali būti paskutinė galimybė, karalius širdingai su visais atsisveikino.

Auštant Marsijus pasiekė vakarinę sieną. Darbininkai triūsė tiksliai vykdydami jo nurodymus. Kaip karališkasis architektas, Marsijus ne tik rūpinosi statyti pastatus, kurie šlovintų Edesą; jis rūpinosi visomis mieste vykstančiomis statybomis, taip pat ir šita vakarine siena, kurioje buvo ketinama atverti naujus vartus.

Jis nustebo pamatęs, kad Marvuzas kalbasi su Chereminu, padieniu darbininku.

— Būk pasveikintas, Marsijau.

— Ko čia ieško karališkosios sargybos viršininkas? O gal pats Abgaras įsakė mane pakviesti?

— Mane siunčia Manu, kuris greitai bus karalius.

— Taip ir bus, jeigu taip panorės Dievas.

Marvuzo juokas perskrodė auštančio ryto tylą.

— Taip ir bus, Marsijau, taip ir bus. Juk tu tai žinai, nes vakar buvai pas Abgarą; akivaizdu, kad jo dienos jau suskaičiuotos.

— Ko nori? Greičiau sakyk, nes turiu dirbti.

— Manu nori žinoti, ką planuoja Abgaras. Jis žino, kad ne tik tu, bet ir Seninas, Tadas, Chosaras ir net raštininkas Izazas vakar iki gilios nakties buvote prie karaliaus guolio. Princas nori, kad žinotum: jeigu būsi jam ištikimas, tau nieko nenutiks; antraip niekas negali pasakyti, koks likimas tave ištiks.

— Atėjai man pagrasinti Manu vardu? Taip menkai princas gerbia save? Aš pernelyg senas, kad mane išgąsdintumėte. Manu man gali atimti tik gyvybę, o ir to gyvenimo jau nedaug belikę. Dabar eik ir leisk man darbuotis.

— Ar pasakysi, ką jums nurodė Abgaras?

Marsijus nusigręžė neatsakęs Marvuzui ir įniko apžiūrinėti plytas, kurias kilnojo kai kurie darbininkai.

— Tu dar pasigailėsi, Marsijau, pasigailėsi, — sušuko Marvuzas paragindamas žirgą ir šuoliais pasileisdamas rūmų link.

Po šio susitikimo Marsijus visiškai pasinėrė į darbą. Vienas darbininkas akies krašteliu jį stebėjo. Marvuzas jį buvo įkalbėjęs sekti karališkąjį architektą. Darbininkas jautėsi išduodantis senolį, kuris visada jam buvo geraširdiškas, bet Marsijaus dienos jau ėjo į pabaigą, o Marvuzas jį įtikino, kad Manu mokės atsidėkoti už ištikimybę.

Kai saulė jau švietė visu skaistumu, Marsijus leido darbininkams pailsėti. Prakaitas tekėjo jų kūnais; padienis taip pat jautėsi nuilsęs, troško tiesiog atsisėsti ir pailsėti.

Tuo metu pasirodė du jauni tarnai iš Marsijaus namų, nešini krepšiais šviežių vaisių ir vandens, kuriais architektas ėmė dalytis su savo pavaldiniais.

Po to valandą visi ilsėjosi, nors Marsijus kaip visada atrodė įsigilinęs į savo planus. Jis vaikščiojo po statybvietę tikrindamas sienos tvirtumą, kurią jie vis dar plėtė, ir vis žiūrinėjo didžiųjų vartų pagrindus, kuriuos ketino papuošti ornamentais.

Padienis užmerkė akis, nes jautėsi visiškai išsekęs, kaip ir kiti darbininkai vos beįstengė kalbėtis.

O paskui, kol saulė visiškai nenusileido, Marsijus vis nedavė įsakymo baigti darbus. Padienis nedaug tegalėjo papasakoti apie Marsijaus veiksmus, bet vis tiek patraukė į *Trebolio* užeigą susitikti su Marvuzu.

O architektas, su visais atsisveikinęs, lydimas kelių tarnų, patraukė į savo namus.

Marsijus, našlaujantis kelerius metus, be vaikų, globojo savo du jaunus tarnus lyg savo vaikus. Jie irgi buvo krikščionys, ir Marsijus žinojo, kad šie niekada jo neišduos.

Naktį, dar iki palikdami Abgaro rūmus, su Tadu ir Chosaru jie susitarė, kad kai jau nuspręs, kur paslėps Jėzaus Drobulę, jiems pasiųs žinią. Sukūrė planą, kad ją atiduos Chosaras, nesukeldamas Manu įtarimų, nes jau buvo įspėti Abgaro, kad gali būti sekami jo sūnaus. Nusprendė dar ir tai, kad Drobulės slaptavietę Marsijus pasakys tik Izazui, nes Chosaro sūnėnas, gavęs karališkojo architekto nurodymus, Senino padedamas, turėjo bėgti iš miesto. Tadas buvo sutaręs, kad Izazas trauktų iki Sidono, kur klestėjo maža krikščionių bendruomenė. Dvasinis bendruomenės vadovas Timėjus buvo siųstas pamokslauti paties Petro. Taigi Izazas pas Timėjų ras saugų prieglobstį ir galės gauti patarimą, ką daryti su Drobule.

Nepaisydami Abgaro perspėjimo gelbėti savo gyvybes, Tadas ir Chosaras buvo nusprendę pasilikti Edesoje ir pasitikti likimą, koks laukė ir kitų krikščionių. Nė vienas nenorėjo palikti šventojo audeklo, nors ir nežinos, kur jį paslėps Marsijus.

Tadas ir Chosaras kartu su kitais miesto krikščionimis susirinko šventykloje. Kartu meldėsi už Abgarą ir prašė Dievo, kad šis dar kartą būtų gailestingas jų karaliui.

Rytą Chosaras labai atsargiai suvyniojo lininį audeklą, paslėpė jį giliai krepšyje, kaip buvo sutarta pagal Marsijaus parengtą planą. Kol saulė dar neplieskė nepakeliama kaitra, pasirodė turguje su krepšiu rankoje, pakeliui vis sustodamas prekyvietėse ir pakalbindamas prekeivius. Sutartą valandą jis pamatė vieną iš jaunųjų Marsijaus tarnų, perkantį vaisius iš senolio, ir širdingai pasveikino jaunuolį, kuris nešėsi tokį patį krepšį. Nepastebimai jais apsikeitė. Niekas į tai neatkreipė dėmesio. Manu šnipams nepasirodė keista, kad Chosaras pasisveikino su dar vienu krikščionimi, koks ir buvo jo draugo Marsijaus tarnas.

Nieko neįtarė ir padienis, kai būdamas pačiame viršuje Marsijus užsitraukė virve vaisių krepšį. Pasigardžiuodamas atsikando obuolio ir eidamas tikrino sienos tvirtumą, kuri ir toliau nepaliaujamai plėtėsi, užpildydama vis didesnę erdvę degtomis molio plytomis. Padienis žinojo, kad Marsijus visada mėgo tikrinti mūrą; tą jis galėdavo daryti valandų valandas be poilsio, kol galutinai neįveikdavo saulė.

Marsijus atsigaivino vandeniu, kurį vienas iš tarnų atnešė į jo kambarius. Numalšinęs dienos karštį, karališkasis architektas apsirengė švaria tunika. Marsijus jautė, kad jo dienos baigiasi. Kai Abgaras mirs, Manu iškart mėgins sužinoti, kur saugoma Drobulė, kad galėtų ją sunaikinti. Kankins tikinčiuosius, kurie galėtų žinoti jos buvimo vietą, o Marsijus buvo vienas iš Abgaro draugų, kuriuos Manu pirmiausia įtars žinant tą paslaptį. Todėl jis buvo nusprendęs dar šią naktį susisiekti su Tadu bei Chosaru ir įsitikinti, kad Izazas saugus.

Lydimas dviejų jaunų tarnų, Marsijus patraukė į šventyklą, kurioje meldėsi jo draugai. Kai ten nukako, susirado nuošalią vietą, kuo atokiau nuo žmonių akių. Abgaras jį buvo įspėjęs apie Manu šnipus.

Izazas šešėliuose pastebėjo senolį. Pasinaudodamas dingstimi kad Tadas ir Chosaras paprašė jį tikintiesiems padalyti duonos ir vyno, prisi-

artino prie Marsijaus. Šis jam įteikė kruopščiai sulankstytą pergamento gabalėlį, ir Izazas jį paslėpė tarp tunikos klosčių. Paskui žvilgsniu susirado aukšto, stipraus vyro figūrą, kuris, rodės, laukė jo ženklo. Izazas atsargiai išslinko iš šventyklos ir lydimas sargybinio patraukė įsikūrusio karavano link.

Senino karavanas jau buvo pasirengęs išvykti iš Edesos. Charanas, Senino patikėtinis palydėti karavaną iki pat Sidono, labai nekantravo.

Izazui ir aukštajam vyrui, vardu Obodas, nurodė paskirtąją vietą ir davė įsakymą išvykti.

Iki pat aušros Izazas neišskleidė Marsijaus jam įteikto pergamento, o tada jau galėjo perskaityti dvi eilutes, kuriose architektas labai tiksliai nurodė, kur paslėpta Šventoji Drobulė. Tada Izazas į mažiausius skutelius suplėšė pergamentą ir visus gabalėlius paleido pavėjui po dykumą.

Obodas labai įdėmiai stebėjo ir jį, ir visą aplinką. Seninas jam buvo nurodęs saugoti jaunuolio gyvybę net savo gyvybės sąskaita.

Ir tik praėjus trims paroms Charanas su Obodu nusprendė, kad jie jau pakankamai nutolę nuo Edesos, tad gali trumpai pailsėti ir pasiųsti šauklį į Senino namus. Kelionėje jie užtruks dar tris dienas, o jau tada Izazas bus saugus.

Abgaras jau merdėjo. Karalienė pasiuntė pakviesti Tadą su Chosaru — norėjo tuodu įspėti, kad liko vos kelios valandos, o gal net minutės, iki galutinai užges karaliaus gyvybė. Karalius jos jau nepažino.

Nuo tos nakties, kai Abgaras buvo sukvietęs visus savo draugus, praėjo vos dešimt dienų. Iš karaliaus teliko bejausmis kūnas, jis jau nebeatmerkė akių, ir tik lengvutis garas virš veidrodžio rodė jame vis dar rusenančią gyvybę.

Manu nesitraukė iš rūmų ir nekantriai laukė Abgaro mirties. Karalienė neleido sūnaus į karališkuosius apartamentus, bet jam tai nerūpėjo, jis ir taip puikiai žinojo, kas ir kaip vyksta, nes buvo papirkęs jauną vergą, — mainais į naujienas iš Abgaro kambario pažadėjo šiam suteikti laisvę.

Karalienė neabejojo, kad yra sekama. Tad kai pasirodė Chosaras su Tadu, ji įsakė tarnams išeiti ir kalbėjosi su draugais labai tyliai. Pagaliau karalienė palengvėjusia širdimi atsikvėpė sužinojusi, kad šventasis audeklas saugus. Pažadėjo nedelsiant pranešti apie Abgaro mirtį. Žinia

jiems bus perduota per raštininką Ticijų, kuris atsivertė į krikščionybę ir buvo ištikimas. Atsisveikino labai susijaudinę, nujausdami, kad šitame gyvenime nebepasimatys. Karalienė paprašė Tadą su Chosaru ją palaiminti ir melstis, kad atėjus laikui rastų savyje jėgų pasitikti mirtį, kurią jai buvo paskyręs sūnus Manu.

Pilnomis ašarų akimis Chosaras taip ir nerado tinkamo momento atsisveikinti su karaliene. Ji jau nebuvo toji pritrenkiamo grožio moteris kaip prieš kelerius metus, bet jos akys vis dar energingai spindėjo, o karališkos manieros vis dar priminė ją esant įstabią moterį. Suvokdama senojo raštininko atsidavimą, karalienė suėmė jį už rankos ir apsikabino — stengėsi parodyti, kad žino, kaip smarkiai jis ją mylėjo ir kad ji mylėjo jį taip pat, kaip mylimas pats ištikimiausias draugas.

Abgaro agonija tęsėsi dar tris dienas. Rūmai pasinėrė į nakties sutemas, ir tik viena karalienė saugojo karaliaus ramybę. Šis atsimerkė ir dėkingai jai nusišypsojo žvilgsniu, kupinu švelnumo ir meilės. O paskui paskutinį kartą atsiduso sau ir Dievui. Karalienė iš visų jėgų sugniaužė vyrui delną. O paskui švelniai užspaudė jam akis ir pabučiavo į lūpas. Jai nebuvo duota daugiau nei poros minučių maldai ir prašymui, kad Dievas pasiimtų pas save Abgarą.

Karalienė tylutėliai nuslinko tamsiais koridoriais iki kambario, į kurį jau kelios dienos vis ateidavo ilsėtis karališkasis raštininkas Ticijus.

Ticijus miegojo, bet nubudo iškart, vos tik pajutęs ant savo peties karalienės delną. Nė katras nepratarė nė žodžio. Ji grįžo į karališkuosius apartamentus, slepiama nakties, o Ticijus atsargiai išslinko iš rūmų ir pasuko į Chosaro namus.

Kai prislėgtas Chosaras klausėsi Ticijaus naujienų apie Abgaro mirtį, dar nebuvo išaušę. Jis privalėjo nusiųsti žinią Marsijui; taip padaryti jo buvo prašęs karališkasis architektas, kad galėtų galutinai įvykdyti savo planą. Taip pat kuo skubiau reikėjo perspėti Tadą, kad jiedviem irgi gresia mirtis.

14 skyrius

— Nagi, Markai, papasakok, kas tau kelia nerimą.

Santjago Chimeneso klausimas Marką užklupo iš netyčių.

— Ar taip akivaizdžiai matyti, kad esu susirūpinęs?

— Žmogau, juk mes nesame tavo viršininkai, mūsų neprivalai apgaudinėti!

Paula nusijuokė. Markas jos buvo prašęs pakviesti vakarienės Džoną, Jungtinių Valstijų ambasados kultūros atašė, ir Santjagą Chimenesą, Europolo atstovą Romoje.

Džonas pasirodė su savo žmona Liza. O Santjagas buvo nevedęs, tad per kiekvieną vakarienę pasirodydavo su nauja atsitiktine panele. Tačiau šį kartą tai buvo jo sesuo Ana, jauna, tamsiaplaukė ir gyvybinga žurnalistė, šiuo metu Romoje rašanti apie Europos Sąjungos viršūnių susitikimą.

— Jūs jau žinote, kad Turino katedroje įvyko dar vienas nelaimingas atsitikimas, — paaiškino Markas.

— Ir tu manai, kad jis buvo suplanuotas.

— Taip, Džonai, aš taip manau. Per pastarąjį amžių katedroje įvykusių nelaimingų atsitikimų istorija tiesiog stulbinama, patys žinote: padegimai, pasikėsinimai apvogti, užtvindymai. Visa tai nutiko ten, kur saugoma Drobulė. O mūsų darbe labai gerai žinoma taisyklė — nepasitikėti nelaimingais atsitikimais.

— Drobulės istorija labai įdomi: ji pradingdavo ir vėl atsirasdavo, patirdavo visokiausių negandų ir pavojų įvairiomis epochomis. Ar manai, kad kas nors siekia pakenkti Šventajai Drobulei ar papraščiausiai ketina ją pavogti? — paklausė Liza.

— Pavogti? Ne, niekada negalvojome, kad ją norima pavogti. Greičiau sunaikinti, nes visi tie gaisrai sukelti tam, kad jai būtų pakenkta.

— Šventoji Drobulė laikoma Turino katedroje Savojos rūmų sprendimu. Taip nuspręsta po to, kai tuometis Milano kardinolas Karlosas Boromėjas pasižadėjo pėsčias nukeliauti nuo savo miesto iki Šamberi, kur buvo laikoma relikvija, kad tik būtų išgelbėtas maro siaubiamas miestas. Savojos rūmai, sujaudinti kardinolo maldos, nusprendė išvengti tokios ilgos kelionės ir perkelti Drobulę į Turiną. Ir nuo tada ji ten laikoma. Akivaizdu, kad jeigu katedra patyrė tiek nutikimų ir, kaip matyti, tu esi linkęs nepasitikėti sutapimais, turi pagalvoti, ar kartais tas, kuris išprovokavo gaisrą prieš penkiolika dienų, tas, kuris panašiai pasielgė praėjusiame amžiuje, o dar vėliau...

— Liza, nebūk įkyri, — sudraudė ją Džonas. — Markas teisus, visi tie nelaimingi nutikimai yra kažkokie keisti.

— Taip, vienintelis dalykas, kurio aš savęs klausiu: kas, kodėl, ir vis negaliu rasti atsakymo. Gali būti, kad yra koks nors pakvaišėlis, norintis sunaikinti relikviją.

— Taip, tas pakvaišėlis galėjo išprovokuoti nutikimus per pastaruosius dešimt, penkiolika, dvidešimt metų, bet tie ankstesnieji? — paklausė Ana. — Gera istorija! Man patiktų apie ją parašyti...

— Ana! Čia tu nesi žurnalistė!

— Tegul, Santjagai, tegul tęsia, — tarė Markas. — Aš galiu pasitikėti tavo seserimi, nors ji ir žurnalistė. Ir visų jūsų prašau padėti man pagalvoti, kaip išbristi iš šitos sumaišties. Nežinau, gal aš ir mano žmonės nematome toliau savo nosies. Tiesiog esame įsisukę į užburtą ratą, o labiausiai aš, nes nė per žingsnį nesitraukiu nuo tų nelaimių, o juk gali būti, kad tai tik sutapimų raizgalynė. Norėčiau jūsų kai ko paprašyti. Kad tiesiog permestumėte akimis ataskaitą apie nutikimus katedroje per pastaruosius šimtą metų. Gal man ir nederėtų piktnaudžiauti jūsų draugyste, bet norėčiau, kad perskaitytumėte, ir kai jau žinosite savo išvadas, vėl galėtume susitikti.

— Visada esu pasirengęs tau padėti. Be to, žinai, kad jeigu norėsiu užmesti žvilgsnį į Europolo archyvus, nekils jokių rūpesčių.

— Ačiū, Santjagai.

— Bičiuli, aš atidžiai perskaitysiu ataskaitą ir tau atvirai išsakysiu savo nuomonę. Ir žinai, kad gali tikėtis mano pagalbos — tiek oficialios, tiek neoficialios, — pažadėjo Džonas.

— Aš taip pat norėčiau paskaityti tą ataskaitą.

— Ana, tu nesi policininkė ir neturi nieko bendro su šiais reikalais, todėl Markas negali tau duoti ataskaitos, kuri dar yra ir slapta.

— Atleisk man, Ana, — ėmė atsiprašinėti Markas.

— Juo blogiau jums, nes mano intuicija sako, kad jeigu ten ir yra kas nors, kad ir kas tai būtų, turite žvelgti iš istorinės perspektyvos, bet jums geriau žinoti.

Visi susitarė susitikti po savaitės. O Liza pasisiūlė tąsyk būti jų susitikimo šeimininke.

* * *

— Žinai, broliuk, esu čia tam, kad pasilikčiau su tavimi dar kelias dienas.

— Ana, žinau, kad tai, ką papasakojo Markas, gali būti gera istorija tavo laikraščiui, bet Markas yra mano draugas; be to, man sukelsi daugybę rūpesčių darbe, jeigu paaiškės, kad mano sesutė imasi publikuoti policijos tiriamus dalykus, apie kuriuos galėjo sužinoti tik iš manęs. Tu sumautum mano karjerą, štai taip.

— Gerai, nebūk melodramatiškas, nerašysiu nė vienos eilutės, pažadu.

— Neįvelsi manęs į bėdas? Gerbsi *off the records* susitarimą?

— Neįvelsiu į jokią bėdą, būk ramus, juk aš tavo sesuo. Be to, gerbiu visus *off the records* — tai dalis mano tarnybos taisyklių.

— Kaip tau tinka būti žurnaliste!

— O tau policininku sekasi būti nekaip.

— Nagi, nusivesiu tave išlenkti taurę kitą į tokią vietą, kuri tau tikrai patiks; ji labai madinga, tad galėsi pasigirti grįžusi į Barseloną.

— Gerai, tačiau bet kokiu atveju man labai patiktų, jeigu labiau manimi pasitikėtum. Tikiu, kad galėčiau jums padėti, ir pasižadu, kad nedaryčiau nieko niekam nepasakiusi ir neparašyčiau nė vienos eilutės. Mane tokios istorijos tiesiog žavi.

— Ana, negaliu tau leisti įsivelti į tyrimą, kuris net nėra mano, o Meno departamento. Užtrauktum man bėdą, juk jau paaiškinau.

— Bet juk niekas nesužinotų. Prisiekiu tau, prašau, pasitikėk manimi. Man įgriso rašyti apie politiką, gražbyliauti apie vyriausybės narių skandalus. Profesinėje veikloje man sekėsi nuo pat pradžių, bet dar neteko narplioti didžios istorijos, o šita gali tokia būti.

— Bet ar ne tu ką tik man pažadėjai, kad nepasakysi ir neparašysi nė žodelio ir kad galiu tavimi pasitikėti?

— Aš taip ir padarysiu!

— Tada iš kur tokie pareiškimai, kad dar niekada nenarpliojai tokios didžios istorijos?

— Na, susitarkime. Leisi man tirti bylą, niekam nieko nesakydamas. O aš viską pasakosiu tik tau, jeigu man iš viso pavyks ką nors sužinoti. O jeigu galiausiai atrasiu kokį nors pėdsaką ar kad ir kas tai būtų, kas jums pagelbėtų ir prasklaidytų dūmų užsklandą, gaubiančią paslaptinguosius katedros nutikimus, o Markas išspręstų bylą, tada paprašysiu papasakoti man viską, na, ar bent jau dalį. Bet tik tuo atveju, jeigu byla bus išspręsta.

— Neįmanoma.

— Kodėl?

— Nes tai ne mano reikalas ir negaliu dėl jo tartis nei su tavimi, nei su kuo nors kitu. Ir kas mane traukė už rankos pasiimti tave vakarienės pas Marką!

— Santjagai, neįsižeisk. Aš myliu tave ir niekada nepadaryčiau nieko, kas tau pakenktų. Aš žurnalistė ir dievinu tai, ką darau, bet tu esi svarbesnis, niekada žurnalistikos neiškelčiau aukščiau už žmogiškus santykius, girdi, niekada. O juo labiau tavo atveju.

— Noriu tavimi pasitikėti, Ana, deja, neturiu kito pasirinkimo. Be to, rytoj tu iškeliauji, grįžti į Ispaniją, čia tu neliksi.

15 skyrius

Neįdėmus nebylio žvilgsnis slinko palei greitkelį, pilną automobilių ir sunkvežimių. Iki Urfos važiuojantis vairuotojas buvo beveik toks pat nebylus kaip ir jis — nuo tada, kai išvyko iš Stambulo, pratarė vos kelis žodžius.

Sunkvežimio vairuotojas pasirodė jį slėpusio vyro namuose.

— Aš iš Urfos, atėjau paimti Safarino.

Šeimininkas linktelėjo ir leido jam išeiti iš miegamojo. Safarinas atpažino tą vyrą. Jis kilęs iš jo gimtojo kaimelio ir buvo Adajaus patikėtinis.

Namų šeimininkas jiems įteikė krepšelį datulių bei apelsinų, porą butelių vandens ir palydėjo iki sunkvežimio.

— Safarinai, — tarė jam, — su šituo vyru esi saugus, jis tave nuveš pas Adajų.

— Kokios tau duotos instrukcijos? — paklausė vairuotojo.

— Tik tiek, kad privalau jį atvežti kaip įmanoma greičiau ir kad pasistengčiau nesustoti vietose, kur galėtume atkreipti kieno nors dėmesį.

— Jis privalo nuvykti sveikas ir saugus.

— Nuvyks. Aš vykdau Adajaus įsakymus.

Safarinas įsitaisė šalia vairuotojo. Jam būtų patikę šią naktį sulaukti naujienų iš Adajaus, iš savo šeimos, iš kaimo, bet vairuotojas tylėjo. Ir

kreipėsi į jį tik kelis kartus, kai klausė, ar nenorįs vandens arba į tualetą.

Jis pavargo tiek valandų vairuoti, todėl Safarinas gestu parodė galįs pavairuoti, bet vairuotojas atsisakė.

— Nedaug beliko, ir bėdų man nereikia. Jeigu susimausiu, Adajus man neatleis, o tu ir taip jau, atrodo, esi pakankamai prisidirbęs.

Safarinas sukando dantis. Jis lošė iš gyvenimo, o šitas kvailys jam priekaištavo, kad pakankamai prisidirbo. Ką jis galėjo žinoti apie pavojų, su kuriuo susidūrė jis ir jo bendražygiai!

Automobilių kelyje tik daugėjo. E-24 greitkelis — judriausias Turkijos kelias, nes jis veda į Iraką, į irakiečių naftos perdirbimo įmones. Be to, čia nuolat zuja turkų ir sirų pasienio patrulių mašinos bei sunkvežimiai, tvyro nepaliaujama įtampa dėl kurdų sukilėlių.

Greičiau nei po valandos jis bus namuose, ir dabar tai buvo viskas, kas jam rūpėjo.

— Safarinai, Safarinai!

Perdegęs jo motinos balsas skambėjo kaip dangiška muzika. Smulkutė, suvargusi, skara prisidengusi plaukus, nepaisant mažyčio savo stoto, būtent ji valdė visą šeimyną: jo tėvą, brolius, o juo labiau jo žmoną ir dukterį. Nė vienas nedrįso jai prieštarauti.

Jo žmonos Ajatos akys buvo pilnos ašarų. Žmona jo maldavo nekeliauti, nesiimti tos misijos. Bet kaip atsisakyti vykdyti Adajaus įsakymus? Jo motina su tėvu ir taip jau kamavosi iš gėdos, kuria buvo paženklinta visa bendruomenė.

Safarinas išlipo iš sunkvežimio ir po kelių sekundžių pajuto Ajatos rankas ant savo kaklo, o tuo metu motina irgi stengėsi apkabinti sūnų; jo išgąsdinta duktė pratrūko verkti.

Tėvas visa tai stebėjo susijaudinęs, laukdamas, kol moterys liausis jį tampyti rodydamos savo jausmus. Pajutęs tėvo žemdirbio rankų jėgą, Safarinas leidosi nešamas emocijų ir pratrūko verkti. Pasijuto panašiai, kaip kadaise mažą tėvas apkabindavo grįžusį namo po kokių nors muštynių gatvėje arba mokykloje. Jo tėvas nuolat spinduliavo saugumą, kuriuo Safarinas galėjo kliautis, kad ir kas nutiktų. Ir dabar jautė, kad per susitikimą su Adajumi jam prireiks tėvo apsaugos. Taip, jis bijojo Adajaus.

16 skyrius

Neoklasicistinio stiliaus namo sodas buvo apšviestas ryškiau nei įprastai. Persirengę policininkai ir slaptieji agentai vienas už kitą labiau stengėsi užtikrinti išskirtinės šventės svečių saugumą. Tarp pakviestųjų buvo Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas su žmona, iždo ir gynybos sekretoriai, įvairūs senatoriai, įtakingi Kongreso nariai — ir respublikonai, ir demokratai. Be to, dalyvavo pagrindinių konsorciumų, daugianacionalinių ir Europos įmonių prezidentai, taip pat koks tuzinas bankininkų, kartu su didžiausių firmų advokatais, medikais, mokslininkais ir dar tuzinas akademinio pasaulio garsenybių.

Tą naktį Bostone nebuvo karšta, bent jau ne toje rezidencijų zonoje, kur stovėjo Stiuartų vila.

Mari Stiuart sulaukė penkiasdešimties, ir jos vyras Džeimsas norėjo palepinti žmoną švente, į kurią sukvietė visus draugus.

Tačiau iš tikrųjų, galvojo Mari, tai buvo veikiau gerų pažįstamų nei tikrų draugų šventė. Ji niekada nebūtų to pasakiusi Džeimsui, nenorėdama jo nuvilti, bet jai labiau būtų patikusi netikėta kelionė į Italiją, tik dviese, be skubos ir socialinių įsipareigojimų. Dingti kur nors Toskanoje, kur prieš trisdešimt metų jie keliavo per savo medaus mėnesį. Tačiau Džeimsui tai net nešovė į galvą.

— Umbertai!

— Mari, mieloji, sveikinu.

— Kaip džiugu tave čia matyti.

— Džiaugsmo suteikė Džeimsas, pakviesdamas mane į šią šventę. Tikiuosi, mano dovana tau patiks.

Vyras ištiesė delną su maža dėžute, įsukta į baltą aksominį popierių.

— Nereikėjo vargintis... Kas tai?

Mari skubiai atidarė dėžutę ir liko be žado, išvydusi mažytę figūrėlę.

— Tai statulėlė iš II amžiaus prieš Kristų. Tokia pati žavinga ir nuostabi dama, kokia esi ir tu.

— Ji tikrai nuostabi. Ačiū, labai ačiū. Jaučiuosi sujaudinta. Džeimsai... Džeimsai...

Džeimsas Stiuartas priėjo prie žmonos ir Umberto D'Alakvos. Abu vyrai širdingai ištiesė vienas kitam rankas.

— Ir kuo šį kartą nustebinai Mari? Koks stebuklas! Na, šalia tavo dovanos manoji dabar atrodo visiškai paprasta.

— Džeimsai, nekalbėk taip, juk žinai, kad man labai patiko! Jis man padovanojo šituos auskarus ir vėrinį. Jie iš pačių tobuliausių mano matytų perlų.

— Jie ir yra patys tobuliausi perlai, galiu tave užtikrinti. Gerai, eik pasidėk savo nuostabiąją damą, o aš tuo metu pasiūlysiu Umbertui kokio gėrimo.

Po dešimties minučių Džeimsas Stiuartas paliko Umbertą D'Alakvą su prezidentu, o pats tuo metu keliavo nuo vieno svečio prie kito, rūpindamasis, kad šventė vyktų sklandžiai.

Sulaukęs septyniasdešimt dvejų Stiuartas jautėsi kuo puikiausiai. Jis turėjo viską, ko tik galima trokšti gyvenime: gražią šeimą, gerą sveikatą ir sėkmingą verslą. Geležies apdirbimo fabrikai, farmakologijos laboratorijos, naujų technologijų fabrikai ir kiti nesibaigiantys verslai pavertė jį vienu iš pasaulio galingiausių ir įtakingiausių.

Iš savo tėvo jis buvo paveldėjęs nedidelę industrijos imperiją ir sugebėjo ją išplėsti. Tik gaila, kad nė vienas iš jo vaikų neturėjo jokio talento verslui. Džina, jaunėlė, studijavo archeologiją ir leido pinigus pačių absurdiškiausių planetos vietų kasinėjimams. Ji buvo labai panaši į jo svainę Lizą, nors Džeimsas tikėjosi, kad jo duktė bent šiek tiek išmintingesnė. Tomas studijavo mediciną ir jam visiškai nerūpėjo geležies apdirbimas. Visa laimė, Tomas jau buvo vedęs ir augino du vaikus, kuriuos Džeimsas dievino ir kuriuos tikėjosi turėsiant jo talentą bei pakankamai jėgų imperijai paveldėti.

Niekas nekreipė dėmesio į septynių vyrų grupelę, kurie visą laiką kalbėjosi tik tarpusavyje, tiesa, labai gerai suvokdami, kas vyksta aplinkui. Jeigu kas nors prisiartindavo, vyrai pakeisdavo pokalbio temą ir apsimesdavo, kad kalbasi apie Irako krizę, apie paskutinį Davoso susitikimą ar bet kokį kitą reikalą, kuris tariamai turėjo jiems rūpėti.

Pats vyriausias, aukštas ir liesas, regis, vadovavo visam pokalbiui.

— Buvo puiki mintis mums čia susitikti.

— Taip, — prancūzišku akcentu pritarė vienas iš pašnekovų. — Čia mes neatkreipsime dėmesio, niekas mūsų neįsidėmės.

— Markas Valonis paprašė kultūros ministro nebylį iš Turino kalėjimo paleisti į laisvę, — pasakė vienas iš vyrų nepriekaištinga anglų kalba,

nors jo gimtoji buvo italų. — O vidaus reikalų ministras pritarė savo kolegos siūlymui. Idėja kilo vienai iš jo bendradarbių, daktarei Galjoni. Išmintinga moteris suprato, kad tik nebylys gali jiems nurodyti kokį nors pėdsaką. Daktarė Galjoni taip pat įtikino Valonį, kad jie privalo ištirti COCSA nuo viršaus iki pat žemiausios pakopos.

— Ar yra koks nors būdas sutramdyti daktarę Galjoni?

— Taip, visada spėsime kokiu nors būdu paspausti, pavyzdžiui, ją sukompromituoti. COCSA gali užprotestuoti ir pasinaudoti savo ryšiais Vatikane, o iš ten jau bus paspausta italų vyriausybė, kad įmonę paliktų ramybėje. O dar galima veikti per ekonomikos ministrą, kuriam tikrai nepatiks, kad dėl neapdairaus gaisro trukdomas pagrindinių šalies įmonių darbas. Tačiau, mano nuomone, per anksti imtis kokių nors veiksmų Sofijos Galjoni atžvilgiu.

Seniokas įsmeigė žvilgsnį į ką tik nutilusį vyrą. Jis negalėjo paaiškinti, bet kažkas kalbėjusiojo balse jį privertė krūptelėti. Nepaisant visko, joks to vyro gestas ar žvilgsnis neišdavė jokios emocijos. Todėl senolis nedelsdamas nusprendė patikrinti jo reakciją.

— O dar mes galime jos atsikratyti. Nevalia sau leisti tokios prabangos, kad į šiuos reikalus įsiveltų kokia nors smalsi tyrinėtoja. Ar sutiktum su tokiu sprendimu?

Pirmasis prabilo vyras prancūzišku akcentu.

— Ne, aš taip nemanau; man regis, to daryti nevertėtų. Tai būtų lemtinga klaida. Be to, jos atsikratyti galime bet kada.

— Manau, neverta skubinti įvykių, — pritarė italas. — Būtų didžiulė klaida nušalinti daktarę Galjoni. Tai tik dar labiau suerzintų Marką Valonį. Jiems tai būtų ženklas, kad už nelaimingų atsitikimų tikrai slypi šis tas daugiau, todėl jis ir kiti grupės nariai nesiliautų tyrę netgi tuomet, jei jiems būtų įsakyta. Daktarė Galjoni pavojinga, nes yra išmintinga, bet vis dėlto privalome taikytis su tokia rizika. Mes turime privalumų — visada žinome, ką daro ir ko ketina imtis Valonis ir jo žmonės.

— Jie neįtaria mūsų informatoriaus?

— Tai vienas patikimiausių Valonio žmonių.

— Gerai, ką dar turime? — paklausė senolis.

Aristokratiškos išvaizdos vyras pateikė daugiau informacijos.

— Prieš dvi dienas Safarinas pasiekė Urfą. Man vis dar nieko neži-

noma apie Adajaus reakciją. Kitas jo bendražygis Rasitas pasiekė Stambulą, o trečiasis, Dermisatas, atvyks šiandien.

— Gerai, dabar jie jau saugūs. Jie jau Adajaus rūpestis, o ne mūsų. Privalome pasirūpinti nebyliu Turino kalėjime.

— Prieš pat jam išeinant iš kalėjimo galėtų nutikti nelaimingas atsitikimas. Tai būtų patikimiausia; nes jeigu jis išeis, gali nuvesti iki pat Adajaus, — pasiūlė anglas.

— Tai būtų išmintingiausia, — pritarė vyras prancūzišku akcentu.

— Ar galime tai suorganizuoti? — paklausė seniokas.

— Taip, mes turime žmonių kalėjime. Tik reikia viską kruopščiai suplanuoti, nes jeigu kas nors ne taip susiklostys, Markas Valonis nepasitenkins oficialia ataskaita.

— Vis dėlto kiek paniršęs jis turės susitaikyti su pralaimėjimu. Juk be nebylio byla atsidurs aklavietėje, bent jau tam sykiui, — padarė išvadą senis.

— O Drobulė? — paklausė vienas iš vyrų.

— Ji ir toliau liks banke. Kai baigsis katedros remonto darbai, ją vėl perkels į koplyčią, kur ir bus saugoma. Kardinolas nori paaukoti kuklias mišias ir padėkoti Dievui, kad dar kartą išgelbėjo Šventąją Drobulę.

— Ponai... baigiate kokį nors sandorį?

Jungtinių Valstijų prezidentas kartu su Džeimsu Stiuartu priėjo prie vyrų grupelės. Šie iš karto priėmė juos į savo ratą. Ir dar dvi valandas jie negalėjo tęsti pokalbio, nesukeldami aplinkiniams įtarimo.

— Mari, kas antai yra tas vyras? — Liza paklausė sesers.

— Vienas iš mūsų geriausių draugų. Umbertas D'Alakva, argi jo neprisimeni?

— Taip, taip, dabar, kai pasakei vardą, taip. Jis tikrai nuostabus.

— Be to, atkaklus viengungis. Gaila, nes yra ne tik patrauklus, bet ir iš tiesų mielas.

— Visai neseniai apie jį girdėjau... bet kur...

Tačiau Liza prisiminė kur. Džonui siųstoje Marko ataskaitoje apie Turino katedros gaisrą buvo kalbama apie jo įmonę COCSA ir apie jos

valdytoją D'Alakvą; tačiau ji negalėjo apie tai prasitarti seseriai. Džonas jai to neatleistų.

— Jeigu nori su juo pasisveikinti, galiu tave palydėti. Jis padovanojo man nuostabią II amžiaus prieš Kristų statulėlę. Paskui pakilsime į mano kambarį ir tau ją parodysiu.

Abi seserys priėjo prie D'Alakvos.

— Umbertai, ar prisimeni Lizą?

— Mari, žinoma, prisimenu tavo seserį.

— Prieš tiek metų...

— Taip, kadangi tu, Mari, nesilankai Italijoje, nors privalėtum. Manau, teisingai prisimenu, kad jūs Liza, gyvenate Romoje?

— Taip, gyvenu Romoje ir nesu įsitikinusi, kad galėčiau gyventi kokioje nors kitoje vietoje.

— Džina dabar irgi yra Romoje kartu su Liza — rengiasi doktorantūros studijoms universitete. Be to, Liza pasiekė, kad Džina būtų įtraukta į grupę, kasinėjančią Herkulaną.

— A! Dabar prisimenu, kad jūs, Liza, esate archeologė.

— Taip, ir Džina paveldėjo savo tetos aistrą archeologijai.

— Nežinau jokio kito tokio nuostabaus darbo kaip praeities tyrinėjimai. Manau, teisingai prisimenu, kad jūs, Umbertai, taip pat žavitės archeologija, — tarė Liza.

— Tikrai taip. Ir kartais vis dar randu laiko nuo visko pabėgti ir padirbėti kaip archeologas.

— Vienas Umberto fondų finansuoja archeologius kasinėjimus, — pasakė Mari.

Džeimsas Stiuartas priėjo prie D'Alakvos ir nusivedė jį prie kitos žmonių grupelės. Liza didžiai nusivylė, nes tikėjosi pabendrauti su vyru, minimu Marko Valonio ataskaitoje. Kai ji visa tai papasakos Džonui, tas negalės patikėti. Ir pats Markas nustebs. Giliai viduje pasidžiaugė, kad atsiliepė į Džeimso kvietimą dalyvauti savo sesers gimtadienio šventėje ir tokiu būdu ją didžiai nustebinti. Galvojo apie tai, kad kai Mari apsilankys Romoje, galėtų surengti kviestinį vakarą, į kurį pakviestų D'Alakvą ir, žinoma, Marką. Žinoma, galbūt tai nepatiktų D'Alakvai ir smarkiai suerzintų Mari. Ji nusprendė dėl to pasitarti su savo dukterėčia ir pasiūlyti abiem kartu sudaryti svečių sąrašą.

17 skyrius

Apimtas siaubo jaunasis tarnas verkė. Marsijaus veidas plūdo krauju. O antrasis tarnas buvo išbėgęs į Chosaro namus, kad įspėtų apie tragediją karališkojo architekto namuose.

Chosaro ir Tado nenustebino žinia, kurią išgirdo iš tarno.

— Tuo metu išgirdome siaubingą riksmą, o kai įėjome į Marsijaus kambarį, radome jį vienoje rankoje laikantį liežuvį, o kitoje — gerai išgaląstą peiliuką, kuriuo jį ir nusipjovė. Jis prarado sąmonę ir mes nežinome, ką daryti. Jis mus buvo perspėjęs, kad jeigu šią naktį kas nors nutiks, neišsigąstume, kad ir ką pamatytume. Bet, Dieve mano, jis nusipjovė liežuvį! Kodėl? Kodėl?

Chosaras ir Tadas mėgino nuraminti vaikiną. Jis buvo labai išsigandęs. O paskui visas trejetas patraukė į Marsijaus namus ir ten kruviname guolyje, rado savo nualpusį draugą. Tuo metu kitas tarnas, susigūžęs kambario kampe, verkė ir labai karštai meldėsi.

— Nusiraminkite! — įsakė Chosaras. — Netrukus gydytojas atvyks ir pagydys Marsijų. Tačiau šią naktį, mano draugai, turite būti stiprūs. Jūsų negali palaužti nei baimė, nei gailestis, nes antraip Marsijaus gyvybei grės didžiulis pavojus.

Jaunieji tarnai pamažu rimo. Kai atvyko gydytojas, jiems buvo įsakyta išeiti iš kambario, kuriame liko tik jis su savo padėjėju. Ir šiek tiek užtruko.

— Dabar jau viskas. Jis ramiai ilsisi. Noriu, kad kelias dienas nuolat girdytumėte vandeniu su šitais lašais ir laikytumėte jį apsnūdusį. Jis išvengs skausmo ir ramiai miegos, kol užsitrauks žaizda.

— Norime paprašyti tavęs paslaugos, — kreipėsi Tadas į gydytoją. — Mes taip pat norime išsipjauti liežuvius.

Gydytojas, krikščionis kaip ir jie, susirūpino:

— Mūsų Viešpats Jėzus nepritaria tokiems susiluošinimams.

— Mums būtina likti be liežuvių, — paaiškino Chosaras. — Tai vienintelis tikras būdas, kad Manu nepriverstų mūsų kalbėti. Jis mus kankins norėdamas sužinoti, kur yra Jėzaus Drobulė. Mes to nežinome, bet galime pasakyti ką nors, kas sukeltų pavojų žinančiajam. Mes nenorime bėgti, privalome likti su savo broliais, nes visi krikščionys turime po lygiai pasidalyti Manu įniršį.

— Prašome mums padėti, — neatlyžo Tadas. — Mes nesame tokie ryžtingi kaip Marsijus, kuris pats sugebėjo išsipjauti liežuvį.

— Tai, ko jūs manęs prašote, prieštarauja Dievo įstatymams. Mano pareiga padėti ir gydyti, todėl negaliu luošinti jokios žmogiškosios būtybės.

— Tada mes patys tai padarysime, — pasakė Chosaras.

Ramus Chosaro balsas galutinai įtikino gydytoją.

Iš pradžių visi patraukė į Tado namus, ten gydytojas vieno buteliuko lašus praskiedė su vandeniu. Tuo metu, kai Tadas nugrimzdo į sapnus, gydytojas paprašė Chosaro eiti į savo namus, kur ir jis netrukus pasirodysiąs.

Chosaras nekantraudamas laukė gydytojo. Šis atėjo ryžtingai nusiteikęs.

— Išsitiesk guolyje ir išgerk šiuos vaistus, — nurodė jis Chosarui. — Tu užmigsi. O kai nubusi, nebeturėsi liežuvio. Tegul Dievas man atleidžia.

— Jis tau jau atleido.

Karalienė kruopščiai apsirengė. Žinia apie Abgaro mirtį jau buvo apskriejusi visus rūmų kampelius. Ir šiuo metu ji laukė karališkuosiuose apartamentuose pasirodančio savo sūnaus Manu.

Tarnai, padedami gydytojų, buvo paruošę mirusio Abgaro kūną parodyti žmonėms. Karalius buvo prašęs, kad prieš atsiduriant jo kūnui karališkajame mauzoliejuje visi pasimelstų už jo sielą.

Karalienė nežinojo, ar Manu leis Abgaro kūną palaidoti pagal Jėzaus įsakymus, bet ji buvo pasiryžusi šiai paskutinei kovai už vyrą, kurį mylėjo.

Kelias valandas praleido viena prie Abgaro kūno ir savo širdyje ieškojo sūnaus neapykantos paaiškinimo. Ir jį rado, nes iš tiesų visada žinojo, tik iki šito rytmečio nenorėjo to sau pripažinti.

Ji nebuvo gera motina. Ne, tikrai nebuvo. Jos meilė Abgarui buvo visa apimanti, ji neleido, kad kas nors, net ir savi vaikai, bent kelioms akimirkoms atitrauktų ją nuo karaliaus. Be Manu, į šitą pasaulį ji atvedė dar keturis vaikus. Tris mergaites ir dar vieną berniuką, kuris mirė vos gimęs. Dukterys ją labai mažai tedomino. Tos tykios mergaitės netrukus buvo

ištekintos stiprinant santykius su kitomis karalystėmis. Motina nepastebėjo jų išvykimo — taip smarkiai ji buvo atsidavusi savo meilei.

Todėl viena tyliai kentėjo Abgaro meilę Anijai, šokėjai, užkrėtusiai jį mirtina liga. Nuo jos lūpų nenuslydo nė vienas priekaištas, kad tik niekas nesudrumstų jos tyrų santykių su karaliumi.

Ji nerado laiko ir Manu. Tokia didžiulė buvo jos meilė Abgarui.

O dabar ji mirs, neabejojo; Manu nedovanos jai gyvenimo, nes nuolat jautė savo sūnaus apmaudą dėl išsižadėtos savo motinystės.

Stiprus ir įsakmus Manu balsas karališkuosius kambarius pasiekė dar iki jam pasirodant.

— Noriu pamatyti savo tėvą.

— Jis mirė.

Manu pažvelgė į ją nepasitikėdamas.

— Tada aš esu Edesos karalius.

— Esi ir tave visi pripažins.

— Marvuzai! Išvesk karalienę.

— Ne, sūnau, dar ne. Mano gyvybė yra tavo rankose, bet pirmiau palaidokite Abgarą kaip tikrą karalių. Leisk man išpildyti jo paskutinius nurodymus, kuriuos karališkasis raštininkas tau patvirtins.

Ticijus baugščiai prisiartino laikydamas rankose pergamento ritinėlį.

— Mano karaliau, Abgaras padiktavo man savo paskutinius troškimus.

Marvuzas kažin ką pašnibždėjo Manu į ausį. Šis apmetė visą buveinę žvilgsniu ir suprato, kad sargybos viršininkas teisus: be tarnų, dar buvo raštininkai, gydytojai, sargybiniai ir kiti dvariškiai, stebintys šią iškalbingą sceną. Jis negalėjo leistis užvaldomas įniršio, bent jau taip, kad išgąsdintų ar įbaugintų jo pavaldinius ir paskui šie savo ruožtu susimokytų surengti sąmokslą prieš jį. Ir Manu suprato, kad karalienė dar kartą laimėjo. Jis troško nužudyti ją čia pat savo rankomis, bet privalėjo palaukti ir palaidoti Abgarą, kaip ir dera karaliui.

— Skaityk, Ticijau, — įsakė.

Raštininkas virpančiu balsu lėtai perskaitė paskutinius Abgaro nurodymus. Paraudęs iš įniršio Manu rijo seiles.

Abgaras buvo nurodęs, kad jo garbei būtų surengtos krikščioniškos apeigos ir kad visi rūmai privalo jose dalyvauti ir melstis už jo sielą. Apeigose, lydėdamas karalienę, turėjo dalyvauti ir Manu. Tris dienas ir

tris naktis jo kūnas turėjo ilsėtis pirmojoje šventykloje, kurią nurodė pastatyti Chosaras. O po trijų dienų Manu ir karalienės vadovaujama procesija nuneš jo kūną į karališkąjį mauzoliejų.

Ticijus sumišo ir iš pradžių pažvelgė į karalienę, po to — į Manu. O paskui iš savo rankovės išsitraukė dar vieną pergamentą.

— Jeigu man leisite, pone, perskaitysiu ir tai, ko pageidavo Abgaras iš jūsų, kaip karaliaus.

Po patalpas nuvilnijo nuostabos šurmulys. Manu sugriežė dantimis jis buvo tikras, kad tėvas dar gyvas būdamas viską kruopščiai suplanavo.

„Aš, Abgaras, Edesos karalius, įsakau savo sūnui Manu, tapsiančiam karaliumi, gerbti krikščionis ir leisti jiems praktikuoti savo apeigas. Taip pat pavedu jam visą atsakomybę už motiną, karalienę, kurios gyvybė man tokia brangi. Karalienė galės pasirinkti gyvenamąją vietą ir jai bus suteikta jos rangui tinkama pagarba ir, kol bus gyva, jai nieko netrūks.

Tu, mano sūnau, būsi mano įsakymo vykdytojas. Jeigu neišpildysi mano paskutinių nurodymų, Dievas tave nubaus ir nerasi ramybės nei gyvenime, nei po mirties."

Visų žvilgsniai susmigo į naująjį karalių. Manu virpėjo iš įniršio, o tada Marvuzas pasirūpino gelbėti padėtį.

— Atsisveikinsime su Abgaru, kaip jis to ir prašė. O dabar visi grįžkite į savo vietas.

Visi susirinkusieji lėtai paliko karališkuosius apartamentus. Karalienė, išbalusi ir rami, laukė, kol sūnus nuspręs, ką daryti.

Manu palaukė, kol kambarys visiškai ištuštėjo, o paskui kreipėsi į motiną.

— Neišeisi iš čia, kol nepasiųsiu tavęs pakviesti. Nesikalbėsi su niekuo nei rūmuose, nei už jų ribos. Su tavimi pasiliks du tarnai. Tėvą palaidosime, kaip jis to prašė. O tu, Marvuzai, esi atsakingas už tai, kad būtų vykdomi visi mano įsakymai.

Manu greitu žingsniu išėjo iš kambario. O sargybos viršininkas kreipėsi į karalienę:

— Ponia, bus geriau, jei vykdysite viską, ką liepia karalius.

— Taip ir bus, Marvuzai.

Karalienė įsmeigė į jį tokį aštrų žvilgsnį, kad susigėdęs vyras nuleido akis ir atsisveikinęs skubiai pasišalino.

Manu nurodymai buvo tikslūs: Abgaras bus palaidotas, kaip pats to buvo pageidavęs, o iškart po to, kai bus užantspauduotas karališkasis mauzoliejus, sargybiniai pristatys pagrindinius krikščionių vadovus, jo nekenčiamus Chosarą ir Tadą. Taip pat būtinai reikės nugriauti krikščionių šventyklas, kur jie rinkdavosi melstis, be to, Manu asmeniškai buvo įsakęs Marvuzui pristatyti į rūmus šventąjį audinį.

Karalienei nebuvo leidžiama išeiti iš savo kambario iki trečios dienos po Abgaro mirties. Visą tą laiką karaliaus kūnas gulėjo gausiai puoštame guolyje, vidury pirmosios šventyklos, pastatytos Jėzaus garbei.

Karališkoji sargyba saugojo savo buvusį karalių, o Edesos žmonės būriais rinkosi atiduoti paskutinės pagarbos žmogui, kuris tiek dešimtmečių šalyje palaikė taiką ir gerovę.

— Ponia, ar esat pasirengusi?

Marvuzui buvo liepta surasti karalienę ir palydėti ją iki šventyklos; o nuo ten kartu su Manu ji eis palydoje, kuri lydės Abgarą iki mauzoliejaus, kur jis ilsėsis visą likusią amžinybę.

Karalienė įsisupo į savo geriausią tuniką, apsigaubė gražiausiu gobtuvu ir pasipuošė prabangiausiais papuošalais. Ji atrodė didingai, nepaisant ryškėjančių raukšlių ir veide įsirėžusios kančios. Kai pasiekė mažutę krikščionių šventyklą, ši buvo perpildyta. Ten buvo susirinkę visi rūmų dvariškai ir visi iškiliausi Edesos vyrai. Karalienė žvilgsniu ieškojo Chosaro ir Tado, bet nerado. Ji pajuto nerimą. Kur galėjo būti jos draugai?

Manu nešė Abgaro karūną ir buvo prastai nusiteikęs. Jis reikalavo, kad laidotuvėse dalyvautų Tadas su Chosaru, bet tarnai nesugebėjo jų rasti. Ir šventojo audinio nebebuvo ten, kur jis tiek metų saugiai gulėjo.

Jaunasis Tado mokinys malda pradėjo ceremoniją. Kai susirinkusieji buvo pasirengę pradėti kelionę į mauzoliejų, Marvuzas priėjo prie karaliaus.

— Pone, apieškojome visus pagrindinių krikščionių namus, bet šventojo audinio neradome. Taip pat neaptikome Tado su Chosaru pėdsakų.

Karališkosios sargybos viršininkas nutilo. Ir kaip tik tą akimirką minia prasiskyrė ir prie jų ėmė artintis mirtinai išblyškę Tadas su Chosaru. Karalienė išskleidė savo glėbį ir, tramdydama ašaras, ištiesė į juos rankas. Chosaras pažvelgė į ją labai švelniai, bet nieko nepasakė, taip pat ir Tadas.

Manu davė įsakymą pradėti ceremoniją. Dabar laikas palaidoti Abgarą, o paskui jis jau atsiteis su krikščionimis.

Nebyli minia palydėjo juos iki pat mauzoliejaus. Ir ten, prieš darbininkams užantspauduojant kapavietę, karalienė paprašė leisti kelias minutes pasimelsti.

Kai akmuo aklinai uždarė kapo kriptą, Manu rankos mostu davė ženklą Marvuzui, o šis savo ruožtu perdavė jį visiems sargybiniams, kurie visų susirinkusiųjų akivaizdoje skubiai apsupo Chosarą ir Tadą. Siaubo šurmulys nuvilnijo per minią, visi staiga suprato, kad Manu neketina gerbti Abgaro valios ir kad krikščionys bus persekiojami.

Skubiais žingsniais vieni, o kiti tiesiog bėgte — visi suskato sklaidytis, mėgindami ieškoti prieglobsčio savo namuose. Daugelis prisiekinėjo dar tą pačią naktį palikti Edesą, pabėgti nuo Manu.

Tačiau jiems nebuvo duota laiko. Po akimirkos karališkoji gvardija jau niokojo įtakingiausių krikščionių namus, o kiti iškart buvo sulaikyti ir nužudyti ten pat, visai šalia karališkojo mauzoliejaus.

Karalienės veidą iškreipė siaubas, kai Marvuzo verčiama ji grįžo į rūmus. Moteris dar suspėjo pamatyti, kaip Tadas su Chosaru buvo suimti ir kaip nė vienas iš jų nesipriešino, neišleido nė menkiausio garso.

Ugnies tvaikas pasiekė ir kalvą, ant kurios stovėjo karališkieji rūmai. Skambėjo kupini nevilties žmonių šūksniai. Edesa virpėjo nuo siaubo, o tuo metu Manu sosto menėje gėrė vyną ir patenkintas stebėjo persigandusius dvariškius.

Karalienė visą laiką stovėjo, nes taip buvo įsakęs Manu. Chosaras ir Tadas, už nugaros surištomis rankomis, beveik į skutelius karališkosios sargybos sudraskytomis tunikomis, ir toliau nepratarė nė žodžio.

— Plakite smarkiau, noriu, kad jie maldautų pasigailėjimo.

Sargybiniai uoliai vykdė įsakymus, bet suimtieji ir toliau tylėjo, keldami dvariškių nuostabą ir karaliaus įniršį.

Tadas nualpęs parvirto, ir karalienė suklykė Chosaro veidas buvo šlapias nuo ašarų, o nugara kruvina.

— Užteks! Liaukitės! — riktelėjo karalienė.

— Kaip tu drįsti įsakinėti! — sušuko Manu.

— Tu esi bailys, kankinti du bejėgius neverta karaliaus vardo!

Rankoje laikydamas taurę Manu smogė motinai antausį. Ši susverdėjo ir parkrito ant grindų. Vienbalsis siaubo šūksnis nuvilnijo per salę.

— Jie mirs čia, visų akivaizdoje, jeigu man nepasakys, kur yra audinys. Mirs ir jų bendrininkai, visi, kad ir kas jie būtų!

Du sargybiniai įėjo su Marsijumi, karališkuoju architektu, lydimu dviejų persigandusių jaunų tarnų.

Manu kreipėsi į juos.

— Jis jums pasakė, kur yra audeklas?

— Ne, mano karaliau.

— Plakite ir jį, kol prabils!

— Mes galime jį išplakti, bet jis neprabils. Jo tarnai papasakojo, kad prieš kelias dienas architektas pasidarė kai ką siaubingo — jis išsipjovė liežuvį.

Karalienė pažvelgė į Marsijų, paskui — į nualpusį Tado kūną ir galiausiai pasisuko į Chosarą. Ji suprato: šie vyrai nusprendė susiluošinti, kad žiaurūs kankinimai jų neįveiktų ir kad tokiu būdu jie sugebėtų išsaugoti Drobulės paslaptį.

Sopančia širdimi ji pravirko dėl sunkiai įsivaizduojamos draugų aukos, suprasdama, kad jos sūnus privers juos už tokį pasipriešinimą sumokėti.

Manu virpėjo. Įniršis įraudino jo veidą. Marvuzas prisiartino prie jo, baimindamasis Manu reakcijos.

— Mano karaliau, surasime ką nors, kas žino, kur paslėptas audinys, ieškosime po visą Edesą, mes jį rasime...

Karalius jo nesiklausė, patraukęs prie savo motinos, pakėlė ją nuo grindų ir talžydamas šaukė:

— Pasakyk, kur ji yra, pasakyk arba ir tau išplėšiu liežuvį!

Karalienė verkė tampoma konvulsijų. Kai kurie dvariškiai nusprendė pasipriešinti prieš tokią gėdingą niekšybę, nes neįstengė ramiai žiūrėti, kaip Manu kankino savo motiną. Jeigu Abgaras būtų gyvas, jis įsakytų jį nužudyti!

— Pone, paleiskite ją! — maldavo vienas.

— Mano karaliau, nusiraminkite, nebekankinkite savo motinos! — prašė kitas.

— Jūs esate karalius ir privalote būti išmintingas! — įkalbinėjo trečiasis.

Marvuzas sulaikė karaliaus ranką, kai šis dar kartą ją pakėlė ketindamas smogti savo motinai.

— Pone!

Manu nuleido ranką ir atsirėmė į Marvuzą. Jis jautė, kad motina ir du krikščionys iš jo pasišaipė, ir pasijuto pervagęs. Įniršis jį išsekino.

Visą tą sceną Marsijus stebėjo surištomis rankomis. Jis prašė Dievo, kad jų pasigailėtų.

Jis galvojo apie Jėzaus kančią ant kryžiaus, apie kankinimus, kuriuos jam skyrė romėnai, ir kaip Viešpats jiems už tai atleido. Jis ieškojo savo viduje atleidimo Manu, bet jautė vien neapykantą.

Sargybos viršininkas perėmė vadovavimą ir įsakė nuvesti karalienę į jos kambarius.

Marvuzas atsisėdo šalia karaliaus ir įdavė jam vyno taurę, kurią šis vienu mauku išgėrė.

— Jie privalo mirti, — pratarė beveik pašnibždomis.

— Taip, — atsakė Marvuzas, — jie mirs.

Davė ženklą kareiviams, ir šie išvedė Tadą su Chosaru, iš skausmo praradusius nuovoką. Marsijus tylutėliai verkė. Dabar imsis keršyti jam.

Karalius apmetė visus akimis ir įsmeigė žvilgsnį į Marsijaus akis.

— Visi krikščionys mirs. Jūsų namus, jūsų šventyklas, visą jūsų turtą aš išdalysiu savo ištikimiesiems tarnams. Tu, Marsijau, mane išdavei dvigubai. Esi vienas svarbiausių Edesos kilmingųjų ir pardavei savo širdį krikščionims, kurie tave taip užkerėjo, kad net išsipjovei liežuvį. Aš rasiu audinį ir jį sunaikinsiu. Prisiekiu.

Marvuzui davus ženklą, vienas iš kareivių išvedė Marsijų.

— Karalius nori pailsėti. Buvo ilga diena, — atsisveikino Marvuzas su visais dvariškais.

Kai liko vieni, Manu apsikabino savo bendrininką ir pravirko. Saldų kerštо skonį apkartino motina.

— Noriu, kad karalienė mirtų.

— Ji mirs, pone, bet turite palaukti. Iš pradžių surasime audeklą, paskui pribaigsime visus krikščionis, o tada ateis eilė ir karalienei.

Tą naktį išgąsčio šūksniai ir gaisro ošimas pasiekė tamsiausius rūmų užkaborius. Manu išdavė paskutinę savo tėvo valią.

18 skyrius

Sofija paskambino tėvui Yvui. Tas kunigas ją domino. Ji vis dar negalėjo tiksliai pasakyti kodėl, bet jautė, tarsi po viso to patrauklaus ir gero žmogaus kauke slypėjo kažkokso nenuoširdumas.

Manė nustebinsianti tėvą Yvą pakviesdama jį pietų, bet šis bent jau to neparodė ir pasakė, kad jeigu kardinolui tai nesudarys nepatogumų, būtinai su ja papietaus.

Jiedu susitiko mažoje *tratorijoje* šalia katedros.

— Džiaugiuosi, kad kardinolas leido jums susitikti su manimi. Matote, labai norėčiau pasikalbėti su jumis apie katedrą ir tai, kas joje nutiko.

Kunigas lyg ir įdėmiai klausėsi, tačiau ypatingo susidomėjimo neparodė.

— Tėve Yvai, norėčiau, kad nuoširdžiai man pasakytumėte, ar tikite, kad gaisras kilo atsitiktinai?

— Būtų negerai, jei sakyčiau netiesą... — nusišypsojo kunigas. — Aš tikrai tikiu, kad jis kilo atsitiktinai, nebent jūs žinote ką nors, kas nežinoma man.

Tėvas Yvas labai įdėmiai pasižiūrėjo į ją. Jo žvilgsnis buvo tyras, meilus, bet Sofija vis tiek manė, kad kunigas kažin ką slepia.

— Galima tarti, kad tai mano profesinė yda, bet aš netikiu sutapimais ar atsitiktinumais, o Turino katedroje apskritai kyla pernelyg daug nelaimingų atsitikimų.

— Jūs įtariate, kad pastarasis įvykis buvo sukeltas tyčia? Bet kas tai padarė? Ir kodėl?

— Kaip tik tą mes ir tiriame, kas ir kodėl. Nepamirškite, kad turime lavoną, jauno vyro lavoną. Kas jis toks? Ką ten veikė? Beje, atlikus autopsiją nustatyta, kad apanglėjęs kūnas buvo be liežuvio. Turime nebylį katedroje. Jūs pamenate mėginimą apvogti prieš dvejus metus? Nereikia būti genijumi, kad nujaustum kažin ką įtartina.

— Jūs mane sutrikdėte... Aš apie tai nepagalvojau... Galiausiai, man regis, nelaimingi atsitikimai įmanomi. Ypač tokiuose senuose pastatuose kaip Turino katedra. O jeigu kalbėsime apie lavoną be liežuvio ir nebylį kalėjime, net nežinau, ką jums pasakyti, neįsivaizduoju, ką jie gali turėti bendra.

— Tėve, man regis, jūs nesate vienas iš daugumos.

— Kaip jus suprasti?

— Jūs nesate paprastas kunigas, jūsų gyvenimo faktai kalba apie jus kaip apie protingą ir drąsų vyrą. Todėl ir norėjau su jumis susitikti, todėl dar sykį kartoju: norėčiau, kad su manimi būtumėte atviras.

Sofija nesistengė nuslėpti susierzinimo, kurį sukėlė tėvo Yvo mėginimas žaisti su ja katę ir pelę.

— Apgailestauju, jeigu sukėliau jūsų nepasitenkinimą, bet esu kunigas ir mano pasaulis nuo jūsiškio gerokai skiriasi. Man iš tiesų pasisekė, kad gauvau gerą išsilavinimą, bet mano žinios neturi nieko bendra su jūsiškėmis, aš nesu policininkas, o mano susirūpinimas ir prievolės nėra bandymas ką nors dėl ko nors įtarti.

Tėvo Yvo tonas sugriežtėjo. Jis irgi nesistengė nuslėpti susierzinimo.

— Apgailestauju, gal buvau pernelyg griežta, bet aš tiesiog norėjau paprašyti pagalbos.

— Prašyti pagalbos? Dėl ko?

— Kad išsklaidytumėte nutikimų paslaptį, kad padėtumėte rasti siūlo galą ir aptikti kokį nors pėdsaką. Būsiu atvira: mes netikime, kad gaisras buvo atsitiktinis. Jis buvo sukeltas tyčia, bet mes nežinome kodėl.

— Ir kaip, jūsų manymu, aš galėčiau padėti? Pasakykite man konkrečiai.

Kunigas ir toliau atrodė suirzęs. Sofija suprato, kad bus suklydusi taip atvirai prisipažindama apie nepasitikėjimą.

— Norėčiau sužinoti jūsų nuomonę apie darbininkus, plušančius katedroje. Visus tuos mėnesius jūs su jais bendravote. Ar buvo tarp jų nors vienas, kuris jums pasirodė įtartinas, kuris pasakė ar padarė ką nors, kas atkreipė jūsų dėmesį. Ir dar norėčiau, kad pasakytumėte savo nuomonę apie arkivyskupijoje dirbantį personalą, net nežinau — sekretores, durininką, net kardinolą...

— Daktare, tiek aš, tiek kiti arkivyskupijos žmonės kalbėjomės su karabinieriais ir su jūsų darbuotojais iš Meno departamento. Iš mano pusės būtų tiesiog šmeižikiška išsakyti kokias nors abejones apie darbininkus ar asmenis, dirbančius arkivyskupijoje. Prie to, ką pasakiau, daugiau neturiu ką pridurti. O jeigu jūs tikite, kad tai nebuvo nelaimingas atsitikimas, privalote ištirti ir, žinoma, galite tikėtis visiško arkivyskupijos

bendradarbiavimo. Aš nuoširdžiai nesuprantu jūsų žaidimo. Ir tikriausiai suprasite, jeigu pasakysiu, kad apie šį mūsų pokalbį informuosiu kardinolą.

Įtampa tarp juodviejų buvo akivaizdi. Sofija pagalvojo, kad tėvas Yvas atrodo labai nuoširdžiai susierzinęs. Ji taip pat jautėsi nepatogiai ir dabar jau manė, kad šiuo savo ėjimu tikrai nepadėjo tyrimui.

— Aš neprašau, kad apšmeižtumėte kurį nors darbininką ar savo bendradarbį...

— Ak, ne? Arba jūs tikite, kad aš žinau ką nors, ko jums dar nepasakiau, ir tokiu atveju kažkuo įtariate ir mane, nes turiu ką slėpti. Arba jūs manęs prašote, kad pateikčiau net nežinau kokias detales apie darbininkus ir savo bendradarbius iš arkivyskupijos, be to, jas pateikčiau neoficialiai, net nežinau kokiu tikslu.

— Aš neieškau nešvarių skalbinių! Geriau pasakykite, kodėl sutikote su manimi papietauti.

— Geras klausimas!

— Tada atsakykite į jį!

Kunigas įsmeigė žvilgsnį į Sofijos akis. Tas žvilgsnis ją taip sutrikdė, kad moteris pasijuto beraustanti.

— Jūs man pasirodėte rimta ir kompetentinga asmenybė.

— Tai nėra atsakymas.

— Yra.

Nė vienas iš jų nebuvo prisilietęs prie maisto. Tėvas Yvas paprašė sąskaitos.

— Pavalgyti pakviečiau aš.

— Jeigu jūsų tai netrikdys, pavalgyti jus pakvietė arkivyskupiją.

— Aš manau, kad jūs mane neteisingai supratote, ir jeigu esu už tai atsakinga — atsiprašau.

Tėvas Yvas ir vėl į ją pažvelgė. Tik šįkart žvilgsnis buvo ramus, vėl abejingas.

— Palikime tai.

— Man nepatinka nesusipratimai, norėčiau...

Jis nutildė ją rankos mostu.

— Nesvarbu, palikime tai.

Jie išėjo į gatvę. Ryški saulė apšvietė visą erdvę. Katedros link jiedu žingsniavo tylėdami. Staiga kunigas sustojo ir vėl labai įdėmiai ją nužvelgė. Sofija atrėmė žvilgsnį ir nustebo, kai kunigas nusišypsojo.

— Kviečiu jus kavos.

— Jūs kviečiate mane kavos?

— Na, nesvarbu ko, ko tik jūs pageidausite. Nes tikriausiai buvau su jumis pernelyg griežtas.

— Ir todėl kviečiate mane kavos?

— Ak! Yra žmonių, kurie nesutaria dėl visko. Manau, kad mudu jau priklausome tokių žmonių kategorijai.

Sofija nusijuokė. Ji nežinojo, kodėl tėvas Yvas pakeitė savo nuomonę, bet jautėsi dėl to patenkinta.

— Gerai, išgerkime kavos.

Pereinant gatvę jis lengvai suėmė ją už parankės. Nuošaly paliko katedrą ir tylėdami ramiai žengė senutės kavinukės link su gerai nupoliruoto kietmedžio staliukais ir padavėjais su kepuraitėmis.

— Aš alkanas, — pasakė tėvas Yvas.

— Aš nesistebiu — dėl to kivirčo mudu taip ir nepavalgėme.

— Gerai, tada užsisakykime ko nors saldaus, sutinkate?

— Aš nevalgau saldumynų.

— Tada kas jums patiktų?

— Tik kavos.

Kai užsakymą priėmęs padavėjas pasišalino ir jiedu liko vieni, kurį laiką stebėjo vienas kitą.

— Ką jūs įtariate, daktare?

Klausimas užklupo Sofiją netikėtai. Jis iš tiesų nuolat stebino ją savo elgesiu.

— Ar jūs tikras, kad norite kalbėtis apie nutikimą katedroje?

— Nagi!

— Gerai. Mes neįtariame nieko konkrečiai, neturime jokių pėdsakų, tik žinome, kad kai kurie dalykai tiesiog nesutampa. Markas, mano šefas, tiki, kad tie nutikimai tiesiogiai susiję su Šventąja Drobule.

— Su relikvija? Kodėl?

— Todėl kad Turino katedra patyrė daugiausia nelaimių iš visos Europos bažnyčių. Todėl kad relikvija saugoma Turino katedroje — jam taip tiesiog sako nuojauta.

— Bet juk, dėkui Dievui, relikvijai niekada nieko nenutiko. Nuoširdžiai nesuprantu, kas sieja nelaimingus atsitikimus ir relikviją.

— Nuojautas labai sunku paaiškinti, bet Marko jos neapleidžia ir šefas užkrėtė jomis visus komandos narius.

— Ar jūs tikite, kad kas nors gali sunaikinti relikviją, kaip tai nutiko Mikelandželo „Pietai“? Koks nors vargšas pamišėlis, tokiu būdu norįs patekti į istoriją?

— Tai būtų labai paprastas atsakymas. Vis dėlto kaip tada paaiškinti nebylius?

— Gerai, bet juk yra tik du nebyliai. Daktare, kad ir ką jūs sakytumėte, bet sutapimai juk egzistuoja.

— Mes tikime, kad nebylys ir kalėjimo... — Sofija nutilo. Šiam patraukliam ir žavingam kunigui ji vos nepapasakojo viso plano.

— Tęskite.

— Na, mes tikime, kad nebylys, esantis kalėjime, kažką žino.

— Manau, bandėte jį apklausti.

— Jis nebylys ir, regis, nesupranta nieko, kas jam sakoma.

— Jūs jį apklausėte raštu.

— Jokių rezultatų.

— Daktare, o jeigu viskas daug paprasčiau? Jeigu tai iš tiesų tiktai sutapimai?

Jie šnekučiavosi ištisą valandą, bet Sofijai pokalbis niekuo nepasitarnavo. Tėvas Yvas jai nepasakė nieko naudingo. Jie tiesiog maloniai praleido laiką, nieko daugiau.

— Kiek laiko dar būsite Turine?

— Išvykstu rytoj.

— Nedvejodama man skambinkite, jeigu manysite, kad galėčiau būti kuo nors naudingas.

— Prieš tai darydama du kartus pagalvosiu — nenorėčiau jūsų dar kartą supykdyti.

Jiedu labai draugiškai atsisveikino. Tėvas Yvas pažadėjo paskambinti jai, jeigu lankysis Romoje. O Sofija lygiai taip pat pažadėjo paskambinti, jeigu vėl grįš į Turiną. Visiškas abipusis formalumas.

Pirmą valandą dienos Markas sušaukė susirinkimą. Jis norėjo visiems paaiškinti planą, kurį ketina įgyvendinti išlaisvinant nebylį.

Sofija atėjo paskutinė. Markas nežinojo kodėl, bet ji atrodė pasikeitusi. Tokia pat graži, bet pasikeitusi, nors negalėjo tiksliai pasakyti kuo.

— Mūsų planas labai paprastas. Jau žinote, kad kiekvieną mėnesį kalėjimuose sušaukiamas saugumo tarybos pasitarimas, kur susirenka teisėjai, išlaisvinimo priežiūros teisininkai, psichologai, socialiniai darbuotojai, taip pat ir kalėjimo viršininkas. Ir jie lanko visus kalinius, ypač tuos, kurie neilgai trukus turi išeiti į laisvę, gerai elgiasi ir yra nusipelnę kokio nors paskatinimo, pavyzdžiui, lygtinio paleidimo. Rytoj aš važiuosiu į Turiną ir ten su jais susitiksiu. Noriu paprašyti, kad jie suvaidintų šiokį tokį spektaklį.

Visi klausėsi tylėdami, įdėmiai, todėl Markas tęsė:

— Siūlau, kad ateinantį mėnesį, kai saugumo komitetas susirinks Turino kalėjime, jie aplankytų nebylį ir šio akivaizdoje kalbėtų labai natūraliai, kaip visada tai darė, manydami, kad jis nesupranta. Socialinio darbuotojo ir psichologo paprašysiu, kad jie prasitartų, esą nėra prasmės laikyti uždarytą nebylį, kad jo elgesys yra tiesiog pavyzdingas, kad jis nekelia jokio pavojaus visuomenei ir kad įstatymas numato lygtinio paleidimo galimybę. Direktorius galėtų prieštarauti ir visi tiesiog išeitų. Noriu, kad visa tai jie kartotų tris ar keturis mėnesius, kol galiausiai nebylys bus paleistas į laisvę.

— Jie bendradarbiaus? — paklausė Pietras.

— Ministrai kalbėjosi su atsakingais vadovais. Nemanau, kad kiltų kokių nors nepatogumų, nes juk galiausiai nekalbama apie paleidimą į laisvę kokio žudiko ar teroristo, o tiesiog vargšo vagišiaus.

— Geras planas, — pasakė Minerva.

— Tikrai taip, — patvirtino Džiuzepė.

— Aš turiu daugiau naujienų. Šita tikrai patiks tau, Sofija. Man skambino Liza, Džono Bario žmona. Liza yra Mari Stiuart sesuo, kuri, jeigu nežinai, ištekėjusi už Džeimso Stiuarto, vieno turtingiausių pasaulio vyrų. Jie bičiuliaujasi su Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentu ir puse pasaulio, ta puse, kuri, be abejo, yra turtingiausia. Tarp jo draugų yra verslininkų ir bankininkų iš viso pasaulio. Stiuartų jaunesnioji duktė Džina, kaip ir Liza, yra archeologė, šiuo metu ji gyvena Romoje, savo tetos namuose, be to, ji finansavo Herkulano kasinėjimus ir pati juose dalyvavo. Taigi po dviejų savaičių Mari ir Džeimsas Stiuartai atvyks į Romą. O Liza surengs vakarienę, į kurią pasikvies didelį būrį Italijoje gyvenančių Stiuartų draugų, tarp jų ir Umbertą D'Alakvą. Į tą vakarienę esu pakviestas ir aš. Galbūt Džonas su Liza bus mielaširdingi ir leis man joje apsilankyti kartu tavimi, daktare.

Sofijos veidas suspindo. Ji nesugebėjo nuslėpti pasitenkinimo, kad galės dar kartą susitikti su D'Alakva.

— Tai pati tinkamiausia proga dar kartą pabendrauti su tuo vyru.

Kai susirinkimas baigėsi, Sofija priėjo prie Marko.

— Labai keista, kad tokia moteris kaip Liza turi seserį, ištekėjusią už verslo pasaulio magnato.

— Ne, nekeista. Mari ir Liza yra Oksfordo universiteto viduramžių istorijos profesoriaus dukterys. Jos abi irgi studijavo istoriją: Liza archeologiją, o Mari viduramžius, kaip ir jos tėvas. Liza gavo stipendiją doktorantūros studijoms Italijoje, sesuo ją dažnokai aplankydavo, bet Mari gyvenimas pasuko visai kita kryptimi. Ji ėmė darbuotis Sotbyje kaip viduramžių meno ekspertė. Ten ji susipažino su daugybe įtakingų žmonių, tarp jų ir savo vyru Džeimsu Stiuartu. Jie įsimylėjo vienas kitą ir susituokė. O Liza susipažino su Džonu ir už jo ištekėjo; regis, jos abi laimingai ištekėjusios. Mari priklauso aukštajam visuomenės sluoksniui, o Liza savo pastangomis išsikovojo vardą akademiniame pasaulyje. Sesuo remia ir ją, ir savo dukterį, teikdama šiokį tokį finansavimą archeologiniams kasinėjimams. Ir čia daugiau nėra jokių paslapčių.

— Mums pasisekė, kad esi Džono draugas.

— Taip, jie abu labai geri žmonės. Džonas yra vienintelis mano pažįstamas amerikietis, kuris nesiekia trūks plyš praturtėti ir netrokšta gyventi niekur kitur. Žinoma, Stiuartų įtakos dėka jis tiek metų darbuojasi ambasadoje.

— Manai, jie leis atsivesti į šventę mane?

— Aš pamėginsiu. D'Alakva tau padarė įspūdį, tiesa?

— Didžiulį,. Tą vyrą įsimylėtų bet kuri moteris.

— Manau, tavo atveju taip nenutiks.

— Ak! Nemanyk, — nusijuokė Sofija.

— Būk atsargi, daktare!

— Nesijaudink, Markai, aš tvirtai stoviu ant žemės ir dėl nieko pasaulyje nepamesiu galvos. D'Alakva man nepasiekiamas, todėl tu gali būti ramus.

— Noriu paklausti tavęs kai ko asmeniško. Jeigu pasijusi nepatogiai, pasiųsk mane velniop. Kas vyksta su Pietru?

— Nepasiųsiu tavęs velniop, pasakysiu tiesą: galutinė stotelė. Man tie santykiai nieko nebeduoda.

— Jam tai jau pasakei?

— Šiandien kartu vakarieniausime ir pasikalbėsime. Tačiau jis nėra kvailas ir pats viską žino. Ir, manau, jis tam pritaria.

— Džiaugiuosi.

— Džiaugiesi? Kodėl?

— Pietras nėra tau tinkamas vyras. Jis geras žmogus, jo žmona nuostabi ir ji bus neapsakomai laiminga pagaliau atgavusi savo vyrą. O tu, Sofija, kurią nors dieną turėtum palikti mūsų grupę ir pradėti naują profesinį kelią, su kitais žmonėmis, atsiveriančiomis naujomis perspektyvomis. Meno departamentas tau pernelyg ankštas.

— Nekalbėk šitaip! Dėl Dievo! Ar bent numanai, kokia laminga esu dirbdama šitą darbą? Aš nenoriu išeiti, nenoriu nieko keisti.

— Tu pati žinai, kad aš teisus; kitas reikalas, kad tu šiek tiek baiminiesi pabandyti.

Juos pertraukė prisiartinęs Pietras. Jie atsisveikino su Marku, kuris rytoj iš pat ryto turėjo vykti į Turiną.

— Keliaujame į tavo namus? — paklausė Pietras.

— Ne, aš norėčiau pavakarieniauti restorane.

Pietras nusivedė ją į vieną mažą *Trastevere* užeigą. Sofija suprato, kad tai ta pati užeiga, kur jie vakarieniavo pirmą kartą, kai užsimezgė jų draugystė. Ir joje jie jau labai seniai nesilankė. Užsisakė vakarienę ir kalbėjosi apie nesvarbius dalykus, vis stumdami nuo savęs tą akimirką, kai reikės pagaliau prabilti.

— Pietrai...

— Nesijaudink, žinau, ką nori man pasakyti, ir sutinku.

— Žinai?

— Taip, bet kam tai būtų aišku. Dėl kai kurių dalykų esi perregima.

— Pietrai, jaučiu tau stiprius jausmus, bet nesu tavęs įsimylėjusi, o kompromisams nenoriu švaistyti laiko. Norėčiau, kad liktume draugai, kad galėtume kartu dirbti, kaip iki šiol, be jokių lenktyniavimų ir įtampos.

— Aš tave myliu. Tik kvailys nebūtų tavęs įsimylėjęs, bet lygiai taip pat žinau, kad iki tavo aukštumų...

Pasijutusi nepatogiai Sofija rankos mostu jį nutildė.

— Nekalbėk šitaip, nekalbėk niekų, prašau.

— Aš esu faras ir atrodau kaip faras. O tu esi akademinio pasaulio žmogus, klasiška moteris ir visai nesvarbu, ar dėvi džinsus, ar *Armani* kostiumėlį, — tu visada atrodai tikra dama. Man labai pasisekė, kad ga-

lėjau tave turėti, bet visą laiką žinojau, jog vieną dieną gausiu per nosį, ir toji diena atėjo. D'Alakva?

— Jis į mane net nepažvelgė! Ne, Pietrai, tai nesusiję su jokiu žmogumi. Paprasčiausiai mūsų santykiai išsisėmė. Tu myli savo žmoną, ir aš tai suprantu. Ji — geras žmogus, be to, nepaprastai graži. Tu niekada su ja neišsiskirsi, tu negalėtum palikti savo vaikų.

— Sofija, jeigu būtum pateikusi man ultimatumą, aš būčiau likęs su tavimi.

Jiedu nutilo. Sofija norėjo pravirkti, bet susitvardė. Ji jau seniai buvo nusprendusi nutraukti santykius su Pietru, todėl negalėjo leisti tam sutrukdyti jokiai emocijai.

— Manau, mums abiem bus geriau viską palikti. Ar būsi mano draugas?

— Nežinau.

— Kodėl?

— Tiesiog nežinau. Nuoširdžiai nežinau, kaip galėsiu tave matyti, kai tu nebūsi su manimi; man sunku įsivaizduoti tokią dieną, kai pasakysi, kad tavo gyvenime yra kitas vyras. Man nesunku pažadėti būti tavo draugu, bet nenoriu tavęs apgaudinėti; aš nežinau, ar pajėgsiu. O jeigu nepajėgsiu, išeisiu anksčiau, nei imsiu tavęs nekęsti.

Pietro žodžiai Sofijai padarė įspūdį. Ir koks buvo teisus Markas, sakydamas, kad klaida painioti malonumą su darbu. Tačiau korta buvo mesta, kelio atgal nebebuvo.

— Pasitrauksiu aš. Tik iš pradžių noriu baigti tą katedros gaisro tyrimą, pažiūrėti, ar pavyks planas su nebyliu. O paskui parašysiu prašymą ir išeisiu.

— Ne, tai būtų neteisinga. Žinau, kad tu gali į mane žiūrėti kaip į draugą, kaip į vieną iš daugelio. O aš taip negaliu, pažįstu save. Aš pasiprašysiu perkeliamas.

— Ne. Tau patinka darbas Meno departamente, tai buvo tavo karjeros šuolis ir dėl manęs jos nesusigadinsi. Markas sako, kad man reikia ieškoti kitokių profesinių iššūkių, ir aš pati norėčiau imtis kitokios veiklos: skaityti paskaitas universitete, pasiieškoti darbo kokiuose nors archeologiniuose kasinėjimuose arba, kas žino, galbūt viską mesti ir atidaryti meno galeriją. Jaučiu, kad baigiu vieną savo gyvenimo ciklą. Markas tai suprato, jis mane padrąsino ieškoti kito kelio ir yra teisus. Tik noriu paprašyti tavęs paslaugos: pasistenk bent tuos kelis mėnesius, kol baigsime

katedros gaisro tyrimą. Prašau, pamėginkime tuos mėnesius praleisti kaip įmanoma geriau.

— Aš pamėginsiu.

Pietro akys buvo pilnos ašarų. Sofija nustebo, nes niekad nemanė, kad Pietras taip stipriai ją myli. O galbūt tai tiesiog įžeistas orumas.

19 skyrius

Izazas ir Obodas godžiai šlamštė sūrį ir kiaušinius, kuriais Timėjus su jais pasidalijo. Jie buvo nuvarginti ilgos kelionės, bet labiausiai jautėsi nualinti baimės, kad Manu kareiviai juos pasivys ir grąžins į Edesą.

Tačiau jie jau buvo vietoje, Timėjaus namuose, Sidone. Charanas, karavano vyresnysis, juos užtikrino nusiųsiąs šauklį Seninui, kad šis būtų tikras, jog kelionė baigėsi sėkmingai.

Timėjus, skvarbaus žvilgsnio senolis, juos labai šiltai pasitiko ir nusiuntė pailsėti, o visomis kelionės detalėmis nusprendė pasidomėti vėliau. Jų pasirodymas senolio nenustebino. Iš tiesų jis jau visą mėnesį tikėjosi jų sulaukti, nes gavo Tado laišką, kuriame buvo dėstomas susirūpinimas Abgaro sveikata ir aiškinama, kokioje padėtyje atsidurs pasišventę krikščionys mirus karaliui.

Timėjus kantriai stebėjo išsekusius keliauninkus ir buvo nusiteikęs su Izazu ir gigantiškuoju Obodu pasidalyti savo kukliu būstu, vieninteliu, kurį jis turėjo, kadangi ištikimai sekė tikruoju Jėzaus mokymu.

Senolis papasakojo, kad Sidone įkurta nedidelė krikščionių bendruomenė. Kaskart susirinkę melstis jie pasidalydavo naujienomis; tarp jų nuolat atsidurdavo koks nors keliauninkas iš Jeruzalės arba grįžęs iš misijų Romoje kieno nors giminaitis.

Izazas įdėmiai klausėsi senolio ir baigęs su Obodu valgyti, paprašė Timėjaus pasišnekėti su šiuo vienumoje.

Obodas papurtė galvą. Seninas buvo labai griežtai nurodęs nepaleisti jaunojo Izazo, Chosaro sūnėno, iš akių ir ginti šį savo gyvybės sąskaita.

Senasis Timėjus, galiūno akyse įžvelgęs nepasitikėjimo šešėlį, jį nuramino.

— Nesirūpink, Obodai. Mes turime šnipų ir išsyk sužinosime, jeigu

Manu žmonės pasirodys Sidone. Ramiai ilsėkis, o aš pasikalbėsiu su Izazu. Tu galėsi mus stebėti pro savo miegamojo langą.

Obodas neišdrįso prieštarauti senoliui ir kambaryje įsitaisė visai šalia lango, viena akimi be perstojo stebėdamas Izazą.

Jaunuolis su Timėjumi kalbėjosi labai tyliai. Žodžius nusinešdavo švelnus ryto brizas. Obodas galėjo tik stebėti, kaip pamažu keitėsi besiklausančio senuko veidas. Nusiminimas, skausmas, nerimas... Ir dar daugiau emocijų skleidėsi Timėjaus veide.

Kai Izazas baigė kalbėti, Timėjus jį apkabino per pečius ir palaimino kryžiaus ženklu Jėzaus atminimo vardan. O paskui abu įžengė į namus, atėjo pas Obodą, ir abu jaunuoliai išklausė Timėjaus nurodymų: iki vakaro pailsės, o paskui susitiks su Sidono krikščionimis savo naujojoje tėvynėje, nes žinojo, kad jau niekada negalės grįžti į protėvių žemę. Manu juos ten beregint nužudytų.

Timėjus patraukė į šalia namo pastatytą šventyklą ir ten parpuolęs ant kelių meldė Jėzaus pagalbos dorojantis su Izazo jam patikėta paslaptimi, dėl kurios aukojosi Chosaras, Tadas, Marsijus ir kiti krikščionys.

Tik jiedu su Izazu žinojo, kur paslėptas Viešpaties audinys. Timėjus nerimavo galvodamas, kad kada nors privalės kam nors patikėti paslaptį, nes jis jau buvo senas ir bet kada galėjo palikti šį pasaulį. Izazas buvo jaunas, bet kas nutiks, kai ir jis sulauks senatvės? Žinoma, Manu galėjo numirti anksčiau už juos, ir galbūt tada krikščionys vėl galėtų grįžti į Edesą, bet kas gali žinoti? Kam jis galėtų patikėti paslaptį, kur Marsijus paslėpė Drobulę? Juk nevalia tokios paslapties nusinešti į kapą.

Valandos ėjo Timėjui nepastebint. Atėjus vakarui Izazas su Obodu jį rado karštai besimeldžiantį. Tuo metu senolis jau buvo apsisprendęs.

Timėjus pamažu atsikėlė. Jo keliai buvo nutirpę ir įskaudę. Nusišypsojęs svečiams paprašė jį palydėti į vaikaičio namus, nuo kurių juos skyrė vos mažas darželis.

— Chuanai! Chuanai! — pašaukė senolis.

Iš balto namo su nuo saulės saugančiu vynuogienoju išėjo jauna moteris su mergaite ant rankų.

— Jis dar negrįžo, seneli. Bet neužtruks, kaip visada grįš maldos valandai.

— Tai Alaida, mano vaikaičio žmona. O ši yra jų mažoji dukrelė Miriam.

— Užeikite atsigerti šalto vandens su medumi, — pasiūlė Alaida.

— Ne, dukrele, dabar dar ne; mūsų broliai turi pasimelsti už Mūsų Viešpatį. Tik norėjau, kad Chuanas ir tu susipažintumėte su šitais jaunuoliais, kurie nuo šiol gyvens su manimi.

Jie patraukė šventyklos link, kurioje jau būriavosi kelios draugiškai besišnekučiuojančios šeimos. Žemdirbiai ir amatininkai, priėmę Jėzaus tikėjimą. Timėjus jiems pristatė Izazą su Obodu ir paprašė abiejų jaunuolių papasakoti apie savo pabėgimą iš Edesos.

Šiek tiek drovėdamasis Izazas ėmė dėstyti naujienas iš Edesos ir atsakinėti į paprastus klausimus, kuriuos uždavinėjo bendruomenės nariai. Kai baigė kalbėti, Timėjus paragino viusi pasimelsti už Jėzaus pagalbą Edesos tikintiesiems. Jie taip ir padarė: meldėsi, giedojo ir dalijosi duona bei vynu, kuriuos Alaida buvo atnešusi į šventyklą.

Chuanas buvo tvirto sudėjimo, nei aukštas, nei žemas, juodais plaukais ir tokia pat barzda. Jis atvyko pavėlavęs, lydimas Charano ir dar kelių karavano žmonių, nešinų krepšiais. Timėjus juos pakvietė įeiti į namus.

— Seninas, mano ponas, — pasakė jiems Charanas, — nori įteikti šitas dovanas, kurios turėtų pagelbėti nelaimėje Izazui, Chosaro sūnėnui, ir jo sargybiniui Obodui. Taip pat jis siunčia šitą aukso maišą, praversiantį sunkiais laikais.

Izazas priblokštas stebėjosi tokia dovanų gausa. Seninas buvo dosnus, labai dosnus; ir prieš išvykstant jam buvo įteikęs pilną aukso kapšą, su kuriuo jis galėjo ramiai nugyventi visą likusį savo gyvenimą.

— Dėkojame Charanui, gerajam draugui. Melsiuosi, kad rastum Seniną tokį, kokį palikai, ir kad Manu įniršis nebūtų jo pasiekęs. Pasakyk savo ponui, kad šitas dovanas, kaip ir prieš kelis mėnesius man įteiktas karalienės vardu, paskirsime padėti vargšams, kaip mus to mokė Jėzus. Jos bus skirtos dar ir mūsų bendruomenės gerovei. Norėčiau, kad pasiliktumėte Sidone dar kelias dienas, nes norėčiau parašyti Seninui.

Košmarai neleido Izazui ramiai miegoti. Savo sapnuose jis matė liepsnų apsuptus veidus ir krauju paplūdusį lauką. Kai nubudo, buvo permirkęs baimės prakaitu.

Jis išėjo į lauką atsigaivinti ir ten rado Timėjų, laistantį citrinmedį.

Timėjus jam pasiūlė pasivaikščioti iki paplūdimio ir atsivėsinti auštančio ryto vėju.

— Ar neišsigąs Obodas nubudęs?

— Greičiausiai, bet aš paprašysiu Chuano, kad tavo nubudusiam sargybiniui pasakytų, kur mes esame.

Ir davęs nurodymus savo vaikaičiui, kuris jau buvo pakirdęs ir pradėjęs darbus darželyje, abu patraukė į paplūdimį.

Mūsų jūra, kaip ją vadino romėnai, tą rytą buvo audrota. Įniršusios bangos daužė uolėtus paplūdimio krantus ir pustė pakrantės smėlį.

Izazas susižavėjęs žvelgė į jūrą. Tai buvo pirmas kartas, kai jis matė tokią begalybę, kuri jam pasirodė kaip tikras stebuklas.

— Izazai, Dievas pasirinko mus didžiulės paslapties patikėtiniais, žinančiais vietą, kur paslėpta Jo Sūnaus Drobulė, padariusi tiek stebuklų. Ir ji turi būti ten, kur ją padėjo Marsijus, nesvarbu, kiek laiko, bet jos nevalia liesti, kol Edesa ir vėl nebus krikščioniška, o mes nebūsime tikri, kad Drobulei negresia joks pavojus. Gali būti, kad nei tu, nei aš nesulauksime tos dienos, todėl po mano mirties, privalai pasirinkti žmogų, galintį saugoti paslaptį ir perduoti ją kitam žmogui, idant joks pavojaus šešėlis nekristų ant Edesos. Jeigu Seninas išgyvens, jis teiks mums naujienas iš karalystės. Bet kokiu atveju aš įvykdysiu pažadą, duotą Tadui, tavo dėdei Chosarui ir karalienei, kurie visus tuos mėnesius siuntė man žinias aiškindami, kas gali nutikti po Abgaro mirties. Jie manęs prašė, pasirūpinti, kad Kristaus pasėta sėkla nepradingtų iš Edesos ir, jeigu nutiks blogiausia, kad vėl siųsčiau naujuosius krikščionis į Edesą.

— Bet tai būtų tas pat, kas siųsti juos mirti.

— Jie ten vyks vardan mūsų tikėjimo. Jie apsigyvens karalystėje, darbuosis ten ir pasistengs surasti krikščionis, gebančiais vėl suburti išbarstytą bendruomenę. Jie pasistengs nekelti Manu įniršio ir neužsitraukti persekiojimo ir tokiu būdu mėgins išsaugoti Jėzaus sėklą Edesoje. Jis to norėjo taip pat, kaip ir to, kad Chosaras nuneštų Drobulę pas Abgarą. Jėzus palaimino tą žemę savo buvimu ir savo stebuklais, todėl privalome išpildyti Viešpaties troškimus.

Tikėkimės, kad Charanas grįš su savo karavanu, o tada nuspręsime, ką ir kada daryti. Vis dėlto privalai žinoti, kad Drobulė niekada negali iškeliauti iš Edesos ir kad privalome pasirūpinti, jog Jėzaus tikėjimas niekada nesitrauktų iš to miesto.

* * *

Iš tolo įspūdinga Obodo figūra traukė jų link. Galiūnas buvo suirzęs.

— Izazai, Timėjau, jūs šaipotės iš manęs, o juk aš prisiekiau, kad saugosiu Izazą savo gyvybės kaina. Jeigu jam kas nors nutiks, atsakyti turėsiu aš ir niekada sau to negalėsiu atleisti.

— Obodai, mums reikėjo pasikalbėti, — pasakė Izazas.

— Aš, Izazai, tau netrukdysiu, kai turėsi be liudininkų pasikalbėti su Timėjumi ar kuo nors kitu. Tačiau būsiu šalia, kad galėčiau jus matyti, nors ir negirdėsiu. Bet nesislapstyk nuo manęs, netrukdyk man laikytis pažado.

Izazas jam davė žodį, kad taip ir bus. Bėgant laikui jis ėmė pasitikėti Obodu labiau nei bet kuriuo kitu žmogumi.

20 skyrius

Adajus sėdėjo patogiai įsitaisęs didžiuliame mediniame skaptuotame krėsle. Tačiau tas didžiulis baldas nemenkino jo asmenybės.

Ant galvos jis neturėjo nė vieno plauko, bet raukšlės aplink akis ir išraiškingas lūpas nepaliko nė mažiausios abejonės apie amžių vyro, patogiai ištiesusio rankas, išvagotas stambių venų.

Kambaryje buvo du langai, bet sunkios užuolaidos neleido pro jas prasiskverbti nė menkiausiam šviesos spindulėliui. Viskas skendėjo prieblandoje.

Abipus impozantiško stalo stovėjo keturios kėdės aukštais atlošais ir jose sėdėjo aštuoni vyrai, apsirengę juodais griežto stiliaus drabužiais, žvilgsnius nudūrę žemyn.

Kukliai apsirengęs liesas žmogelis jiems atidarė duris ir palydėjo iki Adajaus kabineto.

Safarinas virpėjo. Vien tėvo buvimas vertė jį skubiai pasišalinti. Motina bandė jį sulaikyti už rankos, o jo žmona Ajata su dukrele žengė šalia, nepratardama nė žodžio, tokia pat išsigandusi kaip ir jis.

Žmogelis palydėjo moteris į atskirą patalpą.

— Palaukite čia, — nurodė joms ir skubiu žingsniu nulydėjo vyrus iki gausiai puoštų medinių durų; atidarė dvivėres ir praleido Safariną bei jo tėvą.

— Pralaimėjai.

Adajaus balsas atsimušė į medines sienas, nukrautas knygų. Safarinas nuleido galvą, nesistengdamas nuslėpti sielos skausmo. Jo tėvas žengė žingsnį pirmyn ir drąsiai įsmeigė žvilgsnį į Adajų.

— Atidaviau tau du sūnus. Abu jie buvo drąsūs, pasiaukojo atiduodami liežuvius. Jie bus nebyliai iki tos dienos, kai mūsų Viešpats Dievas pasikvies juos į paskutinįjį Teismą. Mūsų šeima nenusipelnė tavo priekaištų. Daugelį amžių geriausieji mūsų vyrai paskiria savo gyvenimus mūsų gelbėtojui Jėzui. Mes esame žmonės, Adajau, tik žmonės, todėl pralaimime. Mano sūnus tiki, kad tarp mūsų yra išdavikas, kuris žino, kada keliaujame į Turiną, ir mūsų veiksmų planą.

Safarinas yra protingas, pats tai žinai. Tu užsispyrei, kad jis, kaip ir Mendibchas, stotų į universitetą. Pralaimėjimas slypi čia, Adajau, privalai surasti tarp mūsų išdaviką. Laikui bėgant į mūsų bendruomenę įsigraužė išdavystė — tik taip įmanoma paaiškinti visus tuos pralaimėjimus, kai buvo mėginama susigrąžinti savo nuosavybę.

Adajus klausėsi nepajudindamas nė raumenėlio, įniršio kupinu žvilgsniu, kurį vos įstengė suvaldyti.

Safarino tėvas priėjo prie stalo ir įteikė Adajui penkiasdešimt ritinėlių, prirašytų iš abiejų pusių.

— Imk, šituose popieriuose rasi visą pasakojimą apie tai, kas nutiko. Ir mano sūnaus išsakytus įtarimus.

Adajus pažvelgė į Safarino tėvo įteiktus popierius ant stalo. Paskui pakilo ir tylėdamas ėmė sukti ratus. Patraukė tiesiai prie Safarino, sugniaužė kumščius, vienu momentu atrodė, kad tuoj paleis juos tiesiai į jaunuolio veidą, bet paskui rankos laisvai nusviro prie abito.

— Ar žinai, ką reiškia šitas pralaimėjimas? Mėnesius, mėnesius! Galbūt net papildomus metus, kai galėsime vėl pabandyti! Policija vėl viską tiria iš pagrindų, kai kurie mūsiškiai gali būti sulaikyti ir, jeigu jie prabils, kas tada?

— Bet jie nežino tiesos, nežino, kad išėjo... — pertraukė Safarino tėvas.

— Nutilk! Ką tu žinai? Mūsų žmonės Italijoje, Vokietijoje, kitose

vietose. Jie žino tai, ką privalo žinoti, o jeigu pateks į policijos rankas, juos privers kalbėti, todėl policija gali pasiekti ir mus. O ką tada darysime? Visi išsipjausime liežuvius, kad neišduotume mūsų Viešpaties?

— Jeigu tokia bus Dievo valia, — patvirtino Safarino tėvas.

— Ne! Nebus. Tai bus pralaimėjimo ir kvailystės pasekmė tų, kurie nesugeba įvykdyti Jo valios. Tai bus mano kaltė, nes nemokėjau pasirinkti geriausių žmonių tam, ką pasiuntė vykdyti Jėzus.

Durys atsidarė, ir žmogelis įvedė dar du jaunus vyrus, lydimus tėvų.

Rasitas, antrasis nebylys, ir Dermisatas, trečiasis, apsikabino su Safarinu, stebimi nepatenkinto Adajaus.

Safarinas iki šiol nežinojo, ar jo bendražygiai sėkmingai pasiekė Urfą. Adajus buvo prisakęs jų šeimynykščiams ir draugams tylėti, kad tie trys nesusitiktų anksčiau.

Savo sūnų vardu kalbėjo Rasito ir Dermisato tėvai, prašydami supratimo ir išminties.

Adajus, rodės, nesiklausė, jis buvo visiškai pasinėręs į savo neviltį.

— Atgailausite už nuodėmę, kurią padarėte pralaimėdami.

— Tau negana, kad mūsų sūnūs paaukojo liežuvius? Kokios dar bausmės tau reikia, kad atpirktų savo kaltes? — išdrįso paklausti Rasito tėvas.

— Tu drįsti manimi nepasitikėti?! — pratrūko Adajus.

— Ne. Neduok Dieve! Žinai, kad esame ištikimi mūsų Viešpačiui ir kad paklūstame tau, tik prašau tavo atjautos, — paaiškino Rasito tėvas.

— Tu esi mūsų ganytojas, — išdrįso įsiterpti Dermisato tėvas. — Tavo žodis yra įstatymas, tavo valia yra Viešpaties valia mūsų žemėje.

Jie atsiklaupė ir ėmė melstis nuleidę galvas. Beliko laukti Adajaus sprendimo.

Iki to momento visi aštuoni su Adajumi buvę vyrai nepravėrė burnų. Adajui davus ženklą, jie išėjo iš kambario ir nusekė paskui jį. Įėjo į kitą patalpą.

— Na gerai, — pasakė Adajus, — ar tikite, kad tarp mūsų yra išdavikas?

Visų aštuonių vyrų neryžtinga tyla suerzino Adajų.

— Neturite nieko pasakyti? Nieko po viso to, kas nutiko?

— Adajau, tu esi mūsų ganytojas, mūsų Viešpaties išrinktasis, tu privalai mus apšviesti, — tarė vienas iš juodai apsirengusių vyrų.

— Tik jūs aštuoni žinote visą planą. Tik jūs žinote visus mūsų kontaktus. Kuris išdavikas?

Visas aštuonetas nejaukiai pasimuistė nužvelgdami vienas kitą. Jie jautėsi nepatogiai, nesuprasdami, ar ganytojo žodžiai buvo tik dar viena provokacija, ar jis iš tikrųjų juos kaltino. Kartu su Adajumi jie sudarė bendruomenės viršūnę, buvo ištikimi Jėzui, savo miestui ir savo misijai.

— Jeigu išdavikas yra, jis mirs.

Adajaus pareiškimas sukrėtė vyrus, nes visi žinojo, kad jis gali įvykdyti tokią bausmę. Jų ganytojas buvo geras žmogus, gyveno kukliai, prisimindamas Jėzaus pasninkavimą dykumoje, per metus pats laikydavosi keturiasdešimties dienų pasninko. Kartu su juo pasninkaudavo ir tie, kurie prašydavo darbo, pinigų ar geresnio gyvenimo šeimai. Jis mokėjo įtikinti žodžiu. Jis buvo gerbiamas Urfoje žmogus, kur dirbo advokatu ir buvo visų pažįstamas bei gerbiamas.

Kaip ir kiti aštuoni jį lydintys vyrai, Adajus nuo vaikystės gyveno slaptą gyvenimą, meldėsi slėpdamasis nuo kaimynų ir draugų, nes privalėjo visa tai laikyti paslaptyje, kaip tą darė jo tėvai ir protėviai.

Jis netroško tapti ganytoju, bet kai buvo išrinktas, priėmė tą garbę bei auką ir prisiekė kaip daugelis iki jo vykdyti Jėzaus valią.

Vienas juodai apsirengusių vyrų trūktelėjo. Adajus suprato, kad jis nori kalbėti.

— Kalbėk, Talatai.

— Neleisime, kad įtarimai nelyginant ugnis sunaikintų pasitikėjimą, kuris tvyro tarp mūsų. Mes susidūrėme su galingomis ir išmintingomis jėgomis, todėl nesugebėjome susigrąžinti to, kas mums priklauso. Privalome imtis darbo ir sukurti naują planą, o jeigu vėl pralaimėsime, bandysime iš naujo. Ir tik Viešpats nuspręs, kada mūsų misijai pagaliau lemta pavykti.

Talatas paliko tylėdamas laukti. Šarma dengė jo plaukus, o raukšlės veide suteikė jo senatvei trapumo.

— Parodyk savo geranoriškumą trims išrinktiesiems, — maldavo vienas iš juodai apsirengusių vyrų, kuris atsiliepdavo šaukiamas Bakalbasio vardu.

— Geranoriškumą? Tu, Bakalbasi, tiki, kad mes galime išgyventi rodydami geranoriškumą?

Adajus staigiai sukryžiavo rankas ant krūtinės ir giliai iškvėpė.

— Kartais galvoju, kad blogai pasirinkote, kad aš nesu tinkamas ganytojas, kurio reikia Jėzui šituo metu ir šitomis aplinkybėmis. Pasninkauju, atgailauju ir prašau Dievo stiprybės, kad mane apšviestų ir nurodytų kelią, bet Jėzus neatsako, neatsiunčia man jokio ženklo...

Adajaus balse suskambo neviltis, bet paskui jis staiga vėl susitvardė.

— Kol būsiu ganytojas, veiksiu ir spręsiu taip, kaip nurodo mano sąmonė, turėdamas vieną tikslą: sugrąžinti bendruomenei tai, ką Jėzus jai suteikė, ir rūpinsiuosi visų mūsų gerove, bet labiausiai saugumu. Dievas nenori mūsų mirusių, jis nori mūsų gyvų. Jam nebereikia kankinių.

— Ką ketini jiems daryti? — paklausė Talatas.

— Kurį laiką jie pagyvens pasinėrę į maldą ir pasninkavimą. Aš juos stebėsiu ir, kai man atrodys tinkamas metas, grąžinsiu šeimoms. Tačiau jie privalo atpirkti savo pralaimėjimą. Tu, Bakalbasi, esi didis matematikas, taigi užsiimsi visais paskaičiavimais.

— Kokių paskaičiavimų tau iš manęs reikia, Adajau?

— Noriu, kad paskaičiuotum ar įmanoma tarp mūsų išdavystė.

— Vadinasi, tu tiki Safarino tėvo prielaidomis?

— Taip, mes negalime atmesti tokios galimybės. Mes rasime išdaviką, ir jis mirs.

Juodai apsirengę vyrai pajuto lengvą įtampą. Jie žinojo, kad Adajus tuščiai nekalba.

Grįžę į salę, kurioje jų laukė trys nebyliai, rado juos visus ir jų tėvus atsiklaupusius ir nuleistais žvilgsniais besimeldžiančius. Adajus ir aštuoni vyrai atsisėdo į savo vietas.

— Kelkitės, — įsakė Adajus.

Dermisatas tyliai verkė. Rasito žvilgsnyje atsispindėjo įniršio išraiška, o Safarinas atrodė nurimęs.

— Atpirksite savo pralaimėjimą atsiskyrimu ir malda per keturiasdešimt pasninkavimo dienų ir naktų. Jūs liksite čia, su manimi. Darbuositės darže, kol leis jėgos. O kai pasibaigs nurodytas laikas, pasakysiu, ką turite daryti.

Safarinas sunerimęs pažvelgė į tėvą. Šis, perskaitęs sūnaus žvilgsnį, ėmė už jį kalbėti:

— Ar leisi jiems atsisveikinti su šeimomis?

— Ne. Bausmė jau prasidėjo.

Adajus paskambino stovėjusiu ant stalo mažu varpeliu. Po kelių sekundžių pasirodė patarnautojas.

— Guneri, palydėk juos į kambarius šalia daržo. Parūpink tinkamus drabužius ir palik vandens bei sulčių. Tai bus viskas, ką jie gaus, kol bus su mumis. Taip pat paaiškink jiems šitų namų darbo valandas ir įpročius. O dabar eikite.

Trys jaunuoliai apkabino tėvus. Atsisveikino trumpai, kad nesuerzintų Adajaus. Kai lydimi Gunerio jaunuoliai išėjo, Adajus prabilo:

— Grįžkite į savo namus, pas savo šeimas. O po keturiasdešimties dienų išgirsite naujienas apie savo sūnus.

Vyrai nusilenkė ir pabučiavo Adajui ranką, taip pat nusilenkdami jie išreiškė pagarbą ir aštuoniems jo tarybos nariams, kurie liko nepajudinami it statulos.

Kai visi išsiskirstė, Adajus patraukė sutemose skendinčiu koridoriumi iki mažų durelių ir atsirakino jas raktu. Tai buvo koplyčia, iš kurios jis neišėjo iki pat nakties.

Adajus nemiegojo. Paskaudusiais keliais nuo tiek valandų trukusios maldos jis jautė graužatį. Dievas žinojo, kaip jis Jį mylėjo, bet netgi toji meilė neatsvėrė visa apimančio Adajaus įniršio. To įniršio jis niekada nesugebėjo išrauti iš savo sielos. Šėtonas mėgavosi savo laimėjimu prieš jį.

Auštant įžengė į jo kambarį tylutėliai Guneris. Ištikimas tarnas jam atnešė puodelį kavos ir ąsotį šviežio vandens. Padėjo Adajui atsikelti ir atsisėsti ant vienintelės kėdės kukliame miegamajame.

— Ačiū, Guneri, man reikės tos kavos, kad galėčiau ištverti dieną. Kaip nebyliai?

— Jie jau kuris laikas darbuojasi darže. Jų dvasia palaužta, jų akys paraudusios nuo ašarų, kurių nesugebėjo suvaldyti.

— Tu nepritari šitai bausmei, tiesa?

— Aš paklūstu, aš esu jūsų tarnas.

— Ne! Nesi! Tu esi mano vienintelis draugas, pats tai gerai žinai, tu man padedi...

— Ir tau tarnauju, Adajau, tarnauju tau gerai. Motina atidavė mane tau tarnauti, kai buvau dešimties. Ji laikė tai didžiule garbe, kad galiu tau pasitarnauti. Ji mirė prašydama, kad visą laiką likčiau su tavimi.

— Tavo motina buvo šventa moteris.

— Ji buvo paprasta moteris, priėmusi savo tėvų mokymus nieko neklausinėdama.

— O tu abejoji mūsų tikėjimu?

— Ne, Adajau, tikiu Dievu ir mūsų Viešpačiu Jėzumi, bet abejoju tos beprotybės gerumu, kurią per amžius tęsia mūsų bendruomenės ganytojai. Dievas garbinamas širdimi.

— Tu drįsti abejoti mūsų bendruomenės pagrindais! Tu drįsti sakyti, kad mano pirmtakai šventieji ganytojai klydo! Ar manai, kad lengva vykdyti mūsų protėvių nurodymus?

Guneris nuleido galvą. Jis žinojo, kad Adajui jo reikia, kad myli jį kaip brolį, ir galėjo būti tikras, kad jis buvo vienintelis žmogus, su kuriuo Adajus dalijosi savo paslaptimis. Po tiek metų tarnystės Guneris žinojo, kad jam Adajus pasirodydavo toks, koks iš tikrųjų buvo — įniršio valdomas žmogus, slegiamas atsakomybės, nepasitikįs visais ir prieš visus demonstratyviai puikuojąsis savo autoritetu. Guneris rūpinosi jo apdarų skalbimu, valė jo kostiumus, nepriekaištingai tvarkė jo miegamąjį. Matė Adajų traiškanotomis akimis, prakaituotą ir purviną, ištiktą karštinės priepuolio. Pažinojo jo žmogiškąsias silpnybes ir pastangas pasirodyti didingai prieš jį lankančias tyras sielas.

Guneris niekada nepaliks Adajaus. Jis buvo davęs skaistybės bei paklusnumo įžadus, ir jo šeima, tėvai, kol dar buvo gyvi, o dabar jo broliai ir šių vaikai mėgavosi materialine gerove, kuria jiems atsidėkodamas teikė Adajus, ir pagarba, kurią jiems rodė bendruomenė.

Keturiasdešimt metų jis tarnavo Adajui ir sugebėjo šį pažinti taip gerai, kaip pažinojo save, todėl baiminosi, nors per visus tuos tarnystės metus buvo nutiesęs begalinio pasitikėjimo tiltus.

— Ar tiki, kad tarp mūsų yra išdavikas?

— Gali būti.

— Ar ką nors įtari?

— Ne.

— O jeigu įtartum, juk man pasakytum, tiesa?

— Ne, nepasakyčiau, kol nebūčiau tikras, kad mano įtarimai yra teisingi. Savo įtarinėjimais nenoriu nuteisti jokio žmogus.

Adajus įdėmiai į jį pažvelgė. Jis pavydėjo Guneriui gerumo, tole-

rancijos ir galvojo, kad iš tiesų Guneris būtų geresnis ganytojas nei jis, kad jį išrinkusieji, padarė didžiulę klaidą, pasikliaudami tik jo giminės linija dėl to absurdiško ir pasenusio papročio, kuris leido didžiųjų vyrų palikuonims prisiimti garbę ir iš anksto suteikė jiems nepelnytus nuopelnus.

Gunerio šeima per amžius priklausė nuolankių žemdirbių giminei, kurių protėviai, kaip ir jis, savo tikėjimą laikė paslaptyje.

O jeigu jis atsisakytų? Jeigu jis sukviestų susirinkimą ir pasiūlytų ganytoju išrinkti Gunerį? Ne, pagalvojo, jis taip nepasielgs, nes visi pagalvotų, kad jis išprotėjo. O iš tiesų jis kraustėsi iš proto dėl savo ganytojiškos padėties, kovodamas su žmogiškąja prigimtimi, stengdamasis sutramdyti įniršio nuodėmę, vardydamas tikintiesiems nurodymus, kurių šie tikėjosi, ir saugodamas bendruomenės paslaptis.

Su širdgėla prisiminė tą dieną, kai tėvas susijaudinęs palydėjo jį į tuos namus, kuriuose gyveno ankstesnysis ganytojas, senolis Adajus.

Jo tėvas, garbingas Urfos vyras, tikrojo tikėjimo slaptasis karys, nuo pat mažumės jam kartojo, kad jeigu gerai elgsis, geras likimas gali ištikti Adajų. Jis atsakydavo, kad nenori, kad labiau trokšta laigyti daržais, plaukioti upėje ir keistis žvilgsniais ir gestais su paaugliais, kurie budo gyvenimui.

Jam ypač patiko kaimynų duktė, meilioji Ranija, migdolinėmis akimis ir tamsiais plaukais, apie kurią jis svajodavo likęs vienas savo kambario prieblandoje.

Vis dėlto jo tėvas turėjo kitokių planų, ir todėl, vos išaugęs iš paauglystės, jis buvo palydėtas gyventi į senolio Adajaus namus ir duoti įžadus ruošiantis misijai, kurią esą Dievas jam buvo nurodęs. Taigi jie buvo nusprendę už jį, kad jis taps Adajumi.

Vienintelis tų skausmingų metų draugas buvo Guneris, kuris niekada jo neišdavė, kai jis bėgdavo prie Ranijos namų, stengdamasis ją nors iš tolo pamatyti.

Guneris irgi buvo savo tėvų valios kalinys, kuriuos gerbdamas paklusdavo. Vargšai žemdirbiai atrado savo sūnui ir visai šeimai geresnį likimą nei darbas nuo aušros iki sutemų. O Adajaus tėvai parinko jam garbę, kurią tikėjo derančią jų šeimai.

Abu vyrai nuolankiai priėmė tėvų valią, visiems laikams atsisakydami savo likimo.

21 skyrius

Chuanas Obodą rado besidarbuojantį darželyje. Galiūnas atrodė visiškai pasinėręs į darbą.

— Kur Timėjus?

— Kalbasi su Izazu. Juk žinai: jis Izazą ruošia vieną dieną tapti bendruomenės vedliu.

Obodas atžagaria ranka nusivalė nuo kaktos prakaitą ir sekė paskui Chuaną į namus.

— Turiu naujienų.

Timėjus ir Izazas laukė, ką pasakys Chuanas.

— Atvyko Charanas su karavanu.

— Charanas! Koks džiaugsmas! Einame jo pasitikti, — tarė Izazas pakildamas.

— Palauk, Izazai. Karavanas ne Senino, nors ir su juo atkeliavo.

— Tada kas? Dėl Dievo, kalbėk, Chuanai!

— Taip, geriau, kad viską sužinotumėte. Charanas dabar aklas. Kai grįžo į Edesą, Manu davė įsakymą išplėšti jam akis. O jo šeimininkas Seninas buvo nužudytas ir jo kūnas paliktas dykumoje plėšrūnams.

Charanas prisiekė nieko nežinąs apie tave, neva palikęs tave Tiro uoste, tad dabar jau turėtum būti Graikijoje. Visa tai sukėlė nežabotą Manu įniršį.

Izazas pratrūko verkti. Jis jautėsi kaltas dėl Charano nelaimės. Timėjus švelniai apkabino jį per pečius.

— Surasime jį įsikūrusiame karavane ir parsivesime; jis galės pasilikti pas mus, jeigu tik norės.

— Aš jo jau prašiau eiti su manimi, bet jis atsisakė. Charanas pageidavo, kad sužinotumėte apie nelaimę prieš jam pasirodant. Be to, jis nenori, kad pajaustumėte įsipareigojimą priimti jį kaip naštą.

Izazas, lydimas Obodo ir Chuano, patraukė apsistojusio karavano link. Vienas karavano vedlių nurodė, kur galima rasti Charaną.

— Šito karavano vadovas yra Charano giminaitis. Todėl ir sugebėjo atgabenti jį iki čia. Edesoje Charanas nebeturi nieko: jo žmona ir vaikai buvo nužudyti, o šeimininkas Seninas kankinamas mirė aikštėje, visų,

kurie norėjo stebėti jo kančią akivaizdoje, Manu žiauriai nubaudė visus Abgaro draugus.

— Juk Charanas nebuvo Abgaro draugas....

— Tačiau jo šeimininkas Seninas buvo, o šis nepanoro atskleisti karaliui, kur paslėpta Abgarą išgydžiusi Drobulė. Manu sunaikino Senino namus, sudegino jo turtus, išskerdė net jo gyvulių bandą ir įsakė subadyti visus jo tarnus; kai kuriems iš jų buvo nupjautos rankos, kai kuriems — kojos, o Charanui teko išlupti akis, kuriomis jis lydėjo Senino karavanus per dykumas. Charanas dar gali būti laimingas, kad sugebėjo išsaugoti savo gyvybę.

Charaną rado sėdintį ant grindų, ir Izazas pasilenkė jo pasveikinti.

— Charanai, mano gerasis drauge!

— Izazai? Čia tu?

— Taip, Charanai, atėjau tavęs. Eisi kartu, ir mes pasirūpinsime, kad tau nieko netrūktų.

Timėjus labai šiltai pasitiko Charaną. Jis pasirūpino, kad Chuanas rastų jam vietos savo namuose, kol Timėjus paruoš mažą kambarėlį name, kuriame dabar gyveno kartu su Izazu ir Obodu.

Charanas nurimo pagaliau radęs prieglaudą — jam nebereikės klaidžioti ir prašyti išmaldos. Virpančiu balsu jis papasakojo, kad Manu įsakė sudeginti visų krikščionių namus, neišskirdamas net atsivertusių į Jėzaus tikėjimą kilmingųjų. Manu nepasigailėjo nei senių, nei moterų, nei vaikų. Nekaltųjų kraujas sruvo marmuru klotomis miesto gatvėmis, ir visur tvyrojo mirties kvapas.

Obodas prikimusiu balsu paklausė apie savo šeimą, apie tėvą ir motiną, Senino tarnus ir tokius pat krikščionis kaip jis.

— Mirę. Man labai gaila, Obodai.

Ašaros suvilgė galiūno veidą, jo nepaguodė nei Timėjaus ar Izazo žodžiai.

Ir pagaliau Izazas uždavė klausimą, kurio ilgai nedrįso paklausti: kas nutiko dėdei Chosarui ir Tadui.

— Chosaras buvo nužudytas aikštėje kaip ir Seninas. Manu stengėsi kilmingųjų egzekucijomis visus įbauginti, kad visi supratų, jog jis nepasigailės nė vieno krikščionio, nesvarbu kad ir kas jis būtų... Chosaras neišleido nė mažiausios dejonės. Manu pats dalyvavo jį kankinant ir privertė viską stebėti karalienę. Nepagelbėjo net jo motinos maldavimai. Parpuolusi ant kelių karalienė meldė dovanoti tavo dėdei gyvybę, o ka-

ralius tiktai patenkintas juokėsi iš jos kančios. Man labai gaila, Izazai... Apgailestauju, kad atnešiau tau naujienas apie mirtį.

Jaunuolis stengėsi sutramdyti ašaras. Jie visi pasinėrė į neviltį. Visi prarado savo mylimus žmones. Izazas jautė pykinimą, ir kartu jame brendo didžiulis noras atkeršyti.

Senasis Timėjus viską stebėjo iš šalies, nujausdamas, kokia vidinė kova verda jaunuolio širdyje. Tokie pat jausmai šėlo ir Obodo širdyje.

— Kerštas nėra išeitis. Žinau, kad abu jaučiate norą susiremti su Manu, idant jis būtų nubaustas ir mirtų kankinamas didžiulio skausmo. Aš užtikrinu, kad jis bus nubaustas, nes už savo veiksmus turės atsakyti prieš patį Dievą.

— Bet ar tu nesakei, Timėjau, kad Dievas yra beribis gailestingumas? — paprieštaravo verkdamas Obodas.

— Ir taip pat beribis teisingumas.

— O karalienė vis dar gyva? — paklausė Izazas, bijodamas išgirsti atsakymą.

— Po tavo dėdės mirties jos daugiau niekas nematė. Kai kurie rūmų tarnai tikina, esą ji mirė iš liūdesio, o Manu jos kūną liepė išvežti į dykumą, kad jį sudraskytų žvėrys. Kiti pasakoja, neva karalius įsakė ją nužudyti. Vis dėlto jos daugiau niekas nebematė. Man labai gaila, Izazai, kad atnešiau tau blogų naujienų.

— Mano drauge, pasiuntinys nekaltas dėl savo nešamos naujienos, — pasakė Timėjus. — Pasimelskime kartu ir paprašykime Dievo, kad ištrintų įniršį iš mūsų širdžių, kad padėtų mums ištverti skausmą dėl visų mylimų žmonių netekties.

22 skyrius

Naktis buvo persisunkusi gėlių aromatu. Romos žiburiai spindėjo po Džono Bario ir Lizos svečių kojomis, kurie jaukiai vakarojo terasoje aukštai virš miesto.

Liza nervinosi. Ji supykdė Džoną, kai šis grįžęs iš Vašingtono išgirdo, kad į Mari ir Džeimso garbei rengiamą vakarienę ji jau pakvietė Marką ir Paulą.

Vyras apkaltino ją nepagarba seseriai.

— Ar pasakysi Mari, kodėl pakvietei Marką? Ne, žinoma, ne, nes negali ir neprivalai. Markas yra mūsų draugas ir aš esu pasirengęs padėti jam, kad ir kas tai būtų, bet tai nereiškia, kad reikia į tai painioti šeimą, ir juo labiau kad tu kištumeis į Meno departamento tyrimus. Liza, tu esi mano žmona, nuo tavęs aš neturiu jokių paslapčių, bet primygtinai tavęs prašau, kad nesikištum į mano darbą, kaip ir aš nesikišu į tavąjį. Neįsivaizdavau tavęs galinčios pasinaudoti savo seserimi, be to, kam? Kokie reikalai tave sieja su katedros gaisru?

Tai buvo pirmas jų ginčas per daugelį metų. Džonas privertė ją pasijusti kalta. Liza suvokė, kad norėdama įtikti draugams peržengė tam tikrą ribą.

Mari nesukėlė jokių nepatogumų, kai pakvietimus išsiuntė elektroniniu paštu. Jos dukterėčia Džina taip pat neparodė jokio nepasitenkinimo, kai pakviestųjų sąraše išvydo Marko Valonio ir jo žmonos Paulos vardus; ji žinojo, kad šiedu buvo geri dėdės draugai. Keliomis progomis buvo su jais susitikusi, ir jie pasirodė jai malonūs bei simpatiški. Tiesa, ji pasidomėjo, kas toji daktarė Galjoni, kuri buvo pakviesta kartu su Valonių pora. Teta paaiškino, kad tai mokslininkė, dirbanti Meno departamente, kurią Valonių pora labai vertina. Ir Džina daugiau nieko neklausinėjo.

Keturi padavėjai nešiojo tarp svečių gėrimų padėklus. Kai Markas Valonis, lydimas Paulos ir Sofijos, įėjo į namus, negalėjo nuslėpti savo sumišimo: du ministrai, kardinolas, keli diplomatai, tarp jų ir Jungtinių Amerikos Valstijų, verslo magnatai ir geras pustuzinis Lizos akademinio pasaulio draugų bei dar keli Džinos draugai archeologai, kurie sudarė pagrindinį pakviestųjų būrį.

— Jaučiuosi ne čia patekęs, — sušnabždėjo Markas abiem damoms.

— Aš taip pat, — atsakė Paula, — bet jau vėlu trauktis.

Sofija žvilgsniu ėmė ieškoti Umberto D'Alakvos. Jis buvo netoliese, kalbėjosi su šviesiaplauke moterimi, labai gražia ir rafinuota, šiek tiek panašia į Lizą. Jie, juokėsi ir buvo matyti, kad abudu patenkinti vienas kito draugija.

— Sveiki atvykę. Paula, atrodai nuostabiai. O jūs, manau, esate daktarė Galjoni. Man labai malonu.

Markas pajuto nejaukią Džono būseną. Iš tiesų Džonas jautė įtam-

pą nuo tada, kai Liza pakvietė Valonius į šventę. Jis net pasistengė labai subtiliai juos paveikti, kad atsisakytų pakvietimo.

Liza priėjo prie jų šypsodamasi. Kaip ir Džonas, ji jautė įtampą. O galbūt aš tiesiog darausi paranojiškas, galvojo sau Markas. Tačiau Lizos šypsena buvo dirbtinė, o visada ramios Džono akys neramiai spindėjo.

Džina taip pat priėjo pasisveikinti, ir jos teta pasirūpino, kad mergina pristatytų juos kitiems pakviestiesiems.

Džonas suvokė, kokį įspūdį Sofija daro vyrams. Visi žvelgė į ją bent jau vogčiomis, net kardinolas. Ir labai greitai ji įsitraukė į pokalbį su dviem ambasadoriais, ministru, trim verslininkais ir bankininku.

Apsirengusi balta *Armani* palaidine, ilgais šviesiais plaukais, be jokių kitų papuošalų, tik su deimančiukais ausyse ir *Cartier* laikroduku, Sofija, be jokių abejonių, buvo gražiausia vakaro moteris.

Pokalbis sukosi apie karą Irake, ir ministras pasidomėjo jos nuomonės.

— Man labai gaila, bet aš esu prieš. Mano nuomone, Sadamas Huseinas nekelia grėsmės niekam, išskyrus savo tautą.

Jos nuomonė akivaizdžiai skyrėsi nuo kitų, ir dėl to pokalbis tik dar labiau įsisiūbavo. Sofija pateikė savo argumentus prieš karą, šiokią tokią istorijos pamoką ir savo pašnekovus sutrikdė.

Tuo tarpu Markas ir Paula kalbėjosi su dviem Džinos draugais archeologais, kurie čia jautėsi kiek nesmagiai.

Sofija nepaleido iš akiračio geltonplaukės moters, kuri taip maloniai šnekučiavosi su D'Alakva; todėl pasinaudodama proga, kad Džonas priėjo prie jų grupės, Sofija atsiprašė pašnekovų ir patraukė pas savo draugus.

— Labai dėkojame, kad mus pakvietėte, pone Bari.

— Labai malonu, kad galėjote atvykti su mūsų labai gerais draugais Marku ir Paula...

Šviesiaplaukė moteris šypsodamasi atsigręžė ir pakėlusi ranką pasisveikino.

— Tai mano svainė. Mari Stiuart.

— Ji labai panaši į Lizą, — patvirtino Markas. — Ar supažindinsi mus?

Sofija nuleido galvą, ji jautė, kad Markas žaidžia savo žaidimą. Mari Stiuart kalbėjosi su D'Alakva, todėl atsirado patogi proga priartėti prie to vyro.

Tuo pat metu priėjo Liza.

— Brangioji, Markas nori susipažinti su Mari ir Džeimsu.

— O taip, žinoma!

Liza palydėjo visą grupelė ten, kur stoviniavo jos sesuo su D'Alakva ir dar trys poros. Sofija įsmeigė žvilgsnį į D'Alakvą, o šis net nemirktelėjo. Ar jis ją pažino?

— Mari, noriu tave supažindinti su dviem mūsų geriausiais draugais, Marku ir Paula Valoniais, bei daktare Galjoni, kuri atėjo su jais.

Šviesiaplaukė moteris nuoširdžiai nusišypsojo; ji savo ruožtu labai maloniai supažindino abi grupeles. D'Alakva mandagiai linktelėjo galva ir nereikšmingai nusišypsojo.

— Man labai malonu. Jūs irgi esate archeologai, kaip ir mano sesuo? — maloniai paklausė Mari Stiuart.

— Ne, Mari. Markas yra Meno departamento direktorius, Paula — universiteto profesorė, o Sofija — Marko bendradarbė.

— Meno departamentas? Kas tai?

— Mes esame specialusis padalinys, narpliojantis meno pasaulio nusikaltimus. Meno dirbinių vagystės, klastotės, kontrabanda...

— Ak, kaip įdomu! — be jokio susidomėjimo sušuko Mari Stiuart. — Mes kaip tik kalbėjomės apie El Greko „Kristų", kuris visai neseniai sudrumstė ramybę Niujorke... Aš vis mėginau išgauti iš Umberto, ar jis nupirko jį, ar ne.

— Didžiai apgailestauju, bet ne, — patvirtino D'Alakva.

Sofija nervinosi taip, kad net praverti burnos neįstengė, bet kaip pakerėta žvelgė į D'Alakvą. O šis labai natūraliai ir visiškai abejingu tonu kreipėsi į ją:

— O kaip sekasi jūsų tyrimai, daktare Galjoni?

Mari ir kiti žmonės nustebę susižvalgė.

— Jūs pažįstami? — paklausė Mari.

— Taip. Prieš kelias savaites aš priėmiau daktarę Turine. Juk žinote apie tą gaisrą katedroje; Meno departamentas, nežinau, ar ir toliau tuo užsiima, tyrė gaisro aplinkybes.

— O tu kuo čia dėtas? — paklausė Mari.

— Rekonstrukcijos darbus katedroje vykdo COCSA. Daktarė tyrė, ar tas nutikimas buvo atsitiktinis, ar sukeltas tyčia.

* * *

Markas prikando lūpą. Jis suprato, kad D'Alakva sugeba puikiai tvardytis ir šiuo metu demonstravo savo visišką abejingumą Meno departamento tyrimui. Tai buvo geras būdas įtikinti savo nekaltumu.

— Sakykite, daktare, ar nutikimas galėjo būti specialiai suorganizuotas? — paklausė viena moteris — iš tų princesių, kurių nuotraukos puošia žurnalų, pasakojančių apie širdies reikalus, viršelius.

Tulžies persunktą žvilgsnį Sofija nukreipė į D'Alakvą. Jis privertė ją pasijausti pašaline įsibrovėle. Paula su Marku taip pat atrodė besijaučiantys nepatogiai.

— Kai kyla gaisras kurioje nors vietovėje, šiuo atveju katedroje, kurioje begalė meno dirbinių, mūsų pareiga ištirti visas įmanomas galimybes.

— Bet ar jūs jau padarėte kokią nors išvadą? — neatlyžo princesė.

Sofija pažvelgė į Marką, ir šis prieš įsiterpdamas šiek tiek sudvejojo.

— Gerbiamoji, mūsų darbe kur kas daugiau rutinos, nei gali atrodyti iš šalies. Italija yra išskirtinio meno paveldo šalis ir iš esmės mūsų pareiga yra jį saugoti.

— Taip, bet...

Liza nervingai pertraukė smalsuolę, pakviesdama padavėją, kad šis atneštų daugiau gėrimų. Džonas pasinaudojo situacija ir lengvai suimdamas už rankos Marką bei Paulą nusivedė prie kitos grupelės. O Sofija kaip įkalta pasiliko toje pačioje vietoje, nepajėgdama atplėšti akių nuo D'Alakvos.

— Sofija, — kreipėsi Liza, mėgindama nusivesti ją į šalį, — noriu tave supažindinti su profesoriumi Roso. Jis vadovauja kasinėjimams Herkulane.

— Kokia jūsų specializacija, daktare? — paklausė Mari.

— Aš esu meno istorijos daktarė, mano sritis — mirusios kalbos ir italų filologija. Kalbu anglų, prancūzų, ispanų, graikų kalbomis ir pakankamai neblogai moku arabiškai.

Sofija visa tai pasakė su pasididžiavimu, bet netrukus suprato, kad be reikalo. Ji mėgina nustebinti šiuos turtingus žmones, kuriems visiškai nerūpi, nei kas ji tokia, nei ką moka. Pajautė kartėlį dėl to, kad šios nuostabios moterys ir galingi vyrai apžiūrinėja ją tarsi kokią egzotišką būtybę.

Liza dar kartą pamėgino ją nusivesti į šalį.

— Ar eini, Sofija?

— Liza, leisk mums pasimėgauti pokalbiu su daktare.

D'Alakvos žodžiai nustebino Sofiją. Liza abejingai numojo ranka, bet pasistengė išsivesti iš tos išsklaidytos grupelės savo seserį. Ūmai Sofija ir D'Alakva liko vieni.

— Aš pastebėjau, kad jūs jaučiatės nepatogiai, daktare, kodėl?

— Aš iš tiesų taip jaučiuosi ir net nežinau kodėl.

— Jūs neturėtumėte taip jaustis ir juo labiau įsižeisti dėl to, kad Mari paklausė apie jūsų darbą. Mari yra ypatinga, inteligentiška ir jautri moteris, jos klausimas neturėjo jokios potekstės, patikėkite.

— Manau, taip ir yra.

— Bet iš tiesų jūs ir jūsų draugai į šitą šventę atvykote tam, kad susitiktumėte su manimi. O gal aš klystu?

Atviras D'Alakvos pareiškimas privertė ją parausti. Sofija buvo dar kartą užklupta.

— Ne, mano šefas yra Džono Bario draugas, o aš...

— O jūs iš mano kabineto išėjote tuščiomis rankomis, todėl jūsų viršininkas nusprendė dar kartą suvesti mus akistaton. Pernelyg akivaizdu.

Sofija jautė, kaip dega jos veidas. Ji nebuvo pasirengusi tokiam akibrokštui, atviram ir atsainiam, kiek pašaipiam, savo viršenybe įsitikinusio vyro žvilgsniui.

— Su jumis nelengva susitikti.

— Ne, todėl naudokitės proga ir klauskite manęs, ko tik norite.

— Aš jums jau sakiau: mes įtariame, kad katedros gaisras buvo tyčia sukeltas ir tai galėjo padaryti darbininkai, bet kodėl?

— Jūs žinote, kad nežinau atsakymo į šį klausimą, bet vis tiek įtariate. Taigi pasakykite man, ką įtariate, ir pažiūrėsime, ar galiu jums kuo nors padėti.

Iš kitos terasos dalies juos stebėjo Markas, rūškanas kaip ir Liza. O Džonas, kuris neįstengė nuslėpti savo nervingumo ir nepasitenkinimo, nusiuntė Lizą išlaisvinti D'Alakvą.

— Sofija, atleisk, bet Umbertas čia turi labai daug draugų, kurie nori su juo pasikalbėti, o tu jį pasigrobi. Mano svainis Džeimsas ieško Umberto...

Sofija pasijuto juokinga. Savo nervingumu, pati to nenorėdama ją Liza įžeidė.

— Liza, tai aš atitraukiu daktarę Galjoni, ir tau leidus toliau taip darysiu, gerai? Aš jau labai seniai taip įdomiai su niekuo nesikalbėjau.

— O, taip, žinoma, aš!.. Pagaliau, jeigu jums ko nors prireiks...

— Naktis tiesiog nuostabi, vakarienė buvo nepakartojama, o Džonas ir tu esate puikūs šeimininkai. Esu tiesiog laimingas, kad pakvietei mane į Mari ir Džeimso šventę, ačiū, Liza.

Liza pažvelgė į jį keistu žvilgsniu ir paliko juodu vienus. Paskui nuėjo iki Džono ir pakuždėjo jam kažką į ausį.

— Ačiū, — padėkojo Sofija.

— Prašau, daktare, nemenkinkite savęs!

— Aš niekada taip nesielgiau.

— Pasakyčiau, kad šį vakarą kaip tik taip ir elgiatės.

— Tiesiog buvo didelė kvailystė čia ateiti.

— Buvo pernelyg akivaizdu. Šeimininkų nervingumas išduoda, kad jiems visa tai netikėta. Mane tik stebina, kaip Mari ir Džeimsas ištveria.

— Jie iš tiesų yra sutrikę ir tikriausiai savęs klausinėja, ką mes, istorikai, čia veikiame, nes akivaizdžiai nederame prie aplinkos. Man labai gaila, bet padarėme klaidą.

— Tačiau jūs dar neatsakėte į mano klausimą.

— Jūsų klausimą?

— Taip, atsakykite man, ką įtariate.

— Mes įtariame, kad kažką labai domina Šventoji Drobulė, tik dar nežinome, ar norima ją pavogti, ar sunaikinti. Vis dėlto esame įsitikinę, kad gaisro tikslas — relikvija, nes panašiai buvo ir praeityje, kai katedrą siaubė daugybė negandų.

— Labai įdomi teorija. O dabar pasakykite, ką jūs įtariate norint pavogti arba sunaikinti relikviją ir, svarbiausia, kodėl.

— Tą mes ir tiriame.

— Ir nerandate pėdsakų, kurie nuvestų jus tiesiai prie tikslo, o gal aš klystu?

— Ne.

— Daktare, ar manote, kad aš noriu pavogti arba sunaikinti relikviją?

D'Alakvos žodžiuose buvo girdėti pašaipos gaidelė, ir tai tik stiprino Sofijos įsitikinimą, kad ji elgiasi juokingai.

— Aš nesakiau, kad mes įtariame jus. Vis dėlto tikėtina, kad kuris nors jūsų darbuotojas gali būti įsivėlęs į katedros įvykius.

— COCSA personalo viršininkas ponas Lacotis bendradarbiavo su jumis?

— Taip, mes negalime juo skųstis. Jis buvo labai malonus bei paslaugus ir atsiuntė mums išsamiausią ataskaitą, kurioje pateikiami visi duomenys.

— Leiskite jūsų šio to paklausti: ko tikėjosi jūsų šefas ir jūs iš šito susitikimo su manimi šįvakar?

Sofija nudūrė akis ir gurkštelėjo šampano. Ji neturėjo atsakymo, ar bent jau tinkamo atsakymo. Toks vyras kaip D'Alakva nesileis įtikinamas tokių pasiteisinimų, kaip antai nuojauta. Sofija jautėsi taip, lyg būtų egzaminuojama ir susikirtusi per egzaminą, nes to vyro klausimai reikalavo tikslių ir aiškių atsakymų.

— Pamatyti jus, pasikalbėti, jeigu pavyks, ir pažiūrėti, kas iš to išeis.

— Ar norėtumėte užkąsti?

Sofija pažvelgė į jį nustebusi. D'Alakva švelniai suėmė ją už parankės ir nusivedė prie stalo su užkandžiais. Prie jų prisiartino Džeimsas Stiuartas, lydimas finansų ministro.

— Umbertai, su Horacijumi diskutuojame apie tai, kokią įtaką Europos biržoms turėa Azijos gripas...

Geroką valandėlę D'Alakva šnekučiavosi apie Azijos ekonomikos krizę ir, Sofijos nuostabai, į pokalbį įtraukė ir ją. Netrukus Sofija ėmė diskutuoti su finansų ministru ir mėgino paneigti kai kuriuos Stiuarto pareiškimus. O D'Alakva susidomėjęs klausėsi.

O tuo metu Markas Valonis vis nesitraukė iš šešėlio, stebėdamas, kaip Sofija kalbasi su įtakingais vyrais. Nekilo abejonių, kad ji sugebėjo pažadinti Umberto D'Alakvos susidomėjimą.

— Jūsų draugė tiesiog žavinga, — linksmas Mari Stiuart balsas kreipėsi į Paulą ir išblaškė Marko mintis.

— Taip, ji iš tiesų tokia, — atsakė Paula. — Ji labai protinga moteris.

— Ir labai graži, — pridūrė Mari. — Niekada nemačiau, kad Umbertas būtų taip susidomėjęs kokia nors moterimi. Be abejo, Sofija ypatinga, jeigu Umbertas jai skiria tiek dėmesio. Jos kompanijoje jis jaučiasi patenkintas ir visiškai atsipalaidavęs.

— Jis viengungis, tiesa? — paklausė Paula.

— Taip, bet mes niekada nesupratome kodėl. Juk jis protingas, patrauklus, išsilavinęs, turtingas ir, be to, labai geras žmogus. Nežinau, kodėl jūs, Džonai ir Liza, su juo dažniau nesusitinkate.

— Mari, Umberto pasaulis labai skiriasi nuo mūsiškio. Ir netgi nuo tavojo, nors ir esi mano sesuo.

— Nagi, Liza, nekalbėk nesąmonių.

— Ne, aš nekalbu. Mano kasdieniame gyvenime, mano darbe nėra nei ministrų, nei bankininkų, nei verslininkų. Džono pasaulyje — taip pat.

— Tik nepradėk kalbėti ta seniai nuvalkiota tema, skirstydama žmones pagal įrašus jų vizitinėse kortelėse.

— Aš to ir nedarau; tik sakau, kad esu archeologė, todėl savo bendraminčių rate labai retai sutinku ministrų.

— O su Umbertu galėtum bendrauti dažniau, nes jis žavisi archeologija ir finansuoja kai kuriuos kasinėjimus. Esu įsitikinusi, kad jūs turite labai daug bendro, — neatlyžo Mari.

Sofija ir Umbertas D'Alakva buvo prisėdę prie stalelio kartu su kitais svečiais. D'Alakva aiškiai rodė jai dėmesį, o Sofija atrodė laiminga. Markas troško su ja pasikalbėti, sužinoti, kas vyksta, ką jis prasitarė. Tačiau nenorėjo prie jų artintis, jo intuicija sakė, kad dar ne laikas.

Buvo beveik pirma valanda nakties, kai Paula priminė Markui, jog rytoj jiems reikės anksti keltis. Aštuntą valandą ji turi pirmą paskaitą, tad nenorėjo atsikelti nepailsėjusi. Markas paprašė ją prieiti prie Sofijos ir paklausti, ar ši važiuos su jais.

— Sofija, mes jau važiuojame, jeigu nori, parvešime tave namo...

— Ačiū, Paula, taip, aš važiuosiu su jumis.

Sofija tikėjosi, kad D'Alakva pasisiūlys ją parvežti namo, bet taip nenutiko. Jis atsistojo ir atsisveikindamas pabučiavo jai ranką. Taip pat atsisveikino ir su Paula.

Kai jie patraukė durų link, lydimi Lizos ir Džono, Sofija akies krašteliu pažvelgė į terasą. Umbertas D'Alakva gyvai šnekučiavosi su svečių grupele; ir ji pasijautė nusivylusi.

Vos įsėdus į automobilį, pagaliau pratrūko Marko smalsumas.

— Nagi, daktare, papasakok, ką tau sakė tas didis žmogus.

— Nieko.

— Kaip suprasti?

— Jis man nieko nepasakė, išskyrus tai, kad visiškai neabejoja, jog

į pobūvį mes atvykome tik norėdami su juo susitikti. Jis privertė mane pasijausti kvailai, buvau tarsi užklupta nusikaltimo vietoje. Ir pašaipiai manęs paklausė, ar įtariame, kad tai jis norėjo pavogti arba sunaikinti relikviją.

— Ir nieko daugiau?

— Likusią nakties dalį kalbėjomės apie Azijos gripą, naftą, meną, literatūrą.

— Atrodė, kad abu esat labai patenkinti vienas kito draugija, — pareiškė Paula.

— Aš ir buvau patenkinta, bet nieko daugiau.

— Ir jis taip pat buvo labai patenkintas, — neatlyžo Paula.

— Jūs dar kartą susitiksite? — paklausė Markas.

— Ne, nemanau. Jis tiesiog buvo malonus, ir tai viskas.

— *Touchée?**

— Jeigu leisčiausi užvaldoma jausmų, atsakyčiau tau, kad taip, bet aš jau pakankamai suaugusi, todėl tikiuosi, kad ir toliau manęs nepaliks blaivus protas.

— Vadinasi, *touchée*! — padarė išvadą Markas, nesistengdamas nuslėpti šypsenos.

— Jūs gražiai atrodote kaip pora, — nusprendė Paula.

— Malonu tai girdėti, bet aš nenoriu savęs apgaudinėti. Toks vyras kaip Umbertas D'Alakva nesusidomės tokia moterimi kaip aš. Mes neturime nieko bendra.

— Jūs turite labai daug bendra. Mari mums papasakojo, kad tas vyras aistringai domisi menu, net dalyvauja archeologiniuose kasinėjimuose, kuriuos pats ir finansuoja. O tu, jeigu dar pati to nežinai, be viso kito, esi protinga ir išsilavinusi, labai graži, tiesa, Paula?

— Taip, žinoma, net Mari Stiuart priėjo prie mūsų pasakyti, kad dar niekada nebuvo mačiusi D'Alakvos tokio susidomėjusio jokia moterimi, kokį matė bendraujantį su tavimi.

— Palikime šią temą. Jis man aiškiai pasakė suprantąs mūsų tikslus, dėl kurių pasirodėme pobūvyje — štai ir visas rezultatas. Belieka tikėtis, kad dėl tokio mūsų nepagarbaus elgesio jis nesikreips nė į vieną ministrą.

* * *

* Sujaudinta? (*Pranc.*)

Smarkiai lijo. Šeši vyrai, patogiai įsitaisę odinėse sofose, maloniai šnekučiavosi.

Biblioteka su liepsnojančiu židiniu ir keliais olandų meistrų darbais ant sienų aiškiai rodė puikų šeimininko skonį.

Durys atsidarė, ir pro jas įėjo aukštas prakaulus senis. Šešetas vyrų atsistojo ir vienas po kito su juo apsikabino.

— Atleiskite už vėlavimą, bet šiuo metu Londone labai intensyvus eismas. Be to, tiesiog negalėjau atsisakyti bridžo partijos su grafu ir kai kuriais jo draugais bei mūsų broliais.

Lengvas beldimas į duris priminė, kad tarnas turi visiems septyniems vyrams patiekti arbatos ir gėrimų. O kai jie vėl liko vieni, senis tarė:

— Gerai, apibendrinkime.

— Adajus nubaudė Safariną, Rasitą ir Dermisatą už jų pralaimėjimą. Jie atlieka bausmę viename iš namų, už Urfos ribų. Ten jie bus keturiasdešimt dienų, bet mano informatorius užtikrina, kad Adajus tokia bausme nepasitenkins ir jiems ruošiama šis tas daugiau. O dėl naujos komandos pasiuntimo dar nėra nuspręsta, bet anksčiau ar vėliau tai bus padaryta. Nerimą jam kelia Mendibchas, nebylys Turino kalėjime. Sako, esą jis susapnavo sapną, kuriame buvo kalbama, kad dėl Mendibcho kaltės nelaimės užklups visą bendruomenę.

Mano informatorius sunerimęs, kad po to sapno Adajus mažai tevalgo ir yra lyg nesavas. Jis nerimauja dėl Adajaus sveikatos ir sprendimų.

Kalbėjęs vyras nutilo. Jis buvo vidutinio amžiaus, juodaplaukis, su barzdele, solidžiai apsirengęs ir kalbėjo nepriekaištinga anglų kalba, o jo manieros priminė kariškių elgesį.

Senis rankos mostu nurodė prabilti kitam.

— Meno departamentas žino labai daug, net patys nesuvokdami, kad žino.

Visi pažvelgė į jį susirūpinę ir susidomėję. Senis nurodė jam tęsti.

— Jie įtaria, jog nelaimingi atsitikimai Turino katedroje nėra atsitiktiniai ir laikosi versijos, kad kažkas stengiasi arba pavogti, arba sunaikinti relikviją, bet kol kas neranda rakto į atsakymą. Jie ir toliau tiria COCSA, įsitikinę, kad šioje įmonėje gali apčiuopti siūlo galą, už kurio patraukę sužinotų reikalo esmę. Kaip jau sakiau, „Trojos arklio“ operacija

jau vykdoma, taigi nebylys Mendibchas iš kalėjimo išeis po poros mėnesių. Tai dar vienas siūlo galas.

— Atėjo metas veikti, — patvirtino solidaus amžiaus vyras, kalbantis su lengvu akcentu, rodančiu, kad anglų kalba nėra jo gimtoji.

— Mendibchas turi dingti, — tęsė tas pats vyras. — O dėl Meno departamento, jau pats laikas paspausti mūsų draugas, kad sustabdytų Marką Valonį.

— Gali būti, kad Adajus padarys tą pačią išvadą, jog dėl bendruomenės gerovės išsaugojimo Mendibchas turi dingti, — pareiškė vyras su barzdele ir karininko manieromis. — Bet galbūt mums reikėtų palaukti, kol Adajus imsis veiksmų. Nors gali nuskambėti išdavikiškai, bet nesu linkęs užsitraukti ant savo sąžinės nebylio mirties

— Mendibchas neprivalo mirti, užteks tik jį saugiai palydėti iki Urfos, — pareiškė vienas iš vyrų.

— Tai labai rizikinga, — atsakė kitas. — Paleidus nebylį į laisvę, Meno departamentas seks jo žingsnius. Jie nėra kvaili ir labai patyrę žmonės. Pasitelks visas pajėgas, ir galime susidurti su situacija, kai gelbėdami vieno žmogaus gyvybę turėsime paaukoti daugelio kitų. O tai, nekalbant apie mūsų sąžinę, gali būti dar pavojingiau — rizikuojame turėti reikalų su policija ir karabinieriais.

— A, sąžinė! — sušuko senis. — Mes pernelyg dažnai ją palikdavome nuošaly, sakydami, kad neturime kitos išeities. Mūsų istorijoje mirtis mums nesvetima. Kaip nesvetimas ir pasiaukojimas, tikėjimas, gailestingumas. Mes esame tik žmonės, veikiame sutartinai, kaip mums atrodo tinkamiausia. Mes klystame, nusidedame, padedame... Tegu Dievas mums būna gailestingas.

Senis nutilo. Kiti vyrai nuleido akis ir paskendo savo mintyse.

Kelias minutes nė vienas neprabilo. Jų veiduose atsispindėjo dvejonių šešėlis. Galiausiai senis pakėlė akis ir pasimuistęs krėsle kalbėjo toliau:

— Gerai, pasakysiu, ką privalome padaryti, ir išklausysiu jūsų nuomonę.

Kai senis davė ženklą, kad susirinkimas baigtas, jau buvo gili naktis. O lietus ir toliau merkė miestą.

Ana Chimenes niekaip negalėjo liautis galvojusi apie Turino katedros gaisrą. Ištisas savaites tik apie tai ir šnekėjosi su savo broliu ir pirma

pasitaikiusia proga klausinėdavo jį apie Marko tyrimą. Santjagas pyko, kaltino ją perdėtu smalsumu ir nieko nepasakojo.

— Tu esi apsėsta ir tas apsėdimas tavęs niekur nenuves. Prašau tavęs, Ana, užmiršk apie katedros gaisrą ir apie relikviją.

— Bet aš įsitikinusi, kad galiu jums padėti.

— Ana, tai ne mano reikalas, tai Meno departamento tyrimas. Markas — mano geras draugas, kuris pagalvojo, kad dvi galvos geriau nei viena, ir tik todėl paprašė mūsų užmesti akį į jo ataskaitą, bet tik tam, kad pasakytume savo nuomonę. Taip padarė Džonas ir aš taip pat, taigi tiek žinių.

— Bet, Santjagai, leisk ir man pasižiūrėti į Marko popierius; esu žurnalistė ir matau dalykus, kurių nemato farai.

— Aš net neabejoju, kad jūs, žurnalistai, esate nuostabūs ir, jeigu būtų leista, visą darbą atliktumėte už mus.

— Nebūk kvailas ir nepyk.

— Nei viena, nei kita, bet būk tikra, Ana, kad aš neleisiu tau kišti nosies į Marko tyrimą.

— Bent jau pasakyk man savo nuomonę.

— Reikalai nėra tokie paprasti, kaip kartais atrodo.

— Tai ne atsakymas.

— Tai yra viskas, ką galiu tau pasakyti.

— Aš noriu vykti į Romą, ketinu pasiimti kelias dienas atostogų... Ar tau nesutrukdysiu, jeigu atvyksiu dabar?

— Ne, man bus blogai, nes tu ketini atvykti į Romą ne atostogauti, o pamėginti įkišti nosį ten, kur neprivalai.

— Tu nepakenčiamas.

— Tu taip pat.

Ana pažvelgė į krūvą popierių, gulinčių ant stalo kartu su geru pustuziniu knygų — ir viskas apie Šventąją Drobulę. Ji jau kelias dienas skaitė apie relikviją. Ezoterines, religines, istorines knygos... Ana buvo įsitikinusi, kad paslapties raktas slepiasi kažkurioje istorijos vietoje, per kurią driekiasi Šventosios Drobulės likimas. Markas Valonis buvo tai minėjęs: nelaimingi nutikimai prasidėjo po to, kai relikvija buvo atvežta į Turino katedrą.

Ana nusprendė: tuomet, kai jau bus sukaupusi pakankamai žinių apie Šventąją Drobulę, pasiprašys kelių dienų atostogų kelionei į Turiną. Šis miestas jai niekada pernelyg nepatiko, ji ten nenorėtų atostogauti,

bet nujautė, kad Markas Valonis buvo teisus: už visų tų nelaimingų atsitikimų slypi ištisa istorija, apie kurią ji norėtų parašyti.

23 skyrius

— Eulalijau, vienas jaunuolis nori tave pamatyti. Jis atvyko iš Aleksandrijos.

Vyskupas tik baigė melstis ir energingai pakilo, remdamasis į petį žmogaus, kuris jį visai neseniai sutrukdė.

— Efrenai, ką tokio svarbaus turi pasakyti tas jaunuolis iš Aleksandrijos, kad tu pertraukei mano maldą?

Efrenas, vyresnio amžiaus vyras, kilmingo veido ir manierų, tikėjosi tokio klausimo. Savo ruožtu Eulalijus irgi žinojo, kad nebūtų jo pertraukęs, jeigu nebūtų taip svarbu.

— Tai keistas jaunuolis. Jį siunčia mano brolis.

— Siunčia Abibas? Ir kokių naujienų atnešė?

— Nežinau, jis pasakė, kad kalbėsis tik su tavimi. Jis išsekęs, nes jau kelias savaites keliauja čionai.

Eulalijus ir Efrenas išėjo iš mažos bažnytėlės ir patraukė į gretimą namą.

— Kas tu toks? — paklausė Eulalijus jauno juodaplaukio vaikino, kurio išdžiūvusios lūpos ir klaidžiojantis žvilgsnis bylojo visišką išsekimą.

— Aš ieškau Eulalijaus, Edesos vyskupo.

— Aš esu Eulalijus, o kas tu toks?

— Tebus pagarbintas Viešpats! Eulalijau, atnešu tau nepaprastų naujienų, ar galime pasikalbėti vieni?

Efrenas pažvelgė į Eulalijų, ir šis linktelėjo galva. Ir jie pasiliko vienu du su jaunuoliu iš Aleksandrijos.

— Tu man vis dar nepasakei savo vardo.

— Chuanas, mano vardas Chuanas.

— Sėskis ir pailsėk šiek tiek, kol pasakosi man, kas, anot tavęs, yra taip nepaprasta.

— Taip ir yra. Tau sunku manimi patikėti, bet tikiu Dievo pagalba, kuris man padės papasakoti tai, ką turiu tau pasakyti.

— Pradėk.

— Tai ilga istorija. Jau sakiau, kad mano vardas Chuanas, toks buvo mano tėvo vardas ir mano tėvo tėvo, ir jo senelių, ir prosenelių. Galiu pasakyti savo protėvius iki 57-ųjų mūsų eros metų, kai Sidone gyveno Timėjus, pirmosios krikščionių bendruomenės vadovas. Timėjus buvo Tado ir Chosaro, mūsų Viešpaties Jėzaus mokinių, draugas, kurie tuo metu gyveno Edesoje. O Timėjaus vaikaitis buvo vardu Chuanas.

Jaunojo Chuano Eulalijus klausėsi susidomėjęs, kad ir koks painus jo pasakojimas atrodė.

— Tikriausiai žinai, kad anuomet tame mieste veikė krikščionių bendruomenė, globojama karaliaus Abgaro. Manu, Abgaro sūnus, persekiojo krikščionis, atėmė jų turtą ir daugelį jų kankino, nes šie išpažino Jėzaus tikėjimą.

— Man žinoma miesto istorija, — nekantriai patvirtino Eulalijus.

— Tada tau žinoma ir tai, kad Abgaras sirgo raupsais, kuriuos pagydė Jėzus. Chosaras atgabeno į Edesą audinį, į kurį buvo susuptas mūsų Viešpaties kūnas. Šventojo audeklo prisilietimas prie sergančio Abgaro kūno padarė stebuklą, ir karalius pagijo. Drobė turi kai ką nepaprasta: joje įsispaudęs mūsų Viešpaties atvaizdas su kankinimo žymėmis. Kol Abgaras buvo gyvas, Drobulė buvo garbinama, nes joje matomas Kristaus veidas.

— Sakyk, jaunuoli, kodėl tave atsiuntė Abibas?

— Atleisk, Eulalijau, žinau, kad piktnaudžiauju tavo kantrybe, bet išklausyk mane. Kai Abgaras nujautė, kad jau mirs, savo draugams Tadui, Chosarui ir Marsijui, karališkajam architektui, patarė paslėpti Drobulę, kad niekas negalėtų jos rasti. Marsijui buvo pavesta pasirūpinti jos apsauga, ir net abudu Jėzaus mokiniai, Tadas bei Chosaras, nežinojo, kur ji paslėpta. Marsijus išsipjovė liežuvį, kad kankinamas neišduotų Drobulės slaptavietės. Ir jis, ir ištikimiausi Edesos tikintieji patyrė didžiules kančias. Ir tik vienas žmogus žinojo, kur Marsijus paslėpė Drobulę su Jėzaus atvaizdu.

Nustebusios Eulalijaus akys suspindo. Jis pajautė per kūną nuvilnijančius šiurpo šuorus. Jaunuolis neatrodė pamišęs, nepaisant visko, jo pasakojama istorija skambėjo kaip sufantazuota.

— Marsijus pasakė Izazui, Chosaro sūnėnui, kur toji medžiaga paslėpta. Izazas paspruko, kol Manu dar nespėjo jo nužudyti, ir pasiekė Sidoną, kur gyveno Timėjus ir jo vaikaitis Chuanas, mano protėviai.

— Jis pabėgo su Drobule?

— Jis pabėgo su paslaptimi, kur ji paslėpta. Timėjus ir Izazas prisiekė įvykdysią Abgaro ir Jėzaus mokinių troškimą: Drobulė niekada neiškeliaus iš Edesos, ji priklausė tam miestui, bet privalėjo būti paslėpta, kol jie įsitikins, kad jai negresia joks pavojus. Ir susitarė, kad jeigu prieš mirtį krikščionys Edesoje vis dar bus persekiojami, paslaptį jie patikės kitam žmogui, o šis, žinoma, negalės atskleisti paslapties, jeigu nebus įsitikinęs, kad Drobulei negresia joks pavojus, kol krikščionys galės ramiai gyventi. Taigi savo paslaptį patikėjo Chuanui, Timėjaus vaikaičiui, ir taip per kartų kartas kuriam nors mano šeimos nariui buvo patikima paslaptis apie audeklą, į kurį buvo įsuptas Jėzaus kūnas.

— Šventasis Dieve! Ar esi tikras tuo, ką pasakoji? Tai nėra tik pasaka? Jeigu taip, būtum vertas bausmės, kad mini Dievo vardą be reikalo. Pasakyk man, kur ji? Ar tu ją turi?

Išvargęs Chuanas, regis, visiškai negirdėjo Eulalijaus, taigi tęsė savo pasakojimą:

— Prieš kelias dienas mirė mano tėvas. Savo mirties guolyje jis patikėjo man Šventosios Drobulės paslaptį. Būtent jis papasakojo man apie Tadą, Chosarą ir tą Izazą, kuris prieš savo mirtį pasiekė Edesą, kad mano protėvis Chuanas tiksliai žinotų, kur ieškoti Drobulės. Taigi aš turiu planą, kuriame nurodyta, kur Marsijus paslėpė mūsų Viešpaties Drobulę.

Jaunuolis nutilo. Karštligiškai spindinčios akys išdavė fizines ir dvasines pastangas mėginant atskleisti jo saugomą paslaptį.

— Pasakyk man, kodėl tavo šeima iki šiol nesiryžo atskleisti, kur slepiama Drobulė?

— Mano tėvas man pasakė, kad saugojo šitą paslaptį baimindamasis, jog Drobulė gali patekti į netinkamas rankas ir būti sunaikinta. Nė vienas mano protėvis nesiryžo atskleisti paslapties ir palikdavo atsakomybę ateinančioms kartoms.

Chuano akys drėgnai blizgėjo. Skausmo dėl tėvo mirties jis vis dar nebuvo iki galo įsisąmoninęs, be to, žinodamas paslaptį, sukrėsiančią krikščionybę, jautė nerimą.

— Turi planą? — paklausė jaunuolio Eulalijus.

— Taip.

— Duok man jį, — įsakė senasis vyskupas.

— Ne, negaliu tau jo duoti. Aš privalau su tavimi nukeliauti iki tos vietos, ir nevalia daugiau niekam išduoti paslapties.

— Bet, sūnau, ko tu baiminiesi?

— Drobulė yra stebuklinga, bet dėl jos mirė daugybė krikščionių. Mes privalome įsitikinti, kad jai negresia nė menkiausias pavojus, ir bijau, kad netinkamu metu atvykau į Edesą; mano karavane buvo keleivių, kurie papasakojo, jog miestui vėl gresia pavojus. Kelias kartas mano šeimos žmonės buvo tylūs Kristaus Drobulės sergėtojai, ir aš negaliu leisti sau būti tuo, kuris užtrauks jai pavojų.

Vyskupas linktelėjo. Chuano veide jis matė skausmą ir nuovargį. Jaunuoliui reikėjo poilsio, o jam — laiko pagalvoti ir pasimelsti. Prašys Dievo, kad šis apšviestų, ką jam daryti.

— Jeigu tai, ką sakai, yra tiesa ir mieste yra paslėpta mūsų Viešpaties Drobulė, aš nebūsiu tas, kuris užtrauks jai pavojų. Pailsėk mano namuose, o kai atgausi jėgas, pasikalbėsime ir abu nuspręsime, kaip būtų geriausia elgtis.

— Ar niekam nepasakosi to, ką tau pasakiau?

— Ne, tikrai ne.

Tvirtas Eulalijaus balso tonas įtikino Chuaną. Jis meldė Dievo, kad tik nebūtų suklydęs. Kai merdintis tėvas papasakojo jam tą istoriją, perspėjo, kad audeklo su Jėzaus atvaizdu likimas jo rankose, ir privertė prisiekti, kad neatskleis tos paslapties, kol nebus įsitikinęs, jog atėjo tinkamas metas, kurio visi krikščionys karštai meldė.

Vis dėlto jis, Chuanas, jautė nenumaldomą trauką vėl keliauti ir pasiekti Edesą. Aleksandrijoje jis išgirdo apie Eulalijų ir jo gerumą ir tuomet patikėjo, kad atėjo metas grąžinti krikščionims tai, ką jo šeima saugojo tiek metų.

Galbūt jis paskubėjo, galvojo sau Chuanas. Buvo pavojinga susigrąžinti Drobę dabar, kai Edesa bepradedanti karą. Jis jautėsi sutrikęs ir baiminosi, kad bus suklydęs.

Chuanas buvo gydytojas, kaip ir jo tėvas. Jo namuose lankėsi turtingiausi Aleksandrijos žmonės ir patikėdavo jam savo paslaptis. Chuanas studijavo pas geriausius mokytojus, o tėvas jį išmokė visko, ką pats mokėjo.

Jo gyvenimas tekėjo laiminga vaga, kol mirė tėvas, kurį jis labai mylėjo ir gerbė labiau už viską gyvenime. Jis mylėjo jį netgi labiau nei savo žmoną Miriam, liekną ir švelnią būtybę, nuostabaus veido ir gilių juodų akių.

Eulalijus palydėjo jaunuolį iki mažos patalpos su guoliu ir kukliu mediniu stalu.

— Liepsiu tau atnešti vandens, kad atsigaivintum po kelionės nuovargio, ir ko nors pavalgyti. Ilsėkis, kiek jausi esant reikalinga.

O senasis vyskupas, pasinėręs į savo mintis, vėl patraukė bažnyčion ir ten ant kelių priešais kryžių delnais užsidengęs veidą, prašė Dievo, kad šis nurodytų jam, kaip elgtis, jeigu jaunojo keliauninko pasakojimas pasirodytų teisingas.

Kampe, slepiamas šešėlių, Efrenas stebėjo susirūpinusį vyskupą. Jis dar nebuvo matęs Eulalijaus tokio sutrikusio ar sunerimusio dėl atsakomybės. Nusprendė patraukti į stovyklą ir susirasti kokį nors karavaną, keliaujantį iki Aleksandrijos, kad nusiųstų savo broliui Abibui laišką, prašydamas šį informuoti apie keistąjį jaunuolį, sukėlusį Eulalijui tokį rūpestį.

Kai vyskupas ėjo savo namų link, mėnulis blankiai apšvietė jam kelią. Eulalijus buvo nuvargęs, tikėjosi išgirsti Dievo balsą, bet tebegirdėjo tylą. Nei protas, nei širdis jam nenurodė nė menkiausio ženklo. Jis rado Efreną laukiantį prie durų staktos.

— Turėtum eiti ilsėtis, jau labai vėlu, — tarė vyskupas.

— Aš jaudinausi dėl tavęs, ar galiu kuo nors padėti?

— Norėčiau, kad pasiųstum ką nors į Aleksandriją ir kad Abibas ką nors mums papasakotų apie Chuaną.

— Aš jau parašiau savo broliui laišką, bet bus labai sunku jį ten nugabenti. Stovykloje man pasakė, kad vos prieš dvi dienas vienas karavanas išvyko į Egiptą, o kitas išvyks dar labai negreitai.

Prekeiviai labai susirūpinę, jie mano, kad karas su persais neišvengiamas, todėl pastarosiomis dienomis labai sparčiai daugėja karavanų, paliekančių miestą. Eulalijau, leisk paklausti, ką tau papasakojo tas jaunuolis, kad sukėlė tavyje tokį susirūpinimą.

— Vis dar negaliu tau to pasakyti. Norėčiau tai padaryti, nes tada mano širdis patirtų palengvėjimą. Pasidalytas rūpestis lengvesnis, bet daviau Chuanui žodį išlaikyti jo paslaptį.

Kunigas nuleido akis, jis jautė širdperšą. Eulalijus visuomet juo pasitikėjo, jie dalijosi netektimis ir pavojais, kurie ne kartą buvo ištikę bendruomenę.

Suvokdamas, kas drasko Efreno širdį, vyskupas jautė pagundą atskleisti tai, ką jam buvo papasakojęs Chuanas, bet galiausiai susitvardė.

Abu vyrai atsisveikino apnikti sunkių minčių.

* * *

— Kodėl jūs esate tokie priešiški persams?

— Mes nesame, tai jie, goduoliai, trokšta pavergti mūsų miestą.

Chuanas šnekėjosi su daugmaž savo amžiaus jaunuoliu, kuris tarnavo Eulalijui.

Kalmanas rengėsi tapti kunigu. Jis buvo seno Eulalijaus draugo vaikaitis, ir jį globojo vyskupas.

Chuanui Kalmanas daug ką papasakojo. Jis paaiškino edesiečių politikos smulkmenas, miesto gyvenimo naujienas, rūmų intrigas.

Kalmano tėvas buvo karališkasis namų ekonomas, o jo senelis — karališkasis archyvaras; vaikinas puoselėjo mintį sekti senelio pėdomis, bet pradėjęs bendrauti su Eulalijumi pakeitė savo ketinimus ir jau svajojo tapti kunigu, o kas žino, ateityje gal ir vyskupu.

Efrenas tylutėliai įslinko į patalpas, kurias dalijosi Chuanas su Kalmanu. Kelias sekundes jis klausėsi jų gyvo pašnekesio, o paskui lengvai kostelėjo perspėdamas apie savo buvimą.

— A, Efrenai! Ieškojai manęs? Aš kalbuosi su Chuanu.

— Ne, ieškojau ne tavęs, bet dabar, kai pasakei, pagalvojau, kad privalėtume peržiūrėti raštus.

— Tu teisus, atleisk man už išsiblaškymą.

Efrenas supratingai nusišypsojo ir kreipėsi į Chuaną:

— Eulalijus norėtų su tavimi pasikalbėti. Šiuo metu jis darbuojasi pas save, ten tavęs ir laukia.

Chuanas padėkojo ir išėjo ieškoti vyskupo. Efrenas buvo geras žmogus, kunigas, bet jaunuolis pajautė iš jo sklindantį kažkokį pavydą, ir dėl to šalia jo nesijautė patogiai. Chuanas atsargiai pasibeldė į duris, kur darbavosi Eulalijus, ir palaukė atsakymo.

— Užeik, vaikeli, užeik, turiu blogų naujienų.

Vyskupo balsas išdavė susirūpinimą. Chuanas palaukė, kol jis vėl prabils.

— Bijau, kad netrukus mus gali užpulti persai. Jeigu taip nutiks, negalėsi laisvai iškeliauti iš miesto ir tavo gyvybei grės toks pat pavojus, kaip ir mūsų visų. Tu jau visą mėnesį gyveni Edesoje, ir žinau, kad vis dar netiki, jog atėjo tinkamas metas patikėti man, kur saugoma mūsų Viešpaties Drobulė. Bet aš baiminuosi dėl tavęs, Chuanai, ir dėl to audeklo, kuriame atsispaudė tikrasis Jėzaus atvaizdas, likimo. Jeigu tai, ką tu man papasakojai, tiesa, išgelbėk Drobulę ir kaip įmanydamas greičiau

iškeliauk iš Edesos. Mums nevalia rizikuoti, nes miestas gali būti sunaikintas, o Jėzaus Drobulė visiems laikams prarasta.

Eulalijus pastebėjo, kaip Chuaną apniko abejonės. Jis jautė, kad jaunuolį priblokšė toks griežtas sprendimas, bet jis taip pat jautė pareigą taip pasielgti. Nuo to laiko, kai pasirodė Chuanas, jis net sapnuose negalėjo rasti ramybės ir baiminosi dėl to šventojo audeklo, apie kurį jam papasakojo atvykėlis. Akimirkomis jis abejojo Drobulės egzistavimu, bet tyros jaunuolio akys vertė juo visiškai pasitikėti.

— Ne! Aš negaliu iškeliauti! Aš negaliu pasiimti Drobulės, į kurią buvo įsuptas mūsų Viešpaties kūnas!

— Nusiramink, Chuanai, aš nusprendžiau, kaip bus geriau visiems. Tavo žmona gyvena Aleksandrijoje, ir čia tu nebegali pasilikti ilgiau, nes mes nežinome, kas gali nutikti karalystei. Tu esi labai svarbios paslapties sergėtojas, taigi ir toliau privalai toks likti. Neprašysiu tavęs atskleisti, kur slepiama Drobulė, tik noriu, kad man pasakytum, kuo tau galiu padėti, idant ją atgautum ir išgelbėtum.

— Eulalijau, aš privalau pasilikti, žinau, kad privalau pasilikti, negaliu išvykti dabar ir išstatyti Drobulės pavojun keliaudamas. Prisiekiau tėvui, kad išpildysiu Abgaro, apaštalo Tado ir Chosaro valią. Negaliu išnešti Drobulės iš Edesos, aš prisiekiau.

— Chuanai, privalai paklusti, — neatlyžo Eulalijus.

— Ne, negaliu taip pasielgti. Aš pasiliksiu ir atsiduosiu Dievo valiai.

— Pasakyk man, kokia yra Dievo valia?

Chuanas klausėsi nuvargusio ir sunkaus Eulalijaus balso, taip pat ir savo širdies tvinksnių. Jis įsmeigė žvilgsnį į vyskupą ir staiga suprato nerimą, kurį sukėlė jo atvykimas, jo fantastiška istorija apie tai, kaip į Juozapo iš Arimatėjos audeklą buvo įsuptas Jėzaus kūnas ir kaip kraujas įspaudė jo figūros bei veido kontūrus drobėje, lyg tai būtų padaryta per kalkę.

Eulalijus jam buvo dosnus ir kantrus, bet dabar reikalavo iškeliauti. Arkivyskupo sprendimas jį vertė stoti akistaton su tiesa.

Chuanas žinojo, kad tėvas jam nemelavo, bet jeigu jis buvo apgautas? Ir jeigu kas nors per tuos pirmuosius keturis amžius nuo Viešpaties gimimo jau buvo pasisavinęs šventąjį audeklą? O jeigu viskas tebuvo legenda?

Senasis vyskupas matė, kaip Chuano žvilgsnyje šėlo emocijų audra, ir užjautė sutrikusį jaunuolį.

— Edesa išgyveno apgultis, karus, badą, gaisrus, potvynius... Ji ištvers ir persų užpuolimą, bet tu, sūnau mano, privalai elgtis taip, kad išsaugotum savo gyvybę ir kartu šventąją paslaptį. Susiruošk kelionei, Chuanai, per tris dienas privalai išvykti iš miesto. Prekeivių grupė renka karavaną; tai tavo paskutinė galimybė išsigelbėti.

— O jeigu aš tau pasakysiu, kur yra Drobulė?

— Aš padėsiu tau ją išgelbėti.

Chuanas išėjo iš vyskupo sumišęs, ašarų pritvinkusiomis akimis. Atsidūręs gatvėje, kur ryto vėsos dar nebuvo priveikusi deginanti birželio saulė, ir be tikslo klaidžiodamas pirmą kartą suvokė, kad Edesos gyventojai ruošiasi artėjančiai apgulčiai.

Darbininkai nenuilstamai darbavosi tvirtindami miesto sienas, o kareiviai marširavo gatvėmis įsitempę, kampuotais judesiais. Prekeiviai susirūpinę dairėsi į šalis ir, regis, nuolat galvojo apie neišvengiamą užpuolimą.

Chuanas priekaištavo sau dėl egoizmo, kad neatkreipė dėmesio į tai, kas vyko visai šalia, jo panosėje, paskui ėmė ilgėtis Miriam, savo jaunos žmonos, kuriai net nenusiuntė jokios žinutės ir nepranešė kaip jam sekasi. Eulalijus buvo teisus: arba jis nedelsdamas išvyksta iš Edesos, arba jam teks patirti tokį pat likimą, kaip ir visiems miesto gyventojams. Šaltkrėtis persirito per visą kūną, nes jis suprato, kad jam galbūt lemta čia mirti.

Jis nežinojo, kiek tiksliai laiko be tikslo klaidžiojo po miestą, bet kai sugrįžo į Eulalijaus namus, jautė kamuojantį troškulį ir besitraukiančius vidurius iš alkio. Rado Eulalijų kartu su Efrenu ir Kalmanu, besikalbančius su dviem kilmingaisiais, siųstais iš rūmų.

— Užeik, Chuanai, Chananas ir Marutas mums atnešė liūdnų naujienų, — pasakė Eulalijus. — Mes turėsime ištverti apgultį, Edesa nepasiduos persams. Šiandien prie miesto vartų pasirodė du vežimai su nukirstomis kareivių galvomis. Jie buvo išvykę pasipriešinti Kosrojaus pajėgoms. Mums paskelbtas karas.

Du kilmingieji, Chananas ir Marutas, be ypatingo susidomėjimo stebėjo aleksandrietį ir paprašę vyskupo leidimo toliau dėstė apie vis blogėjančią padėtį.

Chuanas jų klausėsi su vis augančiu nerimu. Jis suprato, kad jeigu to ir norėtų, dabar jau būtų labai sunku išvykti iš miesto. Padėtis pasirodė blogesnė, nei Eulalijus galvojo: nė vienas karavanas nebegalėjo iškeliauti

iš Edesos. Niekas nenorėjo rizikuoti, nes vos pradėję kelionę būtų priversti paaukoti gyvybę.

Kitas dienas Chuanas gyveno nuolatiniame košmare. Nuo Edesos sienos mūrų labai aiškiai buvo matomi aplinkui įsikūrusių persų laužai. Dienomis vis pasikartodavo mėginimai užpulti.

Nuo sienos mūrų vyrai saugojo namus ir savo šeimas juose, o kareiviai atsakydavo į nesibaigiančias atakas. Jie dar nepajuto nei troškulio, nei alkio, nes karalius savo kareiviams buvo padalijęs grūdų ir gyvulių atsargas, kad šie nieko nepristigtų.

— Chuanai, ar miegi?

— Ne, Kalmanai, aš jau kelios naktys negaliu užmigti. Strėlių švilpimas ir smūgiai į miesto sieną aidi mano galvoje, todėl niekaip nepajėgiu pasinerti į miegą.

— Miestas jau beveik pasidavė. Mes nebeįstengiame ilgiau priešintis.

— Žinau, Kalmanai, žinau. Aš vos spėju gydyti sužeistus kareivius, moteris ir vaikus, kurie miršta tiesiog ant mano rankų, kamuojami sužeidimų ar maro. Mano delnai sugrubo kasant kietą žemę ir laidojant lavonus. Ir taip pat suprantu, kad Kosrojaus kareiviai nedovanos gyvybės nė vienam miestelėnui. Kaip Eulalijus? Neturėjau laiko juo pasidomėti.

— Jis norėtų, kad pasirūpintumei tais, kuriems to labiausiai reikia. O jį patį labai nualino užsitęsęs pasninkas. Vyskupui nuolat maudžia kaulus ir skauda vidurius, bet jis nesiskundžia.

Chuanas atsiduso. Jis jau kelios naktys nemigo keliaudamas nuo vienos sienos prie kitos. Tvarstydamas mirtinas kareivių žaizdas, kuriems jis niekuo daugiau negalėjo padėti, nes pasibaigė augalai, iš kurių virdavo savo gydomuosius nuovirus.

Kai kurios moterys beldėsi į jo duris maldaudamos išgelbėti jų vaikus, ir jo veidu tekėjo bejėgiškumo ašaros, nes negalėjo padėti mažyliams, kurių gyvybės geso dėl alkio ir skurdo, neišvengiamai lydinčio karą.

Kaip smarkiai pasikeitė Chuano gyvenimas nuo tada, kai jau beveik prieš dvejus metus jis paliko Aleksandriją. Kai pasinerdavo į snaudulį, sapnuodavo švarų jūros kvapą, švelnias Miriam rankas, karštą maistą, kurį ruošdavo senoji auklė, regėdavo savo namus, apsuptus apelsinme-

džių. Pirmaisiais apgulties mėnesiais jis keikė savo likimą ir pats sau priekaištavo atkeliavęs į Edesą, bet dabar jau ir to nepajėgė. Niekam nebeliko jėgų.

— Eisiu pažiūrėti Eulalijaus.

— Jam tai pagelbės.

Lydimas Kalmano, Chuanas patraukė į vyskupo namus, kur šis nepaliaudamas meldėsi.

— Eulalijau...

— Būk pasveikintas, Chuanai. Sėskis šalia manęs.

Mediką sukrėtė vyskupo išvaizda. Jis sumenko, ir kaulai švietėsi pro plonutėlę odą, kurios spalva jau išdavė mirtį.

Merdinčio senolio vaizdas sujaudino Chuaną. Jis atvyko į Edesą tikėdamasis parodyti krikščionims Viešpaties atvaizdą, bet neišdrįso įvykdyti savo plano. Pastaraisiais apgulties mėnesiais net neturėjo laiko pagalvoti apie šventąjį audinį; o dabar, matydamas, kaip mirtis jau suka ratus virš Eulalijaus guolio, suvokė, kad neilgai trukus ir jį ištiks toks pat likimas.

— Kalmanai, palik mane vieną su Eulalijumi.

Vyskupas ženklu parodė kunigui, kad šis paklustų Chuano prašymui. Kalmanas išėjo susirūpinęs, kad nė vienas iš vyrų nesijaučia gerai. Akivaizdu, kad Chuano dvasia jau smarkiai pažeista išgyvento skausmo, o iš Eulalijaus beliko akyse silpstantis kūnas.

Chuanas pažvelgė į gilias vyskupo akis ir paimdamas jį už rankos atsisėdo šalia.

— Atleisk man, Eulalijau, už viską, o didžiausia mano nuodėmė yra ta, kad visiškai tavimi nepasitikėjau. Nusidėjau išdidumu, nepatikėdamas tau vietos, kur paslėpta Drobulė, paslapties. Dabar pasakysiu ir tu nuspręsi, kaip reikia pasielgti. Tegul man Dievas atleidžia, kad išreikšiu abejonę, bet jeigu iš tiesų tame audekle atsispaudė Jo Sūnaus atvaizdas, tada Jis mus išgelbės, kaip išgelbėjo Abgarą nuo neišvengiamos mirties.

Eulalijus susirūpinęs klausėsi Chuano pasakojimo. Kaip paaiškėjo, daugiau nei tris šimtus metų Jėzaus Drobulė buvo paslėpta vienoje miesto gynybinės sienos nišoje, virš vakarinių miesto sienos vartų, vienintelėje vietoje, atrėmusioje persų kariuomenės apgultį.

Sukaupęs paskutines jėgas senolis atsisėdo ir verkdamas apkabino aleksandrietį.

— Tegul bus pašlovintas Viešpats! Jaučiu širdyje begalinį džiaugs-

mą. Privalai nukakti prie sienos ir išgelbėti Drobulę. Efrenas ir Kalmanas tau padės, tačiau turi eiti ten kuo greičiau, jaučiu, kad Jėzus vis dar gali mūsų pasigailėti ir padaryti stebuklą.

— Ne, negaliu pasirodyti kareiviams, kurie rizikuoja savo gyvybėmis saugodami vakarinius vartus, ir pasakyti jiems, kad rengiuosi ieškoti slaptos nišos sienoje. Jie pagalvos, kad esu pamišęs arba kad ieškau lobio... Ne, negaliu ten eiti.

— Tu nueisi, Chuanai.

Staiga Eulalijaus balsas atgavo savo buvusį tvirtumą. Chuanas nuleido galvą žinodamas, kad šįkart jis tikrai paklus.

— Eulalijau, leisk man jiems pasakyti, kad tu mane siuntei.

— Aš ir siunčiu tave ten. Prieš tau įeinant pas mane su Kalmanu, sapne girdėjau Jėzaus motinos balsą, sakantį man, kad Edesa bus išgelbėta. Ir taip bus, jeigu Dievas to panorės.

Iš lauko sklido kareivių riksmai, sumišę su dar likusių gyvų kūdikių verksmais. Eulalijus pasiuntė pakviesti Kalmano ir Efreno.

— Aš regėjau sapną. Palydėkite Chuaną iki vakarinių miesto vartų ir...

— Bet, Eulalijau, — sušuko Efrenas, — kareiviai mums neleis praeiti...

— Eisite ir paklusite Chuano įsakymams. Edesa dar gali būti išgelbėta.

Įniršęs kapitonas įsakė abiem kunigams pasitraukti iš įvykio vietos.

— Vartai netrukus bus išversti, o jūs norite, kad mes ieškotume paslėptos nišos... Jūs pamišote! Man nerūpi, kad jus siuntė vyskupas. Keliaukite!

Chuanas užbėgo jam už akių ir tvirtu balsu pareiškė, kad su jo ar be jo pagalbos jis išversiąs sieną pačiame vakarinių vartų viršuje.

Aplinkui švilpė strėlės, bet trys vyrai darbavosi, stebimi apstulbusių kareivių, iš peties.

— Čia kažkas yra! — sušuko Kalmanas.

Po kelių minučių Chuanas jau laikė nuo laiko ir smėlio patamsėjusią pintinę. Atidarė ją ir švelniai suėmė sulankstytą Drobulę.

Nelaukdamas Efreno ar Kalmano, bėgte pasileido į Eulalijaus namus.

Tėvas jam sakė tiesą: jo šeima tikrai buvo Juozapo iš Arimatėjos Drobulės, į kurią buvo įsuptas Jėzaus kūnas, paslapties saugotoja.

Vyskupas virpėjo iš susijaudinimo, išvydęs įeinantį Chuaną. Šis ištraukė audeklą ir ištiesė ją senoliui, kuris pakilęs iš guolio kaipmat parpuolė ant kelių, nes išvydo audinyje puikiai įsispaudusį atvaizdą.

24 skyrius

— Tikriausiai skaitai kažką labai įdomaus, nes net nepastebėjai, kaip įėjau.

— Oi! Atleisk man, Markai, — atsakė Sofija. — Tu teisus, nepastebėjau, kaip įėjai, bet tu irgi pernelyg netriukšmavai.

— Ką skaitai?

— Šventosios Drobulės istoriją.

— Bet juk tu moki ją mintinai. Mes, italai, visi ją puikiai žinome.

— Taip, bet joje gali būti kas nors, kas mums parodytų kelią.

— Kas nors, kas turi ką nors bendra su relikvijos istorija?

— Svarbiausia nepalikti nieko nepatikrinto.

Markas pažiūrėjo į ją nustebęs. Arba jis jau visai paseno ir nebemato toliau savo nosies, arba Sofija buvo teisi ir iš tiesų verta patyrinėti su Šventąja Drobule susijusią praeitį.

— Ir ką nors radai?

— Ne, aš tiesiog skaitau, laukdama bet kurią akimirką užsidegant perspėjančios šviesos, — pareiškė Sofija, delnu paliesdama kaktą.

— Ir ko tu ieškai?

— Aš ką tik pradėjau, todėl dar esu IV amžiuje, kai Edesos vyskupas Eulalijus susapnavo sapną, kuriame moteris jam atskleidžia Drobulės slaptavietę. Pats žinai, kad per visą tą laiką Drobulė buvo dingusi ir niekas nežinojo, kur ją rasti, net nebuvo žinoma, ar ji tikrai egzistuoja, bet Evagrijus...

— Apie kurį Evagrijų kalbate? — paklausė kaip tik tuo metu pasirodžiusi Minerva.

— Matai, kaip aprašo *Historia eclesiástica*, 544 metais Edesos kariauna laimėjo mūšį prieš Kosrojaus I būrius, kurie buvo apgulę miestą,

ir viskas dėl mandiliono iškilmingai pernešto per sienos mūrų kuorus ir...

— Bet kas toks Evagrijus ir kas yra mandilionas? — neatlyžo Minerva.

— Jeigu manęs klausysiesi, — papriekaištavo Sofija, — suprasi.

— Atleisk, tu teisi. Jūs kalbėjotės, o aš įsiterpiau į pokalbį, — atsiprašė Minerva.

Markas stebėjo Minervą beveik linksmai. Akivaizdu, kad ji sutrikusi ir pasimetusi.

— Sofija, — aiškino Markas, — iš naujo skaito relikvijos istoriją, ir dabar mudu kalbamės apie Drobulės pasirodymą Edesoje 544 metais, kai miestą apgulė persai. Edesiečiai buvo visiškai puolę į nevilтį, buvo bepralaimintys. Kad ir kiek jie nukreipė degančių strėlių į persų karo mašinas, tiesiog neįstengė šių padegti.

— Ir kas nutiko? — paklausė Minerva.

— Taigi, pasak Evagrijaus pasakojimo, — tęsė toliau Sofija, — Eulalijus, Edesos vyskupas, susapnavo sapną, kuriame moteris jam atskleidė paslaptį, kur paslėpta Šventoji Drobulė. Jie ėmė jos ieškoti ir surado sienos nišoje virš vakarinių vartų. Tas atradimas Edesos žmonėms grąžino tikėjimą, ir jie iškėlę nešė relikviją sienos kuorais ir toliau laidė savo degančias strėles, kurios pagaliau uždegė persų karo mašinas, ir šie buvo priversti trauktis.

— Graži istorija, bet ar tai gali būti tiesa? — suabejojo Minerva.

— Mes, istorikai, kai kuriuos tikrus įvykius vertiname kaip legendas, o kai kurias legendas priimame kaip tikrus istorijos įvykius. Geriausi pavyzdžiai yra Troja, Mikėnai, Knosas — miestai, kurie ištisus amžius buvo laikomi mitais, bet Šlimanas, Evansas ir kiti archeologai užsibrėžė įrodyti jų egzistavimą ir jiems tai pavyko, — atsakė Sofija.

— Greičiausiai tas vyskupas puikiai žinojo, kur paslėpta Drobulė, nes juk neimsime tikėti, kad jis tikrai viską susapnavo, ar ne?

— Būtent tai mūsų ir neįtikina, — atsakė Markas Minervai. — Ir tu greičiausiai teisi. Eulalijus turėjo žinoti, kur slepiama relikvija, o gal net pats ten nurodė ją paslėpti, kad paskui tinkamu metu rastų ir galėtų paskelbti apie įvykusį stebuklą. Nagi, pamėgink, kad gudri, sužinoti tiesą, kas iš tikrųjų įvyko prieš tūkstantį penkis šimtus metų. O mandilionas — tai graikų kalbos žodis, reiškiantis „ekleziasto apdarą“.

Pietras, Džiuzepė ir Antoninas atėjo kartu. Jie karštai diskutavo apie futbolą.

Markas surinko visą savo komandą, kad praneštų jiems, jog po dviejų mėnesių Turino nebylys bus išleistas į laisvę, todėl jau dabar reikėjo pradėti ruoštis sklandžiam sekimui.

Pietras akies krašteliu žvilgtelėjo į Sofiją. Jie vengė vienas kito ir, nors stengėsi išlaikyti profesionalius bei draugiškus santykius, iš tikrųjų abu jautėsi nejaukiai; šis nepatogumas kartais persiduodavo visai komandai.

Tiek Markas, tiek visi kiti stengėsi nepalikti jų vienų ir neduoti jiems bendrų užduočių. Buvo akivaizdu, kad Pietras ir toliau buvo įsimylėjęs Sofiją, o šiai jis pamažu darėsi atgrasus.

— Gerai, — paaiškino Markas, — po kelių dienų Turino kalėjime apsilankys saugumo komitetas. Nebylio celėje jis paklaus direktoriaus, socialinio darbuotojo ir kalėjimo psichologo nuomonės apie kalinį. Visi sutiks, kad nebylys yra nepavojingas vagišius ir kad nekelia jokio pavojaus visuomenei.

— Pernelyg paprasta, — įsiterpė Pietras.

— Ne, jie visko nepateiks taip paprastai, nes socialinis darbuotojas pasiūlys perkelti kalinį į specialųjį psichiatrijos centrą, kur medikai nustatys nebylio sugebėjimus gyventi be niekieno pagalbos. Pažiūrėsime, ar jis sunerims dėl galimo uždarymo psichiatrijos ligoninėje, ar ir toliau liks nesutrikdomas. O kitas žingsnis bus tyla. Prižiūrėtojai nekalbės apie galimą nebylio išlaisvinimą šiam girdint, bent jau pirmomis dienomis, ir bus stebima jo reakcija. Po mėnesio komitetas grįš į kalėjimą, o po dviejų savaičių nebylys bus paleistas į laisvę. Sofija, noriu, kad judu su Džiuzepe vyktumėte į Turiną ir pradėtumėte parengiamuosius darbus. Pasakysite, ko, jūsų nuomone, mums prireiks.

Kai susirinkimas baigėsi, Markas visus pakvietė į savo namus vakarienės — šiandien buvo jo gimimo diena.

— Taigi, paleisite nebylį į laisvę. Smarkiai rizikuojate.

— Taip, bet tai vienintelis mūsų turimas pėdsakas. Arba nebylys nuves mus į patį avilį, arba šita byla taip ir liks nebaigta.

Markas ir Santjagas Chimenesas gyvai šnekučiavosi, gerdami Paulos jiems įduotus *Campari* stiklus.

Paula labai kruopščiai suruošė Marko gimtadienio vakarienę ir pakvietė tik pačius artimiausius draugus. O kadangi neturėjo pakankamai didelio stalo, prie kurio galėtų visi susėsti, ji paruošė užkandžių stalą ir padedama dukterų rūpinosi, kad taurės bei lėkštės būtų pilnos ir kad visi dvidešimt svečių nestokotų dėmesio.

— Sofija ir Džiuzepė Turine viskuo pasirūpins. Jie išvyksta ten kitą savaitę.

— Mano sesuo Ana taip pat vyksta į Turiną. Nuo tos nakties, kai pakvietei mus vakarienės, ji kaip apsėsta relikvijos. Ji atsiuntė man ataskaitą. Tebesilaiko įsikibusi minties, kad visų įvykių, susijusių su relikvija, rakto reikia ieškoti praeityje. Pasakoju tau apie Aną dar ir norėdamas pasakyti, jog ji nespausdins nė vienos eilutės apie tai, ką išgirdo tą vakarą tavo namuose; ji pati nusprendė viską patyrinėti, ir kai atsisakiau ją priimti savo namuose Romoje, Ana nutarė vykti tiesiai į Turiną. Ji gera, protinga, ryžtinga mergina ir be galo užsispyrusi, kaip ir visi žurnalistai. Be to, pasižymi intuicija. Manau, jos tyrimas nesukels jums rūpesčių, bet jeigu tave pasieks žinios, kad žurnalistė kiša nosį ten, kur jai nederėtų, tiesiog pasakyk man. Būtų labai apmaudu, jeigu spauda sukeltų tau kokių nors nepatogumų, net jeigu tai būtų mano šeimos nariai.

— Ar parodysi man tą ataskaitą?

— Tą, kuris Anos?

— Taip. Man smalsu, nes ir Sofija ėmėsi peržiūrinėti visą relikvijos istoriją. Ir jai atrodo, kad atsakymo raktas slypi praeityje.

— Žiūrėk tu man! Gerai, atsiųsiu tau tuos popierius, bet ataskaita labai abejotina, joje nerasi nieko, kas tau galėtų praversti.

— Atiduosiu ją Sofijai, nors labai neatsargu į tyrimą įvelti žurnalistus. Gali prisidaryti daug bėdosi...

— Markai, užtikrinu tave, kad Ana elgsis garbingai. Ji mane labai myli ir niekada nepadarytų nieko, kas man galėtų pakenkti. Ana žino, kad man, Europolo Ispanijos skyriaus atstovui Romoje, nevalia konfliktuoti su valdžia, o ypač jei kuris nors šeimos narys įsiveltų į slaptus reikalus, kurių neturi teisės žinoti. Todėl Ana nedarys nieko, kas pakenktų mano reputacijai.

— Bet sakei, kad ji pernelyg užsispyrusi ir kad išvyksta į Turiną toliau ginintis į šį reikalą.

— Taip, bet apie šią istoriją ji neparašys nė vienos eilutės, o jeigu ką nors sužinos, iš karto praneš man. Ana puikiai supranta, kuo aš rizikuoju, jeigu ji ką nors parašytų apie dar nebaigtą Meno departamento tyrimą.

— Ji tau praneš, jeigu ką nors sužinos, jeigu apskritai ką nors sužinos?

— Taip, ji tau gali pasiūlyti keistis turima informacija. Pasakiau jai, kad apie tai gali nė nesvajoti, kad tu nesudarinėsi jokių sutarčių nei su ja, nei su kuo nors kitu, bet aš Aną pažįstu, ir jeigu ji ką nors sužinos, būtinai norės pasidalyti naujienomis, taigi tikrai man paskambins ir paprašys viską perduoti tau.

— Vadinasi, turime savanorę padėjėją... Gerai, nesirūpink. Pasakysiu Džiuzepei ir Sofijai, kad nuvykę į Turiną būtų atsargūs.

— Taigi turime būti atsargūs?

— A! Sofija, Santjagas man pasakojo apie savo seserį Aną. Nežinau, ar turėjai progą su ja susipažinti.

— Man regis, taip. Ar tik ne ji buvo su tavimi tame Tursijaus pensijos vakarėlyje prieš dvejus metus?

— Taip, tiesa. Ana buvo Romoje, ir ji ten buvo kartu su manimi. Ji dažnai atvyksta manęs aplankyti, aš esu jos vyresnysis ir vienintelis brolis. Mūsų tėvas mirė, kai ji buvo dar visai maža, ir tai mus labai suartino.

— Aš ją prisimenu, nes šiek tiek šnekučiavomės apie spaudos ir policijos santykius, ir ji buvo įsitikinusi, kad kai kuriais atvejais jie gali sudaryti abiem pusėm naudingą santuoką, bet ji, deja, visada baigiasi skyrybomis. Man ji pasirodė labai simpatiška ir protinga.

— Džiaugiuosi, kad ji tau patiko, tikiuosi, kad ir toliau taip apie ją kalbėsi, nes Ana Turine atlieka nepriklausomą tyrimą dėl relikvijos, — paaiškino Markas.

Sofijos veide šmėstelėjo nerimas, ir Santjagas pasiskubino paaiškinti, kodėl Ana susidomėjo Šventąja Drobule ir kad jai tai virto savotiška manija.

— Ar žinai, ką man dabar pasakė Santjagas? Kad Ana tiki, jog visų su relikvija susijusių nutikimų raktas slypi praeityje...

— Taip, aš irgi apie tai pagalvojau, jau minėjau tau...

— Aš tą patį pasakiau Santjagui. Jis mums atsiųs savo sesers parašytą ataskaitą. Tiesiog užmesime akį; gali būti, kad žurnalistė įžvelgia ką nors, kas mums praslysta pro akis.

— O kodėl negalime su ja pasikalbėti? — paklausė Sofija.

— Kol kas palikime viską, kaip yra, — susimąstęs atsakė Markas.

— Tai nebūtų pirmas kartas, ir tu tai žinai, kai policija, vykdydama tyrimą, dėl kai ko susitaria su žurnalistu.

— Žinau, bet man labiau patiktų, kad ši istorija neišeitų iš mūsų departamento ribų. Jeigu Ana sužinos ką nors, kas mums gali būti naudinga, tada ir spręsime.

Į saloną, lydimi Paulos, įėjo Liza ir Džonas Baris. Markas pasisveikindamas apkabino Džoną.

— Džiaugiuosi, kad atvykote.

— Aš ką tik grįžau iš Vašingtono. Pats žinai, kaip būna su dideliais viršininkais ir valdžios atstovais. Visą savaitę sugaišau absurdiškuose susitikimuose, kurie, manau, reikalingi tam, kad kai kas galėtų pateisinti gaunamus atlyginimus.

— Ar žinai, kad jam buvo pasiūlyta persikelti į Londoną? — pridūrė Liza.

— Jums patiktų tokia permaina? — pasidomėjo Paula.

— Ne, aš nesutikau, nes noriu likti Romoje. Valstijų departamentas sako, kad perkėlimas į Londoną yra paaukštinimas, iš tiesų taip yra, bet norėčiau ir toliau dirbti Romoje. Jūs į mane žiūrite kaip į jankį, bet aš jaučiuosi esąs romietis.

25 skyrius

Guneris baigė valyti juodą Adajaus kostiumą ir pakabino jį erdvioje drabužių spintoje; paskui grįžęs sutvarkė popierius, kuriuos Adajus buvo paskleidęs ant stalo, ir į lentynas sudėjo kelias knygas.

Adajus dirbo iki vėlumos. Kambarys persigėrė salsvo turkiško tabako kvapu. Guneris pravėrė dvigubą langą ir kelias sekundes sustingo žvelgdamas į sodą. Jis negirdėjo tylių Adajaus žingsnių ir nematė, kad šis susirūpinęs jį stebi.

— Apie ką galvoji, Guneri?

Jis atsigręžė stengdamasis neišduoti jokios emocijos.

— Nieko ypatinga, tiesiog grožiuosi diena ir galvoju apie pasivaikščiojimą.

— Galėsi tai padaryti, kai aš iškeliausiu. Net galėsi kelias dienas praleisti su savo šeima.

— Tu išvyksti?

— Taip. Keliauju į Vokietiją ir Italiją, noriu aplankyti mūsų žmones, privalau žinoti, kodėl mes vis suklystame ir kur slypi išdavystė.

— Tau grės pavojus, neturėtum keliauti.

— Bet negaliu visų sukviesti čia, tai kur kas pavojingiau.

— Susitik su visais Stambule. Miestas ištisus metus perpildytas turistų, ten jie gali likti visiškai nepastebėti.

— Vis tiek visi negalės atvykti. Daug paprasčiau keliauti man, nei versti atvykti juos. Jau nuspręsta. Rytoj išvykstu.

— Kaip tai paaiškinsi?

— Kad esu pavargęs ir pasiimu trumpas atostogas. Keliauju į Vokietiją ir Italiją, kur galėsiu susitikti su savo draugais.

— Kiek laiko tavęs nebus?

— Savaitę, gal dešimt dienų, daugių daugiausia, todėl naudokis proga ir pailsėk. Tau bus naudinga išleisti kelias dienas mane iš akių. Pastarosiomis dienomis matau tave įsitempusį ir pyktelėjusį ant manęs. Kodėl?

— Pasakysiu tiesą: man labai gaila tų vaikinų, kuriuos nubaudei. Pasaulis pasikeitė, o tu ir toliau užsispyręs trokšti, kad jis būtų koks buvęs. Negali ir toliau siųsti vaikinų ištrauktais liežuviais į mirtį ir baimintis, kad jie pagaliau prabils ir...

— Jeigu jie prabiltų, mus sužlugdytų. Pasišventėlių pasiaukojimo ir tylos dėka mes išgyvenome dvidešimt amžių. Taip, aš reikalauju didžiulės aukos, nes taip pat aukoju savo gyvenimą, kuris man niekada nepriklausė, kaip ir tavasis nepriklauso tau. Mirti už mūsų reikalą yra garbė, paaukoti liežuvį — taip pat. Aš jų neištraukiau, jie savo noru pasisiūlė tokiai aukai, nes žinojo, kad ji būtina. Šitaip jie saugo mus visus ir save.

— O kodėl mes neišeiname į dienos šviesą?

— Ar pakvaišai! Ar iš tiesų manai, kad išgyventume prisipažinę, kas tokie esame? Betgi, kas tau, po velnių, šovė galvon?

— Kartais aš galvoju, kad tave užvaldė velnias. Pasidarei kietas ir žiaurus. Niekam nejauti gailesčio, niekam. Manau, savo kietumu keršiji už tai, kuo tapai.

Jie nutilo ir ilgai žvelgė vienas į kitą. Guneris pagalvojo, kad pasakė daugiau nei norėjo, o Adajus nustebo, kad neprieštaraudamas priėmė Gunerio priekaištus. Jų gyvenimai buvo neišmazgomai susipynę ir nė vienas jų nesijautė laimingas.

Ar Guneris galėtų jį išduoti? Adajus atmetė tokią mintį. Ne, jis to nepadarys. Jis pasitikėjo Guneriu, galėtų patikėti jam savo gyvenimą.

— Paruošk man ekipažą rytojaus rytui.

Guneris neatsakė, apsigręžė ir ėmė uždarinėti langus, jautė įtampą sprande. Išgirdęs už nugaros Adajaus uždaromas duris, giliai atsiduso.

Pastebėjo ant grindų šalia Adajaus lovos gulintį popierių. Guneris pasilenkė jo pakelti. Tai buvo turkiškai parašytas laiškas, ir vyras neatsispyrė jo neperskaitęs.

Kartais Adajus leisdavo jam skaityti laiškus bei dokumentus ir klausdavo jo nuomonės. Guneris žinojo, kad dabar elgiasi negerai, bet jautė nenumaldomą troškimą sužinoti to ant grindų rasto laiško turinį.

Laiškas buvo be parašo. Jį parašęs žmogus pranešė Adajui, kad saugumo komitetas Turino kalėjime analizuoja galimybes paleisti į laisvę Mendibchą ir buvo prašoma duoti instrukcijas, kaip elgtis, kai šis išeis.

Jis pats savęs klausė, kodėl Adajus tokio svarbaus laiško nepadėjo saugiai, o gal norėjo, kad Guneris jį surastų? Galbūt Adajus išdaviku laikė jį?

Su laišku rankose Guneris patraukė į Adajaus kabinetą. Krumpliais lengvai pabeldė į duris ir palaukė, kol ganytojas leis įeiti.

— Adajau, šitas laiškas gulėjo ant grindų prie tavo lovos.

Ganytojas neramiai pažvelgė į jį ir ištiesė ranką paimdamas laišką.

— Aš jį perskaičiau, manau, palikai jį ten sąmoningai, kad aš rasčiau, perskaityčiau ir taip paspęstum man spąstus, mėgindamas išsiaiškinti, ar aš esu išdavikas. Ne, aš nesu. Tūkstančius kartų sakiau sau, kad privalau išeiti, tūkstančius kartų galvojau, kad privalau pasakyti pasauliui apie tai, kas mes esame ir ką veikiame. Tačiau to nepadariau ir nepadarysiu vardan savo motinos atminimo, vardan to, kad mano šeima galėtų gyventi aukštai iškelta galva ir kad mano sūnėnai galėtų mėgautis geresniu gyvenimu, nei teko man. Nepadarysiu to dėl jų ir dėl to, kad nežinau, kas nutiktų man. Esu vargšas žmogus, pernelyg senas, kad savo gyvenimą

pradėčiau iš naujo. Esu bailys, lygiai toks pat kaip ir tu, nes mudu abu nuolankiai priėmėme tokį likimą.

Adajus tylėdamas stengėsi išskaityti Gunerio veide, judesy, emocijoje, detalėje ženklą, kad jis vis dar gali tikėtis jo prieraišumo.

— Dabar jau suprantu, kodėl rytoj išvyksti. Esi susirūpinęs ir bijai dėl to, kas gali nutikti Mendibchui. Ar pasakei jo tėvui?

— Kadangi esu tikras, jog manęs neišduosi, prisipažinsiu, man neramu, kad Mendibchas bus išleistas į laisvę. Jeigu perskaitei visą laišką, žinai, kad mūsų žmogus kalėjime matė Meno departamento viršininką lankantį Mendibchą ir įtaria, jog kalėjimo direktorius rezga pinkles. Mes negalime rizikuoti.

— Ką tu darysi?

— Tai, kas būtina, kad išgyventų mūsų bendruomenė.

— Netgi pasiųsi nužudyti Mendibcho?

— Čia tu ar aš padariau tokią išvadą?

— Aš tave pažįstu ir gerai žinau, ko tu gali imtis.

— Tu esi vienintelis mano draugas, aš niekada nieko nuo tavęs neslėpiau, tau žinomos visos mūsų bendruomenės paslaptys, bet suvokiu, kad nejauti man ir niekada nejautei nė mažiausios dalelės simpatijos.

— Tu klysti, Adajau, tu labai klysti. Visada buvai man geras, nuo pat pirmos dienos, kai dešimtmetis atvykau į tavo namus. Jautei mano skausmą dėl to, kad buvau atskirtas nuo tėvų, ir padarei viską, netgi tai, kas neįmanoma, kad aš kuo dažniau lankyčiausi jų namuose. Niekada nepamiršiu, kaip tu lydėdavai mane namo ir palikdavai ten iki pat vakaro, o pats tuo metu vaikščiodavai laukais, kad nesijaustume suvaržyti tavo buvimo šalia. Negaliu tau priekaištauti dėl elgesio su manimi, bet priekaištauju dėl tavo elgesio su likusiu pasauliu, su mūsų bendruomene, dėl to neriboto tavo sukeliamo skausmo. Jeigu nori žinoti, ar jaučiu simpatiją, atsakymas yra... taip, bet prisipažinsiu, kad kartais jaučiu tau ir begalinį atgrasumą, nes esu įkalintas stebėti tavo likimą. Vis dėlto aš tavęs neišduosiu, jeigu tik dėl to tau neramu.

— Taip, man neramu, kad tarp mūsų gali būti išdavikas, ir mano pareiga — niekuo aklai nepasitikėti.

— Leisk man pasakyti, kad pamirštas laiškas buvo pernelyg akivaizdus masalas.

— Galbūt ir norėjau, kad jį rastum, nes jeigu esi išdavikas, tai tave

būtų atskleidę. Esi mano vienintelis draugas, vienintelis žmogus, kurio nenorėčiau prarasti.

— Tu rizikuoji išvykdamas į Italiją.

— Bet mums visiems kils didesnis pavojus, jeigu nedarysiu nieko.

— Turine turime žmonių, kurie padarys viską, ką įsakysi. Jeigu policija ką nors rengia, neturėtum atsiskleisti.

— Kodėl manai, kad policija ką nors rengia?

— Bent jau taip teigiama laiške, o gal tu man dar vienus spąstus spendi?

— Iš pradžių vyksiu į Berlyną, o paskui — į Milaną ir Turiną. Man labai artima Mendibcho šeima, tu tai žinai, bet neleisiu, kad jie virstų galvos skausmu.

— Juk gali jį ištraukti iš Turino, kai jau bus paleistas į laisvę.

— O jeigu tai spąstai? Jeigu jis paleidžiamas į laisvę, kad būtų sekamas? Jų vietoje kaip tik taip pasielgčiau. Aš negaliu leisti, kad į pavojų jis įstumtų visą bendruomenę, pats tai gerai žinai. Aš atsakingas už daugybę šeimų, taip pat ir už tavo. Nori, kad jie mus priremtų prie sienos ir atimtų iš mūsų viską, ką turime? Ar nori, kad išduotume savo protėvių atminimą, iš kurių viską paveldėjome? Mes esame tokie, kokie privalome būti, o ne tokie, kokie norėtume būti.

— Tu labai rizikuoji vykdamas į Turiną. Tai garantuotas pavojus.

— Aš nebijau pavojų, tu tai žinai, bet šitame laiške teigiama, kad mums spendžiami spąstai, ir privalau ko nors imtis, kad į juos nepakliūtume.

— Mendibcho dienos suskaičiuotos.

— Vos mums gimus dienos būna suskaičiuotos. O dabar leisk man dirbti ir perspėk, kai atvyks Talatas.

Išėjęs iš kabineto Guneris patraukė į koplyčią. Ten suklupęs ant kelių leido veidu laisvai plūsti ašaroms ir altoriaus kryžiuje ieškojo savo kančių priežasties.

26 skyrius

— Daraisi neurotiškas.

— Klausyk, Džiuzepe, esu įsitikinęs, kad nebyliai įeina ir išeina ne

pro įprastas duris, o Turino požemis išraizgytas tunelių kaip „Grujerio" sūris, juk pats tai puikiai žinai.

Sofija tylėdama klausėsi abiejų vyrų ir galvojo, kad Markas teisus. Nebyliai pasirodydavo ir pradingdavo be jokių pėdsakų. Nebyliai ir jų pagalbininkai, nes visos su relikvija susijusios operacijos buvo kruopščiai organizuotos. Buvo specialiai pasirenkami nebyliai įvykdyti vagystėms, jeigu iš tiesų buvo norima pavogti relikviją, kaip buvo įsitikinęs Markas.

Jų viršininkas paskutinę minutę nusprendė lydėti juos į Turiną. Kultūros ministras buvo parūpinęs Gynybos ministerijos leidimą, kad jie galėtų išyrinėti plačiajai visuomenei neprieinamus tunelius. Turino požemio planuose, kuriais naudojosi tik kariuomenė, nebuvo jokio į katedrą vedančio tunelio. Tačiau Marko nuojauta sakė, kad planai netikslūs, todėl padedami inžinierių vadovo ir keturių kasinėtojų iš *Pietro Micca* jie pereis visus uždarus tunelius. Jie pasirašė pasižadėjimus ir prisiėmė visą atsakomybę, ministras jiems nurodė veltui nerizikuoti vadovo ir kareivių gyvybėmis.

— Mes ištyrinėjome planus, nėra nė vieno tunelio, vedančio į katedrą, pats tai puikiai žinai.

— Džiuzepe, — įsiterpė Sofija, — mes nežinome visko, kas yra Turino požemiuose. Jeigu pakasinėtume, Dievas žino, ką ten rastume. Kai kurios galerijos miesto požemiuose nebuvo tyrinėtos, o kitos niekur neveda. Tačiau iš tiesų gali paaiškėti, kad kaip tik veda į katedrą. Juk būtų visai logiška. Pagalvok, miestas išgyveno daugybę apsiausčių, taigi katedroje gali būti paslėptos unikalios turiniečių brangenybės, kurias jie norėjo išsaugoti per apgultis ar užkariavimus. Jokia kvailystė galvoti, kad kuri nors galerija, iš pirmo žvilgsnio galbūt niekur nevedanti, iš tiesų veda į katedrą ar visai šalia jos.

Džiuzepė nutilo. Jis gerbė Marką ir Sofiją už jų žinias, nes jie buvo istorikai ir kartais sugebėdavo pamatyti dalykų esmę ten, kur niekas kitas jos neįžvelgdavo. Be to, byla Marką buvo apsėdusi. Arba jis ją išspręs, arba mes savo darbą, nes pastaruosius mėnesius niekuo daugiau neužsiima, kaip tik katedroje kilusiu gaisru.

Jie apsigyveno *Aleksandros* viešbutyje, visai šalia istorinio Turino centro, ir jau kitą dieną pradės darbą. Markas aplankys miesto galerijas, Sofija buvo pasiprašiusi audiencijos pas kardinolą, o Džiuzepė susitiks su karabinieriais ir tiksliai aptars visas priemones, kurių gali prireikti sekant

nebylį. Tačiau šį vakarą Markas juos pakvietė vakarienės klasikiniame ir labai jaukiame žuvies restorane *Al Ghbellin Fuggiasco*.

Jie labai maloniai šnekučiavosi ir nustebo pastebėję restorane tėvą Yvą.

Kunigas labai draugiškai priėjo prie jų staliuko ir kiekvienam šiltai paspaudė ranką, lyg iš tikrųjų būtų labai apsidžiaugęs juos matydamas.

— Aš nežinojau, kad ir jūs atvyksite į Turiną, pone Valoni. Kardinolas mane informavo, kad mus aplankys daktarė Galjoni. Kaip supratau, daktare, rytoj jūs susitiksite su Jo Eminencija.

— Tikrai taip, — patvirtino Sofija.

— Kaip sekasi jūsų tyrimas? Katedros rekonstrukcijos darbai jau baigti ir relikvija vėl demonstruojama tikintiesiems. Mes sustiprinome apsaugos priemones, o COCSA įmontavo pačią moderniausią priešgaisrinę techniką. Manau, kad ateity išvengsime nelaimių.

— O, kad jūs būtumėte teisus, tėve, — atsakė Markas.

— Gerai, paliksiu jus mėgautis vakariene.

Jie nusekė tėvą Yvą žvilgsniais iki staliuko, kur vietą jam buvo užėmusi jauna tamsiaplaukė moteris. Markas nusijuokė.

— Ar žinote, su kuo vakarieniauja mūsų tėvas Yvas?

— Su puikiai atrodančia juodaplauke moterimi, kunigėlis negaišta veltui laiko, — pareiškė nustebęs Džiuzepė.

— Tai Ana Chimenes, Santjago sesuo.

— Tu teisus, Markai, tai tikrai Santjago sesuo.

— Ir dabar aš prieisiu prie tėvo Yvo staliuko su jais pasisveikinti.

— Kodėl mums jų nepakvietus išlenkti taurės?

— Taip jiems abiem parodytume, kad jais domimės, nors tai mums visai neparanku, ar ne?

Markas perėjo restoraną ir prisiartino prie tėvo Yvo staliuko. Ana Chimenes jam atsakė plačia šypsena ir labai maloniai paprašė skirti jai kelias minutes, kai tik jis turės laiko. Ana į Turiną atvyko prieš keturias dienas.

Markas nieko nepažadėjo, tik pasakė, kad mielai pakvies ją išgerti puodelio kavos, jeigu liks laiko, kadangi jis neketina užtrukti Turine. O kai paklausė, kur galėtų ją rasti, Ana Chimenes atsakė, kad *Aleksandros* viešbutyje.

— Koks sutapimas, mes irgi apsistojome *Aleksandroje*.

— Jį man rekomendavo brolis. Viešbutis išties tinkamas kelioms dienoms.

— Gerai, jeigu jau taip, tai greičiausiai tikrai rasime laiko susitikti.

Markas atsisveikino su jais ir grįžo pas Sofiją su Džiuzepe.

— Mūsų dama apsistojusi *Aleksandroje.*

— Koks sutapimas!

— Ne, tai nėra sutapimas, viešbutį jai rekomendavo Santjagas, kaip tik to ir buvo galima tikėtis. Kadangi ji nuolat bus netoliese, turėsime stengtis jos vengti.

— Aš nežinau, ar norėčiau vengti tokios juodaplaukės, — juokdamasis sušuko Džiuzepė.

— Vis dėlto privalėsi taip elgtis dėl dviejų priežasčių. Pirma, ji yra žurnalistė ir užsispyrė išsiaiškinti, kas sieja visus tuos nelaimingus atsitikimus su relikvija, antra, ji yra Santjago sesuo ir man nereikia jokių nesusipratimų, tinka?

— Tinka, aš tik pajuokavau.

— Ana Chimenes yra labai užsispyrusi ir protinga moteris, todėl patarčiau su ja nejuokauti.

— Toje ataskaitoje, kurią atsiuntė jos brolis, yra tikrai įdomių pastebėjimų. Man būtų įdomu su ja pasikalbėti.

— Sofija, aš tau nesakau, kad negalima, bet sakau, kad su ja privalome būti atsargūs.

— O ką ji veikia su tėvu Yvu? — lyg garsiai mąstydama paklausė Sofija.

— Ji labai veikli moteris, todėl pasistengė, kad dešinioji kardinolo ranka pakviestų ją vakarienės, — atsakė Markas.

— Mane intriguoja tas tėvas.

— Kodėl, Sofija?

— Nežinau, bet jis toks korektiškas, toks patrauklus, toks malonus ir visuomet nepriekaištingai elgiasi kaip tikras kunigas. Jis nekoketuoja. Stebiu, kaip jis žiūri ir kalbasi su ja. Jis dėmesingas, bet visiškai nekoketuoja. Ir taip laikosi su Ana, kuri, kaip teisingai pastebėjo Džiuzepė, yra labai patraukli moteris.

— Jeigu jis turėtų užmačių su ja bendrauti kitaip, neatsivestų jos į restoraną, kur juos mato daugybė žmonių, — pastebėjo Markas. — Nė vienas taip nesielgtume.

* * *

Senis padėjo telefono ragelį ir kelias sekundes žvilgsniu klaidžiojo po vaizdą už lango. Bažnyčios varpinė, apšviesta blausios saulės, atspindėjo smaragdo žalumą.

Septyni vyrai laukė, kol jis prabils.

— Jis išeis po mėnesio. Kitą savaitę dar kartą formaliai susirinks saugumo komitetas ir aiškiai suformuluos paleidimo sąlygas.

Todėl Adajus iškeliavo į Vokietiją ir, pasak mūsų žmogaus, vėliau vyks į Italiją. Mendibchas — jo didžiausia bėda, jis kelia pavojų bendruomenei.

— Ar jie jį nužudys? — paklausė džentelmenas prancūzišku akcentu.

— Jie negali palikti pėdsako, vedančio Mendibcho link. Adajus supranta, kas pastatyta ant kortos, ir mėgins to išvengti, — atsakė džentelmenas, pasižymintis kariškio manieromis.

— Kur jie jį nužudys? — neatlyžo prancūzas.

— Greičiausiai dar kalėjime, — tarė italų džentelmenas. — Taip būtų patikimiausia. Organizuojamos mažos riaušės ar dar šis tas. Pats to nenorėdamas laisvėje Mendibchas gali atskleisti kai kuriuos Adajaus žmones.

— Ką siūlote? — pasidomėjo senolis.

— Jeigu Adajus išspręs problemą, taip bus geriau visiems.

— Ar mes jau numatėme Mendibchui apsaugą, jeigu vis dėlto jam pavyktų gyvam išeiti iš kalėjimo? — dar kartą pasidomėjo senis.

— Taip, — patvirtino italų džentelmenas. — Mūsų broliai pasistengs išvengti policijos uodegos.

— Negana to, mūsų broliams nevalia suklysti. — Senio balsas nuskambėjo tvirtai kaip griausmas.

— Jie tikrai pasistengs, — atsakė italas. — Artimiausiu metu sužinosiu visas karabinierių plano vadinamo „Trojos arkliu“, detales.

— Gerai, pasiekėme kulminaciją ir privalome arba išgelbėti Mendibchą nuo karabinierių, arba priešingai... — Senis nebaigė sakinio.

Visi linktelėjo; jie suprato, kad dėl Mendibcho jų interesai sutampa su Adajaus — nevalia leisti, kad nebylys virstų „Trojos arkliu“.

Lengvas beldimas į duris įspėjo apie livrėja apsitaisiusio ekonomo pasirodymą. Jis atvyko pranešti, kad vakaro susirinkimas baigtas.

— Pone, susirinkusieji iš ryto pradeda medžioklės sezoną.

— Gerai.

Vyrai, vilkintys raitelių kostiumais, tyliai išėjo iš kabineto ir patraukė į šiltutėlį valgomąjį, kur buvo patiekti pusryčiai. Po kelių minučių į valgomąjį įžengė senyvo amžiaus aristokratė moteris, lydima savo vyro.

— Nagi, nagi, o aš maniau, kad tai mes esame ankstyvi vyturiai, bet, kaip matai, Čarli, mūsų draugai mus jau aplenkė, — tarė moteris.

— Garantuoju, vien tam, kad pasikalbėtų apie verslą.

Prancūzų džentelmenas atvykėlis patikino, kad jie nieko labiau netrokšta, kaip tik pradėti medžioklės sezoną. Į valgomąjį ir toliau rinkosi kiti pakviestieji. Iš viso trisdešimt žmonių. Visi gyvai šnekučiavosi, o kai kurie komentavo netinkamą sprendimą medžioklę baigti lapino gaudynėmis.

Senis į viską žvelgė abejingai. Jis mirtinai bodėjosi medžiokle, kaip ir likusieji septyni vyrai, su kuriais jis vos prieš kelias minutes kalbėjosi. Tačiau jis negalėjo atsisakyti tokios gilios angliškos tradicijos. Karališkosios šeimos nariai dievino medžioklę, ir jis buvo paprašytas, kaip ir kitomis progomis, savo nuostabioje viloje suorganizuoti medžioklės dieną. Todėl jie čia ir susirinko.

Dalį ryto Sofija praleido pas kardinolą. Tėvo Yvo ji nesusitiko, į Jo Eminencijos kabinetą palydėjo kitas kunigas.

Kardinolas buvo patenkintas, kad rekonstrukcijos darbai pagaliau baigti. Jis net liaupsino Umbertą D'Alakvą, kuris, padidinęs darbininkų skaičių, asmeniškai pasirūpino, kad darbai būtų baigti anksčiau numatyto laiko.

Ir daktarui Bolardui prižiūrint relikvija vėl buvo grąžinta į Guarino koplyčią, į savo paauksuotą arką. Kardinolas labai subtiliai pasiskundė, kad nei iš Marko, nei iš jos nesulaukė jokių naujienų, kaip vyksta tyrimas. Sofija dėl to atsiprašė ir pažadėjo ateityje jį informuoti apie visa, kas būtina.

— Taigi jūs tikite, kad egzistuoja kažkokia organizacija ar grupuotė, kuri kelia gaisrus, sumaištį ir tokiais būdais ieško galimybių ją pagrobti. Oi! Labai sudėtinga. Ir kam, jūsų nuomone, prireikė Šventosios Drobulės?

— To mes nežinome. Gali būti koks nors kolekcionierius, koks nors

maniakas arba nusikaltėlių organizacija, kuri vėliau už ją paprašys solidžios išpirkos.

— Dieve mano!

— Todėl, Eminencija, mes ir esame įsitikinę, kad visi tie nutikimai, kuriuos patyrė katedra, įvyko būtent dėl relikvijos.

— Ir jūs sakote, kad jūsų viršininkas tikisi rasti požeminį tunelį, vedantį iki pat katedros? Juk tai absurdas. Prašėte tėvo Yvo peržiūrėti mūsų archyvus; manau, jis jau išsiuntė išsamią informaciją apie katedros istoriją, bet juk niekur nėra paminėtas nė menkiausias įėjimas.

— Vis dėlto tai nereiškia, kad jo nėra.

— Kaip ir nereiškia, kad yra. Aš netikiu tomis fantastinėmis istorijomis, apie katedras.

— Jūsų Eminencija, aš esu istorikė.

— Žinau, žinau, daktare; žaviuosi ir gerbiu Meno departamento darbą ir tikrai nenorėjau jūsų užgauti, patikėkite manimi.

— Žinau, Eminencija, bet ir jūs manimi patikėkite, kad ne visa istorija yra užrašyta, kad mums tikrai žinoma ne viskas, kas vyko praeityje, o juo labiau praėjusiais laikais gyvenusių žmonių intencijos.

Grįžusi į viešbutį, vestibiulyje sutiko Aną Chimenes. Sofija iš karto suprato, kad ši moteris jos laukė.

— Daktare...

— Kaip sekasi?

— Gerai. Ar prisimenate mane?

— Taip, jūs esate Santjago Chimeneso, mūsų gero draugo, sesuo.

— Ar žinote, ką veikiu Turine?

— Tiriate katedros gaisrus.

— Žinau, kad jūsų šefui tai nelabai patinka.

— Tai suprantama, jums taip pat nepatiktų, jeigu policija kištųsi į jūsų darbą.

— Ne, man nepatiktų ir pasistengčiau jiems parodyti duris. Ir žinau, kad tai, ką ketinu pasakyti, gali nuskambėti visiškai naiviai, bet galiu jums padėti ir jums vertėtų manimi pasitikėti. Man labai svarbus brolis, tad nepadaryčiau nieko, kas galėtų jam pakenkti. Tiesa, norėčiau parašyti straipsnių šia tema, bet to nedarysiu. Pasižadu neparašyti nė vienos eilutės, kol jūs nebaigsite savo tyrimo ir visko neišsiaiškinsite.

— Turėtumėt suprasti, kad Meno departamentas neturi teisės įtraukti jūsų į tyrimą kaip komandos narės.

— Tačiau mes galime darbuotis lygiagrečiai, aš jums viską pasakosiu, ką sužinosiu, o jūs taip pat būkite man atviri.

— Ana, tai yra slaptas tyrimas.

— Žinau, žinau.

Sofiją nustebino susirūpinimas merginos veide.

— Kodėl jums tai taip svarbu?

— Nemokėčiau to paaiškinti. Iš tiesų man niekada pernelyg nerūpėjo relikvija, į katedroje vykusius gaisrus ir vagystes nekreipiau jokio dėmesio. Tačiau kai buvojau jūsų šefo Marko Valonio namuose, šis reikalas mane paveikėkė it nuodai. Brolis pasiėmė mane kartu pavakarieniauti manydamas praleisti eilinį vakarą su draugais, bet ponas Valonis panoro sužinoti Santjago ir kito jo draugo, kiek pamenu, jo vardas Džonas Baris, nuomonę apie gaisrą. Jie diskutavo visą naktį, ir mane toji istorija tiesiog užbūrė.

— Ir ką jūs sužinojote?

— Ar galėtume išgerti kavos?

— Gerai.

Ana Chimenes su palengvėjimu atsikvėpė. Sofija jau gailėjosi, kad sutiko prisėsti kartu su žurnaliste. Ana jai patiko, jautė, kad gali ja pasitikėti, bet Markas buvo teisus: kodėl ji turėtų su ja šnekėtis? Kam?

— Gerai, pasakokite, — paragino Sofija.

— Aš perskaičiau įvairiausias versijas apie relikvijos istoriją. Jos tiesiog gniaužia kvapą.

— Tikra tiesa.

— Mano nuomone, kažkam būtinai reikalinga relikvija. Gaisrai tėra maskuotė policijai suklaidinti. Tikrasis tikslas — pasiglemžti relikviją.

Sofiją nustebino, kad mergina padarė tokią pat išvadą kaip ir jie, ir toliau susidomėjusi klausėsi.

— Tačiau atsakymo reikia ieškoti praeityje. Kažkas nori ją susigrąžinti, — toliau kalbėjo Ana.

— Kas nors iš praeities?

— Kas nors, susijęs su relikvijos praeitimi.

— Ir kodėl jūs padarėte tokią išvadą?

— Nežinau, tiesiog nujaučiu. Galiu pateikti tūkstančius teorijų, vieną labiau keistesnę už kitą, bet...

— Taip, aš skaičiau jūsų ataskaitą.

— Ir ką jūs apie ją manote?

— Kad turite lakią vaizduotę, be abejo, didžiulį talentą ir kad gali būti, jog neklystate.

— Ir dar man atrodo, kad tėvas Yvas apie relikviją žino daug daugiau nei pasako.

— Kodėl jūs taip manote?

— Nes jis toks tobulas, teisingas, nekaltas, toks perregimas, kad iškart norisi galvoti, jog kažką slepia. Ir dar jis patrauklus, labai patrauklus, jums taip neatrodo?

— Taip, jis tikrai labai patrauklus vyras. Kaip jūs su juo susipažinote?

— Aš paskambinau į vyskupiją, paaiškinau, kad esu žurnalistė ir domiuosi relikvijos istorija. Ten tarnauja vyresnio amžiaus moteris, irgi žurnalistė, kuri bendrauja su spaudos atstovais. Porą valandų ji man pasakojo apie Šventąją Drobulę viską, kas surašyta turistiniuose vadovuose, be to, dar surengė istorijos pamoką apie Savojos rūmus.

Aš iškeliavau nusikamavusi iš nuobodulio. Ji gera moteris, bet visiškai nieko rimta nežinanti. Todėl paskambinau dar kartą ir paprašiau sujungti mane su kardinolu; manęs paklausė, kas aš tokia ir ko norinti. Paaiškinau, kad esu žurnalistė ir atlieku tyrimą apie gaisrus ir kitus nelaimingus atsitikimus katedroje. Mane dar kartą nusiuntė pas tą mielą žurnalistę, ir šį kartą mane ji pasitiko jau visai kitaip nusiteikusi. Ir tada ją paspaudžiau, kad suorganizuotų man susitikimą su kardinolu. Galiausiai viską pastačiau ant kortos: pasakiau, kad vis dėlto jie kažką slepia, taigi aš tiesiog išspausdinsiu savo įtarimus ir kai kuriuos tyrimus, kuriuos jau spėjau atlikti.

Užvakar man paskambino tėvas Yvas. Jis prisistatė esąs kardinolo sekretorius, paaiškino, kad kardinolas negali manęs priimti, bet leido naudotis savo sekretoriaus laiku. Todėl mes susitikome ir gana ilgai šnekėjomės. Tėvas Yvas atrodė labai nuoširdus, pasakodamas apie pastarąjį gaisrą, paskui palydėjo pas kardinolą, o vėliau nuėjome išgerti kavos. Ir toliau visą laiką šnekėjomės. O kai vakar jam paskambinau patikslinti susitikimo laiką, jis pasakė, kad visą dieną bus užsiėmęs, ir paklausė, ar sutikčiau su juo pavakarieniauti. Štai ir viskas.

— Jis labai įdomus kunigas, — tarytumei sau pačiai ištarė Sofija.

— Manau, kad jam aukojant mišias, katedra būna pilna žmonių, — atsakė Ana.

— Jis jums patinka?

— Jeigu nebūtų kunigas, pamėginčiau jį sugundyti.

Sofiją nustebino, kaip laisvai Ana Chimenes reiškė mintis. Ji niekada negalėtų taip atvirai pasisakyti kokiam nors nepažįstamam žmogui. Tačiau jaunos merginos dabar buvo kaip tik tokios. Anai nebuvo daugiau nei dvidešimt penkeri, ji priklausė jaunajai kartai, kuri laisvai ėmė viską, ką tik panorėdavo, be jokio apsimetinėjimo ar skrupulų, nors tai, kad tėvas Yvas buvo kunigas, lyg ir sulaikė ją, bent jau kuriam laikui.

— Žinote, man irgi imponuoja tas tėvas Yvas. Mes jį patikrinome, bet jo biografijoje neradome nieko tokio, kas rodytų, kad jis galėtų ką nors slėpti. Kartais juk pasitaiko tokių žmonių — švarių ir perregimų. Ko jūs planuojate toliau imtis?

— Jeigu pateiktumėt kokią nors nuorodą, galėtume pradėti keistis informacija...

— Ne, negaliu ir neprivalau.

— Bet niekas nesužinos.

— Nesuklyskite, Ana, aš nedarysiu nieko už niekieno nugaros, o juo labiau už asmenų, su kuriais dirbu ir kuriais pasitikiu. Jūs man patinkate, bet aš dirbu savo darbą, o jūs — savo. Jeigu Markas nuspręs, kad galime jumis pasitikėti, man bus labai malonu, o jeigu ne, aš paklusiu.

— Bet jeigu kas nors nori pavogti ar sunaikinti relikviją, žmonės turi teisę žinoti.

— Aš tuo neabejoju. Tačiau tik jūs viena sakote, kad kažkas nori pavogti ar sunaikinti relikviją. O mes tiriame gaisrų priežastis ir, kai tyrimą baigsime, atsiskaitysime savo viršininkams, o šie pateiks faktus visuomenei, žinoma, jeigu pasirodys reikalinga.

— Aš neprašiau išduoti savo viršininko.

— Ana, aš puikiai supratau, ko jūs manęs prašėte, ir mano atsakymas yra ne. Apgailestauju.

Ana nepatenkinta prikando lūpą ir pakilo nuo kėdės nebaigusi savo kapučino.

— Ką gi, nieko nepadarysi. Bet kad ir kaip būtų, jeigu ką nors sužinosiu, ar labai sutrukdysiu jums paskambinusi?

— Ne, nesutrukdysite.

Mergina nusišypsojo ir skubriu žingsniu išėjo iš viešbučio kavinės. Sofija susimąstė, kur ji taip ryžtingai patraukė. Suskambo jos telefonas, ir kai išgirdo tėvo Yvo balsą, vos sulaikė beišsprūstantį juoką.

— Prieš kelias minutes apie jus kalbėjau.

— Su kuo?

— Su Ana Chimenes.

— A, ta žurnaliste! Labai miela ir protinga asmenybė. Ji tiria katedros gaisrus. Žinau dar ir tai, kad jūsų šefas Markas yra jos brolio, Ispanijos atstovo Europolo Italijos skyriuje, draugas.

— Tikrai taip. Santjagas Chimenesas yra Marko ir mūsų visų draugas. Jis labai geras žmogus ir kompetentingas profesionalas.

— Taip ir atrodo. Matot, aš jums skambinu kardinolo prašymu. Jis nori jus ir poną Valonį pakviesti į vieną priėmimą.

— Priėmimą?

— Kardinolas priima katalikų mokslininkų komisiją, kuri vis pasirodo Turine norėdama patyrinėti relikviją; jie rūpinasi, kad relikvija visada būtų tinkamos būklės. Daktaras Bolardas yra tos komisijos prezidentas. Kai jie atvyksta, kardinolas kasmet surengia priėmimą; jis nekviečia labai daug žmonių, ne daugiau kaip trisdešimt ar keturiasdešimt asmenų, tačiau nori, kad šįkart ir jūs ateitumėte. Per vieną susitikimą ponas Valonis pareiškė norą su tais mokslininkais susipažinti, o dabar atsirado puiki proga.

— Ir aš esu pakviesta?

— Kuo nuoširdžiausiai, daktare, taip man pasakė Jo Eminencija.

— Gerai, tada pasakykite man, kur ir kurią valandą.

— Poryt. Jo Eminencijos rezidencijoje septintą valandą vakaro. Be komiteto narių, dar dalyvaus ir kai kurie valdytojai, bendradarbiaujantys su mumis ir besirūpinantys tvarka katedroje, taip pat meras, vietinės valdžios atstovai, gali būti, kad dalyvaus monsinjoras Obry, valstybės sekretoriaus padėjėjas ir Jo Eminencija kardinolas Visjė.

— Gerai. Dėkoju už kvietimą.

— Lauksime jūsų.

Markas buvo suirzęs. Didelę dienos dalį jis praleido Turino požemiuose. Kai kurie tuneliai siekė XVI amžių, kiti — XVIII amžių, ir

net Musolinis buvo įsakęs naudotis tuneliais bei kai kuriose dalyse juos praplėsti. Perėjimas požeminėmis galerijomis reikalavo pragariškų pastangų. Po žeme buvo antras Turinas, o tiksliau, keli Turinai. Senosios turiniečių teritorijos, vėliau siaubiamos Hanibalo, dar vėliau užimtos lombardų, kol galiausiai suformavo Savojos rūmų dalį. Tai buvo miestas, kuriame istorija ir fantazija lydi kiekviename žingsnyje.

Archeologų lentelės žymėjo, kad kai kurios galerijos buvo senesnės nei XVI amžiaus ir siekė pirmuosius mūsų eros amžiaus metus.

Komandoras Kolombrija jam viską kantriai ir maloniai rodė, bet buvo nepalenkiamas, kai Markas norėjo įžengti į tokią galeriją, kuri buvo netinkamos būklės, arba kai siūlydavo patikrinti kurią nors sieną ir pažiūrėti, ar nėra ten slapto tunelio.

— Man buvo įsakyta palydėti jus per galerijas ir aš nerizikuosiu nei jūsų, nei savo gyvybe, mėgindamas surasti tunelius, kurie nėra pažymėti ir galėtų užgriūti tiesiai ant mūsų galvų; aš negavau leidimo kirsti kokią nors sieną. Apgailestauju.

Vis dėlto labiausiai apgailestavo Markas, nes dienai baigiantis jautė klaidžiodamas po Turino tunelius tik veltui sugaišęs laiką.

— Nagi, neniršk, komandoras Kolombrija teisus, jis tik vykdė įsakymus. Būtų tikra beprotybė imtis darbuotis plaktuku.

Džiuzepė mėgino nuraminti šefą dėl tokio bergždžio darbo. O ir Sofija negalėjo pasidžiaugti daug nuveikusi.

— Markai, tai, ką tu mėgini padaryti, būtų įmanoma tik tuomet, jeigu Kultūros ministerija, sutarusi su Turino meno taryba, nusiųstų į tunelius archeologų ir techninių darbuotojų grupę. Netgi tokiu atveju negali prašyti, kad jie kastų ten, kur tau atrodo tinkama. Tai nelogiška.

— Bet jeigu nepatikrinsime uždarytų galerijų, nesužinosime, ar tai, ko mes ieškome, egzistuoja, ar ne.

— Tada pasikalbėk su ministru ir...

— Kurią nors artimiausią dieną ministras pasiųs mane po velnių. Jam jau iki gyvo kaulo įgriso tas reikalas su relikvija.

Sofija su Džiuzepe susirūpinę klausėsi Marko, bet nieko nesakė.

— Gerai, tuomet tau pranešiu kitas naujienas. Kardinolas kviečia mus rytoj į priėmimą.

— Į priėmimą? Mus?

— Taip. Man skambino tėvas Yvas. Mokslininkų komitetas, kuris

rūpinasi Šventosios Drobulės būkle, šiuo metu yra Turine, ir kardinolas jų garbei rengia priėmimą, į kurį kviečia visus svarbiuosius miesto asmenis. Regis, kažkada jam būsi pareiškęs norą susipažinti su tais mokslininkais, todėl dabar mus kviečia su jais susitikti.

— Aš visiškai nenoriu dalyvauti šventėse, norėčiau su jais pasikalbėti oficialiai, nežinau, katedroje, tuo metu, kai jie tyrinėja relikviją... Vis dėlto, manau, teks eiti. Liepsiu išlyginti kostiumą. O tu, Džiuzepe, kokių naujienų turi?

— Vietinis viršininkas neturi tiek žmonių, kiek mums reikėtų. Turėsime paprašyti žmonių iš Romos. Kalbėjausi su Europolu, kaip man liepei, jeigu nebylys nuspręstų sprukti. Su mumis galėtų darbuotis dar trys žmonės. Todėl turėsi pasikalbėti su Roma, kad mums skirtų pastiprinimą.

— Man nepatinka, kad mums atsiųs policininkus iš Romos. Būčiau linkęs pasitikėti tik savo grupe. Kas iš žmonių galės pasirodyti?

— Departamentas užverstas darbu. Niekas nesėdi susidėjęs rankų, — patvirtino Džiuzepė. — Nebent kurie nors atidėtų savo darbus, ir jeigu tik galėtų, reikiamu momentu būtų perkelti čia.

— Taip, aš linkęs taip ir padaryti. Daug patogiau jaučiuosi su savais žmonėmis. Mes pasitenkinsime vietinių karabinierių pagalba. Nors tai reikštų, kad visi turėsime dirbti policijos darbą.

— Maniau, kad mes ir esame policija, — sarkastiškai atsakė Džiuzepė.

— Na taip, tu ir aš — taip. Bet Sofija ne, Antoninas irgi ne, nei Minerva.

— Juk tau nešovė į galvą mintis paleisti juos sekti nebylio?

— Darysime viską visi, aišku?

— Kuo aiškiausiai, šefe, kuo aiškiausiai. Ar nieko tokio, jeigu eisiu vakarieniauti su vienu draugu karabinieriumi, vienu geru tipu, pasiryžusiu su mumis bendradarbiauti. Jis pasirodys po pusės valandos. Norėčiau, kad iki mums išeinant, kartu išlenktumėte po stiklą.

— Man tinka, — pasakė Sofija.

— Gerai, — tarė Markas, — palįsiu po dušu ir nusileisiu. O ką tu, daktare, veiksi vėliau?

— Jeigu nori, galime kur nors netoliese pavakarieniauti.

— Gerai, kviečiu tave, nors tai man pataisys nuotaiką.

— Ne, vakarienės kviečiu aš.

— Sutinku.

Sofija nusipirko juodo šilko kostiumėlį su švarku. Ji nebuvo pasiėmusi nieko, kas tiktų priėmimui, todėl gretimoje Romos gatvėje susirado *Armani* parduotuvę. Be savo kostiumo, dar nupirko ir kaklaraištį Markui.

Jai patiko *Armani* dėl jo paprastumo, dėl to vos juntamo neoficialumo, kurį jis suteikdavo kostiumams.

— Tu būsi pati gražiausia, — pareiškė Džiuzepė.

— Garantuotai, — pritarė Markas.

— Nuo jūsų dviejų pradėsiu burti savo gerbėjų klubą, — juokėsi Sofija.

Tėvas Yvas juos pasitiko prie durų. Jis nebuvo apsirengęs kaip kunigas, nesimatė net koloratės, vilkėjo mėlyną, beveik juodą kostiumą, ryšėjo *Armani* kaklaraištį, tokį patį, kokį Sofija buvo padovanojusi Markui.

— Daktare... pone Valoni... Užeikite, Jo Eminencijai bus malonu jus matyti.

Markas akies krašteliu žvilgtelėjo į tėvo Yvo kaklaraištį, o šis plačiai nusišypsojo.

— Pone Valoni, renkantis kaklaraiščius jūsų geras skonis.

— Iš tiesų geras skonis yra daktarės specialybė, kuri ir padovanojo man šį kaklaraištį.

— Tiksliai pataikyta! — juokdamasis sušuko tėvas Yvas.

Visi priėjo prie kardinolo, o šis juos pristatė monsinjorui Obry, aukštam, liesam, elegantiškų ir geraširdiškų manierų prancūzui. Jam buvo apie penkiasdešimt metų ir jo išvaizda atitiko veiklos sritį — jis buvo diplomatijos ekspertas. Monsinjoras iš karto išreiškė susidomėjimą relikvijos tyrimu.

Kelias minutes jie kalbėjosi, o paskui vienu metu visų žvilgsniai nukrypo įėjimo link.

Priėmime pasirodė Jo Eminencija kardinolas Visjė ir Umbertas D'Alakva. Turino kardinolas ir monsinjoras Obry atsiprašė Sofijos su Marku ir patraukė pasisveikinti su atvykusiais svečiais.

Sofija pajuto, kaip pagreitėjo jos pulsas. Ji nesitikėjo vėl pamatyti D'Alakvos, juo labiau čia. Ar jis ignoruos ją šaltu mandagumu?

— Daktare, tu paraudai.

— Aš? Man tai buvo netikėta.

— Buvo nemaža tikimybė čia susitikti D'Alakvą.

— Aš apie tai nepagalvojau.

— Jis vienas iš Bažnyčios rėmėjų, patikimas žmogus. Dalis Vatikano finansų diskretiškai eina per jo rankas. Ir primenu tau, kad Minervos ataskaitoje buvo paminėta, kad būtent jis apmoka visas šito mokslininkų komiteto išlaidas.

— Taip, tu teisus, bet vis tiek nesitikėjau jo sutikti.

— Nurimk, atrodai nuostabiai; jeigu D'Alakvai patinka moterys, jis tiesiog neįstengs prieš tave atsispirti.

— Tu pats žinai, kad per visą gyvenimą šalia jo nebuvo pastebėta jokia moteris. Labai keista.

— Tai todėl, kad jis laukė tavęs.

Jie nebegalėjo pratęsti pokalbio, nes prie jų priėjo tėvas Yvas, lydimas mero ir dviejų pagyvenusių džentelmenų.

— Noriu jums pristatyti daktarę Galjoni ir daktarą Valonį, Meno departamento direktorių. Meras daktaras Bolardas ir daktaras Kastilja...

Ir užsimezgė gyvas pokalbis apie relikviją, į kurį Sofija įsiterpdavo tik vienu kitu žodeliu.

Kai Umerbtas D'Alakva pasirodė tiesiai priešais ją, lydimas kardinolo Visjė, ji krūptelėjo.

Po griežto pasisveikinimo D'Alakva paėmė ją už rankos ir, visų nuostabai, atskyrė nuo grupės.

— Kaip sekasi tyrimas?

— Negaliu pasakyti, kad toli pasistūmėjome. Bet tai tik laiko klausimas.

— Nesitikėjau šiandien jūsų čia susitikti.

— Mus pakvietė kardinolas; jis žinojo, kad norėjome susipažinti su mokslininkų komiteto nariais. Tikiuosi, galėsime su jais dar kartą susitikti, iki jiems išvykstant.

— Atvykote į Turiną dalyvauti šitame priėmime...

— Ne, ne visai taip.

— Kad ir kaip būtų, džiaugiuosi jus matydamas. Kiek laiko čia būsite?

— Na, kelias dienas, keturias, penkias, gali būti, kad ir ilgiau.

— Sofija!

Šaižus vyro balsas pertraukė įjudviejų su D'Alakva pokalbį. Sofija išspaudė šypseną išvydusi, kad ją šaukia jos universiteto dėstytojas. Viduramžių epochos meno dėstytojas, katedros pažiba, daugybės knygų autorius, Europos akademinio pasaulio žvaigždė.

— Mano geriausia mokinė! Koks džiaugsmas! Kaip sekasi?

— Profesoriau Bonomi! Džiaugiuosi jus matydama.

— Umbertai, aš nežinojau, kad tu pažįstamas su Sofija. Nors manęs tai ir nenustebino — ji viena iš geriausių meno specialisčių, kurias tik turime Italijoje. Belieka apgailestauti, kad ji nepasinėrė į akademinį gyvenimą. Siūliau jai tapti mano padėjėja, bet mano maldavimai buvo bergždi.

— Dėl Dievo, profesoriau!

— Taip, taip, tikra tiesa, aš niekada neturėjau tokios protingos ir gabios mokinės kaip jūs, Sofija.

— Taip, — įsiterpė D'Alakva. — Aš jau žinau, kad daktarė Galjoni labai kompetentinga.

— Kompetentinga ir įstabi, Umbertai, ir dar nepaprastų analitinių sugebėjimų. Atleiskite už mano nediskretiškumą, bet paklausiu, ką jūs, Sofija, čia veikiate?

Sofija jautėsi nepatogiai. Ji nenorėjo aiškintis savo senajam profesoriui, nors ir suprato neturinti kitos išeities.

— Aš dirbu Meno departamente, o Turine esu darbo reikalais.

— A! Meno departamentas. Negalėjau įsivaizduoti jūsų dirbančios tyrėja.

— Mano darbas labiau mokslinis, aš nesiimu tyrimų tiesiogine šio žodžio prasme.

— Eime, Sofija, pristatysiu jus kai kuriems kolegoms, jie apsidžiaugs su jumis susipažinę.

D'Alakva suėmė Sofiją už parankės ir neleido profesoriui Bonomiui jos nusivesti.

— Atleisk, Gvidai, bet aš kaip tik rengiausi pristatyti Sofiją Jo Eminencijai.

— Na, jeigu taip... Umbertai, ar atvyksi rytoj į Pavaročio koncertą ir vakarienę, kurią aš rengiu kardinolo Visjė garbei?

— Taip, žinoma.

— Kodėl tau neatsivedus Sofijos? Man labai patiktų, jei pasirodytų mano mylima mergaitė, jeigu tik nesi susitarusi.

— Na, aš...

— Man bus labai malonu lydėti daktarę, jeigu tik ji nėra susitarusi. O dabar, jeigu leisi, kardinolas mūsų laukia... Pasimatysime vėliau.

D'Alakva kartu su Sofija priėjo prie grupelės, kurioje buvo ir kardinolas Visjė. Jis pažvelgė į ją susidomėjęs, lyg stengtųsi įvertinti, ir buvo su ja labai malonus, bet tuo pat metu ir šaltas kaip ledas. Buvo matyti, kad jo santykiai su D'Alakva labai artimi, vienas su kitu jie bendravo kaip šeimos nariai, lyg juos sietų kažin kokie bendri saitai.

Kurį laiką jie kalbėjosi apie meną, vėliau apie politiką ir galiausiai perėjo prie relikvijos.

Markas stebėjo, kaip Sofija natūraliai įsiliejo į išrinktųjų grupėlės pokalbį. Ir netgi šaltasis kardinolas šypsojosi atsakinėdami į kai kuriuos jos komentarus, bei akivaizdžiai reiškė susidomėjimą Sofijos nuomone.

Jis galvojo, kad Sofija buvo ne tik protinga, bet ir labai graži, niekas negalėjo likti abejingas jos išvaizdai, netgi tas rafinuotasis kardinolas.

Jau buvo gerokai po devintos, kai susirinkusieji pradėjo skirstytis. D'Alakva ėjo lydimas Obry ir kitų dviejų kardinolų, daktaro Bolardo ir dviejų mokslininkų.

Prieš išeidami jie susirado Sofiją, kuri tuo metu kalbėjosi su Marku ir senuoju profesoriumi Gvidu Bonomiu.

— Labos nakties, daktare, Gvidai, pone Valoni...

— Kur vakarieniauji? — paklausė Gvidas Bonomis.

— Jo Eminencijos Turino kardinolo namuose.

— Gerai, bet tikiuosi rytoj tave pamatyti lydintį daktarę.

Sofija jautė, kad rausta.

— Net neabejok. Aš su jumis susisieksiu, daktare Galjoni. Iki rytojaus.

Sofija ir Markas atsisveikino su kardinolu bei tėvu Yvu.

— Ar gerai praleidote laiką? — paklausė kardinolas.

— Taip, labai dėkoju, Eminencija, — atsakė Markas.

— Ar susitarėte dėl kokio nors susitikimo su mūsų mokslininkų komitetu? — pasidomėjo tėvas Yvas.

— Taip, rytoj mus priims daktaras Bolardas, — atsakė Markas.

— Yvai, kodėl jums nepakvietus šį vakarą pono Valonio ir daktarės vakarienės?

— Man bus labai malonu. Jeigu tik šiek tiek manęs palauksite, aš paskambinsiu ir užsakysiu staliukąo *Vecchia Lanterna*. Ar jums tiks?

— Dėl mūsų nesivarginkite, tėve...

— Man tai joks vargas, pone Valoni, nebent nenorėtumėte viešai su manimi vakarieniauti, nes ryšime vienodus kaklaraiščius...

Po pusiaunakčio tėvas Yvas juos paliko prie viešbučio durų. Vėlyva vakarienė buvo labai maloni. Jie juokėsi, kalbėjosi apie viską po truputį ir su pasimėgavimu valgė. To ir buvo galima tikėtis, nes *Vacchia Lanterna* yra vienas rafinuočiausių ir brangiausių Turino viešbučių.

— Visuomeninis gyvenimas mane sekina! — sušuko Markas eidamas prie baro aptarti su Sofija vakarienės smulkmenų.

— Vis dėlto mes gerai praleidome laiką.

— Tu esi princesė ir buvai savo aplinkoje, o aš esu policininkas ir man tai buvo darbas.

— Markai, tu esi kur kas daugiau nei policininkas. Priminsiu tau, kad esi diplomuotas istorikas ir kad mums visiems apie meną atskleidei daugiau, nei įmanoma išmokti universitete.

— Neperdėk. Beje, senasis Bonomis tave dievina.

— Jis buvo mano geriausias profesorius, be to, yra meno pasaulio įžymybė ir visada buvo man labai malonus.

— Ir manau, kad jis buvo slapta tave įsimylėjęs.

— Ką čia šneki! Tau būtų naudinga žinoti, kad beveik iš visų disciplinų gaudavau tik pačius aukščiausius vertinimus. Galiausiai buvau tikra knygų graužikė.

— Na, gerai, o ką man papasakosi apie D'Alakvą?

— O! Net nežinau, ką tau pasakyti. Tėvas Yvas šiek tiek panašus į jį: jie abu protingi, korektiški, draugiški, patrauklūs ir nepasiekiami.

— Man neatrodė, kad D'Alakva tau būtų nepasiekiamas, be to, jis ne kunigas.

— Ne, jis ne kunigas, bet jame yra kažkas tokio, rodos, lyg jis būtų ne iš šio pasaulio, lyg sklandytų virš mūsų visų... Nežinau, labai keistas jausmas, nemoku visko logiškai paaiškinti.

— Bet jis atrodė sužavėtas pokalbio su tavimi.

— Ne daugiau nei kiti. Man labai norėtųsi tau pasakyti, kad buvo

kitaip, kad tas vyras domisi manimi asmeniškai, bet tai netiesa, Markai, aš neapgaudinėsiu savęs. Jau esu pakankamo amžiaus, kad suprasčiau, kai patinku vyrui.

— Ką jis tau pasakė?

— Tą trumpą laiką, kai kalbėjomės tik dviese, jis klausinėjo apie tyrimą. Nepasakiau jam, ką čia veikiame, išskyrus tai, kad norėjai susipažinti su relikviją prižiūrinčių mokslininkų komitetu.

— Ką gali pasakyti apie Bolardą?

— Jis labai įdomus, bet priklauso tam pačiam vyrų tipui kaip ir D'Alakva bei tėvas Yvas. Dabar mes jau žinome, kad jie pažįstami, tas tiesa, bet to buvo galima tikėtis.

Man jie atrodo kažkokie išskirtiniai, negalėčiau tiksliai pasakyti kodėl, bet jie tokie yra. Juose slypi kažkas ypatinga, galbūt dėl jų išvaizdos, elegancijos, saugumo jausmo, kurį jie tiesiog spinduliuoja aplink. Jie įpratę įsakinėti ir įpratę, kad jiems paklustų. Mūsų šnekusis daktaras Bonomis pasakojo, kad Bolardą domina vien mokslas ir kad jis visuomet buvo ištikimas savo viengungystei.

Ir dar mane stebina jo atsidavimas relikvijai, nes ir jis puikiai žino, kad *karbonas 14* nustatė medžiagą esant viduramžių kilmės.

— Taip, mane taip pat. Pamatysime, ką pavyks sužinoti per rytojaus mudviejų susitikimą. Norėčiau, kad eitum su manimi. Ir paaiškink man apie tą vakarienę pas Bonomį.

— Jis neatstojo nuo D'Alakvos, kol šis nesutiko lydėti manęs į operą, o vėliau į jo namus vakarienės, kurią rengia kardinolo Visjė garbei. D'Alakvai tiesiog neliko kitos išeities, tik pasakyti, kad mane lydės. Tačiau aš nežinau, ar turėčiau ten rodytis.

— Žinoma, kad turėtum. Be to, privalai ten visko klausytis ištempusi ausis. Dalyvausi ten su darbo misija. Galbūt kuris nors iš tų gerbiamų ir galingų vyrų žino ką nors, kas susiję su katedros gaisru.

— Markai, prašau tavęs! Tiesiog absurdiška manyti, kad tie vyrai kaip nors susiję su gaisrais, su nebyliais...

— Ne, tai nėra absurdiška. Dabar su tavimi šneku kaip policininkas. Aš nepasitikiu didžiaisiais. Siekdami to, ką turi dabar, privalėjo perbristi daugybę mėšlo ir perlipti per daugelį galvų. Be to, galiu tau priminti, kad kaskart atskleidę kokią nors meno dirbinių vagių organizaciją susiduriame su faktu, jog galutinė grandis — koks nors ekscentriškas milijonie-

rius, savo privačioje galerijoje svajojąs turėti žmonijos paveldo dalelę, ir tik todėl, kad daiktas saugomas kokiame nors muziejuje.

Tu esi geroji princesė iš pasakos, o jie yra rykliai, naikinantys viską, kas pasitaiko jų kelyje. Nepamiršk to rytoj, kai eisi į operą ir vakarieniauti pas Bonomį. Jų nepriekaištingos manieros, išmintingos kalbos, ta visur juos supanti prabanga yra tik fasadas, niekas daugiau. Aš jais pasitikiu mažiau nei kalėjimo žiurkėmis.

— Privalėsiu nusipirkti dar vieną drabužį.

— Kai grįšime, pasirūpinsiu, kad tau būtų grąžinti pinigai už visas išlaidas šiame tyrime. Tik, princese, pasistenk pasirodyti ne su *Armani*, nes per vieną vakarą išleisi visą mėnesio atlyginimą.

— Aš pasistengsiu, nors nepažadu.

27 skyrius

Jaunoji susijaudinusi priėmė savo nesuskaičiuojamų giminaičių sveikinimus. Svetainė buvo pilnut pilnutėlė. Puiki maskuotė, pagalvojo Adajus.

Bakalbasio dukterėčios vestuvės suteikė progą susitikti didžiajai daliai bendruomenės Berlyne.

Jis keliavo kartu su Bakalbasiu, vienu slaptųjų bendruomenės vyskupų, kuris oficialiai buvo laikomas klestinčiu Urfos verslininku.

Su septyniais Vokietijos bendruomenės ir septyniais Italijos vadovais jie patraukė į nuošalų svetainės kampą, kur prisidegė ilgus cigarus. Vienas iš Bakalbasio sūnėnų liko netoliese stebėti, kad niekas jų netrikdytų.

Jis kantriai klausėsi vyrų pokalbio apie bendruomenės gyvenimo smulkmenas tuose barbarų kraštuose.

— Kitą mėnesį Mendibchas išeis į laisvę. Kalėjimo direktorius kelis kartus kalbėjosi telefonu su Meno departamento direktoriumi. O sykį socialinė darbuotoja skundėsi direktoriui, nes jai pasirodė, kad tiesiog negarbinga rengti visą tą spektaklį vienam kaliniui; ji dar sakė, kad jau kuris laikas patarinėjusi Mendibchą apgyvendinti ypatingojo režimo centre, nes, jos įsitikinimu, nebylys jų nesuprato, todėl ten jam būtų pa-

togiau. O sukurti visą tą spektaklį, tik tam, kad įsitikintų, jog Mendibchas juos supranta, buvo pernelyg sudėtinga. Taigi socialinė darbuotoja leido suprasti, kad ateityje į tokius reikalus nebeįsivels.

— Kas yra mūsų kontaktinis asmuo kalėjime? — paklausė Adajus vyro, kuris ką tik baigė pasakoti.

— Mano brolienė. Ji dirba valytoja. Jau daugybę metų valo administracinius kabinetus ir kai kurias kitas kalėjimo vietas. Sako, kad jie visi taip priprato prie jos buvimo, kad nekreipia į ją jokio dėmesio, ir jeigu ji valo patalpas, jie leidžia moteriai toliau darbuotis, nors tuo metu vyksta svarbus pokalbis telefonu arba tariamasi su kokiu nors funkcionieriumi. Jie ja pasitiki. Juo labiau kad ji solidaus amžiaus, todėl niekas neįtaria pagyvenusios moters, vaikštančios su kibiru ir šluota.

— Ar galime sužinoti, kurią tiksliai dieną jis bus paleistas į laisvę?

— Taip, žinoma, kad galime, — atsakė tas pats vyras.

— Kaip? — paklausė Adajus.

— Įsakymus apie išlaisvinimą direktorius gauna faksu. Ryte atėjęs į darbą peržiūri faksogramas. Mano brolienė pasirodo darbe anksčiau negu jis ir ji jau žino, kad turi peržiūrėti atsiųstus pranešimus. Kai tik sužinos apie lygtinį Mendibcho paleidimą į laisvę, iškart man paskambins. Nupirkau jai mobilųjį telefoną tik tam, kad išsyk man paskambintų.

— Ką dar turime kalėjime?

— Du broliai, nuteisti už žmogžudystę. Vienas jų dirbo Turino vietinės valdžios viršininko vairuotoju, o kitas turėjo daržovių parduotuvėlę. Vieną naktį diskotekoje susiginčijo su tokiais tipais, kurie kišo rankas prie jų merginų. Broliai buvo greitesni, taigi priekabiautojai krito nuo peilių dūrių. Jie geri ir labai ištikimi žmonės.

— Tegul Dievas jiems atleidžia! Ar jie priklauso mūsų bendruomenei?

— Ne, bet vienas jų giminaitis priklauso. Jis kalbėjosi su tais dviem ir paklausė, ar jie galėtų... na, ar galėtų...

Vyras jautėsi nepatogiai stebimas skvarbaus Adajaus žvilgsnio.

— Ir ką jie pasakė?

— Viskas priklauso nuo pinigų. Jeigu mes jų šeimoms sumokėsime milijoną eurų, jie tai padarys.

— Kaip jiems bus duotas ženklas?

— Kalėjime juos aplankys vienas iš šeimynykščių praneš, kad pinigus jau gavo, ir pasakys, kada privalo... pagaliau... na, tai, ką tu nurodysi.

— Rytoj turėsi pinigus. Bet pasiruoškime ir tokiai galimybei, kad Mendibchas išeis iš kalėjimo gyvas.

Jaunas vyras vešlia barzda ir elegantiškomis manieromis tarė:

— Ganytojau, jeigu taip nutiks, pamėginsiu susisiekti su mūsiškiais tradiciniais būdais.

— Paaiškink plačiau.

— Aš pasirodysiu Kararo parke devintą valandą ryto ir vaikščiosiu toje parko dalyje šalia *Appio Claudio*. Tuo keliu tą pačią valandą kasdien mano pusbrolis Arslanas lydi savo dukteris į mokyklą. Jau daugelį metų bendruomenės nariai paslapčia lankosi toje vietoje, kai yra tikri, kad jų niekas neseka. Išvydę praeinantį Arslaną, numeta ant žemės popierių su įrašu, kur jie gali susitikti po kelių valandų. Kai tavo siunčiama komanda pasieks Turiną, jiems bus duotos tos pačios instrukcijos.

Arslanas susisieks su manimi paskyręs susitikimo vietą, ir mes sužinosime, ar kas nors seka mūsų žmones; jeigu bus sekami, jie nesiartins, bet mes vis tiek eisime jo ir susisieksime su savo žmonėmis, kai tik bus saugu.

Jeigu nebus įmanoma susisiekti, brolis žinos, kad dedasi kažkas nenumatyta, ir pasistengs suorganizuoti kitą susitikimą. Tada jis privalės eiti į vaisių parduotuvėlę *Via Academia Alabertina* ir nusipirkti obuolių, o mokėdamas kartu su pinigais įteiks popierių, kuriame bus nurodytas kitas susitikimas. Pardavėjas yra mūsų bendruomenės narys, ir jis susisieks su mumis.

Trečias susitikimas...

— Tikiuosi, kad trečio susitikimo neprireiks. Jeigu Mendibchas išeis gyvas iš kalėjimo, negali išgyventi ilgiau nei iki pirmo susitikimo. Aišku? Mums gresia didžiulis pavojus. Mendibchas bus sekamas karabinierių, patyrusių žmonių. Reikia surinkti komandą, kuri sugebės tai padaryti, o paskui pradingti nepastebėtiems. Tai nebus lengva, bet mes negalime rizikuoti ir suteikti jam galimybę susisiekti su kuriuo nors mūsų žmogumi, ar jums viskas aišku?

Vyrai susirūpinę linktelėjo. Ir vienas iš jų, pats vyriausias, prabilo:

— Aš esu Mendibcho tėvo dėdė.

— Man labai gaila.

— Aš suprantu, kad stengiesi mus išgelbėti, bet ar nėra bent mažiausios galimybės jį išgabenti iš Turino?

— Kaip? Išėjęs jis bus sekamas, kad ir kur eis, bus fotografuojamas. Taip pat bus registruojami visi, kas tik prie jo prisiartins, o dar vėliau tikrinami. Mes galime žlugti kaip kortų namelis. Man skaudu kaip ir tau, bet aš neturiu teisės leisti jiems prie mūsų prisiartinti. Mes išgyvenome du tūkstančius metų, daugelis mūsų protėvių paaukojo gyvybę, liežuvius, namus, šeimas. Mums nevalia išduoti nei jų atminimo, nei savęs. Man labai gaila.

— Aš suprantu. Ar leisi viską sutvarkyti man, jeigu jis gyvas išeis iš kalėjimo?

— Tau? Bet juk esi garbingas mūsų bendruomenės narys, be to, kaip galėtum visa tai padaryti, būdamas jo tėvo dėdė?

— Aš esu vienišas. Mano žmona ir dvi dukterys žuvo automobilio avarijoje prieš trejus metus. Aš čia nebeturiu nieko. Galvojau grįžti į Urfą ir praleisti paskutines dienas šalia savo šeimos. Man jau aštuoniasdešimt ir aš patyriau viską, ką Dievas norėjo, kad patirčiau, taigi jis man atleis, jeigu atimsiu gyvybę Mendibchui, o paskui pribaigsiu ir save. Tai būtų teisingiausia išeitis.

— Tu nori atimti sau gyvybę?

— Taip, ganytojau, taip ir padarysiu. Kai Mendibchas pasirodys Kararo parke, ten jo lauksiu. Prieisiu prie jo, o jis nieko neįtars, nes esu giminaitis, apkabinsiu jį ir tuo apkabinimu atimsiu jam gyvybę. O paskui tuo pačiu peiliu dursiu sau į širdį.

Jie visi pritrenkti nutilo.

— Aš nežinau, ar tai gera mintis, — atsakė Adajus. — Tau bus atlikta autopsija, ir jie sužinos, kas esi.

— Ne, jie nesugebės nieko nustatyti. Man bus ištraukti visi dantys ir išdeginti visi pirštų atspaudai. Policijai būsiu žmogumi be atpažinimo žymių.

— Ar sugebėsi tai padaryti?

— Aš pavargau gyventi. Leiskite man paskutinį kartą pasitarnauti bendruomenei, nors ir pačiu skausmingiausiu būdu. Ar Dievas man atleis?

— Dievas žino, kodėl tai darome.

— Tada, jeigu Mendibchas išeis iš kalėjimo, pasiųskite man žinią ir paruoškite mane mirčiai.

— Mes taip ir padarysime, bet jeigu mus išduosi, likusi tavo šeima Urfoje smarkiai kentės.

— Neįžeidinėk grasinimais nei mano orumo, nei mano vardo. Nepamiršk, kas esu ir kas tokie buvo mano protėviai.

Adajus pritardamas nulenkė galvą, o paskui paklausė apie Turgutą.

Jam atsakė kitas iš vyrų, žemas, kresnas, griežto veido, nors darbavosi jis Egipto muziejaus apsaugoje.

— Frančeskas Turgutas labai išsigandęs. Meno departamento žmonės jį kelis kartus apklausė, be to, jis mano, kad toks tėvas Yvas, kardinolo sekretorius, į jį žvelgia itin įtariai.

— Kas mums žinoma apie tą kunigą?

— Jis prancūzas, pakankamai įtakingas Vatikane ir netrukus bus paskirtas vyskupo padėjėju Turine.

— Ar jis gali būti vienas iš *Jų*?

— Taip, gali. Jis turi visas tinkamas charakteristikas. Jis nėra paprastas kunigas: priklauso aristokratų šeimai, kalba keliomis kalbomis, turi puikų akademinį išsilavinimą, be to, sportuoja... ir dar celibatas, visiškas celibatas. Kaip žinoma, *Jie* niekada nenusižengia šiai taisyklei. Jis yra kardinolo Visjė ir monsinjoro Obry globotinis.

— Taigi galime būti tikri, kad jis vienas iš *Jų*.

— Taip, nėra abejonių. *Jie* pasielgė labai išmintingai, infiltruodami savo žmones į Vatikaną ir užimdami aukštus postus kurijoje. Aš nenustebčiau, jeigu vieną dieną kuris nors *jų* būtų išrinktas popiežiumi. Tada tikrai galėtume sakyti, jog tai — likimo pokštas.

— Turgutas turi sūnėną Urfoje, Ismetą, gerą vaikiną. Pasakysiu jam, kad keliautų gyventi pas savo dėdę.

— Kardinolas labai geraširdis, manau, jis leis Frančeskui priimti savo sūnėną.

— Ismetas pasirengęs, o ir jo tėvas manęs prašė juo pasirūpinti. Aš jį paruošiu gyvenimui su Turgutu, o paskui paruošiu tam, kad atėjus laikui jį pakeistų. Todėl jam derėtų vesti kokią nors italę — taip galėtų pasilikti gyventi kaip durininkas ir pakeis savo dėdę. Be to, jis stebės tėvą Yvą ir bandys išsiaiškinti, ar šis yra vienas iš *Jų*.

— Yra, man dėl to nekyla jokių abejonių.

— Ismetas mums tai patvirtins. O mūsų tunelio nerado?

— Nerado. Prieš porą dienų Meno departamento direktorius, lydi-

mas kareivių, aplankė požemines galerijas. Ir kai iš ten išėjo, jo nepasitenkinimo kupinas veidas viską pasakė. Ne, jie neaptiko tunelio.

Vyrai toliau kalbėjosi ir gurkšnojo rakiją, kol vidurnaktį jaunieji atsisveikino su svečiais. Adajus, abstinentas, neprisilietė prie jokio gėrimo. Lydimas Bakalbasio ir dar trijų vyrų, jis išėjo ir patraukė į saugų būstą, priklausantį vienam iš bendruomenės narių.

Kitą dieną jis buvo numatęs kelionę į Turiną. Taip pasakė jiems, bet gali būti, kad grįš į Urfą. Visiems buvo nurodyta, kas ką privalo daryti, kiekvienam jis pateikė tikslias instrukcijas. Mendibchas privalėjo mirti, kad išgelbėtų bendruomenę.

Likusią nakties dalį Adajus praleido melsdamasis, ieškodamas maldose Dievo, bet jis žinojo, kad Dievas nesiklausė, jis niekada nejautė jo šalia, niekada nesulaukė ženklo, o jis, vargšas, paaukojo savo ir tiekos kitų gyvenimų Jam. O jeigu Dievo nėra? Jeigu viskas tebuvo didžiulis melas? Kartais jis leisdavosi suviliojamas demonų ir galvodavo, kad visa bendruomenė laikėsi įsitvėrusi mito, legendos ir niekas iš to, kas jiems, dar vaikams, buvo pasakojama, nebuvo tiesa.

Tačiau jis nebeturėjo kelio atgal. Jo gyvenimas buvo nulemtas ir jo vienintelis tikslas — atgauti Jėzaus Drobulę. Jis žinojo, kad *Jie* ir toliau bandys sutrukdyti, kad ištisus amžius *Jie* taip elgėsi, nuo to laiko, kai pavogė šventąjį audeklą, bet vieną dieną jie jį susigrąžins ir tą pasieks jis, Adajus.

28 skyrius

Įėjusi į D'Alakvos ložę Sofija negalėjo nuslėpti nuostabos. Jis atsiuntė automobilį, kad paimtų ją iš viešbučio į operą, o ten, prie durų, laukė teatro direktoriaus padėjėjas, kuris palydėjo ją į Umberto D'Alakvos balkoną.

Ložėje jau sėdėjo kardinolas Visjė, daktaras Bolardas ir dar trys vyrai, kuriuos ji iškart pažino. Kartu buvo vienas Agneli šeimos atstovas su žmona, du bankininkai ir meras Torianis su žmona.

D'Alakva atsistojo ir šiltu rankos paspausdimu ją pasveikino. Kardinolas Visjė pasveikino ją lengvu šypsniu.

D'Alakva pasodino savo viešnią šalia mero, jo žmonos ir daktaro Bolardo. O pats įsitaisė šalia kardinolo.

Sofija jautė, kad vyrai stebi ją akies krašteliu, visi, išskyrus kardinolą, Bolardą ir D'Alakavą. Ji žinojo, kad šį vakarą atrodo ypač patraukli, nes labai pasistengė.

Vakare nuėjo į kirpyklą ir dar kartą apsilankė *Armani* parduotuvėje. Šį kartą išsirinko elegantišką raudoną pelerinos ir kelnių kostiumą — tai spalva, kurią nedažnai rinkosi šis dizaineris. Sofija atrodė provokuojamai, įstabiai — taip tikino Markas su Džiuzepe.

Pelerinos iškirptė pakankamai atvira, ir meras vogčiomis vis žvilgtelėdavo į atvirą kūną.

Markas nustebo, kad ne pats D'Alakva pasirodė jos paimti, o tiesiog atsiuntė automobilį. Tačiau Sofija puikiai suprato, ką norėjo tuo gestu pasakyti D'Alakva: jis nesidomėjo ja kaip moterimi, ji buvo tik dar viena viešnia.

Tas vyras pastatydavo sunkiai įveikiamas kliūtis, ir nors tai darė labai subtiliai, bet nepalikdavo jokių abejonių.

Per pertrauką visi išėjo į privatų D'Alakvos saloną, kur buvo pasiūlyta šampano ir kanapių, kurių Sofija net nepalietė, kad nesugadintų tobulo makiažo.

— Ar jums patinka opera, daktare?

Uždavęs klausimą kardinolas Visjė įdėmiu žvilgsniu tyrė aplinką.

— Taip, Eminencija. Šį vakarą Pavarotis buvo nuostabus.

— Tikrai taip, nors *La Bohème* nėra mėgstamiausia jo opera.

Gvidas Bonomis įėjo į saloną ir karštai ėmė sveikintis su visais susirinkusiais.

— Sofija, esi pati gražiausia! Mane visada stebino tavo grožis, kai buvai mano studentė universitete — taip pat. Turiu visą sąrašą nekantraujančių susipažinti su tavimi draugų ir dar tiek pat pavydžių žmonų, nes jų vyrų žvilgsniai ilgiau buvo prikaustyti prie jūsų, nei nukreipti į Pavarotį. Jūs esate iš tų moterų, kurios verčia aplinkinius jaudintis.

Sofija suirzo. Bonomio žarstomi komplimentai jai pasirodė visiškai ne vietoje. Jai labai nepatiko pernelyg laisvas Bonomio elgesys. Sofija pažvelgė į jį rimta, be šypsenos, ir Bonomis suprato Sofijos žalių akių žaibus.

— Gerai, laukiu jūsų visų vakarienės. Eminencija, daktare, mere...

D'Alakva matė, kad Sofija jaučiasi nejaukiai, ir priėjo prie jos.

— Gvidas toks jau yra, visada toks. Jis nuostabus žmogus, neprastas viduramžių žinovas, kurio asmenybė, kaip čia tiksliau pasakius, pernelyg ekspresyvi. Nesupykite.

— Aš nepykstu ant jo, aš pykstu ant savęs. Klausiu savęs, ką veikiu čia, ne savo vietoje. Jeigu jums nesutrukdysiu, kai baigsis opera, grįšiu į viešbutį.

— Ne, neišeikite. Pasilikite ir atleiskite savo senajam profesoriui, kad jis pasirinko netinkamą būdą susižavėjimui išsakyti.

— Man labai gaila, bet aš būčiau linkusi atsisveikinti. Nėra jokios prasmės man eiti vakarienės pas Bonomį — buvau viena iš jo studenčių, ir tiek. Taip pat neturėjau priimti Bonomio kvietimo į operą, užimti vietą ložėje tarp kitų pakviestųjų, jūsų draugų, kurie dėl mano buvimo šalia tikrai nesijautė labai patogiai. Aš nepriklausau šitam visuomenės sluoksniui ir man labai gaila, kad sukėliau tiek nepatogumų.

— Jūs man nesukėlėte jokių nepatogumų, aš jus užtikrinu.

Skambutis paskelbė antros dalies pradžią, ir jie abu grįžo į ložę.

Sofija pastebėjo, kad D'Alakva ją diskretiškai stebi. Ji norėjo bėgte išbėgti, bet taip nepasielgs, nes gėdijosi pasirodyti kvailai ar elgtis kaip kokia mergaitė. Ji ištvers iki pabaigos, atsisveikins ir daugiau jos keliai su D'Alakva niekada nesusikirs. Šitas vyras neturi nieko bendra su relikvija, kad ir kaip Markas nepasitikėjo pasaulio galingaisiais. Tačiau ji netikėjo, kad katedros gaisrai ar pasikėsinimai apvogti turi ką nors bendra su juo. Tai netgi juokinga, ir tai ji ketino pasakyti šefui.

Kai baigėsi pasirodymas, visas teatras atsistojęs plojo Pavaročiui. Pasinaudodama proga Sofija atsisveikino su meru, jo žmona, Agneli pora ir bankininkais. O galiausiai priėjo prie kardinolo Visjė.

— Geros nakties, Eminencija.

— Jūs išeinate?

— Taip.

Visjė nustebęs žvilgsniu susirado D'Alakvą. Šis maloniai kalbėjosi su Bolardu apie aukštus soprano registrus ir nuostabias Pavaročio arijų interpretacijas.

— Daktare, man būtų labai malonu, jei lydėtumėte mus per vakarienę, — patikino kardinolas Sofiją.

— Eminencija, jūs geriau nei kas nors kitas galite suprasti mano nepatogią padėtį. Aš linkusi išeiti. Ir nenorėčiau sukelti jokių nepatogumų.

— Ką gi, jeigu negaliu jūsų įtikinti... tikiuosi ir vėl jus pamatyti. Jūsų moderniųjų archeologijos metodų vertinimas man pasirodė itin novatoriškas. Iki visiškai atsidaviau Bažnyčiai, aš studijavau archeologiją.

D'Alakva juos pertraukė.

— Mūsų laukia automobiliai...

— Daktarė mūsų nelydės.

— Man labai gaila, norėčiau, kad pasiliktumėte su mumis, bet jeigu jūs linkusi pasitraukti, tas pats automobilis, kuris jus atvežė, parveš atgal į viešbutį.

— Dėkoju, bet norėčiau pasivaikščioti, viešbutis ne taip toli nuo čia.

— Atleiskite, daktare, — nutraukė ją kardinolas. — Man regis, prasta mintis eiti vienai. Turinas pakankamai pavojingas miestas, man būtų daug ramiau žinoti, kad jūs saugiai parvežta namo.

Sofija nusprendė priimti pasiūlymą, kad nebūtų palaikyta užsispyrusia ar nesukalbama.

— Gerai, aš jums dėkinga.

— Nedėkokite man, jūs esate solidi asmenybė, išsiskirianti daugybe vertybių, ir neleiskite, kad kas nors jas sumenkintų. Nors manau, kad grožis jums buvo labiau nepatogumas nei privalumas, nes niekada juo nepasinaudojote.

Kardinolo žodžiai paguodė Sofiją. O D'Alakva palydėjo ją iki automobilio.

— Daktare, aš džiaugiuosi, kad pasirodėte.

— Dėkoju.

— Ar dar liksite kurį laiką Turine?

— Taip, gali būti, kad artimiausias penkiolika dienų būsiu Turine.

— Aš jums paskambinsiu ir, jeigu turėsite laiko, labai norėčiau su jumis pavakaroti.

Sofija nežinojo, ką atsakyti, todėl išspaudė „taip". Tuo metu D'Alakva uždarė automobilio dureles ir nurodė vairuotojui parvežti ją į viešbutį.

Sofija nežinojo, kad Gvidą Bonomį griežtai išbarė kardinolas Visjė.

— Profesoriau Bonomi, jūs neparodėte deramos pagarbos daktarei Galjoni ir visiems buvusiems šalia jos. Jūsų nuopelnai Bažnyčiai yra nepaneigiami, ir mes visi esame dėkingi už tai, ką darote kaip pagrindinis

viduramžių meno ekspertas, bet tai nesuteikia jums teisės elgtis kaip akiplėšai.

D'Alakva sutrikęs klausėsi kardinolo prakalbos.

— Polai, aš net neįsivaizdavau, kad daktarė tau padarė tokį įspūdį.

— Man Bonomio elgesys pasirodė visiškai netinkamas, jis kalbėjo kaip senas storžievis ir be jokios priežasties įžeidė daktarę. Kartais klausiu savęs, kodėl Bonomio artistinis talentas neatsiskleidžia kitose gyvenimo srityse. Galjoni man atrodo labai turtinga asmenybė, inteligentiška, išsilavinusi moteris, kurią įsimylėčiau, jeigu tik nebūčiau kardinolas, jeigu nebūčiau... jeigu nebūčiau tuo, kas esu.

— Mane stebina tavo nuoširdumas.

— Nagi, Umbertai, tu lygiai taip pat žinai, kad celibatas yra labai sunkus išbandymas, toks pat sunkus, koks ir reikalingas. Aš jo laikiausi, Dievas mato, laikiausi to reikalavimo, bet tai nereiškia, kad matydamas protingą ir nuostabią moterį nesugebu jos įvertinti. Būčiau tikras veidmainis, jeigu sakyčiau kitaip. Mes turime akis, matome ir tai, kas mus verčia žavėtis Berninio skulptūromis, jaudina žvelgiant į Fidijos marmurą ar priblokia etruskų kapavietėse, taip pat mokame įvertinti ir kitų asmenų vertybes. Mes įžeistume savo išmintį apsimesdami, kad nepastebime daktarės Galjoni grožio ir kitų vertybių. Tikiuosi, padarysi viską, kad nebeliktų nesusipratimų.

— Taip, aš jai paskambinsiu ir pakviesiu pavakarių. Daugiau negaliu padaryti.

— Žinau. Negalime padaryti daugiau.

— Sofija...

Ana Chimenes buvo bežiangianti į viešbutį, kai Sofija lipo iš automobilio.

— Velniai rautų! Kokia jūs graži. Grįžtate iš kokio nors vakarėlio?

— Grįžtu iš vieno košmaro. O kaip jums sekasi?

— Viskas sudėtingiau, negu man iš pradžių atrodė, bet aš nesitraukiu.

— Gerai darote.

— Jūs vakarieniavote?

— Ne, bet paskambinsiu Markui ir, jeigu jis dar nevakarieniavo, paprašysiu jį nusileisti į viešbučio restoraną.

— Ar labai nesutrukdysiu, jeigu prie jūsų prisidėsiu?

— Man tai tikrai ne, o mano šefui nežinau, palaukite minutėlę, ir aš jam pasakysiu.

Iš registratūros Sofija grįžo nešina lapeliu.

— Kartu su Džiuzepe jie išėjo į Turino karabinierių viršininko namus vakarienės.

— Tada vakarieniaukime vienos, aš jus kviečiu.

— Ne, kviečiu aš.

Vakarieniaudamos užsisakė butelį *Barolo* ir paslapčiomis viena kitą tyrinėjo.

— Sofija, yra vienas labai neaiškus epizodas relikvijos istorijoje.

— Tik vienas? Aš sakyčiau, kad jie visi neaiškūs. Jos atsiradimas Edesoje, jos dingimas Konstantinopolyje...

— Skaičiau, kad Edesoje buvo paplitusi labai įtakinga krikščionių bendruomenė. Taigi Edesos emyras turėjo susiremti su Bizantijos kariuomene, nes nenorėjo atiduoti jiems Drobulės.

— Taip ir buvo. 944 metais, Edesai teko kovoti su Bizantija, kuri atkakliai reikalavo mandiliono. Bizantijos imperatorius Romanas Lekapenas siekė turėti mandilioną, kaip jį vadino graikai, nes kartu su juo tikėjosi įgauti amžiną Dievo apsaugą, paversiančią juos nenugalimais. Tad pasiuntė kariuomenę, vadovaujamą savo geriausio karžygio, ir pasiūlė Edesos emyrui susitarti: jeigu šis įteiks Drobulę, kariuomenė atsitrauks be kovos ir Bizantija dosniai užmokės už mandilioną, be to, paleis į laisvę du šimtus įkaitais paimtų Edesos musulmonų.

Tačiau Edesos krikščionių bendruomenė atsisakė atiduoti mandilioną emyrui ir šis, nors ir buvo musulmonas, baimindamasis, kad audeklas iš tiesų stebuklingas, nusprendė kovoti. Bizantijos kariuomenė nugalėjo ir 944 metų rugpjūčio 16 dieną mandilioną išsigabeno į Bizantiją. Bizantiškoji liturgika mini tą dieną. Vatikano archyvuose saugomas tekstas, aprašantis, kaip arkidiakonas Gregorijus priima Drobulę.

Imperatorius įsakė ją saugoti Blankernos Šventosios Marijos bažnyčioje, kur relikviją kiekvieną penktadienį aplankydavo tikintieji. Būtent iš ten ji dingo ir tik XIV amžiuje pasirodė Prancūzijoje.

— Ar ją pasiėmė tamplieriai? Kai kurie autoriai įsitikinę, kad būtent jie perėmė relikviją?

— Labai sunku pasakyti. Tamplieriams priskiriama viskas, jie vaizduojami kaip viską galintys antžmogiai. Gali būti, kad jie perėmė mandilioną, bet lygiai taip pat gali būti ir ne jie. Kryžiuočiai sėjo mirtį ir sumaištį visur, kur tik ėjo. Gali būti, kad Balduinas de Kurtenė, paskelbtas Konstantinopolio imperatoriumi, ją įkeitė ir nuo tada Drobulė dingo.

— Ar jis galėjo įkeisti relikviją?

— Tai viena iš daugelio teorijų. Jis neturėjo pinigų išlaikyti savo imperijai, duoneliavo per visas Europos karalystes bei valdas ir pardavė daugybę relikvijų, kurios per kryžiaus žygius buvo pargabentos iš Šventosios Žemės, tarp jų ir savo dėdės, Prancūzijos karaliaus Liudviko, žemes. Gali būti, kad tamplieriai, tos epochos bankininkai, taip pat užsiimdavo dar ir tuo, kad atgaudavo šventąsias relikvijas, taigi jie sumokėjo Balduinui už Šventąją Drobulę. Tačiau nėra jokio patvirtinančio dokumento.

— Na, bent jau aš tikiu, kad ją pasiėmė tamplieriai.

— Kodėl?

— Nežinau, bet juk jūs patvirtinote tokią galimybę. Drobulė buvo nugabenta į Prancūziją, kur vėl pasirodė žmonėms.

Moterys dar gerą laiko tarpą kalbėjosi, Ana fantazuodama apie tamplierius, Sofija neigdama jos versijas.

Markas ir Džiuzepė susitiko jas pakeliui į liftą.

— Ką jūs čia veikiate? — paklausė Džiuzepė.

— Mes kartu su Ana vakarieniavome ir puikiai praleidome laiką.

Markas nieko nepasakė, tik šaltai pasisveikino su Ana ir paprašė Sofijos su Džiuzepe nueiti su juo į viešbučio barą prieš miegą išlenkti taurės.

— Kas nutiko?

— Bonomis įkišo savo trigrašį. Sakydamas man komplimentus beveik įžeidė, aš pasijutau nejaukiai ir, kai baigėsi opera, išėjau. Klausyk, Markai, aš nenoriu ne savo vietoje, neturėjau ten ką veikti ir jaučiausi pažeminta.

— O D'Alakva?

— Jis elgėsi kaip tikras džentelmenas, kardinolas Visjė, mano nuostabai, taip pat. Palikime viską taip, kaip yra.

— Dar pažiūrėsime. Neketinu palikti ramybėje nė vienos tyrimo gijos, kad ir kokia beprotiška ji atrodytų. Šį kartą tikrai taip nepasielgsiu.

Sofija puikiai žinojo, kad jis to ir nepadarys.

* * *

Atsisėdusi ant lovos krašto, o ant likusios dalies paskleidusi popierius, pastabas ir knygas, Ana Chimenes vis dar galvojo apie pokalbį su Sofija.

Koks galėjo būti Romanas Lekapenas, imperatorius, atėmęs iš edesiečių Šventąją Drobulę? Ana įsivaizdavo jį žiaurų, prietaringą, apsėstą valdžios.

Iš tiesų relikvija patyrė daug negandų: karus, gaisrus, vagystes... ir viskas dėl savanaudiškumo bei gilaus tikėjimo magijos jėga.

Ana nebuvo katalikė, bent jau ne praktikuojanti. Ji buvo pakrikštyta kaip beveik didžioji dalis ispanų, bet neprisimena, kad būtų kada užėjusi į bažnyčią nuo savo Pirmosios komunijos dienos.

Ji norėjo miego, tad patraukė popierius. Kaip visada prieš pat užmigdama pasiėmė Kavafio knygą ir išsiblaškiusi susirado vieną iš savo mėgstamiausių eilėraščių:

Mylimi idealūs balsai
Tų, kurie mirė, arba tų, kurie prarasti taip, lyg būtų mirę.
Kartais sapnuose jie mums šneka;
Kartais vaizduotė jų klausosi.
O su jais sugrįžta kiti pirmosios
Mūsų gyvenimo poezijos aidai
Kaip nakties muzika, pasiklydusi kelyje.

Užmigo galvodama apie Bizantijos kariuomenės kovą su Edesos emyrais. Ji girdėjo kareivių balsus, traškant degančius medžius, vaikų verksmą, kurie gelbėdami savo gyvybes išsigandę ieškojo prieglobsčio savo motinų glėbiuose. Matė sužeistą senolį, apsuptą kitų senių ir dar apyjaunių vyrų, parklupusių ant kelių, maldaujančių stebuklo, kuris neįvyko.

O paskui senolis priėjo prie urnos, atsargiai ištraukė iš jos kruopščiai sulankstytą audeklą ir įteikė ją vienam labai tvirtai surėstam musulmonų kareiviui, kuris vos įstengė suvaldyti emocijas, neišdaužęs vyrų, susirinkusių pagerbti savo taip puoselėjamos relikvijos.

Su krikščionimis jie įnirtingai kovojo dėl mandiliono, nes Jėzus buvo didis pranašas, tegul Alachas pasigaili jo sielos.

Bizantijos pajėgų vadas priėmė mandilioną iš Edesos kilmingųjų rankų ir pergalingai tęsė savo žygį iki pat Konstantinopolio.

Rūkstantys dūmai temdė namus, o Bizantijos kareiviai, pasinėrę į savo darbą, krovė į vežimus nugalėtojų grobį.

Senasis Edesos vyskupas jautėsi apleistas Dievo. O vėliau akmeninėje bažnyčioje, kuri vis dar stovėjo nesugriauta, šalia kryžiaus, apsuptas kunigų ir ištikimiausių krikščionių, prisiekė atgauti mandilioną, nors ir savo gyvybės kaina.

Jie, raštininko Ticijaus, galingojo Obodo, Chosaro sūnėno Izazo, Chuano iš Aleksandrijos ir daugelio kitų palikuonys, paaukojo savo gyvybes už mandilioną. Jie jį atgaus, o jeigu nepavyks, jų palikuonys nenurims tol, kol neįvykdys savo misijos. Jie prisiekė tai prieš Dievą, priešais didžiulį medinį kryžių, iškeltą virš altoriaus, priešais Jėzaus motinos atvaizdą, priešais Šventąjį Raštą.

Ana nubudo šaukdama. Jautė, kaip ją persmelkė nerimas, nes regėtas košmaras buvo labai jau tikroviškas.

Ji nuėjo iki šaldytuvo susirasti vandens ir atidariusi langą įleido į kambarį gaivaus ryto oro.

Kavafio eilėraštis, regis, išsipildė, ir mirusiųjų balsai peršoko iš sapno. Ana jautė, kad tai, ką matė ir girdėjo sapne, buvo tikra. Ji buvo įsitikinusi, kad viskas kaip tik taip ir buvo.

Po dušo ji pasijuto geriau, bet alkio nejautė, todėl dar kurį laiką liko kambaryje, ieškodama knygose informacijos apie Balduiną de Kurtenė, išmaldos prašantį karalių. Jose nedaug terado, todėl prisėdo prie kompiuterio, nors virtualiąja informacija nelabai pasitikėjo. Paskui ėmė ieškoti informacijos apie tamplierius ir, savo nuostabai, atrado tariamai paties ordino internetinę svetainę. Vis dėlto tamplieriai neegzistavo, todėl norėdama pasitikslinti informaciją Ana paskambino savo laikraščio programuotojų vadovui ir paaiškino, kas ją domina.

Programuotojas jai paskambino po pusės valandos. Internetinės svetainės apie tamplierius direkcija įsikūrusi Londone, tvarkingai registruota, visiškai legali.

29 skyrius

Adajus įžengė į savo namus, stengdamasis nesukelti triukšmo. Buvo pavargęs po kelionės. Jis patraukė tiesiai į Urfą, nepasilikęs dar vienai nakčiai Stambule.

Guneriui bus staigmena, kai ras jį ryte namuose. Jis nebuvo įspėjęs apie savo sugrįžimą nei jo, nei bendruomenės.

Bakalbasis pasiliko Berlyne, iš ten keliaus į Ciurichą sutvarkyti piniginių reikalų, kad būtų galima sumokėti dviem kaliniams, sutikusiems nužudyti Mendibchą.

Jis apgailestavo, kad Mendibchas turėjo mirti. Tai buvo geras vaikinas, mielas, puikiai pasirengęs, bet jeigu jį susektų, iškiltų grėsmė bendruomenės egzistavimui.

Jie pergyveno persų laikus, kryžiaus žygius, Bizantijos antpuolius, turkus. Jie ištisus amžius gyveno slaptai vykdydami jiems pavestą misiją.

Dievas turėjo juos labiausiai mylėti, nes jie buvo tikrieji krikščionys, bet taip nenutiko, jiems buvo siunčiami siaubingi išbandymai, o dabar Mendibchas privalo mirti.

Adajus palengva užlipo laiptais ir įėjo į savo kambarį. Lova buvo paklota. Guneris visada taip elgėsi, net Adajui išvykus į kelionę. Jo draugas ištikimai jam tarnavo ir rūpinosi, kad Adajaus gyvenimas būtų patogus, iš anksto nujausdamas šio norus.

Guneris buvo vienintelis žmogus, kuris visuomet su juo kalbėjosi atvirai, išdrįsdavo kritikuoti, ir Adajui kartais netgi pasirodydavo, kad Gunerio žodžiuose girdi tam tikro nepasitikėjimo. Bet ne, Guneris jo neišduos, būtų kvaila taip galvoti. Jeigu jis imtų juo nebepasitikėti, nebepakeltų naštos, kuri Gunerui buvo užkrauta dar paauglystėje.

Adajus išgirdo lengvą beldimą į duris ir skubiai jas atidarė.

— Pažadinau tave, Guneri?

— Aš jau kelias dienas nemiegu. Ar Mendibchas mirs?

— Tu atsikėlei pasidomėti Mendibchu?

— O ar gali būti kas nors svarbiau, nei žmogaus gyvybė, ganytojau?

— Tu ryžaisi mane kankinti?

— Ne, tegul Dievas mane apsaugo, bet aš tiesiog kreipiuosi į tavo sąžinę, kad sustabdytum visą šią beprotybę.

— Eik sau, Guneri, aš turiu pailsėti.

Guneris apsigręžė ir išėjo, o Adajus stipriai gniaužė kumščius ir mėgino atsikratyti jį apimančio įniršio.

30 skyrius

— Sunki naktis? — paklausė Džiuzepė Anos, kai ši išsiblaškiusi kando pusryčių ragelį.

— A, tai jūs! Laba diena. Taip, iš tiesų buvo sunki naktis. O kur daktarė Galjoni?

— Ji tuoj nusileis iš savo kambario. Ar matėte mano šefą?

— Ne, nemačiau. Aš ką tik atėjau.

Visi viešbučio kavinės staliukai buvo užimti, todėl Džiuzepė daug negalvodamas atsisėdo prie Anos staliuko.

— Ar jūs nieko prieš, jeigu aš čia užsisakysiu kavos?

— Ne, visiškai nieko prieš. Kaip sekasi tyrimas?

— Tai labai lėtas darbas. O kaip jums sekasi?

— Aš visiškai pasinėriau į tą istoriją. Skaitau daugybę knygų, ieškau informacijos internete, bet pasakysiu atvirai, kad vakar klausydamasi Sofijos sužinojau daugiau nei per visas tas dienas, kurias praleidau prie knygų.

— Sofija sugeba taip paaiškinti, kad viskas pasimato kur kas aiškiau. Man nutiko taip pat. Vis dėlto papasakokite, ar turite kokią nors teoriją?

— Jokios rimtos, be to, šiandien mano galva apsunkusi, naktį sapnavau košmarą.

— Tai todėl, kad jus graužia sąžinė.

— Kaip?

— Taip man sakydavo mama, kai vaikystėje nubusdavau susapnavęs košmarą. Ji manęs klausdavo: „Džiuzepe, ką tokio padarei, ko neturėjai daryti?“ Mano motina mėgdavo kartoti, kad košmarai perspėja apie nešvarią sąžinę.

— Bet aš neprisimenu padariusi ką nors tokio, kas graužtų mano sąžinę. O jūs esate tiesiog policininkas ar ir istorikas?

— Tiesiog policininkas, bet ir to gana. Juo labiau kad man pasisekė įsidarbinti Meno departamente ir per daugelį metų šalia Marko labai daug ko išmokau.

— Matau, kad jūs visi dievinate savo šefą.

— Taip, ir manau, kad jūsų brolis irgi nemažai apie jį kalbėjo.

— Santjagas jį labai vertina, vieną vakarą su broliu buvau jo namuose vakarienės. Be to, porą ar trejetą kartų buvome susitikę įvairiomis progomis.

Įėjusi į kavinę, Sofija iš karto juos pamatė.

— Kas nutiko, Ana?

— Aš imsiu rimtai jaudintis. Negi taip akivaizdu, kad praleidau sunkią naktį?

— Taip, lyg būtum ką tik iš mūšio lauko.

— Aš iš tiesų sapnavau karo lauką, mačiau sukapotus kūdikius, išprievartautas jų motinas, net užuodžiau gaisro dūmus. Sunki buvo naktis.

— Akivaizdu.

— Sofija, žinau, kad gali nuskambėti įkyriai, bet jeigu turi nors vieną laisvą minutę ir tau nesutrukdysiu, norėčiau su tavimi šnektelėti.

— Gerai, dar nežinau kada tiksliai, bet galėtume susitikti.

Markas priėjo prie stalelio skaitydamas raštelį.

— Laba diena visiems. Sofija, turiu žinutę nuo tėvo Šarnei. Bolardas laukia mūsų po dešimties minučių katedroje.

— Kas yra tėvas Šarni? — paklausė Ana.

— Tėvas Yvas de Šarni, — atsakė Sofija.

— Esate pernelyg smalsi, — pastebėjo Markas.

— Turiu tokia būti.

— Gerai, jeigu baigėte pusryčiauti, imkitės savo darbų. Džiuzepe, tu...

— Taip, aš jau traukiu ten, vėliau tau paskambinsiu.

— Nagi, Sofija, jeigu paskubėsime, dar galime nepavėluoti į susitikimą su Bolardu. Ana, linkiu gerai praleisti dieną.

— Pasistengsiu.

Pakeliui į katedrą Markas paklausė Sofijos apie Aną Chimenes:

— Ką ji žino?

— Nenumanau, ji klausinėja, bet pati nieko nesako. Kartais atrodo sutrikusi, bet nujaučiu, kad ji turi daugiau šaltinių negu atrodo, be to, ji protinga. Vis klausinėja, klausinėja, bet siūlo galo nepaleidžia. Gali sakyti, kad nieko pernelyg nežino, bet aš nebūčiau tokia tikra.

— Ji labai jauna.

— Bet nepėsčia.

— Juo geriau jai. Kalbėjausi su Europolu, jie mums išties pagalbos ranką. Kontroliuos sienas, oro uostus, muitines, geležinkelio stotis... Kai baigsime pokalbį su Bolardu, keliausime į karabinierių būstinę. Noriu, kad susipažintum su planu, kurį parengė Džiuzepė. Be to, neturėsime savo žinioje daug žmonių, bet, tikiuosi, pakankamai. Ir mums neturėtų būti sudėtinga sekti nebylio pėdomis.

— Kaip, tavo nuomone, išėjęs jis susisieks su saviškiais?

— To dar nežinau, bet jeigu jis priklauso kokiai nors organizacijai, turės kokius nors nurodytus kontaktinius adresus, kur ir patrauks. „Trojos arklys" pats mums parodys kelią, nesijaudink. O tu pasiliksi koordinuoti operaciją karabinierių būstinėje.

— Aš? Ne, aš nenoriu, aš norėčiau būti kartu su jumis.

— Vis dar nežinome, su kuo galime susidurti, o tu nesi policininkė, man sunku įsivaizduoti tave skuodžiančią per Turiną paskui nebylį.

— Tu dar nežinai, aš puikiai galiu sekti.

— Kas nors privalo pasilikti centre, o tu kaip tik ir esi tinkamas žmogus. Mes visi per radijo imtuvus palaikysime su tavimi ryšį ir nuolat būsi informuojama. Džonas Baris įtikino savo kolegas iš CŽV, kad šie neoficialiai mums padėtų — paskolintų miniatiūrines filmavimo kameras, kuriomis bus galima fiksuoti kiekvieną nebylio žingsnį, kad ir kur jis eitų. Tu gausi signalus centrinėje būstinėje ir jausiesi taip, lyg pati būtum gatvėje. Džiuzepė susitarė su kalėjimo direktoriumi, kad mums leistų užmesti akį į nebylio batus.

— Įdėsite ten mikrofoną?

— Taip. Mes to norėtume. Bėda ta, kad jis avi sportbačius, o į juos daug sunkiau įmontuoti, bet vaikinai iš CŽV mums ir čia padės. Jungtinėse Valstijose jie labiau pripratę prie sportinių batelių nei mes Europoje; čia kur kas labiau rūpinamasi avalyne.

— Nebūčiau apie tai pagalvojusi... Turėsime gauti teismo leidimą operacijai?

— Tikiuosi, šį reikalą išspręsti vėliausiai rytoj.

Priėjo katedrą. Tėvas Yvas jų jau laukė ir palydėjo iki patalpos, kurioje Bolardas su mokslininkų komitetu tyrinėjo relikviją. Ir ten juos paliko. Atsiprašė sakydamas, kad turi be galo daug darbo.

31 skyrius

— Pone, ką tik atvyko jūsų dėdės siųstas pasiuntinys.

Balduinas pašoko iš guolio ir pagaliau plačiau atmerkęs akis įsakė savo džentelmenams palydėti šauklį į jo apartamentus.

— Privalote apsirengti, mano pone; jūs esate imperatorius, o pasiuntinys — Prancūzijos karaliaus rūmų kilmingasis.

— Paskali, jeigu to neprimintum, aš ir pamirščiau, kad esu imperatorius. Todėl padėk man. Ar mano spintose dar liko koks nors apsiaustas, kurio neįkeičiau ar nepardaviau?

Paskalis de Molemė, Prancūzijos karaliaus kilmingasis vasalas, pasiųstas tarnauti tam nelaimingajam sūnėnui, neatsakė į imperatoriaus klausimą.

Iš tiesų jam trūko lėšų, bet kam. Visai neseniai jis buvo pasiuntęs darbininkus nurinkti šviną nuo savo rūmų stogų, kad parduotų jį Venecijos pirkliams, kurie suko visai neblogą verslą tik Balduino nepritekliaus dėka.

Kai imperatorius atsisėdo savo sosto salėje, jo kilmingieji nervingai šnabždėdamiesi tarpusavy laukė Prancūzijos karaliaus naujienų.

Robertas de Dižonas priklaupė ant kelio ir nulenkė galvą prieš imperatorių. Šis gestu liepė jam stotis.

— Gerai, sakyk, kokias naujienas atneši iš mano dėdės?

— Jo didenybė karalius aršiai kaunasi Šventojoje Žemėje, kad atkovotų mūsų Viešpaties kapą. Aš jums atnešu gerą žinią apie Damasko užkariavimą. Karaliaus kariauna sparčiai žengia į priekį ir pakeliui į Jeruzalę užkariauja Nilo žemes. Šiuo metu jis negali jums padėti ir pataria nesiruošti jam į pagalbą, nes žygio išlaidos viršytų visą metinį karūnos mokestį. Jis pataria išlaikyti ramybę ir tikėjimą Viešpačiu. Netrukus jis pasikvies jus šalia savęs kaip ištikimiausią ir mylimiausią savo sūnėną, ir

tuomet jau padės išsikapstyti iš visų nepriteklių, nuo kurių dabar kenčiate.

Balduinas delnu prisidengė burną ir buvo bepuoląs į ašaras, bet aštrus Paskalio de Molemė žvilgsnis priminė, kas jis esąs.

— Atnešu jums ir jo didenybės laišką.

Karžygys ištraukė užantspauduotą dokumentą ir įteikė jį imperatoriui. Šis netvirtai jį paėmė ir net nepažvelgęs įdavė Paskaliui de Molemė.

Jis ištiesė ranką Robertui de Dižonui, ir kilmingasis pasiuntinys simboliškai pabučiavo imperatoriaus žiedą.

— Ar atsakysite į karaliaus laišką?

— Grįšite į Šventąją Žemę?

— Prieš iškeliaudamas privalau aplankyti ponią Blanką de Kastiljį, nešu žinias nuo jos sūnaus, mano gerojo karaliaus Liudviko. Vienas iš mane lydinčių riterių nekantrauja grįžti kautis šalia karaliaus, jis ir nuneš žinią, kurią norėsite pranešti jo didenybei karaliui, savo dėdei.

Balduinas linktelėjo galva ir pakilo. Išėjo iš sosto salės nesižvalgydamas atgal, priblokštas žinios, kad jo dėdė Prancūzijos karalius jam negalėjo padėti.

— Ir ką dabar darysiu, Paskali?

— Tai, ką darėte kitais kartais, mano pone.

— Ir vėl trankytis po giminaičių rūmus, kurie visiškai nesupranta, kaip svarbu Konstantinopolyje išlaikyti krikščionybę? Jie man niekuo nepadeda, Konstantinopolis — paskutinė krikščionybės tvirtovė tarp musulmonų, tai krikščionių žemė, bet venecijiečiai — tikri pasalūnai ir sudarinėja sandėrius su otomanais už mano nugaros, genujiečiams terūpi jų verslo pelnas, o mano pusbroliai iš Flandrijos žemių nuolat skundžiasi neturintys pakankamai lėšų man padėti. Melas! Aš ir vėl turėsiu grįžti duoneliauti, maldauti princų, kad padėtų man išlaikyti imperiją? Manai, kad Dievas man atleis už tai, kad įkeičiau jo nukryžiuoto Sūnaus erškėčių karūną?

Neturiu iš ko mokėti kareiviams, nei rūmininkams, nei kilmingiesiems. Aš neturiu nieko. Karaliumi tapau dvidešimt vienerių ir tada svajojau sugrąžinti karalystei jos spindesį, atgauti prarastąsias žemes. Ir aš nuveikiau? Nieko. Nuo to laiko, kai kryžiaus žygiai padalijo imperiją ir ištraukė Konstantinopolį, aš vos sudurdamas galą su galu išlaikau karalystę, o gerasis popiežius Inocentas net nesiklauso mano maldavimų.

— Nusiraminkite, pone. Jūsų dėdė mūsų neapleis.

— Bet ar negirdėjai, ką pasakė pasiuntinys?

— Taip, buvo pranešta, kad jis duos jums žinią, kai bus nugalėti saracėnai.

Sėdėdamas savo didingame krėsle, nuo kurio jau prieš kurį laiką buvo liepęs nurinkti aukso papuošalus, imperatorius glostė savo barzdą ir nervingai judino kairę koją — tai išdavė jo nerimą.

— Pone, privalote perskaityti Prancūzijos karaliaus laišką.

Paskalis de Molemė ištiesė užantspauduotą dokumentą, kurį, visiškai pasinėręs į savo nerimą dėl nepritekliaus, Balduinas jau buvo užmiršęs.

— Ak! Taip, man rašo dėdė, ir manau, jis vėl žarsto patarimus, kaip likti geru krikščionimi ir neprarasti tikėjimo mūsų Viešpačiu Dievu.

Perlaužęs antspaudą imperatorius įsmeigė įdėmų žvilgsnį į laišką ir jo veidą perkreipė pasibaisėjimas.

— Dieve! Mano dėdė nežino, ko prašo.

— Karalius ko nors iš jūsų reikalauja, pone?

— Liudvikas mane užtikrina, kad nepaisant sunkumų, kuriuos išgyvena rūmai dėl visų išlaidų kryžiaus žygiams, vis dėlto jis yra pasirengęs padovanoti man daug aukso, jeigu aš atiduosiu jam mandilioną. Jis svajoja parodyti jį savo motinai, krikščioniškajai poniai Blankai. Liudvikas manęs prašo parduoti relikviją arba bent jau išnuomoti ją vieneriems metams. Jis pasakoja susipažinęs su vienu vyru, kuris tikina, esą mandilionas stebuklingas, — kad išgydė Edesos karalių nuo raupsų ir jo turėtojas išvengia bet kokių kančių. Dar sako, jeigu nuspręsiu patenkinti jo prašymą, visas smulkmenas aptarčiau su Dižono grafu.

— Ir ką ketinate daryti?

— Ir tu manęs dar klausi? Pats žinai, kad mandilionas man jau nepriklauso, kad net norėdamas negalėčiau atiduoti jo savo dėdei, gerajam Prancūzijos karaliui.

— Gali pamėginti įtikinti vyskupą, kad jis perduotų mandilioną jums.

— Neįmanoma. Mėgindamas jį įtikinti užtrukčiau mėnesius ir vis tiek nieko nepasiekčiau. Negaliu ilgiau laukti; sakyk, ką dar galėčiau įkeisti, ar mums dar liko kokia nors relikvija, kuri gali prilygti mano dėdės įgeidžiams?

— Taip.

— Taip? Kas tai?

— Jeigu įtikintum vyskupą, kad mums perduotų mandilioną...

— Jis to nepadarys.

— O galbūt jo jau buvo prašyta?

— Jis labai akylai jį saugo. Relikvija stebuklingai pergyveno visus kryžiaus karus. Mandilioną jam paliko jo pirmtakas ir vyskupas prisiekė saugoti šventąją relikviją kaip savo gyvybę.

— Jūs esate imperatorius.

— O jis vyskupas.

— Jis yra jūsų pavaldinys, jeigu nepaklus, galite pagrasinti nukirsti jam ausis ar nosį.

— Koks siaubas!

— Prarasite imperiją. Šis audinys yra stebuklingas — jo turėtojas, gali nieko nebijoti. Bent jau pamėginkite.

— Gerai, pasikalbėkite su vyskupu. Pasakykite, kad esate siųstas mano vardu.

— Taip ir padarysiu, bet jis nepasitenkins vien pokalbiu su manimi, jūs pats turėsite paprašyti.

Imperatorius bodėdamasis papurtė rankas. Jis bijojo susidurti akis į akį su vyskupu. Ką jis gali pasakyti, kad įtikintų atiduoti jam mandilioną?

Gurkštelėjo granatų spalvos vyno ir gestu parodė Paskaliui de Molemė, kad nori likti vienas. Imperatorius turėjo pagalvoti.

Riteris vaikštinėjo paplūdimiu pasinėręs į savo mintis, raminamas bangų mūšos. Jo žirgas ramiai laukė, be jokio pavadžio, kaip ištikimas draugas, koks jis ir buvo per visus mūšius.

Šviesos brėkšma apšvietė Bosforą, ir Bartolomėjus dos Kapelos jautė palaimingą akimirkos grožį.

Jo žirgas pastatė ausis, ir vyras įsižiūrėjo į kelio dulkių apgaubtą raitelio ant žirgo figūrą.

Jis užkišo ranką už nugaros, labiau instinktyviu nei gynybiniu judesiu, ir bandė įsitikinti, ar čia tas žmogus, kurio jis laukė.

Ką tik pasirodęs raitelis nulipo nuo žirgo ir sparčiai žengė kranto link, kur jo nekantriai laukė portugalas.

— Jūs vėluojate, — pasakė Bartolomėjus.

— Aš buvau imperatoriaus sargyboje, kol jis pavakarieniavo. Ir tik tada galėjau ištrūkti iš rūmų.

— Gerai, ką turi man pasakyti?

Jo laukęs vyras buvo tuklus, žemas, tamsios odos ir žiurkiškomis, įtariomis tamplierių riterio akimis. Derėjo elgtis su juo atsargiai.

— Pone, reikalas toks: imperatorius prašys, kad vyskupas perduotų jam mandilioną.

Bartolomėjus dos Kapelos net nemirktelėjo, lyg ką tik išgirsta informacija jo visai nejaudintų.

— Ir iš kur tai žinai?

— Girdėjau, kaip imperatorius apie tai kalbėjosi su ponu de Molemė.

— Ką imperatorius nori daryti su mandilionu?

— Tai paskutinė jam likusi vertinga relikvija, jis nori ją įkeisti. Jums žinoma, kad karalystė bankrutavusi. Imperatorius ketina mandilioną perleisti savo dėdei, Prancūzijos karaliui.

— Imk ir keliauk.

Tamplierius padavė vyrui monetas, o šis užšoko ant žirgo, atsisveikino, palinkėjo sėkmės ir iškeliavo. Riteris jam gerai sumokėjo už informaciją.

Jis jau daugelį metų rūmuose šnipinėjo tamplieriams ir neabejojo, kad purpurinio kryžiaus karžygiai ten turėjo daugiau šnipų, bet kas jie tokie, nežinojo.

Tamplieriai vieninteliai nuskurdusioje imperijoje turėjo monetų, ir turėjo jų daug, todėl galėjo gauti visas paslaugas.

Portugalas net nepasivargino pasakyti, ką ketina daryti išgirdęs naujieną, kad imperatorius rengiasi mandilioną išnuomoti. Galėjo būti, pagalvojo vyras, kad apie tai tamplieriai jau žinojo iš kitų šnipų. Tiek to, pagalvojo jis, tai ne mano bėda, man buvo gerai sumokėta.

Bartolomėjus dos Kapelos nujojo iki ordino namų Konstantinopolyje. Plytiniame pastate netoli jūros gyveno penkiasdešimt riterių kartu su savo tarnais ir žirgais.

Dos Kapelos įžengė į pagrindinę salę, kurioje tą valandą meldėsi jo broliai. Andrė de Sent Remi, vyresnysis, ženklu parodė ir jam prisidėti prie maldos. Ir tik po geros valandos nuo jo atvykimo Sent Remi įsakė pakviesti jį į darbo kambarį.

— Sėskitės, broli. Ir papasakokite, ką jums pranešė imperatoriaus dvariškis.

— Jis patvirtino karališkosios sargybos viršininko informaciją: imperatorius nori mandilioną įkeisti.

— Kristaus drobulę...

— Jis jau įkeitė erškėčių vainiką.

— Yra tiek netikrų relikvijų... Bet mandilionas ne toks. Šiame audinyje yra tikras Kristaus kraujas ir tikrasis jo atvaizdas. Laukiu mūsų magistro Gijomo de Sonako leidimo ją išpirkti. Jau prieš kelias savaites pasiunčiau jam žinią, aiškindamas, kad šiuo metu mandilionas yra vienintelė tikroji relikvija, likusi Konstantinopolyje ir labiausiai vertinama. Mes privalome ją apsaugoti.

— O jeigu Gijomo de Sonako atsakymas laiku mūsų nepasieks?

— Tada sprendimą priimsiu aš ir tikiuosi, kad didysis magistras jam pritars.

— O vyskupas?

— Jis nenori perleisti relikvijos imperatoriui. Mums žinoma, kad Paskalis de Molemė aplankė jį ir maldavo perduoti mandilioną į jo rankas. Tačiau jam buvo atsakyta. Dabar imperatorius asmeniškai prašys Drobulės.

— Kada?

— Po septynių dienų. Pateiksime prašymą susitikti su vyskupu, ir keliausiu pasimatyti su imperatoriumi. Rytoj duosiu savo nurodymus, eikite ilsėtis.

Dar nebuvo išaušę, kai karžygiai baigė savo pirmąsias dienos maldas.

Andrė de Sent Remi susikaupęs rašė laišką imperatoriui, prašydamas jo audiencijos.

Rytinė lotyniškoji imperija išgyveno agoniją. Balduinas buvo Konstantinopolio ir aplinkinių žemių imperatorius, bet ne daugiau, ir tamplieriai stengėsi palaikyti gerus santykius su Balduinu, kuris dažnai prašydavo jų paskolos.

Sent Remi dar nebaigė rašyti laiško, kai pas jį atskubėjo brolis Gajus de Božo.

— Pone, su jumis nori pasikalbėti kažkoks musulmonas. Jis atėjo lydimas dar trijų...

Konstantinopolio tamplierių vyresnysis nepajudėjo. Jis ramiai baigė rašyti dokumentus.

— Ar mes jį pažįstame?

— Nežinau, jis užsidengęs veidą, o prie įėjimo budintys riteriai neprivertė jo atidengti. Jis įteikė strėlę, išdrožtą iš medžio šakos su penkiomis įpjovomis, ir pasakė, kad ją atpažinsite.

Gajus de Božo padavė Sent Remi strėlę ir iškart pastebėjo niūrią vyresniojo išraišką, kai savo delne apžiūrinėjo medžio šaką, paverstą strėle su penkiomis įpjovomis.

— Įleiskite jį.

Po kelių minučių aukštas ir stiprus vyras, apsirengęs paprastai, bet su pastebimais kilmingumo ženklais apdaruose, įžengė į salę, kurioje laukė Sent Remi.

Šis ženklu parodė, kad du tamplierių riteriai, palydėję musulmoną, paliktų juos vienus.

Kai pasiliko vieni, abu vyrai ilgai žvelgė vienas kitam į akis, o paskui vienas iš jų vis dėlto nudūrė žvilgsnį žemyn.

— Bet, Roberai, kodėl slepi savo veidą?

— Ar būtum mane pažinęs, jeigu nebūčiau pasiuntęs tau strėlės?

— Žinoma, kad taip. Ar manai, kad jau nesugebėčiau atpažinti savo brolio?

— Vadinasi, mano maskuotė nėra gera ir mano išvaizda neatitinka saracėnų išvaizdos.

— Riteriai tavęs nepažino.

— Ko gero, ne. Kad ir kaip būtų, aš jau kelias savaites joju ir iki čia sugebėjau atkakti kirsdamas mūsų priešų žemes niekieno neįtariamas. Džiaugiuosi, kad vis dar prisimeni, kaip vaikystėje mums patikdavo drožti strėles iš nulaužtų medžio šakų; aš visuomet darydavau penkias įpjovas, o tu — tris.

— Ar patyrei kokių nors nesusipratimų?

— Jokių, kurių nebūčiau galėjęs išspręsti su jaunojo brolio Fransua de Šarnei pagalba.

— Su keliais vyrais keliavai?

— Su dviem musulmonų vedliais. Taip daug paprasčiau išsisukti nenumatytais atvejais.

— Kokias naujienas man atneši iš didžiojo magistro?

— Gijomas de Sonakas mirė.

— Kaip? Kaip tai nutiko?

— Ordinas kovojo kartu su Prancūzijos karaliumi, mūsų teikiama pagalba jam buvo labai naudinga, kaip tau tikriausiai jau žinoma, mes jam padėjome užkariauti Damaską. Tačiau karalius degė troškimu užpulti Al-Mansurą, nors Gijomas de Sonakas mėgino jį atvesti į protą, kuris susidrumstė nuo pergalės džiaugsmo. Tačiau karalius yra užsispyręs, jis nusprendė atgauti Šventąją Žemę ir degė noru kuo greičiau įžengti į Jeruzalę.

— Nujaučiau, kad atneši blogų naujienų.

— Taip ir yra. Karalius troško užkariauti Al-Mansurą; jo strategija buvo apsupti saracėnus ir pulti iš nugaros. Tačiau Roberas de Artua, Liudviko brolis, padarė klaidą kirsdamas nedidelę teritoriją. Ir taip iš anksto perspėjo dykumos gyventojus. Kova buvo žiauri.

Roberas de Sent Remi atgalia ranka persibraukė per akis, lyg taip būtų galėjęs ištrinti iš savo atminties žuvusiųjų kovos lauke vaizdą. Jis ir vėl matė tą tamsaus raudonio žemę, persisunkusią saracėnų ir kryžiuočių krauju, savo bendražygius, be paliovos drąsiai kovojusius ietimis, kurios pailginusios jų rankas negailestingai raižė priešų pilvus. Jis vis dar jautė nuovargį kauluose ir siaubą sieloje.

— Mirė daugelis mūsų brolių. Didysis magistras buvo sužeistas, bet mes sugebėjome jį išgelbėti.

Andrė de Sent Remi tylėjo stebėdamas, kaip jaunėlio brolio veide atsispindėjo emocijos, išgyvenant mirties kančių prisiminimus.

— Kartu su riteriais Yvu de Pajenu ir Beltranu de Aragonu ištraukėme Gijomą de Sonaką iš mūšio lauko, kur jis buvo sužeistas išdavikiškos strėlės, ir kaip išmanydami jį gydėme. Vis dėlto visos pastangos buvo bergždžios, jis mirė taip ir nenubudęs iš pražūtingos karštinės.

— O karalius?

— Mes laimėjome kovą. Nuostoliai buvo didžiuliai, tūkstančiai žuvusių arba mirtinai sužeistų vyrų ilsėjosi po žeme, bet Liudvikas pasakė, kad Dievas buvo su juo, todėl jis ir laimėjo. Šie žodžiai suteikė vilties kareiviams; jis buvo teisus, mes laimėjome, bet pergalė dar niekada ne-

buvo tokia trapi. Krikščionių kareivių būriai patraukė Damasko link, bet karalius susirgo dizenterija, o kareiviai buvo išbadėję, nualinti. Nežinau, kaip viskas nutiko, žinau vien tai, kad kariuomenė kapituliavo, o Liudvikas buvo paimtas į nelaisvę.

Sunki tyla pripildė patalpą, abu broliai paskendo savo mintyse ir nė katras net nepajudėjo iš vietos. Slinko ilgos minutės, bet nė vienas nepratarė nė žodžio.

Pro langą sklido tvirtovės vidiniame kieme besitreniruojančių tamplierių karžygių balsai, taip pat buvo girdėti vežimų girgždesys ir kalvio mojuojamo kūjo garsas.

Galiausiai Andrė de Sent Remi pertraukė tylą.

— Sakyk man, ką išsirinkote didžiuoju magistru?

— Mūsų didysis magistras yra Reno de Višjė, mokytojas iš Prancūzijos, ordino majoras. Tu jį pažįsti.

— Taip. Reno de Višjė išmintingas ir gailestingas žmogus.

— Jis pasiuntė žmones derėtis su saracėnais, kad Liudvikui būtų dovanota laisvė. Karaliaus kilmingieji taip pat pasiuntė savo ambasadorius, kad būtų nustatyta karaliaus laisvės kaina. Kai išvykau, derybos nebuvo pajudėjusios iš mirties taško, bet didysis magistras tiki, kad karalių pavyks išlaisvinti.

— Kokia bus kaina?

— Liudvikas be galo kenčia, nors juo gerai rūpinamasi ir jį prižiūri saracėnų gydytojai. Šie prašo, kad į Damaską įžengę kryžiuočių būriai atsitrauktų.

— Ar Liudviko kilmingieji yra pasirengę patraukti savo būrius iš Damasko?

— Jie padarys tai, ką įsakys karalius; tik jis gali paskelbti kapituliaciją. Reno de Višjė pasiuntė karaliaus sutikimo žinią. O mūsų šnipai užtikrina, kad būtent tokia bus išpirkos kaina.

— Kokius įsakymus man atneši iš didžiojo magistro?

— Aš tau atnešu užantspauduotą dokumentą ir dar kitas žinias, kurias turiu perduoti žodžiu.

— Tada sakyk.

— Mes privalome pasirūpinti mandilionu. Didysis magistras teigia,

kad tai vienintelė likusi relikvija, kurios autentiškumu galime neabejoti. Kai ją turėsi, privalėsi išsiųsti į mūsų Šventojo Jono iš Akrės tvirtovę. Ir niekas neturi sužinoti, kad ji yra mūsų rankose. Privalai mandilioną išpirkti ir padaryti taip, kad net pardavėjai nesužinotų jį atsidūrus ordino rankose. Krikščionių karaliai už mandilioną yra pasiryžę žudyti. Pats popiežius nori jo sau. Mes padovanojome jam daugybę relikvijų, kurias per visus tuos metus pirkome iš Balduino, dar kitos saugomos Prancūzijoje, išpirktos ar padovanotos Liudviko sūnėno.

Mes žinome, kad Liudvikas nori mandiliono. Po pergalės Damaske jis pasiuntė pasiuntinį su žinia imperatoriui, be to, buvo ir daugiau dokumentų su nurodymais iš Prancūzijos.

— Taip, aš žinau, prieš kelias dienas atvyko Dižono grafas ir įteikė imperatoriui laišką. Liudvikas prašo savo sūnėno mandiliono, mainais siūlydamas jam pagalbą.

Roberas de Sent Remi įteikė savo broliui kelis susuktus ir užantspauduotus dokumentus, kuriuos šis padėjo ant stalo.

— Andrė, ar žinai ką nors apie mūsų tėvus?

Andrė de Sent Remi suspaudė lūpas, nudūrė į grindis akis ir neišleisdamas nė mažiausio atodūsio, kuris buvo susikaupęs galugerkly, atsakė savo broliui.

— Mūsų motina mirusi. Mūsų sesuo Kasilda — taip pat. Mirtis ją ištiko gimdant penktą vaiką. Tėvas, nors jau visai senolis, vis dar gyvena paskendęs praeities žiemoje. Jis ištisas valandas sėdi didžiajame salone ir vos tegali pajudėti, nes liga surakino jo pėdas. Mūsų vyresnėlis brolis Umbertas valdo palikimą, jis klesti ir Dievas jį apdovanojo keturiais sveikais vaikais. Mes jau taip seniai palikome Sent Remi...

— Bet aš vis dar pamenu tuos medžiais apaugusius kelius, vedančius į pilį, ką tik iškeptos duonos kvapą ir dainuojančią mūsų motiną.

— Roberai, mes pasirinkome tamplierių kelią ir nei galime, nei privalome puoselėti nostalgiją.

— Ak, broli! Tu visuomet buvai pernelyg griežtas sau.

— Kaip nutiko, kad vedliu pasirinkai saracėną?

— Aš juos pažinau ir ėmiau gerbti. Tarp jų yra labai išmintingų žmonių, jiems nesvetimas džentelmeniškumas ir garbė. Jie yra tokie priešai, kuriuos gerbiu. Privalau tau prisipažinti, kad tarp jų turiu ir draugų.

Beveik neįmanoma elgtis kitaip, kai dalijamės su jais teritorija. Didysis magistras norėjo, kad mes visi išmoktume jų kalbą, o kai kurie pažinome jų papročius, kad galėtume jų teritorijose šnipinėti, stebėti ir netgi ten skelbti savo misiją apie didžiąją Bažnyčios šlovę ir krikščionybę. Mano ir taip tamsi oda nuo Rytų saulės dar labiau patamsėjo, o juoda plaukų spalva irgi padeda slėpti kilmę. O dėl jų kalbos, privalau tau prisipažinti, kad man nebuvo pernelyg sunku ją suprasti, taip pat ir išmokti jų rašto. Turėjau gerą mokytoją — tai mane lydintis vedlys. Aš labai jaunas įstojau į ordiną, ir būtent Gijomas de Sonakas įsakė patiems jauniausiems nariams mokytis iš saracėnų, kad galėtume tarp jų įsilieti.

Bet tu manęs klausei apie Ali, mano vedlį. Tai ne vienintelis musulmonas, turintis reikalų su ordinu. Jo kaimas buvo nušluotas per kryžiaus žygius. Kartu su dar kai kuriais vaikais, sugebėjo išgyventi. Gijomas de Sonakas rado juos klaidžiojančius ant arklių, visai netoli Akrė. Ali, pats mažiausias, buvo išsekęs, karščiavo. Didysis magistras pasiėmė juos į mūsų tvirtovę, ten jie atgavo jėgas ir pasiliko.

— Ir jie jums ištikimi?

— Gijomas de Sonakas jiems leidžia garbinti Alachą ir naudojasi jais kaip tarpininkais. Ir jie dar niekada mūsų neišdavė.

— O Reno de Višjė?

— Nežinau, bet jis neprieštaravo, kad keliautume lydimi tik Ali ir Saido.

— Gerai, ilsėkis ir atsiųsk pas mane Fransua de Šarnei, su tavimi atkeliavusį brolį.

— Taip ir padarysiu.

Kai Andrė de Sent Remi liko vienas, išvyniojo dokumentus, kuriuos jam įteikė brolis, ir įniko skaityti Reno de Višjė, ordino didžiojo magistro, surašytus įsakymus.

Purpuro spalvos patalpa panėšėjo į mažą sosto menę. Raižyti krėslai, iš tauraus medžio išskaptuotas stalas, gryno aukso kryžius ir kiti gryniausio sidabro daiktai rodė, kaip prabangiai čia gyvena šeimininkas.

Ant nuošalaus staliuko kelios graviruoto stiklo taurės buvo pripildytos ypatingo vyno, o ant didžiulės staltiesės išdėliota spalvingų saldumynų, kuriuos tiekdavo kaimynai.

Vyskupas nekantriai klausėsi Paskalio de Molemė. Beveik ištisą valandą kilmingasis prancūzas dėstė argumentus, stengdamasis įtikinti vyskupą, kad šis perleistų imperatoriui mandilioną. Jis taip pat vertino Balduiną; puikiai žinojo šio širdies gerumą, dėl kurio monarchijoje kilo daugybė finansinių nesusipratimų.

Paskalis de Molemė nutilo pastebėjęs, kad vyskupas liovėsi jo klausytis ir pasinėrė į savo apmąstymus. Tyla vyskupą sutrikdė.

— Aš jūsų išklausiau ir suprantu jūsų apmąstymus, bet Prancūzijos karalius tiesiog negali nuspręsti Konstantinopolio likimo, nepaisant to, ar turės jis mandilioną, ar ne.

— Krikščionis karalius pažadėjo imperatoriui pagalbą; jeigu nebūtų įmanoma jūsų įtikinti, tai galbūt galima bent jau kurį laiką palaikyti mandilioną. Liudvikas trokšta, kad jo krikščionė motina ponia Blanka de Kastilja galėtų pamatyti tikrąjį mūsų Viešpaties Jėzaus atvaizdą. Bažnyčia neprarastų mandiliono kaip nuosavybės ir galėtų iš to pasipelnyti, be to, galbūt padėtų išgelbėti Konstantinopolį iš skurdo, į kurį jis dabar pasinėręs. Patikėkite manimi, jūsų ir imperatoriaus interesai vienodi.

— Ne, jie nėra vienodi. Imperatoriui reikia aukso, kad išgelbėtų tai, kas liko iš imperijos.

— Konstantinopolis merdėja, imperija tėra labiau fikcija nei tikrovė, kai kurie krikščionys jau verkia dėl praradimų.

— Pone Molemė, jūs pernelyg protingas, kad mėgintumėte mane įtikinti, jog tik mandilionas gali išgelbėti Konstantinopolį. Kiek karalius Liudvikas pasiūlė už nuomą, o kiek už nuosavybę? Šitai karalystei išgelbėti reikia didžiulių aukso klodų, Prancūzijos karalius galbūt ir labai turtingas, bet jis nežlugdys savo karalystės, kad ir kaip mylėtų savo sūnėną ar trokštų mandiliono.

— O jeigu suma būtų solidi, ar jūsų malonybė apsvarstytų pardavimo arba nuomos galimybę?

— Ne. Pasakykite imperatoriui, kad relikvija jam nebus perleista. Popiežius Inocentas mane ekskomunikuotų. Jis jau seniai pats nori turėti mandilioną, bet vis susilaikydavo priimti tokį sprendimą, suprasdamas, kokius pavojus gali patirti Drobulė ilgos kelionės metu. Popiežiaus sutikimas būtinas, ir jūs pats žinote, kad kainą nustatytų Šventasis Sostas. Kaina, kurią net jeigu ir sumokėtų gerasis Prancūzijos karalius, keliautų Bažnyčios iždan, o ne jo sūnėnui imperatoriui.

Paskalis de Molemė nusprendė mesti paskutinę kortą.

— Aš tik noriu priminti, Jūsų Šviesybe, kad mandilionas nepriklauso jums. Būtent imperatoriaus Romano Lekapeno būriai jį atgabeno į Konstantinopolį ir imperija niekada neatsisakė savo nuosavybės. Bažnyčia yra tik mandiliono saugojimo vieta. Balduinas jūsų prašo, kad įteiktumėte jį laisva valia, o jis jau mokės būti dosnus tiek jums, tiek Bažnyčiai.

Molemė žodžiai pakeitė vyskupo nuotaiką.

— Pone Molemė, jūs man grasinate? Ar imperatorius grasina Bažnyčiai?

— Balduinas, kaip jums gerai žinoma, yra mylimiausias Bažnyčios sūnus, ir jeigu jai kiltų grėsmė, jis gintų ją savo gyvybės kaina. Mandilionas yra imperijos paveldas, todėl imperatorius jo reikalauja. Vykdykite savo pareigą.

— Mano pareiga ginti Kristaus atvaizdą ir išlaikyti jį krikščionims.

— Jūs nesipriešinote, kai erškėčių vainikas, saugomas Pantokrato vienuolyne, buvo parduodamas Prancūzijos karaliui.

— Aš žinau, kad jūs esate protingas, pone Molemė. Ar jūs iš tiesų tikite, kad tai buvo tikrasis Jėzaus erškėčių vainikas?

— O jūs?

Įniršis atsispindėjo vyskupo mėlynų akių žvilgsnyje. Įtampa tarp abiejų vyrų buvo pasiekusi aukščiausią tašką, ir jiedu tai gerai jautė.

— Pone Molemė, jūsų argumentai manęs neįtikino, taip ir pasakykite imperatoriui.

Paskalis de Molemė nuleido galvą. Šį kartą susirėmimas baigtas, bet abu gerai žinojo, kad dar nebuvo nei nugalėtojo, nei pralaimėtojo.

Kilmingasis išėjo iš buveinės perdžiūvusia burna, net nepalietęs Rodo salos vyno, kurio jam pasiūlė vyskupas. Ir dabar jis dėl to apgailestavo, nes tai buvo vienas jo mėgstamiausių vynų.

Prie vyskupo rūmų durų jo laukė tarnai su juodu kaip naktis žirgu, jo ištikimiausiu bendražygiu neramiame Konstantinopolyje.

Ar jis privalo patarti Balduinui prisistatyti į vyskupo rūmus su kareiviais ir priversti jį grąžinti mandilioną? Nebuvo kitos išeities. Inocentas neišdrįs ekskomunikuoti Balduino, juo labiau kai sužinos, kad mandilionas yra perduodamas krikščionių karaliui. Jis išnuomos jį karaliui, nustatys didelę kainą ir imperija atgaus prarastą orumą.

Dvelkė švelnus pavakario vėjelis, ir Paskalis de Molemė, prieš sugrįždamas į imperatoriaus rūmus, nusprendė pasileisti ristele ant žirgo Bosforo pakrante. Kartkartėmis jam patikdavo ištrūkti už slegiančių rūmų sienų, kur intrigos, išdavystė ir mirtis buvo susirangiusios visuose kampuose ir kur buvo labai sunku žinoti, kas tavo draugas, o kas linki blogo — apsimetinėjimo meną dvariškiai buvo išpuoselėję tobulai. Jis pasitikėjo tik Balduinu, nes metams bėgant ėmė jausti jam nuoširdų prieraišumą, kaip kažkada panašius jausmus jautė gerajam karaliui Liudvikui.

Prieš daugelį žiemų Prancūzijos karalius jį pasiuntė į Balduino rūmus palydėti aukso siuntos, kurį jis buvo skolingas savo sūnėnui už vertingas relikvijas. Liudvikas pasirūpino, kad pasiuntinys pasiliktų rūmuose ir informuotų jį apie tai, kas vyksta Konstantinopolyje. Viename laiške, kurį pats Molemė įteikė Balduinui, Prancūzijos karalius Liudvikas rekomendavo savo sūnėnui pasitikėti geruoju Paskaliu de Molemė, ištikimu krikščioniu, kuris, anot laiško, visur matė tik gėrį.

Balduinas ir Paskalis iškart pajuto abipusę simpatiją. Praėjo penkiolika metų, ir per šį laiką naujasis pavaldinys virto imperatoriaus patarėju bei geriausiu draugu. Mat Paskalis de Molemė didžiai vertino Balduino pastangas išlaikyti imperijos orumą, taip pat ginti Konstantinopolį nuo bulgarų spaudimo iš vienos pusės ir saracėnų iš kitos.

Jeigu jis nebūtų jautęs tokios prieraišumo karaliui Liudvikui ir Balduinui, jau seniausiai būtų pasiprašęs leidimo įstoti į tamplierių ordino gretas ir kovotų Šventojoje Žemėje. Visgi likimas jam lėmė likti Konstantinopolio rūmuose, kur jo tykojo tiek pat pavojų, kiek ir mūšio lauke.

Saulė jau artinosi laidos link, kai jis susivokė priartėjęs prie ordino namų. Jis gerbė Andrė de Sent Remi, vietos vyresnįjį. Šventą ir drąsų žmogų, kuris pasirinko kryžių ir kalaviją kaip gyvenimo būdą. Jie abu buvo Prancūzijos kilmingieji ir abu apsistojo Konstantinopolyje.

Molemė troško pasikalbėti su tėvynainiu, bet jau ėmė gaubti nakties sutemos ir karžygiai bus pasinėrę į vakaro maldas, todėl jo vizitas būtų netinkamas. Bus geriau palaukti iki rytojaus, o tada nusiųsti žinią Sent Remi ir susitarti dėl susitikimo, nusprendė jis.

* * *

Balduinas II de Kurtenė kumščiu trenkė į sieną. Laimė, sieninis kilimas suminkštino smūgį.

Paskalis de Molemė smulkiai nupasakojo jam pokalbį su vyskupu ir šio neigiamą atsakymą dėl mandiliono grąžinimo.

Imperatorius žinojo: galimybės, jog vyskupas gražiuoju sutiks su jo reikalavimu, buvo labai menkos. Vis dėlto melsdamasis jis to karštai prašė Viešpaties Dievo ir tikėjosi, kad šis padarys stebuklą, išgelbėsiantį imperiją.

Prancūzas, nepatenkintas imperatoriaus įniršio proveržiu, pažvelgė į jį net nemėgindamas slėpti priekaištaujančio žvilgsnio.

— Nežiūrėk į mane taip! Aš pats niekingiausias iš visų žmonių!

— Pone, nurimkite, vyskupas neturės kitos išeities, kaip tik grąžinti jums mandilioną.

— Kaip? O gal nori, kad aš pas jį įsiveržčiau ir priverščiau jėga atiduoti? Tai būtų skandalas. Mano pavaldiniai man neatleistų, jeigu pagrobčiau Drobulę, kurią tiki turint stebuklingų galių, o popiežius Inocentas mane ekskomunikuotų. Ir tu manęs prašai nusiraminti, lyg būtų kokia nors išeitis, nors pats gerai žinai, kad jos nėra.

— Gelbėdami savo karalystes karaliai privalo priimti nemalonius sprendimus. Ir jūs esate būtent tokioje padėtyje. Taigi daugiau nebeapgailestaukite, o veikite.

Imperatorius atsisėdo į karališkąjį sostą, net nesistengdamas nuslėpti jį apėmusio nuovargio. Jam, kaip karaliui, teko daugiau deguto negu medaus ir dabar tai paskutinis įrodymas, kad karalystė neišvengs susirėmimo su Bažnyčia.

— Pagalvokite apie kitą išeitį.

— Tai gal jūs matote kitą išeitį?

— Jūs esate mano patarėjas, galvokite, galvokite!

— Pone, Mandilionas priklauso jums, karalystės labui reikalaukite to, kas jūsų. Toks ir yra mano patarimas.

— Išeik.

Molemė išėjo iš salės ir patraukė kanceliarijos link. Ir ten, savo nuostabai, sutiko Bartolomėjų dos Kapelos.

Jis džiaugsmingai apkabino tamplierių ir paklausė apie jo vyresnįjį bei kitus pažįstamus brolius. Po kelių minučių mandagybių jis pasidomėjo, kokie reikalai tamplierių atvedė į rūmus.

— Mano vyriausiasis Andrė de Sent Remi prašo susitikti su imperatoriumi.

Slogus portugalų tamplieriaus tonas privertė Paskalį de Molemė suklusti.

— Kas nutiko, mano gerasis drauge? Kokia nors bloga naujiena?

Portugalas turėjo nurodymus nesakyti nė vieno žodžio per daug dar ir todėl, kad nebūtų prasitarta apie delikačią Prancūzijos karaliaus Liudviko padėtį, apie kurią rūmuose akivaizdžiai nebuvo žinoma, nes kai Dižono grafas išvyko iš Damasko, miestas vis dar buvo prancūzų rankose ir kariuomenė pergalingai žygiavo pirmyn.

Bartolomėjas dos Kapelos atsakė vengdamas tiesaus atsakymo:

— Jau kuris laikas Andrė de Sent Remi nesusitinka su imperatoriumi ir per šituos mėnesius susikaupė daugybė reikalų. Pokalbis bus naudingas abiem.

Molemė suprato, kad portugalas daugiau nieko nepasakys, bet nujautė prašomo susitikimo svarbą.

— Aš įsiminsiu jūsų prašymą. Kai imperatorius paskirs dieną ir valandą, pats atvyksiu į jūsų būstinę ir galėsiu kelias minutes pasimėgauti pašnekesiu su jūsų vyresniuoju.

— Prašau jūsų perduoti šitą žinią nedelsiant, kaip įmanoma greičiau.

— Aš taip ir padarysiu, juk pažįsti mane iš ordino laikų. Tegul Dievas jus lydi.

— Tegul Jis jus saugo.

Paskalis de Molemė liko susimąstęs. Paslaptingas portugalo veidas rodė, kad ordinas žinojo kai ką gyvybiškai svarbaus, ką norėjo perduoti tik imperatoriui ir nežinia, ko norėjo už tai mainais.

Tamplieriai buvo vieninteliai, turintys pinigų ir informaciją tame sumišusiame pasaulyje, kuriame jiems teko gyventi. Ir šis turtas — pinigai ir informacija — jiems teikė ypatingas privilegijas, didesnes už bet kokio karaliaus, net paties popiežiaus.

Balduinas buvo pardavęs kai kurias relikvijas ordinui ir už jas gavo nemenkas sumas. Santykiai tarp Balduino ir Sent Remi buvo pagrįsti abipuse pagarba. Tamplierių būstinės vyresnysis puikiai suprato Balduinui tekusią naštą dėl kaskart vis sudėtingesnės imperijos padėties. Jis ne kartą buvo skolinęsis iš ordino pinigų, kurių niekada nesugebėjo grąžinti, bet kartu jis įkeitė ir kai kurias relikvijas, galiausiai atitekusias tamplieriams. Kaip ir daugybė kitų daiktų, kurie niekada negrįš į imperijos rūmus, kol imperatorius neišpirks skolos, o tokia galimybė labai miglota.

Jis nuvijo slogius apmąstymus ir ėmė rūpintis Balduino vizitu pas vyskupą. Balduinas privalėjo pasirodyti lydimas šarvuotų ir gerai apsiginklavusių kareivių. Su tokiu skaičiumi žmonių, kad pakaktų apsupti vyskupiją ir Blankernos Šventosios Marijos bažnyčią, kur buvo saugomas mandilionas.

Niekas negalėjo to žinoti, kad nebūtų sukelta ant kojų liaudis, net vyskupas, kuris Balduiną laikė pavyzdingu krikščionimi, nesipriešinančiu bažnytinei valiai.

Molemė žinojo, kad imperatorius svarstė tokią galimybę ir kad apimtas nevilties supras, jog vienintelė išeitis — įteikti mandilioną karaliui Liudvikui.

Jis įsakė pakviesti Dižono grafą, kad kartu su juo aptartų Šventosios Drobulės grąžinimo planą. Prancūzijos karalius Dižonui buvo davęs tikslias instrukcijas, ką daryti, kai sūnėnas perduos jam Šventąją Drobulę ir kai reikės už ją užmokėti.

Tuo metu Roberas de Dižonas buvo trisdešimties. Vidutinio ūgio, stipraus kūno sudėjimo, ereliška nosimi, mėlynų akių, kilmingasis prancūzas sukėlęs Balduino rūmų damų susidomėjimą.

Paskalio de Molemė siųstas tarnas turėjo gerokai pavargti, kol jį surado. Jam teko paklausinėti ne vieną rūmų tarną, kol pagaliau aptiko jį ponios Marijos, imperatoriaus pusseserės, neseniai tapusios našle, apartamentuose.

Kai Dižono grafas pasirodė kanceliarijoje, kartu atsinešė ir nuostabiosios ponios skleidžiamą aromatą.

— Sakykite, Molemė, kodėl tokia skuba?

— Grafe, aš privalau žinoti, kokias instrukcijas jums davė karalius Liudvikas, kad galėčiau pamėginti jas įvykdyti.

— Kaip jums jau žinoma, karalius pageidauja, kad imperatorius įteiktų jam mandilioną.

— Atleiskite, kad eisiu tiesiai prie reikalo: kokią kainą pasirengęs sumokėti karalius Liudvikas už Šventąją Drobulę?

— Ar imperatorius priima dėdės prašymą?

— Grafe, leiskite man užduoti klausimus.

— Prieš atsakydamas į juos privalau žinoti, ar Balduinas jau priėmė kokį nors sprendimą.

Remdamasis abiem rankomis Molemė pakilo priešais kilmingąjį

prancūzą ir įsmeigė į jį žvilgsnį, mėgindamas suprasti, su kokiu žmogumi jam tenka susidurti. Prancūzas net nekrustelėjo ir atrėmė Balduino patarėjo žvilgsnį.

— Imperatorius svarsto savo dėdės pasiūlymą. Tačiau jis privalo žinoti, kiek pasirengęs sumokėti Prancūzijos karalius už mandilioną, kur jis bus perkeltas ir kas garantuos relikvijos saugumą. Nežinodamas šitų ir dar kai kurių smulkmenų, imperatorius sunkiai galės priimti kokį nors sprendimą.

— Man įsakyta laukti imperatoriaus atsakymo, ir jeigu Balduinas sutiks įteikti Drobulę Liudvikui, aš turiu gabenti ją į Prancūziją ir perduoti į jo motinos ponios Blankos rankas, kuri saugos relikviją, kol karalius grįš iš kryžiaus žygių. O jeigu imperatorius nuspręs parduoti mandilioną, Liudvikas įteiks jam du maišus aukso, kiekvieną vyro svorio, grąžins jo įkeistą pavaldinį Namurą ir dar padovanos kai kurias Prancūzijos žemes, iš kurių nuomos jis galės gerai pasipelnyti. O jeigu imperatorius panorės tik kuriam laikui Drobulę išnuomoti, karalius vis tiek įteiks jam du maišus aukso, kuriuos Balduinas privalės grąžinti, jeigu panorės atgauti mandilioną; antraip jeigu per abiejų pusių nustatytą laiką auksas nebus grąžintas, relikvija taps Prancūzijos paveldo dalimi.

— Liudvikas visada laimi, — patvirtino sunerimęs Paskalis de Molemė.

— Toks susitarimas yra teisingas.

— Ne, jis nėra teisingas. Jūs kaip ir aš žinote, kad mandilionas yra vienintelė autentiška krikščioniška relikvija.

— Karaliaus pasiūlymas yra dosnus. Du maišai aukso Balduinui pravers apmokant nesuskaičiuojamas skolas.

— To negana.

— Jūs kaip ir aš žinote, kad du maišai aukso, kiekvienas vyro svorio, išspręs daugybę imperijos rūpesčių. Pasiūlymas yra daugiau nei dosnus ir, jeigu imperatorius perduos mandilioną visam laikui, galiu garantuoti, kad iki savo dienų pabaigos jis turės gerą rentą, o jeigu nuspręs jį išnuomoti... galiausiai man sunku pasakyti, ar imperatorius įstengs grąžinti Liudvikui du maišus aukso.

— Taip, jūs tai žinote. Lygiai taip pat žinote, kaip sudėtinga bus susigrąžinti mandilioną. Gerai, sakykite man, ar jūs atkeliavote su tais dviem maišais aukso?

— Aš atsivežiau Liudviko patvirtintą dokumentą, kuriame garantuojamas užmokestis. Taip pat turiu tam tikrą užstato sumą.

— Kokią garantiją jūs mums galite suteikti, kad relikvija tikrai pasieks Prancūziją?

— Kaip jums gerai žinoma, keliauju lydimas solidžios palydos ir esu pasiryžęs priimti visus, jūsų manymu, reikalingus papildomus žmones, kurie palydėtų mane iki saugios teritorijos. Mano gyvybė ir garbė yra kaip užstatas, kad mandilionas saugiai pasieks Prancūziją. Jeigu imperatorius sutiks, pasiųsime žinią karaliui.

— Kokią aukso sumą jūs turite pasiėmęs?

— Dvidešimt svarų.

— Pasiųsiu jus pakviesti, kai imperatorius priims kokį nors sprendimą.

— Aš lauksiu; prisipažinsiu, neturiu nieko prieš pailsėti Konstantinopolyje dar kelias dienas.

Abu vyrai atsisveikino galvos linktelėjimu.

Fransua de Šarnei kartu su kitais tamplierių ordino karžygiais treniravosi šaudyti lanku. Andrė de Sent Remi stebėjo juos pro didžiosios salės langą. Savo išvaizda jaunasis Šarnei, kaip ir jo brolis Roberas, buvo panašus į musulmoną. Jie abu manė, kad tokia išvaizda paranki be trukdžių kirsti priešų teritorijas. Jie pasitikėjo savo saracėnų vedliais, su kuriais elgėsi kaip su kovos bendrais.

Po tiek metų Rytuose jie visi keitėsi. Išmoko vertinti savo priešų privalumus. Jie nepasitenkino nuolatinėmis kovomis, bet dar ir stengėsi juos kuo geriau pažinti. Kaip tik iš to gimė tamplierių karžygių ir saracėnų abipusis pripažinimas.

Gijomas de Sonakas buvo išmintingas karžygys ir jis sugebėjo įžvelgti tokias Robero ir Fransua savybes, kurios jiems padėjo tapti gerais šnipais.

Abu jie laisvai kalbėjo arabiškai ir lydimi arabų vedlių elgėsi kaip vieni iš jų. Saulės nudeginta oda ir saracėnų drabužiais juose buvo sunku įžvelgti kilmingus krikščionių karžygius, kokie jie ir buvo.

Broliai jam pasakojo savo nesibaigiančius nuotykius Šventojoje Žemėje, tuos dykumos apžavus, kur jie prisitaikė išgyventi, prisiminė anti-

kos graikų filosofų skaitinius, kuriuos jie pažino išmintingųjų saracėnų dėka, ir medicinos meną, kurį irgi iš jų perėmė.

Jaunuoliai net neslėpė savo susižavėjimo priešais, su kuriais buvo priversti kariauti. Andrė de Sent Remi dėl to būtų susirūpinęs, jeigu jis iš savo patirties nebūtų įsitikinęs jųdviejų atsidavimu ir pasižadėjimų ordinui tikrumu.

Roberas ir Fransua pasiliks Konstantinopolyje, kol ordino vyresnysis įduos jiems mandilioną, kad šis būtų išgabentas į Akrę. Andrė de Sent Remi jiems buvo išsakęs savo abejonės dėl pasiryžimo keliauti vieniems su tokia vertinga relikvija. Tačiau broliai jį patikino, kad tik tokiu būdu ji saugiai pasieks kelionės tikslą — tamplierių Šventojo Jono tvirtovę Akrėje, kur buvo saugoma didžioji dalis ordino brangenybių. Žinoma, pirmiausia Sent Remi turėjo gauti Kristaus Drobulę, o tam ypač reikėjo kantrybės ir diplomatijos, be to, lankstaus proto — savybių, būdingų Konstantinopolio būstinės vyriausiajam.

Balduinas apsitaisė savo geriausiais apdarais. Molemė jį įspėjo niekam neprasitarti apie savo vizitą pas vyskupą.

Paskalis de Molemė pats asmeniškai rinko kareivių grupę, kuri juos palydės, taip pat ir tuos, kurie turėjo saugoti Blankernos Šventosios Marijos bažnyčią.

Planas buvo paprastas. Atėjus nakčiai, imperatorius pasirodys vyskupo rūmuose. Ir paprašys ramiai jam įteikti mandilioną; jeigu vyskupas nesutiks gražiuoju, tada į Blankernos Šventosios Marijos bažnyčią įžengs kareiviai ir pasiims Drobulę, net jeigu tam prireiktų panaudoti jėgą.

Paskalis de Molemė įtikino Balduiną, kad šis pernelyg nesibaimintų vyskupo ir, jeigu prireiks, netgi jam pagrasintų. Dėl to jį turėjo lydėti gigantas Vladas, vyras iš šiaurinių žemių, kuriam šiek tiek trūko mąslumo ir kuris nepriešTaraudamas vykdė visus Balduino nurodymus.

Tamsa apgaubė miestą ir tik užžiebti deglai nurodė kažin kur esant namus bei gausiai apgyvendintus rūmus.

Duslūs dūžiai pasigirdo vyskupo rūmuose, kai šis gurkšnodamas Kipro vyną skaitė slaptą popiežiaus Inocento laišką. Vienas iš tarnų patraukė atidaryti pagrindinių rūmų vartų ir neapsakomai išsigando akis į akį susidūręs su imperatoriumi.

Vyras sušuko, ir iškart prie vartų pasirodė vyskupo sargybiniai. Ponas Molemė jiems įsakė klauptis priešais imperatorių.

Jie tvirtu žingsniu įžengė į rūmus. Balduiną buvo užvaldžiusi panika, bet jo patarėjo ryžtas neleido apsigręžti ir sprukti.

Sunerimęs dėl triukšmo, sklindančio per visą pastatą, vyskupas atidarė savo buveinės duris ir liko be žado, kaktomuša susidūręs su Balduinu, Paskaliu de Molemė ir juos lydinčia kareivių grupe.

— Ką visa tai reiškia?! Ką jūs čia veikiate? — riktelėjo vyskupas.

— Šitaip sutinkate imperatorių? — pertraukė jį prancūzas.

— Nusiraminkite, Jūsų Šviesybe, — tarė Balduinas. — Atvykau jūsų aplankyti, apgailestauju, kad negalėjau iš anksto įspėti, bet valstybės reikalai man neleido to padaryti.

Balduino šypsena nenuramino vyskupo, kuris sutrikęs stovėjo ir nežinojo, kaip jam derėtų elgtis.

— Ar leisite mums užeiti? — paklausė imperatorius.

— Užeikite, užeikite, jūsų netikėtas vizitas mane didžiai nustebino. Pakviesiu savo tarnus tinkamai patarnauti. Įsakysiu įžiebti daugiau šviesos ir...

— Ne, — nutraukė jį Molemė. — Nebūtina nieko daryti. Imperatorius jus pagerbė savo buvimu, išklausykite jį.

Vis dar stypsodamas vyskupas abejojo, ar paklusti prancūzo nurodymams, nes tuo metu, sutrikdyti triukšmo, tarpduryje jau pasirodė tarnai ir nedrąsiai laukė Jo Šviesybės nurodymų.

Paskalis de Molemė priėjo prie durų ir liepė jiems grįžti į savo kambarius, nes esą tai draugiškas imperatoriaus vizitas pas Konstantinopolio vyskupą ir šiuo metu jų paslaugos nereikalingos, o jeigu kartais užsimanys taurės vyno, apsitarnaus patys.

Imperatorius įsitaisė patogiame krėsle ir giliai atsiduso. Paskalis de Molemė jį įtikino, kad neturi kito pasirinkimo, jis tiesiog privalo mandiliono pagalba pasistengti išgelbėti Konstantinopolį.

Nugalėjęs nuostabą ir išgąstį, savimi pasitikinčio žmogaus tonu vyskupas pagaliau kreipėsi į imperatorių:

— Koks tas svarbus reikalas, kad tokią valandą nusprendėte sutrikdyti šių namų ramybę? Ar jūsų sielai prireikė paguodos, ar jus neramina koks nors rūmus ištikęs rūpestis?

— Mano gerasis ganytojau, atėjau pas jus kaip Bažnyčios sūnus

įtraukti jus į karalystės rūpesčius. Jūs rūpinatės sielomis, bet turintieji sielas turi ir kūnus, taigi aš noriu kalbėti apie žemiškąsias negandas, nes jeigu kenčia karalystė, kenčia ir žmonės.

Balduinas atsikvėpė, žvilgsniu ieškodamas Paskalio de Molemė pritarimo, ir šis vos pastebimu judesiu jam nurodė tęsti.

— Konstantinopolio poreikiai jums žinomi lygiai taip pat, kaip ir man. Nebūtina dalyvauti slaptuose rūmų pasitarimuose, kad žinotumėte, jog iždo skryniose beliko kelios monetos ir kad mūsų kaimynų pasipriešinimas vis nemalšta. Jau daugelį mėnesių kareiviai negauna viso užmokesčio, nei rūmų dvariškiai, nei mūsų ambasadoriai negauna atlygio. Jaučiu slegiančią naštą, kad negaliu mokėti mokesčių Bažnyčiai, kurios mylimiausias sūnus, kaip žinote, esu.

Po šių žodžių Balduinas nutilo baimindamasis, kad dabar jau bet kurią akimirką vyskupas praras kantrybę. Tačiau šis tik įtemptai klausėsi ir mąstė, ką reikės atsakyti imperatoriui.

— Ir nors dabar neišpažįstu savo nuodėmių, — tęsė Balduinas, — prašau jūsų bendradarbiauti, nes privalau išgelbėti karalystę. Taigi vienintelė išeitis yra parduoti mandilioną mano dėdei, Prancūzijos karaliui, tegul Dievas jį saugo. Liudvikas pasirengęs sumokėti mums tiek, kiek jo reikia mus kamuojančioms skoloms padengti. Jeigu perleisiu jam mandilioną, išgelbėsiu Konstantinopolį. Todėl, Šviesybe, prašau kaip jūsų imperatorius, atiduoti man Šventąją Drobulę. Ji išliks krikščionių rankose, kaip buvo ligi šiol.

Vyskupas įdėmiai pažvelgė ir šiek tiek luktelėjęs prabilo:

— Pone, čia jūs pasirodėte kaip imperatorius pareikalauti iš Bažnyčios šventosios relikvijos. Ir sakote, kad taip išgelbėsite Konstantinopolį. Bet kuriam laikui? Aš negaliu jums atiduoti to, kas man nepriklauso; mandilionas priklauso Bažnyčiai ir galiausiai krikščionims. Būtų šventvagystė, jeigu leisčiau jį parduoti. Konstantinopolio tikintieji tikrai tam nepritartų, nes būtų atplėšti nuo stebuklingojo Kristaus atvaizdo. Nepainiokite žemiškųjų reikalų su Dievu, savo interesų su krikščionybės. Supraskite, aš negaliu jums atiduotu Šventosios Drobulės, kuriai kiekvieną penktadienį meldžiasi visi krikščionys. Tikintieji niekada nesutiktų, kad relikvija būtų parduota ir išsiųsta į Prancūziją, kad ir kaip gerai ten ji būtų saugoma gerojo karaliaus Liudviko.

— Aš neketinu ginčytis, Šviesybe, ir nemaldauju jūsų, kad man parduotumėte mandilioną, aš jums įsakau tai padaryti.

Balduinas jautėsi patenkintas, kad sugebėjo su tokiu pasitikėjimu savimi ištarti paskutinius žodžius, ir vėl ieškojo pritarimo ženklo Molemė akyse.

— Aš jus privalau gerbti kaip imperatorių, o jūs privalote paklusti man kaip ganytojui, — atsakė vyskupas.

— Šviesybe, aš neleisiu nukraujuoti viskam, kas dar liko iš imperijos, dėl jūsų noro išlaikyti savo dievinamąją relikviją. Kaip krikščionis apgailestauju turėdamas nutolti nuo Mandiliono, bet dabar privalau elgtis kaip imperatorius. Ir prašau jūsų man perleisti relikviją... laisva valia.

Įsitempęs vyskupas pakilo iš savo krėslo ir pakeltu balsu sušuko:

— Jūs drįstate man grasinti? Ar žinote, kad jeigu pasipriešinsite Bažnyčiai, Inocentas jus ekskomunikuos!

— Ar jis taip pat ekskomunikuos ir Prancūzijos karalių už tai, kad nupirko mandilioną? — paklausė imperatorius.

— Aš jums neduosiu Šventosios Drobulės. Ji priklauso Bažnyčiai, ir tik popiežius gali nuspręsti pačios švenčiausios iš visų relikvijų likimą...

— Ne, ji nepriklauso Bažnyčiai, ir jūs tai puikiai žinote. Romėnų imperatorius Lekapenas ją išgelbėjo iš Edesos karalystės ir atgabeno į Konstantinopolį. Ji priklauso imperijai, priklauso imperatoriui. Bažnyčia buvo tik ištikima jos sergėtoja, o dabar relikvijos apsaugą perims imperija.

— Išklausysime popiežiaus sprendimo, parašysime jam, jūs paaiškinsite savo argumentus, o aš paklusiu jo sprendimui.

Balduinas dvejojo. Jis puikiai suprato, kad vyskupas stengiasi laimėti laiko, bet kaip jam atsakyti į tokį, rodės, teisingą pasiūlymą?

Paskalis de Molemė atsistojo priešais vyskupą ir piktai į jį pažvelgė.

— Manau, Šviesybe, jūs nesupratote imperatoriaus.

— Pone Molemė, prašau jūsų nesikišti! — neleido tęsti jam vyskupas.

— Ar jūs man neleidžiate įsiterpti? Kokia teise? Kaip ir jūs, aš esu imperatoriaus Balduino pavaldinys ir mano pareiga — ginti imperijos interesus. Grąžinkite mandilioną, kuris priklauso mums, ir taikiai išsiskirstykime.

— Kaip jūs drįstate su manimi taip kalbėti! Pone, įsakykite savo kancleriui nutilti!

— Nusiraminkite abu, — įsiterpė Balduinas, jau atsigavęs nuo kilusių dvejonių. — Šviesybe, ponas Molemė teisingai sako, mes atėjome

pareikalauti to, kas priklauso man. Nebedelskite daugiau nė minutės, nes priešingu atveju įsakysiu paimti mandilioną jėga.

Vyskupas skubiai priėjo prie durų ir šūksniu pakvietė savo sargybinius. Išgirdusi šauksmus, bėgte atbildėjo imperatoriaus gvardija.

Pasibaisėjęs vyskupas mėgino kareivius sulaikyti:

— Jeigu jūs bent pirštu paliesite Šventąją Drobulę, parašysiu popiežiui ir rekomenduosiu jus visus ekskomunikuoti. Keliaukite! — pratrūko.

Nustebintas tokios netikėtos reakcijos Balduinas net nepajudėjo iš savo krėslo, bet Paskalis de Molemė, priėjo prie durų, kur tebestovėjo vyskupas, ir tarė:

— Kareiviai!

Po kelių sekundžių imperatoriškieji kariai pakilo laiptais ir stebimi apstulbusių vyskupo sargybinių, įsiveržė vidun.

— Imsite nepasitikėti imperatoriumi? Tuomet aš įsakysiu jus suimti už išdavystę, o už tai, kaip jums žinoma, skiriama mirties bausmė, — sušuko Molemė.

Virpulys nuvilnijo vyskupo kūnu; netekęs vilties laukė, kada įsikiš jo sargybiniai. Tačiau šie nepajudėjo.

Paskalis de Molemė kreipėsi į apstulbusį Balduiną.

— Pone, prašau jūsų įsakyti Jo Šviesybei palydėti mane iki Šventosios Marijos bažnyčios ir ten perduoti mandilioną, kurį pargabensiu jums į rūmus.

Balduinas pakilo ir vėl atgaudamas imperatoriškąjį pasitikėjimą patraukė prie vyskupo.

— Ponas Molemė atstovauja mano vardu. Jūs jį palydėsite ir įteiksite mandilioną. Jeigu nevykdysite įsakymo, tuomet mano ištikimas tarnas Vladas jus palydės iki rūmų požemių, iš kurių šitame gyvenime jau neišeisite. O aš pageidaučiau matyti jus aukojantį šio sekmadienio mišias...

Imperatorius daugiau nieko nebepratarė. Net nepažvelgęs į vyskupą, tvirtu žingsniu, lydimas savo kareivių, jis išėjo iš menės įsitikinęs, kad veikė kaip dera tikram imperatoriui.

* * *

Gigantas Vladas išdygo priešais vyskupą pasiryžęs vykdyti imperatoriaus įsakymą. Jo Šviesybė suprato, kad neverta priešintis, ir gelbėdamas savo orumo likučius priėjo prie Molemė.

— Aš jums perduosiu mandilioną ir ataskaitą popiežiui.

Apsupti kareivių ir stebimi įdėmaus Vlado žvilgsnio, nuėjo iki Blankernos Šventosios Marijos bažnyčios. Ten, auksinėje urnoje, buvo saugoma šventoji relikvija.

Vyskupas atrakino urną raktu, kabančiu jam ant kaklo, ir negalėdamas sulaikyti ašarų, ištraukęs Drobulę, įteikė ją Molemė.

— Tai šventvagystė, už kurią Dievas jus nubaus!

— O kokia bausmė teks jums už tai, kad tiek relikvijų pardavėte be popiežiaus leidimo, sau naudos ieškodamas?

— Kaip jūs drįstate mane kaltinti tokiais nebūtais dalykais?

— Jūs esate Konstantinopolio vyskupas ir turėtumėte žinoti, kad niekas, nelieka nepastebėta rūmų.

Molemė labai atsargiai perėmė Drobulę iš vyskupo rankų, kuris puolė ant kelių priešais Molemė raudodamas.

— Patariu jums, Šviesybe, nusiraminti ir pasiremti savo didžiule išmintimi. Pamėginkite išvengti konflikto tarp imperijos ir Romos, kuris niekam nenaudingas. Jūs priešinatės ne tik Balduinui, bet ir Prancūzijos karaliui. Todėl prieš veikdamas labai gerai pagalvokite.

Imperatorius laukė Paskalio de Molemė nervingai vaikščiodamas iš vieno kampo į kitą. Jis buvo sutrikęs, susipainiojęs savo mintyse, užvaldytas prieštaringų jausmų — viena vertus, pasipriešinęs vyskupo valiai jautėsi nejaukiai, antra vertus, jis sutvirtino savo, kaip imperatoriaus, autoritetą.

Jo laukimą raudonasis Kipro vynas šiek tiek praskaidrino. Jis paragino savo žmoną ir tarnus išeiti, o sargybiniams nurodė, kad jo menės slenkstį gali peržengti tik Paskalis de Molemė.

Būdamas tokios nuotaikos pagaliau išgirdo skubius žingsnius, artėjančius prie jo menės durų, ir pats jas atidarė, tikėdamasis išvysti Molemė.

Ir ten buvo jis. Lydimas Vlado ir perlenkta Drobule kancleris su vos slepiamu pasitenkinimu įžengė pas imperatorių.

— Ar teko panaudoti jėgą? — baugščiai paklausė Balduinas.

— Ne, pone. Nebuvo reikalo. Jo Šviesybė atėjo į protą ir gražiuoju man įteikė relikviją.

— Gražiuoju? Netikiu tavimi. Jis parašys popiežiui, ir gali būti, kad Inocentas mane ekskomunikuos.

— Jam to neleis jūsų dėdė Prancūzijos karalius. Ar manai, kad Inocentas išdrįs susikibti su Liudviku? Popiežius neišdrįs paneigti mandiliono teisės karaliui Liudvikui. Neužmirškite, kad Šventoji Drobulė skirta jam, taip pat neužmirškite, kad iki dabar ji priklauso jums ir niekada nepriklausė Bažnyčiai. Galite nuraminti savo sąžinę.

De Molemė įteikė Drobulę Balduinui, o šis su virpuliu padėjo ją ant puošnaus staliuko visai šalia savo guolio. Paskui kreipėsi į Vladą, kuriam prisakė nė per žingsnį nesitraukti nuo stalelio ir, jeigu prireiks, ginti relikviją negailint savo gyvybės.

Į Šventosios Sofijos dienos šventę sugūžėjo visi rūmai. Nebuvo nė vieno kilmingojo, kuris nebūtų žinojęs apie susidūrimą tarp imperatoriaus ir vyskupo, konflikto atgarsiai pasiekė net žemesniųjų sluoksnių žmones.

Penktadienį tikintieji susirinko Blankernos Šventosios Marijos bažnyčioje melstis priešais mandilioną ir rado urną tuščią.

Apmaudas apėmė paprastus tikinčiuosius, bet kadangi visi buvo išvarginti dabartinės imperijos padėties, niekas nedrįso pasipriešinti imperatoriui. Be to, visi didžiai vertino savo akis ir ausis, todėl, kad ir kaip gailėjosi Šventosios Drobulės, prarasti gyvybiškai svarbius organus atrodė baisiau.

Konstantinopolyje buvo labai paplitusios lažybos. Jo gyventojai labai mėgo azartą. Lažybų objektu netgi imperatoriaus ir vyskupo priešprieša. Statymai dėl mandiljono pasiekė astronomines sumas. Vieni statė už tai, kad vyskupas pasirodys aukoti mišių, kiti tvirtino, kad nepasirodys ir kad šituo poelgiu bus paskelbtas karas imperatoriui.

Venecijos ambasadorius laukdamas glostė savo barzdą, o Genujos atstovas neatplėšė žvilgsnio nuo durų. Jųdviejų abiejų respublikoms būtų tik į naudą, jeigu popiežius atskirtų imperatorių nuo Bažnyčios, bet ar išdrįs Inocentas pasipriešinti Prancūzijos karaliui?

Balduinas įėjo į baziliką apsuptas imperatoriui prideramos palydos. Buvo apsigaubęs purpuriniu apsiaustu, lydimas žmonos, ištikimiausių dvariškių ir nepamainomojo kanclerio Paskalio de Molemė. Imperatorius atsisėdo į aukso ir sidabro ornamentais puoštą sostą garbingiausioje vietoje. O paskui išdidžiai nužvelgė pavaldinius, tarsi drausdamas rodyti susirūpinimo ženklus.

Sekundės ištįso sulig valandos ilgumu, bet vos po kelių minučių pasirodė Jo Šviesybė Konstantinopolio vyskupas. Tinkamai pasipuošęs ir tvirtu žingsniu žengė prie altoriaus. Šurmulys persirito per bažnyčią tuo metu, kai imperatorius nepajudinamas liko sėdėti savo soste.

Molemė buvo pasirengęs laukti vėluojančio vyskupo tik kelias minutes, ir jeigu šis nebūtų pasirodęs, jau buvo duoti nurodymai vienam iš kunigų ir pažadėtas dosnus atlygis. Tačiau mišios praėjo be incidentų ir visu savo elgesiu vyskupas parodė, kad ragina žmones sutarti ir atleisti. Imperatorius priėmė komuniją iš vyskupo rankų, taip pat ir imperatorienė, jų vaikai bei kancleris. Rūmai suprato perduodamą žinią: Bažnyčia nesirengia priešintis Prancūzijos karaliaus valiai. Pasibaigus bažnytinei ceremonijai, imperatorius surengė šventinę vakarienę su gausiomis vaišėmis ir vynu, atgabentu ambasadoriaus iš Atėnų. Tai buvo stiprus, sodrus pušimis kvepiantis vynas. Balduinas atrodė puikiai nusiteikęs.

Prie kanclerio priėjo Dižono grafas.

— Pone Molemė, ar galima tikėtis, kad imperatoriaus jau priėmė kokį nors sprendimą?

— Mielasis grafe, imperatorius iš tiesų netrukus paskelbs savo atsakymą.

— Pasakykite, ko galiu tikėtis?

— Mes vis dar turime aptarti detales, kurios neramina imperatorių.

— Kokias detales?

— Nesikarščiuokite. Mėgaukitės šventė, o rytoj prieš dešimtą ateikite pas mane visko aptarti.

— Ar mane galėtų priimti pats imperatorius?

— Prieš jus priimant imperatoriui, mudu privalome pasikalbėti; esu tikras, kad mums pavyks susitarti.

— Aš tik noriu jums priminti, kad esate prancūzas, kaip ir aš, ir jus įpareigoja Liudvikas.

— Ak, mano gerasis karalius Liudvikas! Kai jis mane siuntė į Konstantinopolį, mielaširdingai įsakė tarnauti jo sūnėnui kaip jam pačiam.

Iš tokio atsakymo Dižono grafas suprato, kad Paskalis de Molemė pirmiausia ištikimas Balduinui.

— Būsiu pas jus dešimtą.

— Lauksiu jūsų.

Nulenkdamas galvą Dižono grafas pasitraukė nuo kanclerio ir tuo pat metu žvilgsniu tarp svečių ieškojo Marijos, Balduino pusseserės, kuri gerokai pamalonino jo vizitą Konstantinopolyje.

Andrė de Sent Remi išėjo iš koplyčios lydimas karžygių. Jie pasuko salėn, kurioje tvirtovės gyventojai dalijosi duona ir vynu.

Tvirtovės vyriausiasis buvo uždaras, nepajudinamas žmogus. Matydamas Konstantinopolio nuosmukį, jis sugebėjo išvengti kokio nors su tvirtove susijusio bendradarbiavimo ar susitarimo. Dar nebuvo matyti nė pirmųjų aušros spindulių. Prieš pasitraukdami vykdyti savo prievolių, salėje karžygiai pusryčiams valgė duoną, mirkytą vyne. Pasistiprinę tamplierių broliai Bartolomėjus dos Kapelos, Gajus de Božo ir Rodžeris Parkeris patraukė į Sent Remi darbo kabinetą.

Nors pasirodė vos pora minučių anksčiau nei jie, tačiau vyriausiasis jau nekantraudamas visų laukė.

— Kancleris vis dar neatsiuntė man žinios, ar imperatorius pasirengęs mane priimti. Manau, kad dėl pastarųjų įvykių jis didžiai užimtas. Balduinas mandilioną saugo arkoje prie savo lovos ir dar šiandien Molemė su Dižono grafu pradės derybas dėl relikvijos įteikimo kainos. Rūmai nieko nežino apie Prancūzijos karalių ištikusį likimą, nors turėtume numanyti, kad bet kuriuo momentu gali pasirodyti šauklys iš Damasko, skelbdamas blogąsias naujienas. Mes nebegalime ilgiau laukti kanclerio kritimo; dabar pat trauksime į rūmus ir paprašysiu imperatoriaus audiencijos, kad praneščiau jam, jog Jo Šviesybė jo dėdė yra saracėnų kalinys. Jūs mane palydėsite ir niekam neprasitarsite apie tai, ką ketinu pranešti imperatoriui.

Visi trys karžygiai linktelėjo ir greitu žingsniu sekė savo vyriausiąjį, kol pagaliau pasiekė tvirtovės priestatą, kuriame jų jau laukė tarnai, paruošę daiktus kelionei. Ten buvo ir trys tarnai su balnais, ir trys mulai, apkrauti sunkiais maišais, kurie turėjo reikšti tamplierių užstatą.

Jie pasiekė Blankernos rūmus jau saulei nusileidus. Rūmų tarnai nustebo išvydę ordino vyresnįjį iš Konstantinopolio tvirtovės ir nujautė, kad turi nutikti kažin kas svarbaus, jeigu tokią vėlyvą valandą į rūmus atvyksta tokio aukšto rango riteris.

Tarnas skubiai įžingsniavo į salę ir kancleriui pranešė apie Sent Remi ir jo karžygių pasirodymą bei jų reikalavimą susitikti su imperatoriumi.

Paskalis de Molemė sunerimo. Jo garbinamas Andrė de Sent Remi nepasirodytų rūmuose iš anksto nesusitaręs dėl audiencijos su imperatoriumi, jeigu reikalas nebūtų ypač skubus.

Kancleris nuskubėjo jo pasitikti.

— Mano gerasis drauge, nelaukiau jūsų...

— Man skubiai reikia pasimatyti su imperatoriumi, — šiurkščiai pertraukė jį Sent Remi.

— Kas atsitiko?

Tamplierius patylėjo.

— Aš turiu naujienų, kurios sudomins imperatorių. Privalau jį pamatyti asmeniškai.

Molemė suprato, kad iš tamplierių vyresniojo nieko daugiau neištrauks. Jis galėtų svečią patikinti, kad Balduinas jo nepriims, jeigu jis, kancleris, skubios naujienos pats neperduos. Tačiau jeigu kancleris susitikimą atidėlios, Sent Remi iškeliaus neprataręs nė žodžio.

— Palaukite čia. Pranešiu imperatoriui apie jūsų neatidėliotiną vizitą.

Keturi tamplieriai liko stovėti. Jie žinojo esantys sekami nematomų akių, taip pat žinojo, kad iš jų lūpų, jeigu tik ištars nors žodį, stebėtojai gali viską perskaityti. Kai Dižono grafas atvyko susitikti su kancleriu, jie vis dar ten laukė.

— Riteriai...

Jie pasisveikino linktelėdami galva. Tamplieriai mažai tekreipė dėmesio į Dižono grafą, kurį didžiai nustebino tokia svarbi ordino delegacija.

Tepraėjo pusė valandos, ir kancleris skubiai įžengė į salę, kur visi jo laukė.

Rankos mostu parodė, kad pastebėjo Dižono grafą, nepaisydamas savo susitikimo su Prancūzijos karaliaus atstovu svarbos.

— Imperatorius jus priims dabar pat savo sosto menėje. O jūs, Dižono grafe, turėsite manęs čia palaukti.

Balduinas juos pasitiko sosto menėje. Jo akyse atsispindėjo nerimas dėl tokio netikėto vizito. Imperatorius nujautė, kad tamplieriai atnešė blogų naujienų.

— Sakykite, riteriai, kas nutiko tokio skubaus, kad negalėjote palaukti prideramo priėmimo?

Andrė de Sent Remi iškart ėjo prie reikalo.

— Pone, privalote žinoti, kad jūsų dėdė, Prancūzijos karalius Liudvikas, yra kalinamas Al-Mansuroje. Šiuo metu deramasi dėl jo išlaisvinimo sąlygų. Padėtis labai sudėtinga.

Imperatoriaus veidas išblyško, lyg kūnas būtų praradęs jo kraują. Kelias sekundes jis nepratarė nė žodžio. Jo širdis smarkiai plakė, o apatinė lūpa virpėjo kaip vaikystėje, kai privalėdavo susitvardyti neverkęs, kad tėvas nenubaustų už silpnumą.

Tamplierius suvokė, kokias išgyvena emocijas imperatorius, ir kalbėjo toliau, duodamas jam laiko susitvardyti.

— Žinau, kokius stiprius jausmus jaučiate savo dėdei. Ir noriu jus patikinti, kad imamasi visų priemonių karaliui išlaisvinti.

Balduinas vos išspaudė kelis žodžius — tokią baisią sumaištį išgyvena jo protas ir širdis.

— Kada tai sužinojote? Kas jums pasakė?

Sent Remi neatsakė į Balduino klausimus, bet pats paklausė:

— Pone, aš labai gerai žinau imperiją ištikusias bėdas atėjau jums pasiūlyti savo pagalbą.

— Pagalbą? Sakykite...

— Jūs rengiatės parduoti mandilioną karaliui Liudvikui. Ir karalius atsiuntė jums Dižono grafą, kad šis susitartų dėl jo nuomos arba pardavimo. Žinau, kad Šventoji Drobulė jau yra pas jus ir kad pasirašius sutartį grafas perveš ją į Prancūziją saugoti poniai Blankai. Jus spaudžia Genujos bankininkai, o Venecijos ambasadorius parašė karaliui, kad netrukus galės nupirkti tai, kas liko iš imperijos, už labai mažą kainą. Jeigu negrąžinsite skolų venecijiečiams ir genujiečiams, tapsite niekieno imperatoriumi. O jūsų imperija išnyks.

Skaudūs Sent Remi žodžiai giliai įsispaudė Balduino dvasioje. Praradusio viltį imperatoriaus rankos, slepiamos plačiose purpurinės tuni-

kos rankovėse, virpėjo. Jis dar niekada nesijautė toks vienišas. Beviltiškai žvilgsniu ieškojo kanclerio, bet tamplieriai pageidavo vieni pasikalbėti su imperatoriumi.

— Ką man siūlote, ponai? — paklausė Balduinas.

— Ordinas pasirengęs nupirkti mandilioną. Dar šiandien turėsite pakankamai aukso skubiausioms skoloms. Genuja ir Venecija paliks jus ramybėje... bent jau iki to laiko, kol vėl jiems neįsiskolinsite. Mes reikalaujame tiktai slaptumo. Privalote prisiekti savo garbe, kad niekam, netgi savo gerajam kancleriui, neprasitarsite pardavęs mandilioną tamplieriams. Niekada niekam nevalia to sužinoti.

— Betgi kodėl reikalaujate iš manęs slaptumo?

— Jeigu niekas nežinos, kur yra Mandilionas, nekils nesusipratimų ir susipriešinimų tarp krikščionių. Slaptumas yra dalis kainos. Mes pasitikime jumis, jūsų riterio ir imperatoriaus žodžiu, bet pardavimo dokumente bus nurodyta, kad esate skolingas ordinui už pažeistus susitarimo punktus. Be to, iš jūsų reikalaujame nedelsiant sumokėti įsiskolinimus ordinui.

Imperatorius jautė tokį aštrų skausmą skrandyje, kad vos pajėgė įkvėpti.

— Iš kur žinote, kad Liudvikas įkalintas?

— Juk pažįstate mus kaip garbingus ir dar nieno neapgavusius žmones.

— Kada turėsiu auksą?

— Dabar pat.

Sent Remi žinojo, kad šiuo metu Balduinas yra labai spaudžiamas iš visų pusių. Vien ištaręs „taip" atsikratytų didžiąja dalimi sunkumų dar tą patį rytą galėtų sumokėti skolas venecijiečiams ir genujiečiams.

— Niekas rūmuose nepatikės, kad pinigais palijo iš dangaus.

— Pasakykite jiems tiesą — kad davėte jį ordinui, tik neprasitarkite apie sąlygas. Tegul visi mano, kad tai užstatas.

— O jeigu nesutiksiu?

— Tai jūsų teisė, pone.

Stojo tyla. Balduinas mėgino apsispręsti. O Sent Remi ramiai laukė žinodamas, kad imperatorius priims jo pasiūlymą, nes gerai suprato žmogiškąsias sielas. Imperatorius įsmeigė žvilgsnį į tamplierių ir vos girdimu balsu išspaudė vienintelį žodį:

— Sutinku.

Bartolomėjus dos Kapelos padavė dokumentą savo vyriasniajam, o šis įteikė jį imperatoriui.

— Tai susitarimo dokumentas, perskaitykite. Jame nurodyti visi terminai, apie kuriuos jums kalbėjau. Pasirašykite, ir tarnai nuneš mūsų atsivežtą auksą ten, kur įsakysite.

— Jūs buvote toks tikras, kad sutiksiu? — gailiai pratarė Balduinas.

Sent Remi nieko neatsakė, tik įdėmiai žvelgė į imperatorių. Šis paėmė plunksną, pasirašė ir sutartį patvirtino imperatoriškuoju antspaudu.

— Palaukite čia, įteiksiu jums mandilioną.

Imperatorius išėjo pro sieninio kilimo slepiamas duris. Po kelių minučių grįžo ir perdavė jiems tvarkingai sulankstytą Drobulę.

Tamplieriai ją išskleidė įsitikinę autentiškumu vėl sulankstė.

Sent Remi mostelėjo ranka ir Rodžeris Parkeris, škotų kilmės riteris, su portugalu dos Kapelos iš sosto menės greitu žingsniu patraukė rūmų išėjimo link, kur jų laukė tarnai.

Paskalis de Molemė menės prieangyje stebėjo, kaip išeina ir sugrįžta su sunkiais maišais tamplieriai bei jų tarnai. Buvo aišku, ką jie neša, nestebino ir tai, kad per visą tą laiką imperatoriui jo neprireikė. Jis svarstė, ar nevertėtų pasirodyti menėje, tačiau tai galėjo sukelti Balduinui įniršį, todėl buvo daug išmintingiau pasilikti čia.

Po dviejų valandų, kai aukso maišai jau buvo sudėti į slaptą kamerą už kilimais užmaskuotos sienos, Balduinas pagaliau atsisveikino su tamplieriais.

Jis ištesės savo pažadą laikytis tylos ne tik dėl duoto imperatoriaus garbės žodžio, bet ir iš baimės Andrė de Sent Remi. Tamplierių tvirtovės vyresnysis buvo gailestingas žmogus, apsivalęs maldomis Viešpačiui, bet jo žvilgsnis atspindėjo tokio žmogaus vidų, kuriam tiktrai nesudrebėtų ranka ginant savo tikėjimą arba įsipareigojimus.

Atėjęs į karališkąją menę Paskalis de Molemė rado Balduiną paskendusį savo mintyse, ramų, lyg būtų nusimetęs ilgai slėgusią naštą.

Imperatorius jam pasakė apie Prancūzijos karalių ištikusią nesėkmę ir lyg tarp kitko užsiminė apie susiklosčiusiomis aplinkybėmis paimtą iš tamplierių naują paskolą. Jis grąžins skolas Venecijai ir Genujai ir lauks, kol gerasis karalius Liudvikas kuo greičiau atgaus laisvę.

Kancleris klausėsi, kaip Balduinas bando nuo jo kažką nuslėpti.

— Kaip dėl mandiliono?

— Niekaip. Saugosiu jį ir lauksiu Liudviko išlaisvinimo. O tada ir nuspręsiu, kaip elgtis. Galbūt tai ir buvo mūsų Viešpaties perspėjimas, kad neparduotume šventojo atvaizdo. Pakvieskite ambasadorius ir praneškite, kad jiems sugrąžinsime skolą. Ir pakvieskite Dižono grafą, tegu sužino, koks likimas ištiko Prancūzijos karalių.

Andrė de Sent Remi atsargiai išskleidė Drobulę. Priešais jo akis visu dydžiu pasirodė Nukryžiuotojo kūnas. Riteriai parpuolė ant kelių ir įkandin savo vyresniojo meldėsi.

Jie niekada nebuvo matę išskleistos Drobulės. Blankernos Šventosios Marijos bažnyčios urnoje, kurioje buvo saugomas mandilionas, Jėzaus atvaizdas atrodė lyg nutapytas. Bet dabar jis visas atsiskleidė priešais juos, visa savo figūra, visais savo patirtais kančių ženklais. Nė patys nežinojo, kiek laiko melsdėsi, bet kai Sent Remi pakilo ir atsargiai sulankstęs Drobulę patraukė su ja į savo kambarį, jau buvo vakaras. Po kelių minučių jis paprašė pakviesti savo brolį Roberą ir jaunąjį karžygį Fransua de Šarnei.

— Iškeliaukite kuo anksčiau.

— Jeigu mums leisi, galime iškeliauti jau po kelių valandų, kai tik sutems, — pasiūlė Robertas.

— Ar nebus pernelyg pavojinga? — paklausė vyresnysis.

— Ne, geriau palikti tvirtovę nematant jokiai pašalinei akiai. Ir niekam neprasitarti, kad išvykstame, — tarė Šarnei.

— Aš sutvarkysiu Mandilioną, kad kelionėje būtų saugus. Pasiimkite prieš pat išvykdami, nesvarbu, kurią valandą, o kartu įduosiu laišką ir kitus dokumentus didžiajam magistrui Reno de Višjė. Keliaujant į Akrę svarbu neišsukite iš kelio, kad ir kokios priežastys verstų. Palydai derėtų pasiimti kelis brolius, galbūt Gajų de Božo, Bartolomėjų dos Kapelos...

— Broli, — pertraukė jį Roberas, — prašau geriau leisti mums vykti vieniems. Taip būtų saugiau. Mes susiliesime su kraštovaizdžiu ir visiškai pasitikime savo vedliais. Jeigu išvyksime vieni, niekam nekils įtarimų, o jeigu išvyksime lydimi kelių brolių, tada šnipai gali įtarti, kad kažin ką vertingo išsivežame.

— Jūs pasiimate labiausiai vertinamą krikščionių turtą...

— ...už kurį atsakysime savo gyvybėmis, — pridūrė de Šarnei.

— Tegul būna taip, kaip sakote. O dabar palikite mane, turiu parašyti laišką. Ir melskitės, melskitės prašydami Dievo, kad rodytų jums kelią. Tik Jis gali garantuoti misijos sėkmę.

Naktis traukėsi. Dangaus skliaute nežibėjo nė viena žvaigždė. Roberas de Sent Remi ir Fransua de Šarnei tylutėliai išėjo ir patraukė Andrė de Sent Remi kambario link. Naktis buvo paskendusi tyloje, tvirtovės viduje miegojo karžygiai. Kai kur keli tamplierių riteriai su samdomais kareiviais ėjo sargybą.

Roberas de Sent Remi švelniai stumtelėjo savo brolio ir vyresniojo celės duris. Rado jį atsiklaupusį ir besimeldžiantį priešais kryžių kambario kampe.

Pastebėjęs įėjusius du karžygius, jis pakilo ir nepratardamas nė žodžio įteikė Roberui vidutinio dydžio krepšį.

— Viduje, mediniame aptaise, yra mandilionas. O čia yra dokumentai, kuriuos įteiksite didžiajam magistrui, ir auksas kelionei. Tegul jūs lydi Dievas.

Abu broliai apsikabino. Jie nežinojo, ar dar kada pasimatys.

Jaunasis de Šarnei ir Roberas de Sent Remi buvo apsirengę saracėnų drabužiais. Slepiami nakties tamsos, jie nuėjo iki arklidžių, kur jų vedliai vis ramino nerimstančius žirgus. Pasakė slaptažodį vartus saugantiems kareiviams ir paliko saugią tvirtovę, pradėdami savo kelionę į Šventojo Jono iš Akrės tvirtovę.

32 skyrius

Mendibchas vaikštinėjo siauru kalėjimo kiemu, mėgaudamasis saulės spinduliais, kurie visą rytą švietė, bet įkyriai nekaitino.

Jis išgirdo pakankamai, kad suprastų, jog privalo būti atsargus. Iš psichologės ir socialinės darbuotojos nervingumo Mendibchas perprato, kad jie kažką rezga, ir jis neabejojo tapsiąs medžiojamuoju.

Kalinys pasidavė tiems nesibaigiantiems gydytojo patikrinimams, dar kartą apsilankė pas psichologę ir net pats direktorius dalyvavo tose varginančiose apžiūrose, kai gydytoja primygtinai jį vertė kreipti dėmesį į jos naudojamus kvailus dirgiklius. Galiausiai kalėjimo saugumo komitetas nusprendė Mendibchą išleisti į laisvę, taigi dabar tereikėjo teisėjo patvirtinimo ir greičiau nei po septynių dienų jam būtų atsivėrusi laisvė.

Jis žinojo, ką privalo daryti. Slankios po miestą, kol įsitikins, kad niekas neseka, o paskui nueis į Kararo parką. Ten jis lankysis kelias dienas, iš tolo stebės Arslaną ir nepakels lemtingojo raštelio, kol galutinai neįsitikins, kad jo niekas neseka.

Mendibchas baiminosi dėl savo gyvybės. Tas jį aplankęs policininkas neatrodė linkęs juokauti; kažkada jis grasino visam gyvenimui jį uždaryti už grotų, o dabar štai staiga viskas daroma, kad nebylys atgautų laisvę. Policija, jis galvojo, kažką rezga. Galbūt jie tikisi, kad išėjęs laisvėn jis nuves juos pas savo bendrus. Taip ir yra, būtent to jie ir siekia — paversti jį masalu. Jis privaląs pasisaugoti.

Nebylys vaikščiojo iš vieno kiemo galo į kitą, net neįtardamas, kad iš pasalų jį stebi du jaunuoliai. Aukšti, stiprūs, kalėjimo patirties užgrūdintais veidais ir tyliais balsais broliai Bacherai jau svarstė savo rengiamos žmogžudystės smulkmenas.

Tuo tarpu kalėjimo direktoriaus kabinete Markas Valonis kalbėjosi su direktoriumi ir sargybos viršininku.

— Neįmanoma, kad nutiktų kas nors nenumatyta, bet nevalia palikti jokių spragų. Todėl privalome pasirūpinti nebylio saugumu tomis paskutinėmis dienomis, kurios jam dar liko kalėti, — įtikinėjo Markas savo pašnekovus.

— Bet, pone, nebylys nieko nedomina. Čia jis gyvena taip, lyg jo visai nebūtų, jis nekalba, neturi draugų, nebendrauja su niekuo iš išorinio pasaulio. Niekas į jį nepaskėsins, galiu garantuoti,— atsakė sargybos viršininkas.

— Mums tiesiog nevalia sau leisti rizikuoti, aišku? Dar nežinome, su kuo galime susidurti. Taigi gali būti ir vargšas nelaimėlis, o galbūt ir ne. Nedaug triukšmo tesukėlėme, bet ir to pakako, kad kai ką pasiektų žinia apie nebylio išėjimą laisvėn. Kas nors turi man garantuoti jo saugumą čia.

— Bet, Markai, — nesutiko direktorius, — mūsų kalėjime dar nepasitaikė sąskaitų suvedinėjimo atvejų, nei žmogžudysčių tarp kalinių — nieko panašaus, todėl man nelabai suprantamas tavo susirūpinimas.

— Nepaisant to, prašau jūsų, pone Chenarai, kaip sargybos viršininko, kuris tikrai žino kalėjimo autoritetus, leisti man su jais pasišnekėti.

Chenaras nekantriai mostelėjo. Šito policininko neįmanoma įtikinti nekišti nosies į kalėjimo vidaus reikalus. Jis prašo Chenaro išduoti paslaptį, kas iš tiesų valdo kalėjimo viduje, ir padaryti tai nerizikuojant savo galva.

Markas nujautė Chenaro nuogastavimus, todėl pamėgino įtikinti jį kitokiais būdais.

— Nagi, Chenarai, čia, viduje, tiesiog privalo būti kas nors, kam visi kaliniai jaustų pagarbą. Atveskite man tą asmenį.

Kalėjimo direktorius nejaukiai pasimuistė krėsle, o Chenaras ir toliau atkakliai tylėjo. Galiausiai direktorius atėjo Markui į pagalbą.

— Chenarai, jūs kaip niekas kitas pažįstate kalėjimo vidų, tiesiog turi būti kas nors, atitinkantis pono Valonio pateiktą charakteristiką. Atveskite jį.

Chenaras pakilo. Kiek galima bandyti savo viršininko ir to ilganosio policininko iš Romos kantrybę? Jo kalėjimas veikė kaip gerai suteptas mechanizmas, čia galiojo nerašyti įstatymai, kuriuos visi gerbė, o dabar tas Valonis staiga užsigeidė sužinoti, kas iš tiesų tampo virvutes.

Jis pasiuntė savo pavaldinį surasti kalinių autoritetą Fraskelį. Tuo metu Fraskelis kalbėjosi mobiliuoju telefonu — nurodinėjo savo vaikinams, kaip reikia tvarkyti narkotikų kontrabandos verslą, kuris ir atvedė jį į šitą kalėjimą.

Fraskelis valdingai įžengė į nediduką sargybos viršininko kabinetą.

— Ko reikia? Kodėl mane trukdote?

— Todėl, kad vienas atkaklus policininkas nori su jumis pasikalbėti.

— Aš nesikalbu su policija.

— Su šituo privalėsi pasišnekėti, antraip jis apvers čia viską aukštyn kojomis.

— Kas man iš to pokalbio su policininku. Jeigu turi rūpesčių, spręsk juos, o mane palik ramybėje.

Mafijos galva gestu parodė išeinąs iš kabineto, bet dar prieš atidarant duris kelią jam pastojo Chenaras — suėmė už peties ir neleido jam nė pajudėti.

— Paleisk mane! Ar išprotėjai? Tu jau lavonas!

Tą akimirką atsilapojo kabineto durys ir vidun įsiveržė Markas Valonis. Jis įdėmiai nužvelgė abu vyrus, aiškiai apimtus vos valdomo įniršio.

— Paleisk jį! — įsakė Chenarui.

Pastarasis lyg apkvaitęs paleido Fraskelio ranką ir liko stovėti nejudėdamas, žvilgsniu matuodamas įsiveržusiojo svorį.

— Buvau linkęs pats ateiti, nei jus kviestis į direktoriaus kabinetą. Jam buvo paskambinota, todėl pasakiau, kad mes verčiau pasikalbėsime kitur. Ir, regis, pasirodžiau pačiu laiku, nes jūs jau susitikote su mūsų siųstu žmogumi. Sėskitės, — įsakė Fraskeliui.

Pastarasis nė nepajudėjo. Chenaras pažvelgė į jį nervingai, su neslepiama neapykanta.

— Sėskitės! — pakartojo Valonis suirzusiu balsu.

— Aš nežinau, kas esate, bet išmanau savo teises ir neprivalau kalbėtis su policija. Paskambinsiu savo advokatui.

— Niekam neskambinsite, manęs išklausysite ir darysite viską, kas jums liepiama, antraip iš šito kalėjimo būsite parkeltas į tokią vietą, kur nebeturėsite savo gerojo draugo Chenaro, leidžiančio jums daugiau nei priklausytų.

— Jūs neturite tesės man grasinti.

— Aš ir negrasinu.

— Pakaks! Ko norite?

— Kadangi jau atėjote į protą, pasakysiu labai atvirai: pageidaučiau, kad vienam žmogui šitame kalėjime nieko nenutiktų.

— Sakykite tai Chenarui — jis čia viršininkas. O aš tesu kalinys.

— Sakau tai jums, nes būtent jūs galite pasirūpinti, kad tam žmogui nieko nenutiktų.

— Ak šitaip? Ir kaip aš tai padarysiu?

— Aš nežinau ir man tai nerūpi.

— Tarkime, aš sutiksiu, o kas man iš to?

— Šiokie tokie patogumai čia, viduje?

— Cha, cha, cha... Visu šituo jau pasirūpino mano draugas Chenaras. Su kuo, jūsų manymu, kalbatės?

— Gerai, aš peržiūrėsiu jūsų bylą ir patikrinsiu, ar negalima šiek tiek sutrumpinti bausmės laiko už bendradarbiavimą su teisėsauga.

— Man neužtenka, kad jūs tiesiog peržiūrėsite; jūs privalote tai garantuoti.

— Ne. Garantuoti jums nieko negaliu. Pasikalbėsiu su kalėjimo direktoriumi ir pateiksiu savo rekomendacijas saugumo komitetui, kuris dar kartą įvertins jūsų elgesį, psichologinę būseną ir galimybes integruotis į visuomenę. Tačiau daugiau nieko nedarysiu.

— Tada nesusitarsime.

— Jeigu nebus susitarimo, pradėkite atprasti nuo visų tų privilegijų, prie kurių Chenaras jau pripratino. Jūsų kamera bus iškrėsta nuo apačios iki viršaus ir bus taikomi tiksliausi reglamentai. O Chenaras bus perkeltas į kitą kalėjimą.

— Sakykite, kasgi tas žmogus.

— Padarysite, ko prašomas?

— Sakykite, apie ką kalbame.

— Apie nebylį, vieną jaunuolį, kuris...

Marko pasakojimą pertraukė Fraskelio juokas.

— Norite, kad apsaugočiau tą vargšą nelaimėlį? Juo niekas nesirūpina, jis niekam netrukdo. Žinote kodėl? Nes jis yra niekas, tiesiog vargšas nelaimėlis.

— Aš noriu, kad per ateinančias septynias dienas jam nieko nenutiktų.

— Kas jam gali ką nors padaryti?

— Aš nežinau. Bet jūs turite to išvengti.

— Kodėl jums taip rūpi tas nebylys?

— Tai ne jūsų reikalas. Vykdykite tai, ko paprašytas, ir galėsite toliau mėgautis savo atostogomis valstybės sąskaita.

— Sutinku. Tapsiu nebylio aukle.

Iš kabineto Markas išėjo jausdamas tam tikrą palengvėjimą. Mafijos galva buvo išmintingas žmogus. Jis padarys tai, ko buvo prašomas.

O dabar reikėjo pereiti prie antros dalies — sutvarkyti nebylio avimus sportbačius, vienintelius jo turimus, ir įtaisyti ten mikrofoną. Direktorius jam buvo pažadėjęs, kad šią naktį, nebyliui grįžus į kamerą, pasiųsti sargybinį paimti sportbačių, nors vis dar nežinojo, kokią ras, bet neabejojo, kad kaip nors išsisuks iš padėties.

Džonas į Turiną buvo atsiuntęs Larį Smitą, transmiterių ekspertą, kuris, Džono žodžiais, galėjo įtaisyti mikrofoną net į adatą. Na, jis dar turės progą įsitikinti, ar tas Laris Smitas toks geras, kaip apie jį kalbama.

33 skyrius

Grafas de Valenas prašė audiencijos pas kanclerį. Sutartą valandą jis pasirodė lydimas prašmatniai pasidabinusio jaunuolio.

— Pasakykite man, grafe, — pasidomėjo kancleris, — koks tas skubus reikalas, kad taip reikalaujate susitikti su imperatoriumi?

— Pone sekretoriau, prašau jus išklausyti šito džentelmeno, kuris pagerbė mane savo draugyste. Tai labai gerbiamas Edesos prekeivis.

Paskalis de Molemė atsainiai, bet pakankamai pagarbiai grafui gestu parodė, kad teiksis išklausyti jaunojo prekeivio. Ir šis be ilgų išvedžiojimų išdėstė savo kelionės motyvus.

— Man žinomi finansiniai imperijos rūpesčiai, ir aš atvykau pateikti imperatoriui pasiūlymo.

— Jūs norite pateikti pasiūlymą imperatoriui? — sušuko pusiau suirzęs, pusiau prajukęs kancleris. — Ir koks tai galėtų būti pasiūlymas?

— Aš atstovauju grupei kilmingųjų Edesos prekeivių. Kaip jums žinoma, prieš daugybę metų Bizantijos imperatorius, pasinaudodamas ginklų jėga, atėmė iš mano miesto labiausiai vertinamą relikviją — mandilioną. Mes esame taikūs žmonės, gyvename garbingai, bet norime grąžinti savo bendruomenei tai, kas iš jos buvo pasisavinta jėga. Aš atvykau reikalauti, kad grąžintumėte tai, kas dabar priklauso imperatoriui, nors tai, vyskupo privilegija; be to, Prancūzijos karalius prisiekia, kad jo sūnėnas dar nepardavė šitos brangenybės. Jeigu mandilionas vis dar yra Balduino rankose, mes norime jį išpirkti. Mums nesvarbi kaina, mes sumokėsime, kiek bus paprašyta.

— Apie kokią bendruomenę kalbate? Juk Edesa — musulmonų kraštas, tiesa?

— Mes esame krikščionys, ir dabartiniai Edesos valdovai mūsų niekada nepersekiojo. Mes mokame visus mokesčius ir taikiai vykdome savo

prievoles. Ir mums niekuo nevalia skųstis. Tačiau mandilionas priklauso mums ir jis privalo būti grąžintas mūsų miestui.

Paskalis de Molemė susidomėjęs klausėsi atkaklaus jaunuolio įtikinėjimų, kuris be jokių užuolankų pasiūlė mandiliono išpirkos sandorį.

— Ir kiek jūs pasiryžę sumokėti?

— Dešimt maišų aukso, svoriu prilygstančių vienam žmogui.

Kancleriui nesuvirpėjo nė vienas raumuo, nors pasiūlyta suma jį sukrėtė. Imperatorius vėl įsivėlė į skolas, ir Balduinas jau buvo puolęs į neviltį ieškodamas paskolų, o gerasis dėdė karalius Liudvikas jo vos neišsižadėjo.

— Aš perduosiu imperatoriui jūsų pasiūlymą ir paprašysiu jus pakviesti, kai tik žinosiu atsakymą.

Balduinas atsainiai klausėsi kanclerio. Jis buvo prisiekęs niekam neatskleisti pardavęs mandilioną tamplieriams, nes už tai būtų sumokėjęs savo gyvybe.

— Pasakykit tam prekeiviui, kad jo pasiūlymas atmestas.

— Bet, pone, bent jau vertėtų pamąstyti!

— Ne, negaliu. Ir niekada daugiau neprašyk manęs parduoti mandiliono. Niekada!

Iš sosto menės Paskalis de Molemė išėjo nuleidęs galvą. Puikiausiai nujautė, kaip nepatogiai jaučiasi Balduinas, prakalbęs apie mandilioną. Jau du ilgus mėnesius Šventąją Drobulę imperatorius turėjo savo rankose, nors ir niekam jos nerodė, netgi jam, kancleriui.

Sklido kalbos, neva Konstantinopolio tamplieriai, o pirmiausia Andrė de Sent Remi, už mandilioną gausiai sumokėjo auksu, tačiau Balduinas šiuos gandus nuolat neigė ir prisiekinėjo, kad šventasis audeklas yra labai saugiai paslėptas.

Kai karalius Liudvikas buvo išlaisvintas ir grįžo Prancūzijon, vėl atvyko Dižono grafas su labai dosniu pasiūlymu dėl mandiliono, tačiau, didžiai Konstantinopolio rūmų nuostabai, imperatorius išliko nepalenkiamas ir patikino, kad savo dėdei relikvijos tikrai neparduosiąs. Kai jis ir vėl atmetė be galo dosnų pasiūlymą, Paskalis de Molemė jau neabejojo: Balduinas nebeturi mandiliono — pardavęs jį tamplieriams.

Tą patį vakarą kancleris įsakė pakviesti grafą de Valeną bei jo globo-

jamą jaunuolį ir perduoti jiems neigiamą imperatoriaus atsakymą. Molemė nustebo, kai Edesos prekeivis pažadėjo padvigubinti užmokestį. Vis dėlto kancleris nenorėjo palaikyti jaunuolių nepamatuotų iliuzijų.

— Vadinasi, tai, kas kalbama rūmuose tiesa? — paklausė grafas de Valenas.

— O kas kalbama rūmuose, mano gerasis drauge?

— Kad imperatorius jau nebeturi mandiliono, kad tą audeklą jis pardavė tamplieriams už jų auksą, kuriuo užmokėjo skolas Venecijai ir Genujai. Tik taip galima paaiškinti atmetamą tokį dosnų Edesos prekeivio pasiūlymą.

— Aš nekreipiu dėmesio į gandus ar paskalas ir jums tą patį patariu. Aš jums perdaviau imperatoriaus žodžius — tik tiek.

Paskalis de Molemė atsisveikino su atvykėliais įtardamas tą patį: mandilionas jau buvo tamplierių rankose.

Ordino tvirtovė stūksojo ant uolos prie jūros. Auksinė plytų spalva susiliejo su gretimos dykumos smėlio spalva. Tvirtovė aprėpė plačią teritoriją, vieną iš paskutiniųjų krikščioniškų bastionų Šventojoje Žemėje.

Roberas de Sent Remi atmerkė akis ir pažvelgė į tamplierių tvirtovę tarsi vaiduoklį. Jis įtarė, kad po poros minučių jie bus apsupti riterių, stebėjusių juos jau kelias valandas. Tiek jis, tiek Fransua de Šarnei priminė į saracėnus. Netgi jų žirgai, grynakraujai arabų ristūnai, stiprino šią tapatybę.

Ali, jo ginklanešys, dar kartą atsiskleidė kaip patyręs vedlys ir ištikimas draugas. Turėjo būti dėkingas jam už gyvybę, išgelbėtą jį per dykumos gyventojų ataką. Ali įnirtingai kovėsi ir neleido į šeimininko širdį taikytai strėlei pasiekti tikslo, taigi pats ją atrėmė savo kūnu. Nė vienas dykumos karys neišgyveno, o Ali dar kelias dienas kankino agonija, ir jis, Roberas de Sent Remi, nesitraukė nuo jo nė per žingsnį.

Ali gyvybė grįžo tik Saido, de Šarnei ginklanešio, pastangų dėka; tai buvo vienas iš amatų, kurių jis išmoko ordine iš musulmonų medikų, priėmusių jį mokiniu. Saidas ir ištraukė geležinę strėlę iš Ali kūno, kuo kruopščiausiai išvalė žaizdą, sutepė ją tepalu, kurį pasigamino iš turimų žolių, taip pat sugirdė jam nekaip kvepiančio gėrimo, kuris nugramzdino jį į jėgas grąžinantį miegą.

Kai riteris de Šarnei klausdavo Saido, ar Ali išgyvens, didžiai abiejų tamplierių nevilčiai, šis visada atsakydavo vienu sakiniu: „Tik Alachas težino.“ Baigiantis septintai dienai Ali grįžo į gyvenimą, nubudęs iš ilgo ir gilaus miego, labai priminusio mirtį. Strėlė pažeidė vieną jo plautį, ir kiekvienas įkvėpimas jam kėlė skausmą, bet dabar Saidas patvirtino, kad Ali išgyvens, ir šie žodžiai juos visus labai padrąsino.

Dar po septynių dienų Ali pagaliau įstengė atsisėsti, o dar po septynių užkopti ant savo balno, kuriame buvo įtaisytos kilpos, kad netyčia praradęs sąmonę nenuvirstų žemyn galva nuo žirgo. Taigi Ali keliavo kartu su jais visais, kai staiga netoli tvirtovės juos apsupo tuzinas šarvuotų raitelių. Pasirodžius tamplierių karžygiams, sargybos viršininkas įsakė jiems sustoti.

Kai jie prisistatė, buvo palydėti iki tvirtovės ir pristatyti didžiajam magistrui.

Reno de Višjė, didysis ordino magistras, juos šiltai priėmė. Ir nepaisydami nuovargio visą valandą jie pasakojo Višjė apie kelionės detales, įteikė laišką ir dokumentus, kuriuos jiems buvo įdavęs Andrė de Sent Remi, ir krepšį su mandilionu.

Didysis magistras nusiuntė karžygius poilsio ir įsakė atleisti Ali nuo bet kokių pareigų, kol jis galutinai atgaus jėgas.

Ir vėliau, likęs vienas, virpančiomis rankomis Reno de Višjė iš krepšio ištraukė urną su mandilionu. Magistras jautė, kaip jį užvaldo emocijos, nes netrukus jam buvo lemta išvysti mūsų Viešpaties Kristaus atvaizdą.

Išlankstė audeklą ir suklupęs ant kelių meldėsi dėkodamas Dievui, kad leido jam išvysti jo tikrąjį atvaizdą.

Atvykus Roberui de Sent Remi ir Fransua de Šarnei, antros dienos vakarą didžiojoje salėje didysis magistras sušaukė ordino kavalierius. Ir ten ant didžiulio pailgo stalo buvo ištiestas mandilionas. Ištisa vora jie traukė pro Kristaus Drobulę, ir kai kurie tie kovose užgrūdinti riteriai vos besulaikė ašaras. Po maldų Reno de Višjė ordino karžygiams paaiškino, kad šventasis Kristaus audeklas bus saugomas urnoje, nuošaliai nuo smalsių akių. Labiausiai saugomą Šventyklos brangenybę jie gins netausodami savo gyvybių. O paskui visi prisiekė niekam niekada neprasitarti, kur saugomas mandilionas. Taip Drobulė tapo viena akyliausiai saugomų tamplierių ordino riterių didžiųjų paslapčių.

34 skyrius

Markas juos pakvietė pietų. Pasirodo, Minerva, Pietras ir Antoninas atskrido pirmuoju rytiniu lėktuvo reisu.

Su Sofija Pietras elgėsi šaltai, atokiai, kone antipatiškai, tad ši pasijuto nejaukiai. Tačiau žinojo neturinti pasirinkimo: kol ji priklauso Meno departamentui, turi dirbti kartu su Pietru, ir tai dar labiau privertė ją apsispręsti palikti dabartinę savo darbo vietą iškart, kai tik baigs tirti relikvijos bylą.

Jiems baigus priešpiečiauti, suskambo Sofijos telefonas.

— Klausau?..

Atpažinusi balsą Sofija šiek tiek nuraudo, o kai pakilo nuo stalo ir išėjo iš valgomojo, toks jos elgesys patraukė bendradarbių dėmesį. Kai grįžo, niekas nieko nepaklausė, bet Pietras buvo labai akivaizdžiai įsitempęs.

— Markai, skambino D'Alakva ir pakvietė mane rytoj priešpiečių kartu su daktaru Bolardu ir kitais relikvijos mokslininkų komiteto nariais. Tai savotiškas susitikimas prieš atsisveikinant.

— Ir tu sutikai, taip? — paklausė Markas.

— Ne, — atsakė šiek tiek sutrikusi.

— Ir labai blogai padarei; jau minėjau, kad neatstotum nuo jų.

— Jeigu gerai prisimenu, rytoj rengiame generalinę apžvalgą visko, ką esame sužinoję, ir, kaip buvo numatyta, visą operatyvinę veiklą koordinuoju aš.

— Tu teisi, bet tai puiki proga susitikti su visu komitetu, ypač su Bolardu.

— Bet kokiu atveju poryt aš priešpiečiausiu su D'Alakva.

Visi nustebę į ją sužiuro. Ir pats Markas nesusiturėjo nenusišypsojęs.

— Ak, šitaip! Ką tai turėtų reikšti?

— Jis tiesiog perkėlė pasiūlymą susitikti kitą dieną, tačiau tame susitikime komiteto nariai nedalyvaus.

Minerva pastebėjo, kaip Pietras sugniaužė kumščius. Dėl Pietro įtampos Antoninas taip pat jautėsi nepatogiai, klausydamasis Sofijos ir Marko pašnekesio. Todėl visi kone vienu metu paprašė sąskaitos, kurią apmokėjo Markas, ir visas kitas operacijos detales perkėlė kitai dienai.

* * *

Vilkėdama švarkeliu ir džinsais, be makiažo, viršugalvyje susirišusi į uodegą plaukus, Sofija jau gailėjosi sutikusi priešpiečiauti su D'Alakva.

Ji nesijautė negraži, nes tokia ir nebuvo, o ir švarkas bei džinsai buvo *Versace*, bet Sofija norėjo parodyti D'Alakvai, kad ji dirba ir kad šis susitikimas buvo darbo dalis, nieko daugiau.

Automobiliu išvažiavo iš Turino ir vos už kelių kilometrų įsuko į siaurą keliuką, kuris vedė tiesiai į už miško pasislėpusį ištaigingą Renesanso stiliaus *palazzo*.

Vartai atsidarė D'Alakvos vairuotojui nepaspaudus jokio mygtuko ar kam nors atėjus juos pasitikti ir patikrinus, kas jie tokie. Todėl ji pamanė, kad visuose kampuose paslėptos stebėjimo kameros.

O prie durų jos jau laukė Umbertas D'Alakva, apsirengęs elegantišku storo tamsiai pilko šilko kostiumu.

Įėjusi į *palazzo* Sofija neįstengė nuslėpti nuostabos. Tai buvo muziejus, paverstas gyvenamuoju namu.

— Paprašiau jūsų atvykti į namus, nes žinojau, kad jums patiks kai kurie mano paveikslai.

Ir daugiau nei valandą jie vaikščiojo po įvairius kambarius ir koridorius, apžiūrinėdami labai sumaniai pakabintus įstabius meno kūrinius.

Jie gyvai šnekučiavosi apie meną, politiką, literatūrą. Sofijai laikas pralėkė akimirksniu, todėl ji nustebo, kai D'Alakva atsiprašė ir paaiškino turįs vykti į oro uostą, nes septintą valandą numatytas jo skrydis į Paryžių.

— Atleiskite, kad jus sutrukdžiau.

— Visiškai ne. Dabar šešios, jeigu neturėčiau šiąnakt būti Paryžiuje, labai mielai pakviesčiau jus pasilikti vakarienės. Grįšiu po dešimties dienų. Jeigu vis dar būsite Turine, tikiuosi ir vėl jus pamatyti.

— Nežinau. Gali būti, kad tuo metu jau būsime viską baigę ar bent jau visiškai priartėję prie pabaigos.

— Baigę?

— Tyrimą dėl gaisro katedroje.

— A! Ir kaip sekasi?

— Gerai. Paskutinė stadija.

— Ar negalite nieko plačiau paaiškinti?

— Matot...

— Nesijaudinkite, aš viską suprantu. Kai baigsite savo tyrimą, tada man viską ir papasakosite.

Dėl tokios D'Alakvos reakcijos Sofija pasijuto lengviau. Markas buvo uždraudęs ką nors pasakoti, ir nors ji nesutiko su šefo įtarinėjimais dėl D'Alakvos, tačiau negalėjo jam nepaklusti.

Prie durų laukė du automobiliai. Vienas turėjo Sofiją parvežti į *Aleksandrą*, o kitas nuvežti D'Alakvą į oro uostą, kur jo laukė privatus lėktuvas. Jiedu atsisveikino rankos paspaudimu.

— Kodėl nori jį nužudyti?

— Nežinau. Bet jie jau kelios dienos viską planuoja. Jie mėgins papirkti sargybinį, kad šis paliktų neužrakintas nebylio kameros duris. Planas toks: įeiti į kamerą rytoj naktį, perrėžti gerklę, o paskui tiesiog grįžti į savo kamerą. Niekas nesužinos, nes nebyliai nešaukia.

— Ar sargybinis sutiks?

— Gali būti. Sako, kad jie turi pakankamai pinigų, manau, pasiūlys jam penkiasdešimt tūkstančių eurų.

— Kas dar apie visa tai žino?

— Dar du mano draugai, jie pasitiki mumis, nes mes, kaip ir jie, turkai.

— Išeik.

— Ar man bus sumokėta už informaciją?

— Bus sumokėta.

Fraskelis susimąstė. Kodėl broliai Bacherai nori nužudyti nebylį? Tai tikrai užsakyta žmogžudystė, bet kas užsakovas?

Paskambino savo ryšininkams, dviem vyrams, kurie kalėjime atliko bausmę iki gyvos galvos. Kalbėjosi su jais gerą pusvalandį. O paskui vieno sargybinio paprašė paskambinti Chenarui.

Sargybos viršininkas į Fraskelio kamerą įžengė gerokai po pusiaunakčio. Šis žiūrėjo televizorių ir jam įėjus net nesujudėjo.

— Netriukšmauk ir sėskis. Pasakyk savo draugui policininkui, kad jis buvo teisus. Jie nori nužudyti nebylį.

— Kas?

— Bacherai.

— Kodėl? — paklausė nustebęs Chenaras.

— Iš kur man žinoti?! Ir man tai nerūpi. Aš vykdau savo susitarimo dalį ir noriu, kad policininkas vykdytų savo.

— Ar galėsi to išvengti?

— Eik.

Chenaras išėjo iš kameros ir skubiai patraukė į savo kabinetą, iš kur paskambino į Marko Valonio mobilųjį telefoną.

Markas skaitė. Buvo pavargęs. Jis vis iš naujo svarstė, kaip bus vykdoma operacija, kai nebylys išeis iš kalėjimo. Be to, jis dar kartą apsilankė požemiuose ir dvi valandas vaikščiojo tuneliais, daužydamas sienas, tikėdamasis išgirsti tuščioms ertmėms būdingą garsą. Komendantas Kolombarija, beveik praradęs kantrybę, palydėjo Marką į naują kelionę, be perstojo jį įtikinėdamas, kad ten, apačioje, nėra nieko, ko jis ieško.

— Pone Valoni, čia Chenaras.

Markas pasižiūrėjo į laikrodį, buvo po vidurnakčio.

— Jūs buvote teisus, jie nori nužudyti nebylį.

— Pasakok man viską iš eilės.

— Fraskelis sužinojo, kad du broliai, turkai Bacherai, turi pasirūpinti nebyliu. Viskas rodo, kad jie jau gavo užmokestį. Viską turi atlikti rytoj. Privalote išlaisvinti nebylį iš kalėjimo ir kaip įmanoma anksčiau.

— Ne, mes negalime taip pasielgti. Jie įtars, kad kažkas vyksta, ir atšauks visą operaciją. Ar Fraskelis vykdys savo susitarimo dalį?

— Savąją jis jau vykdo, ir man priminė, kad privalote nepamiršti įvykdyti savosios.

— Taip ir padarysiu. Ar jūs kalėjime?

— Taip.

— Gerai, aš pažadinsiu direktorių, per valandą būsiu ten, o iš jūsų tikiuosi visos informacijos apie tuodu brolius.

— Jie turkai, geri vaikinai, per vienas muštynes nužudė žmogų, bet jie nėra apsigimę žudikai, tiksliau, jie ne profesionalai.

— Po valandos man viską plačiau papasakosite.

Markas pažadino kalėjimo direktorių ir primygtinai pareikalavo susitikti kalėjimo kabinete. O paskui paskambino Minervai.

— Miegojai?

— Skaičiau. Kas nutiko?

— Apsirenk, po penkiolikos minučių lauksiu tavęs vestibiulyje. Noriu, kad vyktum į karabinierių būstinę, įsigautum į jų kompiuterį ir iš ten ištrauktum informaciją apie tam tikrus paukštyčius. Aš vykstu į kalėjimą ir iš ten perduosiu tau visą turimą informaciją.

— Bet paaiškink man, kas vyksta.

— Jeigu manęs vis dar nenuvilia nuojauta, du tipai nori nužudyti nebylį.

— Dieve mano!

— Po penkiolikos minučių apačioje. Neužtruk.

Kai Markas atsirado kalėjime, direktorius jo jau laukė savo kabinete. Gerasis žmogus žiovavo — jam aiškiai sunkiai sekėsi nuslėpti nuovargį.

— Man reikia visos informacijos apie brolius Bacherus.

— Broliai Bacherai? Bet ką jie prisidirbo? Jūs pasitikite tuo, ką sako Fraskelis? Klausykite, Chenarai, kai visa tai baigsis, privalėsite paaiškinti man savo santykius su Fraskeliu.

Direktorius rado ataskaitą apie brolius ir įteikė ją Markui, kuris tučtuojau atsisėdo ant sofos ir pasinėrė į tekstus. Baigęs paskambino Minervai.

— Aš miegu.

— Tada nubusk ir pradėk ieškoti visko, kas susiję su šita turkų šeima, kurių vaikai, nors ir gimė čia, tačiau vis tiek yra imigrantų vaikai. Noriu žinoti viską apie juos ir jų šeimynykščius. Užklausk Interpolo, susisiek su turkų policija, daryk viską, kas reikia, bet po trijų valandų aš noriu gauti išsamią informaciją.

— Trijų valandų? Net nesvajok. Duok man laiko iki rytojaus.

— Septintą.

— Tinka, penkios valandos — vis šis tas.

Viešbučio valgomasis, kur buvo patiekiami pusryčiai, duris atverdavo lygiai septintą. Paraudusiomis nuo nemigos ir šitiek prie kompiuterio praleistų valandų akimis Minerva įėjo į valgomąjį įsitikinusi, kad ten jau ras Marką.

Šefas skaitė laikraštį ir gurkšnojo kavą. Kaip ir jos, Marko veide aiškiai matėsi nemigo žymės.

Minerva padėjo aplankus ant stalo ir bejėgiškai susmuko į kėdę.

— Ach, aš išsekusi!

— Numanau. Ar radai ką nors įdomaus?

— Priklauso nuo to, kas tau gali pasirodyti įdomu.

— Pamėgink paaiškinti.

— Broliai Bacherai yra turkų imigrantų vaikai. Iš pradžių jų tėvai imigravo į Vokietiją, o paskui persikėlė į Turiną. Jie susirado darbus Frankfurte, bet motina negalėjo prisitaikyti prie vokiško gyvenimo būdo, tad kadangi Turine turėjo giminaičių, nusprendė išmėginti savo laimę čia. Jų vaikai jau yra turiniečiai. Tėvas darbavosi „Fiat", o motina dirbo pagalbinius darbus. Vaikai lankė mokyklą ir joje nebuvo nei geresni, nei blogesni už kitus. Vyresnėlis buvo gudresnis ir apsukresnis. Jo mokslo įvertinimai visada buvo geresni. Kai baigė vidurinę, vyresnėlis kaip ir tėvas įsidarbino „Fiat". O jaunėlį vairuotoju pasamdė vietinės valdžios viršininkas Redžijus, pasirinko būtent jį, nes vaikino motina irgi darbavosi jo namuose. Vyresnėlis neilgai ištvėrė „Fiat", mat darbininko pareigos neatitiko jo temperamento. Todėl jis išsinuomojo vietą turguje ir nusprendė imtis daržovių bei vaisių prekybos. Jiems gerai sekėsi, niekada neturėjo jokių bėdų nei su policija, nei su mafija. Nieko. Tėvas išėjo į pensiją, motina — taip pat, gyvena iš valstybės teikiamos pensijos ir santaupų. Jie neturi jokio didesnio turto, išskyrus namą, kurį didžiulių pastangų dėka nusipirko prieš penkiolika metų. Prieš dvejus metus, vieną šeštadienio naktį, broliai Bacherai su savo merginomis linksminosi diskotekoje. Kažkokie girti tipai ėmė kabinėtis prie jų merginų, regis, kad vienas palietė vyresnėlio merginos užpakalį. Policijos ataskaitoje rašoma, kad broliai išsitraukė peilius ir susirėmė su girtais vaikinais. Vieną iš tų tipų nužudė, o kitą sužeidė taip smarkiai, kad tas iki šiol nevaldo vienos rankos. Juos nuteisė dvidešimčiai metų, kitaip tariant, beveik visam gyvenimui. Vaikinų sužadėtinės jų nelaukė. Ištekėjo už kitų.

— Kas tau žinoma apie jų šeimą Turkijoje?

— Paprasti žmonės. Jie kilę iš Urfos, netoli sienos su Iraku. Per Interpolą turkų policija mums atsiuntė viską, kas jiems žinoma apie Bacherų šeimyną, bet toji informacija labai šykšti ir niekuo neypatinga. Šeimos tėvas turi jaunesnį brolį Urfoje, nors tas irgi jau beveik sulaukęs pensinio amžiaus. Dirba naftos pramonėje. A! Ir dar yra sesuo, kuri ištekėjusi už mokytojo susilaukė aštuonių vaikų. Jie padorūs žmonės, nie-

kada nebuvo įsivėlę į jokius nesusipratimus, turkų valdžia labai nustebo, kad mes jais domimės. O mes jiems taip pat persiuntėme savo turimas žinias apie tą šeimą.

— Dar kas nors?

— Taip, čia, Turine, gyvena motinos pusbrolis, toks Aminas, atrodytų, pavyzdingas pilietis. Jis buhalteris, daugybę metų darbuojasi vienoje reklamos agentūroje. Vedęs italę, dirbančią drabužių parduotuvėje. Augina dvi dukteris, vyresnioji studijuoja universitete, o jaunėlė greitai turėtų baigti vidurinę, ir dar jie dalyvauja sekmadienio mišiose.

— Mišiose?

— Taip, mišiose, manau, kad tavęs nestebina, jog žmonės dalyvauja mišiose, čia, Italijoje.

— Taip. Bet ar tas pusbrolis ne musulmonas?

— Aš tiksliai nežinau, manau, kad taip, bet su itale jis susituokęs bažnyčioje, o tai turėtų reikšti, kad atsivertė į krikščionybę, nors neradome jokių jo atsivertimą patvirtinančių dokumentų.

— Ištirk tai. Ir dar sužinok, ar broliai Bacherai lankėsi mečetėje.

— Kokioje mečetėje?

— Tu teisi, čia — Italija. Bet kokiu atveju kas nors turi žinoti, ar jie buvo pavyzdingi musulmonai. Ar tau pavyko patikrinti tų giminaičių dokumentus?

— Taip, ir juose nėra nieko ypatingo. Tas pusbrolis uždirba nemažai, taip pat ir jo žmona. Tų pinigų jiems užtenka gyventi padorų gyvenimą, nors ir turi mokėti buto paskolą. Jų dokumentai nerodo jokių ypatingų įplaukų iš šalies. Jie — labai vieninga šeima ir pareigingai lanko kalinčius brolius, atneša jiems maisto, saldumynų, tabako, knygų, drabužių — visko, kas padėtų ištverti gyvenimą kalėjime.

— Taip, aš tai jau žinau. Turiu lankytojų registracijos knygos kopiją. Šį mėnesį tas Aminas pusbrolius aplankė du kartus, nors paprastai lankydavo juos kartą per mėnesį.

— Gerai, bet papildomas apsilankymas nėra joks pagrindas įtarinėti.

— Mes privalome ištirti viską, netgi pačią nereikšmingiausią smulkmeną.

— Sutinku, sutinku, bet, Markai, mes neturėtume išleisti iš akių visumos.

— Žinai, kas man neduoda ramybės? Tai, kad jie dalyvauja mišiose ir kad susituokė bažnyčioje. Musulmonai taip paprastai neatsižada savo religijos.

— Bet ar tu ketini patikrinti visus italus, kurie, niekada neperžengia bažnyčios slenksčio? Klausyk, aš turiu draugę, kuri atsivertė į judaizmą vien todėl, kad vieną vasarą besidarbuodama kibuce įsimylėjo izraelitą. Vaikino motina buvo judėja ortodoksė ir neįsivaizdavo, kad jos sūnus susituoktų civiline santuoka, todėl mano draugė atsivertė ir kiekvieną šeštadienį lankosi sinagogoje. Ji visu tuo netiki, bet vis tiek eina.

— Taip nutiko tavo draugei, bet čia mes turime reikalą su dviem turkais, kurie nori nužudyti nebylį.

— Bet nužudyti nori jie, o ne tas pusbrolis. Juk jis negali tapti įtariamuoju vien todėl, kad dalyvauja mišiose.

Įėjęs į valgomąjį Pietras pamatė juos iš karto. Po minutės prie jų prisėdo Antoninas ir Džiuzepė. Paskutinė pasirodė Sofija.

Minerva juos trumpai supažindino apie tai, ką darbavosi pastarąsias valandas, ir Marko nurodymu visi perskaitė kolegės parengtą trumpą ataskaitą.

— Na ir? — paklausė Markas, kai šie baigė skaityti.

— Jie nėra žudikai ir, jeigu jiems buvo užsakytas nužudymas, tai tik todėl, kad jie kažkaip susiję su nebyliu, arba kas nors, kas pažįsta nebylį, visiškai jais pasitiki, — konstatavo Pietras.

— Kalėjime esama žmonių, kurie visą tą darbą būtų atlikę net nemirktelėję. Tačiau užsakovas arba nežino, kaip prie tų žmonių prieiti, arba, pasak Pietro, dėl mums nežinomų priežasčių pasitiki tais dviem broliais, kurie, akivaizdu, nėra samdomi žudikai. Jie niekada nebuvo siejami su visuomenės padugnėmis, jiems niekada nešautų į galvą mintis pavogti kaimyno motociklą, o tą tipą jie nužudė per girtų muštynės.

— Gerai, Džiuzepe, bet ar gali mums pasakyti ką nors tokio, ko mes dar nežinome, — neatlyžo Markas.

— Aš manau, kad ir Džiuzepė, ir Pietras jau pasakė labai daug, — įsiterpė Antoninas. — Kažkur yra silpnoji grandis, kurią privalome surasti, kažkas nenori matyti nebylio gyvo, nes žino, kad tas gali mus nuvesti pas juos. Ir tai mums aiškiai sako, kad informacija nuteka iš puikiai žinančio apie „Trojos arklio“ operaciją asmens. Priešingu atveju jie jau seniai būtų pribaigę nebylį, bet kažkodėl nusprendė jį nužudyti būtent dabar.

Akimirką visi tylėjo. Antonino logika, regis, jiems visiems apšvietė protą.

— Bet kas žino apie visą tą operaciją? — paklausė Sofija.

— Pernelyg daug žmonių, — atsakė Markas. — Antoninas teisus, nebylį jie nori nužudyti būtent dabar, siekdami išvengti jo pėdsako iki mūsų. Taigi jie jau žino mūsų ketinimus. Minerva, Antoninai, noriu, kad ieškotumėte daugiau informacijos apie Bacherų šeimą; jie ir yra toji grandis. Jie turi būti kažkaip susiję su asmeniu, norinčiu matyti mūsų nebylį negyvą. Patikrinkite viską dar kartą, ieškokite bei tirkite net ir pačias menkiausias detales. O aš vėl grįšiu į kalėjimą.

— O kodėl mums nepasikalbėjus su brolių tėvais ir pusbroliu? — paklausė Pietras.

— Jeigu mes taip padarysime, tik priversime juos būti atsargesniais. Ne, mums jau nevalia dar labiau atsiskleisti. Lygiai taip pat mes negalime tuoj pat ištraukti nebylio iš kalėjimo — tada jis irgi imtų įtarinėti ir galiausiai nenuvestų mūsų į savo organizaciją. Mes tiesiog privalome jį išlaikyti gyvą, atokiai nuo brolių Bacherų, — paaiškino Markas.

— Ir kas visu tuo pasirūpins? — paklausė Sofija.

— Narkotikų mafijos vadeiva, toks Fraskelis. Aš su juo jau susitariau. Gerai, o dabar visi prie darbų.

Aną Chimenes jie sutiko viešbučio vestibiulyje. Ji traukė savo lagaminą išėjimo link.

— Turėtumėte žinoti kai ką labai svarbaus, jeigu matau jus visus drauge... — pajuokavo žurnalistė.

— O jūs iškeliaujate? — pasidomėjo Sofija.

— Taip, vykstu į Londoną, o paskui — į Prancūziją.

— Darbo reikalais? — pasitikslino Sofija.

— Darbo. Lygiai tokio pat kaip ir jūsų, daktare, ir visai gali būti, kad dar paprašysiu jūsų patarimo.

Durininkas jai pranešė, kad taksi jau laukia prie durų, todėl plačiai šypsodamasi Ana su visais atsisveikino.

— Ta mergina mane verčia nervintis, — prisipažino Markas.

— Taip, ji tau niekada nepatiko, — patvirtino Sofija.

— Ne, ne, tu klysti, ji man patinka, bet man labai nepatinka, kad ji kišasi į mūsų darbą. O ko ji vyksta į Londoną? Ir dar sakė vėliau keliausianti į Prancūziją. Ir aš vis negaliu suprasti, ar ji žino, kas mums praslysta pro akis, ar tiesiog mėgina įrodyti vieną iš savo pakvaišusių teorijų.

— Ji labai protinga, — atsakė Sofija. — O jos teorijos gali būti ne tokios jau pakvaišusios. Šlimaną visi laikė bepročiu, o jis atrado Troją.

— Tai merginai tik ir trūko tokios advokatės kaip tu. Mane suneramino Anos kelionė į Londoną, nes net neįsivaizduoju, ką ji ten gali veikti, nors aišku viena: ji vyksta ten dėl Šventosios Drobulės. Paskambinsiu Santjagui.

Prižiūrėtojas paėmė pinigus. Solidi suma vien už tai, kad būtų paliktos atrakintos dviejų kamerų — nebylio ir brolių Bacherų — durys. Nieko čia blogo, bent jau jis per daug nenusižengė — tik paprasčiausiai „užmiršo“ užrakinti duris.

Kalėjime tvyrojo tyla. Jau dvi valandas kaliniai sėdėjo užrakinti savo vienutėse. Koridoriuose švietė blausi šviesa, o pamainos sargybiniai snūduriavo.

Bacherai stumtelėjo kameros duris, tikrindami, ar šios iš tiesų paliktos neužrakintos. Prižiūrėtojas savo pažadą buvo įvykdęs. Spausdamiesi prie sienos ir slinkdami kone pažeme, jie traukė į kitą koridoriaus galą, kur žinojo esant nebylio kamerą. Jeigu viskas vyks sklandžiai, greičiau nei po dešimties minučių jie grįš į savo kamerą ir niekas nieko nepastebės.

Jie buvo nuslinkę pusę koridoriaus, kai jaunėlis iš už nugaros pajuto jo kaklą spaudžiančią ranką. Neįstengęs išleisti nė garso, pajuto stiprų smūgį į galvą ir prarado sąmonę. O vyresnis brolis atsigręžė pernelyg vėlai — kumštis pataikė tiesiai jam į tarpuakį, iš nosies pasipylė kraujas; jis taip pat nepajėgė sušukti, nes geležiniai gniaužtai suspaudė jam kaklą, neleisdami kvėpuoti, ir Bacheras pajuto, kaip gyvybė pamažu apleidžia jo kūną.

Abudu broliai atsipeikėjo savo kameroje ant grindų, o tuo metu apsimiegojęs prižiūrėtojas jau šaukėsi pagalbos. Perkelti į gydymo korpusą broliai džiaugėsi likę gyvi, bet taip pat suprato, kad kažkas juos išdavė. Kažkas jų tykojo pasaloje.

Gydytojas paaiškino, kad jie privalo likti priežiūrimi medikų. Jiems

buvo labai sutrenktos galvos, veidai nusėti kaujosrūvų, o akių plyšiai išburkę nuo smūgių. Broliai skundėsi skausmu, tad gydytojo nurodymu slaugė abiem suleido raminamųjų, nuo kurių jie vėl pasinėrė į miegą.

Kai Markas įžengė į direktoriaus kabinetą, šis susirūpinęs papasakojo nakties įvykius. Be to, direktorius jau buvo ėmęsis priemonių ir įspėjęs karabinierius.

Markas jį nuramino ir paprašė susitikti su Fraskeliu.

— Savo susitarimo dalį aš įvykdžiau, — pranešė šis, vos įvestas į direktoriaus kabinetą.

— Taip, ir dabar aš įvykdysiu savąją. Kaip viskas atsitiko?

— Neuždavinėkite klausimų, reikalai sutvarkyti taip, kaip jūs norėjote. Nebylys gyvas, turkai taip pat, ko daugiau norite? Niekas nepatyrė nuostolių. Tiksliau, tuos brolius reikėjo sustabdyti, bet jiems nenutiko nieko blogo.

— Noriu, kad ir toliau stebėtumėte. Jie ir vėl gali pamėginti.

— Šitie du? Nemanau.

— Šitie ar kiti, aš nežinau. Bet būkite budrūs.

— Kada pasikalbėsite su saugumo komitetu?

— Kai visa tai pasibaigs.

— Ir kada visa tai pasibaigs?

— Tikiuosi, kad po trijų keturių dienų, ne vėliau.

— Tinka. Vykdyk savo susitarimą, fare, antraip sumokėsi.

— Nebūk kvailas ir negrasink.

— Vykdyk.

Stebint apstulbusiam direktoriui Fraskelis kumščiu atsidarė duris ir išėjo iš kabineto.

— Bet, Markai, jūs manote, kad saugumo komisija klausys jūsų rekomendacijų dėl Fraskelio?

— Jis bendradarbiavo; jie privalės į tai atsižvelgti; tai viskas, ko prašau. Geriau pasakykite, kada mes galėsime gauti nebylio sportbačius? Mano žmogus negali visą amžių laukti Turine, privalome juose kuo greičiau įtaisyti mikrofoną.

— Nesugalvojau jokio įtikinamo pasiteisinimo, aš...

— Taigi pasiųskite ką nors viską išplauti, o kaliniui pasakykite, esą tokios kalėjimo taisyklės, kad išeidami į laisvę paleidžiamieji turi būti kuo švaresni. Jeigu jis nesupras, jam bus vis vien; o jeigu vis dėlto supran-

ta, tai bus pats įtikimiausias paaiškinimas, koks man tik ateina į galvą. Kito tiesiog neturiu. Todėl dar šią naktį, prieš uždarant jį į kamerą, noriu turėti nebylio sportbačius; išplaukite juos, nes privalote grąžinti švarius, o paskui perduosite mums.

35 skyrius

Kai suskambo mobilusis telefonas, Adajus darbavosi savo kabinete. Jis iš karto atsiliepė. Klausydamasis paskambinusiojo sustingo. Baigė pokalbį išraudęs iš įniršio.

— Guneri! Guneri! — sušuko išėjęs į koridorių ir nerasdamas vietoje savo nenuoramos tarno.

Šis pasirodė skubėdamas.

— Kas nutiko, ganytojau?

— Nedelsdamas surask man Bakalbasį. Nesvarbu, kad ir kur jis būtų, nedelsiant privalau jį pamatyti. Po pusvalandžio pas save noriu matyti visus ganytojus. Pasirūpink tuo.

— Aš taip ir padarysiu, bet, pasakyk man, kas nutiko?

— Katastrofa. O dabar eik ir daryk, kas liepta.

Likęs vienas, suspaudė delnais smilkinius. Jam plyšo galva. Jau kelias dienas jis kentė sunkiai pakeliamus galvos skausmus. Blogai miegojo ir visiškai prarado apetitą. Jautė, kad nebeturi valios gyventi. Buvo bevil-tiškai nuvargęs nuo tų mirtinų spąstų, kurie reiškė buvimą Adajumi.

Blogesnės naujienos negalėjo būti. Buvo atskleistos brolių Bacherų tapatybės. Kažkas kalėjime sužinojo jų planus ir sutrukdė. Galimas daiktas, kad Bacherai buvo tiesiog pienburniai, bet lygiai taip pat įmanoma, kad kažkas nebylį saugo. Tai galėjo būti *Jie*, dar kartą *Jie* ir dar tas policininkas, visur kišantis savo nosį. Regis, pastarosiomis dienomis jis neišlindo iš direktoriaus kabineto. Kažką planavo. Bet ką? Jam buvo pranešta, kad Markas Valonis porą kartų buvo sudaręs sutartį su narkotikų mafijos vadeiva, tokiu Fraskeliu. Taip, taip, galvosūkio detalės sutapo — greičiausiai Valonis pasirūpino, kad mafija saugotų Mendibchą, nes vaikinas buvo vienintelis pėdsakas, vedantis jų link, todėl jiems būtina jį apsaugoti. Taip ir buvo, tikrai, taip ir buvo. Taip, būtent taip, nes apie tai užsiminė ir jam skambinęs žmogus. O galbūt sakė kažką kita?

Skausmas degino smegenis. Radęs raktą ir atidaręs stalčių, Adajus išsitraukė piliules, išgėrė dvi, o paskui patogiai įsitaisęs užsimerkė ir laukė, kada skausmas numalš; jeigu šiek tiek pasiseks, ganytojams susirinkus skausmas jau bus nurimęs.

Guneris švelniai pasibeldė į Adajaus kabineto duris. Ganytojai laukė didžiojoje salėje. Įėjęs į kabinetą rado Adajų galvą atrėmusį į stalą ir užsimerkusį. Jis baugščiai priėjo ir su palengvėjimu atsikvėpė: Adajus gyvas. Švelniai jį papurtė, kol šis visiškai pabudo.

— Tu užsnūdai.

— Taip... Man skaudėjo galvą.

— Būtinai turi dar kartą kreiptis į gydytoją, šitie skausmai tave pribaigs, privalai persišviesti galvą.

— Nesirūpink, man viskas gerai.

— Ne, tau ne viskas gerai. Ganytojai tavęs laukia, susitvarkyk šiek tiek prieš jiems pasirodydamas.

— Taip ir padarysiu. O tu pasiūlyk jiems arbatos.

— Aš taip ir padariau.

Po kelių minučių Adajus prisidėjo prie bendruomenės komiteto. Septyni ganytojai, apsirengę juodais abitais ir susėdę prie sunkaus kietmedžio stalo, atrodė labai rimti.

Adajus jiems papasakojo, kas nutiko Turino kalėjime, ir septynių vyrų veidus apgaubė susirūpinimas.

— Noriu, kad tu, mano mylimas Bakalbasi, vyktum į Turiną. Mendibchas išeis po poros ar trejeto dienų ir mėgins su mumis susisiekti. Mes privalome to išvengti, mūsų žmonės tiesiog nebegali sau leisti daugiau suklysti. Todėl labai svarbu, kad būtum ten, koordinuotum visą operaciją ir nuolat palaikytum ryšį su manimi. Nujaučiu, kad mes stovime ant bedugnės krašto.

— Aš turiu naujienų iš Turguto.

Visų akys nukrypo į prabilusį ganytoją, senyvo amžiaus vyrą gyvomis mėlynomis akimis.

— Jis labai sunkiai serga ir yra paniręs į gilią depresiją. Išgyvena persekiojimo maniją. Visus tikina, kad yra stebimas, kad pats vyskupas juo nepasitiki ir kad Romos policininkai vis neišvyksta iš Turino, nes nori jį sulaikyti. Mes privalome jį iš ten pašalinti.

— Ne, dabar negalime to daryti, būtų tikra beprotybė, — atsakė Bakalbasis.

— Ar Ismetas pasirengęs? — paklausė Adajus. — Įsakysiu, kad pasiruoštų išvykti su savo dėde, taip bus geriau.

— Jo tėvai su tuo susitaikė, bet jaunuolis nerodo didžiulio noro, ten jis turi sužadėtinę, — paaiškino Talatas.

— Sužadėtinę! Ir kam jam ta sužadėtinė, jeigu stumia į pavojų visą bendruomenę? Paskambinkite tučtuojau jo tėvams, ir tegul dar šiandien išvyksta iš Turino; jie keliaus su mūsų broliu Bakalbasiu. Ir tegul Ismeto tėvai paskambina Turgutui ir paaiškina, kad siunčia jo globai savo sūnų, kad paieškotų jam ateities Italijoje. Ir tegul tai įvykdo tučtuojau.

Nepermaldaujamas Adajaus tonas neleido prieštarauti. O po valandos vyrai paliko jo namus su tiksliais nurodymais, kuriuos privalėjo vykdyti.

36 skyrius

Ana Chimenes paspaudė skambutį. Grakščiame Viktorijos stiliaus name prabangiame Londono kvartale galėjo gyventi koks nors labai turtingas lordas. Pagyvenęs namų ekonomas atidarė duris.

— Laba diena. Ko pageidausite?

— Norėčiau pasikalbėti su šito instituto direktoriumi.

— Ar esate susitarusi dėl susitikimo?

— Taip. Aš esu žurnalistė Ana Chimenes, dėl susitikimo susitarė mano kolega iš *Times* Džeris Donaldsas.

— Prašau, užeikite ir palaukite.

Namų laukiamasis buvo erdvus, medinės grindys išklotos persiškais kilimais, o sienos nukabinėtos paveikslais, vaizduojančiais religines scenas.

Laukdama grįžtančio ekonomo, Ana susidomėjusi apžiūrinėjo paveikslus ir net nepastebėjo, kad pagyvenęs džentelmenas stebi ją nuo durų prieangio.

— Laba diena, ponia Chimenes.

— Oi! Laba diena, atleiskite, nepastebėjau, kad...

— Užeikite į mano kabinetą. Taigi jūs esate Džerio Donaldso draugė.

Ana buvo linkusi nusišypsoti ir neatsakyti į klausimą, nes iš tiesų ji nieko nežinojo apie tą Donaldsą, išskyrus galbūt tai, kad jis įstengė atverti sunkiausiai atveriamas Londono duris.

Tasai Džeris Donaldsas buvo Anos draugo diplomato, kurį laiką besidarbavusio Londone, o dabar išsiųsto į Briuselį, Europos Sąjungos institucijas, draugas. Jai reikėjo nemažai pasistengti, kad galiausiai jos draugas suvestų ją su Džeriu Donaldsu. Šis labai nuoširdžiai jos išklausė ir, paprašęs duoti jam porą valandų, netrukus paskambino jai į Turiną ir pranešė, kad tas žymusis profesorius Antonis Makgilas ją priimsiąs.

Profesorius patogiai įsitaisė odiniame krėsle ir pakvietė ją atsisėsti ant sofos. Anai vos atsisėdus, duryse beregint išdygo namų ekonomas, nešinas padėklu su arbata.

Kelias minutes Ana atsakinėjo į Makgilo klausimus, kuris domėjosi jos, kaip žurnalistės, darbu ir politine padėtimi Ispanijoje. Ir pagaliau profesorius nusprendė kalbėti iš esmės.

— Taigi jus domina tamplieriai.

— Taip, aš labai nustebau sužinojusi, kad jie iki šiol egzistuoja ir netgi turi interneto svetainę, štai šitą.

— Tai yra studijų centras, nieko daugiau. O dabar pasakykite man, ką jūs norite sužinoti?

— Taigi, jeigu iki šios dienos egzistuoja tamplieriai, norėčiau sužinoti, ką jie veikia, kam yra pasišventę... ir jeigu būtų įmanoma, norėčiau paklausti apie kai kuriuos istorinius įvykius, kuriuose jie atliko pagrindinį vaidmenį.

— Matote, panele, tamplieriai kaip tokie, o ypač tokie, kokius juos įsivaizduojate, ir tokie, kokie jie buvo, jau neegzistuoja.

— Tada mano rasta informacija internete klaidinga?

— Ne, ir tai įrodo dabartinis mūsų pašnekesys. Tik norėčiau jus įperspėti neleisti pernelyg įsiaudrinti jūsų vaizduotei, kuriančiai vaizdus apie riterius su kalavijais rankose. Mes gyvename XXI amžiuje.

— Taip, aš tai žinau.

— Todėl mes esame į studijas besiorientuojanti organizacija. Iš tiesų mūsų tikslai yra labiau intelektualiniai ir socialiniai.

— Bet jūs esate tikrieji ordino paveldėtojai?

— Kai popiežius Klemensas V sustabdė ordino veiklą, tamplieriai įsiliejo į kitų ordinų gretas. Aragone jie tapo vienu iš Kalnų ordino padalinių; Portugalijoje karalius Dionisas įkūrė naują ordiną *Orden Do Cristo*,

Vokietijoje jie įsiliejo į teutonų ordino gretas, o Škotijoje ordinas niekada neišnyko. Škotijos ordino nepertraukiamas egzistavimas akivaizdus, nes tamplierių ordino dvasia pasiekė mūsų dienas. Jie buvo vienas prancūzų *Garde Escossaise* padalinių, nuo XV amžiaus paskirtas saugoti karaliaus ir remti Škotijos jakobitų dinastiją. Nuo 1705 metų ordinas nebesislapsto. Tais metais jie priėmė naują statutą ir išsirinko Liudviką Pilypą Orleanietį savo magistru. Buvo tamplierių, dalyvavusių Prancūzijos revoliucijoje, Napoleono imperijos veikloje, Graikijos nepriklausomybės kovose, jie taip pat dalyvavo prancūzų pasipriešinimo kovose II pasaulinio karo metais...

— Bet kaip? Per kokią organizaciją? Kaip jie vadinasi?

— Visą tą laiką tamplieriai gyveno tylų gyvenimą, pašvęstą apmąstymams ir studijoms, kiekvienas individualiai dalyvavo visuose tuose ieškojimuose, nors visada gerai suvokė, kas jų broliai. Egzistuoja skirtingos organizacijos, klubai, jeigu jums patogiau juos taip vadinti, kurie vienija džentelmenų grupes. Tie klubai yra legalūs, jie paplitę įvairiose šalyse, atsižvelgiant į kiekvienos nacionalines teisines nuostatas. Jūs privalote pakeisti savo požiūrį į tamplierių ordiną. Aš dar kartą noriu pabrėžti, kad XXI amžiuje jūs nerasite tokios pačios organizacijos, kokia veikė XII ar XIII amžiais, jie tiesiog neegzistuoja.

Mūsų institucija rūpinasi istorijos studijomis bei individualiais ir kolektyviniais ordino reikalais nuo pat jo įkūrimo dienos iki mūsų laikų. Mes tyrinėjame archyvus, kaip istorikai tyrinėjame kai kuriuos istorinius įvykius, ieškome senųjų dokumentų. Matau jūsų veide nusivylimą...

— Ne tai, kad...

— Jūs tikėjotės sutikti karžygį su šarvais? Ir aš labai apgailestauju turėdamas jus nuvilti. Tesu pasitraukęs iš aktyvios mokslinės veiklos Kembridžo universiteto profesorius, o su kitais džentelmenais mane vienija tie patys principai: meilė, tiesa ir teisingumas.

Ana nujautė, kad už Antonio Makgilo žodžių slėpėsi šis tas daugiau, kad negalėjo viskas būti taip paprasta, perregima. Todėl ji nusprendė dar kartą išbandyti savo sėkmę.

— Kadangi jūs toks malonus ir aš rizikuoju piktnaudžiauti jūsų kantrybe, bet ar nesutiktumėte man padėti suprasti kai kuriuos įvykius, į kuriuos, manau, buvo įsivėlę ir tamplieriai.

— Su didžiausiu malonumu. Jeigu nesugebėsiu tiksliai visko jums

atsakyti, galėsime peržvelgti mūsų archyvuose turimą medžiagą. Kokie konkretūs įvykiai jus domina?

— Aš norėjau sužinoti, ar tamplieriai išsivežė Šventąją Drobulę iš Konstantinopolio valdant Balduinui II, būtent tuo metu, kai ji pradingo iki savo vėlesnio pasirodymo Prancūzijoje.

— A, Šventoji Drobulė! Kiek polemikos ir legendų... Mano, kaip istoriko, nuomone, su jos dingimu ordinas neturi nieko bendra.

— Ar galėtumėme tai patikrinti archyvuose?

— Žinoma, profesorius Makfeidenas jums padės.

— Profesorius Makfeidenas?

— Atiduodu jus į geras rankas, o aš privalau dalyvauti svarbiame susirinkime. Galiu jums garantuoti, kad profesorius bendradarbiaus ir pateiks jums viską, ko tik gali prireikti, jeigu jau jus rekomendavo mūsų mylimas draugas Džeris Donaldsas.

Profesorius Makgilas lėtai paskambino sidabriniu varpeliu. Ir bematant pasirodė ekonomas.

— Ričardai, palydėk panelę Chimenes iki bibliotekos. Ten jos laukia profesorius Makfeidenas.

— Dėkoju jums už pagalbą, profesoriau Makgilai.

— Tikiuosi, galėsime būti naudingi. Geros dienos.

37 skyrius

Gijomas de Božo, didysis ordino magistras, savo darbo stalo slaptajame stalčiuje labai akylai saugojo vieną dokumentą. Jis buvo aiškiai susirūpinęs. Iš Prancūzijos brolių pasiųsta žinia skelbė, kad Pilypo rūmai jiems jau ne tokie palankūs kaip gerojo karaliaus Liudviko laikais, tegul Dievas pasigaili jo sielos, nes visos krikščionybės istorijoje nebuvo garbingesnio ir drąsesnio karaliaus.

Pilypas IV jiems buvo skolingas aukso, daug aukso, ir kuo daugiau jis buvo skolingas, tuo labiau stiprėjo jo nepasitenkinimas jais. O ir Romoje kai kurie religiniai ordinai neslėpė savo pavydo Šventyklai.

Tačiau tą 1291-ųjų pavasarį Gijomas de Božo turėjo daug opesnę bėdą nei Prancūzijos ar Romos rezgamos intrigos. Fransua de Šarnei

ir Saidas parnešė blogų naujienų iš kitatikių teritorijose įrengtos stovyklos.

Kelis mėnesius jie praleido toje stovykloje, klausėsi kareivių kalbų, su kuriais dalijosi duona, vandeniu ir maldomis Gailestingajam Alachui. Jų stovykloje lankėsi egiptiečių prekeiviai, siekiantys parduoti savo gėrybes kariuomenei.

Kitatikiai valdė Egiptą bei Siriją ir užsimojo užimti Nazaretą — miestą, kuris matė augantį Jėzų, mūsų Viešpatį. Jų vėliava jau plaikstėsi Chaifos uoste, vos už kelių varstų nuo Šventojo Jono iš Akrės.

Riteris de Šarnei buvo panašesnis į musulmoną nei į krikščionį, todėl puikiai įsimaišė į jų tarpą, lyg būtų gimęs tose žemėse, o ne tolimojoje Prancūzijoje. De Šarnei žinios buvo pragaištingos: vos po kelių dienų, daugiausia po penkiolikos, bus puolama Šventojo Jono iš Akrės tvirtovė. Taip kalbėjo kareiviai, tą patį patvirtino ir oficialūs valdžios asmenys, reziduojantys stovykloje. Kitatikių vadovai įtikinėjo, esą netrukus būsią turtingi, kai tik pasieks Akrės tvirtovėje saugomus turtus, kurie pateks į jų rankas, kaip tai jau nutiko daugeliui kitų tvirtovių.

Švelnus kovo vėjas vis dar malšino nepakeliamą karštį, užplūdusį Šventąją Žemę, suvilgytą krikščionių krauju. Jau dvi dienas išrinktoji riterių grupė pildė skrynias ordino auksu ir kitais turtais. Didysis magistras jiems buvo įsakęs, vos tik šie bus pasirengę, traukti Kipro link, o iš ten į Prancūziją. Nė vienas jų nenorėjo išvykti, visi prašė Gijomo de Božo leisti jiems likti kovoti. Tačiau didysis magistras buvo neperkalbamas: ordino išlikimas iš dalies priklausė ir nuo jų veiksmų, nes būtent jie privalėjo išsaugoti tamplierių turtus.

Labiausiai užsispyręs iš visų riterių buvo Fransua de Šarnei. Kai de Božo pranešė, kad privalės atlikti savo misiją toli nuo Akrės, jis vos sulaikė ašaras. Prancūzas maldavo savo vyresniojo leisti jam kovoti už kryžių, bet šis jo net nesiklausė. Sprendimas jau buvo priimtas.

Didysis magistras laiptais nusileido į šaltus tvirtovės rūsius ir ten, riterių saugomoje salėje, peržiūrėjo į Prancūziją išsiunčiamus turtus.

— Padalysime viską į tris galeras. Būkite pasirengę bet kurią akimirką iškeliauti. Padalytas į tris dalis turtas turi daugiau galimybių pasiekti tikslą nei pakrautas į vieną laivą. Jūs jau žinote, į kurį laivą kiekvienas privalote lipti...

— Aš vis dar nežinau savo laivo, — pasakė Fransua de Šarnei.

— Jūs, riteri, kartu su manimi keliausite į kapitulos salę, ten pasikalbėsime ir nurodysiu jūsų kelionės maršrutą.

Gijomas de Božo įsmeigė žvilgsnį į de Šarnei. Šis buvo septintą dešimtį peržengęs vyras, vienas seniausių tamplierių, tamsiu, saulės nugairintu veidu. Jis išgyveno tūkstančius pavojų ir kaip šnipas neturėjo sau lygių, kaip ir jo draugas Roberas de Sent Remi, žuvęs gindamas Tripolį, kai saracėnų strėlė pervėrė jam širdį.

Didysis magistras Fransua de Šarnei žvilgsnyje perskaitė nerimą, sukeltą žinios, kad privalės nutolti nuo žemės, kuri jam tapo sava, nuo to gyvenimo, kai daugiausia laiko praleisdavo miegodamas po žvaigždėtu dangumi, šuoliuodavo šalia karavanų, ieškodamas informacijos, ir įsimaišydamas tarp saracėnų stovyklos karių.

Grįžti į Prancūziją Fransua de Šarnei buvo tolygu tragedijai.

— De Šarnei, žinokite, kad tik jums galiu patikėti šitą misiją. Prieš daugelį metų, kai buvote dar žinduklis, įstojęs į ordino gretas kartu su riteriu Sent Remi, iš Konstantinopolio atgabenote vienintelę Jėzaus relikviją — Drobulę, kuri buvo jo įkapės ir kurioje pasiliko atsispaudęs jo veidas bei visa figūra. Tos Šventosios Drobulės dėka mes pažinome tikrąjį Jėzaus atvaizdą ir Jam meldėmės. Jau esate sulaukęs senatvės, bet būkite ramus: aš žinau jūsų jėgą ir drąsą, ir kaip tik todėl patikėsiu jums mūsų Viešpaties Kristaus Drobulę. Iš visų mūsų valdomų turtų šitas pats vertingiausias, nes jame išlikęs Viešpaties atvaizdas ir kraujas. Jūs ją išgelbėsite. Vis dėlto noriu, kad pirmiausia grįžtumėte į kitatikių stovyklą. Mes privalome sužinoti, ar jie gali užkirsti kelią mūsų laivams, šiems nepasiekus tikslo, ar mūsų laukia kokia nors pasala jūroje. O kai įvykdysite savo misiją, keliausite į Kiprą su vyrais, kuriuos pats pasirinksite. Galėsite pats numatyti kelionės maršrutą, nesvarbu, žirgu ar laivu. Būtent jūsų teisingais sprendimais pasitikiu Šventąjosios Drobulės gabenimu į Prancūziją. Niekas negali žinoti, ką vežate, ir jūs pats pasirinksite būdą, kaip gabensite relikviją. O dabar pasirenkite savo misijai.

Riteris De Šarnei, lydimas savo ištikimojo ginklanešio senojo Saido, dar kartą įsiliejo į kitatikių gretas. Kaip visada prieš mūšį kareiviai buvo įsitempę, sėdėdami aplink laužus garsiai porino apie savo šeimas, ilgėjosi sūnų, kurie jau buvo užaugę tikrais vyrais.

Tris dienas tamplierius klausėsi padrikų kareivių, pareigūnų ir gausių tarnų, lydinčių saracėnų vadovus, komentarų. Perspėtas Saido, esą vienas senas pažįstamas jam papasakojo apie puolamą po dviejų dienų, Šarnei nusprendė grįžti į tvirtovę.

Dar tą pačią naktį jie iškeliavo iš stovyklos. Akrės tvirtovę pasiekė su pirmąja ryto žara, auksinančia tvirtus tamplierių tvirtovės mūrus.

Gijomas de Božo tamplierių riteriams įsakė pasirengti atremti ataką. Daugelį krikščionių apėmė isterija, nes jie nerando transporto palikti tvirtovei, kurios likimas buvo daugiau nei neužtikrintas.

Šarnei padėjo savo bendražygiams pasirengti gynybai, tūkstančius kartų patirtai, taip pat pasistengė prižiūrėti kai kuriuos krikščionis, galinčius žudyti, jei vos tik jiems pasitaikytų galimybė pabėgti. Jau nebuvo likusių laisvų laivų, ir neviltis buvo apėmusi daugybę vyrų.

Devintą valandą vakaro didysis magistras įsakė jį pakviesti.

— Riteri, turite iškeliauti. Padariau klaidą siųsdamas jus į saracėnų stovyklą, nes dabar jau neliko nė vieno laivo, kuriuo galėtumėte keliauti.

Fransua de Šarnei susivaldė ir prieš pradėdamas kalbėti giliai įkvėpė.

— Žinau ir noriu prašyti jūsų paslaugos. Norėčiau keliauti vienas, lydimas Saido.

— Būtų itin pavojinga.

— Bet mūsų, dviejų tamsiaveidžių, niekas neįtartų.

— Elkitės kaip tinkamas.

Du riteriai apsikabino. Tai buvo paskutinis kartas, kai jie matėsi šiame gyvenime; abiejų likimas buvo nulemtas. Abu žinojo, kad didysis magistras mirs šitose žemėse, gindamas Šventojo Jono iš Akrės tvirtovę.

Šarnei surado Šventosios Drobulės dydžio audeklą. Jis nenorėjo, kad keliaujant jai kas nors nutiktų, ir šįkart nebuvo patogu saugoti ją urnoje. Jiems bus sudėtinga pasiekti Konstantinopolį, taigi kuo bus mažiau ekipažo, tuo geriau.

Kaip ir Saidas, jis buvo pripratęs miegoti po atviru dangumi, maitintis pakeliui sumedžiotu laimikiu — ar tai būtų miške, ar dykumoje. Jam užteko tik gero balno.

Galvodamas apie savo bendražygius jis jautė didžiulę graužatį, nes

buvo įsitikinęs, kad jie mirs. Taip pat jautė, kad iš šitos žemės iškeliauja visiems laikams, kad niekada čia nebesugrįš, o mieloje Prancūzijoje jis prisimins sausą dykumos orą ir saracėnų stovyklų džiugesį, kur įgijo tiek draugų, nes galiausiai žmonės buvo žmonės, nesvarbu, kokiam Dievui meldėsi. Ten savo priešų ir bendraminčių gretose jis pažino garbę, teisingumą, skausmą, džiaugsmą, išmintį ir išdavystę. Jie nebuvo skirtingi, tik kovėsi po skirtingomis vėliavomis.

Paprašys, kad gerą kelio atkarpą jį palydėtų Saidas, o paskui jau keliaus vienas. Jis negalėjo reikalauti, kad draugas paliktų savo žemę, ne, jis tiesiog neįstengtų gyventi Prancūzijoje, kad ir kokius stebuklus jam buvo pasakojęs apie savo Lirėjaus kaimą šalia Trojė. Ten, žaliose savo šeimos lankose, jis išmoko jodinėti ir valdyti mažas ietis, kurias tėvas užsakydavo iš vietinio kalvio, kad jo sūnūs taptų tikrais karžygiais.

Saidas irgi paseno ir jau buvo pernelyg vėlu mokytis kitokio gyvenimo.

Baigė kruopščiai lankstyti drobulę, kartu įsupdamas ją į naują medžiagą, ir galiausiai paslėpė kelionės krepšyje, nuolat esančiame pašonėje. Išėjo susirasti Saido ir paaiškino jam gautus nurodymus. Paklausė jo, ar norėtų palydėti jį bent dalį kelio, kol jų likimai galutinai išsiskirs. Vyras sutiko. Jis žinojo, kad kai grįš, Akrėje nebus likę nė vieno krikščionio. Grįš pas savuosius pasiimti tai, kas jam liko iš senatvės.

Lijo ugnimi. Padegamosios strėlės skriejo virš sienų, degindamos viską, kas tik pasitaikydavo jų kelyje. 1291 metų balandžio 6 dieną kitatikiai pradėjo Šventojo Jono iš Akrės tvirtovės apgultį. Jie jau kelias dienas buvo apgulę tvirtovę, kurią tamplierių riteriai narsiai gynė.

Dar tą pačią dieną, kai prasidėjo apgultis, Gijomas de Božo buvo įsakęs visiems prieiti išpažinties ir priimti komuniją. Jis žinojo, kad išgyvens vos keli, todėl meldėsi už tai, kad Dievas pasiimtų jų sielas.

Jis žinojo, kad Fransua de Šarnei jojo per vietoves, virtusias jo namais. Jis tikėjo, kad pastarajam pavyks išgelbėti Kristaus Drobulę ir saugiai nugabenti ją į Prancūziją. Būtent nuojauta padiktavo jam sprendimą su šventąja medžiaga pasiųsti de Šarnei. Jaunuolis, prieš keturiasdešimt metų atgabenęs ją iš Konstantinopolio, ir vėl lydės ją kelyje į Vakarus. *Insh'Allah!*

Kiek likę riterių? Vos penkiasdešimt, vis nenorinčių pasiduoti, ginančių sienas, o tuo metu šalia šaukdami bėgiojo į neviltį puolę civiliai krikščionys. Tomis dienomis jie atskleidė savo pačias blogiausias žmogiškąsias savybes — beatodairišką norą išgelbėti savo gyvybę.

Nesiliovė panikos scenos. Vos keli metrai nuo kranto plaukė laivas, perpildytas pabėgėlių, ieškančių išsigelbėjimo nuo tikrosios mirties.

Akrėje, didžiojoje tamplierių tvirtovėje, žmonės kovėsi petys į petį. Tamplieriai savo noru neatidavė nė pėdos teritorijos, guldė galvas ir tik per jas priešas galėdavo žengti pirmyn.

Jau kelias valandas Gijomas de Božo kovojo su ietimi rankose; nežinojo, kiek vyrų nužudė, kiek iš viso žuvo jo paties karžygių. Savo riterių jis buvo prašęs atsitraukti dar iki Akrei kapituliuojant. Pasirodo, prašė veltui, nes jo kariai ir toliau kovojo, žinodami, kad netrukus stos prieš Dievo teismą.

Didysis magistras kovojo su atkakliais saracėnais, nuo atakos mėgino apsiginti skydu, bet... ak! Kas nutiko? Ūmai jis pajuto aštrų skausmą krūtinėje, akyse aptemo, staiga užklupo naktis. *Insh'Allah!*

Žanas de Perigo sugebėjo patraukti Gijomo de Božo kūną prie sienos. Pasklido žinia: didysis magistras mirė. Netrukus Akrė turėjo pasiduoti, bet Dievas dar nenorėjo, kad tai įvyktų šią naktį.

Kitatikiai pasitraukė į savo stovyklą, iš kurios sklido sodrios mėsos kvapas ir pergalės dainų aidas. Išsekę riteriai susirinko kapitulos salėje. Dabar, nieko nelaukdami, jie privalėjo išrinkti didįjį magistrą. Buvo nuvargę, nusikamavę ir jiems mažai terūpėjo, kas bus jų vyresnysis, jeigu rytoj ar poryt vis tiek visi mirs. Kam tai rūpi? Vis dėlto jie meldėsi, meditavo ir prašė Dievo suteikti jiems stiprybės. Tibo de Godenas bus narsiojo Gijomo de Božo pasekėjas.

1291 metų gegužės 28 dieną Akrėje buvo karšta, tvyrojo pralaimėjimo dvasia. Prieš patekant saulei Tibo de Godenas pasirengė aukoti mišias. O tuo metu orą nepaliaudamai čaižė ietys, strėlės aklai ieško savo aukų. Dar iki saulės laidos virš Akrės plevėsuos priešų vėliava. *Insh'Allah!* Tvirtovė priminė kapines. Liko gyvi vos keli riteriai.

38 skyrius

Nubudo šaukdama, lyg dalyvautų pačiame kovos įkarštyje. Vis dėlto ji buvo čia, pačiame Londono centre, *Dorčesterio* viešbučio kambaryje. Ana Chimenes jautė per nugarą srovenantį prakaitą. Širdis daužėsi, ir ji jautė tikrą aritmijos priepuolį.

Sunerimusi pakilo iš patalo ir nuėjo į vonios kambarį. Plaukai sulipę, o marškinėliai permirkę nuo prakaito. Nusimetusi juos, palindo po dušu. Ji jau antrą kartą sapnavo tą patį košmarą. Jeigu būtų tikėjusi sielų persikūnijimu, būtų galėjusi prisiekti, kad tikrai buvo ten, Šventojo Jono iš Akro tvirtovėje, ir matė mirštant paskutiniuosius tamplierius. Ana galėjo nupasakoti Gijomo de Božo veido bruožus ir apdarus, taip pat galėjo pasakyti Tibo de Godeno akių spalvą. Ji buvo ten, viską jautė. Pažinojo tuos vyrus, galėjo prisiekti.

Iš dušo kabinos išėjo šiek tiek nurimusi ir prieš vėl atsiguldama miegoti persivilko marškinėlius. Naujų neturėjo. O lova buvo drėgna nuo prakaito, tad nusprendė įsijungti kompiuterį ir kurį laiką panaršyti internete.

Profesoriaus Makfeideno aiškinimai ir jo pateikti dokumentai apie tamplierių istoriją ją labai giliai paveikė. Tas Makfeidenas apkvaitino ją visomis tomis detalėmis apie Šventojo Jono iš Akrės nuopuolį, anot jo, tai buvo pačios karčiausios ordino gyvavimo dienos.

Galbūt todėl ji ir susapnavo tuos įvykius, nes tas pat nutiko, kai Sofija Galjoni jai papasakojo Edesos istorijos dalį apie Bizantijos armijos antpuolį.

Rytoj ji vėl grįš pasimatyti su profesoriumi Makfeidenu ir pamėgins sužinoti šį tą daugiau, nei gyvai papasakotas istorijas apie tamplierius, kurios ją taip sujaudino, kad net sukėlė košmarus.

39 skyrius

Jūros kvapas jam vėl suteikė optimizmo. Jis nebenorėjo žvelgti atgal. Kai pakilo į laivą, paliekantį Kiprą, visam laikui išplaukdamas iš Rytų, jis negalėjo sulaikyti raudos. Jo broliai, nors ir labai stengdamiesi, ne-

galėjo nematyti jo ašarų. Jis seno, nes nebegalėjo suvaldyti savo jausmų. Jis verkė atsisveikindamas su Saidu. Per šitiek metų jie pirmą kartą apsikabino ir abu nepaguodžiamai verkė, nes jautė, kad šis išsiskyrimas tarsi perplėšia juodu pusiau.

Saidui atėjo laikas susitikti su saviškiais, o jam, Fransua de Šarnei, grįžti į tėvynę, kurią jis vos bepažino ir kuri jam buvo visiškai svetima. Jo tėvynė buvo ordinas, jo namai — Rytai, o į Prancūziją grįžo kiautas žmogaus, kuris savo sielą paliko prie Šventojo Jono iš Akrės miesto sienų.

Kelionė buvo rami, nors Vidužemio jūra galėjo būti ir apgaulingai klastinga, kaip gerai žinojo iš „Odisėjos". Tačiau šį kartą vandenis jie kirto be jokių trukdžių. Gijomo de Božo įsakymai neatšaukiami: Šventąją Drobulę jis privalėjo padėti Marselio ordino tvirtovėje ir saugoti ten, kol gaus naujus nurodymus; be to privertė jį prisiekti, kad neatsiskirs nuo relikvijos ir gins ją savo gyvybės kaina.

Nepaisant širdį veriančio skausmo, kelių tamplierių riterių draugija jo kelionę į Prancūziją darė ne tokią atšiaurią. Marselio uostas juos pasitiko įspūdingai: su keliais tuzinais laivų ir nesuskaičiuojama daugybe žmonių, kurie be paliovos šūkaudami ir kalbėdami traukė iš vienos šalies į kitą.

Kai išlipo iš laivo, keli kilmingieji laukė jo ant žirgų, kad palydėtų į ordino namus. Nė vienas iš jų nežinojo apie relikviją, kurią saugojo Šarnei. Božo jam buvo įdavęs laišką, skirtą Marselio šventyklos sergėtojui ir jo vicekaraliaus vyriausiajam. „Jie, — pasakė, — viskuo pasirūpins geriau."

Vicekaraliaus vyriausiasis, ramių judesių kilmingasis, kuris, kaip netruko pastebėti Šarnei, buvo geraširdis žmogus, atvykėlio pasakojimą išklausė nepratardamas nė žodžio. O paskui paprašė įteikti jam relikviją.

Jau daugybę metų tamplieriai pažinojo tikrąjį Kristaus atvaizdą, nes Reno de Višjė buvo siuntęs padaryti Šventosios Drobulės atvaizdo kopiją, ir nebuvo namų ar vicekaralystės šventyklos, kurioje nebūtų paveikslo, vaizduojančio mūsų Viešpatį. Ne veltui Višjė buvo pataręs laikytis atsargumo, taigi tas atvaizdas niekada nepateko į smalsuolių akiratį, o buvo saugomas slaptose koplyčiose, kuriose tik jie lankydavosi melstis.

Taip ir buvo saugoma ordino paslaptis apie vienintelę tikrą Jėzaus relikviją.

Fransua de Šarnei atidarė savo odinę skrynią ir ištraukė audeklą, į kurį buvo įsukta Drobulė. Jis ją išvyniojo ir...

Vyrai parklupo ant kelių melstis, — tokį didį patyrė stebuklą.

Žakas Vezelė, vicekaralystės viršininkas, ir Fransua de Šarnei dėkojo Dievui už stebuklą, kurį išvydo savo akimis.

40 skyrius

Į kamerą įėjęs prižiūrėtojas puolė tikrinti spintą, pamažu rinkdamas iš jos drabužius. Mendibchas jį stebėjo.

— Regis, netrukus iš čia išsinešdinsi. Kaip visada pageidaujama, kad iš šitos vietos buvę kaliniai išeitų padoriai atrodydami. Skubios skalbyklos paslaugos. Nežinau, ar mane supranti, ar ne, bet aš vis tiek paimu visus šituos daiktus. A! Ir tuos tavo bjaurius sportbačius, kurie dėvimi ištisus dvejus metus turėtų dvokti tikru šūdu.

Prižiūrėtojas priėjo prie lovos krašto ir paėmė nebylio apavą. Mendibchas žaibiškai atsisėdo, lyg būtų pajutęs pavojų, bet prižiūrėtojas įspėjamai dūrė pirštu jam į krūtinę.

— Ramiai. Aš vykdau įsakymus, visa tai keliaus į skalbyklą. O rytoj viskas bus grąžinta.

Likęs vienas užsimerkė. Mendibchas nenorėjo, kad stebėjimo kameros užfiksuotų jo susijaudinimą. Jam atrodė labai keista, kad jo drabužiai išnešti į skalbyklą, ypač sportbačiai. Kodėl visa tai daroma?

Markas atsisveikino su kalėjimo viršininku. Čia jis išbuvo beveik visą dieną. Nepaisydamas mediko protestų, apklausė brolius. Viskas veltui. Jie nenorėjo išduoti, kur traukė tuo metu, kai buvo užpulti, taip pat nenorėjo pasakyti, ką įtarė juos užpuolus. Ir nors Markas žinojo, kad tai buvo Fraskelio vyrai, jam knietėjo išsiaiškinti, ar broliai juos pažino.

Klausinėjami apie visus tuos reikalus jie tylėjo, po to šaukdami skundėsi galvos skausmais ir dėl to, kad policija juos nukamavusi savo klausimais. Jie aiškino niekur neketinę eiti, tiesiog pamatę praviras ka-

meros duris išėjo ir buvo užpulti. Nė vienu žodžiu mažiau ir nė vienu daugiau. Toks buvo jų paaiškinimas ir joks žmogus ar aplinkybės nebūtų jo, pakeitę.

Direktorius pasiūlė, kad Markas jiems pasakytų neva policija žino jų užduotį nužudyti nebylį, bet Markas tokį ėjimą atmetė. Jis nenorėjo įspėti pasamdžiusųjų brolius Bacherus. Kalėjimas pilnas stebinčių akių. Kas gali žinoti jų ryšininką su išoriniu pasauliu.

— Geros nakties, direktoriau.

— Geros nakties ir iki rytojaus.

Moteris išėjo iš kabineto neatsigręždama. Ji tvarkė direktoriaus vonios kambarį, pakeitė rankšluosčius. Ji buvo taip susiliejusi su kalėjimo aplinka, vaikščioti, kur panorėjusi, ir niekas nekreipė į ją dėmesio.

Kai Markas grįžo į viešbutį, Antoninas, Pietras ir Džiuzepė jo jau laukė bare. Sofija jau buvo nuėjusi ilsėtis, o Minerva žadėjo nusileisti, kai tik baigs pokalbį su namiškiais.

— Ką gi, liko trys dienos, ir nebylys bus gatvėje. Kas naujo girdėti?

— Nieko ypatingo, — atsakė Antoninas, — nebent mus sudomintų, kad Turine, regis, nemažai imigrantų iš Urfos.

Markas suraukė antakius.

— Paaiškink.

— Mudu su Minerva dirbome kaip apsėsti. Tu norėjai sužinoti viską apie brolių Bacherų šeimą, todėl ėmėmės paieškos. Visus turimus duomenis perkėlėme į kompiuterį ir sužinojome, kad, pavyzdžiui, senasis Turgutas, katedros durininkas, yra iš Urfos, tiksliau, ne jis, bet jo tėvas. Jo istorija labai panaši į brolių Bacherų. Jo tėvas atvyko į šalį ieškodamas darbo ir įsidarbino „Fiat", vedė italę, Turgutas gimė jau šitoje šalyje. Su broliais Bacherais jo nesieja jokie giminystės ryšiai, išskyrus kilmės šalį. Ar pamenate Tariką?

— Kokį Tariką? — paklausė Markas.

— Vieną iš darbininkų, plušusių katedroje tuo metu, kai kilo gaisras. Jis taip pat iš Urfos, — atsakė Džiuzepė.

— Kaip matyti, šitos tautos atstovai turi polinkį apsigyventi ir darbuotis Turine, — pridūrė Markas.

Į barą įėjo Minerva. Buvo aiškiai matyti, kad ji nuvargusi. Markas jautė sąžinės priekaištus; pastarosiomis dienomis jis užvertė ją darbu, betgi ji, be abejo, geriausiai išmanė kompiuterius, o Antoninas pasiży-

mėjo šaltu analitiniu protu. Markas buvo tikras, kad šita porelė darbą atliks nepriekaištingai.

— Ką gi, Markai, — sušuko Minerva, — bent jau negalėsi priekaištauti, kad mes neužsidirbome atlyginimo.

— Taip, man jau pateikė duomenis apie tą daugybę žmonių iš Urfos Turine. O ką dar naujo atradote?

— Kad jie nėra praktikuojantys musulmonai, visai gali būti, kad jie išvis nėra musulmonai. Jie visi dalyvauja mišiose, — paaiškino Minerva.

— Bet nevalia pamiršti, kad Kemalis Atatiurkas pavertė Turkiją laisvamanių šalimi, todėl jų religinės pažiūros neturėtų taip smarkiai stebinti. Keista, kad jie dalyvauja mišiose ir tai daro labai nuoširdžiai; tai galėtų reikšti, kad jie yra krikščionys, — pridūrė Antoninas.

— Ar Urfoje yra krikščionių? — paklausė Markas.

— Kiek mums žinoma, ne. Tą patį sako turkų valdžia, — atsakė Minerva.

Antoninas, kaip ir visada, kai būdavo nukrypstama į kokias nors istorines peripetijas, šiek tiek sutriko ir prakalbo žemesniu balsu:

— Bet juk Senaisiais laikais ten buvo krikščioniškas miestas, ir ne koks kitas, o Edesa. 994 metais Bizantijos būriai apsupo Edesą ir vienos mažutės krikščioniškos bendruomenės rankose ten rado Šventąją Drobulę, nors tuo metu Edesą valdė musulmonai.

— Pažadinkite Sofiją, — ištarė Markas.

— Kam? — paklausė Pietras.

— Todėl, kad dabar pat surengsime protų audrą. Visai neseniai Sofija man sakė, kad atsakymas slypi kažkur praeityje. Ana Chimenes buvo tokios pat nuomonės.

— Prašau tavęs, neprarask sveikos nuovokos.

Pietro žodžiai Marką suerzino.

— Kas tave verčia manyti, kad prarandu nuovoką?

— Aš jau matau, kur link tu suki. Pagaliau pasirodys, kad Sofija ir toji Ana, leidusios įsiaudrinti savo vaizduotei ir įtikėjusios, kad katedros gaisrai tiesiogiai susiję su praeitimi, yra teisios. Tu jau man atleisk, bet moterys tokios yra — jos linkusios tikėti visais tais paslaptingais reiškiniais, iracionaliais dalykais, ezoterika ir dar...

— Bet ką tu sau galvoji! — piktai sušuko Minerva. — Tu tiesiog tikras silpnaprotis!

— Nagi, nagi, nusiraminkite... — paprašė Markas. — Dabar būtų kvaila rietis tarpusavyje. Tiesiog, Pietrai, rėžk tiesiai, ką nori man pasakyti.

— Antoninas teigia, kad Urfa yra senoji Edesa. Gerai. Ir kas iš to? Kiek miestų buvo pastatyta ant kitų griuvėsių? Čia pat, Italijoje, po kiekvienu akmeniu slypi istorija, ir mes nesikraustome iš proto kiekvienąkart, kai čia įvykdoma žmogžudystė ar kyla gaisras. Žinau, kad tau, Markai, šita byla yra ypatinga ir, jeigu man leisi, pasakysiu, kad esi tarsi apsėstas, pernelyg įsijautei šitai bylai suteikdamas nežemišką svarbą. Dabar paaiškėjo, kad yra keli asmenys, gyvenantys Turine, kurių šaknys Urfoje. Ir kas iš to? Kiek italų sunkiais laikais iškeliavo iš to paties kaimelio į Frankfurtą ir įsidarbino fabrikuose? Ir manau, kad kiekvieną kartą, kai tik koks nors italas įvykdydavo nusikaltimą, vokiečių policija tikrai neįtarinėjo Julijaus Cezario ir jo legionų. Mėginu jums pasakyti, kad mes leidžiamės valdomi vaizduotės. Yra galybė pigios ezoterinės literatūros apie Šventąją Drobulę, bet juk nesileisime jos valdomi.

Markas pasvėrė Pietro karštai išsakytus žodžius. Jo kalboje buvo logikos, labai stiprios, tokios stiprios, kad net pagalvojo, jog Pietras gali būti visiškai teisus. Visgi jis buvo senas vilkas, visą savo gyvenimą uostinėjęs, ir jo instinktai sakė, kad neturėtų paleisti šito pėdsako, kad ir koks jis kvailas atrodytų.

— Visai gali būti, kad esi teisus, bet kadangi mes nebeturime ko prarasti, negalime palikti nepatikrintos nė vienos galimybės. Prašau, Minerva, paskambink Sofijai, manau, ji dar nebus užmigusi. Ką dar žinome apie Urfą?

Antoninas pateikė išsamią ataskaitą apie Urfą, arba Edesą. Jis buvo numatęs, kad šefas to paprašys.

— Iš bendrojo istorijos išsilavinimo žinoma, kad Drobulė buvo Edesoje, — prabilo Pietras. — Netgi aš tai žinau, nes iki atsipykimo girdėjau jus tai nuolat kartojant, kai kalbėjotės apie relikviją.

— Taip, tai tiesa, bet dabar atsirado šis tas naujo, taigi šitoje byloje turime kelis Urfos miesto piliečius, kurie kažin kaip galėtų būti susiję su relikvija, — atkakliai laikėsi savo požiūrio Markas.

— Ak, taip? Tuomet paaiškink plačiau, — paprašė jo Pietras.

— Tu esi pernelyg geras policininkas, kad tai aiškinčiau, bet jeigu taip nori... Turgutas, katedros durininkas, yra iš Urfos ir gaisro dieną, taip pat kitų nelaimingų atsitikimų metu buvo katedroje. Ir keisčiausia,

kad jis nieko nematė. Turime nebylį, kuris, kaip mums žinoma, mėgino apiplėšti katedrą. O įdomiausia, kad jis nėra vienintelis nebylys, perbėgęs mums kelią. Prieš kelis mėnesius kitas nebylys žuvo gaisro liepsnose, o iš relikvijos istorijos žinome, kad būta ir kitų gaisrų bei kitų nebylių. Dar vėliau pasirodo, kad abudu broliai — turkų kilmės ir dar įdomu, kad jie kilę iš Urfos ir bandė nužudyti mūsų nebylį. Kodėl? Noriu, kad tu su Džiuzepe rytoj pat keliautumėte pasikalbėti su durininku. Pasakykite jam, kad tyrimas vis dar nebaigtas ir gal jis galėtų prisiminti dar kokią nors detalę.

— Jis tik susinervins. Jis kone verkė, kai mėginome apklausti pirmą kartą, — priminė Džiuzepė.

— Būtent todėl jis man atrodo pakankamai silpna grandis. Ir dar prašysime teismo leidimo pasiklausyti visų tų simpatiškų draugų iš Urfos telefonų pokalbių.

Minerva grįžo lydima Sofijos. Abi moterys nepatenkintos pažvelgė į Pietrą ir atsisėdo. Kai apie trečią valandą ryto baras užsidarinėjo, Markas ir jo komanda vis dar kalbėjosi. Sofija pritarė, kad jie turėtų patraukti tą giją, kuri juos veda tiesiai į Urfą. Antoninas ir Minerva manė taip pat. Džiuzepė išsakė savo skeptišką nuomonę, bet kolegoms pernelyg neprieštaravo, o Pietras vos įstengė nuslėpti savo nepasitenkinimą.

Išsiskirstė miegoti įsitikinę, kad jie jau visai netoli atsakymo.

Seniokas nubudo. Mobiliojo telefono skambutis ištraukė jį iš gilaus miego, trukusio vos dvi valandas. Grafas, būdamas pakilios nuotaikos, savo svečius išleido iškart po vidurnakčio. Vakarienė pavyko puikiai ir pokalbis buvo ypač gyvas, kaip ir galima buvo tikėtis jo amžiaus džentelmenų draugijoje, ypač kai jie pasilikdavo visiškai vieni, be damų.

Jis neatsiliepė į skambutį, nes ekrane matė skambinusiojo numerį iš Niujorko. Puikiai žinojo, ką privalo daryti, todėl pakilo iš patalo ir įsisupęs į švelnaus kašmyro skarą patraukė į savo kabinetą. Ten raktu užrakino duris, atsisėdo prie stalo ir paspaudė slaptą mygtuką. Po kelių minučių jau kalbėjosi telefonu, kuris nuo pasiklausymo buvo apsaugotas naujausiomis priemonėmis.

Gauta informacija jį suneramino: Meno departamentas nepermaldaujamai artėjo bendruomenės ir Adajaus link, nors jie vis dar neįtarė apie ganytojo egzistavimą.

Adajaus planas Mendibchui pašalinti žlugo, taigi buvusysis kalinys virto tikru „Trojos arkliu“.

Bet ir tai dar ne viskas. Dabar Valonio komanda leido laisvai skleistis vaizduotei, ir daktarė Galjoni sukūrė visiškai teisingą teoriją, nors moteris pati to dar net nenujautė. O ir ispanų žurnalistės analitinis mąstymas ir labai rašytojiška vaizduotė šiuo atveju virto labai pavojingais ginklais. Pavojingais jiems.

Kai jis išėjo iš kabineto, aušo. Grįžęs į savo kambarį ėmė ruoštis. Jo laukė labai ilga kelionė. Po kelių valandų turi dalyvauti lemtingame susirinkime Paryžiuje. Ten dalyvaus visi, bet labiausiai jam nerimą kėlė tas laisvamaniškumas, kuris galėjo pritraukti nereikalingą smalsuolių dėmesį.

41 skyrius

Vakaras slinko gilyn, kai Žakas de Molė, didysis ordino magistras, žvakių šviesoje skaitė karžygio Pjero Berardo iš Vieno atsiųstą pranešimą apie konsiliumo smulkmenas.

Raukšlės vagojo taurų didžiojo magistro veidą. Ilgi naktinėjimai paliko žymes jo paraudusiose ir išvargusiose akyse.

Ordinas išgyveno sudėtingus laikus.

Priešais Vilnevo šventyklą, nepaprastai tvirtą pastatą, stovėjo didingas karališkas rūmas, iš kurio Prancūzijos karalius Pilypas rengė didžiulį antpuolį prieš tamplierių ordiną.

Netgi karalystės sienos buvo įkeistos ir Pilypas buvo vienas pagrindinių ordino kreditorių, nes buvo pasiskolinęs tiek aukso, kad žmonės kalbėjo, esą karalius, norėdamas grąžinti visas skolas, turėtų gyventi dešimt gyvenimų.

Tačiau Pilypas IV neketino mokėti skolų. Jo planai buvo visiškai kitokie: jis norėjo paveldėti ordino gėrybes, nors dalimi tų turtų privalėtų pasidalyti su Bažnyčia.

Jis sugundė kitų ordinų karžygius, pažadėjęs tvirtoves ir vilas, jeigu šie parems jį toje nedėkingoje kovoje su tamplieriais. O aplink popiežių Klemensą visada sukiojosi įtakingi dvasininkai, kuriems buvo gerai sumokėta, kad regztų popiežiaus ir ordino intrigas.

Nuo to momento, kai nusipirko melagingą Eskijo de Floriano liudijimą, Pilypas vis labiau artėjo prie tamplierių ir sulig kiekviena diena slinko prie lemtingojo smūgio.

Karaliui įspūdį darė Žakas de Molė — slapta žavėjosi šio valia ir atsidavimu, kilnumu ir dorybėmis, kurių pačiam taip trūko. Jam buvo kankinamai sunku regėti savo iškreiptą atvaizdą švariame didžiojo magistro kilnių akių veidrodyje. Jam jau buvo per maža netgi įsivaizduoti magistrą laužo liepsnose.

Šį vakarą, kaip ir daugybę iki šiol, koplyčioje Žakas de Molė meldėsi už karžygių, nužudytų Pilypo įsakymu, sielas.

Jau kuris laikas Pilypas Puatjė mieste buvo susimokęs su Klemensu, kad Prancūzijos karalius galės tiesiogiai prieiti prie tamplierių gėrybių. Ir dabar didysis magistras nekantriai laukė žinių iš Vieno konsiliumo. Pilypas asmeniškai ten pasirodė, kad ir vėl galėtų paspausti Klemensą bei ekleziastiškąjį tribunolą. Jis nepasitenkins vien galimybe administruoti tai, kas jam nepriklausė: jis norėjo visko sau asmeniškai, ir Vieno konsiliumas pasirodė tinkamiausia galimybė kirsti lemiamą smūgį Šventyklai.

Vos baigęs skaityti pranešimą, Žakas de Molė užmerkė paraudusias akis, o paskui susirado pergamentą. Kurį laiką tiesiog leido akims slysti per raides. O kai baigė savo skaitinius, pakvietė du ištikimiausius tamplierių karžygius, Beltraną de Santiljaną ir Žofrua de Šarnei.

Beltranas de Santiljana, gimęs nuošalioje trobelėje Kantabrijos kalnuose, buvo aukštas ir stiprus, jam patiko tyla ir meditacija. Vos aštuoniolikos įstojo į ordiną ir, dar prieš tapdamas tikruoju įšventintu nariu, jau kovojo Šventojoje Žemėje. Ten jiedu ir susipažino, ten jis išgelbėjo Molė gyvybę, pridengdamas šį savo kūnu, kai saracėno strėlė jau buvo beįsminganti į Molė kaklą. Ir iš to atmintino mūšio Santiljana ant krūtinės šalia širdies turėjo pailgą randą.

Žofrua de Šarnei, ordino narys iš Normandijos, tamplierius iš pašaukimo, kilęs iš šeimos, kuri ir anksčiau buvo davusi karžygių, kaip antai jo dėdė Fransua de Šarnei, tesiilsi jis ramybėje, kuris visus tuos metus pamažu vadavosi iš melancholijos ir dažnai pas juos lankydavosi.

Žakas de Molė pasitikėjo Žofrua de Šarnei kaip savimi. Jie kartu kovojo Egipte, priešais Tortosos tvirtovę. Kaip ir Beltranas de Santiljana, jis buvo narsus bei gailestingas, todėl Molė ir nusprendė, kad būtent jiems bus pavesta baigti šį reikalą dėl tvirtovės.

Tamplierių riteris Pjeras Berardas savo laiške rašė, kad Klemensas beveik sutinkąs su Pilypo pretenzijomis. Ordino dienos suskaičiuotos. Vieno konsiliumas nuspręs sustabdyti ordino veiklą. Ordino dienos jau buvo suskaičiuotos, todėl jis turėjo kuo greičiau pasirūpinti tuo, kas iš jo beliko.

Žofrua de Šarnei ir Beltranas de Santiljana įėjo į didžiojo magistro kabinetą. Nakties tylą sudrumstė tolimas triukšmas, atsklindantis iš siautulingo Paryžiaus.

Atsistojęs Žakas de Molė, tvirtas ir ramus, pakvietė juos atsisėsti. Pokalbis laukė ilgas, nes reikėjo aptarti daugybę detalių.

— Beltranai, turi skubiai vykti į Portugaliją. Mūsų brolis Pjeras Berardas mane pranešė, kad vos po kelių dienų popiežius paskelbs mus nuteisiantį nuosprendį. Vis dar anksti spręsti, koks likimas ordiną ištiks kitose šalyse, bet jo likimas Prancūzijoje jau nuspręstas. Ketinau išsiųsti jus į Škotiją, kadangi karalius Robertas Brusas ekskomunikuotas ir popiežiaus potvarkiai jo neįpareigoja. Tačiau pasitikiu geruoju Portugalijos karaliumi Dionisijumi, kuris pažadėjo globoti ordiną. Karalius Pilypas iš mūsų labai daug pasiėmė. Vis dėlto nerimą man kelia ne auksas ar žemės, bet didysis turtas, tikroji Šventyklos brangenybė — Kristaus Drobulė. Daugybę metų krikščionių karaliai įtaria, kad ši relikvija yra mūsų rankose, ir trokšta ją atgauti, nes tiki magiškosiomis galiomis. Manau, tą įrodo ir šventojo karaliaus Liudviko maldavimai, kad jam būtų leidžiama melstis priešais tikrąjį Kristaus atvaizdą.

Mes visada laikėme tai paslaptyje, taigi ir ši tradicija turi būti tęsiama. Pilypas puoselėja mintį įžengti į ordiną ir iššniukštinėti viską iki mažiausių kampelių. Jis aklai pasitiki savo patarėjais, kurie jį patikino, neva Šventoji Drobulė sustiprins jo galią ir išplės krikščioniškąją karalystę į visas pasaulio puses. Pilypą apakinusi ambicija, be to, mums puikiai žinoma, koks pyktis valdo jo sielą.

Mes privalome išgelbėti brangenybę, kaip vieną dieną tą padarė jūsų gerasis dėdė Šarnei. Jūs, Beltranai, kirtęs Guadianą, keliausite į mūsų tvirtovę *Kąstro Marim* ir įteiksite Drobulę jos vyriausiajam, mūsų broliui Chosė Sa Beiro. Taip pat perduosite jam mano laišką, kuriame paaiškinsiu, kaip pasirūpinti relikvijos apsauga.

Tik jūs, Sa Beiro, Šarnei ir aš žinosime, kur yra Šventoji Drobulė, ir tik Sa Beiro savo mirties valandą perduos tą paslaptį savo pasekėjui. O

jūs liksite Portugalijoje saugoti relikvijos. Jeigu kas nors pasikeis, atsiųsiu jums naujas instrukcijas. Keliaudamas per Ispaniją aplankysite kelias tamplierių būstines bei tvirtoves ir visiems jų vyresniesiems bei priorams nunešite dokumentą, kuriame pateiksiu instrukcijas, kaip elgtis tuo atveju, jeigu ordiną ištiktų nelaimė.

— Kada privalau išvykti?

— Kaip įmanoma anksčiau.

Žofrua de Šarnei nepajėgė nuslėpti nusivylimo, klausdamas didžiojo magistro:

— Sakykite, o kokia mano misija?

— Keliausi į Lirėjų ir ten saugosi audeklą, į kurį jūsų dėdė buvo susukęs šventąją relikviją. Manau, ji turėtų likti Prancūzijoje, bet saugioje vietoje. Visus tuos metus manęs buvo klausinėjama apie stebuklą, kurį padarė toji Drobulė. Tą akimirką, kai reikėjo išsupti audeklą, kad Drobulė būtų įteikta Marselio magistrui, jūsų dėdė, užvaldytas emocijų, verkė. Abu audeklai yra šventi, nors Viešpaties kūnas buvo įsuptas tik į pirmąjį.

Pasitikiu Šarnei šeimos kilnumu, jūsų šeimomis ir žinau, kad jūsų brolis ir senasis tėvas saugos ir laikys tą audeklą, kol ordinui vėl jos prireiks.

Fransua de Šarnei du kartus kirto dykumą per priešų teritorijas, kad su Šventąja Drobule pasiektų ordiną. Ir dabar ordinui vėl reikia šitos krikščioniškos, narsios šeimos pagalbos.

Visi trys vyrai kelias akimirkas tylėjo, stengdamiesi suvaldyti emocijas. Dar tą pačią naktį abudu tamplieriai iškeliaus su vertingosiomis relikvijomis skirtingais keliais. Ir Žakas de Molė buvo teisus: Dievas sukūrė stebuklą drobėje, kuri buvo įteikta Fransua de Šarnei. Minkštame audekle, tokios pat tekstūros ir spalvos, kokia buvo toji, kurią atrėžė Juozapas iš Arimatėjos, kad būtų įsuptas Kristaus kūnas.

Ilgas valandas jie šuoliavo ant žirgų, kol pagaliau išvydo Bidasą. Beltranas de Santiljana, lydimas keturių karžygių ir jų vedlių, nušoko ant žemės. Jie troško kuo anksčiau įžengti į Ispaniją, bet kuo toliau nuo karaliaus Pilypo valdų.

Jie žinojo, kad gali būti sekami karaliaus siųstų žudikų, todėl ilsėdavosi labai trumpai. Pilypas turėjo akis visur ir nebūtų nieko keista, jeigu kas nors būtų pasiuntęs savo šnipus į vyrų grupę, palikusią Vilnevo tvirtovę.

Žakas de Molė jų buvo prašęs nesirengti nei tamplierių apsiaustais, nei dengtis jų skydais, žodžiu, kad keliautų neatpažinti. Bent jau iki pakankamai nutols nuo Paryžiaus.

Jie nesikeitė apdarų, kol nenukeliavo gana toli nuo sienos. O tada jau persirengė tuo, kas iš tikrųjų jie ir buvo — tamplieriai. Ir nebuvo didesnės garbės, nei priklausyti ordinui ir vykdyti šventąją misiją — išsaugoti pačią vertingiausią brangenybę.

Beltranas de Santiljana mėgavosi atpažindamas savo prarastą tėvynę ir džiūgavo kalbėdamas gimtąja kalba su darbininkais ir broliais, kurie juos priimdavo savo vienuolynuose bei tvirtovėse, gausiai pasklidusiose po visą šalį.

Po trisdešimties dienų kelionės pagaliau pasiekė atokią vilą Cherese, vadinamą Los Kabaljeros, priklausiusią tamplierių tvirtovių tinklui. Beltranas de Santiljana savo bendražygiams paskelbė, kad čia jie pailsės porą dienų, prieš patraukdami į paskutinį kelionės etapą.

Dabar, būdamas Kastilijoje, jis ilgėjosi savo praeities, kai vis dar nežinojo, ką jam rengia ateitis, ir tik svajojo tapti kovotoju, išvaduosiančiu Šventąjį Kapą, kuris bus grąžintas krikščionims.

Būtent tėvas nurodė jam stoti į tamplierių ordiną, kad galėtų tapti Dievo kariu.

Pirmieji metai buvo sudėtingi: jam labai patiko kardas ir lankas, vis dėlto jo prigimtis nebuvo sukurta skaistybei. Turėjo praeiti daug sunkių metų, skirtų maldai ir pasiaukojimui, kol jis išmoko suvaldyti kūną, nukreipti mintis sielos link ir būti vertas vadintis tikruoju tamplierių broliu.

Dabar Beltranui jau buvo per penkiasdešimt ir kūnas linko senatvėn, bet jis jautė, kad šita kelionė kertant šiaurines gimtosios Kastilijos žemes suteiks jam atgimimą.

Tolumoje, ryškiai išsiskirdama horizonte, ryškėjo impozantiška tamplierių pilis. Vos kirtę slėnį, jie gaus maisto ir vandens, taigi jis, bendražygiai ir žirgai bus apsaugoti nuo troškulio ir bado.

Darbininkai lauke pastebėjo juos atkeliaujant ir sveikino rankų mostais. Tamplieriai buvo jiems dosnūs. Vienas iš vedlių pasirūpino balnais ir nurodė jiems į pilį.

Beltranas de Santiljana tvirtovės vyriausiajam paaiškino Prancūzijoje susiklosčiusią padėtį ir įteikė antspauduotą Žako de Molė laišką.

Pastarosiomis dienomis Santiljana mėgavosi pokalbiais su kitu tamplieriumi, gimusiu Kantabrijos kalnuose. Jie prisiminė bendrų draugų, tarnavusių jų gimtojoje pilyje, vardus, netgi vardus galvijų, kurie ganėsi, nekreipdami dėmesio į vietinių vaikų iš gretimų kaimų šauksmus.

Kai atėjo laikas atsisveikinti, jis tai padarė palengvėjusia siela. Niekas nieko neklausinėjo Beltrano de Santiljanos apie jo pradėtą misiją. Nieko neklausinėjo nei vyresnysis, nei tamplierių broliai, nes jie nieko apie tai nežinojo.

Akmeniniai namai, glostomi gestančių saulės spindulių, priklausė paskutiniam kaimeliui prieš kertant upę Portugalijos link. Gerai užmokėjo kelto savininkui, ir šis perplukdė tiesiai į kitą krantą visus vyrus ir jų daiktus.

Tamplieriai dėl kainos nesiderėjo. Jis juos ne tik perkėlė į kitą Guadianos krantą, net ir nurodė, kur joti, jei nori pasiekti *Kastro Marim*, kurios išraiškingas siluetas buvo matyti dar nuo ispanų žemių.

Chosė Sa Beiro, *Kastro Marim* magistras, buvo eruditas, išmintingas vyras, studijavęs mediciną, astronomiją, matematiką. Puikiai mokėdamas arabų kalbą, jis gilinosi į klasikos kūrinius, galėjo juos skaityti, versti ir išsaugoti Aristotelio, Talio iš Mileto, Archimedo ir daugelio kitų išmintį.

Jis kariavo Šventojoje Žemėje, pažino tos atšiaurios žemės sausras ir vis dėlto labiausiai ilgėjosi toje šalyje praleistų naktų po atviru dangumi, kai dangų nušviesdavo šimtai žvaigždžių, kurias būtent ten, Rytuose, regis, galėjai pasiekti ranka.

Nuo tamplierių tvirtovės sienų galėjai nujausti tolumoje esant jūrą. Vis dėlto tvirtovė buvo pastatyta vietovėje, puikiai apsaugotoje nuo bet kokių priešų antpuolių — iš vienos pusės ją supo Guadianos srovė, o iš kitos pusės žvilgsnis galėjo pasiekti horizontą.

Vyresnysis juos priėmė labai šiltai ir leido pailsėti, nusivalyti kelio dulkes. Nenorėjo kalbėtis, kol jie dar nebuvo pavalgydinti, pagirdyti ir patogiai neįsitaisė savo atokiuose kambariuose.

Beltranas de Santiljana su vyresniuoju susitiko Sa Beiros kabinete, kur pro didžiulį langą nuo jūros dvelkė lengvas brizas.

Kai riteris Santiljana baigė savo pasakojimą, vyresnysis paprašė jo parodyti relikviją. Ispanas ją išskleidė, ir abudu ėmėsi kruopščiausiai tyrinėti Kristaus figūros paviršių. Aiškiai buvo matyti kančios įspaudai.

Chosė Sa Beiro švelniai paglostė medžiagą, puikiai suprasdamas, kokia tai didžiulė privilegija. Ten buvo įsispaudęs tikrasis Jėzaus atvaizdas, gerai pažįstamas visiems tamplieriams nuo to laiko, kai didysis magistras Višjė išsiuntinėjo po visus Šventyklos namus paveikslus, užtikrindamas savo brolius, kad juose pavaizduotas žmogus yra Jėzus.

O paskui magistras perskaitė Žako de Molė laišką ir, kreipdamasis į Beltraną de Santiljaną, tarė:

— Riteri, savo gyvybėmis ginsime relikviją. Didysis magistras rekomenduoja, kad kol kas niekam nesakytume, jog ji laikoma mūsų tvirtovėje. Privalome palaukti naujienų apie padėtį Prancūzijoje ir Vieno susirinkimo pasekmių visam ordinui. Žakas de Molė man pataria nedelsiant pasiųsti vieną karžygį kaip šnipą į Paryžių; jis privalo vykti užsimaskavęs, nesiartinti prie ordino ar mėginti susisiekti su bet kokiu tamplieriumi, o tik žvalgytis bei klausytis; vos tik sužinojęs, koks likimas laukia ordino, nedelsdamas privalo grįžti. Tada, atsižvelgiant į jo nurodymus ir patarimus, bus tinkamas momentas nuspręsti, ar Drobulė ir toliau gali būti saugoma *Kastro Marim*, ar privalo būti perkelta į kokią nors kitą saugią vietą. Taip ir padarysime. Surasiu karžygį, kuris galės įvykdyti didžiojo magistro pavestą misiją.

Už nugaros jis paliko Trojė kaimelį. Vos keli varstai — ir jis jau bus Lirėjaus grafystėje.

Žofrua de Šarnei keliavo vienas, lydimas tik savo vedlio, ir visos kelionės metu jautėsi esąs sekamas, jo įsitikinimu, Liudviko šnipų.

Audeklą jis laikė odiniame krepšyje, kaip buvo daręs jo dėdė Fransua de Šarnei.

Darbininkai laukuose jau rinkosi savo įrankius, nes dienos šviesa jau blėso. Išvydęs vaikystės laukus tamplierius susijaudino ir degė troškimu kuo greičiau apkabinti savo vyresnįjį brolį.

Susitikimas su saviškiais buvo kupinas jaudulio. Brolis Polis jį pasitiko labai šiltai ir pagarbiai patikino, kad gali jaustis kaip savuose namuo-

se. Jo tėvas, jau arčiau mirties nei gyvenimo pilnatvės, žavėjosi ordinu ir bendradarbiavo su juo tiek kartų, kiek buvo paprašytas.

Visa šeima didžiavosi, kad du iš jų tarpo, Fransua ir Žofrua, pasirinko šitą kelią ir prisiekė ištikimybę ordinui.

Žofrua kelias dienas ilsėjosi tarp saviškių. Daug laiko jis praleido su savo sūnėnu, kuris buvo pavadintas tokiu pat vardu ir kuris vieną dieną turėjo paveldėti šeimos turtą. Tai buvo drąsus ir smalsus vaikas, visur sekiojęs dėdę, nuolat prašydamas parodyti kovos būdų.

— Kai užaugsiu, būsiu tamplierius, — pasakė jam.

Ir Žofrua staiga pajuto gumulą galugerkly, nes puikiai suprato, kad ordinas visam laikui užveria visas kitas duris.

Dieną, kai privalėjo iškeliauti, Žofrua su ašaromis akyse atsisveikino su dėde. Vaikas prašė pasiimti jį kartu kovoti Šventojoje Žemėje. Ir niekas nepajėgė jo paguosti. Mažylis dar nesuprato, kad jo dėdė rengiasi stoti į kovą su priešu, kuris nepažino taurios kovos ir nepaisė garbės kodekso. Jo priešas buvo ne koks nors saracėnas, o patsai Prancūzijos karalius Pilypas.

Didysis magistras meldėsi savo kambaryje, kai tarnas pranešė apie karžygio Šarnei sugrįžimą. Jis nedelsdamas išėjo pasitikti.

Žakas de Molė papasakojo draugui apie paskutines naujienas. Karalius kaltino tamplierius pagonybe ir sodomija, taigi po kelių dienų jie bus sulaikyti, o jau tada privalo būti pasirengę blogiausiam: prieš mirtį patirs ir dar kankinimus.

Jie kaltinami velnio garbinimu ir lenkiantys galvas prieš stabą, kurį vadina Bafometu.

Buvo dar ir kita figūra, kuriai meldėsi tamplieriai kiekvienuose namuose bei tvirtovėse visame plačiame pasaulyje ir kurios paslaptis vis praslysdavo pro smalsuolių akis; gali būti, kad koks nors neištikimas tarnas buvo paskleidęs paskalas, esą ordine vyksta slaptas gyvenimas, ir vaizdingai nupasakojęs apie karžygius, susirenkančius melstis į koplyčią, į kurią niekas negali patekti, o joje ant sienos kabo paveikslas su figūra, kitu stabu, — taip kalbėjo riterių priešai.

Ordino Vilnevo tvirtovė jau nebuvo šventa ir neliečiama. Karaliaus kareiviai užgrobė viską, ką tik sugebėjo rasti, ir Liudvikas niršo neradęs

ten nė menkos dalelės nesuskaičiuojamo ordino lobyno. Jis nežinojo, kad jau prieš kelis mėnesius Žakas de Molė išskirstė aukso atsargas po skirtingas tvirtoves ir kad didžioji dalis turto išgabenta į Škotiją, kur taip pat buvo nurodyta pergabenti slaptuosius ordino dokumentus. Vilneve liko vos keli daiktai, kurie tik dar labiau pakurstė karaliaus įsiūtį.

Liudviko atstovas pasirodė tvirtovėje ir pasiprašė priimamas paties magistro. Ramus ir pasitikintis Žakas de Molė jį priėmė.

— Aš atkeliavau siųstas karaliaus.

— Taip ir nujaučiau, todėl suprantu savo pareigą jus priimti.

Didysis magistras liko stovėti ir nepakvietė atsisėsti Šampanės grafo, kuris į didįjį magistrą žvelgė priekaištingai, susinervinęs. Didžiojo magistro orumas jį baugino ir vertė jaustis nepatogiai.

— Jo Didenybė nori jums pasiūlyti susitarimą: jūsų gyvybė mainais į Šventąją Drobulę, į kurią buvo įsuptas Jėzus. Karalius įsitikinęs, kad relikviją turi ordinas, kaip tuo tikėjo ir šventasis karalius Liudvikas. Karališkajame archyve yra saugomi tą nurodantys dokumentai, mūsų ambasadoriaus Konstantinopolyje ataskaitos, susirašinėjimas tarp karaliaus Balduino bei jo dėdės Prancūzijos karaliaus, taip pat yra ir mūsų šnipų imperatoriaus rūmuose ataskaitos. Mums žinoma, kad Kristaus Drobulę turi ordinas. Jūs ją slepiate.

Žakas de Molė klausėsi nepertraukdamas Šampanės grafo tarškėjimo. Mintyse dėkodamas Dievui, kad leido jam numatyti relikvijos išgelbėjimą, kuri, jo įsitikinimu, šiuo metu jau turėjo būti saugi *Kastro Marim* tvirtovėje, saugoma gerojo Chosė Sa Beiro. Grafui baigus kalbėti, didysis magistras sausai atsakė:

— Pone grafe, noriu jus užtikrinti, jūsų minimos relikvijos neturiu, bet galite būti tikras, kad net jei ir turėčiau, niekada neiškeisčiau jos į savo gyvybę. Karalius neturėjo painioti visų žmonių su savimi.

Šampanės grafas net paraudo klausydamasis pastabos apie Pilypą Gražųjį.

— Pone Molė, karalius rodo jums savo kilniaširdiškumą dovanodamas jums gyvybę, jeigu tik turite tai, kas priklauso Karūnai, kas priklauso Prancūzijai ir visai krikščionybei.

— Priklauso? Paaiškinkite man, kodėl priklauso karaliui Pilypui?

Šampanės grafas vos sulaikė įniršį.

— Jūs kaip ir aš žinote, kad Šventasis karalius Liudvikas nusiuntė

savo sūnėnui imperatoriui Balduinui nemažai aukso, be to, pastarasis jam pardavė ir kitas relikvijas. Jums kaip ir man žinoma, kad Dižono grafas lankėsi Balduino rūmuose, norėdamas aptarti vadinamojo mandiliono pardavimą, ir imperatorius sutiko su pasiūlymu.

— Man nerūpi karalių verslo reikalai. Mano gyvenimas priklauso Dievui, karalius gali jį iš manęs atimti, o daugiau viskas priklauso Dievui. Eikite ir pasakykite Pilypui, kad aš relikvijos neturiu, bet net jeigu ir turėčiau, niekada jos neiškeisčiau į savo gyvybę. Manyje nėra vietos nešlovei.

Praėjus kelioms valandoms Žakas de Molė, Žofrua de Šarnei ir likusieji Vilnevo Šventyklos tamplieriai buvo sulaikyti ir uždaryti į rūmų belangę.

Prancūzijos karalius Pilypas, geriau žinomas kaip Pilypas Gražusis, įsakė savo budeliams be pasigailėjimo kankinti ordino karžygius, ypač didįjį magistrą, iš kurio jie turėjo išgauti prisipažinimą, kur paslėpta relikvija su Kristaus atvaizdu.

Kankinamųjų šauksmai sklido pro belangės sienas. Kiek dienų jie ten buvo kalinami? Tamplieriai jau buvo praradę laiko nuovoką, kai kurie prisipažino dėl nusikaltimų, kurių nebuvo padarę, tikėdamiesi, kad budeliai liausis kankinti kitus brolius, nebedegins jų pėdų geležimi, nebepjaustys kūno, o paskui nešlakstys atsivėrusių žaizdų actu. Vis dėlto jų prisipažinimai niekuo negelbėjo, nes budeliai ir toliau nepailsdami juos kankino.

Kai kada požemiuose pasirodydavo vyras ir iš tamsaus kampo rūškanai stebėdavo karžygių kančias, kurie buvo prisiekę kalaviju ir siela ginti Kryžių. Tas vyras buvo karalius Pilypas, apsirgęs valdžia ir žiaurumu, jautęs pasitenkinimą stebėti karžygių kančias. Jis rankos mostais rodė budeliams tęsti kankinimus.

Vieną vakarą prisidengęs kauke jis paprašė, kad pas jį būtų atvestas Žakas de Molė. Didysis magistras jau vos bematė, bet galėjo nujausti, kas slepiasi po kauke. Jis ir toliau išliko tvirtas ir jo lūpose pasirodė šypsena, kai karalius atkakliai pareikalavo pasakyti, kur saugoma Šventoji Jėzaus Drobulė.

Pilypas tuomet suprato, kad kankinimus tęsti beprasmiška. Tas vy-

ras mirs neprisipažinęs. Belieka viešai įvykdyti bausmę, kad visas pasaulis sužinotų, jog ordinas nurašytas amžinybės istorijon.

1314 Viešpaties metais kovo 18 dieną pasirašomas mirties nuosprendis didžiajam ordino magistrui ir karžygiams, kurie ištvėrė karaliaus jiems skirtas beprotiškas kankynes.

Kovo 19-ąją Paryžiuje rengiama fiesta, nes karalius įsakė suruošti iškilmes ten, kur buvo sudegintas išdidusis Žakas de Molė. Kilmingieji ir plebėjai dalyvaus spektaklyje, o ir pats monarchas turėjo pasirodyti.

Su pirmaisiais saulės spinduliais aikštė prisipildo smalsuolių, kurie kovoja tarpusavy dėl geresnės vietos stebėti išdidžiųjų karžygių baigtį. Liaudis visais laikais mėgaujasi reginiais, kai pažeminami galingieji; taip nutiko ir ordinui — ir visai nesvarbu, ar praeityje jie būtų padarę daugiau gero, ar blogo.

Žakas de Molė ir Žofrua de Šarnei vežami tuo pačiu vežimu. Tamplieriai žino, kad po kelių minučių jie bus sudeginti ir kad jų skausmas pasibaigs amžiams.

Rūmai pasipuošia savo geriausiais apdarais, karalius juokauja su damomis; jis, Pilypas, nugalėjo ordiną. Jo pergalė įeis į nešlovių istoriją.

Liepsna apgaubė degančius tamplierių kūnus. Žakas de Molė skvarbiai žvelgė į karalių ir Paryžiaus žmones, kaip ir Pilypas jis išgirdo didįjį magistrą tariant savo nekaltumą patvirtinančius žodžius ir pranašystes, kad Dievo teismas neaplenks Prancūzijos karaliaus ir popiežiaus Klemenso.

Šaltkrėtis persirito per Pilypo, vadinamo Gražiuoju, nugarą. Jis suvirpėjo iš baimės ir turėjo dar kartą sau priminti, kad jis yra karalius ir kad jam nieko negali nutikti, nes gali tikėtis popiežiaus ir pačios aukščiausios ekleziastinės valdžios pritarimo dėl to, ką dabar vykdė.

Ne, Dievas negali būti tamplierių pusėje; jie buvo eretikai, garbinę stabą, vadinamą Bafometu, nusidėję sodomija ir sudarinėję sutartis su saracėnais. O jis, Pilypas, vykdė Bažnyčios nurodymus, todėl šitoje šventėje dalyvavo ir jam pritariantys Bažnyčios atstovai.

Taip, jis, Pilypas, Prancūzijos karalius, vykdė Bažnyčios teisingumą, bet ar tai buvo ir Dievo teisingumas?

* * *

— Jau baigėte?

— Ak, išgąsdinote mane! Skaičiau apie Žako de Molė egzekuciją. Net plaukai šiaušiasi. Norėjau paklausti, kas yra Dievo teismas.

Profesorius Makfeidenas apatiškai pažvelgė į merginą. Ana Chimenes jau dvi dienas naršė archyvus ir uždavinėjo klausimus, kurie kartais atrodė visiškai beprasmiški.

Ji buvo gabi, bet tokia neišprususi, kad profesoriui teko jai paskaityti kelias elementariausias istorijos paskaitas. Mergina mažai ką teišmanė apie kryžiaus žygius, taip pat apie pasaulio sumaištį XII, XIII ir XIV amžiais. Vis dėlto žurnalistės akademinių žinių stygius buvo proporcingas jos intuicijai. Ji vis ieškojo ir nuolat puikiai pataikydavo į tikslą. Atrodytų, vienas nereikšmingas sakinys, žodis, pareiškimas pasitarnaudavo kaip pėdsakas vykdomame tyrime.

Makfeidenas stengėsi būti atsargus ir saugojosi neatskleisti jai per daug, nes puikiai žinojo, kad patekusi žurnalisto akiratin toji informacija gali būti labai pavojinga.

Pasitaisęs akinius ėmėsi aiškinti, kas buvo Dievo teismas. Ana Chimenes jo klausėsi apstulbusi ir nepajėgė nuslėpti savo sumišimo, kai dramatiškas profesoriaus balsas citavo Žako de Molė žodžius.

— Popiežius Klemensas mirė po keturiasdešimties dienų, o Pilypas Gražusis po aštuonių mėnesių. Jų mirtys buvo siaubingos, kaip ir buvo pasakyta. Dievas įvykdė savo teisingumą.

— Aš džiaugiuosi už Žaką de Molė.

— Kaip sakote?

— Man patinka tas didysis magistras. Manau, jis buvo geras ir teisingas žmogus, o Pilypas Gražusis buvo piktadarys. Todėl ir džiaugiuosi, kad bent jau šiuo atveju Dievas įvykdė savo teisingumą; gaila, kad Jis ne visada tai padaro. O dabar pasakykite, ar tikrai tos keistos mirtys nebuvo tamplierių rankų darbas?

— Ne, nebuvo.

— O iš kur žinote?

— Yra pakankamai dokumentų pie karaliaus ir popiežiaus mirties aplinkybes, bet nėra nė vieno šaltinio, kuris bent jau numanytų ar duotų pagrindą spekuliuacijoms apie galimą tamplierių kerštą. Be to, tamplieriams tai nėra apskritai būdinga. Iš perskaitytų šaltinių jau turėjote susidaryti tam tikrą vaizdą.

— O aš būčiau padariusi.

— Ką?

— Na, aš būčiau suorganizavusi karžygių grupę, kad šie suduotų mirtiną smūgį popiežiui ir Pilypui Gražiajam.

— Visgi akivaizdu, kad taip nenutiko, nes toks elgesys niekada nebuvo būdingas tamplierių karžygiams.

— O kokios brangenybės ieškojo karalius? Kaip matyti iš jūsų archyvų, jam nepavyko beveik nieko rasti. Nepaisant to, Pilypas atkakliai reikalavo iš Žako de Molė įteikti jam brangenybę. Apie kokią brangenybę jis kalbėjo? Tai turėjo būti kas nors konkretaus, kas nors labai vertingo, tiesa?

— Pilypas Gražusis tikėjo, kad ordinas turi daug daugiau turtų, nei jam pavyko konfiskuoti. Jis buvo tiesiog jų apsėstas ir neabejojo, kad Žakas de Molė jį apgaudinėjo ir slėpė kur kas daugiau aukso.

— Ne, nemanau, kad jis ieškojo aukso.

— Ak, ne? Kaip įdomu! Ir ko, jūsų manymu, jis ieškojo?

— Aš sakyčiau, kad ko nors konkretaus, didžiai vertingo ne tik ordinui, bet ir Prancūzijos karaliui, ir, žinoma, visai krikščionybei daikto.

— Tuomet atsakykite, kas tai galėjo būti, nes galiu jus užtikrinti, kad pirmą kartą girdžiu panašų... panašų...

— Jeigu jūs nebūtumėte toks diskretiškas, pasakytumėte „panašų nusišnekėjimą“. Galbūt jūs ir teisus, nes esate profesorius, o aš viso labo žurnalistė; jūs remiatės faktais, o aš tik numanymais.

— Istorija, panele, rašoma remiantis ne spėlionėmis, o patikrintais faktais, įrodytais daugeliu šaltinių.

— Ir vis dėlto, anot jūsų archyvų, prieš kelis mėnesius, dar iki karaliui jį sulaikant, didysis magistras į kelias tvirtoves išsiuntinėjo laiškus; daugelis karžygių iškeliavo ir daugiau nebegrįžo. Ar jūs turite išsaugoję laiškų, parašytų Žako de Molė, kopijas?

— Kai kurios kopijos, kurias buvo galima įrodyti esant autentiškas, mums yra žinomos. O kitos pradingo amžiams.

— Ar galėčiau pamatyti išlikusias?

— Pamėginsiu patenkinti jūsų smalsumą.

— Man norėtųsi pamatyti jas rytoj ryte, nes vakare išvykstu.

— Ak, išvykstate!

— Taip, ir labai aiškiai matau, kad džiaugiatės.

— Prašyčiau, panele!

— Taip, aš puikiai žinau, kad esu jums kaip krislas aky ir trukdau dirbti.

— Pasistengsiu parūpinti jums tuos dokumentus rytoj iš pat ryto. Grįžtate į Ispaniją?

— Ne, keliauju į Paryžių.

— Gerai, tada rytoj iš pat ryto.

42 skyrius

Ana Chimenes išėjo iš vilos. Ji labai norėjo vėl pasikalbėti su Antoniu Makgilu, bet šis lyg žemėn būtų prasmegęs.

Ji buvo išvargusi. Kiaurą dieną skaitė apie paskutiniuosius ordino mėnesius. Sausi duomenys, datos, anoniminiai atsiliepimai jai spaudė smegenis.

Visgi jos vaizduotė buvo nevaldoma, brolis jai nuolat dėl to priekaištavo. Taigi kaskart skaitydama „Didysis magistras Žakas de Molė išsiuntė laišką į Maguncijos tvirtovę per karžygį de Larni, kuris išvyko liepos 15 dienos rytą, lydimas dviejų vedlių", ji mėgindavo įsivaizduoti to Larni veidą, ar jo arklys buvo juodas, ar baltas, ar buvo karšta, ar vedliai buvo prastai nusiteikę. Tačiau Ana taip pat puikiai žinojo, kad jos vaizduotė negali atkurti tų vyrų išvaizdos, o svarbiausia, jos vaizduotė negali atkurti to, ką galėjo parašyti Žakas de Molė savo laiškuose tamplierių magistrams.

Egzistavo aiškus ryšys tarp visų karžygių, keliaujančių su laiškais, ir kai kuriuose buvo minima, kad jie grįžo kaip tas Žofrua de Šarnei, Normandijos vietininkas. O apie kitus žinios dingo amžiams, ar bent jau tuose archyvuose taip buvo teigiama.

Kitą dieną Ana turėjo išvykti į Paryžių. Ji buvo susitarusi susitikti su Sorbonos universiteto istorijos profesore. Taigi dar kartą buvo priversta pasinaudoti savo kontaktais, kad galėtų susitikti, kaip jai buvo pasakyta, su didžiausiu XIV amžiaus istorijos akademiniu autoritetu. Tokia ir buvo profesorė Elijana Maršė, šeštą dešimtį perkopusi garbi moteris, akademikė, kelių knygų autorė, kurias skaitė tik tokie patys eruditai kaip pati Maršė.

Ana patraukė tiesiai į viešbutį; išlaidavo daugiau, nei galėjo sau leis-

ti, bet jai labai patiko ilsėtis *Dorčesteryje* kaip princesei. Be to, ji tikėjosi, kad gerame viešbutyje bus saugesnė, nes jos vis neapleido mintis, kad yra sekama. Ji pati sau bandė įrodyti, kad tai tik dar viena kvailystė, kad niekas neturi tiek laiko, kurį švaistytų ją sekdamas. Manė, kad tai gali būti Meno departamento žmonės, norintys išsiaiškinti, kas jai žinoma, ir tai Aną šiek tiek nuramino; bet kokiu atveju prabangiame viešbutyje ji tikėjosi būti saugesnė.

Paskambinusi užsisakė į kambarį jai atnešti sumuštinį ir salotų. Norėjo kuo anksčiau atsigulti.

Meno departamento žmonės galėjo galvoti ką tinkami, bet ji įsitikinusi, kad būtent tamplieriai išpirko Šventąją Drobulę iš vargšo Balduino. Vienintelis neatitikmuo buvo tai, kad vėliau Drobulė pasirodė Prancūzijos kaimelyje Lirėjuje. Kaip ji ten atsirado?

Taigi Ana į Paryžių keliavo tam, kad profesorė Maršė jai pamėgintų paaiškinti tai, ko gerasis profesorius Makfeidenas, regis, neturėjo noro padaryti. Mat kiekvieną kartą, kai tik jo klausdavo, ar tamplieriai įsigijo Šventąją Drobulę, profesorius suirzdavo ir ragindavo ją analizuoti tik veiksmus. Nebuvo jokio dokumento, jokio šaltinio, patvirtinančio jos pamišėlišką teoriją, ir jis neatlyždamas tvirtino, kad tamplieriams buvo priskiriamos įvairiausio plauko paslaptys, kurias jis, kaip tikras istorikas, turėjo paneigti.

Taigi paaiškėjo, kad profesorius Makfeidenas ir visa ta institucija, kuri, regis, buvo atsidavusi Šordino studijoms, neigė pačią galimybę, kad bent jau kada nors Drobulė priklausė tamplieriams. Negana to, profesorius ją patikino, kad ordinas buvo abejingas relikvijai ir kad, kaip įrodė mokslininkai, ji buvo XIII ar XIV, o ne I amžiaus kilmės; ir kad jis puikiai suprato paprastų žmonių įsitikinimus, bet jo tie įsitikinimai nedomino ir nejaudino. Faktai, jis norėjo kalbėtis tik apie faktus.

Ana nusprendė paskambinti Sofijai; norėjo su ja pasikalbėti ir galbūt tikėjosi kokio nors pėdsako, padėsiančio bendraujant su daktare Maršė. Tačiau Sofija nekėlė ragelio, todėl Ana leido laiką svarstydama savo dienotvarkę. Ir staiga jai nušvito protas: taip ir buvo. Kaip ji galėjo praleisti tai pro akis? Gal tai ir pamišimas, bet kas, jeigu ji teisi? Jeigu visi dabartiniai įvykiai siejosi su praeities žmonėmis?

Miegojo prastai. Jau virto įpročiu nubusti iš košmarų. Lyg svetima jėga atkurdavo žiauriausius scenarijus iš praeities, kuriuose Ana buvo priversta išgyventi siaubingą skausmą. Ji matė Žaką de Molė ir Žofrua

de Šarnei kartu su kitais tamplieriais gaubiamus laužo liepsnų. Ji taip pat buvo ten, sėdėjo pirmose eilėse, matė juos degančius ir jautė sunkų didžiojo magistro žvilgsnį, kuris vertė ją sprukti šalin.

„Keliauk sau, nebeieškok daugiau, nes ir tau bus skirtas Dievo teismas." Ji ir vėl nubudo išsigandusi, išpilta prakaito. Didysis magistras nenorėjo, kad ji tęstų tyrimą. Ana buvo įsitikinusi: jeigu ir toliau tęs tyrimą, mirs.

Likusią nakties dalį Ana jau nepajėgė užmigti. Ji puikiai žinojo, kad buvo būtent ten, tą 1314 metų kovo 19-ąją, *Notre Dame parvis*, visų iškilmių sūkuryje, kur degė Žakas de Molė ir prašė jos daugiau nebesigilinti ir neieškoti Drobulės.

Suprato savo lemtį: ji nesitrauks, kad ir kaip bijotų Žako de Molė. Ana jau negalėjo pasukti atgalios.

Ganytojas Bakalbasis keliavo su Ismetu, katedros durininko Francesko Turguto sūnėnu. Iš Stambulo sėdo į Turiną skrendantį lėktuvą. Kiti bendruomenės vyrai tikslą pasieks skirtingais keliais — iš Vokietijos, iš kitų Italijos vietovių ir iš pačios Urfos.

Bakalbasis žinojo, kad taip pat pasielgs Adajus. Nė vienas jų nežinojo, kur jis buvo, kur slėpėsi, bet jis visus sekė, kontroliavo, mobiliuoju telefonu vadovavo operacijai. Kiekvienas jų turėjo po kelis mobiliuosius. Adajaus nurodymu, jie negalėjo pernelyg dažnai naudotis tais pačiais telefonais, be to, turėjo nepamiršti bendrauti viešaisiais telefonais.

Mendibchas turėjo mirti, o Turgutas privalėjo nusiraminti, antraip jis irgi mirs; kitos išeities tiesiog nėra.

Policija kruopščiai patikrino jų namus Urfoje, ir tai buvo ženklas, kad Meno departamentui buvo žinoma kur kas daugiau, negu jie patys norėjo pripažinti.

Jiems tai buvo žinoma, nes turėjo vieną pusbrolį, užimantį aukštą postą Urfos policijoje: geras bendruomenės narys, visus informavęs apie netikėtą Interpolo susidomėjimą turkais, emigravusiais iš Urfos į Italiją. Jiems nebuvo pranešta, ko tiksliai pareigūnai ieško, bet buvo tiesiog paprašyta išsamių ataskaitų apie įvairias šeimas, priklausančios bendruomenei.

Jie buvo paskelbę visus pavojaus signalus, ir Adajus jau buvo paskyręs savo pasekėją, jeigu jam kas nors nutiktų. Pačioje bendruomenėje

veikė kita slapta bendruomenė, gyvenusi dar slaptesnį gyvenimą. Jiems ir buvo pavesta pasirūpinti kovos tęstinumu, jeigu jie sužlugtų. Jie tikrai žlugs, Bakalbasis tai jautė visu savo nerimstančiu vidumi.

Jis neabejodamas lydėjo Ismetą į Turguto namus. Atidaręs duris išsigandęs durininkas sušuko.

— Nusiramink, žmogau! Ko šauki? Ar nori sukelti ant kojų visą vyskupiją?

Kai užėjo į vidų, jau šiek tiek nusiraminęs Turgutas papasakojo visas paskutines naujienas. Jis žinojo, kad yra sekamas, jautė tai nuo pat gaisro dienos. O tas tėvas Yvas į jį taip įdėmiai žvelgė... Taip, elgėsi su juo maloniai, bet tėvo Yvo akyse buvo kažkas, kas įspėjo būti atsargiam, nes antraip tiesiog mirs, taip, taip, būtent taip jis ir jautėsi.

Kartu išgėrė kavos ir ganytojas davė nurodymus Ismetui, kad šis nesiskirtų su savo dėde. O Turgutas turėjo pristatyti sūnėną vyskupijai ir pranešti, kad šis gyvens su juo. Turgutui taip pat buvo patarta parodyti Ismetui slaptą įėjimą, pro kurį jie patekdavo į požemius, nes gali būti, kad kai kuriems iš Urfos atvykusiems vyrams teks ten slapstytis, todėl būtent jiedviem buvo pavesta aprūpinti juos maistu ir vandeniu.

O paskui ganytojas juos paliko, nes privalėjo susitikti skirtingose vietose su kitais bendruomenės nariais.

43 skyrius

— Ką darome? — paklausė Pietras. — Galbūt vertėtų jį sekti?

— Mums nežinoma, kas jis toks, — atsakė Džiuzepė.

— Jis turkas, tai akivaizdu.

— Jeigu nori, galiu jį sekti.

— Net nežinau, ką tau pasakyti; gerai, eime susitikti su durininku ir paprasčiausiai paklauskime, kas toks išėjo iš jo namų.

Ismetas atidarė duris, galvodamas, kad tai ganytojas Bakalbasis ką nors užmiršo. Pamatęs priešais save du vyrus, kurie išvaizda buvo panašūs į policininkus, suraukė kaktą. Policininkai, pagalvojo, visuomet panašūs į policininkus.

— Laba diena, norėtume pasikalbėti su Francesku Turgutu.

Jaunuolis ženklais parodė sunkiai begalįs juos suprasti ir turkiškai

pakvietė dėdę. Šis pasirodė tarpduryje nepajėgdamas suvaldyti virpančių lūpų.

— Matote, mes ir toliau tęsiame tyrimą dėl katedroje kilusio gaisro; norėtume, kad jūs pamėgintumėte prisiminti kokią nors detalę, ką nors, kas patraukė jūsų dėmesį.

Turgutas vos girdėjo Džiuzepės klausimą. Mat labiausiai jis stengėsi nepratrūkti raudoti.

Ismetas priėjo prie savo dėdės ir apkabino jį per pečius kaip angelas sargas; atsakė už jį darkyta italų ir anglų kalba.

— Mano dėdė jau senas žmogus ir labai prisikentėjo dėl to gaisro. Jis labai baiminasi, kad dėl savo amžiaus jau nėra toks patikimas kaip anksčiau ir kad jį gali atleisti būtent todėl, kad nebuvo pakankamai atidus. Ar negalėtumėte palikti jo ramybėje? Jis papasakojo viską, ką prisimena.

— O kas jūs toks? — paklausė Pietras.

— Mano vardas Ismetas Turgutas, aš esu jo sūnėnas. Atvykau tik šiandien, tikiuosi, kad galėsiu pasilikti Turine ir susirasti čia darbą.

— Iš kur atvykote?

— Ir Urfos.

— O ten nėra darbo? — įsiterpė Džiuzepė.

— Yra darbas naftos pramonėje, bet aš noriu išmokti kokio nors gero amato, susitaupyti pinigų ir grįžęs į Urfą įkurti savo verslą. Turiu ten nuotaką.

Jaunuolis atrodė esąs geras vaikinas, pagalvojo Pietras, netgi nekaltas. Ir visai gali būti, kad jis sako tiesą.

— O dabar mes norėtume, kad jūsų dėdė atsakytų, ar palaiko ryšius su kitais imigrantais iš Urfos, — paklausė Džiuzepė.

Frančeskas Turgutas jautė įtampą. Dabar jis jau buvo įsitikinęs, kad policija viską žino. Ismetas ir vėl pasirūpino atsakyti už jį kaip įmanydamas greičiau.

— Žinoma, ir aš tikiuosi rasti galimybę bendrauti su savo tautiečiais. Nors mano dėdė yra pusiau italas, bet mes, turkai, niekada neišsižadame savo šaknų, tiesa, dėde?

Pietras neatlyžo. Jaunuolis, regis, buvo pasirengęs neleisti kalbėti Frančeskui Turgutui.

— Pone Turgutai, ar jūs pažįstate Bacherų šeimą?

— Bacherai! — sušuko Ismetas taip, lyg būtų apsidžiaugęs. — Su

vienu iš Bacherų brolių lankiau mokyklą, manau, ten vis dar gyvena jų antros eilės pusbroliai ar kiti giminaičiai...

— Norėčiau, kad atsakytų jūsų dėdė, — neatlyžo Pietras.

Frančeskas Turgutas nurijo seiles ir pasirengė atsakyti į tai, ko tiek kartų jo jau buvo klausta.

— Taip, žinoma, aš juos pažįstu, tai labai garbinga šeima, išgyvenusi didžiulę nelaimę, jų sūnūs... na, jų sūnūs padarė klaidą ir už ją dabar moka, bet galiu jus patikinti, kad jų tėvai yra geri žmonės, galite ko tik norite apie juos paklausti, visi apie juos pasakys tik geriausius žodžius.

— Ar pastaruoju metu lankėte Bacherus?

— Ne, pastaruoju metu nesijaučiu labai gerai, todėl nedažnai išeinu iš namų.

— Atleiskite, — pertraukė juos Ismetas nekalta veido išraiška, — ką vėl iškrėtė broliai Bacherai?

— Kodėl manote, kad jie ką nors iškrėtė? — pasidomėjo Džiuzepė.

— Todėl, kad jeigu jau jūs, policininkai, pasirodote čia ir klausinėjate apie brolius Bacherus, tai tik todėl, kad jie ką nors iškrėtė; antraip jūs tiesiog neklausinėtumėte.

Jaunuolis patenkintas nusišypsojo abiem vyrams, kurie nė neišmanė, ką galvoti: arba jis cinikas, arba iš tiesų toks nekaltas, kaip atrodė.

— Gerai, grįžkime į gaisro dieną, — tarė Džiuzepė.

— Aš jums jau papasakojau viską, ką prisiminiau. Jeigu būčiau prisiminęs ką nors daugiau, iš karto būčiau su jumis susisiekęs, — verksmingai prisiekinėjo seniokas.

— Aš ką tik atvykau, — paaiškino Ismetas, — dar net nespėjau paklausti dėdės, kur galėčiau šiąnakt pernakvoti, ar negalėtumėte ateiti kitą dieną?

Pietras parodė ženklą Džiuzepei. Jie atsisveikino ir išėjo į gatvę.

— Ir kaip tau pasirodė sūnėnas? — paklausė Pietras savo kolegos.

— Nežinau, man pasirodė geras vaikinas.

— Visai gali būti, kad jis čia atsiųstas kontroliuoti savo dėdės.

— O! Neišsigalvokime vaiduoklių, aš visai sutinku su tavimi, kad iš šitos bylos Sofija ir Markas kuria savotišką filmą, nors Markas savo reikalą išmano puikiai... Visgi ta relikvija jį tikrai apsėdusi.

— Bet vakar, kai jiems tai pasakiau, palikai mane vieną.

— O kas gero iš nesutarimų? Mes darome tai, kas mums liepiama. Jeigu jie tiesūs, nuostabu, turime bylą; o jeigu jie neteisūs, man vis tiek, mes bent jau pabandėme ieškoti atsakymo dėl tų prakeiktų gaisrų. Dėl to, kad tyrinėjame, nieko neprarandame, bet pernelyg nepersitempdami, ramiai.

— Aš žaviuosi tavo ramumu, esi labiau panašus į anglą nei į italą.

— Tik todėl, kad tu į viską reaguoji perdėtai, o pastaruoju metu dar ir dėl visko ginčijiesi.

— Man susidaro įspūdis, kad visa komanda subyrėjo, kad reikalai jau ne tokie kaip anksčiau.

— Žinoma, komanda subyrėjo, bet viskas grįš į vėžes. Dėl visos tos sumaišties esate kalti tu su Sofija — kai būnate greta, įsitempiate it darbiniai arkliai ir, regis, jums net malonu nuolat ginčytis. Jeigu ji sako „a", tu sakai „b", be to, žvelgiate vienas į kitą taip, lyg bet kurią akimirką būtumėte pasirengę kibti vienas kitam į gerklę. Klausyk, Markas teisus sakydamas, kad didžiulė klaida painioti darbą su lova. Būsiu atviras, būtent dėl jūsų kaltės dabar mes visi jaučiamės nepatogiai.

— Aš tavęs neprašiau atvirauti.

— Suprantu, bet norėjau tau tai pasakyti, todėl ir pasakiau.

— Sutinku, kad kalti mudu su Sofija. Bet ką mums derėtų daryti?

— Nieko. Manau, visa tai praeis savaime; bet kokiu atveju ji išeis. Kai tik baigs šitą bylą, kurios ne taip jau daug beliko. Ta moteris pernelyg daug verta, kad visą likusį gyvenimą persekiotų vagis.

— Ji nepaprasta moteris.

— Todėl ir keista, kad susidėjo su tavimi.

— Na, žmogau, ačiū tau!

— Oi! Priderėtų save vertinti blaiviai — mes esame farai. Nesame nei išsilavinę, nei tinkamai pasirengę. Mes nesame tokie kaip ji, kaip ir nesame tokie kaip Markas. Juk šefas studijavo, ir tai akivaizdu. Žinoma, esu patenkintas savo pasiekimais. Darbuotis Meno departamente yra prestižiška, ir tai suteikia tam tikrą kategoriją.

— Tavo atvirumas mane užknisa.

— Vaikine, tada užsičiaupiu, bet maniau, kad tarpusavy galime šitaip kalbėtis, sakyti tiesą.

— Na, ir tu man jau ją pasakei, o dabar palik mane ramybėje. Keliausime į būstinę ir per Interpolą paprašysime, kad turkai mums atsiųstų

viską, kas jiems žinoma apie tą Turguto sūnėną. Bet pirmiau privalome pasišnekėti su tuo tėvu Yvu.

— Kam? Juk jis ne iš Urfos.

— Labai juokinga. Bet tas kunigas...

— Tai dabar tave jau patraukė prie kunigų?

— Nešnekėk nesąmonių. Eime su juo susitikti.

Tėvas Yvas juos priėmė nedelsdamas. Jis rengė kalbą, kurią kitą dieną kardinolas turėjo skaityti klauzūros vienuolynų viršininkų susirinkime. Rutina, tebuvo pasakyta jiems.

Tėvas Yvas pasidomėjo apie tyrimo eigą, bet labiau iš mandagumo, nei iš tikro susidomėjimo, ir dar kartą patikino, kad įrengus naujas priešgaisrinio saugumo sistemas katedroje bus labai sunku sukelti gaisrą.

Jie prakalbėjo apie valandą, bet kadangi niekas nieko naujo neturėjo pasakyti, galiausiai atsisveikino.

44 skyrius

Tamplierių karžygys spaudė pentinus. Jis jau matė Guadianą ir *Kastro Marim* tvirtovės kuorus. Be poilsio jojo iš Paryžiaus, kur stebėjo, kaip didžiajam magistrui buvo įvykdyta mirties bausmė.

Jam vis dar skambėjo ausyse gilus Žako de Molė balsas, pasmerkiantis Pilypą Gražųjį ir popiežių Klemensą Dievo teismui. Jis net neabejojo, kad Viešpats įvykdys savo teisingumą ir nepaliks nenubaustų už nusikaltimą, kurį padarė Prancūzijos karalius su popiežiaus palaiminimu.

Jie atėmė iš Žako de Molė gyvybę, bet ne orumą, nes niekada nebuvo garbingesnio ir narsesnio žmogaus, koks jis atsiskleidė savo paskutinėmis gyvenimo dienomis.

Tamplierius užmokėjo keltininkui, perkėlusiam jį į kitą upės krantą, ir vos pasiekęs portugalų krantą visa sparta patraukė tvirtovėn, kuri pastaruosius trejus metus, po to, kai baigė kariauti Egipte ir apgynė Kiprą, buvo tapusi jo namais.

Magistras Chosė Sa Beiro nedelsdamas priėmė Žoauną de Tomarą ir pakvietė jį sėstis, pasiūlydamas gryno vandens numalšinti kelionės

troškuliui. Tvirtovės vyriausiasis atsisėdo tiesiai priešais jį klausytis naujienų, kurias atnešė karžygys, siųstas į Paryžių šnipinėti.

Per dvi valandas Žoaunas de Tomaras pavaizdavo paskutinių ordino dienų gyvą paveikslą, nupasakodamas baisiuosius kovo 19 dienos įvykius, kai Žakas de Molė ir kiti tamplieriai degė liepsnose stebimi abejingos liaudies ir Paryžiaus dvariškių. Sujaudintas pasakojimo magistras turėjo sukaupti visą savo orumą, kad neleistų prasiveržti emocijoms.

Pilypas Gražusis pasmerkė mirčiai ordiną, taigi šiomis dienomis skersai išilgai per visą Europą bus paskelbtas nuosprendis tamplieriams, pasirašytas paties popiežiaus. Riteriai bus persekiojami visose krikščioniškose karalystėse. Kai kuriose karalystėse galbūt jie bus tiesiog išvaikyti, o kitose, vykdydami popiežiaus nurodymus, privalės įstoti į kitus religinius ordinus.

Chosė Sa Beiro puikiai numanė gerus karaliaus Dioniso ketinimus, bet ar sugebės Portugalijos karalius pasipriešinti popiežiaus diktatui? Jam būtina tai žinoti, todėl teks siųsti karžygį, kad jo vardu pasišnekėtų su karaliumi ir išsiaiškintų šio poziciją.

— Puikiai žinau jūsų nuovargį, bet privalau prašyti jūsų įvykdyti dar vieną misiją. Keliausite į Lisaboną ir nunešite laišką karaliui. Papasakosite jam viską, ką matėte, nepraleisdamas nė vienos detalės. Ir lauksite jo atsakymo. Kol parašysiu laišką karaliui, galite pailsėti. Turėtumėte išvykti rytoj pat.

Žoaunas de Tomaras vos turėjo laiko pailsėti nuo kelionės nuovargio. Ir dar nebuvo išaušę, kai vėl buvo pakviestas magistro.

— Štai jums laiškas; keliaukite į Lisaboną ir tegul jus saugo Dievas.

Pirmuosiuose ryto spinduliuose Lisabona spindėjo visu savo gražumu. Riteris jau kelias dienas leido kelyje ir buvo priverstas ilgam sustoti, nes jo žirgas susižeidė kanopą.

Jis nenorėjo patikėti savo žirgo niekam kitam, todėl pats gydė kanopą ir dvi dienas nesitraukdamas budėjo, kol ristūnas pagaliau atgavo jėgas. Žirgas buvo ištikimiausias draugas, išgelbėjęs jam gyvybę ne viename mūšyje. Už nieką pasaulyje jis neiškeistų šio į kitą ristūną ir nors labai rizikavo užtęsdamas magistro jam pavestą misiją, Žoaunas de

Tomaras vis tiek kantriai laukė, kol jo žirgas galės tęsti kelionę. Pats ant jo nesėdo, bet iš nakvynės namų mainais už vieną aukso monetą pasiėmė kitą arklį.

Valdant karaliui Dionisui Portugalija virto klestinčia šalimi. Išmintingai valdydamas jis įgyvendino žemdirbystės reformą, todėl šalis pirmą kartą savo istorijoje galėjo mėgautis savais javais, alyvuogių aliejumi ir geru vynu, kurį taip pat eksportavo.

Karaliui nereikėjo nė dviejų dienų apsispręsti, ar priimti Žoauną de Tomarą, taigi tamplierius dar kartą vaizdžiai nupasakojo monarchui įvykius Paryžiuje ir kartu įteikė Chosė Sa Beiro laišką.

Pats karalius pažadėjo neužtrukti su atsakymu, nes jam jau buvo žinomos naujienos apie popiežiaus sprendimą panaikinti ordiną.

Žoaunui de Tomarui buvo gerai žinomi karaliaus Dioniso geranoriški santykiai su Bažnyčios vadovu, su kuriuo prieš kelerius metus pasirašė susitarimą. Ar jis išdrįs pasipriešinti popiežiui?

Tamplierius laukė tris dienas, kol dar kartą buvo pašauktas karaliaus. Dionisas buvo priėmęs išmintingą, kone saliamonišką sprendimą: jie nesipriešins popiežiui, bet taip pat nepersekios ir tamplierių. Portugalijos karalius nusprendė įsteigti naują — Kristaus — ordiną, kuriame susivienys visi tamplieriai ir išlaikė savo taisykles, bet tas naujasis ordinas bus globojamas karaliaus, o ne popiežiaus.

Ir taip išmintingasis karalius garantavo, kad tamplierių turtai liks Portugalijoje ir nepereis į Bažnyčios ar kitų ordinų rankas. Taip jis užtikrino tamplierių dėkingumą ir su jų pagalba, tiksliau, su jų auksu, galėjo planuoti tolesnę savo karalystės politiką.

Karaliaus sprendimas buvo tvirtas, apie tai turėjo būti pranešta visiems magistratų ir tvirtovių vyresniesiems. Nuo šios dienos ir ateityje Portugalijos ordinas bus globojamas karaliaus.

Magistras Chosė Sa Beiro suprato karaliaus poziciją: nors tamplieriai ir nebus persekiojami ir deginami ant laužų kaip Prancūzijoje, tačiau nuo šio momento visas jų turtas pereis į karaliaus rankas. Jis privalėjo paklusti tokiam sprendimui, todėl iš Lisabonos netrukus turėjo ateiti reikalavimas pateikti visose tvirtovėse saugomų turtų aprašus.

Todėl *Kastro Marim* nebebuvo saugi vieta laikyti tikrąjį ordino turtą; jį nedelsiant reikėjo išsiųsti ten, kur nesiekė nei karalių, nei popiežiaus valdžia.

Beltranas de Santiljana atsargiai sulankstė Šventąją Drobulę ir paslėpė ją krepšyje, su kuriuo nesiskyrė nė akimirką.

Jis laukė, kol praeis pykinimas, laivui skrodžiant bangas Škotijos link. Iš visų krikščioniškų kraštų tai buvo vienintelė šalis, kurios nepasiekė ir niekada nepasieks įsakymas apie ordino išardymą.

Karalius Robertas Brusas buvo ekskomunikuotas, tad nei jam rūpėjo Bažnyčios reikalai, nei pati Bažnyčia rūpinosi Škotija.

Todėl tamplierių karžygiai neturėjo dėl ko baimintis Roberto Biuso valdomoje šalyje, ir taip Škotija virto vienintele priebėga, kur Šventykla išsaugojo visą savo valdžią.

Chosė Sa Beiro žinojo, kad tik Škotijoje ordino brangenybės bus visiems laikams saugios, taigi vykdydamas paskutinio didžiojo magistro Žako de Molė nurodymus išsiuntė karžygį Beltraną de Santiljaną kartu su Žoaounu de Tomaru, Vilfredu Pajensu ir kitais riteriais saugiai nugabenti relikviją iki ordino buveinės Arbroate.

Škotijos magistras privalėjo nuspręsti, kur paslėpti Šventąją Drobulę. Dabar jau jis buvo atsakingas pasirūpinti, kad relikvija niekada nepatektų į kitas, ne tamplierių, rankas.

Kastro Marim magistras įteikė Beltranui de Santiljanai laišką Škotijos magistrui, dar perdavė ir originalų Žako de Molė rašytą laišką, kuriame išsamiai paaiškinamos priežastys, kodėl privalu laikyti paslaptyje Kristaus Drobulės nuosavybę.

Laivas suko palei Guadianos krantus, prieš išplaukdamas į atvirą jūrą, kur jų laukė kitas laivas, padėsiantis jiems nugabenti ordino brangenybę iki Škotijos. Riteriai nesižvalgė atgalios. Vengė užplūstančių emocijų visiems laikams paliekant Portugaliją.

Karžygių laivas kone sudužo — tokia stipri audra juos pasitiko netoli Škotijos pakrančių. Vėjas ir lietus trankė laivą lyg tuščią riešuto kevalą, bet vis dėlto jis atsilaikė.

Statūs Škotijos pakrančių šlaitai pagaliau žymėjo kelionės pabaigą. Škotijos ordino broliams jau buvo žinoma apie popiežiaus ir Prancūzijos karaliaus paskelbtą karą tamplieriams, bet jie jautėsi esą saugūs, nes jų santykiai su karaliumi Robertu Brusu buvo geri, jie kartu kovojo ir gynėsi nuo priešų.

Magistras juos sukvietė į pagrindinę menę. Ir ten priešais apstulbu-

sių karžygių akis išskleidė Šventąją Drobulę. Ji labai panėšėjo į tą Kristaus atvaizdą, kurį slapčia garbino privačioje koplyčioje, ir visi magistrai puikiai žinojo, jog pagaliau turi tikrąjį Kristaus atvaizdą, iš kurio buvo padarytos kopijos, kad visi tamplieriai Viešpatį nuolat turėtų šalia.

Virš jūros aušo, kai karžygiai išsiskirstė iš menės, kurioje visas pastarąsias valandas meldėsi priešais tikrąjį Jėzaus veidą.

Beltranas de Santiljana liko akis į akį su Škotijos tamplierių magistru. Abu vyrai trumpai šnektelėjo, o paskui, atsargiai sulankstę švenčiausią audeklą, ėmėsi priemonių apsaugoti labiausiai vertinamą ordino brangenybę. Brangenybę, kuria slenkant amžiams ir vykdant paskutinio didžiojo magistro valią tik keli išrinktieji galės džiaugtis. Žakas de Molė galėjo ilsėtis ramybėje.

45 skyrius

Elijana Maršė buvo nedidukė, elegantiška ir ne itin patraukli moteris. Aną Chimenes ji priėmė šiek tiek abejinga, bet kartu ir susidomėjusi.

Jai nepatiko žurnalistai. Prieš ką nors pasakodama, labai atsargiai pasverdavo, bet galiausiai jos žodžius jie vis tiek iškraipydavo. Todėl ji vengdavo duoti interviu, o kai klausdavo jos nuomonės kokiu nors klausimu, visada atsakydavo panašiai: „Skaitykite mano knygas, ten rasite viską, ką galvoju, ir neprašykite manęs, kad trimis žodžiais paaiškinčiau tai, kam man reikėjo trijų šimtų puslapių."

Tačiau toji mergina buvo kitokia, ji pasirodė su rekomendacijomis. Ispanijos ambasadorius UNESCO paskambino jai asmeniškai, prašydamas paslaugos. Be to, dar skambino du prestižinių Ispanijos universitetų rektoriai ir trys kolegos iš Sorbonos. Arba mergina buvo iš tiesų labai svarbi, arba ji tiesiog buvo užsispyrusi pasiekti savo. Bet tokiu atveju ji paskirs jai vos porą minučių, nes nebuvo nusiteikusi daug kalbėti.

Ana Chimenes nusprendė, kad su tokia moterimi kaip Elijana Maršė neužtenka pasikapstyti paviršiuje, todėl nusprendė pasakyti jai tiesą. Taigi vienas iš dviejų: arba ji ją išvarys į gatvę tuščiomis, arba nuspręs padėti.

Ana neužtruko nė dvidešimties minučių paaiškinimui, kad norėtų parašyti istoriją apie relikviją ir kad jai reikalinga profesionali mokslininkės nuomonė, kuri išgrynintų visas jos fantazijas.

— Ir kodėl jus taip domina Šventoji Drobulė? Ar jūs katalikė?

— Ne... tiksliau... na, manau, kad taip, tam tikra prasme, esu krikštyta, nors ir nesu praktikuojanti.

— Jūs neatsakėte į mano klausimą. Kodėl jus domina relikvija?

— Todėl, kad tai labai jautrus objektas, kuris, be visa kita, dažnai pritraukia tam tikrus nusikaltimus, gaisrus, vagystes...

Profesorė Maršė užvertė savo aplanką ir su tam tikra panieka rengėsi baigti vos prasidėjusį pokalbį.

— Panele Chimenes, bijau, kad negalėsiu jums padėti. Mano specialybė nėra ezoterinės paslaptys, todėl, manau, turėsite pasiieškoti tinkamesnio žmogaus, su kuriuo galėtumėte pasikalbėti tokia įdomia tema, kaip relikvija pritraukia visokias nelaimes.

Elijana Maršė atsistojo. Ji neturėjo nė mažiausio noro kalbėtis su ta kvaila žurnaliste. Ir kuo ji ją laiko, jei nusprendė imtis tiek žygių tik tam, kad pasikalbėtų apie panašias nesąmones?

Ana nepajudėjo. Labai skvarbiai pažvelgė į profesorę ir dar kartą pabandė savo sėkmę, bet šįsyk daug atsargiau.

— Manau, kad blogai paaiškinau, profesore Maršė. Manęs visiškai nedomina ezoterika ir, jeigu jums susidarė toks įspūdis, man labai gaila. Aš noriu parašyti dokumentais argumentuotą istoriją, kaip tik kuo labiau nutolusią nuo visokių magiškų, ezoterinių ar, kad ir kaip jos vadintųsi, interpretacijų. Aš ieškau įvykių, įvykių ir tik įvykių, o ne spėlionių. Todėl ir norėjau su jumis susitikti, kad tam tikrų autorių, daugiau ar mažiau pripažintų, dėstomas tiesas padėtumėte atskirti nuo interpretacijų. Jums žinoma tai, kas nutiko Prancūzijoje XIII ir XIV amžiais taip, lyg tai būtų nutikę šiandien, o man kaip tik tos žinios labai reikalingos.

Profesorė Maršė vis dar stovėdama dvejojo, ar atsisveikinti su ta mergina, ar vis dėlto atsakyti į jos klausimus. Tas paaiškinimas, kurį ji ką tik išgirdo, skambėjo daugmaž rimtai.

— Aš neturiu daug laiko, todėl sakykite tiksliai, ką norite sužinoti.

Ana su palengvėjimu atsikvėpė. Ji puikiai žinojo, kad nebegali sau leisti suklysti, antraip bus išvaryta tuščiomis.

— Norėčiau, kad tiksliai paaiškintumėte viską, kas susiję su Šventosios Drobulės atsiradimu Prancūzijoje.

Abejingai mostelėjusi profesorė papasakojo Anai visas detales, susijusias su Drobulės „pasirodymu" Lirėjuje.

— Dokumentais patvirtintos tos epochos kronikos užtikrina, kad 1349 metais Žofrua de Šarni, Lirėjaus senjoras, paskleidė žinią, kad turi Drobulę su Jėzaus kūno atspaudu, kuri jo šeimai didžiai svarbi. Šis kilmingasis parašė laiškus, prašydamas popiežiaus ir Prancūzijos karaliaus leidimo pastatyti koplyčią, kur galėtų išskleisti Drobulę, kad jai galėtų melstis tikintieji. Nei popiežius, nei karalius į Lirėjaus senjoro prašymą neatsakė, todėl jokia koplyčia nebuvo pastatyta, bet Drobulė virto kulto objektu Lirėjaus apylinkėse, o šios vietovės didikai šia proga tik sustiprino savo įtaką ir svarbą.

— Bet iš kur jis ištraukė tą Drobulę?

— Prancūzijos karaliui rašytame laiške, kuris išliko karališkuosiuose archyvuose, Šarni užtikrina, kad Drobulę laikė paslaptyje, nenorėdamas provokuoti diskusijų tarp krikščionių, nes jau buvo pasirodžiusios įvairios drobulės tokiose skirtingose vietose, kaip antai Achenas, Chaenas, Tulūza, Maincas ir Roma. Kaip tik Vatikano bazilikoje nuo 1350 metų buvo išskleista drobulė, ir, žinoma, buvo tikinama, kad ji autentiška. Žofrua de Šarni karaliui ir popiežiui savo šeimos garbe prisiekė, kad jo drobulė yra autentiška, bet niekada niekam neprisipažino, kaip toji relikvija pateko į jo rankas. Šeimos paveldas? O gal nusipirko? Jis to nepasakė, todėl mums apie tai nieko nežinoma.

Jis turėjo laukti daugybę metų, kol gavo leidimą pastatyti koplyčią. Nors pats ten išskleistos Drobulės nebepamatė, nes mirė Puatjė, gelbėdamas Prancūzijos karalių, kurį pridengė savo kūnu mūšio lauke. Jo našlė padovanojo Drobulę Lirėjaus bažnyčiai, o tai tik padidino vietos kanauninkų gerovę, bet sukėlė kitų kaimelių ir miestų prelatų pavydą. Taigi įsiplieskė tikras konfliktas.

Trua vyskupas įsakė atlikti išsamų tyrimą; jis net pakvietė svarbų liudininką, turėjusį diskredituoti Drobulės autentiškumą. Dailininkas patikino, kad atvaizdą atkūrė Lirėjaus senjoro užsakymu, todėl vyskupui pavyko uždrausti rodyti drobulę.

Ir buvo kitas Žofrua, Žofrua II de Šarni, kuris praėjus metams, tiksliau 1389-aisiais, pasiekė, kad popiežius Klemensas VII autorizavo Drobulės eksponavimą. Tačiau vėl įsikišo Trua vyskupas, sunerimęs dėl

to, kad užplūs minios piligrimų, garbinančių Drobulę. Po kelių mėnesių jis pasiekė, kad Drobulė grįžtų į savo arką ir nebūtų rodoma, bet tuo metu Žofrua de Šarni susitarė su popiežiumi: jie galės eksponuoti Drobulę su sąlyga, kad Lirėjaus kanauninkai tikintiesiems paaiškins, esą būtent paveikslas buvo nutapytas norint reprezentuoti Kristaus Drobulę.

Profesorė Maršė monotonišku balsu tęsė pasakojimą, prisimindama visą istoriją, aiškindama, kad Žofrua II duktė Margarita de Šarni nusprendė laikyti Drobulę savo antrojo vyro grafo de la Rošė pilyje.

— Kodėl? — paklausė Ana.

— Nes 1415 metais, vykstant šimtamečiui karui, nuolatos tęsėsi plėšikavimas. Todėl ji nusprendė, kad relikvija saugiausia bus jos vyro pilyje Sent Ipolit-siur-le-Dub. Ji buvo ypatinga moteris, nes kai tapo našle antrą kartą, turėjo tik apgailėtiną savo vyro rentą, kurios pajamos prilygo išmaldai, o štai melstis galėjo priešais tikrąjį Kristaus atvaizdą. Todėl ekonominiais išskaičiavimais Margarita de Šarni pardavė relikviją Savojos rūmams. Tiksli data — 1453 metų kovo 22 diena. Lirėjaus kanauninkai protestavo, nes tikėjo esantys audeklo savininkai, mat to Žofrua I de Šarni našlė buvo taip nusprendusi. Tačiau Margarita įkeitė relikviją ir mėgavosi gyvenimu Varambomo pilyje bei senjoro Miribelio rentomis, dėl kurių buvo susitarta su Savojos rūmais. Egzistuoja tai patvirtinanti sutartis, pasirašyta Liudviko I, Savojos kunigaikščio. O nuo to laiko Drobulės istorija žinoma visiems.

— Norėjau jūsų paklausti, ar gali būti, kad Drobulė Prancūziją pasiekė per tamplierius?

— Ak, tamplieriai! Kiek legendų ir neteisybių jiems buvo priskirta vien dėl neišmanymo! Tai šiukšlės, vien šiukšlės, ta pseudoliteratūra, pasakojanti apie tamplierius. Ir žinote kodėl? Nes daugybė masonų organizacijų tikina esančios ordino paveldėtojos. Kai kurios tų organizacijų buvo, jeigu taip prastuoliškai pasakyti, „gerųjų“ pusėje, pavyzdžiui, Prancūzijos revoliucijos metu, bet kitos...

— Bet juk ordinas išgyveno?

— Žinoma, egzistuoja organizacijos, kaip jau sakiau, kurios tikina esančios jų paveldėtojos. Atminkite, kad Škotijoje ordinas niekada nebuvo paleistas. Visgi man ordinas mirė 1314 metais kovo 19-ąją, tame lauže, kai Pilypas Gražusis įsakė sudeginti didįjį magistrą Žaką de Molė ir kitus riterius.

— Aš buvau Londone ir ten radau tamplierių studijų centrą.

— Jau sakiau jums, kad egzistuoja klubai ir organizacijos, kurios tikina esančios ordino paveldėtojos. Tačiau man jos visiškai neįdomios.

— Kodėl?

— Panele Chimenes, aš esu istorikė.

— Taip, žinau, bet...

— Nėra jokių „bet". Dar kas nors?

— Taip, norėjau sužinoti, ar Šarni šeima pasiekė mūsų dienas, ar yra kokių nors palikuonių...

— Didžiosios šeimos visada pasirūpina savo išlikimu, tačiau apie tai turėtumėte pasišnekėti su šios srities žinovu, genealogijos ekspertu.

— Atleiskite man už įkyrumą, bet iš kur, jūsų nuomone, tas Žofrua de Šarni galėjo ištraukti Drobulę?

— Nežinau. Jau paaiškinau, kad jis niekada neprasitarė, nei jo našlė, nei palikuonys, paveldėję Drobulę, kol ši perėjo Savojos rūmų nuosavybėn. Ji galėjo būti nupirkta arba dovanota, kas gali žinoti. Tais amžiais Europoje buvo pilna relikvijų, atsiradusių po kryžiaus žygių. Dauguma jų buvo netikros, būtent iš tų laikų yra tie „šventieji graliai", drobulės, šventieji kaulai...

— Gal įmanoma sužinoti, ar Žofrua de Šarni šeima turėjo kokį nors ryšį su kryžiaus žygiais?

— Dar kartą pasikartosiu, kad apie tai turėtumėte pasikalbėti su genealogijos žinovu. Žinoma, kad...

Baksnodama tušinuko galu į stalą, profesorė Maršė susimąstė. Ana sulaikiusi kvapą laukė.

— Visai galėtų būti, kad Žofrua de Šarni buvo kažkaip susijęs su Žofrua de Šarnei, ordino Normandijoje atstovu, kuris mirė ant laužo kartu su Žaku de Molė ir kuris taip pat kariavo Šventojoje Žemėje. Tai galėtų būti dėl rašybos ir...

— Taip, taip, taip ir yra! Tikrų tikriausiai tai ir ta pati šeima!

— Panele, nesileiskite suklaidinama savų troškimų. Aš pasakiau, kad visai galėtų būti, jog abi pavardės priklauso tai pačiai šeimai, todėl Žofrua de Šarni turėjo Drobulę...

— Jis turėjo ją todėl, kad prieš daugelį metų kitas Žofrua atgabeno ją iš Šventosios Žemės ir saugojo šeimos namuose. Ir tai nėra visiškai pamišėliška mintis.

— Tikrai yra, nes Normandijos atstovas buvo tamplierius; jeigu jis būtų turėjęs tą relikviją, ji būtų priklausiusi ordinui, taigi jis niekada ne-

būtų slėpęs jos šeimos namuose. Apie tą Žofrua turime pakankamai dokumentų, nes jis visą laiką liko ištikimas Molė ir ordinui... Nesileiskime užvaldomos vaizduotės.

— Bet juk galėjo būti koks nors motyvas, kodėl jis neįteikė tos Drobulės ordinui.

— Abejoju. Jeigu kalbame apie Žofrua de Šarni, čia negali būti jokių spėlionių. Ir man labai gaila, jeigu sukėliau tokią sumaištį; tačiau, mano nuomone, tai tik rašybos klausimas, ir abudu tie Žofrua priklausė skirtingoms šeimoms.

— Keliausiu į Lirėjų.

— Man regis, nebloga mintis. Ar norite dar ko nors paklausti?

— Labai jums dėkoju. Gal jums taip neatrodo, bet manau, kad vis dėlto atskleidėte dalį paslapties.

Elijana Maršė atsisveikino su Ana Chimenes tik dar kartą įsitikinusi jau susiformulavusia nuomone apie žurnalistus — lėkštoki, pakankamai neišprusę ir nuolat pasiduodantys kvailiausioms spėlionėms. Todėl neverta stebėtis, kad tiek nesąmonių prirašoma laikraščiuose.

Į Trua Ana atvyko praėjus vienai dienai po pokalbio su profesore Maršė. Ji išsinuomojo automobilį, kad pasiektų Lirėjų, ir nustebo supratusi, jog vietovėje gyvena ne daugiau nei penkiasdešimt asmenų.

Vaikštinėjo aplink senovinę pilį, glostydama senuosius akmenis, tikėdamasi, kad tas prisilietimas parodys jai kokį nors pėdsaką, sužadins kokią nors nuojautą. Pastaruoju metu nieko neplanuodama iš anksto, Ana leidosi visiškai užvaldoma nuojautos.

Prie jos priėjo viena senyva moteris, išėjusi pasivaikščioti su šunimi keliu, vedančiu į kilmingojo Žofrua senąją tvirtovę.

— Labą vakarą.

Moteris susidomėjusi nužvelgė ją nuo galvos iki kojų.

— Labą vakarą.

— Čia labai graži vietovė.

— Taip ir yra, bet jaunimas taip nebegalvoja ir dažniau renkasi miestą.

— Na, miestuose daugiau galimybių susirasti darbo.

— Darbo visada atsiranda ten, kur jo norima susirasti. Čia, Lirėjuje, labai geros žemės. O jūs pati iš kur būsite?

— Aš ispanė.

— Ak! Taip ir pamaniau iš akcento, bet jūs pakankamai gerai kalbate prancūziškai.

— Dėkoju.

— O kodėl jūs čia? Pasiklydote?

— Ne, visai ne. Aš atvažiavau apžiūrėti šitos vietos. Esu žurnalistė ir rašau apie Šventosios Drobulės istoriją ir apie tai, kaip ji atsirado čia, Lirėjuje...

— Ach! Bet juk tai buvo prieš kelis amžius! O dabar jau kalbama, kad ji nėra tikroji, tik čia nutapyta.

— O kuo jūs tikite?

— Man tas pat, aš esu ateistė, gal tiksliau — agnostikė, ir manęs niekada nedomino nei šventųjų, nei relikvijų istorijos.

— Suprantu, aš jaučiuosi panašiai, bet man pavesta parašyti reportažą, o darbas yra darbas.

— Bet čia jūs nieko nerasite, čia tik tvirtovės likučiai, kuriuos matote.

— O ar nėra archyvų arba dokumentų apie Šarni šeimą?

— Gali būti, kad yra Trua, nors šeimos palikuonys gyvena Paryžiuje.

— Gyvena?

— Na, iš tiesų yra daugybė šeimos atšakų, juk žinote, kad kilmingieji labai vaisingi.

— Kaip galėčiau juos surasti?

— Net nežinau, aš su jais neturiu reikalų, nors kartą vienas jų buvo atvykęs. Prieš trejus ar ketverius metus atvyko vienos iš Šarni šeimos atšakų jauniausias brolis. Nemažas ponas! Visi išėjome jo pasižiūrėti.

— Bet kaip galėčiau su jais susisiekti?

— Paklauskite tame name slėnio gale. Ten gyvena ponas Didjė, jis rūpinasi Šarni žemėmis.

Ana daugiau negaišo laiko su senole ir greitu žingsniu patraukė nurodyto namo link. Negalėjo patikėti savo sėkme. Netrukus ji turėjo atrasti Žofrua de Šarni palikuonis.

Ponas Didjė galėjo būti šešiasdešimties. Aukštas ir stiprus, žilais plaukais ir ne itin draugiškai nusiteikęs, nepasitikėdamas žvelgė į Aną.

— Pone Didjė, aš žurnalistė, rašau istoriją apie Šventąją Drobulę ir

atvykau pasižvalgyti po Lirėjų, nes kaip tik čia ji atsirado. Man žinoma, kad šitos žemės priklauso Šarni šeimai, o jūs, kiek žinau, dirbate jiems.

Didjė pažvelgė į ją suirzęs. Valandėlę jis ketino nusnausti savo mėgstamame krėsle. Jo žmona darbavosi kitame namo gale, virtuvėje, ir negirdėjo durų skambučio, todėl duris atidarė jis ir akis į akį susidūrė su smalsuole.

— Kas jūs tokia?

— Norėčiau, kad papasakotumėte apie šį kaimą, apie Šarni šeimą...

— Kodėl?

— Na, aš jums jau paaiškinau, kad esu žurnalistė, rašau vieną istoriją.

— Ir kodėl man turėtų rūpėti, ką jūs veikiate? Manote, kad pasakosiu jums apie Šarni šeimą vien todėl, kad esate žurnalistė?

— Na, aš nemanau, kad prašau jūsų ko nors blogo. Manau, kad šitas kaimas turėtų jaustis išdidžiai, nes čia pasirodė Šventoji Drobulė ir...

— Mums tai nerūpi nė per nago juodymą, niekam nerūpi. Jeigu norite ką nors sužinoti apie šeimą, ieškokite Paryžiuje ir nevaikščiokite čia prašydama informacijos, mes nesame liežuvautojai.

— Pone Didjė, jūs neteisingai mane supratote, man nerūpi paskalos, rašau istoriją apie šitą kaimą, o Šarni šeima yra svarbi jo dalis. Jie turėjo Šventąją Drobulę, čia ją parodė ir, manau, todėl galėtumėte jaustis išdidūs.

— Kai kurie iš mūsų taip ir jaučiasi.

Ana ir ponas Didjė atsigręžė į moterį, ką tik įėjusią į kambarį. Aukšta ir tvirta, galėjo būti šiek tiek jaunesnė už poną Didjė, bet priešingai nei jo, moters judesiuose nesijautė priešiškumo, ji atrodė daug meilesnė.

— Manau, jūs pažadinote mano vyrą, todėl jis taip prastai nusiteikęs. Užeikite, norite arbatos, kavos?

Daug negalvodama Ana įžengė pro duris.

— Labai dėkoju. Jeigu jums nebūtų sunku, norėčiau išgerti kavos.

— Gerai, netrukus atnešiu. Sėskitės.

Sutuoktiniai susižvalgė. Iš karto buvo aišku, kad jie labai skirtingų charakterių ir kad dažnokai susikirsdavo. Kol grįš ponia Didjė, Ana nusprendė taukšti banalybes. O kai šeimininkė grįžo, Ana papasakojo apie savo vizito tikslą.

— Šarni šeima yra šitų žemių šeimininkai nuo neatmenamų laikų;

jūs turėtumėte apsilankyti kurijoje, ten tikrai rasite informacijos apie juos, o juo labiau Trua istorijos archyvuose.

Dar gerą laiko atkarpą ponia Didjė pasakojo jai apie gyvenimą Lirėjuje, skųsdamasi, kad jaunimas bėga. Jos abu sūnūs gyveno Trua, vienas buvo gydytojas, o kitas — bankininkas. Geroji moteris papasakojo viską apie savo šeimyną, o Ana kantriai klausėsi. Ji nusprendė ištverti tą banalią istoriją, nei kalbėti apie reikalą iš esmės.

— O kokie tie, Šarni? Jiems turėtų būti labai smagu sugrįžti čia į Lirėjų.

— Yra daugybė atšakų. Vienos iš jų palikuonys, tie, kuriuos mes pažįstame, nedažnai čia apsilanko, bet mes prižiūrime jų žemes ir tvarkome jų reikalus. Jie laikosi šiek tiek atokiau, kaip ir visi aristokratai. Prieš kelerius metus buvo atvykęs tolimas giminaitis, toks išvaizdus ir labai simpatiškas vaikinukas! Jis atkako lydimas kurijos vyresniojo. Mat su jais dažniau bendrauja. O mes dažniausiai bendraujame su tuo administratoriumi iš Trua. Aš duosiu jo koordinates, kad galėtumėte su juo pasišnekėti; tas ponas Kapelis labai malonus.

Po dviejų valandų išėjusi iš Didjė namų Ana turėjo šiek tiek daugiau informacijos, nei ką tik atvykusi. Buvo jau vėlu, nes Prancūzijoje žmonės vakarieniaudavo apie septynias, todėl ji grįžo į Trua, nusprendusi kitą dieną panaršyti archyvuose ir pamėginti patekti į Lirėjaus kuriją, pasikalbėti su vyresniuoju, jeigu tik tas panorės ją priimti.

Trojė municipaliteto archyvo darbuotojas buvo jaunuolis su auskaru nosyje ir po tris auskarus ausyse. Jis iš karto prisipažino Anai, kad tas darbas atsipykęs iki gyvo kaulo, bet galiausiai jam ir taip pasisekė, kad rado šitą vietą, nes iš išsilavinimo buvo bibliotekininkas.

Ana jam paaiškino, ko ieškanti, ir Žanas — toks buvo vaikino vardas — pasisiūlė jai padėti.

— Taigi, jūs manote, kad Normandijos atstovas ordine buvo mūsų Žofrua de Šarni ainis. Bet juk pavardės nevienodos.

— Taip, bet tai gali būti pavardės užrašymo variacija, tai nebūtų pirmas kartas, kai iš pavardės iškrenta ar pridedama viena raidė.

— Tikrai taip, tikrai. Gerai, bet tai nebus lengva, tad jeigu man padėsite, tada ir pažiūrėsime, ką mums pavyks rasti.

Iš pradžių ieškojo archyvo kataloguose, paskui patikrino senuosius

dokumentus. Ana susižavėjo Žano inteligencija. Be to, jis buvo ne tik bibliotekininkas, bet ir studijavęs prancūzų filologiją, todėl mokėjo senąją prancūzų kalbą.

— Atradau vieną ryšį tarp visų krikštytų Lirėjaus kurijoje. Tai XIX amžiaus dokumentas, kuriame vietinis raštininkas nusprendė išsaugoti kaimo atmintį ir nukopijavo visus ekleziastinius archyvus. Galbūt ten ką nors naudingo atrasime.

Abu darbavosi keturias dienas, ir jiems beveik pavyko atkurti genealoginį Šarni šeimos medį, bet abu žinojo, kad jis nebaigtas, nes jeigu jiems ir pavyko rasti kai kuriuos gimimo liudijimus, vis dėlto nieko nežinojo apie tų asmenų gyvenimo vingius, nes jie daugelį kartų tuokėsi, užmegzdami naudingus ryšius su kitais kilmingaisiais, apie kuriuos bei jų vaikus jau nebuvo įmanoma atsekti pėdsakų.

— Manau, turi susirasti istoriką, ką nors, kas išmano genealogiją.

— Taip, kartą jau gavau tokį patarimą. Bet ką? Ar pažįsti ką nors?

— Turiu draugą, kuris kilęs iš čia, iš Trua. Kartu įgijome bakalauro laipsnį, o paskui jis iškeliavo į Paryžių ir apsigynė istorijos daktaro laipsnį Sorbonoje, jam net buvo pasiūlytas katedros vedėjo pavaduotojo postas. Tačiau jis įsimylėjo škotę ir per mažiau nei trejus metus baigė žurnalistikos studijas. Jie gyvena Paryžiuje, leidžia žurnalą „Paslaptys“. Aš asmeniškai nepasitikiu tokio tipo publikacijomis; jie rašo istorinėmis temomis, apie neatskleistas paslaptis. Bendrauja su genealogais, istorikais, mokslininkais. Jis galėtų rekomenduoti kokį nors genealogą. Mes daugelį metų nesimatėme, bet jis geras draugas ir tave priims. Nors pirmiausia turėtum nueiti į kuriją, nes vietinis vyriausiasis irgi turi archyvus, be to, jis gali žinoti ką nors įdomaus.

Kurijos vyresnysis pasirodė mielas septyniasdešimtmetis ir sutiko priimti Aną po valandos.

— Šarni šeima visą laiką buvo susijusi su šita vietove, jie išlaikė savo žemių nuosavybę, bet jau ištisus amžius čia nesirodo.

— O jūs pažįstate dabartinius Šarni?

— Na, kai kuriuos. Yra daugybė Šarni atšakų, todėl galite įsivaiz-

duoti, kad jų yra tuzinai. Viena šeima, glaudžiausiai susijusi su Lirėjumi, yra labai svarbūs žmonės ir gyvena Paryžiuje.

— Ar dažnai čia apsilanko?

— Ne, nedažnai. Jau daugelį metų jie čia nesirodo.

— Viena ponia iš Lirėjaus, ponia Didjė, man papasakojo, kad prieš trejus ar ketverius metus čia buvo pasirodęs labai simpatiškas šeimos palikuonis.

— Ak, kunigas!

— Kunigas?

— Taip. Ar jus stebina, kad kas nors gali būti kunigas? — juokdamasis paklausė vyresnysis.

— Ne, ne, visai ne. Tik Lirėjuje man pasakojo, kad prieš kelerius metus čia pasirodė išvaizdus vaikinas, bet nepaminėjo, kad jis kunigas.

— Jie to net nežinojo, neprivalėjo. Kai jis čia pasirodė, buvo be koloratės, bet jis kunigas ir, manau, jo karjera klostosi puikiai. Ta prasme, kad jis tikrai neliks kaimo kunigu. Tačiau jis nėra vienas iš Šarni, nors, regis, jo protėviai kažkaip buvo susiję su šitomis žemėmis, bet jis to neaiškino. Man paskambino iš Paryžiaus ir paprašė jį priimti bei padėti, ko tik jis paprašys.

Anos mobilusis telefonas pertraukė pokalbį. Ji atsiliepė ir išgirdo susijaudinusį Žano balsą.

— Ana, manau, kad radau!

— Ką?

— Paprašyk tėvo Salvengo, kad tau parodytų XII ir XIII amžiaus krikšto dokumentus, gali būti, kad tu esi teisi, kai kurie Šarni anksčiau buvo Šarnei.

— Ir kur sužinojai?

— Tikrinau kopijas, bet dar nežinau, ar tai paprasta klaida, ar mus iš tiesų lydi sėkmė. Uždarysiu archyvą ir keliauju pas tave. Palauk manęs, neturėčiau užtrukti ilgiau nei pusę valandos.

Anai reikėjo nemažai pasistengti, kad įtikintų tėvą Salvengą leisti jai peržiūrėti krikšto liudijimus, saugomus bibliotekos archyve kaip tikras brangenybes.

Senasis kunigas pasikvietė brolį archyvarą, kuris išgirdęs žurnalistės prašymą ėmė šauktis dangaus pagalbos.

— Jeigu jūs būtumėte eruditė, istorikė, bet juk esate tik žurnalistė,

kuri net pati gerai nežino, ko ieško, — pasakė archyvaras ypač prastai nusiteikęs.

— Noriu parašyti relikvijos istoriją, kaip įmanomą išsamesnę.

— Ir ką jums duos Šarni pavardės užrašymo palyginimai? — neatlyžo kurijos archyvaras.

— Na, man svarbu sužinoti, ar Normandijos atstovas ordine Žofrua de Šarnei, kuris buvo sudegintas ant laužo kartu su Žaku de Molė, turėjo Drobulę ir dėl kažkokių priežasčių paslėpė ją čia, šeimos namuose, todėl Žofrua de Šarni pasirodo kaip jos savininkas po keturiasdešimties metų.

— Tai reiškia, kad jūs norite patikrinti, ar Drobulė priklausė tamplieriams, — labiau patvirtino nei paklausė tėvas Salvengas.

— O jeigu taip nėra, tai ji tai sukurs, — atkirto archyvaras.

— Ne, aš nieko neketinu sukurti, jeigu paaiškės, kad taip nėra, vadinasi, taip nėra. Aš tik mėginu išsiaiškinti, kodėl Drobulė pasirodė čia, ir man atrodo visai tikėtina, kad kažkas ją atgabeno iš Šventosios Žemės, koks nors kryžiuotis ar tamplierių karžygys. O kas, jeigu tai tiesa? Jeigu Žofrua de Šarni visus tikino, kad relikvija autentiška, tam jis privalėjo turėti savų priežasčių.

— Jis niekada nieko neįrodė, — patvirtino kurijos vyresnysis.

— Galbūt jis negalėjo to padaryti.

— Ak, kvailystės! — įsiterpė archyvaras.

— Leiskite man paklausti, ar jūs tikite, kad Šventoji Drobulė yra autentiška?

Abu kunigai kelias sekundes tylėjo. Jie paskyrė savo gyvenimą Dievui todėl, kad tikėjo. Tik tikėjimas gali priversti žmogų atsisakyti šeimos, meilės. Ir tas jų tikėjimas, kaip ir daugelio kitų, kartais susilpnėdavo, kartais įstumdavo į nusivylimą, kadangi jų pačių inteligencija nenutildydavo pasigirstančio proto balso.

Pirmasis prabilo archyvaras.

— Bažnyčia jau kelis amžius leidžia laikyti Drobulę kulto objektu.

— Bet aš klausiau jūsų ir tėvo Salvengo nuomonės, Bažnyčios doktrina man puikiai žinoma.

— Mano miela mergaite, — tarė Salvengas. — Drobulė yra daugybės tikinčiųjų vertinama relikvija. Jos autentiškumą kvestionavo mokslininkai, nepaisant visko... turiu jums prisipažinti, kad išvydęs ją Turino

katedroje susijaudinau. Kad ir koks būtų *karbono 14* nuosprendis, toje medžiagoje yra kažin kas nežemiška.

Kai pasirodė Žanas, ji vis dar stengėsi įtikinti abu kunigus, kad leistų peržvelgti kurijos archyvus.

Vyresnysis ir archyvaras su tam tikru nepasitenkinimu žvelgė į Žaną, bet šis netruko nė dešimties minučių įtikindamas juos leisti akimis permesti bibliotekoje saugomus duomenis. Be to, dar paprašė, kad archyvaras jiems padėtų.

Jie užtruko daugiau nei porą valandų, bet pagaliau rado tai, ko ieškojo: be Šarni šeimos, Lirėjuje buvo dar ir Šarnei, kurie buvo susiję giminystės ryšiais.

Grįžus į Trua Ana pakvietė Žaną vakarienės.

— Mums pavyko.

— Na, pasirodo, buvai teisi ir tie du Žofrua buvo susigiminiavę.

— Iš tiesų tai ne aš tai sugalvojau. Vienas profesorės Elijanos Maršė komentaras man pakišo mintį, kad tai visai įmanoma. Taip ir yra. Dabar esu beveik įsitikinusi, kad tas Žofrua de Šarnei buvo Drobulės savininkas. Greičiausiai jis užsakė ją nutapyti arba nupirko kaip tikrą Šventojoje Žemėje.

— Jeigu ji būtų autentiška, būtų likusi ordino rankose; prisimink, Ana, kad karžygiai duodavo įžadus neturėti jokio turto. Todėl vis tiek labai keista, kad tamplierius turi Drobulę. Gali būti, kad abu Žofrua buvo giminaičiai, bet drobulės nuosavybę be jokio pagrindo, be įrodymų mes priskiriame pirmajam.

— Tik tai, kad buvo Šventojoje Žemėje, — neatlyžo Ana.

— Taip, kaip beveik visi templieriai.

— Žinau, bet šitas vadinosi Žofrua de Šarnei.

— Ana, tavo teorija įdomi, bet laužta iš piršto ir tu pati tai žinai. Todėl ir negaliu iki galo pasitikėti tuo, ką rašo laikraščiai, nes jūs, žurnalistai, pernelyg dažnai pasitikite vien prielaidomis.

— Dar vienas, susidaręs blogą nuomonę apie žurnalistus!

— Blogą nuomonę — ne, bet tam tikrą nepasitikėjimą — taip.

— Bet juk nemanai, kad mes meluojame.

— Aš nesakau, kad meluojate, netgi pripažįstu, kad jūsų rašiniuose, dažnai yra tiesos pagrindas, bet tai dar nereiškia, kad visiška tiesa. Taigi mėginu tau pasakyti, kad rašydama apie visą tą reikalą turėtum būti be

galo reikli sau. Antraip žmonės visa tai palaikys fantazija, dar viena iš tų istorijų apie Drobulę, kurių, kaip pati žinai, yra daugybė.

Ana nusprendė pasitikėti Žanu. Nors jie buvo pažįstami tik vieną savaitę, tačiau ji jautėsi taip, lyg pažinotų jį visą gyvenimą. Žanas buvo jautrus, protingas ir išmintingas. Po neišpuoselėta išvaizda slėpėsi žmogus, vertas šimto kitų.

Ji papasakojo Žanui beveik viską, nepaminėjo tik Meno departamento bei savo brolio Santjago ir tikėjosi išgirsti jo nuomonę.

— Kaip ezoterinei knygai neblogai. Visgi iš tiesų, Ana, tu man pasakoji tik intuicijas ir nuojautas. Tai, ką man pasakei, gerai papasakojus, pasirodys įdomi istorija kokiam nors žurnalui, bet niekas nepagrįsta jokiu įrodymu. Apgailestauju turėdamas tave nuvilti, bet jeigu rasčiau žurnale tokią istoriją, nepatikėčiau ja, pamanyčiau, kad tai dar viena iš tų pseudorašytojų haliucinacijų, kurie rašo apie ateivius ir už kiekvieno kampo regi paslaptis.

Anai buvo sunku nuslėpti savo nusivylimą, nors giliai širdyje turėjo pripažinti, kad Žanas teisus ir kad jos teorijos neturi jokio realaus pagrindo.

— Bet aš nepasiduosiu, žinai, Žanai? Jeigu iš tiesų nerasiu nė vieno rimto įrodymo, neparašysiu nė vienos eilutės — taip esu įsipareigojusi pati sau. Taip nenuvilsiu visų tų, kurie man padėjo. Visgi aš tęsiu tyrimą. Dabar man lieka sužinoti, ar Šarni, kurį pažįstu, turi ką nors bendra su visais tais Šarni.

— Kas tas Šarni, kurį tu pažįsti?

— Vienas labai gražus ir įdomus vyras, be to, šiek tiek paslaptingas. Keliausiu į Paryžių; ten man bus daug paprasčiau susisiekti su jo šeima, jeigu tai yra jo šeima.

— Aš norėčiau tave lydėti.

— Taip ir padaryk.

— Negaliu, turėčiau prašyti atostogų, taip greitai man jų niekas nesuteiks. Ką dar ketini daryti?

— Prieš išvykdama užsuksiu į pono Kapelio, Šarni šeimos administratoriaus kabinetą; ir dar norėčiau, kad pristatytum mane savo draugui, kuris leidžia tą žurnalą „Paslaptys“. O iš Paryžiaus keliausiu į Turiną, bet tai dar priklausys nuo to, ką sužinosiu Paryžiuje. Aš tau paskambinsiu ir

viską papasakosiu. Žinai, esi vienintelis žmogus, su kuriuo galėjau nuoširdžiai pasikalbėti šia tema, o kadangi tu nepaprastai išsilavinęs, galiu būti tikra, jog sugebėsi nuleisti mane ant žemės su visomis fantazijomis.

Ponas Kapelis pasirodė labai rimtas ir nekalbus žmogus ir iškart leido jai suprasti, kad neketina duoti jokios informacijos apie savo klientus. Jis patvirtino tik vienintelį dalyką — jog Prancūzijoje buvo tuzinai Šarni palikuonių, o jo klientai tebuvo dar viena šeima.

Iš Kapelio kabineto Ana išėjo nusivylusi.

Paryžiuje ji patraukė tiesiai į „Paslapčių" redakciją, kuri buvo įsikūrusi dešimtaukščio pastato pirmame aukšte. Polis Bisolis buvo Žano priešingybė.

Puikiai apsirengęs, jis buvo labiau panašus į kokios nors tarptautinės kompanijos direktorių nei į žurnalistą. Žanas jam jau buvo paskambinęs ir Aną pristatęs.

Polis Bisolis kantriai išklausė Anos pasakojimo. Ją nustebino, kad tas vyras nė karto jos nepertraukė.

— Ar žinote, kur kišatės?

— Ką jūs turite omenyje?

— Panele Chimenes...

— Prašau, vadinkite mane Ana.

— Gerai, Ana, ar žinote, kad tamplieriai egzistuoja? Tačiau jie nėra tik tie elegantiški istorikai, su kuriais, sakote, susipažinusi Londone, ar dar kiti mieli karžygiai iš daugiau ar mažiau slaptų klubų, kurie tikina esą tamplierių ordino dvasios paveldėtojai. Prieš mirtį Žakas de Molė pasirūpino ordino tęstinumu, daugelis karžygių dingo be jokio pėdsako, jie tiesiog perėjo į pogrindį. Tačiau visi jie palaikė ryšius su naujaisiais Motinos namais, su Škotijos šventykla, kur Molė buvo nusprendęs perkelti visą ordino paveldą. Tamplieriai išmoko gyventi pogrindyje, jie įsiliejo į Europos rūmus, net į popiežiaus kuriją, ir visa tai tęsiasi iki šių dienų. Jie nepradingo.

Ana pajuto tam tikrą nepasitenkinimą. Jai atrodė, kad Polis kalba labiau kaip pranašas nei kaip istorikas. Iki šiol ji nuolat sutikdavo asmenis, kurie atmesdavo jos pamišusias teorijas, kurie nuolat patardavo nesileisti nešamai fantazijų, ir staiga ji sutiko žmogų, kuris galvojo visiškai taip pat, kaip ir ji, bet jai tai nepatiko.

Bisolis pakėlė telefono ragelį ir pasikalbėjo su sekretore. O po kelių minučių paprašė eiti paskui jį. Vyras palydėjo ją iki kito, visai šalia esančio kabineto. Pasibeldė ir palaukė, kol moteriškas balsas pakvietė užeiti.

Jauna, apie trisdešimties metų moteris kaštoniniais plaukais ir giliomis žaliomis akimis sėdėjo prie rašomojo stalo ir kompiuteriu kažką spausdino. Kviesdama užeiti nusišypsojo, bet pati nepajudėjo iš vietos.

— Sėskite. Taigi, jūs esate Žano draugė?

— Na, mes susipažinome visai neseniai, bet iškart vienas kitą supratome ir jis man labai padėjo.

— Toks tas Žanas, — patvirtino Polis. — Turi muškietininko sielą, nors pats to nežino. Gerai, Ana, noriu, kad papasakotum Elizabetei viską, ką sakei man.

Visa ta situacija Aną ėmė nervinti. Polis Bisolis buvo malonus žmogus, bet turėjo kažin ką atstumiančio, net nesuprato ką. Ji jautė nenumaldomą norą sprukti, bet susilaikė ir dar kartą ėmė pasakoti apie savo įtarimus dėl Šventosios Drobulės įvykių.

Elizabetė tylėdama jos klausėsi ir taip pat nė karto nepertraukė. Kai Ana baigė pasakoti, Polis ir Elizabetė susižvalgė. Ana suprato, kad jie kalbasi akimis, spręsdami, ką daryti. Ir galiausiai Elizabetė nutraukė tarp jų tvyrojusią įtemptą tylą.

— Gerai, Ana, manau, esi teisi. Mes niekada negalvojome apie teoriją, kad Žofrua de Šarnei turėjo kažką bendro su Žofrua de Šarni, bet tai iš tiesų gali būti rašybos klausimas. Be to, tvirtini, kad Lirėjaus archyvuose radai abiejų šeimų narius... Galiausiai ir taip buvo aišku, kad tuodu Žofrua kažkas sieja. Todėl iš tiesų Drobulė priklausė tamplieriams. O kodėl ji buvo atiduota į Žofrua de Šarnei rankas? Man staiga šovė mintis, kad galbūt didysis magistras įsakė paslėpti ją akivaizdžiausioje vietoje, tiesiai prieš akis Pilypui Gražiajam, kuris nepaliaudamas ieškojo ordino brangenybių. Taip, greičiausiai taip ir buvo, Žakas de Molė įsakė Žofrua de Šarnei paslėpti Drobulę savo žemėse, o praėjus keleriems metams relikvija pasirodė vieno iš jo giminaičių, kito Žofrua, rankose. Taip, tikrai taip ir buvo.

Ana nusprendė jai paprieštarauti, o iš tiesų paprieštarauti sau.

— Bet nėra nė vieno šiuos faktus patvirtinančio įrodymo, visa tai tėra spėlionės.

— Bet būtent taip viskas ir nutiko, — pavirtino neabejodama Elizabetė. — Visuomet buvo kalbama apie paslaptingą ordino brangenybę;

visai gali būti, kad Drobulė ir buvo toji brangenybė; juk galiausiai jie tikėjo ją esant autentišką.

— Bet ji tokia nėra, — atsakė Ana. — Jie žinojo, kad nėra autentiška. Šventoji Drobulė kildinama iš XIII ar XIV amžiaus, todėl...

— Taip, jūs teisi, bet tamplieriai galėjo parsigabenti ją kaip tikrą iš Šventosios Žemės. Juk galiausiai tais laikais buvo labai sunku nustatyti, ar relikvija tikra, ar ne. Taigi manydami ją esant tikrą, nusprendė ją paslėpti. Ana, tavo teorijos yra teisingos, aš esu tuo įsitikinusi. Tačiau privalai pasisaugoti, nesiartink prie templierių pernelyg arti. Mes turime labai gerą genealogijos specialistą, jis tau padės. O apie tą tavo pažįstamą Šarni... Duok man valandą, ir aš tau ką nors pasakysiu.

Jie išėjo iš Elizabetės kabineto. Ana atsisveikino su Poliu Bisoliu, patikindama šį, kad pirmą valandą po pietų ji vėl pasirodys redakcijoje susitikti su genealogu ir pasiimti Elizabetės rastą naudingą informaciją apie Šarni, Yvą de Šarni, Turino kardinolo sekretorių.

Klaidžiojo po Paryžių be jokio tikslo. Ji turėjo pagalvoti ir jai patiko tai daryti vaikštant. Vidurdienį Ana atsisėdo vieno bistro viduje prie lango ir užkando skaitydama ispanų laikraščius, kuriuos jai pavyko nusipirkti. Jau kelios dienos ji nežinojo, kas vyksta Ispanijoje. Ji nesikalbėjo nei su Santjagu, nei su kuo nors iš savo laikraščio. Ana jautė, kad tyrimas artėja prie pabaigos. Buvo įsitikinusi, kad tamplieriai kažkaip susiję su Drobule, kad būtent šie riteriai pargabeno ją iš Konstantinopolio. Prisiminė tą naktį *Dorčesteryje*, kai skaitydama savo darbotvarkę pagalvojo, jog galėjo būti daugiau nei sutapimas, kad tas gražusis prancūzų kunigas, Turino kardinolo sekretorius, vadinosi Šarni. Iki šiol jai nepavyko gauti nė vieno solidaus įrodymo; buvo aišku tik tai, kad prieš kelerius metus tėvas Yvas lankėsi Lirėjuje, tuo Ana neabejojo, nes nebuvo daug gražių kunigų.

Galėjo būti, kad tėvas Yvas turėjo kokių ryšių su tamplieriais, bet ar su tais iš praeities, ar su dabartiniais? O jeigu taip, kokią reikšmę tai turėtų?

Nieko, pati sau pasakė, tai nereikštų nieko. Ji įsivaizdavo gražųjį kunigą savo nekalta šypsena pasakojantį, kad iš tiesų jo protėviai dalyvavo kryžiaus žygiuose ir kad jo šeima kilusi iš Trua. Ir kas? Ką tai įrodo? Nieko, neįrodo nieko. Visgi nuojauta sakė, kad buvo gija, vedanti į kažkurią

kitą pusę. Gija, vedanti nuo Žofrua de Šarnei iki Žofrua de Šarni, kuri po daugybės peripetijų pasiekė tėvą Yvą.

Vis dėlto tėvas Yvas neturėjo nieko bendra su katedros gaisrais, dėl to ji neabejojo. Tačiau kur tada tas raktas?

Ana vos spėjo užkąsti. Paskambino Žanui ir pajuto nusiraminimą, kai jo balsas kitame gale patvirtino, kad nors ir šiek tiek keistas, tačiau Polis Bisolis yra geras žmogus ir kad ji tikrai galinti juo pasitikėti.

Trečią valandą Ana vėl pasirodė „Paslapčių" redakcijoje. Polis jau laukė jos Elizabetės kabinete.

— Na štai, turime šiokių tokių naujienų, — pasakė Elizabetė. — Tavo kunigas priklauso šeimai, turinčiai įtakingų ryšių, jo vyriausias brolis buvo deputatas, dabar priklauso Valstybės komisijai, o jo sesuo yra Aukščiausiojo Teismo teisėja. Jie kilę iš neturtingų kilmingųjų, nors po Prancūzijos revoliucijos Šarni šeima gyvena kaip tikri buržua. Šitas kunigas turi svarbių gynėjų pačiame Vatikane, ne kas kitas kaip kardinolas Visjė yra jo vyresnėlio brolio draugas. Tačiau stulbinanti naujiena yra ta, kad Eduardas, mūsų genealogas, tris valandas plušėjęs prie jo šeimos medžio, tiki, jog tas Yvas de Šarni tikrai yra tų pačių Šarnei, dalyvavusių kryžiaus žygiuose, palikuonis, o dar svarbiau, kad jis yra to Žofrua de Šarnei, Normandijos atstovo Šventykloje, mirusio kartu su Žaku de Molė ant laužo, palikuonis.

— Ar esate tikri? — paklausė Ana, negalėdama jais patikėti.

— Taip, — nedvejodama atsakė Elizabetė.

Polis Bisolis pamatė abejonę žurnalistės žvilgsnyje ir nusprendė įsikišti.

— Ana, Eduardas yra istorikas, profesorius, profesionalas. Žinau, Žanui nepatinka mūsų žurnalas, bet galiu tave užtikrinti, kad mes niekada nespausdinome nieko, ko negalėjome įrodyti. Mūsų žurnalas parodo istorijos paslaptis ir stengiasi jas atskleisti, o atsakymus visuomet pateikia istorikai, kartais padedami sudarytos žurnalistų tyrimo grupės. Mums niekada nereikėjo rašyti informaciją paneigiančio atsiprašymo. Mes taip pat netvirtiname to, dėl ko nesame tikri. Jeigu kas nors turi hipotezę, mes taip ir pasakome, kad tai yra tiesiog hipotezė, bet mes jos nepateikiame kaip tiesos. Tu teigi, kad kai kurie Turino katedros gaisrai turi kažką bendro su praeitimi. Aš to nežinau, mums niekada nebuvo šovusi į galvą tokia mintis, todėl mes niekada netyrėme tos teorijos. Manai, kad tamplieriai buvo relikvijos savininkai, ir gali būti, kad esi teisi, lygiai

taip pat, kaip, regis, esi teisi teigdama, jog tėvas Yvas kilęs iš senosios aristokratų ir tamplierių šeimos. Tu klausi, ar tamplieriai turi kokių ryšių su visais tais nutikimais katedroje. Negaliu tau atsakyti į šį klausimą, nes nežinau, bet manau, kad neturi. Nuoširdžiai nemanau, kad tamplieriai galėtų turėti kokį nors interesą pakenkti relikvijai ir galiu tave patikinti, kad jeigu jie būtų norėję ją turėti, jau būtų tai padarę. Tai labai galinga organizacija, daug galingesnė, nei tu gali įsivaizduoti, taigi jie gali viską.

Polis pažvelgė į Elizabetę, ir ši linktelėjo. Ana neteko žado, kai pamatė, kad krėslas, kuriame sėdėjo Elizabetė, juda prie jos. Ji nesusiprato anksčiau, nes tai atrodė kaip paprasta darbo kabineto kėdė, iš tiesų taip ir buvo, bet dar ji buvo pritaikyta negalinčiam vaikščioti žmogui.

Elizabetė sustabdė vežimėlį priešais Aną ir praskleidė pledą, dengiantį jos kojas, taigi tai, ką Ana laikė ignoravimo ženklu, iš tiesų buvo dėl to, kad moteris negalėjo judėti.

— Aš esu škotė, nežinau, ar Žanas tau apie tai pasakojo. Mano tėvas yra lordas Makenis. Mano tėvas pažinojo lordą Makolą. Tu niekada apie jį neišgirsi. Jis yra vienas turtingiausių pasaulio žmonių, bet apie jį niekada nerašo laikraščiai, nerodo televizija. Jo pasaulis nepriklauso šitam pasauliui, jo pasaulyje gyvena tik galingieji. Jis turi nuostabią pilį, senovinę tamplierių tvirtovę visai netoli Mažųjų Salų. Tačiau ten jis nieko nesikviečia. Mes, škotai, mėgstame legendas, todėl ir apie lordą Makolą pasakojama nemažai istorijų. Kai kurie darbininkai, gyvenantys visai šalia pilies, jį vadina tamplieriumi ir patikina, kad kartais sraigtasparniu pas jį atskraidinami dar keli žmonės, tarp jų kartais būna ir kai kurie Anglijos karališkosios šeimos nariai.

Vieną dieną papasakojau Poliui apie lordą Makolą, ir mums šovė į galvą mintis parašyti reportažą apie tamplierių tvirtoves ir buveines, išsibarsčiusias po visą Europą. Šiokį tokį tiriamąjį reportažą: sužinoti, kurios jų vis dar puikiai laikosi, ar turi kokius nors savininkus, o kurias nuniokojo laikas. Pagalvojome, kad būtų gera mintis, jeigu lordas Makolas leistų mums apsilankyti pilyje. Mes ėmėmės darbo ir iš pat pradžių rūpesčių neturėjome. Yra šimtai tamplierių tvirtovių, didžioji dauguma jų — tiesiog griuvėsiai. Paprašiau savo tėvo pasikalbėti su Makolu, kad šis leistų man apsilankyti ir pafotografuoti jo pilyje. Viskas veltui, lordas Makolas labai maloniai pateikdavo vis kitokius pasiteisinimus. Visgi aš su tuo nesusitaikiau, todėl nusprendžiau viską padaryti savo jėgomis, pati prisistatydama pilyje. Paskambinau jam telefonu, bet jis net nepri-

ėjo pakelti ragelio. Labai malonus sekretorius mane informavo, kad šiuo metu lordas Makolas išvykęs į Jungtines Valstijas, todėl negalintis manęs priimti, o jis tikrai neturintis jokių nurodymų leisti man fotografuoti tvirtovę. Aš atkakliai prašiau, kad jis leistų man bent pamatyti pilį, bet sekretorius laikėsi savo: jokiu būdu, be lordo Makolo leidimo niekas negali įeiti į senovinę tvirtovę.

Aš nepasidaviau ir nusprendžiau pasirodyti prie pilies durų, įsitikinusi, kad kai jau būsiu ten, jie tiesiog neturės kitos išeities ir bus priversti mane įsileisti.

Prieš patraukdama į tvirtovę, pasikalbėjau su vietiniais gyventojais. Visi jie laikosi pagarbiai baugščios nuomonės apie Makolą, nors visi tikina, kad jis labai geraširdis žmogus ir nuolat rūpinasi, kad jiems nieko netrūktų. Galima sakyti, kad jie ne tik jį gerbia, bet ir garbina; nė vienas prieš jį nepajudintų nė piršto. Vienas žemdirbys man papasakojo, kad jo sūnus gyveno vien Makolo dėka, nes šis apmokėjo brangiausią širdies operaciją Hiustone, Jungtinėse Valstijose.

Kai priėjau vartus, kurie užtveria įėjimą į pilies žemes, neradau būdo, kaip ten patekti. Pradėjau eiti palei sieną, mėgindama surasti vietą, kur galėčiau perlipti mūrą. Priešais sieną, miško viduryje, pamačiau vijokliais apaugusią akmeninę koplytėlę. Tam, kad suprastum, kas nutiko, turi žinoti, kad mano didžioji aistra buvo alpinizmas. Vos tik sulaukusi dešimties metų pradėjau kopti į kalnus ir savo sąskaitoje turiu kelias svarbias viršūnes. Todėl įkopti į tą mūrą man nebuvo labai sudėtinga, nors ir neturėjau tinkamų priemonių.

Neklausk, kaip aš tai padariau, bet sugebėjau perlipti sieną ir atsidūriau pilies žemėse. Ir tai yra paskutinis dalykas, kurį prisimenu. Išgirdau triukšmą, paskui pajutau stiprų skausmą kojose ir parkritau. Verkiau raitydamasi iš skausmo. Vienas vyras su šautuvu rankose taikėsi tiesiai į mane. Jis susisiekė su kažkuo per radijo stotį, pasirodė visureigis, mane įkėlė ir nuvežė į ligoninę. Aš likau paralyžiuota. Jie nešovė taip, kad nužudytų, tačiau taikėsi labai tiksliai, kad likčiau tokia, kokia esu dabar.

Ir, žinoma, visas pasaulis pateisino lordo Makolo sargybinių elgesį. Aš buvau įsibrovėlė, peršokusi tvirtovę supančią sieną.

— Man labai gaila.

— Taip, aš likau paralyžiuota visam gyvenimui ir viskas tik dėl kažkokios kvailystės. Bet, matai, aš esu įsitikinusi, kad geradaris lordas Makolas yra kur kas daugiau, nei atrodo iš pirmo žvilgsnio. Aš paprašiau

savo tėvo duoti detalų sąrašą žmonių, su kuriais, jo duomenimis, Makolas bendrauja. Jis nenorėjo to daryti, bet galiausiai man pavyko jį įtikinti. Tėvas smarkiai prisikentėjo dėl to mano nelaimingo nutikimo. Jam niekada nepatiko, kad tapau žurnaliste, o juo labiau kad nusprendžiau rašyti apie tuos reikalus. Lordas Makolas — labai įdomi asmenybė. Viengungis, didis religinio meno gerbėjas, turtingas. Kas šimtą dienų jo pilyje pasirodo keli džentelmenai, jie atvažiuoja automobiliu arba atskrenda sraigtasparniu ir pasilieka ten porą trejetą dienų. Niekas nežino, kas jie tokie, tik gali nujausti, kad jie tokie patys įtakingi, kaip ir pats Makolas. Sekiau jo gausių verslo reikalų pėdsakais, kur tik sugebėjau, bet man tai nedavė daug naudos. Jo įmonės turi ryšių kitose įmonėse ir galiu tau pasakyti, kad pasaulyje neegzistuoja ekonominiai susitarimai, kurie kaip nors nebūtų susiję su juo ir jo draugais.

— Ką nori pasakyti?

— Sakau, kad yra grupė vyrų, kurie trauko virvutes, kad jų ekonominė galia yra beveik tokia pat didžiulė kaip valdančiųjų struktūrų, todėl jie gali daryti įtaką pastariesiems.

— O ką tai turi bendra su tamplieriais?

— Penkerius metus studijuoju viską, kas buvo parašyta apie tamplierius. Turiu daug laiko, nes nebegaliu pasikelti nuo šitos kėdės. Taigi padariau šiokias tokias išvadas: be visų tų organizacijų, kurios tikina esančios ordino paveldėtojos, yra kita, slapta, suformuota labai diskretiškų žmonių; visi jie labai svarbūs, solidžiausias visų visuomenės sluoksnių pagrindas. Nežinau, nei kiek jų, nei kas jie tokie, na, bent jau nesu tikra, bet kai kuriuos jų tiesiog įtariu. Tačiau manau, kad jie yra tikrieji tamplieriai, Žako de Molė paveldėtojai, o Makolas — vienas iš jų. Sužinojau viską apie jo pilį. Ir labai įdomu, kad per visus tuos amžius ji patenka į skirtingas rankas, bet visuomet priklauso viengungiams, turtingiems ir stiprius ryšius turintiems džentelmenams, be to, visi jie turi vieną maniją: niekada neleidžia pilyje lankytis nepažįstamiesiems. Manau, tamplieriai turi kariuomenę, tyliąją armiją, gerai organizuotą, kurios nariai užima svarbius postus visose šalyse.

— Atrodo, lyg kalbėtum apie kokią nors masonų organizaciją.

— Matai, kaip žinoma, kai kurios masonų organizacijos tikina esančios tamplierių ordino paveldėtojos. Tačiau toji, apie kurią aš kalbu, yra autentiška, apie ją nieko nežinoma. Aš jau penkerius metus sėdžiu šitoje kėdėje. Turėdama sąrašą, kurį man davė mano tėvas, ir vieno pui-

kaus žurnalisto tyrimo padedama sugebėjau sudaryti organigramą, kuri, manau, nurodo egzistuojant tikrąją tamplierių ordino organizaciją. Bet pasakysiu tau, kad tai nebuvo lengva. Maiklas, žurnalistas, apie kurį tau pasakoju, miręs, prieš trejus metus jis patyrė siaubingą automobilio avariją. Įtariu, kad jie jį nužudė. Jeigu kas nors pernelyg prisiartina, rizikuoja savo gyvenimu. Aš tai žinau, nes pastaruosius metus iš labai arti stebėjau visa, kas nutiko tiems keliems smalsuoliams.

— Tavo vizija pagrįsta konspiracija.

— Ana, aš manau, kad yra du pasauliai: tas, kurį matome ir kuriame didžioji dauguma gyvename, ir kitas, požeminis, apie kurį nieko nežinome, ir būtent iš ten yra traukomos skirtingų ekonominių, masoniškųjų ar, kad ir kokios jos būtų, organizacijų virvutės. Ir tame požeminiame pasaulyje egzistuoja naujasis ordinas.

— Nors ir būtum teisi, tai vis tiek nepaaiškina, kas sieja tamplierius su relikvija.

— Aš taip pat to nežinau. Man labai gaila. Visa tai papasakojau, nes gali būti, kad tas tavo tėvas Yvas...

— Sakyk.

— Visai gali būti, kad jis yra vienas iš jų.

— Vienas iš tos slaptosios tamplierių organizacijos, kuri, tavo nuomone, egzistuoja?

— Manai, kad papasakojau tau dar vieną kvailą istoriją, bet aš esu žurnalistė, kaip ir tu, Ana, ir puikiai sugebu atskirti fikciją nuo tikrovės. Aš tau papasakojau tai, kuo tikiu. O dabar palieku tau veikti, kaip tau pasirodys tinkama. Jeigu Drobulė priklausė tamplieriams ir tėvas Yvas kilęs iš Žofrua de Šarnei šeimos...

— Betgi Drobulė nėra Kristaus įkapės. *Karbono 14* tyrimas nepaliko jokių abejonių. Nežinau, kodėl Šarni šeima ją laikė paslėptą, nežinau, kodėl ji vėliau pasirodė; iš tiesų aš nieko nežinau.

Ana jautėsi išsikvėpusi. Klausydamasi Elizabetės ji susivokė, kad škotės pasakojimas jai sukėlė lygiai tokią pat reakciją, kokią parodydavo aplinkiniai, kai ji atskleisdavo savo teorijas apie Šventąją Drobulę.

Tuo momentu Ana pajuto, kad nepatinka pati sau, nes neteko galvos, veldamasi į absurdišką istoriją, stengdamasi parodyti, kad sugeba daugiau nei tie iš Meno departamento. Viskas baigta, pagalvojo, ji ne-

delsiant grįžta į Barseloną. Paskambins Santjagui. Jis iš tiesų apsidžiaugs, kai ji pasakys, kad nusprendė baigti visą tą reikalą su relikvija.

Elizabetė ir Polis leido jai pasinerti į savo mintis. Jie pastebėjo, kokia ji sutrikusi, matė jos veide nepasitikėjimą. Iš tiesų buvo labai nedaug žmonių, kuriems jie buvo papasakoję apie naująjį ordiną ir kuriems buvo žinoma apie jų tyrimą, nes jie baiminosi dėl savo gyvybių, o dar labiau baiminosi dėl tų, kurie jiems padėjo.

— Elizabete, tu jai atiduosi?

Polio žodžiai pažadino Aną iš savo minčių.

— Taip, atiduosiu.

— Ką ketini man duoti? — paklausė Ana.

— Duosiu tau šitą dosjė; tai mano pastarųjų penkerių metų veiklos santrauka. Mano ir Maiklo. Čia yra vardai ir biografijos tų, kurie, mūsų manymu, priklauso naujajam ordinui. Mano nuomone, lordas Makolas yra didysis magistras. Bet tu pati perskaityk. Noriu tavęs paprašyti paslaugos. Mes tavimi pasitikime, nes manome, kad netrukus padarysi labai svarbų atradimą, mes tiksliai nežinome kokį, netgi nežinome, kuria kryptimi, bet tai tikrai susiję su *Jais*. Jeigu šitie popieriai pateks į netinkamas rankas, mes mirsime, gali tuo neabejoti. Todėl prašau tavęs, kad niekuo nepasitikėtum, visiškai niekuo. Jie turi ausis visur: jurisdikcijoje, policijoje, parlamentuose, biržose... visur. Jiems jau žinoma, kad tu susisiekei su mumis, jie tik nežino, apie ką su mumis kalbėjaisi. Mes labai daug investavome į saugumą ir turime aparatūrą, kuri gali nustatyti mikrofonus. Ir vis dėlto netgi dabar negalime būti tikri, kad jie mūsų nesiklauso. Jie yra galingi.

— Atleiskite, bet ar nemanote, kad pavirtote šiek tiek paranojikais?

— Tikėk, kuo nori tikėti, Ana. Tu pati ėmeisi tyrinėti tamplierius, nes tiki, kad jie egzistuoja. Ar padarysi tai, ko mes tavęs prašome?

— Nesijaudink, apie šitą dosjė su niekuo nesikalbėsiu. Ar nori, kad perskaičiusi ją grąžinčiau?

— Sunaikink ją. Tai tik santrauka, bet galiu garantuoti, kad tau ji labai pravers, ypač jeigu nuspręsi ir toliau eiti tuo keliu.

— Kas tave verčia manyti, kad galiu pasukti atgal?

Prieš atsakydama Elizabetė giliai įkvėpė:

— Esi labiau perregima, nei pati gali įsivaizduoti.

46 skyrius

Bažnyčia kvepėjo smilkalais. Mišios buvo ką tik pasibaigusios. Adajus greitu žingsniu patraukė atokiausiai nuo altoriaus nutolusios klausyklos link; ji buvo giliame kampe, apsaugota nuo smalsuolių žvilgsnių.

Jis buvo su peruku ir kolorate. O rankose laikė maldyną. Su žmogumi buvo susitaręs susitikti septintą valandą. Dar buvo likęs pusvalandis, bet jis linkęs pasirodyti laiku. Iš tiesų daugiau nei porą valandų jis vaikščiojo aplinkkeliais, stengdamasis išsiaiškinti, ar yra sekamas.

Atsisėdęs klausykloje galvojo apie Gunerį. Jis pastebėjo, kad pastaruoju metu šis buvo nervingas, nepatogiai jautėsi tiek prieš jį, tiek prieš save. Jis nujautė, kad draugui viskas atsipykę, bet tą patį jis galėjo pasakyti ir apie save.

Niekam, net Guneriui nebuvo žinoma apie jo vizitą į Milaną. Ganytojas Bakalbasis buvo davęs tikslius nurodymus, kaip organizuoti operaciją, kad būtų baigtas Mendibcho gyvenimas, bet jis savo ruožtu buvo pasirengęs įvykdyti dar vieną, apie kurią niekam nebuvo pranešta. Žmogus, kurio jis laukė, buvo žudikas. Profesionalas, kuris darbavosi vienas ir niekada nebuvo suklydęs; na, bent jau iki šiol.

Apie tą tipą jis sužinojo per kitą žmogų iš Urfos, bendruomenės nario, kuris prieš kelerius metus buvo atėjęs pas jį prašyti atleidimo už nuodėmes. Tas žmogus emigravo į Vokietiją, o iš ten — į Jungtines Valstijas, kaip pats sakė, jį apleido sėkmė, taigi pasirinko klestinčio narkotikų prekeivio kelią — tiekdavo heroiną į Europos gatves. Jis nusidėjo, bet niekada neišdavė bendruomenės. Grįžti į Urfą jį paskatino sunki liga. Jis turėjo mirti, diagnozė buvo labai aiški — po visus organus išplitęs auglys ir jokios operacijos jam jau nepadės. Todėl ir nusprendė grįžti namo, į savo vaikystę, ir prašyti atleidimo iš ganytojo, be to, kad užsitikrintų atleidimą, paaukojo bendruomenei dosnią pinigų sumą. Turtingieji visuomet mano, kad gali susimokėti už savo išgelbėjimą kitame gyvenime.

Jis pasisiūlė padėti šventoje bendruomenės misijoje, bet Adajus atstūmė jo pagalbą. Bedievis niekada, netgi jeigu ir yra bendruomenės narys, negali dalyvauti šventojoje misijoje, nors jo, kaip ganytojo, prievolė — suteikti paguodą paskutinėmis jo gyvenimo dienomis.

Vieno iš tų pokalbių metu, kurie kartu buvo ir išpažintys, tas vyras jam įteikė popieriaus lapelį su pašto dėžutės numeriu Roterdame, sakydamas, kad jeigu kurią nors dieną jam reikės atlikti sudėtingą, neįmanomą darbą, tiesiog tegul parašo tuo adresu. Taigi dabar jis kaip tik taip ir pasielgė. Jis išsiuntė baltą popieriaus lapą ir prisegė kortelę su mobiliojo telefono numeriu, kurį nusipirko tik atvykęs į Frankfurtą. Po poros dienų jam paskambino nepažįstamasis. Jis jau buvo sugalvojęs, kur paskirti susitikimą. Taigi ten, klausykloje, jis laukė pasirodančio žudiko.

— Sveika Marija Švenčiausioji.

Vyro balsas jį užklupo iš netyčių. Jis nepastebėjo, kad kažkas jau priklaupė prie klausyklos.

— Be nuodėmės pradėtoji.

— Turėtumėte būti atsargesnis, buvote išsiblaškęs.

— Noriu, kad nužudytumėte žmogų.

— Aš tuo ir užsiimu. Ar turite jo dosjė?

— Ne, nėra nei dosjė, nei nuotraukų. Turėsite pats jį surasti.

— Tai padidins paslaugos kainą.

Per kitas penkiolika minučių Adajus paaiškino žudikui, kas jo laukia. Paskui šis pakilo ir dingo bažnyčios prieblandoje.

Adajus išėjo iš klausyklos ir patraukė prie vieno iš suoliukų priešais altorių. Ir ten, užsidengęs veidą delnais, pratrūko raudoti.

Bakalbasis atsisėdo ant sofos krašto. Berlyno butas buvo saugus. Bendruomenė niekada juo nesinaudojo. Achmedas jam buvo sakęs, kad viena jo sūnaus draugė iškeliavo atostogauti į Karibus ir paliko jam raktus, kad šis kartais užsuktų pamaitinti katiną.

Angoros katinas pasitiko jį kniaukdamas. Jam nepatiko katinai, sukeldavo alergiją, todėl ir dabar pratrūko kosėti bei niežėjo visą kūną. Visgi ištvėrė. Netrukus turėjo pasirodyti vyrai.

Tuos vyrus jis pažinojo dar nuo vaikystės. Trys buvo iš Urfos, iš bendruomenės, ir šiuo metu darbavosi Vokietijoje. Kiti atkeliavę iš Urfos skirtingais keliais. Visi jie buvo ištikimi bendruomenės nariai, jei tik reikės, pasirengę paaukoti savo gyvybę, kaip jų broliai ir kiti šeimynykščiai ne kartą pasielgė.

Jiems buvo paskirta skaudi misija: turėjo nužudyti vieną iš saviškių.

Tačiau ganytojas Bakalbasis juos užtikrino, kad antraip bus atskleista bendruomenė. Taigi kitos išeities nebuvo.

Ganytojas Bakalbasis jiems paaiškino, kad Mendibcho tėvo dėdė buvo pasižadėjęs suduoti nebyliui mirtiną smūgį. Jam bus suteikta tokia galimybė, bet jie privalėjo įsitikinti, kad vyras užduotį įvykdys. Reikėjo organizuoti pajėgas, kad Mendibchas būtų sekamas nuo to momento, kai tik pasirodys laisvėje, ir sužinoti, ar jis naudojamas kaip masalas, kad būtų demaskuota bendruomenė.

Jie galėjo pasitikėti Turino bendruomenės nariais, bet negalėjo rizikuoti ar pasirodyti, kad būtų sulaikyti; jų misija buvo nepaleisti iš akių jaunuolio, nieko daugiau. Ir tik jeigu kuris nors turės galimybę jį nužudyti, padarytų tai nedvejodamas, nors ta garbė, anot Bakalbasio, buvo patikėta jo giminaičiui.

Turiną kiekvienas turėjo pasiekti savo jėgomis, tinkamiausia transporto priemonė būtų automobilis. Europos Sąjungos dėka sienų nebuvimas jiems leido laisvai keliauti iš vienos šalies į kitą nepaliekant pėdsakų. O paskui turėjo traukti į Turino monumentines kapines ir ieškoti 117 kapo. Mažas raktelis, paslėptas gėlių vazone, visai šalia mauzoliejaus durų, įleis juos vidun.

O jau būdami viduje turėtų susirasti slaptą mechanizmą, kuris atvertų įslaptintus laiptus po vienu iš sarkofagų, ir nusileisti į požeminį tunelį, kuris nuvestų tiesiai katedros link, iki pat Turguto buto. Kol veiks Turine, požemis bus jų gyvenamoji vieta. Nevalia registruotis jokiame viešbutyje, jie turi išlikti nematomi. Tos kapinės nebuvo dažnai lankomos, nors kai kurie smalsūs turistai ir apžiūrėdavo barokinius kapus. Kapinių sargas buvo bendruomenės narys. Senolis, kurio tėvas emigravo iš Urfos, o motina buvo italė — pavyzdingas krikščionis ir vienas geriausių jų sąjungininkų.

Senasis Turgutas, padedamas Ismeto, paruošė požeminę salę. Ten jų niekas neras, nes niekas nežinojo apie tunelio egzistavimą, kuris prasidėjo nuo kapinių kapo ir driekėsi iki pačios katedros. Tas slaptas labirintas nebuvo pavaizduotas nė viename plane. Ir būtent ten reikės paslėpti Mendibcho lavoną. Visą likusią amžinybę nebylys ilsėsis Turine.

47 skyrius

— Ar visiems viskas aišku? — paklausė.

— Taip, Markai, — beveik vienu balsu pakartojo Minerva, Sofija ir Džiuzepė. Antoninas ir Pietras linktelėjo galvomis.

Buvo septinta ryto, ir miego pėdsakai dar nedingę nuo visų jų veidų. Devintą valandą nebylys turi būti išleistas į laisvę.

Markas detaliausiai parengė visą Mendibcho sekimo operaciją. Jiems buvo suteikta karabinierių ir Interpolo pagalba, bet labiausiai Meno departamento viršininkas pasitikėjo saviškiais, savos ekipos branduoliu.

Jie laukė, kol atneš pusryčius. Viešbučio kavinė buvo ką tik pradėjusi darbą, o jie — patys pirmieji lankytojai.

Sofija, net pati nežinodama kodėl, jautėsi įsitempusi, be to, pastebėjo, kad Minerva irgi nesijautė labai rami. Netgi Antoninas atrodė šiek tiek įsitempęs — jį išdavė nervingai dėliojamos lūpos. O Markas, Pietras ir Džiuzepė atrodė ramūs. Ir būtent iš to galėjai spręsti, kad visi trys — policininkai, o visa ta sekimo operacija jiems tik rutina.

— Markai, aš ieškojau atsakymo, kodėl tiek žmonių iš Urfos, regis, vienaip ar kitaip susiję su relikvija. Šią naktį dar kartą perverčiau Apokrifų Evangelijas ir kai kurias kitas knygas, kurias visai neseniai nusipirkau, apie Edesos istoriją. Gali būti, kad tai tiesiog kvailystė, bet...

— Aš tavęs klausau, Sofija; tiksliau, mes visi tavęs klausomės. Papasakok mums, kokią padarei išvadą, — paprašė grupės šefas.

— Nežinau, ar Antoninas man pritars, bet jeigu atsižvelgsime į tai, kad Urfa yra Edesa ir kad pirmiesiems Edesos krikščionims Drobulė buvo labai svarbi. Kai ji išgydė karalių Abgarą nuo raupsų, buvo saugoma kaip relikvija per visus tuos amžius, kol imperatorius Romanas Lekapenas ją pavogė... gali būti, kad jie nusprendė ją atgauti.

Sofija nutilo. Pamėgino kuo tikslesniais žodžiais išsakyti savo nuojautą.

— Ką nori tuo pasakyti? — paklausė jos Markas.

— Sakau tai, kad sutapimai egzistuoja, tu teisus: pernelyg didelis sutapimas, kad tiek žmonių iš Urfos vienaip ar kitaip susiję su relikvija. Negana to, manau, visai gali būti, kad mūsų nebylys iš to paties miesto ir atvyko tokiu pat tikslu kaip ir kiti nebyliai. Nežinau, galbūt gaisrai buvo tik priedanga mėginant pavogti Drobę.

— Na ir kvailystė! — sušuko Pietras. — Sofija, nepradėkime ryto iracionaliais paaiškinimais ir vaikiškomis pasakomis.

— Klausyk, Pietrai, aš jau pernelyg suaugusi vaikiškoms pasakoms! Žinau, kad šitas spėjimas pakankamai rizikingas, aš net nemėginu teigti, kad jis artimas tikrovei, bet tik nepradėk dabar neigti visko, kas nesutampa su tavo mąstymu.

— Nusiraminkite, žmonės! — įsiterpė Markas. — Tai, ką tu pasakoji, Sofija, nėra visai nutrūktgalviška, visai galėtų būti, bet kol kas tai labiau primena detektyvinę istoriją... nežinau... tai galėtų reikšti...

— Tai reikštų, — prabilo Minerva, — kad Urfoje yra krikščionių, todėl visi mūsų sutiktieji Turine lankosi bažnyčioje, veda ir elgiasi kaip gerbiami katalikai.

— Krikščionis nėra tas pat kas katalikas, — įsiterpė Antoninas.

— Žinau, — atsakė Minerva, — bet būnant čia galbūt lengiau įsilieti į kraštovaizdį ir melstis Kristui Turino katedroje.

— Man labai gaila, Sofija, — savo ruožtu pridūrė Markas, — bet tai man vis dar neaišku.

— Esi teisus, tai tik dar viena pamišėliška idėja. Atleisk, Markai, — atsiprašė Sofija.

— Ne, neatsiprašinėk. Reikia apgalvoti visas galimybes, negalime atmesti savo intuicijos, nei bet kokios kitos teorijos, kad ir kokia neįtikėtina ji atrodytų. Aš nematau to vaizdo, apie kurį tu pasakoji, bet norėčiau, kad ir kiti išsakytų savo nuomonę.

Visa likusi grupė, išskyrus Minervą, pritarė Markui, todėl Sofija savo prielaidų daugiau primygtinai nekartojo.

— Aš manau, — tarė Pietras, — kad mes turime reikalų su nusikalstama organizacija, vagių grupe, kuri galbūt turi ryšių su Urfa, tačiau be jokio istorinio konteksto.

Toli nuo čia, Niujorke, buvo naktis, lijo. Mari Stiuart priėjo prie Umberto D'Alakvos.

— Ak, aš visiškai išsekusi! Bet prezidentas toks mielas, kad būtų tiesiog nemandagu dabar išeiti. Kaip tau Laris?

— Jis labai išmintingas žmogus ir puikus šeimininkas.

— Džeimsas mano tą patį, bet man Vinstonų pora vis dėlto ne visai patiko. Šita vakarienė... nežinau, man ji pasirodė pernelyg demonstratyvi.

— Mari, betgi tu esi anglė ir žinai, kokie būna triumfuojantys amerikiečiai. Laris Vinstonas turi išskirtines smegenis, jis — jūrų karalius, jo laivynas svarbiausias visame pasaulyje.

— Taip, žinau tai. Vis dėlto tuo jis manęs neįtikino. Be to, šituose namuose nėra nė vienos knygos, pastebėjai? Mane visada stebina namai, kuriuose nėra knygų, labai daug ką pasako apie jų šeimininkus.

— Tiesa, bet jie bent nėra dviveidžiai, kurie turi puikiai sudėliotą biblioteką, bet nėra perskaitę nė vienos knygos.

Viena pora priėjo prie jų ir įsitraukė į pokalbį. Gyva aplinka aiškiai rodė, kad tai buvo priėmimas, kuris tęsis dar kelias valandas.

Po vidurnakčio septyni vyrai sugebėjo susitikti toje pačioje vietoje su šampanu rankose. Jie rūkė nuostabius cigarus ir atrodė, lyg labai susidomėję aptarinėtų verslo reikalus. Pats vyriausias informavo likusius vyrus:

— Netrukus Mendibchas turi išeiti iš kalėjimo. Viskas parengta.

— Visa situacija man kelia nerimą. Ganytojas Bakalbasis pasikliauja septyniais žmonėmis, Adajus nusamdė profesionalų žudiką, o Markas Valonis surengs tikrą žmonių ir priemonių pasalą. Ar mums nevertėtų atsitraukti? Ar nebūtų geriau, jeigu jie patys viską išspręstų? — paklausė prancūzų džentelmenas.

— Mes turime privalumą — žinome apie visas Valonio ir Bakalbasio priemones, todėl galime sekti jų operacijas nepastebėti. O dėl Adajaus samdomo žudiko — jokių rūpesčių. Jis taip pat kontroliuojamas, — atsakė seniokas.

— Aš taip pat manau, kad visame scenarijuje dalyvauja pernelyg daug žmonių, — atsakė vyras sunkiai nusakomu akcentu.

— Mendibchas yra Adajaus bėda, bet lygiai taip pat ir mūsų, nes Markas Valonis yra apsėstas šitos bylos, — toliau aiškino senis. — Vis dėlto daug didesnį nerimą man kelia žurnalistė, Europolo atstovo Romoje sesuo, ir daktarė Galjoni. Jų abiejų išvados veda pernelyg arti mūsų. Ana Chimenes buvo susitikusi su ledi Elizabete Makeni ir ši jai įteikė dosjė, dosjė santrauką. Jums visiems ji žinoma. Man labai gaila, kad esu priverstas priimti šitą sprendimą, bet tiek ledi Elizabetė, tiek žurnalistė ir daktarė Galjoni virto galvos skausmu. Jos visos trys yra jaunos ir valingos, todėl ir kelia rūpesčių.

Tarp septynių paslapčia vienas kitą tyrinėjančių vyrų pakibo sunki tyla.

— Ką ketini daryti?

Tiesų klausimą su tam tikra nepasitikėjimo gaidele uždavė vyras, kalbąs su lengvu itališku akcentu.

— Tai, ką privalome padaryti. Man labai gaila.

— Neturėtume skubėti.

— Mes neskubame, ir kaip tik todėl jos su savo spėlionėmis nuėjo toliau nei pageidautina. Pats laikas viską baigti. Man reikia jūsų patarimo, taip pat ir pritarimo.

— Ar galime dar šiek tiek palaukti? — paklausė vyras, išvaizda panėšintis į karininką.

— Ne, nebegalime, antraip tik įstumtume visus į pavojų. Būtų tikra beprotybė tęsti viską toliau rizikuojant. Man labai gaila, nuoširdžiai gaila. Toks sprendimas man atgrasus taip pat kaip ir jums, bet kitos išeities aš nerandu. Jeigu manote, kad ji yra, pasakykite man.

Vyrai nutilo. Giliai viduje jie visi žinojo, kad senolis teisus. Jie sekė visų trijų moterų žingsnius, apie jas žinojo viską. Metų metus jie žinojo kiekvieną raidę, kurią užrašydavo ledi Elizabetė. Jos kompiuteris buvo tikrinamas kaip ir „Paslapčių" telefonai, taip pat buvo įmontuotas mikrofonas redakcijoje ir jų namuose, netgi jos vežimėlyje.

Visos didžiulės Polio Bisolio išlaidos, siekiant užtikrinti saugumą, nuėjo perniek. Jie viską apie juos žinojo. Kaip ir jau kelis mėnesius viską žinojo apie Sofiją Galjoni ir Aną Chimenes. Nuo to, kokius kvepalus mėgo, iki to, ką skaitė vakarais, su kuo kalbėjosi, apie jų sentimentalius ryšius — viską, absoliučiai viską. Jiems buvo žinoma kiekviena moterų gyvenimo minutė, net ir tai, kiek valandų miegodavo.

Taip pat jau kelis mėnesius jie žinojo visas detales apie Meno departamento narius, buvo klausomasi jų pokalbių tiek stacionariais, tiek mobiliaisiais telefonais; visi jie buvo nuolat sekami.

— Na ir? — paklausė seniokas.

— Aš nepritariu tam, kad...

— Suprantu, — nutraukė senis vyrą itališku akcentu, — suprantu. Daugiau nieko nesakyk. Sprendime nedalyvausi.

— Manai, kad tai nuramins mano sąžinę?

— Ne, žinau, kad ne. Bet gali padėti. Manau, tau reikia pagalbos, dvasinės pagalbos, pertvarkyk viską savo viduje. Visi savo gyvenimuose kada nors buvome patekę į tokias aplinkybes. Nebuvo lengva, bet mes

nepasirinkome lengvo kelio, pasirinkome neįmanomą. Būtent tokiomis aplinkybėmis kaip šitos galime atsakyti sau, ar esame verti šios misijos.

— Po to, kai visą savo gyvenimą paskyriau... vis dar manai, kad privalau įrodinėti, jog esu vertas misijos? — paklausė vyras, kalbąs itališku akcentu.

— Ne, nemanau, kad privalai ką nors įrodyti, — atsakė senis. — Matau, kad kenti. Turi rasti paguodą, turi sutarti su savo jausmais. Tik ne čia, ne tarp mūsų. Suprantu, kad kankiniesi, bet, prašau tavęs, pasitikėk mūsų teismu ir leisk mums jį įvykdyti.

— Ne, aš tam nepritariu.

— Galiu laikinai tave suspenduoti, kol pasijusi geriau.

— Gali taip ir padaryti. Ką dar gali padaryti?

Kiti vyrai aiškiai pasijuto nepatogiai. Įtampa augo, ir patys to nenorėdami jie galėjo tapti kitų pakviestųjų susidomėjimo objektu. Kariškos išvaizdos vyras juos pertraukė:

— Į mus žiūri. Kaip mes elgiamės? Ar mes visai pamišome? Šitą diskusiją kuriam laikui atidėkime.

— Nebeturime laiko, — atsakė seniokas. — Aš prašau jūsų pritarimo.

— Tebūnie, — atsakė visi vyrai, išskyrus vieną, kuris suspaustomis lūpomis atgręžė jiems nugarą.

Sofija su Minerva buvo Turino karabinierių centrinėje būstinėje. Iki devintos valandos liko dvi minutės, ir Markas jas jau buvo perspėjęs, kad kalėjimo vartai atveriami. Matė išeinantį nebylį. Ėjo iš lėto, žvelgdamas priešais save. Vartai už jo nugaros užsivėrė, bet jis neatsisuko pažvelgti atgal. Paėjęs porą šimtų metrų iki autobuso stotelės, ėmė laukti. Jo ramybė neįtikėtina, sakė joms Markas per mikrofoną, paslėptą švarko atlape. Nieko, net neatrodė, kad džiaugtųsi atgavęs laisvę.

Mendibchas buvo įsitikinęs, kad yra sekamas. Dar nematė jų, bet žinojo, kad jie šalia, stebi. Jis turėjo jų atsikratyti, bet kaip? Pamėgins įvykdyti planą, kurį buvo susikūręs dar kalėjime. Pasieks centrą, klaidžios, permiegos ant suoliuko kokiame nors parke. Jis neturėjo daug pinigų; daugių daugiausia galėjo apsimokėti tris ar keturias nakvynes kokiame nors pensione ir maitintis sumuštiniais. Taip pat turėjo atsikratyti drabužių ir sportbačių; nors tikrindamas jis nieko nerado, visgi nujautė, kad

nenormalu, jog skarmalai buvo paimti, išskalbti, išlyginti, o sportbačiai išvalyti.

Mendibchas Turiną pažinojo. Adajus buvo juos atsiuntęs metais anksčiau, nei buvo mėginama pagrobti relikviją, kaip tik tam, kad gerai susipažintų su miestu. Jie paklausė jo patarimų: be atvangos vaikščioti, įsidėmėti miestą naršant nuo viršaus iki apačios. Tai buvo pats geriausias būdas pažinti miestą, be to, dar buvo naudinga įsiminti autobusų maršrutus.

Jis artėjo prie Turino centro. Atėjo tiesos momentas, reikėjo pabėgti nuo tų, kurie jį sekė.

— Man regis, turime kompaniją. Du paukštukai.

Marko balsas pasiekė per kabineto tranzistorių, kuris buvo naudojamas kaip pagrindinis operacijos valdymo pultas.

— Kas jie tokie? — paklausė Minerva per mikrofoną, sujungtą su Marko tranzistoriumi.

— Net neįsivaizduoju, bet panašūs į turkus.

— Turkai ar italai, — išgirdo sakant Džiuzepę, — jie labai panašūs į mus — juodi plaukai ir tamsesnė oda.

— Kiek jų? — pasidomėjo Sofija.

— Kol kas dviese, — atsakė Markas. — Bet gali būti ir daugiau. Jauni. Nebylys, regis, nieko nepastebi. Vaikšto be tikslo, žvalgosi į vitrinas, atrodo toks pats pasinėręs į savo mintis, kaip ir visą laiką.

Išgirdo Marko nurodymus karabinieriams, kad šie nepamestų iš akių tų dviejų „paukštukų".

Nei Markas Valonis, nei likę policininkai neatkreipė dėmesio į senioką, gatvės kampe pardavinėjusį loterijos bilietus. Nei aukštas, nei žemas, nei storas, nei liesas, apsirengęs neišsiskiriančiai, senis tiesiog buvo įsiliejęs į Kroketos kvartalo bendrą vaizdą.

Visgi senis juos pastebėjo. Adajaus pasamdytas žudikas turėjo erelio akis ir iki šio momento buvo pastebėjęs dešimt policininkų, be to, dar keturis ganytojo Bakalbasio žmones.

Vyras niršo: jį pasamdęs žmogus neužsiminė, kad po akimis painiosis policininkai arba kad dar kiti žudikai kaip ir jis seks nebyliui įkandin. Jis privalėjo pasisaugoti ir, žinoma, užsiprašyti didesnio honoraro. Jam grėsė netikėtas pavojus. Be to, visa ta susidariusi kompanija neleido jam įvykdyti sumanyto plano.

Dar vienas vyras sukėlė jam įtarimą, bet paskui jį atmetė. Ne, šitas

ne policininkas, taip pat jis nepanašus ir į turką, su visu tuo reikalu jis garantuotai neturėjo nieko bendra, nors jo judesiai... Staiga vyras pradingo, o žudikas nurimo. Iš tiesų tas vyras buvo niekas.

Visą dieną Mendibchas klaidžiojo po miestą. Buvo išsitieseęs ant suoliuko pailsėti, bet tai buvo klaida. Juk jeigu kas nors planavo jį nužudyti, reikalas būtų pernelyg paprastas, kai jis miegotų išsitieseęs ant suoliuko parke. Todėl patraukė iki Gailestingųjų Seserų prieglaudos, kurią buvo pastebėjęs dar ryte, klaidžiodamas po Turiną. Joje buvo pilna valkatų ir vargšų, ieškančių šiokio tokio maisto ir vietos pailsėti. Ten jis buvo saugesnis.

Markas buvo išsekęs. Vietoj savęs Pietrą paliko tik tada, kai galutinai įsitikino, kad nebylys vakarienei pavalgė vienuolių paruoštos liesos žirnienės, pasiėmė čiužinį, kad galėtų priglausti galvą, ir įsitaisė visai šalia vienuolių prižiūrimos salės, kad taip išvengtų peštynių.

Jis buvo įsitikinęs, kad tą naktį nebylys nieko nedarys, todėl nusprendė kuriam laikui eiti į viešbutį pailsėti ir liepė savo žmonėms padaryti tą patį, išskyrus Pietrui bei naujai trijų vyrų karabinierių grupei. Tiek žmonių visiškai pakako sekti nebylį, jeigu jis netikėtai nuspręs vėl išeiti į gatvę.

Viešbučio restorane Sofija ir Minerva surengė jam tikrą apklausą. Jos norėjo žinoti viską, nors dieną sekė kiekvieną detalę. Abi paprašė leidimo dalyvauti sekant nebylį gatvėje, bet Markas kategoriškai nesutiko.

— Man jūsų reikia, kad koordinuotumėte operaciją. Be to, jūs abi esate pernelyg pastebimos.

Ana Chimenes Paryžiaus oro uoste laukė naktinio lėktuvo skrydžio į Romą. O iš ten — tiesiai į Turiną. Nervinosi. Pradėjusi vartyti Elizabetės jai įteiktą dosjė, liko visiškai sukrėsta. Jeigu bent ketvirtadalis to, ką ten perskaitė, buvo tiesa, ir tai jau buvo siaubinga. Į Turiną nusprendė sugrįžti todėl, kad vienas iš žmonių, minimų dosjė, buvo tas pats vyras, kurio pavardę ji buvo aptikusi kituose dokumentuose, tuose, kuriuos Markas Valonis buvo davęs jos broliui Santjagui, ir jeigu tai, ką atrado Elizabetės popieriuose, buvo tiesa, tas vyras buvo vienas iš naujojo ordino magistrų ir buvo tiesiogiai susijęs su relikvija.

Ji nusprendė du dalykus: pasikalbėti su Sofija bei pasirodyti arkivyskupijoje ir pasistengti netikėtai užklupti tėvą Yvą. Pirmoji užduotis

nepavyko: gerą dalį ryto ir visą vakarą mėgino susisiekti su Sofija, bet *Aleksandros* viešbutyje ją patikino, esą ši išėjo labai anksti. Ana paliko jai kelias žinutes, bet vis dar nesulaukė jokio atsakymo. Su Sofija nebuvo galimybės susisiekti. O su tėvu Yvu ji pamėgins susitikti jau kitą dieną.

Elizabetė buvo teisi; ji artinosi prie kažko, nors vis dar nežinojo prie ko.

Bakalbasio vyrai sugebėjo atsikratyti juos sekančių karabinierių. Vienas jų pasiliko budėti prie Gailestingųjų Seserų pensiono įėjimo, o kiti išsiskirstė. Kai pasiekė kapines, buvo naktis, ir sargybinis jau nervingai laukė.

— Paskubėkite, aš jau turiu išeiti. Duosiu jums raktą nuo vartų, jeigu kurią naktį pasirodytumėte per vėlai, o manęs jau nebūtų.

Jis palydėjo visus iki mauzoliejaus, prie kurio įėjimo stovėjo angelo statula su kardu rankoje. Keturi vyrai įėjo pasišviesdami kelią liktarna ir pradingo žemės gelmėse.

Ismetas jų jau laukė požeminėje salėje. Buvo jiems atnešęs vandens nusiprausti ir šiek tiek maisto. Jie jautėsi išalkę ir išsekę, o vienintelis jų noras buvo išsimiegoti.

— Kur Mechmetas?

— Jis pasiliko netoli Mendibcho, jeigu šiam šautų į galvą naktį išeiti. Adajus teisus, jie nori, kad Mendibchas juos atvestų iki mūsų. Subūrė įspūdingą sekimo grupę, — pasakė vienas vyrų, Urfoje tarnavęs policijoje, kaip ir kiti jo bendražygiai.

— Ar jus atpažino? — paklausė susirūpinęs Ismetas.

— Ne, nemanau, — atsakė vienas. — Tačiau negalime atsipalaiduoti, nes jų daug.

— Privalome pasisaugoti. Jeigu pastebėsite, kad jus kas nors seka, čia jokiu būdu nesirodykite, — pakartojo Ismetas.

— Žinome, žinome, nesijaudink, iki čia mūsų niekas neatsekė.

Septintą ryto Markas jau buvo prisistatęs prie Gailestingųjų Seserų prieglaudos. Buvo nurodęs sustiprinti karabinierių pajėgas ir stebėti „paukštukus“, tuos du vyrus, kurie buvo pastebėti sekantys nebylį.

— Pasistenkite, kad jūsų nepamatytų, nes noriu juos stebėti. Nebylį jie seka todėl, kad priklauso vienai organizacijai, kitaip tariant, jie yra iš

mūsų ieškomos organizacijos, todėl reikia pasistengti sulaikyti, bet kol kas privalome dar šiek tiek atleisti pavadėlį.

Jo žmonės linktelėjo. Pietras užsispyręs tvirtino, kad gali ir toliau darbuotis, nors visą naktį sekė ir nesumerkė akių.

— Aš užtikrinu tave, kad dar galiu. Kai negalėsiu daugiau ištverti, pasakysiu ir nešdinsiuosi akimirkai nusnausti.

Sofija išklausė sunerimusio Anos balso jos paliktose žinutėse mobiliajame telefone. Viešbutyje jai pasakė, kad ši skambino penkis kartus. Jautė šiokią tokią sąžinės graužatį, kad jai neperskambino, bet dabar buvo netinkamas laikas blaškytis klausantis žurnalistės nuojautų. Ji paskambins, kai bus baigta byla; o iki to laiko susikoncentruos į Marko nurodymus. Sofija jau buvo beiškeliaujanti į būstinę, kai vienas iš viešbučio tarnautojų bėgte pribėgo prie jos.

— Daktare Galjoni, daktare!

— Taip, kas nutiko?

— Jums skambina telefonu, labai svarbus skambutis.

— Na, dabar aš negaliu, pasakykite centrui, kad paliktų žinutę ir...

— Centras mane informavo, jog ponas D'Alakva jiems pasakęs, kad reikalas nepaprastai skubus.

— D'Alakva?

— Taip, tai jums skambinantis ponas.

Stebint visiškai apstulbusiai Minervai, ji apsisuko ir patraukė prie vieno iš viešbučio priimamojo telefonų.

— Aš esu daktarė Galjoni, kaip suprantu, man skambina svarbiu reikalu.

— Ak, daktare, labai gerai! Ponas D'Alakva primygtinai reikalavo, kad jus surastume. Vieną minutėlę.

Umberto D'Alakvos balsas skambėjo kitaip, lyg stengtųsi nuslėpti įtampą, o tai Sofiją labai nustebino.

— Sofija...

— Taip, tai aš. Kaip sekasi?

— Norėčiau jus pamatyti.

— Aš irgi norėčiau, bet...

— Nėra jokių „bet", mano automobilis jus paims po dešimties minučių.

— Man labai gaila, bet aš privalau dirbti. Todėl šiandien tikrai neįmanoma. Ar kas nors nutiko?

— Taip, norėjau jums pateikti pasiūlymą. Jums žinoma, kad viena iš mano didžiųjų aistrų yra archeologija, todėl išvykstu į Siriją. Ten turiu kasinėjimų teritoriją ir sukaupęs kelis radinius; norėčiau, kad juos įvertintumėte. O pakeliui norėjau su jumis pasikalbėti ir pateikti darbo pasiūlymą.

— Aš jums labai dėkinga, bet šiuo metu negaliu niekur keliauti, man labai gaila.

— Sofija, bet kai kurios galimybės pasitaiko tik kartą gyvenime.

— Žinau, bet turiu įsipareigojimų, kurių tiesiog negaliu nevykdyti. O šiuo metu negaliu mesti to, ką darau, jeigu jūs galėtumėte palaukti porą trejetą dienų...

— Ne, nemanau, kad galėčiau laukti tris dienas.

— Ar taip skubu iškeliauti į Siriją dar šiandien?

— Taip.

— Man labai gaila, bet galbūt galėčiau atvykti po kelių dienų...

— Ne, nemanau. Primygtinai prašau, kad sutiktumėte su manimi keliauti tuojau pat.

Sofija abejojo. Umberto D'Alakvos pasiūlymas ją suglumino taip pat, kaip ir neatlyžtantis jo balso tonas.

— Kas dedasi? Pasakykite man...

— Aš jums ir sakau.

— Apgailestauju, tikrai labai apgailestauju, bet būtent šiandien negaliu su jumis niekur keliauti. Privalau eiti, manęs laukia ir negaliu versti žmonių laukti.

— Sėkmės jums.

— Taip, žinoma, dėkoju.

Kodėl jis linkėjo sėkmės? Sofija buvo sumišusi, nesuprato Umberto D'Alakvos skambučio tikslo. Tas pasidavusio žmogaus tonas, kai linkėjo sėkmės. Kokios sėkmės? Galbūt jis žino apie „Trojos arklio" operaciją?

Kai baigs nebylio bylą, ji jam paskambins. Norėjo suprasti to skambučio tikslą, nes buvo įsitikinusi, kad po tuo pasiūlymu vykti į Siriją slypėjo dar šis tas, ir tai buvo pasiūlymas leistis į meilės nuotykį.

— Ko norėjo D'Alakva? — paklausė Minerva pakeliui į centrinę būstinę.

— Norėjo, kad keliaučiau į Siriją.

— Į Siriją? Kodėl į Siriją?

— Ten jis vykdys archeologinius kasinėjimus.

— Tai reiškia, kad jis tau nesiūlė romantiško pabėgimo.

— Manau, jis man siūlė pabėgimą, bet ne romantišką. Man jis pasirodė susirūpinęs.

Kai atvyko į centrinę būstinę, Markas jau buvo skambinęs du kartus. Buvo prastai nusiteikęs. Transmisija, įmontuota nebylio daiktuose, nebeveikė. Skleidė signalus, bet nevedė ta kryptimi, kuria keliavo nebylys, todėl arba vyras buvo aptikęs aparatą, arba tas sugedo. Visgi greitai jie suprato, kad nebylys buvo iškeitęs savo sportbačius. Dabar jis buvo apsiavęs daug senesniais ir labiau nutrintais. Taip pat jis buvo apsirengęs riebaluotais džinsais ir marškinėliais. Kažkam, kas apsikeitė su juo drabužiais, neblogai pasisekė.

Nebylys išėjo ir patraukė Kararo parko link. Jį matė vaikščiojantį po parką. O tiedu „paukštukai" iš ankstesnės dienos bent jau iki šio momento nesirodė.

Nebylys turėjo gabalėlį duonos, kurią trupino paukščiams. Prasilenkė su vyru, kuris vedėsi už rankų dvi mergaites. Markui pasirodė, kad tas vyras kelioms sekundėms įsmeigė žvilgsnį į nebylį, o paskui paspartino žingsnį.

Žudikas padarė tą pačią išvadą kaip ir Markas. Tas žmogus galėjo turėti reikalų su nebyliu. Jis vis dar negalėjo į jį nusitaikyti. Nebuvo galimybės to padaryti, nes jis saugomas tuzino karabinierių. Dabar šūvis prilygtų savižudybei. Jis seks dar dvi dienas ir, jeigu reikalai ir toliau taip klosis, tiesiog nutrauks sutartį, nes neketina taip rizikuoti. Be to, kad puikiai žudė, jis dar buvo ir išmintingas, jis niekada nežengė klaidingo žingsnio.

Nei Markas ar jo žmonės, nei „paukštukai", nei šį kartą pats žudikas nepastebėjo, kad savo ruožtu visi yra sekami kitų žmonių.

Arslanas paskambino savo pusbroliui. Taip, jis matė Mendibchą, prasilenkė su juo Kararo parke. Jis, regis, gerai laikėsi. Bet nenumetė jam jokio popieriaus, neparodė jokio kito ženklo, nieko: regis, jis tiesiog norėjo pranešti, kad yra laisvėje.

* * *

Ana Chimenes paprašė taksisto nuvežti ją iki Turino katedros. Įėjo pro duris, nurodančias arkivyskupijos darbo kabinetus, ir pasiteiravo tėvo Yvo.

— Jo nėra, — nurodė sekretorė. — Jis išlydėjo kardinolą į ganytojišką vizitą; be to, jūs nesate susitarusi dėl susitikimo, ar aš klystu?

— Ne, neklystate, bet aš žinau, kad tėvas Yvas tiesiog apsidžiaugs mane išvydęs, — išdaužė jai Ana, jausdama, kad peržengė mandagumo ribas. Tačiau ji vos galėjo pakęsti tą sekretorės pareigingumą.

Jai nepasisekė. Ji dar kartą paskambino Sofijai, daktarės taip pat nerado. Nusprendė pasilikti netoli katedros ir laukti, kol grįš Yvas de Šarni.

Bakalbasis priėmė vieno savo vyrų ataskaitą. Mendibchas ir toliau klaidžiojo po miestą, regis, buvo neįmanoma jo nužudyti. Karabinieriai šmirinėjo visur, jeigu jie ir toliau seks, gresia būti atskleistiems.

Ganytojas Bakalbasis nežinojo, kokius turėjo duoti nurodymus. Operacija galėjo žlugti, Mendibchas galėjo išprovokuoti visos bendruomenės žlugimą. Jie privalėjo paspartinti Mendibcho tėvo dėdės pasirodymą. Jau prieš kelias dienas jam buvo ištraukti visi dantys, išpjautas liežuvis ir išdeginti pirštų atspaudai. Gydytojas taikė seniokui anesteziją, kad šis kuo mažiau kankintųsi. Jo auka buvo tokia pati kaip Marsijaus, Abgaro architekto.

Mendibchas jautė esąs sekamas. Jam pasirodė pažįstamas veidas, žmogaus iš Urfos. Ar jis buvo čia tam, kad padėtų, ar tam, kad nužudytų? Jis pažinojo Adajų ir žinojo, kad šis neleis, jog dėl jo kaltės būtų atskleista visa bendruomenė. Kai ateis naktis, jis vėl grįš į prieglaudą, o paskui, jeigu bus įmanoma, nepastebėtas nuslinks iki kapinių. Peršoks sieną ir susiras kapą. Jis labai gerai jį prisiminė, kaip ir tai, kur paslėptas raktas. Per požemius pasieks Turguto namus ir paprašys pagalbos. Jeigu jam pavyks iki ten nusigauti niekieno nepastebėtam, Adajus galėtų suorganizuoti pabėgimą. Jam visiškai nesvarbu, du ar tris mėnesius reikės laukti po žeme, kol karabinieriai pavargs jo ieškoti. Viskas, ko jis troško, — tai išsaugoti savo gyvybę.

Jis patraukė į *Porta Palazzo*, turgų po atviru dangumi, nusipirkti ko nors pavalgyti ir pamėginti įsilieti į minią. Jo sekliams bus daug sunkiau

pasislėpti turguje, o jeigu pavyks pamatyti jų veidus, tada bus daug paprasčiau pasprukti.

Jie patraukė jo namų link. Bakalbasis įteikė peilį. Senolis nedvejodamas jį paėmė. Jis rengėsi nužudyti savo sūnėno sūnų ir buvo linkęs padaryti tai pats, nei įtraukti į visą tą reikalą dar ir kitus. Ganytojo mobiliojo telefono signalas visiems pranešė, kad šiam atėjo žinutė: jis traukė *Piazza della Republica* link, į *Porta Pallazo* turgų.

Bakalbasis vairuotojui nurodė sukti į *Porta Pallazo* ir sustoti netoli tos vietos, kur turėjo būti Mendibchas. Apkabino senuką ir atsisveikino. Meldėsi, kad šis sugebėtų įvykdyti savo misiją.

Mendibchas pamatė savo tėvo dėdę. Šis artėjo prie jo kaip robotas. Senolio susirūpinęs žvilgsnis jį perspėjo. Tai buvo ne garbingo senuko, o greičiau viltį praradusio žmogaus žvilgsnis. Bet kodėl?

Jų žvilgsniai susikirto. Mendibchas nežinojo, ką jam daryti — ar bėgti, ar atsargiai prisiartinti ir pasižiūrėti, gal senolis turi jam kokį nors popierių įteikti, o gal nori ką nors pašnibždėti į ausį. Nusprendė pasitikėti giminaičiu. Greičiausiai nerimas jo žvilgsnyje turėjo reikšti baimę, nieko daugiau. Adajaus baimę, karabinierių baimę.

Jiedu apsikabino, ir Mendibchas pajuto gilų skausmą tarp šonkaulių. Jis susitrenkė, pagalvojo, o paskui pamatė senolį parpuolantį jam prie kojų, su į nugarą įsmeigtu peiliu. Aplinkiniai žmonės klykdami ėmė bėgti, tą patį padarė ir jis — apimtas panikos puolė į kojas. Kažkas nužudė jo tėvo dėdę. Bet kas?

Žudikas bėgo tarp sumišusių žmonių kaip dar vienas išsigandęs iš daugelio. Jam nepasisekė. Užuot nužudęs nebylį, jis įsmeigė peilį seniui. O senasis saujoje turėjo kitą peilį. Jis buvo išvargęs, daugiau nebemėgins. Žmogus, su kuriuo jis pasirašė sutartį, jam nepasakė visos tiesos, o nežinodamas tiesos jis negalėjo dirbti, nes nenumanė, su kuo gali susidurti. Jam sutartis buvo nutraukta. Daugiau jis nemėgins, nes šis reikalas jam ir taip sukėlė pernelyg daug rūpesčių.

Markas pasiekė tą vietą, kur merdėjo senolis. Įkandin jo pasirodė vyrai, Mendibchas iš tolo galėjo juos stebėti, taip pat ir „paukštukai". Karabinieriai išėjo iš priedangos, dabar buvo visai nesunku juos pastebėti.

— Ar jis miręs? — paklausė Pietras.

Markas veltui ieškojo senolio pulso. Žmogus atmerkė akis, pažvelgė į jį, lyg norėdamas kažką pasakyti, ir išleido paskutinį kvapą.

Sofija ir Minerva sekė visus įvykius per radijo imtuvą ir girdėjo skubius Marko žingsnius, duodamus vyrams įsakymus, Pietro klausimą.

— Markai, Markai! Kas nutiko? — nervingai paklausė Minerva. — Dėl Dievo, pasakyk mums ką nors!

— Kažkas bandė nužudyti nebylį, nežinome kas, nepastebėjome, bet nužudė senį, kuris tuo metu pasipainiojo kelyje. Jis neturi dokumentų, mes nežinome, kas jis toks. Atvažiuoja greitoji. Dieve, koks sušiktas reikalas!

— Nusiramink. Ar nori, kad atvyktume iki vietos? — paklausė Sofija.

— Ne, nebūtina, mes patys vyksime į centrinę. O kaip nebylys? Kur pasidėjo nebylys? — sušuko Markas.

— Mes jį pametėme iš akių, — išgirdo balsą per radijo stotelę, — mes jį pametėme, — pakartojo. — Jis įsimaišė į minią.

— Kalės vaikai! Kaip jis galėjo dingti jums iš akių?

— Nusiramink, Markai, nusiramink... — sakė Džiuzepė.

Minerva ir Sofija sunerimusios sekė sceną, kurią žinojo vykstant *Porto Pallazo*. Po tiek mėnesių kruopščiai rengtos „Trojos arklio“ operacijos jų „arklys“ paspruko ristele.

— Suraskite jį! Visi jo ieškokite!

Mendibchas sunkiai kvėpavo. Jam smeigė tarp šonkaulių. Iš pradžių jautė, kad skausmas degina raumenis, bet dabar skausmas darėsi nebepakeliamas. O blogiausia, kad jis paliko kraujo pėdsaką. Sustojo ir susirado laiptinės šešėlį, kad galėtų nusiraminti. Jis manė, kad sekusių žmonių pavyko atsikratyti, bet vis dar nebuvo dėl to tikras. Jo vienintelis šansas — pasiekti kapines, bet jos dar toli ir jis privalėjo sulaukti nakties. Bet kur galėtų tai padaryti? Kur?

Ana matė žmonių grupę, lekiančią *Porta Palatina* terasos link, kur ji buvo nusprendusi pasėdėti. Jie bėgo šaukdami, kad kažkur vaikšto laisvas žudikas. Ji įsižiūrėjo į vieną vaikiną, kuris taip pat bėgo; jis pasirodė sužeistas, bet spruko į laiptinę ir pradingo. Ana patraukė ten, iš kur bėgo žmonės, stengdamasi suprasti, kas nutiko. Išskyrus tai, kad kažkur buvo žudikas, niekas nieko rišlaus daugiau negalėjo paaiškinti.

Bakalbasis matė, kaip Mendibchas pasileido bėgti, kaip senolis krito negyvas. Kas jį nužudė? Tai negalėjo būti karabinieriai. Ar galėjo būti *Jie*? Bet kam jiems žudyti senį? Paskambino Adajui, norėdamas papasakoti, kas nutiko. Ganytojas jo išklausė ir davė nurodymus. Bakalbasis sutiko.

Ana matė du jaunuolius, panašius į tą, kuris visai neseniai įėjo į namo laiptinę, jie irgi traukė į tą pačią vietą. Anai visa tai pasirodė labai keista, ir nieko nelaukdama nusekė iš paskos. Du vyrai iš Urfos pagalvojo, kad jų link traukianti moteris galėjo būti viena iš karabinierių, todėl suskubo trauktis. Iš tolo stebės Mendibchą, taip pat stebės ir moterį. Jeigu reikės, ją nužudys.

Nebylys susirado duris į nedidelį kambariuką, skirtą laikyti laiptinės šiukšlėms. Atsisėdo ant grindų šalia šiukšlių dėžės, stengdamasis neprarasti sąmonės. Jis neteko daug kraujo, todėl turėjo kuo greičiau sustabdyti kraujavimą. Nusivilko apsiaustą ir, išplėšęs pamušalą, mėgino sukurpti improvizuotą tvarstį, iš visų jėgų verždamas ir mėgindamas sustabdyti kraujavimą. Buvo išsekęs, nežinojo, kiek sugebės ištverti pasislėpęs šitoje patalpoje, gal bent jau iki nakties, kol kas nors susiruoš išnešti šiukšles. Pajuto, kad svaigsta galva, ir prarado sąmonę.

Jau kuris laikas Yvas de Šarni buvo savo kabinete. Į jo veidą įsimetęs susirūpinimo šešėlis.

Į kabinetą įėjo sekretorė.

— Tėve, čia jūsų laukia du kunigai, jūsų draugai, kaip visada, tėvas Juozapas ir tėvas Dovydas. Pasakiau jiems, kad jūs visai neseniai pasirodėte, ir nežinau, ar galėsite juos priimti.

— Taip, taip, tegul užeina. Jo Eminencijai šiandien aš daugiau nereikalingas, jis išvyksta į Romą, o mūsų darbai čia labai smarkiai pasistūmėję į priekį. Jeigu norite, likusią dienos dalį galite pasiimti laisvą.

— Ar jau žinote, kad visai šalia, *Porta Palazzo*, buvo įvykdyta žmogžudystė?

— Taip, pranešė per radiją. Dieve mano, kiek smurto aplinkui!

— Ką ir besakyti, tėve. Na, jeigu jums manęs nereikia, aš keliausiu, man kaip tik reikia laisvo pusdienio nueiti į kirpyklą, nes rytoj esu pakviesta pas dukrą pietų.

— Keliaukite, keliaukite ramiai.

Tėvas Juozapas ir tėvas Dovydas įėjo į tėvo Yvo kabinetą. Vyrai susižvalgė laukdami, kol pasigirs užsidarančių durų trinktelėjimas — tai reikš, kad sekretorė pagaliau išėjo.

— Ar jau žinai, kas nutiko? — paklausė tėvas Dovydas.

— Taip. O kur jis?

— Jis pasislėpė vieno gretimo namo laiptinėje. Nesijaudink, mūsiškiai viską stebi, bet dabar būtų neprotinga mėginti su juo susidoroti. Visai šalia žurnalistė.

— Kodėl?

— Atsitiktinai. Laukdama tavęs, ji gurkšnojo kavą terasoje. Jeigu ji pasirodys, turėsime susidoroti ir su ja, — atsakė tėvas Juozapas.

— Tai man atrodo beprasmiška.

— Tai visai paprasta, — neatlyžo tėvas Juozapas.

— Taip, bet niekada negali būti tikras. O daktarė?

— Bet kuriuo momentu, kai tik išeis iš karabinierių būstinės. Viskas jau parengta, — informavo jį tėvas Dovydas.

— Kartais...

— Kartais abejoji, kaip ir mes visi, bet mes esame kariai ir privalome vykdyti įsakymus, — nukirto Juozapas.

— Bet aš nemanau, kad tai neišvengiamai būtina.

— Mes neturime kito pasirinkimo, kaip tik vykdyti.

— Taip, bet tai nereiškia, kad negalime galvoti, o juo labiau parodyti savo nepritarimo, nors paskui paklusime. Mes buvome išmokyti galvoti savo galva.

Sėkmė nusprendė nusišypsoti Markui. Ką tik per radijo stotį Džiuzepė pranešė šalia katedros matęs vieną iš „paukštukų". Ten, kur nurodė kolega, jie skuodė lyg kovodami už savo gyvybę. Kai pasiekė aikštę, žingsnį priderino prie visų praeivių, sunerimusių, vis dar komentuojančių prieš valandą nutikusius įvykius.

— Kur jis yra? — paklausė artindamasis prie Džiuzepės.

— Ten, sėdi terasoje, tie patys kaip ir visą laiką.

— Dėmesio visiems postams, nenoriu, kad atsiskleistumėte. Pietrai, ateik iki čia, o likusieji apsupkite aikštę, bet tam tikru atstumu. Tie „paukštukai" puikiai pasirengę ir jau įrodė mums, kad moka skraidyti.

Po pusvalandžio „paukštukai" pakilo skrydžiui. Ir suprato, kad po-

licija jiems vėl lipa ant kulnų. Juos pastebėjo, o savo bendražygių — ne. Todėl pirmasis pakilo ir nerūpestingai kirto aikštę, įšokdamas į tuo metu pravažiuojantį autobusą. O antrasis, paėjėjęs priešinga kryptimi, pasileido bėgti. Todėl nebuvo įmanoma jų sekti taip, kad liktum nepastebėtas.

— Bet kaip ir vėl galėjote paleisti juos iš akių? — šaukė Markas į nematomą imtuvą.

— Nešauk, — ramino Džiuzepė jį per imtuvą iš kitos aikštės pusės. — Į tave visi žiūri, dar pamanys, kad esi pamišęs ir kalbiesi su savimi.

— Aš nešaukiu! — vėl sušuko Markas. — Bet viskas virsta šūdu, o mes elgiamės kaip mėgėjai. Mums iš rankų paspruko nebylys, o dabar dar ir tie „paukštukai", jo pusbroliai. Kai vėl juos pamatysime, privalome sulaikyti, negalime jų vėl pamesti iš akiračio, jie priklauso mūsų ieškomai organizacijai ir, iš visko sprendžiant, jie kalba, nėra nebyliai, todėl priversime juos viską pačiulbėti, arba mano vardas ne Markas.

Du vyrai iš Urfos ir toliau budėjo laukdami, kol Mendibchas išeis. Jie žinojo, kad aikštėje knibžda karabinierių, bet vis tiek privalėjo rizikuoti. Jų bendražygiai, pastebėję, kad yra atskleisti, atsitraukė, o kiti trys žmonės tebebuvo netoliese. Jie jau buvo susidarę vaizdą, kiek tiksliai policininkų darbuojasi aikštėje. Visgi jie kaip ir Markas nežinojo, kad visi ir toliau buvo stebimi labai gerai apmokytų vyrų, kurie liko nepastebimi net patyrusių karabinierių akių.

Artėjo vakaras ir Ana Chimenes nusprendė dar kartą išmėginti savo sėkmę su tėvu Yvu. Paskambino į duris, vedančias į darbo kabinetus, bet niekas neatsakė. Pastūmė duris ir įėjo. Patalpose nebuvo nieko, o durininkas dar nebuvo užrakinęs durų. Ana patraukė tėvo Yvo kabineto link ir buvo jau visai šalia, kai pasigirdo balsai.

Ana nepažino kalbančio žmogaus balso, bet nusprendė pasilikti ir slapta klausytis.

— Taigi, jie pasirodo iš požemio. Jie juos suklaidino. O kiti? Gerai, keliaujame ten. Jis tikrai mėgins bėgti iki čia, tai pati saugiausia vieta.

Tėvas Juozapas išjungė telefoną.

— Karabinieriai vis dar nežino, pro kur jie vaikšto. Jie pametė iš akių

du Adajaus žmones, o Mendibchas ir toliau tūno pasislėpęs laiptinėje. Tačiau aplink vis dar pernelyg daug žmonių. Įtariu, kad bet kuriuo momentu jis turi pasirodyti; dabartinėje slėptuvėje ilgai jis nebus saugus.

— O kur Markas Valonis? — paklausė tėvas Dovydas.

— Man buvo pasakyta, kad jis įsiutęs, nes visa operacija slysta jam iš rankų, — atsakė tėvas Juozapas.

— Jis daug arčiau tiesos, nei pats įtaria, — pridūrė tėvas Yvas.

— Ne, taip nėra, — griežtai nukrito kunigas, kurį vadino Dovydu. — Jis nieko nežino, jam tik kilo gera mintis — panaudoti Mendibchą kaip masalą, nes jie nujaučia jį priklausant kažkokiai organizacijai. Tačiau jis nežino nieko apie bendruomenę, o juo labiau apie mus.

— Neapsigauk, — paprieštaravo tėvas Yvas. — Jie pavojingai prisiartino prie bendruomenės. Jie juk suprato, kad pasirodė pernelyg daug žmonių iš Urfos, susijusių su relikvija. Daktarė Galjoni padarė teisingą išvadą; dar vakar savo Meno departamento grupėje ji komentavo, kad Urfos praeitis turi būti kažkaip susijusi su katedroje vykstančiai įvykiais. Į jos pastebėjimus jie nekreipė dėmesio, išskyrus informatikę. Betgi Valonis yra protingas ir bet kuriuo momentu jam viskas gali pasidaryti aišku kaip ir daktarei. Tikrai gaila, kad tokia moteris privalės...

— Gerai, — nutraukė jį tėvas Juozapas. — Mes esame reikalingi požemyje. Palauksime, kol Turgutas ir jo sūnėnas bus viduje. Mūsiškiai jau laukia kapinėse.

— Mūsiškiai kaip visada tyko visur, — pasakė tėvas Yvas.

Visi trys vyrai patraukė durų link. Ana pasislėpė už spintos. Ji bijojo. Dabar jau tikrai žinojo, kad tėvas Yvas nėra paprastas kunigas, bet ar jis buvo tamplierius, o gal priklausė kokiai nors kitai organizacijai? O jį lydintys vyrai? Balsai rodė juos esant jaunus.

Pamačiusi juos išeinančius, sulaikė kvėpavimą. Atrodė, kad jie nepastebėjo jos, nes skubiai perėjo visą prieškambarį. Ana laukė sulaikiusi kvapą, o paskui spausdamasi prie sienų, kaip buvo mačiusi daugelyje filmų, nusekė įkandin.

Mažos durys vedė katedros durininko gyvenamųjų patalpų link. Tėvas Yvas pabeldė kumščiu, bet atsako neišgirdo, po kelių akimirkų vienas iš jį lydinčių jaunuolių išsitraukė visraktį ir atrakino duris.

Ana stebėjo visa tai kaip siaubo filmo sceną, bet neatsiliko. Vėl prisispaudusi prie sienos, patraukė prie durininko buto durų. Neišgirdusi

jokio garso, nusprendė įeiti. Meldėsi, kad nebūtų užklupta iš netyčių, ir mintyse ėmė kurpti pasiteisinimus, jeigu taip nutiktų.

48 skyrius

Mendibchas išgirdo triukšmą ir krūptelėjo. Jau kuris laikas jis buvo atgavęs sąmonę. Jam maudė žaizdą, o sukrešėjęs kraujas kartu su nešvariais marškinėliais sudarė savotišką kamštį. Jis nežinojo, ar išsilaikys ant kojų, bet privalėjo pamėginti.

Galvojo apie keistą savo tėvo dėdės mirtį. Ar galėjo Adajus nuspręsti nužudyti jo dėdę, nes žinojo, kad pastarasis pasirengęs jam padėti?

Jis nepasitikėjo niekuo, juo labiau niekuo iš Adajaus žmonių. Ganytojas buvo šventas, bet labai griežtas žmogus, pasiryžęs bet kam, kad tik išgelbėtų bendruomenę, o jis, Mendibchas, net pats to nenorėdamas, galėjo ją išduoti. Jis norėjo to išvengti, bandė tai padaryti nuo tos akimirkos, kai atgavo laisvę, bet Adajus tokių aplinkybių nepaisydavo, todėl negalėjo atmesti fakto, kad ganytojas bandė jį nužudyti.

Šiukšlių kambarėlio durys atsidarė. Vidutinio amžiaus moteris, rankoje laikiusi šiukšlių maišą, jį pamatė ir sušuko. Nežmoniškomis pastangomis Mendibchas pakilo ir užspaudė ranka jai burną.

Jis negalėjo jai nieko pasakyti, neturėjo liežuvio, todėl arba moteris nusiramins, arba jis turės suduoti jai taip, kad prarastų sąmonę. Jis niekada nebuvo sudavęs moteriai. Atleisk jam, Dieve! Bet dabar buvo sprendžiamas jo paties likimas.

Pirmą kartą gyvenime po to, kai jam buvo iškirptas liežuvis, negalėdamas kalbėti jis jautė nenumaldomą nerimą. Pastūmė moterį prie sienos. Mendibchas pastebėjo, kad ji dreba, ir baiminosi, jog ši vėl pradės šaukti, jeigu tik jis patrauks delną nuo burnos. Nusprendė suduoti jai per sprandą, kad ši trumpam prarastų sąmonę.

Moteris, išsitiesusi ant grindų, sunkiai kvėpavo. Mendibchas atsegė jos rankinę ir surado ko ieškojęs: rašiklį ir užrašų knygelę, iš kurios išplėšė vieną lapelį. Paskubomis suskato rašyti.

Kai moteris ėmė atgauti sąmonę, Mendibchas vėl uždengė jai burną ir įdavė popieriaus lapelį.

„Sekite paskui mane ir jums nieko nenutiks, bet jeigu mėginsite bėgti arba šaukti, gali baigtis blogai. Ar turite automobilį?“

Moteris perskaitė keistą raštelį ir linktelėjo galva. Labai pamažu Mendibchas patraukė delną nuo burnos, nors ir iš visų jėgų laikė užlaužęs ranką, kad moteris nepabėgtų.

— Markai, ar girdi mane?

— Kalbėk, Sofija.

— Kur esi?

— Netoli katedros.

— Gerai, turiu medicinos eksperto išvadas. Nužudytasis senolis neturi liežuvio ir pirštų atspaudų. Jis apskaičiavo, kad liežuvis galėjo būti iškirptas maždaug prieš dvi savaites, atspaudai irgi išdeginti maždaug tuo pačiu metu. Jis neturi jokių dokumentų, nieko. A! Ir dar, jo burnoje nėra nė vieno danties, jo burna tuščia kaip ola, nėra nieko.

— Velniava!

— Ekspertas dar nebaigė autopsijos, bet nedelsdamas mums paskambino, kad žinotume, jog turime reikalą su dar vienu nebyliu.

— Velniava!

— Markai, pasakyk man ką nors daugiau nei „velniava“!

— Man labai gaila, Sofija, tikrai apgailestauju. Žinau, kad nebylys, mūsų nebylys, vaikšto kažkur visai šalia. Kažkas nori jį nužudyti arba išsivežti, arba apsaugoti, net nežinau. Du mūsų pastebėti „paukštukai“ išskrido, bet galiu garantuoti, kad jų yra daugiau; o blogiausia, kad tuo metu, kai turguje buvo nužudytas seniokas, mes atsiskleidėme. Jeigu yra daugiau „paukštukų“, jie puikiai žino, kas mes tokie, o mes jų nežinome. Mūsų nebylys nepasirodo.

— Leisk ir mums ten pasirodyti. Minervos ir manęs jie nepažįsta, taigi negalės susieti su jumis.

— Ne, ne, tai būtų labai pavojinga. Jeigu jums kas nors nutiktų, aš sau neatleisčiau. Likite, kur esate.

Jų pokalbį pertraukė balsas. Tai buvo Pietras.

— Dėmesio, Markai! Nebylys pasirodė aikštės kampe. Jis eina kartu su moterimi. Apkabinęs ją. Ar sulaikome jį?

— Kam? Kodėl? Būtų absurdiška dabar jį sulaikyti. Ką su juo veiktum? Tiesiog nepaleisk jo iš akių, aš einu pas tave. Jeigu mes jį pastebė-

jome, organizacijos žmonės — taip pat. Bet nenoriu vėl susimauti, jeigu jis vėl dings jums iš akių, nurėšiu visiems kiaušus.

Moteris nuvedė Mendibchą iki automobilio mažoje stovėjimo aikštelėje ir vos atrakinusi dureles pajuto, kaip vyras ją stumia vidun, pats sėsdamasis į vairuotojo vietą.

Mendibchas vos pajėgė kvėpuoti, bet sugebėjo užvesti automobilį ir įsilieti į pavakario transporto srautą.

Marko vyrai jį sekė iš labai arti. Taip pat ir bendruomenės vyrai. O juos visus savo ruožtu sekė tylioji kariuomenė, kurios nė viena grupė nepastebėjo.

Nebylys ėmė važinėtis po miestą. Mendibchas turėjo atsikratyti moters, bet puikiai suprato, kad vos paleista ji iš karto perspės karabinierius. Bet netgi tai žinodamas jis privalėjo rizikuoti, negalėjo vežtis jos iki kapinių. Ir, žinoma, jeigu jis paliks automobilį visai šalia kapinių, karabinieriai sugebės susekti jo pėdsakus. Tačiau Mendibchas tiesiog nebeturėjo jėgų eiti. Jis jautėsi visiškai nusilpęs, netekęs daug kraujo. Meldėsi, kad kapinių sargas būtų savo poste; tada atiduotų jam automobilį, kad šis jį pradangintų. Gerasis žmogus buvo vienas iš brolių, vienas iš bendruomenės narių, taigi jis tikrai padės. Taip, jis padės, net jeigu Adajus buvo įsakęs jį nužudyti.

Mendibchas priėmė sprendimą: trauks kapinių link. Kai priartėjo pakankamai, bet ne tiek, kad moteris susivoktų, kur jis rengiasi sprukti, sustabdė automobilį.

Paėmė moters rankinę, kuri žvelgė į jį apimta siaubo. Išsitraukė rašiklį, popieriaus lapelį ir ėmė rašyti.

„Aš paliksiu jus laisvėje. Nepraneškite policijai. Jeigu taip padarysite, sumokėsite. Nesvarbu, kad dabar jie jus apsaugos, ateis diena, kai jūsų nebesaugos, o tada aš vėl pasirodysiu. Keliaukite ir niekam nieko nepasakokite apie tai, kas nutiko. Neužmirškite, kad jeigu nepaklausysite, aš jus surasiu."

Moteris perskaitė raštelį ir siaubas jos akyse tik dar labiau plykstelėjo.

— Aš jums prisiekiu, kad niekam nieko nesakysiu, bet leiskite man eiti, prašau... — maldavo.

Mendibchas paėmė popierių, suplėšė į mažus skutelius ir išmetė pro langą. Paskui išlipo iš automobilio ir labai sunkiai atsitiesė. Jis baiminosi, kad vėl gali prarasti sąmonę, dar nespėjęs nusigauti iki kapinių. Slinko pasieniui, girdėdamas nuvažiuojančio automobilio garsą.

Pėdino geroką kelio atkarpą. Kai skausmas pasidarydavo nebeištveriamas, prisėsdavo ir melsdavosi Dievui, kad šis padėtų jam išsigelbėti. Jis norėjo gyventi, netroško paaukoti savo gyvybės nei bendruomenės, nei ko nors kito labui. Jis jiems jau paaukojo savo liežuvį ir dvejus metus kalėjimo.

Markas įžiūrėjo svirduliuojančią nebylio figūrą. Akivaizdu, kad jis sužeistas ir kad jam labai sunku eiti. Įsakė savo vyrams nepaleisti jo iš akių, bet išlaikyti atstumą. Jis ir vėl pastebėjo kitus du „paukštukus", sekančius nebylį, jie darė tai labai atsargiai, per atstumą, o visi kiti buvo nuskridę.

— Būkite budrūs, privalome sulaikyti juos visus. Jeigu „paukštukai" nuspręs sekti nebylį, patys žinote, ką turite daryti, mes pasidalysime: vieni eis paskui „paukštukus", o kiti — paskui nebylį.

Bakalbasio vyrai, sekdami Mendibchą per saugų atstumą, tyliai kalbėjosi.

— Jis eina kapinių link. Esu įsitikinęs, kad jis nori patekti į požemius, kai tik pasitrauksime visiems iš akių, šausiu į jį, — pasakė vienas.

— Nusiramink, jaučiu, kad jie mus seka. Karabinieriai nekvaili. Galbūt geriausia būtų leisti Mendibchui įeiti į kapą, o mes seksime iš paskos. Jeigu pradėsime šaudyti, jie gali sulaikyti mus visus, — atsakė kitas.

Horizonte ryškėjo sutemos. Mendibchas pagreitino žingsnį, jis norėjo patekti į kapines anksčiau, nei sargas uždarys vartus, nes tada reikėtų šokti per sieną, o šiuo metu jis visiškai neturėjo tam jėgų. Kaip įmanydamas pagreitino žingsnį, vis dėlto buvo priverstas sustoti. Vėl ėmė kraujuoti. Prie žaizdos prispaudė iš moters paimtą nosinaitę. Ji bent jau buvo švari.

Sargo figūra pasirodė prie kapinių įėjimo tujų. Žmogus lūkuriavo, lyg jam būtų buvę liepta ką nors pasaugoti.

Nebylys galėjo nujausti žmogaus susirūpinimą, netgi baimę. Kai šis jį pastebėjo, ėmė uždarinėti įėjimą, bet Mendibchas nežmoniškų pastangų dėka pasiekė duris ir sugebėjo prasisprausti tarp beužsiveriančių

vartų. Nustumdamas sargą ir piktai į jį žvelgdamas, jis patraukė 117 numeriu pažymėto kapo link.

Marko balsas pasiekė visus karabinierius, dalyvaujančius operacijoje:

— Jis įėjo į kapines, sargas, atrodo, nenorėjo jo įleisti, bet nebylys jį nustūmė. Noriu, kad patektumėte į vidų. O kur yra „paukštukai"?

Išgirdo bangomis atsklindantį balsą:

— Jie tuojau pat pasirodys tavo akiratyje. Irgi traukia kapinių link.

Marko ir jo žmonių nuostabai, „paukštukai" turėjo raktą nuo vartų, todėl atsirakino juos, įėjo, o paskui pasirūpino vėl užrakinti.

— Nagi, šitie turi raktus! — išgirdo sakant vieną iš karabinierių.

— O ką mes darome? — paklausė Pietras.

— Pamėginsiu nulaužti užraktą, o jeigu nepavyks, šoksime per tvorą, — išgirdo atsakant Marką.

Kai pasiekė vartus, vienas iš karabinierių mėgino atrakinti vartus visrakčiu. Stebint nekantraujančiam Meno departamento direktoriui, šis užtruko kelias minutes, bet vis dėlto jam pavyko.

— Džiuzepe, surask sargą. Nematėme jo išeinančio, turi būti kur nors ten arba gerai pasislėpęs, arba... Nežinau, suraskite jį.

— Gerai, šefe, o ką daryti paskui?

— Iš pradžių man perduosi, ką jis pasakys, o tada nuspręsime. Jeigu reikia pagalbos, tegul tave lydi kuris nors karabinierius.

— Tinka.

— Tu, Pietrai, eisi su manimi. Kur jis pasidėjo? — paklausė Markas karabinierių per imtuvą.

— Man regis, matau „paukštukus", traukiančius mauzoliejaus su marmuriniu angelu prie įėjimo link, — išgirdo sakant vieną iš balsų.

— Gerai, pasakyk į kurią pusę, mes irgi judėsime ten.

Ana Chimenes įėjo į Turguto namus, bet nieko ten nerado. Tėvas Yvas ir jo draugai tarsi ištirpo katedros durininko namų ore. Ji buvo nepaprastai tyli, stengdamasi išgirsti nors kokį triukšmą, bet tuose kukliuose namuose tvyrojo spengianti tyla.

Nieko nematydama stengėsi surasti bet ką, kas patrauktų jos dėmesį. Baimindamasi pastūmė kambario duris. Jame taip pat nieko nebuvo, nors Anai pasirodė, kad lova lyg ir pastumta iš savo įprastos vietos. Ji lėtai priėjo ir dar labiau ją pastūmė. Nepastebėjo nieko neįprasto, todėl vėl grįžo į bendrą kambarį, paskui apieškojo virtuvę, net vonios kambarį. Nieko. Nebuvo nieko, bet Ana žinojo, kad čia kažkas turėjo būti, nes per pagrindines duris niekas neišėjo.

Ji dar kartą apžiūrėjo namus. Virtuvėje buvo sieninė spinta. Ana padaužė sieną, bet ši pasirodė visiškai tvirta. Paskui įsižiūrėjo į medines grindis, atsiklaupė ir ėmė ieškoti kokios nors atplaišos, nes tuo metu ji jau buvo padariusi išvadą, kad turėjo būti slaptos durys, vedančios į kokią nors patalpą.

Grindys skambėjo dusliai, todėl Ana ieškojo ko nors, su kuo būtų galėjusi jas atkelti. Peiliu ir plaktuku sugebėjo atkelti lentas, paskui vieną po kitos jas pakėlė ir pagaliau išvydo laiptus, vedančius tiesiai į požemius. Ten buvo tamsu ir nesigirdėjo jokio garso.

Jeigu jie išėjo iš namų, tai padarė būtent šituo keliu, todėl ji nusprendė susirasti liktarną ir degtukus. Netrukus atrado šviestuvą, kuris švietė nestipriai, bet tai buvo vienintelis jos turimas šviesos šaltinis. Ir dar į rankinę ji įsimetė didelę degtukų dėžutę iš virtuvės. Žvilgsniu paieškojo, ko dar jai galėtų prireikti po žeme, paėmė dar porą švarių virtuvinių rankšluosčių, žvakę ir kreipdamasi į šventąją Gemą, neįmanomų įvykių globėją, kurios padedamai jai pavyko baigti studijas, ėmė leistis laiptais, vedančiais vienas Dievas težino kur.

Mendibchas apčiuopomis keliavo požemiu. Jis prisiminė kiekvieną to drėgno ir raizgaus požemio pėdą. Sargas jam bandė sutrukdyti nusigauti iki kapo, bet sugebėjo jo nusikratyti, kai šis pamatė jo rankoje pakeltą lazdą. Seniokas pasileido bėgti, o jis galėjo toliau sau čiužinti mauzoliejaus link. Ten buvo raktas, paslėptas po gėlių vazonėliu. Įkišo jį į spyną, įėjo ir po vienu iš sarkofagų surado laiptus, besileidžiančius į požemį, kuris vedė iki pačios katedros.

Sunkiai kvėpavo. Oro trūkumas ir požemio kvapas jį pykino, bet Mendibchas žinojo, kad vienintelė galimybė jam išgyventi buvo nusigauti iki Turguto namų, todėl nugalėjo skausmą bei silpnumą ir toliau gūžino pirmyn.

Žiebtuvėlio liepsnos nepakako, kad apšviestų kelią, bet tai buvo viskas, ką jis turėjo. Labiausiai bijojo likti visiškoje tamsoje ir prarasti orientaciją.

Bakalbasio vyrai pasirodė po kelių minučių. Tyliu žingsniu nucampino mauzoliejaus angelo link. Jie taip pat turėjo spynos raktą. Po kelių minučių jie jau buvo požemiuose ir sekė paskui Mendibchą.

— Jie jau viduje, — patvirtino vienas iš karabinierių.

Markas stebėjo žmogaus dydžio angelo statulą, kuris su kardu rankoje, regis, bandė užkirsti jiems kelią.

— Ką darome? — paklausė Pietras.

— Žinoma, kad einame ir ieškome toliau.

Jie ir vėl turėjo pasikviesti pagalbon užraktų specialistą karabinierių. Šitai spynai prireikė daugiau laiko, nes užraktas buvo sudėtingesnis. Kol karabinierius rakino, Markas su savo vyrais laukė rūkydami, net nepastebėdami, kad yra sekami. Nematomi vyrai juos stebėjo iš pačių netikėčiausių vietų.

Turgutas su Ismetu nervingai vaikščiojo po slaptą požemio salę. Trys vyrai, atvykę iš Urfos, irgi laukė kartu. Jiems pavyko atsiplėšti nuo karabinierių ir jau kelias valandas jie lindėjo šioje slaptoje patalpoje. Kiti Bakalbasio vyrai turėjo netrukus pasirodyti. Ganytojas juos buvo perspėjęs, kad gali būti, jog Mendibchas taip pat pasirodys, taigi šie turėtų jį nuraminti ir palaukti, kol atvyks likusieji broliai. O ką privalo daryti paskui, visi žinojo.

Jie išgirdo skubius žingsnius, ir Turgutas pajuto šaltkrėtį. Jo sūnėnas paplekšnojo jam per nugarą, mėgindamas padrąsinti.

— Nusiramink, nieko nenutiko, turime aiškius nurodymus, žinome, ką privalome daryti.

— Nujaučiu didžiulę nelaimę.

— Nesišauk nelaimės! Viskas vyks taip, kaip numatyta.

— Nežinau, jaučiu, kad kažkas nutiks.

— Nutilk, prašau tavęs!

Nei Turgutas, nei Ismetas nė nenujautė trijų kunigų, pasislėpusių

prieblandoje ir jau kuris laikas juos stebinčių. Tėvas Yvas, tėvas Dovydas ir tėvas Juozapas labiau panėšėjo į tris karius nei į kunigus.

Mendibchas įbėgo į salę, dar spėjo pamatyti Turgutą, o paskui žvilgsnis apsiniaukė ir jis nualpo. Ismetas priklaupė šalia patikrinti, ar pulsas vis dar apčiuopiamas.

— Dieve mano! Jis kraujuoja, žaizda visai šalia plaučių, nors nemanau, kad jie pažeisti, antraip jau būtų miręs. Paduok man vandens ir ko nors, kuo galėčiau išvalyti žaizdą.

Senasis Turgutas apsiblaususiu žvilgsniu priėjo prie sūnėno ir padavė jam butelį vandens bei rankšluostį. Ismetas nuplėšė nuo Mendibcho kūno purvinus marškinėlius ir atsargiai išvalė žaizdą.

— Ar jie neturėjo čia vaistinėlės?

Turgutas linktelėjo neturėdamas jėgų kalbėti. Surado vaistinėlę ir atidavė ją sūnėnui.

Ismetas ėmėsi valyti žaizdą dezinfekuojamuoju skysčiu, o paskui uždėjo vaistų ir tvarstį. Tai buvo viskas, ką jis galėjo padaryti dėl Mendibcho.

Bakalbasio žmonės leido jam tai padaryti, nors ir galvojo, kad neverta taip stengtis, nes bet kokiu atveju Mendibchas privalėjo mirti. Taip norėjo Adajus.

— Neverta jo gydyti.

Iš prieblandos išėjo dar vienas Bakalbasio vyras, vienas iš Urfos policininkų, kuris buvo gerai žinomas bendruomenės narys. O netrukus pasirodė ir kiti vyrai. Kelias minutes jie pasakojo sekimo peripetijas. Kalbos sutrukdė jiems išgirsti, kad kažkas artinasi požemiu.

Markas, lydimas Pietro ir tuzino karabinierių, įsiveržė į buveinę nukreipdami į juos pistoletus.

— Ramiai! Nė iš vietos! Visi esate sulaikyti! — sušuko Markas.

Jis nesuspėjo nieko daugiau pasakyti, nes viena kulka, paleista iš uždangos, beveik pataikė į jį. Kiti du šūviai pataikė į du jo vyrus. Bakalbasio vyrai, pasinaudoję sumaištimi, taip pat ėmė šaudyti.

Markas ir jo vyrai, atsišaudė kaip galėdami, tą patį darė ir Bakalbasio vyrai, suvokę, kad pirmuosius šūvius paleido ne jie.

Markas ėmė trauktis mėgindamas pakeisti poziciją ir stengdamasis apsupti Bakalbasio žmones. Tačiau nespėjo to padaryti, nes vėl buvo šauta iš kažin kokios slaptavietės, kurios jis vis dar nematė ir beveik tuo pat metu jis išgirdo moters šūksnius:

— Saugokis, Markai! Jie viršuje. Saugokis!

Ana išsidavė. Ji jau kuris laikas nesijudindama slėpėsi už trijų kunigų, kuriuos netikėtai aptiko perėjusi visą požemių galeriją, vedančią tiesiai į šitą požeminę salę. Tėvas Yvas atsigręžė į ją, negalėdamas nuslėpti nuostabos:

— Ana!

Mergina mėgino sprukti, bet tėvas Juozapas buvo greitesnis ir iš visų jėgų ją pačiupo. Paskutinis dalykas, ką jai pavyko įžiūrėti, buvo galvos link artėjanti ranka. Kunigas trenkė taip, kad ji prarado sąmonę.

— Ką darai? — paklausė Yvas de Šarni.

Atsakymo nebuvo. Jo negalėjo būti. Šūviai pasigirdo iš visų pusių, todėl jie buvo priversti atsišaudyti į karabinierius ir Urfos vyrus.

Nepraėjo nė kelios minutės, kai veiksmo scenoje pasirodė dar vieni. Tai buvo nematomi vyrai, kurie šaudė į visus — per sekundę nužudė Turgutą, jo sūnėną Ismetą ir dar du Bakalbasio vyrus.

Šūviai suvirpino požemio stogą ir nuo jo pasipylė smėlis bei akmenys. Tačiau vyrai nesiliovė šaudyti, stengdamiesi vieni kitus nužudyti.

Ana atgavo sąmonę. Siaubingai skaudėjo galvą. Didžiulėmis pastangomis atsisėdo ir pamatė priešais save tris šaudančius kunigus. Ji nieko nežinojo apie neseniai pasirodžiusius nematomus vyrus. Nusprendė padėti Markui, todėl atsistojo ir pasiėmusi akmenį patraukė kunigų link. Iš visų jėgų trenkė juo tėvui Dovydui. Ir daugiau niekam nebeužteko laiko: tėvas Juozapas jau buvo benusitaikąs šauti į ją, bet nuo stogo pasipylė tikra akmenų kruša ir vienas pataikė tiesiai į tėvo Juozapo petį.

Sužeistas Yvas de Šarni žvelgė į ją įsiutęs, įniršęs. Gelbėdamasi nuo kunigo ir krintančių akmenų, Ana pasileido bėgti. Dėl šūvių garsų ir akmenų ji neprisiminė kelio, kuriuo čia pateko. Ji sutriko, girdėjo tėvą Yvą šaukiant, bet negalėjo išgirsti jo žodžių.

Pasigirdęs siaubingas griūvančio požemio garsas sukėlė panikos priepuolį. Be Yvo de Šarni, ji girdėjo ir Marką, šaukiantį ją vardu. Užkliuvo ir parkrito. Viskas skendėjo tamsoje. Pajutusi kažkieno ranką, Ana suklykė.

— Ana?

— Dieve mano!

Ji jau nežinojo, kur esanti. Tamsa sujaukė viską. Jai skaudėjo galvą, buvo visa sudaužyta. Jautė tikrą siaubą. Žinojo, kad ją laikė Yvo de Šarni

ranka, Ana pamėgino ištrūkti ir jis visiškai nesipriešino. Nebesigirdėjo nei Marko balso, nei šūvių. Kas nutiko? Kur ji? Sušuko garsiai, nesistengdama nuslėpti nevilties.

— Mes pražuvome, Ana, nebeištrūksime iš čia.

Švokščiantis Yvo de Šarni balsas aiškiai rodė, kad jis buvo sunkiai sužeistas.

— Jus sekdamas pamečiau šviestuvą, — pasakė jai kunigas. — Todėl mirsime tamsoje.

— Nutilkite! Nutilkite!

— Man labai gaila, Ana, apgailestauju, jūs nenusipelnėte mirties, neturėjote mirti.

— Jūs pats mane žudote! Jūs žudote mus visus!

Kunigas nutilo. Rankinėje Ana susirado žvakę ir degtukus. Apsidžiaugė viską radusi ir ranka užkliudė mobilųjį telefoną. Uždegė žvakę ir pamatė angelišką tėvo Yvo veidą, perkreiptą skausmo. Jis buvo sunkiai sužeistas.

Ana pakilo ir apėjo visą erdvę, kurioje jie liko įkalinti. Ji nebuvo labai didelė ir neturėjo jokios landos. Pagalvojo, kad iš čia gyva nebeišeis.

Atsisėdo šalia kunigo ir suvokdama, kad privalo susitaikyti su jai skirtu likimu, ėmė lošti paskutine jai likusia korta, kaip žurnalistė. Tėvas Yvas nepastebėjo, kaip ji iš rankinės išsitraukė telefoną. Paskutinis jos rinktas numeris, kuris nesulaukė atsako, buvo Sofijos. Kad tik ji atsilieptų. Kad tik galingas jos telefono siųstuvas sugebėtų perteikti jų balsus, toliau už šios mirtinai juos apsupusių požemio sienų. Jai tereikėjo paspausti vieną mygtuką, ir aparatas automatiškai surinks Sofijos numerį.

Virtuvės rankšluosčiu, kurį buvo pasiėmusi iš Turguto namų virtuvės, ji perrišo tėvo Yvo žaizdą, kuris žvelgė į ją stiklėjančiomis akimis.

— Man labai gaila, Ana.

— Taip, tai jūs jau sakėte man. Bet dabar paaiškinkite kodėl, kam visa šita beprotybė.

— Ką norite, kad paaiškinčiau? Kam visa tai, jeigu vis tiek mirsime?

— Noriu žinoti, kodėl mirsiu. Jūs esate tamplierius, kaip ir jūsų draugai.

— Taip, mes esame tamplieriai.

— O kas tie kiti vyrai, panašūs į turkus, kurie buvo kartu su katedros durininku?

— Adajaus vyrai.

— Kas toks yra Adajus?

— Ganytojas, Šventosios Drobulės bendruomenės ganytojas. Jie nori ją...

— Jiems reikia Drobulės?

— Taip.

— Jie nori ją pavogti?

— Ji jiems priklauso, ją jiems atsiuntė Jėzus.

Ana pagalvojo, kad tas vyras jau pradėjo kliedėti. Apšvietusi žvake jo veidą, įžiūrėjo, kaip kunigo lūpose ryškėjo šypsena.

— Ne, aš nepamišęs. Matote, I amžiuje gyveno Edesos karalius Abgaras; jis sirgo raupsais ir Jėzaus Drobulės dėka pagijo. Bent jau taip pasakoja legenda. Ir būtent tuo tiki visi tos pirmosios krikščioniškosios bendruomenės, susiformavusios Edesoje, palikuonys. Jie tiki, kad kažkas atgabeno Drobulę į Edesą ir į ją įsisupęs Abgaras pagijo.

— Bet kas ją atgabeno?

— Teigiama, kad vienas iš Jėzaus mokinių.

— Bet relikvijai teko patirti daugybę sudėtingų aplinkybių, ji jau prieš daugybę amžių iškeliavo iš Edesos...

— Taip, bet nuo to momento, kai iš to miesto krikščionių Bizantijos imperatoriaus...

— Romano Lekapeno...

— Taip, Romano Lekapeno pulkai pavogė relikviją, jie visi prisiekė nenusiraminsią, kol jos neatgausią. Edesos krikščionių bendruomenė yra viena seniausių pasaulyje ir nesiilsėjo nė dienos, mėgindami susigrąžinti relikviją, o mes — stengdamiesi neleisti jiems to padaryti. Drobulė jiems nebepriklauso.

— Nebyliai yra bendruomenės nariai?

— Taip, jie yra Adajaus kareiviai, jaunuoliai, laikantys garbe paaukoti savo liežuvį ir pamėginti susigrąžinti relikviją. Išsipjauna juos tam, kad jeigu policija sulaikytų, jie neprasitartų.

— Kažkokie barbarai!

— Pasakojama, kad taip pasielgė Marsijus, Abgaro architektas. Mes stengiamės sutrukdyti jiems atgauti relikviją. Markas Valonis teisus, katedros gaisrai buvo specialiai suorganizuoti. Juos sukėlė bendruomenė, ir, pasinaudodami kilusia sumaištimi, norėjo išsinešti relikviją, bet mes nuolat esame šalia, per visus tuos amžius būtent tamplieriai nuolat apsaugodavo ją nuo vagysčių.

Yvas de Šarni skausmingai atsiduso. Jam svaigo galva ir prieblandoje jau vos ne vos įžiūrėjo Anos veidą. O ji ir toliau liko įsitvėrusi telefono. Ji nežinojo, ar Sofija atsiliepė į jos skambutį, ar ji juos girdėjo. Nežinojo nieko, bet stengėsi bent jau pamėginti, kad tiesa nepražūtų kartu su ja.

— Ką bendra turi tamplieriai su Drobule ir ta bendruomene, apie kurią pasakojate?

— Mes Drobulę išpirkome iš Balduino, ji yra mūsų.

— Bet juk ji netikra! Juk jūs puikiai žinote, kad *karbono 14* tyrimas nustatė, jog audeklas kildinama iš XIII ar XIV amžiaus.

— Mokslininkai teisūs, audeklas iš XIII amžiaus pabaigos, bet jie kaip ir jūs nesupranta, kodėl aiškiai matomuose įspauduose aptinkama tokių pačių dalelių, kaip ir nuosėdose, randamose prie Genezareto ežero apylinkių ir skaičiuojančiuose du tūkstančius metų. Kraujas taip pat yra autentiškas, atitinka ir veninį, ir arterinį Jėzaus kraują. A! O drobė, drobė yra iš Rytų! Ir dar buvo rasta baltymų serumo likučių iš tų vietų, per kurias Jėzus buvo plakamas.

— O kaip jūs tai paaiškinsite?

— Jūs tai turėjote sužinoti. Buvote Prancūzijoje, pačiame Lirėjuje.

— Iš kur žinote?

— Mums žinoma viskas, viskas. Nėra nieko, ką būtumėte dariusi ar sakiusi, ir mums liktų nežinoma. Nuojauta jūsų nenuvylė, aš iš tiesų esu Žofrua de Šarnei, paskutiniojo Normandijos tamplieriaus palikuonis. Mano šeima ordinui atidavė daugybę savo sūnų.

Ana liko sužavėta pasakojimo. Ji puikiai žinojo, kad Yvas de Šarni jai papasakojo visą tą sensacingą istoriją tik todėl, kad puikiai suprato, jog jie mirs šitame akmeniniame kape. Ana niekada negalės paskelbti šitos istorijos, bet netgi šiomis dramatiškomis aplinkybėmis ji jautė šiokį tokį pasididžiavimą savimi, nes sugebėjo tiek daug išsiaiškinti.

— Tęskite.

— Ne, neketinu tęsti.

— Šarni, netrukus jūs stosite prieš Dievą, padarykite tai ramia sąžine, išpažinkite savo nuodėmes, išpažinkite priežastis, kodėl reikėjo išgyventi tokią beprotybę ir paaukoti šitiek gyvybių.

— Išpažinti? Kam?

— Išpažinkite jas man. Jums tai būtų naudinga — apvalyti sąžinę

ir suteikti šiokią tokią prasmę mano mirčiai. Jeigu tikite Dievu, jis jūsų klausosi.

— Dievui nėra reikalo klausyti, kad sužinotų, kas slypi žmogaus širdyje. Ar jūs Juo tikite?

— Nežinau. O, kad jis egzistuotų!

Tėvas Yvas tylėjo. Paskui pakėlęs ranką nusivalė rasotą kaktą ir paėmė Anos ranką, kuri tuo metu visai šalia jo prieblandoje laikė telefoną.

— Fransua de Šarnei buvo tamplierių karžygys, nuo pat jaunų dienų gyvenęs Rytuose. Nepasakosiu jums nesuskaičiuojamų mano protėvio nuotykių, tik pasakysiu, kad vos kelios dienos iki užgrobimo didysis ordino magistras patikėjo jam Drobulę kartu su kitomis tamplierių brangenybėmis, kad paslėptų tvirtovėje.

Mano protėvis įsuko Drobulę į audeklo gabalą, labai panašų į jam patikėtą audinį, ir sugrįžo, kaip lieptas, į Prancūziją. Didžiai jo ir Marselio magistro nuostabai, kai išvyniojo medžiagą, joje buvo atsispaudusi Kristaus figūra iš tos drobės, kurią jis buvo įsupęs. Tam gali būti paaiškinimas, sakykime „cheminis“, arba galime tikėti, kad tai, kas nutiko, — stebuklas. Visgi tiesa ta, kad nuo tos akimirkos radosi dvi Šventosios Drobulės ir abiejose jose yra atsispaudęs tikrasis Kristaus atvaizdas.

— Dieve mano! Tai paaiškina...

— Tai paaiškina, jog mokslininkai yra teisūs, kai remdamiesi *karbono 14* tyrimu tvirtina, kad Drobulės medžiaga kildinama iš XIII ar XIV amžiaus, bet lygiai taip pat teisūs yra tikintieji, kad relikvijoje atsispaudęs tikrasis Kristaus atvaizdas ir kad tyrimas nepaaiškina, iš kur tie nuosėdų ar kraujo likučiai. Relikvija yra šventa, nes joje atsispaudusi Jėzaus kančia ir jo tikrasis atvaizdas. Toks buvo Kristus, Ana, toks buvo Kristus. Tuo stebuklu Dievas pagerbė de Šarnei namus, nors vėliau kita šeimos atšaka, Šarni, pasinaudojo mūsų relikvija; istorijai žinoma, kad ji buvo parduota Savojos rūmams. Pagaliau žinote Šventosios Drobulės paslaptį, visą tiesą žino tik keli išrinktieji pasaulyje. Toks yra nepaaiškinamojo paaiškinimas, stebuklas, Ana, nes tai ir yra stebuklas.

— Bet jūs sakėte, kad buvo dvi relikvijos: tikroji, nupirkta iš Balduino, ir kita, tiksliau, ta, kuri saugoma katedroje, kuri yra kaip fotografiškas autentiškos Drobulės negatyvas. Kur saugote tą, atsakykite?

— Kur saugome ką?

— Autentišką, juk katedroje saugoma kopija.

— Ne. Tai nėra kopija, ji taip pat yra autentiška.

— Bet, kur yra kita? — sušuko Ana.

— Netgi aš to nežinau. Žakas de Molė ją įsakė paslėpti. Tą paslaptį žino tik keli vyrai. Kur ji yra, žino tik didysis magistras ir dar kiti septyni magistrai.

— Ar gali būti, kad ji saugoma Makolo pilyje Škotijoje?

— Nežinau. Prisiekiu jums.

— Bet puikiai žinote, kad Makolas yra didysis magistras, o Umbertas D'Alakva, Polas Bolardas, Armandas de Kirozas, Džefris Mauntbatenas, kardinolas Visjė...

— Nutilkite, prašau! Man smarkiai peršti žaizdas, netrukus aš mirsiu.

— Visi šie vyrai yra ordino magistrai. Todėl jie nevedę, tikrai ne tokie laisvamaniai, kokie paprastai būna tiek pinigų ir galios turintys žmonės. Jie laikosi atokiai nuo fotoobjektyvų, nuo bet kokios reklamos. Elizabetė buvo teisi.

— Ledi Makeni labai protinga moteris, kaip ir jūs bei daktarė Galjoni.

— Jūs esate sekta!

— Ne, Ana, ne, nusiraminkite. Leiskite man pasakyti kai ką mums apginti. Ordinas išgyveno, nes jam primetami kaltinimai buvo klaidingi. Prancūzijos karalius Pilypas ir popiežius Klemensas tai žinojo, jiems reikėjo tik mūsų turtų. Be viso to aukso, karalius dar norėjo pasisavinti relikviją, jis tikėjo, kad Drobulė padės jam virsti pačiu galingiausiu Europos valdovu. Prisiekiu jums, Ana, kad per visus tuos amžius tamplieriai laikėsi gerųjų pusėje, bent jau tikrieji tamplieriai. Žinau, kad yra sektos, masonų organizacijos, kurios tikina esančios ordino paveldėtojos. Jie tokie nėra, bet mes esame; mūsų organizacija yra slapta, ją įkūrė pats Žakas de Molė stengdamasis, kad ordinas išgyventų. Mes dalyvavome įvairiuose istorijos įvykiuose, Prancūzijos revoliucijoje, Napoleono imperijoje, Graikijos nepriklausomybės karuose, taip pat dalyvavome prancūzų rezistencijos kovoje II pasaulinio karo metais. Prisidėjome prie visų pasaulyje vykusių demokratinių procesų ir niekada nebuvome įsivėlę į ką nors tokio, ko paskui būtume turėję gėdytis.

— Ordinas slypi šešėliuose, o šešėliuose nėra demokratijos; jūsų viršininkai nepaprastai turtingi, o turtingieji nėra tokie jau nekalti.

— Jie turtingi, bet jų turtas jiems nepriklauso — visa tai ordino. Jie tik vadovauja jam, nors, tiesa, kad dėl savo inteligencijos jie praturtėjo, bet kai jie miršta, visas turtas pereina į ordino rankas.

— Tai fondas, kuris...

— Taip, tai fondas, ordino finansinių reikalų šerdis, iš kurios mes kreipiamės į visas puses. Taip, mes esame visur, todėl užbėgame už akių viskam, visą laiką puikiai žinome, ką veikia ir ką sako Meno departamentas. Mes esame visur, — silpnu balsu pakartojo tėvas Yvas.

— Netgi pačiame Vatikane.

— Tegul Dievas man atleidžia.

Tai buvo paskutiniai Yvo de Šarni ištarti žodžiai. Ana sušuko apimta siaubo, pamačiusi jį mirusį, į amžinybę įsmeigtomis akimis. Delnu užspaudė jam akis ir ėmė melstis, pati savęs klausdama, kiek laiko užtruks, kol mirtis pasiims ir ją. Galbūt kelias dienas, bet blogiausia ne pati mirtis, blogiausia, kad buvo žmonių, kurie žinojo ją esant palaidotą gyvą. Prie burnos prisidėjo telefoną.

— Sofija? Sofija, padėk man!

Telefonas liko nebylus. Kitame gale nieko nesigirdėjo.

Puolusi į neviltį Sofija Galjoni šaukė.

— Ana, Ana, mes tave išvaduosime!

Vos prieš kelias sekundes nutrūko ryšys. Sofija per imtuvus girdėjo požeminį susišaudymą ir Marko bei karabinierių nevilties šūksnius, kad liks gyvi palaidoti po žeme. Sofija nedvejojo nė akimirką ir akimirksniu patraukė iš kabineto į gatvę. Bet dar nebuvo pasiekusi durų, kai išgirdo skambant mobilųjį telefoną; ji pamanė, kad tai Markas. Ir liko stovėti sustingusi, kai išgirdo Anos Chimenes ir tėvo Yvo balsus. Su telefonu, prisvilusiu prie ausies, pasiliko tylutėliai, kad nepraleistų nė vieno žodžio, net nepastebėdama visai šalia jos prabėgančių žmonių, traukiančių prie požemių, kur jų laukė griūties įkalintieji.

Minerva aptiko nepaguodžiamai verkiančią Sofiją su telefonu delne. Supurtė ją, mėgindama numalšinti isterijos priepuolį.

— Sofija, prašau tavęs! Kas nutiko? Nusiramink!

Sofija vos beįstengė paaiškinti Minervai, ką visai neseniai išgirdo. Kolegė žvelgė į ją apstulbusi.

— Keliaujam į kapines, čia mes nebeturime ką veikti.

Abi moterys patraukė į gatvę. Nebuvo nė vieno automobilio, todėl jos susistabdė taksi. Sofija negalėjo liautis verkusi. Ji jautėsi kalta, kad negalėjo padėti Anai Chimenes.

Automobilis sustojo prie šviesoforo. O kai vėl pajudėjo iš vietos, pasigirdo taksisto šūksnis. Ant jų automobilio užvirto sunkvežimis. Siaubingas džerškėjimas perrėžė nakties tylą.

49 skyrius

Adajus tyliai verkė. Užsirakino savo kabinete ir neįsileido net Gunerio. Ir tai jau tęsėsi daugiau nei dešimtį valandų — sėdėdamas kėdėje žvelgė įsmeigęs beprasmį žvilgsnį į erdvę ir leidosi draskomas prieštaringiausių jausmų.

Jis pralaimėjo, daugybė vyrų žuvo dėl jo užsispyrimo. Laikraščiai taip ir neparašė, kas nutiko, — tiesiog užsiminė, kad Turino požemiuose įvyko griūtis ir to įvykio metu žuvo keli darbininkai, tarp jų ir keli turkai.

Mendibchas, Turgutas, Icaras ir kiti broliai amžiams liko palaidoti po griuvėsiais ir jų kūnai niekada nebus rasti. Jis turėjo ištverti rūsčius Mendibcho ir Icaro motinų žvilgsnius. Jos jam neatleido ir niekada neatleis, kaip ir neatleis motinos tų sūnų, kurie buvo priversti paaukoti savo liežuvius, siekiant neįmanomos svajonės.

Dievas nusigręžė nuo jo. Bendruomenė privalėjo atsisakyti plano atgauti Kristaus Drobulę, susitaikydama, kad tokia jo valia. Negalėjo patikėti, kad tiek pralaimėjimų buvo tik Dievo jam pateikti stiprybės išbandymai.

Jis baigė rašyti testamentą. Paliko tikslius nurodymus, kas turėjo būti jo pasekėjas: geras, tyros širdies, be ambicijų žmogus, kuris pirmiausia mylėtų gyvenimą taip, kaip jis nesugebėjo mylėti. Guneris taps šventiku. Sulankstė laišką ir užantspaudavo. Jis buvo skirtas septyniems bendruomenės ganytojams; būtent jie turėjo išpildyti jo paskutinę valią. Jis negalėjo paneigti: šventikas visada išrenka šventiką, taip buvo per amžius, taip liks visiems laikams.

Ištraukė stalčiuje laikytas piliules ir visas vienu gaistu išgėrė. Po to įsitaisė patogiame krėsle ir leidosi apimamas snaudulio. Miegas nuneš jį amžinybėn.

50 skyrius

Nuo to įsimintino nelaimingo atsitikimo jau buvo praėję beveik šeši mėnesiai. Ji šlubčiojo. Po keturių atliktų operacijų viena koja liko šiek tiek trumpesnė. Jos veidas jau nebespinduliavo balta ir švytinčia oda kaip

anksčiau. Visas buvo išvagotas raukšlių ir randų. Prieš keturias dienas ją išleido iš ligoninės, kūno žaizdų jau neskaudėjo, bet krūtinę draskantis skausmas buvo daug gilesnis.

Sofija Galjoni išėjo iš vidaus reikalų ministro kabineto. Prieš tai aplankiusi Minervos ir Pietro kapus, ant kurių padėjo gėlių. Markui ir jai likimas buvo maloningesnis — jie išgyveno. Tik Markas jau niekada nebegalės dirbti — liko suluošintas, sėdėjo invalido vežimėlyje ir kentė senatvinės sklerozės pasekmes. Keikė savo likimą, suteikusį jam išlikimo šansą tada, kai tiek jo vyrų žuvo griuvėsiuose, tame požemyje, kurį jis nujautė egzistuojant ir susisiekiant su katedra, nors tuo metu dar ir nesugebėjo to įrodyti.

Vidaus reikalų ministras ją priėmė kartu su kolega iš Kultūros ministerijos, nes jie abu buvo atsakingi už Meno departamentą. Jie abu pasiūlė Sofijai departamento direktorės postą, kurio ši maloningai atsisakė. Sofija suvokė, kad savo atsisakymu pasėjo nerimą abiejų politikų mintyse ir kad jos gyvybei dėl to vėl galėjo grėsti pavojus, bet jai visa tai jau neberūpėjo.

Sofija abiem buvo išsiuntusi visą informaciją apie Šventosios Drobulės bylą, kurioje apibendrintai pateikė viską, ką žinojo, taip pat ir Anos Chimenes bei tėvo Yvo pokalbį. Byla buvo baigta, tik jos nevalia viešinti. Tai buvo valstybės paslaptis, o Ana ilsėjosi palaidota Turino požemyje kartu su paskutiniu tamplieriumi iš Šarni giminės.

Abu ministrai maloningai pastebėjo, kad visa ta istorija yra pernelyg neįtikima, kad nebuvo jokių liudininkų, kad nebuvo nieko, nė vieno dokumento, patvirtinančio tai, kas parašyta Galjoni dosjė. Žinoma, jie ja tikėjo, bet ar Sofija negalėjo apsirikti? Ar ji negalėjo apsirikti kaltindama nusikalstamu bendradarbiavimu tokius vyrus, kaip Makolas, Umbertas D'Alakva, daktaras Bolardas... Juk jie — tarptautinių finansų gigantai, kurių kapitalas neišvengiamai būtinas plėtojant jų tautų verslą. Juk negalima tiesiog pasirodyti Vatikane ir pareikšti popiežiui, kad kardinolas Visjė yra tamplierius. Jie negalėjo tų vyrų niekuo apkaltinti, nes jie nieko nepadarė, net jei tai, ką sakė Sofija, ir buvo tiesa. Tie vyrai nerezgė sąmokslo prieš valstybę, prieš jokią valstybę, jie nesivienijo į jokį demokratinį ordiną, nebuvo susiję su jokia mafija, nepadarė nieko neteisėto, o jeigu buvo tamplieriai... Ką gi, tai ne nusikaltimas, net jeigu jie tokie ir buvo.

Jiedu mėgino įkalbėti Sofiją pakeisti Marką Valonį. Jeigu ji nesutiks,

tada postas bus pasiūlytas Antoninui arba Džiuzepei. Ką ji apie tai mananti?

Sofija apie tai negalvojo, ji žinojo, kad vienas jų buvo išdavikas — arba policininkas, arba istorikas, — vienas jų informuodavo tamplierius apie tai, kas planuojama Meno departamente. Tėvas Yvas apie tai kalbėjo: ji žinojo, kad jie turėjo informatorius visose įmanomose struktūrose.

Ji neįsivaizdavo, ką toliau darys, bet vienintelis tikras dalykas buvo tas, kad pirmiausia privalėjo susitikti su žmogumi, kurį, nepaisydama nieko, vis dėlto įsimylėjo. Daugiau nebegalėjo savęs apgaudinėti. Umbertas D'Alakva buvo daugiau nei manija.

Spaudžiant akseleratoriaus pedalą jai skaudėjo kojį. Kelis mėnesius po nelaimės Sofija nevairavo. Žinojo, kad tai ne atsitiktinumas, kad jie iš tikrųjų bandė ją nužudyti. Ir garantuotai D'Alakva mėgino ją išgelbėti, kai paskambino ir pakvietė vykti į ekspediciją Sirijoje. Tamplieriai nežudydavo, sakė tėvas Yvas, bet pridūrė, jog tai būdavo daroma tik tada, kai neišvengiama.

Pastebėjusi užtvarą prie įvažos į vilą, sustojo. Po kelių sekundžių užtvaras pakilo. Privažiavo iki pat durų ir išlipo iš automobilio.

Umbertas D'Alakva laukė ant namo laiptų.

— Sofija...

— Atsiprašau, kad iš anksto neįspėjau apie savo vizitą, bet...

— Užeikite, prašau.

Palydėjo ją iki darbo kabineto. Atsisėdo prie rašomojo stalo, nužymėdamas atstumą ar net stengdamasis apsiginti nuo šlubčiojančios moters, kurios žalių akių žvilgsnis įsirėžė pačiame randais nusėto veido viduryje. Ji vis dar išliko graži, bet tas grožis atspindėjo tragediją.

— Manau, kad jau žinote, jog Vyriausybei išsiunčiau dosjė apie sindikato bylą. Dosjė, kurioje pareiškiu, jog egzistuoja įtakingų vyrų suformuota slapta organizacija, kurios narių yra visur — vyriausybėje, visuomenėje, ir kurioje prašau, kad jie būtų išslaptinti ir būtų pradėtas tyrimas. Bet juk jums žinoma, kad nieko nenutiks, kad niekas nieko netirs, kad jūsų žmonės iš šešėlio ir toliau tampys valdžios virvutes.

D'Alakva nieko neatsakė, bet pasirodė, kad lengvu galvos linktelėjimu viską patvirtino.

— Žinau, kad jūs esate ordino magistras, turintis laikytis skaistumo ir neturto. Bet, kaip matau, neturto neprivalote laikytis. O dėl kitų įsakymų, žinau, kad juos vykdyti jums puikiai sekasi ir kad ne... Viena smalsu

— mane visada žavėjo kai kurie bažnyčios vyrai, kažkuria prasme ir jūs esate toks. Jūs manote, kad galite meluoti, grobti, žudyti, bet kad visos tos nuodėmės yra nesvarbios, palyginti su ta didžiąja mirtina sanguliavimo nuodėme? Ar tai pasakydama labai įžeisiu jūsų orumą?

— Man labai gaila dėl to, kas nutiko, dėl jūsų draugės Minervos netekties, dėl jūsų viršininko pono Valonio, jūsų... Pietro...

— O dėl Anos Chimenes mirties, kuri gyva palaidota po griuvėsiais? Dėl jos taip pat apgailestaujate? Tikiuosi, visi tie mirusieji persekios jus ir neleis nė minutėlei nurimti. Žinau, kad negaliu įveikti nei jūsų, nei jūsų organizacijos. Man ką tik tai buvo pasakyta tiesiai į akis ir buvo mėginta papirkti siūlant Meno departamento direktorės postą. Kaip menkai jūs pažįstate žmones!

— Ką norite, kad padaryčiau? Pasakykite...

— O ką jūs galite padaryti? Jūs negalite padaryti nieko, nes negalite prikelti mirusiųjų. Na, galite pasakyti bent jau tiek, ar ir toliau būsiu įrašyta į galimų pavojingų žmonių sąrašus, ar man ir toliau teks baimintis dėl netikėto eismo įvykio, o gal staiga nukris mano namo liftas? Norėčiau tai žinoti, kad atsitiktinai su manimi nieko nebūtų šalia ir kad nenukentėtų nekaltas žmogus, kaip tai nutiko Minervai.

— Jums nieko nenutiks, duodu žodį.

— O jūs ką darysite? Ir toliau darbuositės savo srityje taip, lyg viskas, kas nutiko, tebuvo nelaimingas atsitiktinumas, tiesiog neišvengiamas sutapimas?

— Jeigu norite žinoti, aš pasitraukiu iš veiklos. Savo įmonių valdžios vadeles perduodu į kitas rankas, tvarkau savo reikalus taip, kad mano įmonės veiktų be manęs.

Sofija jautėsi sumišusi, tuo pat metu ji mylėjo tą vyrą ir jo nekentė.

— Ar tai reiškia, kad jūs paliekate ordiną? Neįmanoma, jūs esate magistras, vienas iš septynių vyrų, kurie valdo ordiną, jūs pernelyg daug žinote ir tokie žmonės kaip jūs negali pasitraukti.

— Aš nesitraukiu. Neturiu priežasčių taip elgtis. Aš tiesiog atsakiau į jūsų klausimą. Nusprendžiau pasitraukti, pasišvęsti studijoms, padėti visuomenei iš kitokių pozicijų nei dabar.

— O jūsų celibatas?

D'Alakva vėl nutilo. Ji pastebėjo, kad užčiuopė jautriausią jo vietą, ir niekuo negalėjo jam padėti, nežinojo, ar galės imtis kitokių žingsnių

nei iki šiol, galiausiai kartą ir visiems laikams pabaigti su tuo, kas buvo jo gyvenimo esmė.

— Sofija, aš taip pat širdyje turiu kelias žaizdas. Jūs jų nematote, bet jos yra ir man skauda. Prisiekiu jums, kad man labai gaila dėl visko, kas nutiko, ką jums teko ištverti, dėl jūsų draugų netekties, dėl visos tos sumaišties. Jeigu tai būtų buvę mano valioje, aš būčiau padaręs viską, kad to išvengtumėte; deja, aplinkybės ne mano valioje, o žmonės turi pasirinkimo laisvę. Visi rinkomės, ką norime veikti toje dramoje, kurią teko patirti, visi, netgi Ana.

— Ne, netiesa, ji nesirinko mirties, ji nenorėjo mirti, nei Minerva ar Pietras, nei karabinieriai, nei bendruomenės vyrai ir netgi jūsų vyrai, tie tėvo Yvo draugai, arba tie kiti, apie kuriuos nieko nebuvo užsiminta. Visgi ir jie žuvo per tą susišaudymą, nors kai kuriems pavyko pabėgti. Kas jūsų kariai? Kas tos slaptojo ordino pajėgos? Ne, aš žinau, kad neatsakysite, negalite, tiksliau, nenorite to padaryti. Jūs ir toliau būsite tamplierius, nors teigiate, kad nusišalinate.

— O ką jūs toliau veiksite?

— Jūs tikrai norite žinoti?

— Taip, juk jūs žinote, kad man tai rūpi, kad noriu žinoti, ką toliau veiksite, kur būsite, kur galėčiau jus rasti.

— Žinau, kad jūs lankėte mane ligoninėje ir kelias naktis budėjote prie mano lovos...

— Atsakykite. Ką toliau veiksite?

— Liza, Mari Stiuart sesuo, man atvėrė universiteto duris. Nuo rugsėjo pradėsiu skaityti paskaitas.

— Džiaugiuosi.

— Kodėl?

— Žinau, kad jums puikiai seksis.

Jie ilgai žvelgė vienas į kitą nepratardami nė žodžio. Nebuvo daugiau ko sakyti. Sofija pakilo. Umbertas D'Alakva palydėjo ją iki išėjimo. Atsisveikino paspausdami vienas kitam ranką. Sofija juto, kad D'Alakva sulaikė jos delną savuosiuose. Nulipo laiptais neatsisukdama, jausdama nugarą gręžiantį D'Alakvos žvilgsnį, suprasdama, kad niekas neturi galios pakeisti praeities, kad visa tai negali pasikeisti ir kad dabartis yra atspindys to, kas mes buvome, ir kad ateitis egzistuoja tik tada, jeigu nė per žingsnį nesitraukiama atgal.

Navarro, Julia
Na285 Šventosios Drobulės brolija: [romanas] / Julia Navarro; [vertė Laura Liubinavičiūtė]. — Kaunas: Jotema, 2009. — 352 p.

ISBN 978-9955-13-195-3

Gaisras Turino katedroje, kur saugoma Šventoji Drobulė, ir vieno žmogaus be liežuvio ir sunaikintais pirštų atspaudais mirtis — dvi pagrindinės priežastys, vedančios Meno departamento pareigūnus painaus tyrimo keliu, kuriam vadovauja kapitonas detektyvas Markas Valonis. Jo grupė kartu su istorike Sofija Galjoni ir žurnaliste Ana Chimenes turės įminti paslaptį, kurią tamplieriai saugojo amžių amžius.

UDK 860-3

Julia Navarro

ŠVENTOSIOS DROBULĖS BROLIJA

Redaktorius *Jonas Vabuolas*
Viršelio dailininkė *Vilūnė Grigaitė*
Maketavo *Teresė Vasiliauskienė*

SL 250. 22 sp. l. Užsak. Nr. 83034
UAB „Jotema", Algirdo g. 54, 50157 Kaunas
Tel. 337695, el. paštas: info@jotema.lt
http://www.jotema.lt
Spausdino UAB „Logotipas", Utenos g. 41A, 08217 Vilnius

Gaisras Turino katedroje, kur saugoma Šventoji Drobulė, ir vieno žmogaus be liežuvio ir sunaikintais pirštų atspaudais mirtis — dvi pagrindinės priežastys, vedančios Meno departamento pareigūnus painaus tyrimo keliu. Detektyvo Marko Valonio grupė kartu su istorike Sofija Galjoni ir žurnaliste Ana Chimenes turės įminti paslaptį, kurią tamplieriai saugojo amžių amžius. Dramos centre — elitinis verslo, išsilavinusių ir galingų vyrų sambūris. Tyrėjai atkakliai bando įrodyti, kad nutikimai katedroje yra susiję su Šventąja Drobule, beje, kaip ir daugybe kitų incidentų, besitęsiančių per visą istoriją, nuo pat Jėzaus Kristaus iki senosios Bizantijos imperijos, iki naujosios Turkijos, Prancūzijos, Ispanijos, Portugalijos ir Škotijos...

Julia Navarro (Chulija Navaro) gimė 1953 m. Madride. Dirbo leidiniuose *Guadiana*, *Interviú* ir *Panorama*. Ji subūrė pirmąją bendraminčių grupę radijo stotyje SER, buvo Ispanijos valstybinės televizijos programos *Centros de poder* bendraautorė ir vedėja, taip pat bendradarbiavo su privačiomis televizijomis. Šiuo metu ji yra politikos analitikė *Agencia OTR/Europa Press*. Kaip kūrybinės grupės narė dalyvauja keliose TV politinėse laidose. Žurnale *Tiempo* kiekvieną savaitę spausdinama jos politinė apžvalga.

ISBN 978-9955-13-195-3
9 789955 131953
www.jotema.lt